СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ФИНАНСОВЪ.

ТОМЪ V.

ПРАВИЛА О БЮДЖЕТАХЪ И ИСТОРИЧЕСКІЙ ОБЗОРЪ ОНЫХЪ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SKARBU.

TOM V.

PRZEPISY BUDŻETOWE ORAZ RYS HISTORYCZNY BUDŻETÓW.

1866.

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ФИНАНСОВЪ.

ТОМЪ V.

ПРАВИЛА О БЮДЖЕТАХЪ И ИСТОРИЧЕСКІЙ ОБЗОРЪ ОНЫХЪ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SKARBU.

TOM V.

PRZEPISY BUDŻETOWE ORAZ RYS HISTORYCZNY BUDŻETÓW.

1866.

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Варшава. — Въ Типографіи Бергера.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. — W drukarni Bergera.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Настоящій Сборникъ, начатый подъ главнымъ руководствомъ Тайнаго Совѣтника Сенатора Арцимовича, оконченъ подъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Сенатора Фундуклея.

Историческій обзоръ бюджетовъ Царства составленъ Статсъ-Референдаріемъ Антономъ Лескевичемъ.

Обзоръ этотъ, послѣ начатія печатаніемъ, дополненъ описаніемъ объ исполненіи росписи 1865 года и проектомъ росписи на 1866 годъ.

OBJAŚNIENIE.

Zbiór niniejszy rozpoczęty pod zwierzchnim kierunkiem Tajnego Radcy Senatora Arcimowicza, ukończony został pod kierunkiem Rzeczywistego Radcy Tajnego Senatora Fundukleja.

Rys historyczny budżetów Królestwa napisał Referendarz Stanu Antoni Leśkiewicz.

Po rozpoczęciu druku, rys ten uzupełniony został opisem spełnienia budżetu na rok 1865, i zamierzenia budżetowego na rok 1866.

ОГЛАВЛЕНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ,

ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМѢ.

SPIS PRZEDMIOTÓW,

W TOMIE NINIEJSZYM ZNAJDUJĄCYCH SIĘ.

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

ПОСТАНОВЛЕНІЯ

ПО

БЮДЖЕТУ ДОХОДОВЪ и РАСХОДОВЪ ЦАРСТВА.

MATERYAŁY

OBEJMUJĄCE

PRZEPISY

O

BUDŻECIE DOCHODÓW i WYDATKÓW KRÓLESTWA.

ВСТУПИТЕЛЬНОЕ ОБЪЯСНЕНІЕ

къ историческому обзору бюджетовъ Царства Польскаго съ 1817 по 1865 годъ включительно.

Правила о бюджетѣ до сихъ поръ не были собраны въ полное цѣлое. Являлись они по частямъ и были измѣняемы и улучшаемы, по мѣрѣ дознанной опытомъ надобности. Правила эти можно раздѣлить на два рода: одни относятся къ формѣ бюджета, срокамъ составленія и представленія онаго и къ кругу дѣйствій властей, болѣе или менѣе участвующихъ въ этомъ дѣлѣ, другія относятся къ содержанію бюджета, то есть къ началамъ, по коимъ должны быть означаемы предполагаемые доходы и расходы, какъ подлежащіе перемѣнамъ, такъ и нормальные. Первыя изъ нихъ не трудно соединить въ сборникѣ обязательныхъ постановленій, послѣдовательно идущихъ одно за другимъ, что въ настоящемъ изданіи и сдѣлано. Совсѣмъ иную работу представляетъ другой родъ правилъ. Большая часть этихъ правилъ основывается на заключеніяхъ, которыя были одобрены вообще, но которымъ неоднократно предшествовали—или обширная, объяснительная переписка — или продолжительныя совѣщанія властей, съ протоколярнымъ оныхъ изложеніемъ.

Помѣщеніе всѣхъ сихъ матеріаловъ въ сборникѣ сдѣлало бы оный слишкомъ пространнымъ и менѣе удобнымъ къ обсужденію. Сверхъ того, нѣкоторыя дѣйствія по бюджету не могутъ быть приведены въ положительныя правила, какъ напр.:

OBJAŚNIENIE WSTĘPNE

do Rysu historycznego budżetów Królestwa Polskiego od włącznie roku 1817 do włącznie roku 1865.

Przepisy o budżecie nie są dotąd zebrane w jednę zupełną całość. Powstawały one częściowo, a doświadczenie z postępem czasu nabywane, zmieniało je i kształciło. Można je podzielić na dwa rodzaje; jedne, dotyczące formy budżetu, terminów w których ma on być ułożony i przedstawiony, oraz atrybucyi Władz które w téj czynności większy lub mniejszy brać powinny udział; drugie, dotyczące osnowy budżetu, to jest zasad podług których powinna być projektowaną wysokość zamierzeń dochodów i wydatków, czy to zmianie podlegających, czy normalnych. Pierwsze z nich nietrudno okazać zbiorem postanowień obowiązujących, a zestawionych przy sobie, co też właśnie wykonano. Inaczej się rzecz ma co do drugiego rodzaju przepisów. Większa część onych polega na wnioskach, które zyskały ogółowe zatwierdzenie, wnioskach, poprzedzonych niejednokrotnie obszerną korrespondencyą, która stawienie ich objaśniła i usprawiedliwiła, lub długiemi naradami Władz do tego wyznaczonych, w spisanych protokółach objętemi.

Zamieszczenie tych wszystkich pism w zbiorze, uczyniłoby go nader obszernym, a mniej przystępnym do pojęcia. Prócz tego są jeszcze działania budżetowe, nieobjęte i nie dające się objąć w stałe przepisy, jak np: środki przedsiębrane dla zaspokojenia bra-

мѣры, предпринимаемыя для покрытія дефицита, а между тѣмъ свѣдѣнія о томъ, какъ въ подобномъ случаѣ поступало и поступаетъ финансовое вѣдомство, имѣютъ не маловажное значеніе. Наконецъ, при исполненіи бюджета, встрѣчаются разные случаи, имѣющіе съ нимъ тѣсную связь, относительно перемѣнъ въ доходахъ и расходахъ. Помѣщеніе въ сборникѣ переписки о подобныхъ случаяхъ, произвело бы въ немъ запутанность. Для избѣжанія вышеозначенныхъ неудобствъ и собранія вмѣстѣ съ тѣмъ всѣхъ свѣдѣній, могущихъ дать ясное понятіе о бюджетѣ, не оставалось ничего болѣе, какъ составить исторической обзоръ бюджетовъ, начиная съ перваго, изданнаго на 1817 годъ для здѣшняго края. Обзоръ сей, долженствующій служить дополненіемъ и поясненіемъ постановленій, относящихся къ основанію бюджета, заключаетъ въ себѣ не только правила, которыя служили руководствомъ при составленіи бюджетовъ, но также цифры по главнѣйшимъ статьямъ и результаты оныхъ, съ приведеніемъ важнѣйшихъ фактовъ и главныхъ перемѣнъ въ доходахъ и расходахъ по настоящее время. Помѣщены въ немъ также относящіяся къ нимъ предположенія, мнѣнія и состоявшіяся по нимъ рѣшенія. Наконецъ, въ немъ упомянуты важнѣйшія происшествія въ краѣ,— именно тѣ, которыя могли имѣть вліяніе на дѣйствія казны.

Бюджетъ и результаты онаго показываютъ большее или меньшее благосостояніе края, а каждое общее бѣдствіе влечетъ за собою ущербъ въ доходахъ, увеличеніе расходовъ, неоднократно же уничтожаетъ оно равновѣсіе, предвидѣнное въ бюджетѣ, и поставляетъ казну въ необходимость прибѣгать къ средствамъ чрезвычайнымъ. Изъ настоящаго обзора видно, какія въ подобныхъ случаяхъ предпринимаемы были мѣры, а также—въ какой степени увеличивались или уменьшались запасные капиталы.

Для возможнаго сокращенія настоящаго обзора, приведены въ немъ только важнѣйшіе факты, заслуживающіе въ денежномъ отношеніи, или по роду своему, болѣе вниманія.

ku; a jednak wiadomość o tém, jak w takim razie Władza Skarbowa postępowała i postępuje, nie małego jest znaczenia. Zachodzą wreszcie rozmaite wypadki w czasie wykonywania budżetu, mające z nim ścisły związek pod względem zmian w dochodach i wydatkach; zamieszczanie w zbiorze pism tych wypadków dotyczących, sprawiłoby w nim zawikłanie. Aby niedogodności wyżej wymienionych uniknąć, a nie odłożyć na stronę nic takiego, coby postępowanie budżetowe w jasném świetle wykazać mogło, nie pozostawało jak ułożyć rys historyczny budżetów, poczynając od najpierwszego z nich w kraju tutajszym, to jest od budżetu roku 1817-go. Rys ten, mający dopełnić i objaśnić zbiór przepisów dotyczących budżetu, obejmuje nietylko samo wykazanie przepisów, jakiemi się rządzono przy układaniu budżetów, ale także cyfry tych budżetów w główniejszych ich tytułach, oraz spełnienie onych, z przytoczeniem ważniejszych faktów i główniejszych zmian jakie zaszły w dochodach i wydatkach, wszystko po czas obecny. Obejmuje także stawiane wnioski, składane co do nich opinije i zapadłe Decyzye. Obejmuje nakoniec wzmiankę o ważniejszych w kraju wypadkach, takich mianowicie, które na działanie Skarbu wpływ wywrzeć mogły.

Budżet i jego spełnienie zaznaczają stan mniej lub więcej pomyślny zamożności kraju, a każda ogólna klęska pociąga za sobą ubytek w dochodach, zwiększenie w wydatkach, niejednokrotnie niszczy równowagę w budżecie przewidzianą, i staje się dla Władzy Skarbowej powodem do obmyślenia środków nadzwyczajnych. Rys wykazuje, jakie w każdym z tych przypadków przedsiębrano środki dla zaradzenia potrzebie; wykazuje także wzrost lub zmniejszanie się zapasu Skarbowego.

Aby pismo niniejsze uczynić ile można nieobszerném, zamieszczono w niém tylko ważniejsze fakta, czy to ze względu na summę pieniężną której dotykały, czy też na przedmiot więcej od innych interesować mogący.

Историческій обзоръ, не имѣя значенія казначейскаго акта и не будучи отчетомъ исполненнаго дѣйствія, не требовалъ бы приведенія цифръ со всею строгостью отчетности; однакожъ въ цифрахъ соблюдена совершенная точность, съ немногими только исключеніями, которыя главнымъ образомъ окажутся въ показаніи разницъ бюджетныхъ предположеній относительно бюджета предшествовавшаго года, или въ исполненіи предположеній по нѣкоторымъ статьямъ доходовъ и расходовъ, гдѣ показаны цифры круглыя, съ цѣлью облегчить сохраненіе оныхъ въ памяти.

Rys historyczny nie będąc ani upoważnieniem kassowém, ani rachunkiem z dopełnionego działania, niekoniecznie potrzebowałby wykazywać cyfry ścisłe. Położono jednak takie z małemi wyjątkami, które się znajdą głównie przy wykazaniu różnic w zamierzeniach budżetowych, względem budżetu roku poprzedniego, lub w spełnieniu zamierzeń niektórych tytułów dochodów i wydatków, gdzie cyfry położono w zaokrągleniu, a takie postąpienie ułatwić tylko może zatrzymanie cyfr w pamięci.

ИСТОРИЧЕСКІЙ ОБЗОРЪ

БЮДЖЕТОВЪ ЦАРСТВА

съ 1817 по 1865 годъ включительно.

Въ дарованной Царству Польскому $^{15}/_{27}$ Ноября 1815 года конституціонной грамотѣ, по финансовой части, въ статьѣ 162-ой сказано:

„Первый бюджетъ доходамъ и расходамъ будетъ постанов-„ленъ Государемъ, по заключенію Государственнаго Совѣта. „Бюджетъ этотъ будетъ приводимъ въ исполненіе до тѣхъ поръ, „пока Государь и обѣ Палаты не сократятъ, или не измѣнятъ „онаго".

Препятствія, о коихъ сказано будетъ ниже, не дозволили составить конституціоннаго бюджета (названнаго такимъ образомъ Его Величествомъ, какъ видно изъ отзыва Министра Статсъ-Секретаря отъ 27 Іюня (9 Іюля) 1822 года),—и потому всѣ составляемые бюджеты были только временные.

1817. Первый бюджетъ приходовъ и расходовъ Царства Польскаго составленъ былъ на 1817 годъ Намѣстникомъ Царскимъ въ Совѣтѣ Управленія, какъ это видно изъ 4-ой статьи постановленія Намѣстника отъ 18 Іюня 1816 года, предписывающей всѣмъ Правительственнымъ Коммисіямъ и Главной счетной Палатѣ представить Намѣстнику къ 1-му Сентября проекты штатовъ, сообразно тогдашнему новому образованію. Этотъ бюджетъ, утвержденный Намѣстникомъ въ засѣданіи Совѣта Управленія 4-го Января 1817 года, N. 76, заключалъ

RYS HISTORYCZNY

BUDŻETÓW KRÓLESTWA

od włącznie roku 1817 do włącznie roku 1865.

Nadana Królestwu Polskiemu pod dniem $^{15}/_{27}$ Listopada 1815 roku Ustawa Konstytucyjna, co do przedmiotów skarbowych w Artykule 162-m objęła przepis, iż:

„Pierwszy budżet dochodów i rozchodów będzie urządzo-„ny przez Króla za zdaniem Rady Stanu. Budżet ten będzie wy-„konywanym, dopóki nie zostanie umiarkowanym lub zmienio-„nym przez Panującego i przez obiedwie Izby“.

Z powodu przeszkód poniżéj w rysie niniejszym wymienionych, nie przyszło do ułożenia tego budżetu, który Monarcha nazwał konstytucyjnym, jak to okazuje odezwa Ministra Sekretarza Stanu z dnia 27 Czerwca (9 Lipca) 1822 roku. Wszystkie więc układane budżety były tylko tymczasowe.

1817. Pierwszy budżet przychodów i wydatków Królestwa Polskiego postanowiony był na rok 1817. Układany on był przez Namiestnika Królewskiego w Radzie Administracyjnéj, jak to okazuje Art. 4 postanowienia tegoż Namiestnika z dnia 18 Czerwca 1816 roku, polecający wszystkim Kommissyom Rządowym, tudzież Głównéj Izbie Obrachunkowéj podanie Namiestnikowi na dzień 1-szy Września projektów do etatów, do ówczasowéj nowéj organizacyi zastósowanych. Budżet ten zatwierdzony przez Namiestnika Królewskiego na posiedzeniu

въ статьѣ доходовъ два отдѣла, то есть: постоянные и непостоянные доходы. Расходы не имѣли особыхъ отдѣловъ. Къ отдѣлу постоянныхъ доходовъ принадлежали: доходы съ государственныхъ имуществъ, кабачный сборъ съ евреевъ и платежъ за убой скота по деревнямъ, равно проценты отъ капиталовъ и случайные доходы; къ непостояннымъ же доходамъ причисленъ былъ экстраординарный доходъ по податнымъ недоимкамъ прошедшихъ лѣтъ.

Примѣнительно къ нынѣшнему подраздѣленію, доходы составляли:

a) окладные	1,860,610 р. 20	к. с.
b) неокладные	2,545,448 — 55	—
c) съ государственныхъ имуществъ	1,844,117 — 70	—
d) съ разныхъ источниковъ . .	12,101 — 10	—
e) съ недоимокъ	540,000 — „	—
итого . .	6,802,277 — 55	—
Расходы простирались до . (въ томъ числѣ на войска 3,000,000 р. с.)	6,777,007 — 35	—
предвидѣлось въ остаткѣ .	25,270 — 20	—

Исполненіе бюджета было слѣдующее:

поступило въ доходъ	7,973,739 — 78	—
издержано	7,293,526 — ½	—
осталось въ наличности	680,213 — 77½	—
къ чему прибавивъ оставшіеся въ запасѣ съ прежнихъ лѣтъ	1,125,663 — 20	—
остатокъ вообще составлялъ	1,805,876 — 97½	—

Еще до составленія помянутаго бюджета, Министръ Статсъ Секретарь въ отзывѣ отъ ³/₁₅ Мая 1815 года объявилъ Монаршую волю слѣдующаго содержанія:

„На сколько, съ одной стороны, въ виду доставленія все-„возможныхъ облегченій народу, желательно было бы Государю „Императору, чтобы государственные расходы примѣнены бы-

Rady Administracyjnéj z dnia 4 Stycznia 1817 roku N. 76, obejmował w dochodach dwa działy, to jest: dochody stałe i dochody niestałe. Wydatki nie miały osobnych działów. Do działu dochodów stałych policzono wówczas dochody z dóbr lasów rządowych, szynkowe od żydów, i podatek od rzezi po wsiach, tudzież prowizye od kapitałów i dochody przypadkowe; zaś między dochody niestałe położono dochód nadzwyczajny z zaległości poborowych z lat minionych.

Z zastosowaniem do teraźniejszego podziału wynosiły dochody:

a) stałe	r. s.	1,860,610	k. 20
b) niestałe	„	2,545,448	— 55
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,844,117	— 70
d) rozmaite	„	12,101	— 10
e) z zaległości	„	540,000	— „
łącznie	r. s.	6,802,277	— 55.
Wydatki wynosiły . . . . . (w tém na wojsko r. s. 3,000,000)	r. s.	6,777,007	— 35
miało być przewyżki dochodu	r. s.	25,270	— 20.

Spełnienie budżetu było następujące:

wpłynęło	„	7,973,739	— 78
wydano	„	7,293,526	— ½
pozostało w gotowiźnie . .	r. s.	680,213	— 77½
do czego dodając zapas skarbowy z lat dawniejszych . . .	„	1,125,663	— 20
Zapas ogólny	r. s.	1,805,876	— 97½.

Jeszcze przed ułożeniem tego budżetu, wola Monarchy objawiona w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia $^{3}/_{15}$ Maja 1816 roku wyraziła:

„Jeśli z jednéj strony chęć ulżenia ludowi swemu ciężaru, „nakłania Jego Cesarsko-Królewską Mość do życzenia, aby „wydatki publiczne do najściślejszéj potrzeby zastosowanemi by-

„ли къ истинной необходимости и чтобы во всѣхъ частяхъ „управленія введена была строжайшая экономія, на столько, „съ другой стороны, благодѣянія народнаго быта, предоставлен-„ныя Его Величествомъ новымъ Его подданнымъ, возлагаютъ „на нихъ обязанность содержать собственными средствами всѣ „гражданскія и военныя учрежденія, необходимыя для се-„го быта. Поэтому Совѣтъ Управленія долженъ озаботиться „упрощеніемъ, по возможности, управленія и устраненіемъ „всѣхъ излишнихъ расходовъ, какъ равно и тѣхъ, исключеніе „коихъ не привело бы въ упадокъ какой либо важной части „службы, или не принесло оной большаго вреда."

1818. Бюджетъ 1818 года, въ статьѣ доходовъ, заключалъ слѣдующія подраздѣленія:

окладные доходы,
неокладные,
съ государственныхъ имуществъ,
съ имѣній и капиталовъ, перешедшихъ къ эдукаціоннымъ фундушамъ и къ горному вѣдомству.

Къ постояннымъ доходамъ, какъ и въ 1817 году, принадлежали: кабачный сборъ съ евреевъ, платежъ за убой скота по деревнямъ, проценты отъ капиталовъ и случайные доходы.

Расходы не имѣли отдѣловъ.

Примѣнительно къ принятому въ настоящихъ бюджетахъ подраздѣленію, доходы по бюджету 1818-го года составляли:

a) окладные	1,851,814 р. 54	к. с.
b) неокладные	2,552,837 — 48	—
c) съ государственныхъ имуществъ	1,683,953 — 97	—
d) съ разныхъ источниковъ . . .	12,101 — 10	—
всего . .	6,100,707 — 9	—
Расходы простирались до . (въ томъ числѣ на войска 3,750,000 р.)	7,607,245 — 68½	—
недоставало . .	1,506,538 — 58½	—

„ły, i aby najsurowsza oszczędność do wszelkich wydziałów ad-„ministracyi zaprowadzoną została; dobrodziejstwa narodowego „bytu, jakie Najjaśniejszy Pan nowym swym poddanym chciał „zapewnić, wkładają z drugiéj strony na nich obowiązek zaopa-„trzenia z własnych funduszów wszelkich ustanowień cywil-„nych i wojskowych, które utrzymanie takowego bytu koniecz-„ném czyni. Będzie przeto powinnością Rady Administracyj-„néj, postępowanie administracyjne ile możności usymplifiko-„wać, i znieść wszelkie wydatki zbyteczne, albo takie, których „uchylenie nie zrządziłoby zniszczenia jakiéj ważnéj części służ-„by, lub nie zadało jéj jakiego znacznego i ważnego uszczerbku“.

1818. Budżet w roku 1818 miał w dochodach działy:

Dochody stałe,
Dochody niestałe,
„ z dóbr i lasów rządowych,
„ z dóbr i summ odstąpionych na fundusz edukacyi i górnictwa.

Do dochodów stałych, podobnie jak w roku 1817, policzono szynkowe od żydów, podatek od rzezi bydła po wsiach, prowizye od kapitałów i dochody przypadkowe.

Wydatki działów nie miały.

Z zastosowaniem do podziału teraźniejszych budżetów, były w budżecie 1818 roku:

a) dochody stałe	r. s.	1,851,814	k. 54
b) „ niestałe	„	2,552,837	— 48
c) z dóbr i lasów rządowych	„	1,683,953	— 97
d) rozmaite	„	12,101	— 10
łącznie	r. s.	6,100,707	— 9.
Wydatki czyniły	„	7,607,245	— $68\frac{1}{2}$
(na wojsko r. s. 3,750,000)			
brakowało	r. s.	1,506,538	— $58\frac{1}{2}$.

При Высочайшемъ утвержденіи бюджета, повелѣно пополнить дефицитъ прошлогоднимъ остаткомъ, при чемъ сдѣлано было замѣчаніе, что, сверхъ сего остатка, при возрастающемъ благосостояніи края, могутъ быть пріисканы на покрытіе дефицита другіе источники.

Результатъ доходовъ и расходовъ 1818 года былъ слѣдующій:

Поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недо-

имокъ	9,018,177 р. $86^1/_2$	к. с.
уплачено	9,503,083 — $9^1/_2$	—
уплачено болѣе на	484,905 — 23	—
а какъ остатокъ въ наличности съ 1817 года составлялъ . . .	1,805,876 — $97^1/_2$	—
то въ остаткѣ на 1819 годъ оказалось	1,320,971 — $74^1/_2$	—

1819. По бюджету 1819 года, доходы и расходы, примѣнительно къ нынѣшнему подраздѣленію, были слѣдующіе:

окладные доходы	3,109,719 р. 21	к. с.
неокладные	2,669,345 — 81	—
съ государственныхъ имуществъ	1,756,656 — $69^1/_2$	—
съ разныхъ источниковъ . . .	7,111 — 12	—
всего . . .	7,542,832 — $83^1/_2$	—
Расходы (въ томъ числѣ на войска 4,608,802 р. 95 к. с.) простирались до	8,984,682 — $82^1/_2$	—
недоставало	1,441,849 — 99	—

На покрытіе сего дефицита Намѣстникъ въ Царствѣ предполагалъ пустить въ обращеніе билеты Государственнаго Казначейства на сумму 1,500,000 р. сер., но Государь Императоръ не изъявилъ на это согласія и Высочайшимъ повелѣніемъ, объявленнымъ въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 21 Генваря (9 Февраля) 1819 года, N. 2536 и 2537, изволилъ разрѣшить принять иную мѣру, именно — заняться составленіемъ

Przy Najwyższém zatwierdzeniu budżetu, polecono zastąpić brak z remanentu zeszłorocznego, z uwagą, że prócz tego remanentu, przy wzrastającéj pomyślności kraju, mogą się znaleźć inne jeszcze źródła dla zaradzenia niedostatkowi.

Rezultat wpływów i rozchodów 1818 roku był następujący:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i z zaległości	r. s.	9,018,177 k. 86½
wypłacono	„	9,503,083 — 9½
wypłacono więcéj	r. s.	484,905 — 23
a ponieważ remanent gotowizny z roku 1817 wynosił	„	1,805,876 — 97½
pozostało więc remanentem na rok 1819	r. s.	1,320,971 — 74½.

1819. W budżecie r. 1819, dochody i wydatki zastosowane do teraźniejszego podziału były następujące:

Dochody stałe	r. s.	3,109,719 — 21
„ niestałe	„	2,669,345 — 81
„ z dóbr i lasów rządowych	„	1,756,656 — 69½
„ rozmaite	„	7,111 — 12
łącznie	r. s.	7,542,832 — 83½
Wydatki (w tém na wojsko r. s. 4,608,802 k. 95)	„	8,984,682 — 82½
brak	r. s.	1,441,849 — 99.

Na pokrycie braku tego projektował Namiestnik Królewski wypuszczenie biletów kassowych w summie r. s. 1,500,000, lecz Najjaśniejszy Pan nie przyjął téj propozycyi, a wolę Swoją oznajmioną w odezwię Ministra Sekretarza Stanu z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1819 roku N. 2,536 i 2,537, wskazał jako

новаго податнаго положенія, которое измѣняло бы всю финансовую систему.

Исполненіе бюджета 1819 года было слѣдующее:

Поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ . .	8,631,133 р. 20 к. с.
Уплачено по бюджету, сверхъ бюджета и на издержки прежнихъ лѣтъ.	9,589,452 — 75 —
Издержано болѣе	958,319 — 55 —
а какъ остатокъ въ наличности въ концѣ 1818 года составлялъ	1,320,971 — 74½ —
то въ остаткѣ на 1820 годъ было	362,652 — 19½ —

1820. Доходы и расходы по бюджету 1820 года раздѣлены были такимъ же образомъ, какъ и въ предыдущихъ годахъ. Примѣнительно къ принятому нынѣ подраздѣленію, составляли:

a) окладные доходы	3,055,761 р. 92½ к. с.
b) неокладные	2,735,744 — 29 —
c) съ государственныхъ имуществъ	1,770,964 — 5 —
d) съ разныхъ источниковъ . .	7,125 — 46½ —
всего .	7,569,595 — 73 —
Поступило съ недоимокъ прежнихъ лѣтъ	473,945 — 51½ —
итого	8,043,541 — 24½ —
Расходы	8,773,849 — 1½ —
(въ томъ числѣ на войска 4,570,226 р. 77½ к.)	
недоставало . .	730,307 — 77 —

Для покрытія сего дефицита, Государь Императоръ, какъ видно изъ отзыва Министра Статсъ-Секретаря отъ 3/15 Ноября

środek zaradczy wydanie nowego prawa podatkowego, zmienić mającego cały systemat finansowy.

Spełnienie budżetu 1819 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	r. s.	8,631,133 k. 20
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki z lat dawniejszych	„	9,589,452 — 75
Wypłacono więcéj o	r. s.	958,319 — 55
a że zapas gotowizny z końcem roku 1818 wynosił	„	1,320,971 — 74½
zatém pozostało zapasu na rok 1820	„	362,652 — 19½

1820. Dochody i wydatki w budżecie 1820 roku podzielone były tak, jak i w poprzednich. Zastosowane do teraźniejszego podziału wynosiły:

a) dochody stałe	r. s.	3,055,761 — 92½
b) „ niestałe	„	2,735,744 — 29
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„	1,770,694 — 5
d) dochody rozmaite . . .	„	7,125 — 46½
łącznie . . .	r. s.	7,569,594 — 73
Dodano z zaległości lat upłynionych	„	473,945 — 51½
Ogół . .	r. s.	8,043,541 — 24½
Wydatki	„	8,773,849 — 1½
(w tém na wojsko r. s. 4,570,226 k. 77½)		
brak . . .	r. s.	730,307 — 77

Dla pokrycia tego braku, Najjaśniejsza wola oznajmiona

1819 года, Высочайше соизволилъ повелѣть—принять слѣдующія мѣры:

1. озаботиться сокращеніемъ расходовъ и соблюденіемъ въ нихъ бережливости;

2. сдѣлать заемъ, на что вмѣстѣ съ тѣмъ дано разрѣшеніе Намѣстнику.

Притомъ Государь Императоръ изволилъ обратить вниманіе, что, при означеніи займа, надлежитъ имѣть въ виду не только покрытіе дефицита, но и то, дабы могла быть выручена сумма на предпріятія, открывающія для казны новый источникъ дохода, какъ напр. на улучшеніе администраціи государственныхъ имуществъ. Наконецъ, угодно было Его Величеству повелѣть вновь заняться составленіемъ новаго податнаго положенія.

Бюджетъ 1820 года исполнился слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ . .	9,110,897 р. ½ к. с.
уплачено по бюджету, сверхъ бюджета и на недоимки . .	9,031,160 — 65 —
осталось въ наличности .	79,736 — 35½ —
а какъ остатокъ въ наличности въ концѣ 1819 года составлялъ 362,652 р. 19½ к., сверхъ сего въ главномъ Сандомирскомъ казначействѣ оказалось въ остаткѣ 3,507 р. 61 к. с.	366,159 — 80½ —
то вообще было въ запасѣ . .	445,896 — 16 —

Здѣсь нужно замѣтить, что въ числѣ вышепоказаннаго поступившаго дохода 9,110,897 р. ½ к., находился заемъ, сдѣланный изъ депозитныхъ суммъ на 1,060,847 р. 65½ к. с., а потому въ концѣ 1820 года казна не имѣла дѣйствительно запаса, но была въ долгу на 614,951 р. 49½ к. с.

w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia $^3/_{15}$ Listopada 1819 roku wskazała następne środki:

1. szukanie zmniejszeń i oszczędności w wydatkach;

2. udanie się do zaciągnięcia pożyczki, upoważniając zarazem do tego Namiestnika Królestwa.

Uznać przytém raczył Monarcha, że przy obliczaniu wysokości téj pożyczki, należy mieć na uwadze nie tylko zaspokojenie deficytu, ale i posiadanie funduszu na przedsięwzięcia, z których odkryćby się mogło nowe źródło dochodu dla Skarbu, jak np. przez ulepszenia w administracyi dóbr rządowych. Przypomniał przytém Najjaśniejszy Pan potrzebę ułożenia nowego prawa podatkowego.

Budżet roku 1820 spełnił się jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	r. s.	9,110,897 k. $^1/_2$
Wypłacono na budżet, nad budżet i na zaległości	„	9,031,160 — 65
zostało w gotowiźnie . .	r. s.	79,736 — 35$^1/_2$
a że zapas gotowizny z końcem roku 1819 wynosił r. s. 362,652 k. 19$^1/_2$, zaś w Kassie Główném Sandomierskiej odkryto nie podany remanent r. s. 3.507 k. 61	„	366,159 k. 80$^1/_2$
było w ogóle zapasu . . .	r. s.	445,896 — 16

Czyni się tu uwaga: iż w pośród wpływów wyżéj okazanych w summie r. s. 9,110,897 kop. $^1/_2$ mieściła się pożyczka z depozytów zaciągniona w summie r. s. 1,060,847 kop. 65$^1/_2$, przeto Skarb na końcu roku 1820 miał istotnie nie zapas, ale dług r. s. 614,951 kop. 49$^1/_2$.

1821. До представленія проекта бюджета на 1821 годъ, Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ $^{8}/_{20}$ Іюля 1820 года, по Высочайшему повелѣнію, сообщилъ Совѣту Управленія слѣдующія замѣчанія относительно составленія сказаннаго бюджета.

„Государь Императоръ находитъ излишнимъ возобновлять „замѣчанія, которыя въ продолженіе пяти лѣтъ, при каждомъ „случаѣ, благоугодно было Его Величеству поставлять на видъ „по одному и томуже предмету, но тѣмъ не менѣе, въ Монаршей заботливости, Государь ожидаетъ: чтобы переходное „и невѣрное положеніе казны Царства приведено было въ кон„ституціонную постоянную систему, съ примѣненіемъ оной „къ необходимому равновѣсію между доходами и расходами, „основанному на точныхъ свѣдѣніяхъ о нуждахъ и благостоя„ніи края и на справедливомъ распредѣленіи податей, которое „имѣло бы свое начало въ точныхъ свѣдѣніяхъ о состояніи „плательщиковъ. Система эта должна клониться къ развитію „народнаго богатства, къ упроченію кредита, къ усовершен„ствованію земледѣлія и къ поощренію всякаго полезнаго про„мысла".

Представляя Намѣстнику 14-го Сентября 1820 года, за N. 23,800, проектъ бюджета на 1821 годъ, Коммисія Финансовъ приложила протоколярное объясненіе перемѣнъ, послѣдовавшихъ въ доходахъ и расходахъ, и притомъ донесла, что впредь будетъ представляемъ отчетъ объ исполненіи бюджета. Въ сказанномъ проектѣ постоянные расходы, которые должны были быть покрыты проектированными доходами, отдѣлены были отъ экстраординарныхъ расходовъ на сумму 709,512 р. 45 к.с., на покрытіе коихъ предполагалось взять изъ казны Имперіи сумму въ зачетъ, съ отнесеніемъ возврата оной къ доходу, ожидаемому съ вкупной платы при отдачѣ казенныхъ имѣній въ вѣчную аренду.

Бюджетъ 1821 года, при составленіи коего принятъ былъ новый порядокъ подраздѣленія статей, былъ слѣдующій:

1821. Zanim projekt do budżetu na rok 1821 był przedstawiony, wola Najwyższa oznajmiona w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 8/20 Lipca 1820 roku przypomniała Radzie Administracyjnéj, co przy układaniu projektu do budżetu roku 1821 ma mieć na uwadze, a to w następujących wyrazach:

„Zbyteczném zdaje się Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości „powtarzanie przestróg, które Najjaśniejszy Pan przez ciąg pięcioletni, przy każdéj wydarzonéj okoliczności w tym samym „przedmiocie dawać nie przestaje; wznowienie życzeń, których „spełnienia Najjaśniejszy Pan z troskliwością oczekuje: ażeby „stan niepewny i przemijający Skarbu Królestwa został nakoniec zastąpiony przez systemat konstytucyjny i jednostajny, „zastosowany do koniecznéj potrzeby doskonałéj równowagi „między przychodem i wydatkami, ugruntowanéj na dokładnéj „znajomości potrzeb i zamożności kraju, na słusznéj równości „w rozkładzie podatków, wyrachowanéj z niemylnéj wiadomości „o możności kontrybuentów, przykładający się do wzrostu bogactwa narodowego, dążący do ustalenia publicznego kredytu, „do sprzyjania postępom rolnictwa i do zachęcania rozwinięcia „się wszelkiego użytecznego przemysłu."

Przedstawiając Namiestnikowi Królewskiemu pod dniem 14 Września 1820 roku N. 23,800 projekt do budżetu 1821 roku, Kommissya Skarbu dołączyła protokół objaśniający zmiany w dochodach i wydatkach, a przytém wyraziła: iż odtąd zamierza zdawać sprawę ze spełnienia budżetu zeszłego. W projekcie oddzieliła wydatki stałe projektowanemi dochodami pokryć się mające, od wydatków nadzwyczajnych summę r. s. 709,512 k. 45 wynoszących, na pokrycie których proponowała zaliczenie ze Skarbu Cesarstwa powrócić się mające z wkupnego dóbr rządowych wieczyście wydzierżawionych.

Budżet roku 1821 z odmiennym od poprzednich podziałem ułożony, był następujący:

Доходы:

a) окладные	2,566,409 р. 87½ к. с.
b) неокладные	2,835,389 — 48½ —
c) съ государственныхъ имуществъ . .	1,807,453 — 81½ —
d) съ разныхъ источниковъ	55,376 — 11½ —
e) экстраординарные съ недоимокъ . .	473,945 — 51½ —
	7,738,574 — 80½ —

Расходы:

a) Намѣстникъ, Сенатъ и Государственный Совѣтъ	111,709 р. 20 к. с.	
b) Главныя Управленія и подвѣдомственныя имъ власти . . . . . (въ томъ числѣ на войска 4,605,190 р. 71 к. с.).	6,935,806 — 49½ —	
c) Прочія правительственныя власти .	148,352 — 25 —	
d) Разные расходы . .	848,329 — 65 —	
e) Экстраординарные и временные . .	568,484 — 37½ —	
		8,612.681 — 97 —
недостало		874,107 — 16½ —

На покрытіе сего недочета Государь Императоръ Высочайшимъ повелѣніемъ, объявленнымъ въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 30 Сентября (12 Октября) 1820 года, изволилъ разрѣшить употребить заимообразно сумму 2,000,000 р. ассигнаціями, находившуюся въ военномъ казначействѣ, съ тѣмъ, чтобы возвратъ оной отнесенъ былъ къ вкупной суммѣ, имѣющей быть вырученною при отдачѣ казенныхъ имѣній въ вѣчную аренду. Притомъ воспрещено было дѣлать, безъ Высочайшаго разрѣшенія, расходы сверхъ бюджета, а для введѣнія сбереженій по Правительственнымъ Коммисіямъ, повелѣ-

Dochody:

a) stałe	r. s.	2,566,409 k. 87½
b) niestałe	„	2,835,389 — 48½
c) z dóbr i lasów rządowych . . .	„	1,807,453 — 81½
d) rozmaite	„	55,376 — 11½
e) nadzwyczajne, z zaległości . .	„	473,945 — 51½
	r. s.	7,737,584 — 80½

Wydatki:

a) Namiestnik, Senat i Rada Stanu .	r. s.	111,709 k. 20	
b) Wydziały Rządowe i Władze od nich zależące	„	6,935,806 — 49½	
(w tém na wojsko r. s. 4,605,190 k. 71)			
c) Inne Władze Rządowe .	„	148,352 — 25	
d) Różne wydatki	„	848,329 — 65	
e) Nadzwyczajne i przemijające	„	568,484 — 37½	
			r. s. 8,612,681 k. 97
		brak	r. s. 874,107 — 16½

Na zaradzanie temu niedostatkowi, pozwolił Najjaśniejszy Pan, Wolą Swoją objawioną w odęzwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 30 Września (12 Października) 1820 roku, użyć summy rubli assygnacyjnych 2,000,000, będącej wówczas w Kasie Wojennéj, a to sposobem pożyczki powrócić się mającéj z wkupnego, jakie przy wieczystém wydzierżawieniu dóbr rządowych pobierane być miało. Wzbronił przytem Najjaśniejszy Pan, czynić bez Jego upoważnienia wydatki nad-budżetowe, a w celu zaprowadzenia zmniejszeń w biórach Kommissyi Rządowych, polecił przedstawić sobie szczegółowo etaty biór z wymie-

но было представить на Монаршее усмотрѣніе подробные канцелярскіе штаты, съ поименованіемъ чиновниковъ, ихъ содержанія и обязанностей, равно порядка и распредѣленія канцелярскихъ занятій. Наконецъ угодно было Государю Императору назначить въ непосредственное распоряженіе Намѣстника, на необходимые и непредвидимые расходы, сумму 30,000 р. с., съ тѣмъ, чтобы въ расходованіи оной представленъ былъ отчетъ Его Величеству.

Исполненіе бюджета 1822 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ .		8,916,652 р. 94½ к. с.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ		9.053,487 — 84½ —
издержано свыше дохода . .		136,834 р. 90 —
наличность въ запасѣ къ концу 1820 года составляла . .	445,896 р. 16 к. с.	
за вычетомъ же двукратно показаннаго при казначействахъ одного и того же запаса	74,407 р. 31 к. с.	
дѣйствительно было въ запасѣ		371,488 — 85 —
къ концу 1821 года осталось въ запасѣ		234,653 р. 95 к. с.

а именно: въ наличности, 133,104 р. 73 к. с.; въ бумагахъ по авансамъ 101,549 р. 22 к. с.

1822. До представленія проекта бюджета на 1821 годъ, Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ $^{13}/_{25}$ Мая 1821

nieniem każdego urzędnika, jego płacy, czynności oraz porządku i rozkładu pracy po biórach. Wyznaczył do bezpośredniego szafunku Namiestnika Swego na nagłe i nieprzewidziane wydatki summę r. s. 30,000, z warunkiem zdania sprawy Najjaśniejszemu Panu z jéj użycia.

Spełnienie budżetu 1821 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	r. s.	8,916,652 k. 94½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki z lat dawniejszych	„	9,053,487 — 84½.
Wypłacono nad dochody . .	r. s.	136,834 k. 90.—
Zapas gotowizny z końcem roku 1820 wynosił r. s. 445,896 k. 16, od którego potrącając dwukrotnie podane też same remanenta przy Kassach źródłowych i głównych . r. s. 74,407 — 31		
zapas istotnie wynosił . . .	r. s.	371,488 — 85—
a z końcem roku 1821 zostało zapasu	r. s.	234,653 k. 95—

a mianowicie: w gotowiźnie r. s. 133,104 k. 73, w dowodach na zaliczenia r. s. 101,549 k. 22.

1822. Zanim podany został projekt do budżetu na rok 1822, Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia $^{13}/_{25}$ Maja

года, объявилъ, что Государю Императору благоугодно было повелѣть слѣдующее: для равновѣсія въ бюджетѣ, коронные расходы умѣньшить съ 348,705 р. 75 к. с. до суммы 225,000 р. с; уменьшить также число мѣстъ, коимъ присвоено жалованье изъ казны и оклады вообщее; посредствомъ же новаго образованія, ввести безплатныя мѣста, административныя и судебныя; съ общаго дохода по росписи отдѣлить необходимую сумму 4,725,584 р. 40 к. с., на содержаніе войскъ (1), а остатокъ распредѣлить между прочими частями службы, такъ, чтобы не только сохранено было равновѣсіе, но чтобы доходы превышали расходы.

Вскорѣ послѣ сего Высочайшаго повелѣнія, на мѣсто Министра Финансовъ Венгленскаго, назначенъ былъ, Высочайшимъ Указомъ 19/31 Іюля 1821 года, Князь Друцкій Любецкій.

Съ тѣхъ поръ, по словесному приказанію Намѣстника, Министръ Финансовъ, прежде составленія проекта бюджета, дѣлалъ совѣщанія съ членами другихъ Правительственныхъ Коммисій и главныхъ управленій, относительно предполагаемыхъ оными расходовъ. По симъ совѣщаніямъ составлялись протоколы, которые, вмѣстѣ съ объясненіями по статьямъ доходовъ, съ проектами штатовъ, сравнительными таблицами и копіею проекта общаго бюджета, въ особой книгѣ, прилагаемы были къ рапорту Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, при представленіи подлиннаго проекта бюджета.

Бюджетъ 1822 года былъ слѣдующій:

a) окладные доходы . .	2,624,386 р. 68½ к с.
b) неокладные	5,006,732 — 79½ —
c) съ государственныхъ имуществъ . . .	1,523,195 — 26
d) съ разныхъ источниковъ	472,778 — 33½ —
итого	9,627,093 — 7½ —

(1) Въ этой суммѣ находилось 120,393 р. 75 к. с. на эмеритальныя пенсіи для военныхъ чиновъ.

1821 roku oznajmił wolę Najwyższą: iżby dla przywrócenia równowagi w budżecie, wydatki Korony zniżyć z summy r. s. 348,705 k. 75 do r. s. 225,000; zmniejszyć liczbę urzędów płatnych ze Skarbu, i płace pozostać mających, a przez nową organizacyą wprowadzić urzęda bezpłatne administracyjne i sądowe; z summy ogólnéj dochodu budżetowego odłączyć koniecznie potrzebną summę r. s. 4,725,584 k. 40 na utrzymanie wojska ([1]), a resztę rozłożyć pomiędzy wszelkie inne części służby publicznéj, tak, aby nietylko zachowaną była równowaga, ale iżby dochody przewyższyły wydatki.

Wkrótce po tym Najwyższym Rozkazie, w miejsce Ministra Skarbu Węgleńskiego, mianowany został Ukazem Najwyższym z dnia $^{19}/_{31}$ Lipca 1821 roku Książe Drucki Lubecki.

Odtąd, z ustnego polecenia Namiestnika Królewskiego, Minister Skarbu przed ułożeniem projektu budżetu, odbywał konferencye z Członkami innych Kommissyj Rządowych i Władz Centralnych nad wydatkami przez nie proponowanemi, z czego spisywano protokóły konferencyjne, a te, oraz objaśnienia dochodów, projekta do etatów, tablice porównawcze i kopia projektu budżetowego, wszystko oprawne w osobną księgę, dołączane było do raportu Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, projekt do budżetu przedstawiającego.

Budżet roku 1822 obejmował:

a) dochody stałe	r. s.	2,624,386 k. 68½
b) „ niestałe . . .	„	5,006,732 — 79½
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„	1,523,195 — 26
d) dochody rozmaite . . .	„	472,778 — 33½
łącznie	r. s.	9,627,093 k. 7½.

([1]) W téj summie mieściła się summa r. s. 120,393 k. 75 na pensye emerytalne wojskowe.

(Невѣрные доходы, о коихъ для свѣдѣнія находились отмѣтки въ сторонѣ, составляли 1,071,614 р. 22 ½ к. с.)

Расходы:

a) короны . . .	225,000 р. —		к. с.
b) высшихъ властей . . .	108,301 —	41	—
c) Правительственныхъ вѣдомствъ .	6,683,126 —	28	—
d) центральныхъ властей . .	129,234 —	75	—
e) Воеводскихъ Коммисій . .	507,666 —	35	—
f) разнаго рода .	1,372,895 —	85	—
g) экстраординарные . .	62,223 —	75	—
h) прибавленные по Высочайшей волѣ (1) .	97,500 —	—	—
	9,185,948 —	39	—
Доходъ выше расхода составлялъ	441,144 —	68 ½	—

Остатокъ этотъ, однакоже, не считался въ запасѣ, по той причинѣ, что надлежало оставить въ депозитѣ сумму 540,000 р. с., соотвѣтствующую стоимости соли, которая была получена за долгъ отъ Пруссіи и Австріи и предназначалась на уплату долговъ бывшаго Герцогства Варшавскаго.

(1) О сихъ расходахъ будетъ обяснено ниже.

(Dochody niepewne zanotowane dla śladu przed linią wynosiły r. s. 1,071,614 k. $22^{1}/_{2}$).

Wydatki:

a) Korony . .	r. s.	225,000 k. —
b) Władz wyższych	„	108,301 — 41
c) Wydziałów Rządowych .	„	6,683,126 — 28
d) Władz Centralnych . .	„	129,234 — 75
e) Kommissyj Wojewódzkich .	„	507,666 — 35
f) rozmaite . .	„	1,372,895 — 85
g) nadzwyczajne	„	62,223 — 75
h) dodane przez Najjaśniejszego Pana (1)	„	97,500 — —
		r. s. 9,185,948 k. 39.
Przewyżka dochodu nad wydatki	„	441,144 — $68^{1}/_{2}$.

Przewyżki téj przecież nie uważano wówczas za zapas Skarbowy, z powodu, iż miano za obowiązek odłożyć do depozytu summę r. s. 540,000, odpowiadającą wartości soli od Pruss i Austryi w długu wziętéj, a na zaspokojenie długów Rządu byłego Księztwa Warszawskiego przeznaczonéj.

---

(1) O wydatkach dodanych przez Najjaśniejszego Pana będzie wyjaśnienie poniżéj.

При утвержденіи росписи на 1822 годъ, Его Императорско - Царское Величество изволилъ изъявить, чрезъ посредство Министра Статсъ-Секретаря отъ 27 Іюня (9 Іюля) 1822 года Высочайшее благоволеніе за исполненіе Монаршей воли объявленной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ $^{13}/_{25}$ Мая 1821 года. Вмѣстѣ съ тѣмъ Государь Императоръ соизволилъ повелѣть: не допускать никакихъ сверхъ-штатныхъ расходовъ и измѣненій въ штатѣ, а также не располагать сбереженными суммами, безъ Высочайшаго разрѣшенія. При томъ повелѣно было:

1. оставить до дальнѣйшаго рѣшенія пріостановленный сборъ $^{1}/_{3}$ части ливерункоеаго контингенса;

2. для поощренія промышленности и фабрикъ, отпустить въ распоряженіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи сумму 45,000 р. с., сверхъ означеннаго по росписи кредита;

3. отпустить Министру Финансовъ сумму 45,000 р. с., на открытіе въ столицѣ фабрики сладкихъ водокъ;

4. для поддержанія народнаго театра, отпускать содержателю онаго, въ видѣ добавки, ежегодно по 7,500 р. с.

Въ тоже время, въ виду удобнѣйшаго приготовленія основныхъ началъ къ составленію конституціоннаго бюджета, Государь Императоръ, согласно представленію Намѣстника, соизволилъ разрѣшить, чтобы временная роспись продолжалась по конецъ 1823 года, съ тѣмъ:

1. чтобы сумма 45,000 р. с., назначенная въ распоряженіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи для поощренія промышленности и фабрикъ, увеличена была въ 1823 году до 90,000 р. с.;

2. чтобы Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства пріискала мѣры къ увеличенію непостоянныхъ доходовъ, посредствомъ упрощеннаго сбора, или же посредствомъ дѣятельнѣйшаго надзора и контроля; вырученная же отъ сего прибыль, должна быть обращена, для оказанія помощи бѣднѣйшему классу жителей, на пониженіе цѣны соли;

Jego Cesarsko-Królewska Mość przy zatwierdzeniu budżetu na rok 1822, przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 27 Czerwca (9 Lipca) 1822 roku raczył wyrazić Wysokie Swe zadowolenie ze sposobu, w jakim rozkazy Jego objęte odezwą Ministra Sekretarza Stanu z dnia $^{13}/_{25}$ Maja 1821 roku wypełnione zostały. Zatwierdzając budżet Najjaśniejszy Pan oświadczył, iż żaden wydatek nadetatowy i żadna zmiana w pozycyi etatowéj, ani téż szafunek pozyskanemi oszczędnościami, bez Jego Najwyższego przyzwolenia miejsca miéć nie może. Raczył przytém postanowić:

1. że ma być do dalszéj decyzyi utrzymane zawieszenie w poborze $^1/_3$ części kontyngensu liwerunkowego;

2. że dla zachęcenia przemysłu i fabryk, ma być oddaną pod rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Policyi summa r. s. 45,000, nad oznaczony budżetem kredyt;

3. że ma być Ministrowi Skarbu udzieloną summa r. s. 45,000 na założenie w stolicy fabryki wódek słodkich;

4. że dla przyjścia w pomoc teatrowi narodowemu, ma być udzielaną entreprenerowi tytułem dodatku summa r. s. 7,500 rocznie.

Obok tego dla dania czasu do przygotowania zasad, na których opierać się miał przyszły budżet konstytucyjny, zgodnie z przedstawieniem Namiestnika Swego, Jego Cesarsko-Królewska Mość przyzwolił, aby budżet tymczasowy trwał aż do końca roku 1823 pod warunkami:

1. że fundusz r. s. 45,000 do dyspozycyi Ministra Spraw Wewnętrznych i Policyi na zachęcenie przemysłu i fabryk podniesionym będzie w roku 1823 do summy r. s. 90,000;

2. że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu obmyśli sposób podniesienia wpływów z dochodów, czy to przez uproszczenie poboru, czy przez czynniejszy dozór i kontrollę, a otrzymaną ztąd korzyść użyje na zniżenie ceny soli, iżby przez to przyjść w pomoc najuboższéj klassie ludności;

3. чтобы Ликвидаціонная Коммисія окончательно привела въ исполненіе разсмотрѣніе внутреннихъ долговъ и опредѣленіе каждой частной претензіи;

4. чтобы Министромъ Финансовъ представленъ былъ Совѣту Управленія проектъ погашенія долговъ Царства;

5. чтобы проекты, представленные Высочайше назначенною изъ членовъ сейма депутаціею, равно какъ и проектъ кредитной системы, въ пользу землѣвладѣльцевъ, разсмотрѣны были въ самократчайшее время.

Исполненіе бюджета 1822 года было слѣдующее:

Поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ	11,148,404 р. 18 к. с.
Издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	10,073,265 — $10\frac{1}{2}$ —
было въ запасѣ	1.075,139 — $7\frac{1}{2}$ —
прибавивъ запасъ 1821 года	234,653 — 95 —
осталось вообще въ запасѣ именно: наличными 722,869 р. 90 к. с., въ бумагахъ по авансамъ 586,923 р. $2\frac{1}{2}$ к. с.	1,309,793 — $2\frac{1}{2}$ —

1823. При утвержденіи росписи на 1823 годъ, Государь Императоръ Высочайше соизволилъ повелѣть Министру Финансовъ немедленно заняться составленіемъ Финансоваго положенія, на что предоставлено было годъ времени, такъ, чтобы конституціонная роспись, по разсмотрѣніи въ Государственномъ Совѣтѣ и по Высочайшемъ утвержденіи оной, съ началомъ 1824 года могла быть приведена въ исполненіе.

Не смотря на утвержденіе росписи на 1823 годъ, Министръ Финансовъ, съ разрѣшенія Намѣстника отъ 24 Октября 1822 года, N. 38,553, разсмотрѣлъ подобные штаты всѣхъ властей, равномѣрно и доходы, для введенія измѣненій, сопряженныхъ съ пользою службы, и для сокращенія, или увеличе-

3. że ma być przez Kommissyą Likwidacyjną wykonaném ostateczne przejrzenie długu wewnętrznego, i ustanowienie wysokości każdéj pretensyi prywatnéj;

4. że ma być wniesionym na Radę Administracyjną przez Ministra Skarbu projekt umorzenia długu krajowego;

5. że projekta przedstawione przez deputacyą wybraną przez Najjaśniejszego Pana z pomiędzy Członków Sejmu, tudzież projekt systematu kredytowego, dla przyjścia w pomoc właścicielom ziemskim, w jak najkrótszym czasie rozstrzygnięte będą.

Budżet roku 1822 spełniono jak następuje:

wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości . . .	r.s.	11,148,404 k. 18.
wydano na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	10,073,265 — $10\frac{1}{2}$
zapas . . .	r.s.	1,075,139 k. $7\frac{1}{2}$
dodając zapas z roku 1821	„	234,653 — 95
zapas ogólny .	r.s.	1,309,793 k. $2\frac{1}{2}$
a mianowicie: w gotowiźnie	„	722,869 — 90
w dowodach na zaliczenia	„	586,923 — $2\frac{1}{2}$.

1823. Zatwierdzając budżet na rok 1823, Najjaśniejszy Pan zlecił Ministrowi Skarbu zająć się niezwłocznie ułożeniem prawa finansowego, i pozostawił na to rok czasu, tak iżby budżet konstytucyjny, po roztrząśnieniu onego przez Radę Stanu i Najwyższém zatwierdzeniu, od początku roku 1824 mógł wejść w wykonanie.

Jakkolwiek budżet na rok 1823 był już zatwierdzony, jednakże Minister Skarbu za przyzwoleniem Namiestnika Królewskiego z dnia 24 października 1822 roku, Nro 38,553, roztrząsnął etaty szczegółowe władz krajowych, tudzież dochody, dla wprowadzenia w pierwsze zmian potrzebą służby doradzanych,

нія доходовъ, смотря по тому, какіе изъ нихъ уменшались, а какіе увеличивались. Измѣненія эти разсматриваемы были Министромъ Финансовъ совмѣстно съ членами Коммисіи Финансовъ и съ Предсѣдателемъ Счетной Палаты.

Бюджетъ 1823 года былъ слѣдующій:

доходы:

a) окладные	2,636,544 р. 31½ к. с.
b) неокладные	5,331,125 — 83½ —
c) съ государственныхъ имуществъ	1,542,013 — 16½ —
d) съ разныхъ источниковъ . . .	477,280 — 35½ —
всего . .	9,986,963 — 67 —

(доходы, отмѣченные внѣ графы, составляли 1,543,533 р. 82 к. с.)

расходы:

a) сумма, состоящая въ Высочайшемъ распоряженіи	225,000 р.	
b) Намѣстникъ, Государственый Совѣтъ и Сенатъ	108,301 — 41 к. с.	
c) правительственныя вѣдомства . .	6,686,088 — 84½ —	
d) центральныя власти . .	126,184 — 75 —	
e) Воеводскія Коммисіи . .	512,641 — 35 —	
f) разнаго рода	1,504,741 — 93½ —	
g) экстраординарные . .	147,118 — 80 —	
		9,309,977 — 9 —

Доходы превышали расходъ на. . . 676,986 — 58 —

a zmniejszenia lub zwiększenia drugich, podług tego, jakby się okazywały niektóre ubywać, inne zwiększać. Zmiany te roztrząsane były przez Ministra Skarbu, z Członkami Kommissyi Skarbu i z Prezesem Izby Obrachunkowéj.

Budżet roku 1823 był następujący:

Dochody:

a) stałe	r. s.	2,636,544 k. 31½
b) niestałe	„	5,331,125 — 83½
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,542,013 — 16½
d) rozmaite	„	477,280 — 35½
w ogóle . . .	r. s.	9,986,963 — 67

(dochody zanotowane przed linią wynosiły r. s. 1,543,533 k. 82).

Wydatki:

a) fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA	r. s.	225,000 k. —
b) Namiestnik, Rada Stanu i Senat . .	„	108,301 — 41
c) Wydziały Rządowe .	„	6,686,088 — 84½
d) Władze centralne . .	„	126,184 — 75
e) Kommissye Wojewódzkie	„	512,641 — 35
f) rozmaite .	„	1,504,741 — 93½
g) nadzwyczajne .	„	147,118 — 80
	r. s.	9,309,977 — 9

Przewyżka dochodu nad wydatki r. s. 676,986 k. 58.

Но, какъ имѣлось въ виду оставить въ депозитѣ сумму, равняющуюся стоимости соли, полученной за долгъ отъ Пруссіи и Австріи и предназначенной на покрытіе долга, бывшаго Герцогства Варшавскаго . . . . 540,000 р.

то дѣйствительно излишекъ составлялъ . . . . 136,986 — 58 к. с.

Исполненіе бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ	10,369,546 р. 56 к. с.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	9,799,833 — 67 —
поступило свыше расхода . .	570,712 — 89 —
къ чему добавивъ оставшіеся въ запасѣ отъ прежнихъ лѣтъ . . .	1,309,793 — 2½ —
вообще имѣлось въ запасѣ . .	1,880,505 — 91½ —

1824. Проектъ приходо-расходнаго бюджета на 1824 годъ разсматриваемъ былъ Министромъ Финансовъ, по части доходовъ, совмѣстно съ Предсѣдателемъ Счетной Палаты, по части же расходовъ, съ тѣмъ же Предсѣдателемъ и съ членами другихъ вѣдомствъ.

Проектъ сего бюджета былъ слѣдующій:

доходы:

А. въ графѣ:

1. окладные	2,639,452 р. 65 к. с.
2. неокладные	5,447,259 — 37½ —
3. съ государственныхъ имуществъ	1,550,946 — 58 —
4. съ разныхъ источниковъ . .	509,834 — 42 —
всего	10,147,493 — 2½ —

Lecz że zamierzano odłożyć do depozytu wartość soli wziętéj w długu od Pruss i Austryi, a przeznaczonéj na zaspokojenie pretensyi do rządu byłego Księstwa Warszawskiego . . . . . r. s. 540,000 k. —

istotna przewyżka była . . . . r. s. 136,986 k. 58

Spełniono ten budżet jak następuje:

wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości . . . . r. s. 10,369,546 k. 56

wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych . . . . „ 9,799,833 — 67

przewyżka wpływu . . . . . . r. s. 570,712 k. 89

do czego dodając zapas z lat dawniejszych . . . . „ 1,309,793 — $2^1/_2$

ogół zapasu wynosił . . . . . . r. s. 1,880,505 k. $91^1/_2$

1824. Projekt budżetu przychodów i wydatków na rok 1824 roztrząsał Minister Skarbu, co do dochodów z Prezesem Izby Obrachunkowéj, a co do wydatków z tymże Prezesem i z Członkami Władz.

Obejmował on:

Dochody:

A. w linii:

1. stałe	r. s.	2,639,452 k. 65
2. niestałe.	„	5,447,259 — $37^1/_2$
3. z dóbr i lasów rządowych . . .	„	1,550,946 — 58
4. rózmaite	„	509,834 — 42
ogół	r. s.	10,147,493 k. $2^1/_2$

В. внѣ графы	1,792,219 р. 78 к. с.	
расходы:		
А. въ графѣ:		
1. сумма, состоящая въ Высочайшемъ распоряженіи	226,087 — 76 —	
2. высшія власти	121,606 — 41 —	
3. правительственныя вѣдомства . .	6,937,989 — 46½ —	
4. центральныя власти . . .	122,184 — 75 —	
5. Воеводскія Коммисіи . . .	512,191 — 35 —	
6. разнаго рода .	1,664,253 — 4½ —	
7. экстраординарные . .	49,517 — 55 —	
Всего. .		9,633,830 — 33 —
В. внѣ графы . .	460,051 — 43½ —	
Доходъ былъ выше расхода на.		513,662 р- 69½ —
Но, какъ надлежало оставить на долги сумму, равняющуюся стоимости полученной отъ Австріи соли		435,000 — —
то дѣйствительно излишекъ составлялъ		78,662 — 69½ —

Министръ Статсъ-Секретарь, увѣдомляя о послѣдовавшемъ Высочайшемъ утвержденіи бюджета, отзывомъ отъ 18/30 Декабря 1823 года, N. 3,343, сообщилъ: что Государь Императоръ, обративъ особенное вниманіе на порядокъ, принятый

B. przed linią r. s. 1,792,219 k. 78

Wydatki:

A. w linii:

1. Fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA	„	226,087 — 76	
2. Władze wyższe . . .	„	121,606 — 41	
3. Wydziały Rządowe . .	„	6,937,989 — 46½	
4. Władze centralne . .	„	122,184 — 75	
5. Kommissye Wojewódzkie	„	512,191 — 35	
6. Rozmaite . .	„	1,664,253 — 4½	
7. Nadzwyczajne . .	„	49,517 — 55	
		Ogół r. s.	9,633,830 k. 33

B. przed linią r. s. 460,051 — 43½

Przewyżka dochodu nad wydatki	r. s.	513,662 k. 69½
Lecz że potrzeba było odłożyć na długi wartość soli od Austryi	„	435,000 — —
istotna przewyżka	r. s.	78,662 k. 69½.

Minister Sekretarz Stanu zawiadamiając o zatwierdzeniu budżetu przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, w odezwie z dnia 18/30 Grudnia 1823 roku Nr. 3,343, wyraził: że JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ zwrócił szczególniejszą uwagę na sposób, którego się

при составленіи бюджета, изволилъ замѣтить, что разборъ каждой статьи, какъ расходовъ, такъ и доходовъ, имѣетъ всѣ признаки зрѣлаго обсужденія, которое служитъ ручательствомъ точности и вѣрности бюджета. Притомъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ:

1. что Государь Императоръ съ прискорбіемъ узналъ о встрѣченной Коммисіею Финансовъ невозможности понизить цѣну соли; усматривая же, что начатыя въ Цѣхоцинкѣ работы могутъ способствовать сей цѣли, изволилъ повелѣть ускорить эти работы;

2. что Его Величество, съ удовольствіемъ обративъ вниманіе на усердіе, оказанное при разсмотрѣніи разныхъ проектовъ кредитной системы, ожидаетъ окончанія сихъ трудовъ;

3. что, признавъ уважительными изложенныя Министромъ Финансовъ причины, по коимъ невозможно было заняться доселѣ составленіемъ конституціоннаго бюджета, Его Величество изъявилъ желаніе, чтобы переговоры съ Франціею и Саксоніею и разсмотрѣніе внутреннихъ долговъ Ликвидаціонною Коммисіею были окончены въ самоскорѣйшемъ времени.

Наконецъ, Государю Императору угодно было повелѣть вновь, чтобы сверхъ-бюджетные расходы, перемѣны въ штатныхъ издержкахъ, а также расходованіе увеличившихся доходовъ или сбереженій, не были допускаемы иначе, какъ съ Высочайшаго разрѣшенія.

Исполненіе бюджета 1824 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ	10,996,078 р. 95½ к. с.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	9,864,055 — ½ —
осталось въ запасѣ	1,132,023 — 95 —
къ чему добавивъ оставшіеся	

trzymano przy układaniu budżetu, roztrząsanie które poprzedziło ustanowienie każdéj jego pozycyi, tak co do wydatków, jak i co do przychodów, nosi cechę dojrzałości, która jest rękojmią gruntowności i dokładności budżetu. Przy tém Minister Sekretarz Stanu wyraził:

1. że Najjaśniejszy Pan ze smutkiem upatrywał, iż Kommissya Skarbu nie znalazła możności zniżyć cenę soli, a uważając jako środek ku temu zmierzający roboty rozpoczęte w Ciechocinku, polecił postęp tych robót przyspieszyć;

2. że Najjaśniejszy Pan patrzał z zadowoleniem na gorliwość, z jaką zajmowano się rozmaitemi projektami systematu kredytowego, i oczekiwał końca téj pracy;

3. że Jego Cesarsko-Królewska Mość uznawszy ważność powodów przez Ministra Skarbu przełożonych, które nie dozwoliły mu dotąd zająć się ułożeniem budżetu konstytucyjnego, poprzestał na życzeniu, aby najśpieszniéj ukończone być mogły negocyacye z Francyą i Saksonią, jako też przejrzenie długów wewnętrznych przez Kommissyą Likwidacyjną.

W końcu Najjaśniejszy Pan ponowił Rozkaz, iżby wydatki nadbudżetowe, zmiany w etatach wydatków, i szafunek zwiększeniem dochodów lub oszczędnościami w wydatkach, następowały tylko za Najwyższém przyzwoleniem.

Spełnienie budżetu 1824 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	r. s.	10,996,078 k. 95 $^1/_2$
Wydano na budżet, nad budżet i na wydatki z lat zeszłych	,,	9,864,055 — $^1/_2$
pozostało w zapasie . . .	r. s.	1,132,023 k. 95.

въ запасѣ съ 1823 г. . . . . . 1,880,505 р. 91½ к. с.

вообще осталось . . . . 3,012,529 — 86½ —

то есть: въ наличности 1,217,965 р. 48 к. с., въ билетахъ по сдѣланнымъ авансамъ 1,794,564 р. 38½ к. с.

1825. До того времени доходы кассъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, не были отдѣляемы въ бюджетахъ отъ доходовъ прочихъ вѣдомствъ, изъ чего проистекало то, что рапорты Коммисіи Финансовъ не были согласны съ обзорами, составляемыми Высшею Счетною Палатою. Для избѣжанія сего, въ проектѣ бюджета на 1825 годъ принятъ новый порядокъ подраздѣленія статей.

Доходы:

А. Казны — въ графѣ:

1. окладные	2,644,929 р. 31 к. с.
2. неокладные	5,675,749 — 45½ —
3. съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ . .	1,207,861 — 58½ —
4. съ разныхъ источниковъ	500,353 — 15 —
всего . . .	10,028,893 р. 50 к. с.
(внѣ графы 2,346,579 р. 29 к. с.).	
В. Другихъ вѣдомствъ, въ графѣ	529,282 — 51 —
Вообще . .	10,558,176 р. 1 к. с.

Расходы:

А. Казны — въ графѣ:

a) сумма, состоящая въ Высочайшемъ распоряженіи . . .	226,082 р. 53 к. с.
b) высшія власти	126,241 — 41 —

Dodając zapas z r. 1823. .	„	1,880,505 — 91 ½
ogół zapasu	r. s.	3,012,529 k. 86 ½

to jest: w gotowiźnie r. s. 1,217,965 k. 48, a w dowodach na uskutecznione zaliczenia r. s. 1,794,564 k. 38 ½.

1825. Do owego czasu w budżetach nie były rozłączone dochody kass pod zarządzeniem Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu zostających, od dochodów innych wydziałów Rządowych, z czego wynikało: że raporta przez Kommissyą Skarbu podawane nie zgadzały się z Obrazami przez Najwyższą Izbę Obrachunkową układanemi. Aby temu zapobiedz, zaprowadzono stósowny rozdział w projekcie budżetu 1825 roku, który był następujący:

Dochody:

A. Skarbowe w linii:

1. stałe	r. s.	2,644,929 k. 31
2. niestałe	„	5,675,749 — 45 ½
3. z dóbr i lasów rządowych	„	1,207,861 — 58 ½
4. rozmaite	„	500,353 — 15
łącznie . .	r. s.	10,028,893 k. 50

(przed linią r. s. 2,346,579 k. 29).

B. Innych Wydziałów w linii .	„	529,282 — 51
Ogół . . .	r. s.	10,558,176 k. 1.

Wydatki:

A. Skarbowe w linii:

a) fundusz do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana . . .	r. s.	226,082 k. 53
b) Władze wyższe	„	126,241 — 41

c) Правительственныя вѣдомства . . .	6,748,473 р. 14	к. с.	
d) Центральныя власти . . .	141,144 — 75	—	
e) Воеводскія Коммисіи . . .	528,003 — 90	—	
f) разнаго рода .	1,699,958 — 21	—	
g) экстраординарные . .	137,283 — 18	—	
всего . . .	9,607,137 р. 12	к. с.	
(внѣ графы 585,793 р. 49 к. с.).			
B. Другихъ вѣдомствъ въ графѣ	529,282 — 51	—	
(внѣ графы 11,174 р. 60 к. с.).			
Вообще . .			10,136,419 р. 63 к. с.

доходы превышали расходъ на	421,756 р. 38 к. с.
Но, какъ надлежало оставить на долги сумму, равняющуюся стоимости полученной отъ Австріи соли на	420,000 — — —
то дѣйствительно было въ остаткѣ	1,756 р. 38 к. с.

Министръ Статсъ-Секретарь отзывомъ отъ 21 Января (2 Февраля) 1825 года увѣдомилъ, что Государь Императоръ, при утвержденіи бюджета, Высочайше соизволилъ повелѣть, чтобы и впредь составляемы были протоколярныя объясненія по каждой перемѣнѣ въ доходахъ и расходахъ. Утвердивъ притомъ новый порядокъ подраздѣленія статей бюджета, Его Величество обратилъ вниманіе на помѣщенный въ штатѣ

c) Wydziały Rządowe . . . r. s. 6,748,473 k. 14
d) Władze Centralne . . . „ 141,144 — 75
e) Kommissye Wojewódzkie . . „ 528,003 — 90
f) rozmaite . . „ 1,699,958 — 21
g) nadzwyczajne . „ 137,283 — 18

łącznie . . . r. s. 9,607,137 k. 12
(przed linią r. s. 585,793 k. 49).

B. Inne Wydziały:
w linii . . . r. s. 529,282 — 51
(przed linią r. s. 11,174 k. 60).

Ogół . . r. s. 10,136,419 k. 63

przewyżka dochodów nad wydatki . . . . r. s. 421,756 k. 38
Lecz że należało odłożyć do depozytu na długi, wartość soli od Austryi wziętéj . . . . . „ 420,000 — —

istotna przewyżka . . r. s. 1,756 k. 38.

Jego Cesarsko-Królewska Mość zatwierdzając budżet, przez Odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1825 roku, rozkazał: iżby zachowane było i nadal protokólarne objaśnienie każdéj zmiany w dochodach i wydatkach; zatwierdził nowo zaprowadzony podział w budżecie, i zwrócił uwagę na kwotę r. s. 1,800 zamieszczoną na etacie Ducho-

римско-католическаго духовества расходъ 1,800 р. с., на эмеритальныя пенсіи для духовныхъ эмеритовъ, изволилъ изъявить Высочайшую волю, чтобы придуманы были мѣры къ составленію проекта, который бы, по примѣру существующаго между гражданскими и военными чиновниками эмеритальнаго общества предоставлялъ духовнымъ эмеритамъ пенсію, безъ обремененія казны. Что касается духовныхъ греко-уніатскаго и евангелическихъ исповѣданій, то Государь Императоръ изволилъ замѣтить, что, для обезпеченія ихъ семействъ, можно бы—или учредить особое общество, или же допустить сказанныхъ духовныхъ къ обществу гражданскихъ чиновниковъ. Увеличившіеся на 300,000 р. с. непостоянные доходы обратили также на себя благосклонное вниманіе Его Величества, по случаю же постоянно уменьшающагося дохода съ государственныхъ имуществъ повелѣно было, для избѣжанія сего, принять нужныя мѣры.

Исполненіе бюджета 1825 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и съ недоимокъ	10,679,248 р. 74½ к. с.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	10,384,104 — 4½ —
осталось въ запасѣ .	345,144 р. 70 —
прибавивъ запасъ 1821 года	3,012,529 — 86½ —
осталось вообще въ запасѣ именно: наличными 1,725,978 р. 74½ к. с., въ бумагахъ по авансамъ 1,631,695 р. 82 к. с.	3,357,674 — 56½ —

1826. Бюджетъ 1826 года былъ первымъ, утвержденнымъ блаженной памяти Государемъ Императоромъ Николаемъ I. При утвержденіи онаго повелѣно было прежде всего представить на Высочайшее разсмотрѣніе отчетъ по прежнимъ

wieństwa Rzymsko-Katolickiego na pensye emerytalne dla emerytów duchownych. Wolą było Najjaśniejszego Pana, aby naradzono się nad projektem Stowarzyszenia, któreby na wzór istniejących między urzędnikami cywilnemi i wojskowemi, zabezpieczało emerytom duchownym pensyé emerytalne bez obciążenia Skarbu. Co do Duchowieństwa Greko-Unickiego i Ewangelickiego obojga wyznań, uważał Najjaśniejszy Pan, iż dla zabezpieczenia losu ich rodzin, możnaby, bądź szczególne utworzyć Stowarzyszenie, bądź przypuścić toż Duchowieństwo do Stowarzyszenia urzędników cywilnych. Pomnożenie dochodów niestałych o przeszło r. s. 300,000 zyskało zadowolenie Najjaśniejszego Pana, a natomiast zmniejszający się ciągle dochód z dóbr rządowych, spowodował uwagę do zaradzenia temu.

Spełnienie budżetu 1825 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	r. s.	10,679,248 k. 74½
Wydano na budżet, nad budżet i na wydatki z lat zeszłych	„	10,384,104 — 4½
zostało w zapasie . .	r. s.	345,144 k. 70
dodając zapas z końcem roku 1824 pozostały	„	3,012,529 — 86½
Ogół zapasu . . .	r. s.	3,357,674 k. 56½

to jest w gotowiźnie r. s. 1,725,978 k. 74½, w dowodach na zaliczenia r. s. 1,631,695 k. 82.

1826. Budżet roku 1826 był pierwszym, który zatwierdził Najjaśniejszy Cesarz i Król Mikołaj I. Przedewszystkiém zlecił zdać sobie sprawę z poprzednich budżetów od czasu utworzenia Królestwa. Zwrócił z zadowoleniem uwagę na wzrost dochodów niestałych, a co do ubytku dochodu z dóbr wyno-

бюджетамъ, со времени образованія Царства Польскаго. Возрастающіе неокладные доходы обратили на себя благосклонное вниманіе Его Величества; по случаю же убыли около 180,000 р. с. въ доходѣ съ государственныхъ имуществъ, повелѣно пріискать мѣры къ устраненію сего дефицита. Увеличившіеся расходы на 165,000 р. с., въ числѣ коихъ 75,000 р. с. на поощреніе мануфактурнаго промысла и 45,000 р. с. на постройку складовъ на шерсть, подлежали возврату казнѣ, обратили также на себя Монаршее вниманіе. На асигнованіе суммы 16,172 р. с., составлявшей третью часть расхода на постройку зданія политехнической школы, послѣдовало Высочайшее соизволеніе; расходы же 19,200 р. с. на надобности римско-католическаго духовенства, 30,000 р. с. на работы по устройству русла рѣки Вислы и 13,935 р. с. на мелкія издержки, отложены до дальнѣйшаго времени. Вмѣстѣ съ тѣмъ благоугодно было Государю Императору утвердить всѣ относившіяся къ прежнему царствованію повелѣнія, о порядкѣ составленія и исполненіи бюджета.

Утвержденный бюджетъ былъ слѣдующій:

Доходы:

А. Состоящіе въ распоряженіи Коммисіи Финансовъ, въ графѣ:

a) окладные	2,645,142 р.	62	к. с.
b) неокладные	6,045,591 —	9	—
c) съ государственныхъ имуществъ	1,029,215 —	47	—
d) съ разныхъ источниковъ. . . .	481,339 —	68½	—
итого . .	10,201,288 —	86½	—

(внѣ графы 2,696,538 р. 5 к. с.)

В. Въ распоряженіи другихъ вѣдомствъ.	525,580 —	17	—

(внѣ графы 33,175 р. 62½ к. с.).

всего . .	10,726,869 р.	3½	к. с.

szącego około rs. 180,000, polecił obmyśleć środki zaradzenia złemu. Zwrócił także uwagę na wzrost wydatków o summę rs. 165,000, w któréj mieściły się: rs. 75,000, na zachęcenie rękodzieł, i rs. 45,000, na wystawienie składów na wełnę, obiedwie summy mające być powrócone Skarbowi. Zgodził się na udzielenie summy rs. 16,172 kop. 21, na $1/3$ część kosztów wystawienia gmachu dla szkoły politechnicznéj, a odłożył do późniejszego czasu wydatki: rs. 19,200, na potrzeby duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego, rs. 30,000, na sprostowanie koryta rzeki Wisły, i rs. 13,935, na drobniejsze wydatki. W końcu potwierdził wszystkie rozkazy co do układania i wykonywania budżetu przez poprzedniego MONARCHĘ wydane.

Budżet zatwierdzony obejmował w sobie:

Dochody:

A. Pod dyspozycyą Kommissyi Skarbu zostające, w linii:

a) stałe *	rs.	2,645,142 k. 62.
b) niestałe	„	6,045,591 — 9.
c) z dóbr i lasów rządowych	„	1,029,215 — 47.
d) rozmaite	„	481,339 — 68½
łącznie	rs.	10,201,288 k. 86½.
(przed linją rs. 2,696,538 k. 5.)		
B. Pod dyspozycyą innych Władz	„	525,580 — 17.
(przed linią rs. 33,175 k. 62½.)		
ogół	rs.	10,726,869 k. 3½.

Расходы:

A. Состоящіе въ распоряженіи Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) сумма въ распоряженіи Государя Императора . . .	226,042 р. $4\frac{1}{2}$ к.
b) высшія власти	137,761 — 41 —
c) Правительственныя вѣдомства . . .	6,927,549 — $68\frac{1}{2}$ —
d) Центральныя власти . . .	141,744 — 75 —
e) Воеводскія Коммисіи . .	540,303 — 90 —
f) разные . . .	1,699,994 — $91\frac{1}{2}$ —
g) экстраординарные . .	90,857 — 95 —
итого . .	9,764,254 р. $65\frac{1}{2}$ к.
(внѣ графы 762,843 р. 36 к.)	
B. Въ распоряженіи другихъ властей, — въ графѣ . . .	525,580 — 17 —
(внѣ графы 33,275 р. $62\frac{1}{2}$ к.)	

всего . . 10,289,834 р. $82\frac{1}{2}$ к.

доходъ былъ выше расхода на . . . . 437,034 р. 21 к.

Но какъ надлежало оставить въ депозитѣ на долги сумму, рав-

Wydatki:

A. Pod dyspozycyą Kommissyi Skarbu zostające, — w linii:

a) fundusz do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana . . .	rs.	226,042 k. 4½.
b) Władze wyższe	„	137,761 — 41.
c) Wydziały Rządowe . . .	„	6,927,549 — 68½.
d) Władze centralne . . .	„	141,744 — 75.
e) Kommissye Wojewódzkie	„	540,303 — 90.
f) rozmaite . . .	„	1,699,994 — 91½.
g) nadzwyczajne	„	90,857 — 95.
łącznie . . (przed linią rs. 762,843 k. 36.)	rs.	9,764,254 k. 65½.
B. Pod dyspozycyą innych Władz, w linii . . . . (przed linią rs. 33,275 k. 62½.)	„	525,580 — 17.

ogół . . . rs. 10,289,834 k. 82½.

przewyżka dochodu nad wydatki . . . . rs. 437,034 k. 21.

Lecz że wypadało odłożyć do depozytu na długi wartość soli od

няющуюся стоимости полученной отъ Австріи соли на . . . . 420,000 р.

то излишекъ составлялъ дѣйствительно . . . . 17,034 р. 21 к.

Исполненіе бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ . . . . 11,224,776 р. 46½ к.

издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ . . . . 10,739,152 — 32½ —

осталось въ запасѣ . . . . . 485,624 р. 14 к.

прибавивъ оставшіеся въ запасѣ отъ 1825 года . . . . . . 3,357,674 — 56½ —

вообще осталось въ запасѣ . . 3,843,298 р. 70½ к.

именно: наличными 1,596,828 р. 39½ к., и въ бумагахъ по авансамъ 2,246,470 р. 31 к.

1827. Совѣщанія по проектамъ приходо-расходныхъ смѣтъ 1827 года, какъ обыкновенно, производились съ властями и отдѣленіями Коммисіи Финансовъ, при бытности Председателя Счетной Палаты и въ присутствіи Предсѣдательствовавшаго въ Совѣтѣ Управленія.

Представляя въ Совѣтъ Управленія проектъ росписи на 1827 годъ, Коммисія Финансовъ въ рапортѣ отъ 23 Декабря 1826 года, № 82,889, изъяснила: что кромѣ неоднократно Высочайшими повелѣніями предписанной бережливости въ расходахъ, встрѣчается еще важная причина къ учрежденію особой Коммисіи, для самоскорѣйшаго введенія систематическаго порядка въ управленіи. Этою причиною были ожидаемыя убыли въ доходахъ отъ слѣдующихъ податей и сборовъ: Subsidium Charitativum на 28,030 р. 76 к., которая не будетъ поступать съ назначеніемъ содержанія для духовенства; Ливерун-

Austryi wziętéj	rs.	420,000.
istotna przewyżka	rs.	17,034 k. 21.

Spełniono budżet jak następuje:

wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	11,224,776 k. $46^1/_2$.
wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych	„	10,739,152 — $32^1/_2$.
zapas	rs.	485,624 k. 14.
dodając zapas z roku 1825 .	„	3,357,674 — $56^1/_2$
ogólny zapas	rs.	3,843,298 k. $70^1/_2$.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 1,596,828 k. $39^1/_2$, w dowodach na zaliczenia rs. 2,246,470 k. 31.

1827. Narady nad projektami do etatów przychodów i rozchodów 1827 r. odbywały się jak zwykle z Władzami i Wydziałami Kommissyi Skarbu, w assystencyi Prezesa Izby Obrachunkowéj i w obecności Prezydującego w Radzie Administracyjnéj.

Przedstawiając Radzie Administracyjnéj projekt do budżetu na rok 1827, Kommissya Skarbu w rapporcie z dnia 23 Grudnia 1826 roku Nr. 82,889 wyraziła: iż prócz ogólnéj potrzeby oszczędności, Najwyżéj zalecanéj, zachodzi jeszcze ważny powód utworzenia oddzielnéj Kommissyi, któraby jak najrychléj zajęła się ułożeniem systematycznego w administracyi porządku. Powodem tym były przewidywane ubytki w dochodach: Subsidium Charitativum, które zniknie przy uposażeniu duchowieństwa, rs. 28,030 k. 76; Kontygens Liwerunkowy włościański, którego uchylenie było życzeniem jeszcze Cesarza Alexandra I-go

ковый Контингенсъ съ крестьянъ въ 517,950 руб. 56 коп., подлежащій отмѣнѣ въ исполненіе объявленной Государемъ Императоромъ Александромъ I-мъ Высочайшей воли; рекрутскій сборъ съ евреевъ въ 105,299 руб. 50 к., который можетъ быть взимаемъ только до тѣхъ поръ, пока эта часть населенія будетъ свободна отъ военной службы; кошерный сборъ въ 229,891 руб. 39½ к., не могущій существовать долгое время, такъ какъ онъ основанъ на религіозномъ обрядѣ; шинковый съ евреевъ сборъ въ 156,371 руб. 25 коп., постепенно уменьшающійся; наконецъ, съ пониженіемъ на одну четвертую часть цѣны соли, доходъ уменьшится на 615,123 руб. 17½ коп. Между тѣмъ прибудетъ расходъ на погашеніе государственнаго долга, на что потребуется въ годъ до 450,000 руб. сер.

Коммисія Финансовъ просила Совѣтъ Управленія представить вышеизложенное положеніе дѣла на Высочайшее благоусмотрѣніе, и впослѣдствіе донесенія о томъ Совѣта, Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ 18 (30) Января 1827 года, объявилъ: что Государь Императоръ соизволилъ утвердить роспись и предположеніе Совѣта Управленія, объ учрежденіи особаго Комитета для преобразованія внутренняго управленія. Кромѣ того Его Величеству благоугодно было Высочайше повелѣть:

1) Правительственныя Коммисіи и прочія центральныя Управленія должны представлять ежегодно къ 1 Сентября въ Совѣтъ Управленія подробныя смѣты по своимъ вѣдомствамъ и препровождать копіи съ оныхъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, которая въ теченіе Сентября обязана заняться изготовленіемъ росписи доходовъ;

2) въ Октябрѣ мѣсяцѣ должны имѣть мѣсто совѣщанія Коммисіи Финансовъ съ разными вѣдомствами;

3) въ Ноябрѣ мѣсяцѣ Совѣтъ Управленія долженъ разсмотрѣть всѣ статьи доходовъ и расходовъ и составить окончательно проектъ росписи;

rs. 517,950 k. 56; Rekrutowe od starozakonnych, które trwać może tylko tak długo, dopóki ta część ludności wolną będzie od wojska, rs. 105,299 k. 50; Koszerne długo istnieć nie może, jako oparte na obrządku religijnym, rs. 229,891 k. 39½; Szynkowe od starozakonnych, zmniejszające się stopniowo, rs. 156,371 k. 25; cenę soli wypadnie zniżyć o ¼ część, przez co ubędzie w dochodzie rs. 615,123 k. 17½. Z drugiéj strony przybędzie wydatek na spłatę długu krajowego, na co potrzeba będzie przeznaczyć rocznie około rs. 450,000.

Kommissya Skarbu upraszała Radę Administracyjną o przedstawienie Najjaśniejszemu Panu tego stanu rzeczy, co téż Rada uczyniła, a Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 18 (30) Stycznia 1827 roku oznajmił: iż Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet i wniosek Rady Administracyjnéj, co do utworzenia szczególnego Komitetu do zreformowania administracyi. Prócz tego Najjaśniejszy Pan polecił:

1) iżby Kommissye Rządowe i inne Władze Centralne, corocznie w dniu 1 Września przedstawiały Radzie Administracyjnéj szczegółowe etaty swoje, i przesyłały je w kopijach Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, która w ciągu tego miesiąca zajmować się ma budżetem przychodów;

2) miesiąc Październik ma posłużyć na obrady między Kommissyą Skarbu a rozmaitemi wydziałami;

3) w ciągu Listopada Rada Administracyjna roztrząsać będzie wszelkie pozycye przychodów i wydatków i ułoży ostatecznie projekt budżetu;

4) къ 1-му Декабря роспись должна быть представлена на Высочайшее утвержденіе.

Въ росписи 1827 года заключались:

Доходы:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) окладные	2,646,997 р. 87 к.
b) неокладные	6,102,844 — 52 —
c) съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,057,239 — 77 —
d) разные	565,493 — 23½ —
итого . .	10,372,575 — 39½ к.

(внѣ графы 2,765,706 р. 74½ к.)

В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ . .	425,640 — „ —

(внѣ графы 34,119 р. 70½ к.)

всего . .	10,798,215 р. 39½ к.

Расходы:

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) сумма, состоящая въ Высочайшемъ распоряженіи . .	226,222 р. 45 к.
b) высшія власти	138,691 — 41 —
c) центральныя власти . . .	141,744 — 75 —
d) Правительственныя вѣдомства . .	6,876,864 — 45½ —

4) w dniu 1 Grudnia budżet ma być przedstawiony pod NAJWYŻSZE zatwierdzenie.

Budżet r. 1827 obejmował:

Dochody:

A. Dochody kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających, — w linii:

a) stałe	rs.	2,646,997 k. 87.
b) niestałe	„	6,102,844 — 52.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,057,239 — 77.
d) rozmaite	„	565,493 — 23½.
łącznie . .	rs.	10,372,575 k. 39½.

(przed linią rs. 2,765,706 k. 74½.)

B. Dochody kass, pod oddzielném zarządzeniem będących . .	„	425,640.

(przed linią rs. 34,119 k. 70½.)

Ogół . . .	rs.	10,798,215 k. 39½.

Wydatki:

A. Wydatki kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających, w linii:

a) fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA . . .	rs.	226,222 k. 45.
b) Władze wyższe	„	138,691 — 41.
c) Władze centralne	„	141,744 — 75.
d) Wydziały Rządowe	„	6,876,864 — 45½.

e) Воеводскія Коммисіи . .	549,978 р. 90 к.	
f) разные . . .	1,713,301 — 13 —	
g) экстраординарные . .	279,961 — 47½ —	
итого . .	9,926,764 р. 57 к.	
(внѣ графы 709,877 р. 50 к.)		
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ .	425,640 р.	
(внѣ графы 34,119 р. 80½ к.)		
всего . .		10,352,404 р. 57 к.
ожидался запасъ въ . . .		445,810 р. 82½ к.
Но какъ надлежало оставить на долги сумму, равняющуюся стоимости полученной отъ Австріи соли на		420,000 —
то дѣйствительно было въ запасѣ		25,810 р. 82½ к.

Роспись эта исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	11,878,755 р. 84½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	11,038,856 — 9½ —
осталось въ запасѣ	839,899 р. 75 к.
за прибавленіемъ оставшихся въ запасѣ отъ 1826 года .	3,843,298 — 70½ —
было въ запасѣ всего . . .	4,683,198 р. 45½ к.

e) Kommissye Wojewódzkie	rs.	549,978 k. 90.
f) rozmaite . .	„	1,713,301 — 13.
g) nadzwyczajne	„	279,961 — 47½.
łącznie . . (przed linią rs. 709,877 k. 50.)	rs.	9,926,764 k. 57.
B. Wydatki kass, zostających pod oddzielném zarządzeniem . (przed linią rs. 34,119 k. 80½.)	„	425,640.

ogół . .	rs.	10,352,404 k. 57.
miało zostać zapasu . . .	rs.	445,810 k. 82½.
Lecz że należało odłożyć na długi wartość soli od Austryi wziętéj	„	420,000.
istotny zapas	rs.	25,810 k. 82½.

Spełniono ten budżet jako następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet, i na zaległości . . .	rs.	11,878,755 k. 84½.
Wypłacono na budżet, nad budżet, i na wydatki lat zeszłych	„	11,038,856 k. 9½.
zapas	rs.	839,899 k. 75.
dodając zapas z roku 1826 . .	„	3,843,298 — 70½.
zapas ogólny	rs.	4,683,198 k. 45½.

а именно: наличными 1,227,277 р. 35 к., и бумагами по авансамъ 3,455,921 р. 10½ к.

1828. Проектъ росписи 1828 года былъ слѣдующій:

Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) окладные	2,645,554 р. 30½ к.
b) неокладные	6,145,143 — 2 —
c) съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,178,860 — 8½ —
d) разные	577,263 — 2½ —
итого	10,546,820 р. 43½ к.

(внѣ графы 2,794,516 р. 15 к.)

B. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ	419,011 — 7 —

(внѣ графы 37,607 р. 23 к.)

всего	10,965,831 р. 50½ к.

Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) сумма, состоящая въ Высочайшемъ распоряженіи	226,159 р. 40 к.
b) высшія власти	138,091 — 41 —
c) Правительственныя вѣдомства	6,989,922 — 74 —
d) центральныя власти	144,524 — 78½ —

to jest: w gotowiźnie rs. 1,227,277 k. 35, w dowodach na zaliczenia rs. 3,455,921 k. $10^1/_2$.

1828. Projekt budżetu 1828 roku obejmował:

Dochody:

A. Kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających, w linii:

a) stałe	rs.	2,645,554 k. $30^1/_2$.
b) niestałe	„	6,145,143 — 2.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,178,860 — $8^1/_2$.
d) rozmaite	„	577,263 — $2^1/_2$.
łącznie . .	rs.	10,546,820 k. $43^1/_2$.
(przed linią rs. 2,794,516 k. 15.)		
B. Kass, pod oddzielném zarządem zostających . .	„	419,011 — 7.
(przed linią rs. 37,607 k. 23.)		
Ogół . .	rs.	10,965,831 k. $50^1/_2$.

Wydatki:

A. Kass, pod zarządem Kommissyi Skarbu zostających, w linii:

a) fundusz do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana . .	rs.	226,159 k. 40.
b) Władze wyższe	„	138,091 — 41.
c) Wydziały Rządowe	„	6,989,922 — 74.
d) Władze centralne . . .	„	144,524 — $78^1/_2$.

e) Воеводскія Коммисіи . . .	570,738 р. 90 к.	
f) разные . . .	1,700,003 — 37 —	
g) экстраординарные . .	357,379 — 83 —	
итого .	10,126,820 р. 43½ к.	
(внѣ графы 552,063 р. 30½ к.)		
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ	419,011 — 7 —	
всего . . .		10,545,831 р. 50½ к.
осталось въ запасѣ . . .		420,000 р. „ к.

сумма эта, равняющаяся стоимости полученной отъ Австріи соли, долженствовала поступить въ депозитъ на уплату государственнаго долга.

Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 15 (27) Ноября 1827 года увѣдомилъ, что Государь Императоръ при утвержденіи росписи соизволилъ обратить вниманіе на улучшеніе состоянія финансовъ, въ томъ, что въ первый разъ показанъ по бюджету запасный капиталъ въ 167,766 р. 82½ к., при чемъ Его Величеству благоугодно было выразить надежду, что при дальнѣйшей бережливости въ расходахъ, съ увеличеніемъ сего капитала, представится возможность уменьшить налоги.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	12,075,011 р. 53½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	12,385,662 — 48½ —

e) Kommissye Wojewódzkie .	rs.	570,738 k. 90.
f) rozmaite . .	„	1,700,003 — 37.
g) nadzwyczajne	„	357,379 — 83.
łącznie	rs.	10,126,820 k. 43$^1/_2$.
(przed linią rs. 552,063 k. 30$^1/_2$.)		
B. Kass, pod oddzielnym zarządem zostających .	„	419,011 — 7.
ogół . . .	rs.	10,545,831 k. 50$^1/_2$.
zapas . .	rs.	420,000 — „

odłożyć się mający do depozytu, jako wartość soli wziętéj od Austryi, na zapłacenie długu krajowego.

Zatwierdzając budżet przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 15 (27) Listopada 1827 roku, Najjaśniejszy Pan zwrócił uwagę na polepszenie stanu rzeczy w tém, iż po raz pierwszy zamieszczono w budżecie fundusz zapasowy rs. 167,766 k. 82$^1/_2$, i spodziewał się, że przy dalszéj oszczędności wzrost tego funduszu da możność ulżenia ciężaru podatkowego.

Spełnienie budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległość	rs.	12,075,011 k. 53$^1/_2$.
Wydano na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych . . .	„	12,385,662 — 48$^1/_2$.

расходы превышали доходъ на .	310,650 р. 95 к.
оставшійся въ концѣ 1827 года запасъ простирался на . . .	4,683,198 — 45½ —
затѣмъ осталось въ запасѣ .	4,372,547 р. 50½ к.

именно: наличными 714,641 р. 5½ к., и въ бумагахъ по авансамъ 3,657,906 р. 45 к.

1829. Составленный и представленный, послѣ обыкновенныхъ совѣщаній, проектъ росписи на 1829 годъ, удостоился Высочайшаго утвержденія, объявленнаго въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 25 Декабря (6 Января) 182⁸/₉ года. Притомъ Его Величеству благоугодно было выразить Высочайшее удовольствіе за его результаты и подтвердить прежнія повелѣнія, относительно непредвидѣнныхъ по росписямъ издержекъ, а также касательно сбереженій въ расходахъ, остатковъ въ доходахъ и непосредственной и личной отвѣтственности, какъ самаго Министра, Предсѣдательствующаго въ Коммисіи Финансовъ, такъ и членовъ оной.

Въ этой росписи заключались:

Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) окладные	2,644,290 р. 56 к.
b) неокладные.	6,266,506 — 44 —
c) съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,242,231 — 14 —
d) разные	685,419 — 61½ —
итого . .	10,838,447 р. 75½ к.
(внѣ графы 2,666,700 р. 14 к.)	
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ	440,078 — 22 —
(внѣ графы 46,939 р. 10 к.)	
всего . .	11,278,525 р 97½ к.

wydatki przewyższyły dochód o . rs. 310,650 k. 95.
Zapas pozostały na końcu roku 1827 wynosił . . . . . „ 4,683,198 — 45½.

pozostało w zapasie . . rs. 4,372,547 k. 50½, a mianowicie: w gotowiźnie rs. 714,641 k. 5½, a w dowodach na zaliczenia rs. 3,657,906 k. 45.

1829. Projekt budżetu 1829 roku, ułożony i przedstawiony po odbyciu zwykłych narad, zyskał NAJWYŻSZE zatwierdzenie przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 25 Grudnia (6 Stycznia) 182⁸/₉ roku, przyczem MONARCHA wyraził zadowolenie z jego rezultatów i ponowił dawniejsze decyzye: co do wydatków budżetami nieprzewidzianych, co do oszczędności na wydatkach, co do przewyżek w dochodach, i co do odpowiedzialności bezpośredniéj i osobistéj Ministra Prezydującego w Kommissyi Skarbu i Członków téj Kommissyi.

Budżet ten obejmował:

Dochody:

A. Kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających, w linii:

a) stałe	rs.	2,644,290 k. 56.
b) niestałe	„	6,266,506 — 44.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,242,231 — 14.
d) rozmaite	„	685,419 — 61½.
łącznie . .	rs.	10,838,447 k. 75½.
(przed linią rs. 2,666,700 k. 14.)		
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących	„	440,078 — 22.
(przed linią rs. 46,939 k. 10.)		
ogół . .	rs.	11,278,525 k. 97¹²/

Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) сумма въ Высочайшемъ распоряженіи состоящая . .	226,280 р. 79½ к.	
b) высшія власти	135,854 — 91 —	
c) Правительственныя вѣдомства . .	7,043,362 — 19½ —	
d) центральныя власти . . .	151,424 — 78½ —	
e) Воеводскія Коммисіи . .	588,669 — 75 —	
f) разные . .	1,699,567 — 77 —	
g) экстраординарные . .	605,007 — 18½ —	
итого . .	10,450,167 р. 39 к.	
Б. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	440,078 — 22 —	
всего . .		10,890,245 р. 61 к.
излишекъ доходовъ противъ расходовъ простирался на		388,280 р. 36½ к.

Изъ сего излишка надлежало оставить въ депозитѣ соразмѣрно стоимости Австрійской соли . 221,362 р. 65 к.

и прибавить къ военной росписи-

Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu, w linii:

a) fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA . . .	rs.	226,280 k. 79½.
b) Władze wyższe	„	135,854 — 91.
c) Wydziały Rządowe . . .	„	7,043,362 — 19½.
d) Władze centralne . . .	„	151,424 — 78½.
e) Kommissye Wojewódzkie	„	588,669 — 75.
f) rozmaite . . .	„	1,699,567 — 77.
g) nadzwyczajne	„	605,007 — 18½.
łącznie . .	rs.	10,450,167 k. 39.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem zostających .	„	440,078 — 22.

ogół . . . rs. 10,890,245 k. 61.

Przewyżka dochodu nad wydatki . . . . rs. 388,280 k. 36½.

Z tego, należało odłożyć do depozytu wartość soli od Austryi . . . . rs. 221,362 k. 65.

i dodać do budżetu wojen-

си, по причинѣ увеличенія Польской арміи на 3,500 человѣкъ, во время Турецкой кампаніи . . . 160,144 р. 21 к.

итого . . 381,506 — 86 —

дѣйствительный излишекъ составлялъ . . . . 6,773 р. $50\frac{1}{2}$ к.

Роспись была исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ . . . . 13,283,744 р. 64 к.

издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ . . . . 12,991,926 — 44 —

осталось въ запасѣ . . . . 291,818 р. 20 к.

а за прибавленіемъ оставшагося запаса отъ 1828 года . . . 4,372,547 — $50\frac{1}{2}$ —

вообще было въ запасѣ . . 4,664,365 р. $70\frac{1}{2}$ к.

именно: наличными деньгами 704,448 р. $45\frac{1}{2}$ к., и въ документахъ по авансамъ 3,959,917 р. 25 к.

1830. Въ порядкѣ составленія росписи 1830 года произошла перемѣна въ томъ, что въ расходы включено въ первый разъ статью: „Уплата государственнаго долга." Статья эта заключала въ себѣ расходъ на уплату части займа въ 6,300,000 руб. сер., и дальнѣйшую уплату причитающейся Кредитному Земскому Обществу принадлежности. Сверхъ того, произошла еще перемѣна въ подраздѣленіи расходовъ на три главные отдѣла, какъ-то: на государственный долгъ, на обыкновенные и экстраординарные расходы.

nego, z powodu powiększenia armii Polskiéj o 3,500 głów, podczas toczącéj się wojny z Turcyą rs. 160,144 k. 21.

łącznie . .	rs.	381,506 k. 86.
istotna przewyżka	rs.	6,773 k. $50^1/_2$.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet, i na zaległości . . .	rs.	13,283,744 k. 64.
Wypłacono na budżet, nad budżet, i na wydatki lát upłynionych	„	12,991,926 — 44.
zapas	rs.	291,818 k. 20.
dodając zapas z roku 1828 . .	„	4,372,547 — $50^1/_2$,
ogół zapasu . .	rs.	4,664,365 k. $70^1/_2$.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 704,448 k. $45^1/_2$, w dowodach na zaliczenia rs. 3,959,917 k. 25.

1830. W układzie budżetu 1830 roku zaszła zmiana w tém, iż po raz pierwszy wprowadzono w wydatkach nowy oddział pod tytułem „Opłata długu publicznego.” Oddział ten obejmował w sobie wydatek na zaspokojenie części pożyczki rs. 6,300,000 i dalszą opłatę należności Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu. Prócz tego, zaszła w układzie budżetu zmiana co do wydatków, które podzielono na 3 główne oddziały, a mianowicie: na dług publiczny, na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne.

Въ росписи 1830 года были показаны:

Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

a) окладные	2,648,910 р. 47 к.
b) неокладные	6,391,278 — 59½ —
c) съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,259,031 — 71½ —
d) разные	1,054,980 — 44 —
итого . .	11,354,201 р. 22 к.

(внѣ графы 2,679,296 р. 58 к.)

В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . .	449,922 — 24½ —
(внѣ графы 45,735 р. 70½ к.)	
всего . . .	11,804,123 р. 46½ к.

Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ, — въ графѣ:

1. На уплату государственнаго долга	794,257 р. 50 к.
2. Обыкновенные расходы:	
a) сумма въ Высочайшемъ распоряженіи состоящая . .	226,310 — 79½ —
b) высшія власти	143,370 — 67½ —
c) Правительственныя вѣдомства . .	7,074,789 — 84½ —

Budżet ten obejmował:

Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu, w linii:

a) stałe	rs.	2,648,910 k. 47.
b) niestałe	„	6,391,278 — 59½.
c) z dóbr i lasów rządowych	„	1,259,031 — 71½.
d) rozmaite	„	1,054,980 — 44.
łącznie	rs.	11,354,201 k. 22.

(przed linią rs. 2,679,296 k. 58)

B. Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	449,922 — 24½.
(przed linią rs. 45,735 k. 70½)		
ogół	rs.	11,804,123 k. 46½.

Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu, w linii:

1. Opłata długu	rs.	794,257 k. 50.
2. Wydatki zwyczajne:		
a) fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA	„	226,310 — 79½.
b) Władze wyższe	„	143,370 — 67½.
c) Wydziały Rządowe	„	7,074,789 — 84½.

d) центральныя власти . . . 100,985 р. 3½ к.

e) Воеводскія Коммисіи . . 599,883 — 75 —

f) разные . . . 1,696,267 — 81½ —

9,841,607 р. 91½ к.

3. Экстраординарные расходы . 355,191 — 54 —

итого . . 10,991,056 р. 95½ к.

(внѣ графы 275,457 р. 35½ к.)

В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . 449,922 — 24½ —

(внѣ графы 45,635 р. 70½ к.)

всего . . 11,440,979 р. 20 к.

излишекъ дохода противъ расходовъ простирался на . . . . 363,144 р. 26½ к.

Но какъ надлежало оставить въ депозитѣ:

сумму, равняющуюся стоимости полученной отъ Австріи соли . 194,012 р. 11½ к.

на прибавку къ военной росписи на содержаніе 3,500 людей, во время Турецкой

d) Władze centralne	rs.	100,985 k. 3½.
e) Kommissye Wojewódzkie .	„	599,883 — 75.
f) rozmaite . . .	„	1,696,267 — 81½.
łącznie rs. 9,841,607 k. 91½.		
3. Wydatki nadzwyczajne . .	„	355,191 — 54.
łącznie	rs.	10,991,056 k. 95½.
(przed linią rs. 275,457 k. 35½.)		
B. Kass, pod oddzielném zarządzeniem będących	„	449,922 — 24½.
(przed linią rs. 45,635 k. 70½.)		
ogół . . .	rs.	11,440,979 k. 20.

Przewyżka dochodu nad wydatki . . . . rs. 363,144 k. 26½.

Lecz że z tego należało odłożyć do depozytu: na wartość soli od Austryi wziętéj . . . rs. 194,012 k. 11½.

na dodatek do budżetu wojennego dla utrzymania 3,500 ludzi

кампаніи, которая не была еще окончена при составленіи росписи, . . 157,658 р. 17 к.

итого . . 351,670 р. $28^1/_2$ к.

то ожидаемый излишекъ составлялъ . . . . 11,473 р. 98 к.

Министръ Статсъ-Секретарь отзывомъ отъ 17 (29) Декабря 1829 года увѣдомилъ, что Государь Императоръ при утвержденіи означенной росписи, Высочайше соизволилъ подтвердить прежнія относительно росписей повелѣнія и вмѣстѣ съ тѣмъ соблагоизволилъ изъявить согласіе на то, чтобы на приведеніе тюремныхъ зданій въ лучшее состояніе употреблена была сумма, сбереженная въ расходахъ по содержанію арестантовъ, а также, чтобы приняты были мѣры къ снабженію арестантовъ здоровою и въ достаточномъ количествѣ пищею.

Исполненіе росписи 1830 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ . . . . 12,616,423 р. $11^1/_2$ к.

издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ . . . . 12,669,166 — 33 —

передержано . . . . 52,743 р. $21^1/_2$ к.

оставшійся въ исходѣ 1829 года запасъ простирался на . . . 4,664,365 — $70^1/_2$ —

а потому въ концѣ 1830 года запасъ составлялъ . . . . 4,611,622 р. 49 к.

именно: наличными деньгами 34,196 руб. $55^1/_2$ коп., и въ бумагахъ по авансамъ 4,577,425 р. $93^1/_2$ к.

podczas wojny z Turcyą, która jeszcze trwała podczas układania projektu do budżetu . rs. 157,658 k. 17.

łącznie . . rs. 351,670 k. 28½.

spodziewana przewyżka wynosiła . . . . rs. 11,473 k. 98.

Przy zatwierdzeniu tego budżetu w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 17 (29) Grudnia 1829 roku, Najjaśniejszy Pan raczył ponowić wydane dawniéj co do budżetów rozkazy i przyzwolił, iżby na polepszenie stanu gmachów więziennych użytą była oszczędność na wydatkach utrzymywania więźniów, i żeby mieli sobie zapewnioną zdrową i dostateczną żywność.

Spełniono budżet roku 1830 jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	12,616,423 k. 11½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych .	„	12,669,166 — 33.
nadpłacono . .	rs.	52,743 k. 21½.
Zapas z końcem roku 1829 powstały wynosił	„	4,664,365 — 70½.
a więc z końcem roku 1830 pozostało zapasu	„	4,611,622 — 49,

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 34,196 k. 55½, w dowodach na zaliczenia rs. 4,577,425 k. 93½.

1831. Проектъ росписи 1831 года былъ составленъ, но утвержденіе онаго не послѣдовало по причинѣ безпорядковъ, возникшихъ 17 (29) Ноября 1830 года и прекратившихъ обыкновенный ходъ управленія.

Во время мятежа, то есть съ 1 Декабря 1830 по 16 Сентября 1831 года:

поступило въ доходъ . . .	14,990,757 р.	
израсходовано	16,380,457 —	6 к.
передержано	1,389,700 р.	6 к.
Въ концѣ Ноября 1830 года было въ запасѣ	5,116,746 —	9½ —
осталось запаснаго капитала	3,727,046 р.	3½ к.

именно: наличными деньгами и закладными листами 123,464 р. 78½ к., и въ бумагахъ по авансамъ 3,603,581 р. 25 к.

Съ 16 Сентября 1831 года по конецъ того же года:

поступило въ доходъ . . .	2,825,841 р. 73	к.
израсходовано	1,971,583 — 91	—
осталось въ запасѣ	854,257 р. 82	к.
а за прибавленіемъ оставшихся въ запасѣ 16 Сентября 1831 года	3,727,046 —	3½ —
въ концѣ 1831 года запасъ составлялъ	4,581,303 р.	85½ к.

именно: наличными 133,914 р. 2 к., и въ бумагахъ по авансамъ 4,447,389 р. 83½ к.

1832. Послѣ усмиренія мятежа, Высочайшимъ указомъ 4 (16) Сентября 1831 года было учреждено Временное въ Царствѣ Правленіе, Члены коего вступили въ управленіе 4-мя Правительственными Коммисіями: Юстиціи, Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, и Финансовъ и Казначейства.

1831. Projekt budżetu 1831 roku był przygotowany, ale zatwierdzenie onego uprzedziły wypadki zaszłe w dniu 17 (29) Listopada 1830 roku, które przerwały zwykły bieg administracyi kraju.

W ciągu téj rewolucyi, to jest od 1 Grudnia 1830 roku, do 16 Września 1831 roku:

wpłynęło	rs.	14,990,757 k. —
wydano	„	16,380,457 — 6.
nadpłacono	rs.	1,389,700 k. 6.
Zapas z końcem Listopada 1830 roku	„	5,116,746 — $9^1/_2$
pozostało z niego	rs.	3,727,046 k. $3^1/_2$.

a mianowicie; w gotowiźnie i listach zastawnych rs. 123,464 k. $78^1/_2$, w dowodach na zaliczenia rs. 3,603,581 k. 25.

W ciągu od dnia 16 Września 1831 roku do końca tegóż roku:

wpłynęło	rs.	2,825,841 k. 73.
wydano	„	1,971,583 — 91.
zapas	rs.	854,257 k. 82.
dodając zapas w dniu 16 Września 1831 roku pozostały	„	3,727,046 — $3^1/_2$.
było z końcem 1831 roku w zapasie	rs.	4,581,303 k. $85^1/_2$,

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 133,914 k. 2, w dowodach na zaliczenia rs. 4,447,389 k. $83^1/_2$.

1832. Po uśmierzeniu rewolucyi, Ukazem Najwyższym z dnia 4 (16) Września 1831 roku ustanowiony został dla Królestwa Rząd Tymczasowy, którego Członkowie objęli kierunek 4-ma Wydziałami, mającemi na czele 4 Kommissye Rządowe: Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Spraw Wewnętrznych i Policyi, Przychodów i Skarbu.

Вслѣдствіе постановленія Временнаго Правленія отъ 17 (29) Октября 1831 года, объявленнаго членомъ, управлявшимъ финансовою частью (Дѣйствительнымъ Статскимъ Совѣтникомъ Фурманомъ), Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства приступила къ составленію проекта росписи по прежнему порядку. Изъ представленныхъ вѣдомствами проектовъ смѣтъ на 1832 годъ оказалось, что на покрытіе расходовъ, недоставало дохода слишкомъ 4,500,000 руб. сер., но по произведеннымъ совѣщаніямъ, недостатокъ этотъ былъ сокращенъ до 4,149,373 руб. 14 к. Въ числѣ указанныхъ Временнымъ Правленіемъ мѣръ, для пополненія недостатка, имѣлъ мѣсто вычетъ въ пользу Казны изъ жалованья чиновниковъ такого процента, какой поступалъ въ эмеритальный капиталъ. Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ Эриванскій, предписаніемъ, даннымъ Предсѣдателю Временнаго Правленія отъ 31-го Декабря 1831 года, за № 649, опредѣлилъ сумму на военные расходы и указалъ средства для покрытія недостатка, между коими главное мѣсто занималъ заемъ 4,050,000 руб. сер. изъ Казны Имперіи.

Проектъ росписи 1832 года былъ слѣдующій:

Доходы:

A. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	2,679,353 р. 46½ к.
b) неокладные	5,899,055 — 87½ —
c) съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,668,602 — 74 —
d) разные	1,276,056 — 77 —
e) экстраординарные	6,678,000 — „ —
итого	18,201,068 р. 85 к.
B. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ,	315,672 — 78½ —
всего	18,516,741 р. 63½ к.

W skutku decyzyi Rządu Tymczasowego z dnia 17 (29) Października 1831 roku, oznajmionéj przez Członka kierującego Wydziałem Skarbu (Rzeczywistego Radcę Stanu Fuhrmann), Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przystąpiła do sporządzenia projektu budżetu w dotychczasowym sposobie. Z podanych przez Władze na rok 1832 projektów etatów, okazało się, iż brak dochodów na pokrycie wydatków wynosić będzie przeszło rs. 4,500,000, a po odbytych naradach zmniejszono ten brak do rs. 4,149,373 kop. 14. Rząd Tymczasowy wskazał środki zaspokojenia braku, między któremi było strącanie na korzyść Skarbu z płac urzędników takiego samego procentu, jaki się potrącał na fundusz emerytalny. Xiąże Warszawski Hrabia Paszkiewicz Erywański, w reskrypcie z dnia 31 Grudnia 1831 roku Nr. 649, do Prezesa Rządu Tymczasowego wydanym, oznaczył summę potrzebną na wydatki wojenne, i wskazał środki zaspokojenia braku, w pośród których główne miejsce zajęła pożyczka rs. 4,050,000, zaciągnąć się mająca ze Skarbu Cesarstwa.

Projekt budżetu 1832 roku był następujący:

Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) stałe	rs.	2,679,353 k. 46½.
b) niestałe	„	5,899,055 — 87½.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,668,602 — 74.
d) rozmaite	„	1,276,056 — 77.
e) fundusze nadzwyczajne . . .	„	6,678,000 — „
łącznie . .	rs.	18,201,068 k. 85.
B. Kass, pod oddzielném zarządzeniem będących	„	315,672 — 78½.
ogół . . .	rs.	18,516,741 k. 63½.

Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) Государственный долгъ .	2,100,995 р. 88½ к.
b) расходы съ высшаго разрѣшенія . .	10,191,567 — 75½ —
c) обыкновенные расходы:	
на высшія власти . . .	2,218,017 — 86½ —
— центральныя власти . . .	93,297 — 53½ —
— Воеводскія Коммисіи . .	655,260 — 90 —
разные . . .	2,058,392 — 65½ —
итого .	17,317,382 р. 59½ к.
d) экстраординарные расходы . . .	883,686 — 25½ —
итого .	18,201,068 р. 85 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	315,672 — 78½ —
всего . .	18,516,741 р. 63½ к.

Такимъ образомъ не было никакого излишка дохода противъ расходовъ, но въ числѣ экстраординарныхъ расходовъ росписи заключался резервный капиталъ 633,932 руб. 19 коп., который составлялъ дѣйствительный излишекъ, остающійся за вычетомъ предвидѣнныхъ расходовъ изъ ожидаемыхъ доходовъ.

Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) Dług Królestwa . . .	rs.	2,100,995	k. 88½.
b) Wydatki z wyższego rozkazu . . .	„	10,191,567	„ 75.
c) Wydatki zwyczajne:			
Władze wyższe .	„	2,218,017	„ 86½.
Władze centralne	„	93,297	„ 53½.
Kommissye Wojewódzkie . .	„	655,260	„ 90.
Wydatki rozmaite . . .	„	2,058,392	„ 65½.
łącznie . .	rs.	17,317,382	k. 59½.
d) Wydatki nadzwyczajne . .	„	883,686	„ 25½.
łącznie . . .	rs.	18,201,068	k. 85.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących	„	315,672	— 78½.
Ogół . .	rs.	18,516,741	k. 63½.

Żadna więc nie okazywała się przewyżka dochodu nad wydatki, lecz pomiędzy wydatkami nadzwyczajnemi budżetu zamieszczono fundusz ogólny rezerwowy, wynoszący rs. 633,932 kop. 19, który był istotną przewyżką, po odtrąceniu wydatków przewidzianych od dochodów spodziewanych pozostającą.

Но излишекъ этотъ помѣщенъ былъ въ роспись долженствующимъ служить для расходовъ капиталомъ по той причинѣ, что при тогдашнемъ положеніи края слѣдовало ожидать многихъ расходовъ, коихъ невозможно было предвидѣть при составленіи росписи и которые, послѣ мятежа и военныхъ дѣйствій, встрѣчались ежедневно Правленіемъ.

Помѣщенныя въ росписи экстраординарныя суммы были слѣдующія:

a) сдѣланный изъ Казны Имперіи заемъ въ	4,050,000 р.
b) заемъ на имѣнія Горнаго вѣдомства и послѣ супримованнаго духовенства	1,368,000 —
c) изъ капиталовъ прежнихъ лѣтъ	1,110,000 —
d) изъ капиталовъ, ожидавшихся за проданныя казенныя имѣнія .	150,000 —
итого, какъ выше, . .	6,678,000 р.

Въ порядкѣ составленія росписи произошла та перемѣна, что для бо́льшей ясности выпущены были доходы и расходы, отмѣчавшіеся внѣ ґрафы собственно для свѣдѣнія, съ предоставленіемъ однакожъ возможности взимать доходы въ случаѣ, еслибы онѣ подлежали поступленію, и производства, съ разрѣшенія Правительства, признанныхъ необходимыми расходовъ. Съ тѣхъ поръ, не были уже показываемы по росписямъ внѣґрафные доходы и расходы.

Государь Императоръ, согласно отзыву Министра Статсъ-Секретаря отъ 9 (21) Февраля 1832 года, № 181, при утвержденіи росписи, соизволилъ обратить вниманіе на то, что расходъ на высшія власти, и на центральныя и Воеводскія управленія составляетъ около 3,000,000 руб. сер., и что по сему предстоитъ необходимая надобность преобразовать всѣ части управленія, съ сокращеніемъ числа чиновниковъ и ихъ жало-

Dla tego zaś wprowadzono ją na budżet, jako fundusz na wydatki służyć mający, że stan owoczesny kraju kazał spodziewać się mnogich wydatków, których przy układaniu budżetu nie można było przewidzieć, a które Zarząd krajowy, po rewolucyi i wojnie, codziennie napotykał.

Fundusze nadzwyczajne, które w budżecie pomieszczono, były następujące:

a) pożyczka zaciągniona ze Skarbu Cesarstwa	rs.	4,050,000
b) pożyczka na dobra górnicze i po duchowieństwie supprimowaném zaciągniona	„	1,368,000.
c) z funduszów lat upłynionych . .	„	1,110,000.
d) z kapitałów spodziewanych za sprzedane dobra rządowe .	„	150,000.
jak wyżéj . .	rs.	6,678,000.

W układzie budżetu ta zaszła zmiana, iż dla uproszczenia rzeczy wypuszczono dochody i wydatki antelinealne, to jest tylko dla śladu notowane, zastrzegając wszakże możność pobrania dochodów, jeśliby takowe przypadły do poboru, i spełnienia za upoważnieniem Rządu wydatków, któreby uznano za konieczne. Odtąd budżety nie mieściły już w sobie dochodów i wydatków antelinealnych.

Najjaśniejszy Pan zatwierdzając budżet w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 9 (21) Lutego 1832 roku Nr. 181, zwrócił uwagę, iż Władze wyższe, centralne i wojewódzkie kosztują około rs. 3,000,000, zachodzi więc konieczna potrzeba reformy kół administracyi, ze zmniejszeniem liczby osób i ich płac. Podzielił przytem zdanie Rządu Tymczasowego, iż budżet oparty na pożyczkach i spożyciu kapitałów nie może być ponowiony, bo

ванья. Вмѣстѣ съ тѣмъ Его Величеству благоугодно было одобрить мнѣніе Временнаго Правленія о томъ, что основанная на займахъ и израсходованіи капиталовъ роспись не можетъ быть вновь допускаема, такъ какъ она довершила бы исчерпаніе послѣднихъ средствъ Казны. По этой причинѣ Высочайше повелѣно было немедленно заняться введеніемъ въ роспись дѣйствительнаго равновѣсія.

Роспись 1832 года исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	21,427,412 р. 72 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	24,884,041 — 88 —
передержано	3,456,629 р. 26 к.
Въ концѣ 1831 года было въ запасѣ	4,581,303 — 85½ —
дѣйствительный запасъ составлялъ	1,124,674 р. 69½ к.

именно: наличными деньгами 968,498 руб. 95½ коп., и въ документахъ по авансамъ 156,175 р. 74 к.

1833. Во исполненіе Высочайшей воли, объявленной при утвержденіи росписи 1832 года, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства вошла съ представленіемъ отъ 31-го Марта 1832 года, № 21,787, объ учрежденіи Комитета изъ членовъ всѣхъ вѣдомствъ, для преобразованія управленія.

Между тѣмъ, 14-го Февраля 1832 года послѣдовало Высочайшее дарованіе Царству Польскому Уставной Грамоты. Въ статьѣ 16-ой этой Грамоты изображено:

„Финансы Царства Польскаго, также какъ и прочія части управленія, завѣдываются отдѣльно отъ управленія другихъ частей Имперіи."

dokończyłby wyczerpnięcie ostatnich zasobów Skarbu. Z tego powodu NAJJAŚNIEJSZY-PAN polecił zajęcie się niezwłoczne zaprowadzeniem istotnéj równowagi w budżecie.

Spełnienie budżetu 1832 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	21,427,412 k. 72.
Wydano na budżet, nad budżet, i na wydatki lat upłynionych	„	24,884,041 „ 88.
nadpłacono	rs.	3,456,629 k. 26.
Zapas na końcu roku 1831 wynosił	„	4,581,303 „ 85½.
Zapas istotny	rs.	1,124,674 k. 69½.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 968,498 k. 95½, w dowodach na zaliczenia rs. 156,175 k. 74.

1833. W wykonaniu NAJWYŻSZÉJ woli, przy zatwierdzeniu budżetu 1832 roku objawionéj, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uczyniła pod dniem 31 Marca 1832 roku Nr. 21,787 przedstawienie o wyznaczenie Komitetu złożonego z członków wszystkich wydziałów rządowych, mającego się zająć reformą administracyi kraju.

Gdy się to działo, Królestwo Polskie otrzymało Statut Organiczny z dnia 14 Lutego 1832 roku. W artykule 16-m onego przepisano:

„Skarb Królestwa Polskiego równie jak i inne gałęzie Rządu, mają być zawiadywane oddzielnie od zarządów innych części Imperii.”

Въ статьѣ 29-ой сказано, что къ вѣдѣнію Государственнаго Совѣта подлежатъ:

„4) разсмотрѣніе годовой смѣты доходовъ и расходовъ Царства, составляемой Совѣтомъ Управленія.”

Статья 31-ая заключаетъ въ себѣ слѣдующее:

„Дѣла законодательства и другія особенной важности предположенія, о коихъ Мы признаемъ, что оныя по свойству своему долженствуютъ быть предварительно и тщательно соображены съ существующими въ другихъ частяхъ Имперіи постановленіями и общими оной пользами, а равно и годовая представляемая Государственнымъ Совѣтомъ Царства, на окончательное разсмотрѣніе и утвержденіе Наше, смѣта, будутъ вносимы въ Россійскій Государственный Совѣтъ. Для сего учреждается въ ономъ особый Департаментъ съ наименованіемъ Департамента дѣлъ Царства Польскаго; въ семъ Департаментѣ будутъ присутствовать, по назначенію Нашему, Члены изъ подданныхъ Нашихъ Имперіи и Царства.”

Учрежденный Уставною Грамотою, вмѣсто Временнаго Правленія, Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи вышепомянутаго представленія Коммисіи Финансовъ, постановленіемъ отъ 24 Марта (5 Апрѣля) 1832 года, № 3,294, положилъ: что образованіе Комитета было бы излишнимъ, коль скоро Государственный Совѣтъ, на который возложено разсмотрѣніе росписи, будетъ равномѣрно въ обязанности вникнуть въ подробности управленія, изслѣдовать неудобства онаго и изыскать мѣры къ ихъ устраненію.

Но какъ Уставная Грамота, относительно учрежденія Государственнаго Совѣта, не была приведена въ немедленное развитіе, то Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 7 (19) Іюня 1832 года, № 5,817, по представленію Коммисіи Финансовъ, назначилъ Комитетъ, который послѣ совѣщаній представилъ слѣдующія основныя правила, изложенныя въ рапортѣ Глав-

W artykule 29-m wyrażono, iż do attrybucyi Rady Stanu należą:

„4) przejrzenie rocznego budżetu o dochodach i wydatkach Królestwa, przez Radę Administracyjną ułożonego."

W artykule 31-ym:

„Interessa ściągające się do prawodawstwa i inne projekta wielkiéj wagi, które się Nam zdawać będą wymagającemi poprzedniego i starannego skombinowania z istniejącemi w innych częściach Imperii ustawami i ogólném onego dobrem, oraz budżet roczny składany Nam przez Radę Stanu Królestwa Polskiego, dla ostatecznego przejrzenia i potwierdzenia, przechodzić będą przez Radę Państwa Cesarstwa Rossyjskiego. Na ten koniec ustanawia się w Niéj osobny Departament, pod nazwiskiem Departamentu do interessów Królestwa Polskiego. W Departamencie tym zasiadać będą nominowani przez Nas Członkowie z poddanych Naszych Cesarstwa i Królestwa."

Rada Administracyjna, Statutem Organicznym w miejsce Rządu Tymczasowego utworzona, rozpoznając przedstawienie Kommissyi Skarbu, o którém wyżéj mowa, decyzyą z dnia 24 Marca (5 Kwietnia) 1832 roku Nr. 3,294 wyrzekła, iż utworzenie Komitetu znajduje zbytecznėm, skoro Rada Stanu, powołana do roztrząsania budżetu, będzie zarazem w obowiązku wejść w szczegóły administracyi krajowéj, wykrywać jéj niedogodności i obmyślać środki zaradzić im zdolne.

Gdy wszakże Statut Organiczny co do utworzenia Rady Stanu nie był natychmiast rozwijanym, Rada Administracyjna decyzyą z dnia 7 (19) Czerwca 1832 roku Nr. 5,817, na przedstawienie Kommissyi Skarbu zapadłą, ustanowiła Komitet, który po odbytych naradach przedstawił zasady wyrażone w rappor-

наго Директора Финансовъ и Казначейства отъ 7-го Сентября 1832 года, № 72,402:

1) до постепеннаго преобразованія вѣдомствъ упразднить тѣ должности, которыя по причинѣ измѣнившихся обстоятельствъ окажутся ненужными;

2) вмѣсто Дирекціи конскихъ заводовъ образовать управленіе съ меньшимъ расходомъ;

3) соединить штаты прежней Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи съ Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія;

4) Полицейско-военныя Отдѣленія въ бывшихъ Воеводскихъ Коммисіяхъ соединить съ Административными Отдѣленіями, а Лѣсныя Секціи въ тѣхъ же Коммисіяхъ—съ Секціями Имуществъ;

5) включить собственныя Канцеляріи бывшихъ Членовъ Временнаго Правленія въ Правительственныя Коммисіи по принадлежности, Счетный Комитетъ — въ Высшую Счетную Палату, а Лѣсное Отдѣленіе съ лѣсными чинами при Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства—въ Отдѣленіе Государственныхъ Имуществъ;

6) Счетную Коммисію присоединить къ Ликвидаціонной Коммисіи;

7) Канцелярію Мазовецкаго Военнаго Начальника соединить съ Канцеляріею Варшавскаго Военнаго Губернатора;

8) Произведенный въ 1832 году вычетъ въ пользу Казны 4% со всѣхъ безъ изъятія окладовъ жалованья чиновниковъ и съ компетенцій, сохранить и на 1833 годъ;

9) опредѣлить положительно суммы:

a) на народное просвѣщеніе, по мѣрѣ приступленія въ 1835 году къ исполненію Высочайше утвержденнаго плана;

b) на поддержаніе фабрикъ и особо на содержаніе бывшихъ въ то время казенныхъ зданій;

cie Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu z dnia 7 Września 1832 roku Nr. 72,402, a mianowicie:

1) nim stopniowa organizacya Władz nastąpić będzie mogła, znieść posady, któreby dla zmienionych okoliczności okazały się niepotrzebnemi;

2) ustanowić w miejsce Dyrekcyi stad mniéj kosztowny Zarząd;

3) dokonać połączenie etatów dawnéj Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi z Kommissyą Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;

4) Wydziały Policyjno-wojskowe w byłych Kommissyach Wojewódzkich połączyć z Wydziałami Administracyjnemi, a tamże Sekcye Leśne z Sekcyami Dóbr;

5) przyboczne Biura dawnych Członków Rządu Tymczasowego wcielić do właściwych Kommissyj Rządowych, Komitet Rachunkowy — do Najwyższéj Izby Obrachunkowéj, a Wydział Lasów i służbę urządzenia przy Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu — do Wydziału Dóbr Rządowych tamże;

6) Kommissyę Obrachunkową przyłączyć do Kommissyi Likwidacyjnéj;

7) Biuro Naczelnika Wojennego Mazowieckiego złączyć z Biurem Gubernatora Wojennego miasta Warszawy;

8) dopełnione już w roku 1832 potrącanie na rzecz Skarbu 4% od wszelkich bez wyjątku płac urzędników, tudzież od kompetencyi, i na rok 1833 zachować;

9) oznaczyć stale:

a) fundusz na edukacyę publiczną, w miarę jak da się rozpocząć w roku 1835-m plan Najwyżéj potwierdzony;

b) fundusz na wsparcie fabryk i budowlany na zasadzie jedynie utrzymania do ówczasowych gmachów rządowych;

c) на содержанiе казеннаго конскаго завода, согласно сдѣланной перемѣнѣ въ управленiи сего завода.

Совѣтъ Управленiя, постановленiемъ отъ 26 Августа (7 Сентября) 1832 года, № 8,549, положилъ, сообщить этотъ рапортъ Членамъ Совѣта, съ тѣмъ, чтобы они при составленiи смѣтъ по своимъ частямъ на 1833 годъ, примѣнялись къ вышеизложеннымъ основанiямъ, или представили свои возраженiя на окончательное разсмотрѣнiе Совѣта.

Вслѣдствiе сего опредѣленiя Совѣта и по вниманiю къ тому, что Комитетъ вникалъ уже во всѣ подробности государственной службы, Главный Директоръ Финансовъ и Казначейства вошелъ съ представленiемъ въ Совѣтъ Управленiя о дозволенiи Коммисiи Финансовъ составить, безъ дальнѣйшаго сношенiя съ вѣдомствами, проектъ росписи на 1833 годъ и представить оный Совѣту Управленiя.

Совѣтъ Управленiя предположенiе сiе утвердилъ въ засѣданiи 30 Сентября (12 Октября) 1832 года, № 9,617.

При составленiи проекта оказался недостатокъ на 4,997,690 руб. 85½ коп. сер., на пополненiе коего, съ разрѣшенiя Намѣстника, Главный Директоръ Финансовъ предположилъ увеличить ожидаемыя въ 1833 году доходы слѣдующими суммами:

a)	суммою . . . . которая имѣла быть почерпнута изъ остатка наличныхъ денегъ, ожидавшагося въ концѣ 1832 года;	1,065,000 р.
b)	остаткомъ займа, сдѣланнаго изъ Казны Имперiи (на 4,050,000 р.) и недополученнаго въ 1832 году на . .	1,215,000 —
c)	займомъ въ Кредитномъ Земскомъ Обществѣ, подъ залогъ имѣнiй Горнаго вѣдомства и оставшихся послѣ супримованнаго духовенства	1,200,000 —
d)	капиталами Правительства	427,500 —

c) fundusz na utrzymanie stada rządowego, według zaprowadzonéj zmiany w administracyi tego zakładu.

Rada Administracyjna w decyzyi z dnia 26 Sierpnia (7 Września) 1832 roku, Nr. 8,549, poleciła zakommunikować ten rapport Członkom Rady, w celu zastosowania się do powyższych zasad przy ułożeniu na rok 1833 etatów dla ich Wydziałów, lub wynurzenia przeciwnéj opinii, któréj ostateczne rozpoznanie Rada sobie zastrzegła.

Ze względu na to zastrzeżenie i z uwagi, że Komitet wchodził już we wszelkie szczegóły służby publicznéj, Dyrektor Główny Przychodów i Skarbu przedstawił Radzie Administracyjnéj wniosek, iżby Kommissya Skarbu, bez dalszego już znoszenia się z Władzami, projekt do budżetu na rok 1833 ułożyła i Radzie Administracyjnéj przedstawiła.

Rada Administracyjna wniosek ten na posiedzeniu z dnia 30 Września (12 Października) 1832 roku Nr. 9,617 zatwierdziła.

Przy układaniu projektu okazał się deficyt rs. 4,997,690 kop. 85½, na zaspokojenie którego z upoważnienia Namiestnika Królestwa, Dyrektor Główny Skarbu następujące przedsięwziął środki zwiększenia spodziewanych na rok 1833 dochodów, a mianowicie:

a) summą . . . . czerpnąć się mającą z remanentu gotowizny, jaki spodziewany był z końcem 1832 roku;	rs.	1,065,000.
b) resztą pożyczki ze Skarbu Cesarstwa (rs. 4,050,000) niedobraną w roku 1832	„	1,215,000.
c) pożyczką na dobra górnicze i po duchowieństwie supprimowaném, zaciągnąć się się mającą w Towarzystwie Kredytowem Ziemskiem, w summie	„	1,200,000.
d) kapitałami Rządu	„	427,500.

e) взносомъ части выданныхъ изъ Казны на счетъ г. Варшавы авансовъ на постройку цитадели	150,000 р.
f) поступленіемъ невнесенныхъ съ 1822 по 1832 г. доходовъ, ожидавшихся въ количествѣ	900,000 —
Всего . .	4,957,500 р.

Притомъ нѣкоторыя статьи смѣтныхъ доходовъ увеличены на сумму вообще 259,600 руб. сер.

Проектъ росписи 1833 года былъ слѣдующій:

Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	2,677,464 р. 3 к.
b) неокладные	6,099,013 — 53 —
c) съ казенныхъ имуществъ и лѣсовъ	1,757,327 — 93 —
d) разные	1,270,537 — 31½ —
e) экстраординарные	4,957,500 — „ —
итого . .	16,761,842 р. 80½ к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	321,974 — 86 —
всего . .	17,083,817 р. 66½ к.

Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату государственнаго долга	1,784,734 р. 92½ к.
b) расходы съ высшаго разрѣшенія	9,150,000 — „ —

e) częścią zwrotu awansów ze Skarbu za miasto Warszawę, na wzniesienie Cytadeli zaliczyć się mającego .	rs.	150,000.
f) wpływem dochodów od roku 1822 do roku 1832 zaległych, osiągnąć się mającym w summie	„	900,000.
W ogóle . .	rs.	4,957,500.

Zwiększono przytem niektóre pozycye dochodów budżetowych razem o summę 259,600.

Projekt budżetu na rok 1833 obejmował:

Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) stałe	rs.	2,677,464	k. 3.
b) niestałe	„	6,099,013	„ 53.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,757,327	„ 93.
d) rozmaite	„	1,270,537	„ 31½
e) fundusze nadzwyczajne . .	„	4,957,500	„ „
łącznie . .	rs.	16,761,842	k. 80½.
B. Kass, pod oddzielném zarządzeniem zostających	„	321,974	„ 86.
ogół . .	rs.	17,083,817	k. 66½.

Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	1,784,734	k. 92½.
b) wydatki z wyższego rozkazu	„	9,150,000	„ —

c) обыкновенные расходы:

1. высшія власти	2,172,378 р. 88½ к.
2. центральныя власти . . .	96,037 — 43½ —
3. Воеводскія Коммисіи . . .	651,231 — 90 —
4. разные. . .	1,691,531 — 53½ —
4,612,189 р. 85½ к.	
d) экстраординарные расходы .	1,214,918 — 2½ —
итого . .	16,761,842 р. 80½ к.
B. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	321,074 — 86 —
всего . .	17,083,817 р. 66½ к.

а потому доходы равнялись расходамъ.

До внесенія сего проекта на Высочайшее утвержденіе, сообщаемъ онъ былъ на заключеніе Министра Финансовъ Имперіи, а потомъ разсматривался въ Департаментѣ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства Польскаго. Департаментъ, въ журналѣ засѣданій отъ 19-го и 28-го Декабря 1832 года, положилъ прежде всего то важное основаніе, что издержки составляютъ главный предметъ росписи, ибо расходы Государства представляютъ необходимость, независящую отъ дохода, къ которой примѣняется размѣръ доходовъ и на удовлетвореніе коей изыскиваются средства. Притомъ Департаментъ постановилъ:

a) что Главные Директоры въ теченіе полугода должны составить именные списки чиновникамъ ихъ вѣдомствъ, съ озна-

c) wydatki zwyczajne:		
1. Władze wyższe	rs.	2,172,378 k. 88½.
2. Władze centralne . . .	„	96,037 „ 43½.
3. Kommissye Wojewódzkie	„	651,231 „ 90.
4. rozmaite . .	„	1,691,531 „ 53½.
łącznie rs. 4,612,189 k. 85½.		
d) wydatki nadzwyczajne . .	„	1,214,918 „ 2½.
łącznie	rs.	16,761,842 k. 80½.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących . .	„	321,074 „ 86.
łącznie . .	rs.	17,083,817 k. 66½.

a zatem dochody wyrównywały wydatkom.

Przed podaniem tego projektu pod Najwyższe zatwierdzenie, opiniował go naprzód Minister Skarbu Cesarstwa, a następnie Departament Rady Państwa do interessów Królestwa. Protokół posiedzeń tego Departamentu z dnia 19 i 28 Grudnia 1832 roku wyraził naprzód ważną zasadę, iż w budżetach pierwszym przedmiotem są wydatki, gdyż wydatki Państwa są koniecznością niezależną od przychodu, do niéj owszem zastosowaną bywa wysokość dochodów, i na jéj pokrycie wynajdywane są sposoby. Zdecydował przytem:

a) iżby Dyrektorowie Główni w ciągu pół roku sporządzili listy imienne urzędników ich Wydziałów, z oznaczeniem

ченіемъ ихъ обязанностей, для точнаго опредѣленія дѣйствительно необходимаго числа служащихъ;

b) что въ отчетахъ слѣдуетъ объяснить:

по какимъ причинамъ не вносится въ роспись третяя часть пріостановленнаго взиманіемъ Ливерунковаго Контингенса;

почему не возвышается доходъ съ соли, продажа коей въ однѣхъ Воеводствахъ простиралась до 19-ти фунтовъ, а въ другихъ только до 10-ти фунтовъ на человѣка;

были ли принимаемы какія либо мѣры противъ безплатной выдачи изъ казенныхъ лѣсныхъ дачъ лѣса, отпущеннаго слишкомъ на 150,000 руб. сер.;

какія приняты мѣры для взысканія капиталовъ, отданныхъ въ ссуду фабрикантамъ въ количествѣ слишкомъ 1,050,000 руб. сер.

c) что необходимо соблюдать экономію въ расходахъ и улучшить источники доходовъ.

Разсмотрѣнная такимъ образомъ роспись удостоена была Высочайшаго утвержденія, объявленнаго въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 12 (24) Марта 1833 года, № 145, но до воспослѣдованія сего утвержденія, Государь Императоръ повелѣть соизволилъ Намѣстнику въ Царствѣ, чтобы каждая изъ Правительственныхъ Коммисій занялась еще разъ сокращеніемъ, по мѣрѣ возможности, штата на 1833 годъ, примѣнительно къ обширности края, тогдашнему его положенію, а особенно къ дѣйствительной необходимости.

Члены Совѣта Управленія приступили немедленно къ исполненію таковой Монаршей воли и въ результатѣ трудовъ ихъ въ засѣданіяхъ Совѣта 27 и 29 Января (8 и 10 Февраля) 1833 года, представили слѣдующія предположенія:

1) потребовать отъ Интенданта арміи заключенія, необходимо ли сохранить на будущее время Коммисаріатъ, оставшійся послѣ бывшей Военной Правительственной Коммисіи;

2) вычетъ изъ жалованья чиновниковъ въ пользу Казны производить не нормально по 4% со всѣхъ, какъ это было

ich powinności; a to dla wykrycia koniecznie potrzebnéj ich liczby;

b) iżby w sprawozdaniach było wyjaśnionem:

dla jakich przyczyn nie wchodzi do budżetu $\frac{1}{3}$ część kontyngensu liwerunkowego zawieszonego; dla czego nie podwyższa się dochód z soli, któréj wyprzedaż wynosiła w jednych województwach po funtów 19, a w innych tylko po 10 na osobę;

czy były przedsiębrane jakowe środki dla zapobieżenia bezpłatnemu wydawaniu z lasów rządowych drzewa, którego wydano przeszło za rs. 150,000;

co przedsięwzięto względem zwrotu kapitałów wypożyczonych fabrykantom w summie przeszło rs. 1,050,000;

c) aby zachowywaną była oszczędność w wydatkach i aby ulepszono źródła dochodów.

Tak roztrząśniony budżet raczył Najjaśniejszy Pan zatwierdzić przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 12 (24) Marca 1833 roku Nr. 145, ale zanim jeszcze to zatwierdzenie nastąpiło, Jego Cesarsko-Królewska Mość oznajmił Namiestnikowi Królestwa, iż wolą Jego jest, ażeby raz jeszcze każda z Kommissyj Rządowych zajęła się zmniejszeniem ile być może swego etatu na rok 1833, z zastosowaniem go do obszerności Królestwa, do jego ówczesnego położenia, a w szczególności do koniecznéj potrzeby.

Przystąpili niezwłocznie Członkowie Rady Administracyjnéj do wykonania téj Najwyższéj woli, a rezultatem prac ich, na posiedzeniach Rady Administracyjnéj z dnia 27 i 29 Stycznia (8 i 10 Lutego) 1833 roku przedstawionym, były następujące wnioski:

1) iż uchwalono wezwać Intendenta Armii czynnéj o zdanie, czy utrzymanie pozostałego po byłéj Kommissyi Rządowéj Wojny Kommissoryatu jest nadal potrzebne?

2) iż potrącanie procentu od płac urzędników na korzyść Skarbu ma być urządzone nie normalnie po 4% od wszystkich

въ 1832 году, но соразмѣрно окладу, именно: изъ жалованья до 600 руб. включительно—4%, до 1,200 руб. включительно—5%, до 2,250 руб. включительно—7%, до 3,750 руб. включительно—9%, изъ жалованья же свыше 3,750 руб. —12%;

3) подчинить такому же вычету оклады русскихъ чиновниковъ, производящіеся изъ Казначействъ Царства, а также компетенціи, пенсіи отставныхъ нижнихъ военныхъ чиновъ и эмеритальныя вообще пенсіи, съ распространеніемъ вычета только на ту часть сихъ послѣднихъ пенсій, которая отпускается изъ Казны Царства;

4) производить вычетъ 10% въ пользу Казны изъ всѣхъ Высочайшихъ денежныхъ наградъ, жалуемыхъ чиновникамъ Царства или другимъ какимъ бы то ни было лицамъ;

5) вслѣдствіе означенныхъ мѣръ и другихъ меньшей важности, прибыль для Казны оказалась слѣдующая:

a) уменьшились расходы:

по Вѣдомству Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія на .	89,419 р.	26½ к.
по Финансовому Вѣдомству .	148,648 „	86½ „
по Высшей Счетной Палатѣ .	7,500 „	— „
по Отдѣленіямъ, оставшимся послѣ бывшей Военной Правительственной Коммисіи . . .	36,190 „	49½ „
итого . .	281,758 р.	62½ к.
b) увеличено доходъ вычетами изъ жалованья на	60,000 „	— „
всего . . .	341,758 р.	62½ к.

Государь Императоръ, при разсмотрѣніи помянутаго журнала засѣданій, Высочайше повелѣть соизволилъ, упразднить Коммисаріатскую Коммисію, вычетъ же процентовъ изъ денежныхъ наградъ производить въ томъ порядкѣ, какой установленъ въ Россіи и предоставить оный не Казнѣ Царства, но въ пользу инвалиднаго капитала, такъ какъ въ Русской Арміи служатъ

jak w roku 1832, ale stosunkowo do wysokości, zachowując do włącznie rs. 600 po 4%, do włącznie rs. 1,200 po 5%, do włącznie rs. 2,250 po 7%, do włącznie rs. 3,750 po 9%, a do wyższych jeszcze przywiązując 12%;

3) iż należy podciągnąć pod to prawidło potrącania, płace urzędników rossyjskich z kass Królestwa uiszczane, oraz kompetencye, pensye retretowe i emerytalne, te ostatnie tylko w stosunku części z funduszów Skarbu Królestwa płatnéj;

4) iżby od wszelkich gratyfikacyj, jakieby z woli Najwyższéj czy to urzędnikom Królestwa, czy innym jakimbądź osobom udzielane były, 10% na oszczędność Skarbu potrącać;

5) iż skutkiem przedsięwzięcia tych i innych szczuplejszego zakresu środków, liczebna dla Skarbu korzyść okazała się następująca:

a) oszczędzono:				
na Wydziale Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia	rs.	89,419	k.	26½.
na Wydziale Skarbu . . .	„	148,648	„	86½.
na Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj	„	7,500	„	—
na Wydziałach po byłéj Kommissyi Rządowéj Wojny . .	„	36,190	„	49½.
łącznie . . .	rs.	281,758	k.	62½.
b) pomnożono dochód z potrąceń od płac	„	60,000	„	—
Ogół . .	rs.	341,758	k.	62½.

Najjaśniejszy Pan, decydując protokół tych narad, raczył wyrzec, iżby Kommissoryat ubiorczy zupełnie uchylić, a potrącenie procentu od gratyfikacyi uskuteczniać tak jak się uskutecznia w Rossyi, i przeznaczyć je nie na rzecz Skarbu Królestwa, ale na rzecz kapitału Inwalidów, albowiem, gdy służą w szeregach ruskich i polacy, przeto i oni nabyli prawa do względów Komi-

и поляки, которые пріобрѣли также право на покровительство Инвалиднаго Комитета. На основаніи сего Высочайшаго повелѣнія Совѣтъ Управленія Царства издалъ 30-го Декабря 1834 года постановленіе о сборѣ въ пользу инвалидовъ. Прочія предположенныя Совѣтомъ мѣры удостоились Монаршаго утвержденія.

Высочайше-разсмотрѣнный такимъ образомъ журналъ, по повелѣнію Его Величества, былъ переданъ въ Департаментъ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства Польскаго, который имѣлъ еще по оному нѣсколько совѣщаній и, сверхъ того, Членъ Государственнаго Совѣта, Тайный Совѣтникъ Князь Друцкій-Любецкій (бывшій Министръ Финансовъ Царства) присовокупилъ свои замѣчанія, сообщенныя при отзывѣ Помощника Министра Статсъ-Секретаря отъ 13 (25) Мая 1833 года, за N⁰ 612, о томъ: что назначенный для сокращенія расходовъ Комитетъ, ограничивая издержки по промышленной отрасли улучшеніемъ существующихъ заведеній, принялъ въ основаніе мѣру, несообразную съ пользою Казны и края, ибо (выразилъ этотъ Членъ Государственнаго Совѣта), не засѣвать значитъ отказываться отъ собиранія плодовъ. Онъ полагалъ также, что Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія обязана, согласно домогательству духовенства, заняться приведеніемъ въ порядокъ расходовъ на оное, въ видахъ обезпеченія сему духовенству раздѣла и цѣлости его капиталовъ.

Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго находя, что по разнымъ статьямъ журнала засѣданій Совѣта Управленія, послѣдовало уже Высочайшее рѣшеніе, разсматривалъ только:

1) нерѣшенную Его Величествомъ статью, о порядкѣ вычета процентовъ въ пользу Казны изъ жалованья чиновниковъ, и

2) замѣчанія Князя Друцкаго-Любецкаго.

Относительно первой Департаментъ соглашался съ мнѣніемъ Совѣта Управленія, то есть, чтобы проценты были вы-

tetu Inwalidów. Wola ta Najwyższa stała się podstawą do postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 30 Grudnia 1834 roku, o opłacie na rzecz Inwalidów zapadłego. Resztę środków przez Radę uchwalonych Monarcha zatwierdził.

Tak zdecydowany protokół rozkazał Najjaśniejszy Pan przedłożyć Radzie Państwa, a mianowicie Departamentowi do Spraw Królestwa, który odbył nad nim kilka narad, a prócz tego Członek Jego Tajny Radca Książe Drucki-Lubecki (dawniéj Minister Skarbu Królestwa) dołączył swoje uwagi, zakommunikowane przy odezwie Pomocnika Ministra Sekretarza Stanu z dnia 13 (25) Maja 1833 roku Nr. 612, a mianowicie: iż Komitet, do zaproponowania oszczędności ustanowiony, przyjął zasadę niezgodną tak z interessem Skarbu jak i kraju, ograniczając się w nakładach na przemysł ulepszeniem zakładów które istnieją, albowiem (wyraził się ten Członek Rady) nie siać, jest to wyrzec się zbierania plonów. Uważał także, że Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego powinna zająć się uporządkowaniem wydatków na duchowieństwo, w widoku zabezpieczenia dla niego rozdziału i całości jego funduszów, jak się tego duchowieństwo domagało.

Departament do Spraw Królestwa, znajdując już zdecydowane przez Najjaśniejszego Pana rozmaite punkta objęte w protokóle posiedzeń Rady Administracyjnéj wyżéj wymienionym, zastanawiał się tylko:

1) nad punktem zawierającym prawidło potrącania procentów na rzecz Skarbu od płac urzędników, jako przez Najjaśniejszego Pana szczegółowo niezadecydowanym;

2) nad uwagami Księcia Druckiego-Lubeckiego.

Co do pierwszego, Departament był za przychylném rozwiązaniem wniosku Rady Administracyjnéj, to jest za potrącaniem

читаемы прогресивно; касательно же замѣчаній полагалъ, что Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія должна воспользоваться объясненіями Князя Друцкаго-Любецкаго, объ имуществѣ духовенства.

По отзыву Предсѣдателя Государственнаго Совѣта, Князя Кочубея въ Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго, отъ 12-го Апрѣля 1833 года, Государь Императоръ соизволилъ изъявить согласіе на вычетъ процентовъ изъ жалованья чиновниковъ, но только на одинъ 1833 годъ, ибо если это жалованье слишкомъ высоко, то необходимо оное просто уменьшить.

Такъ какъ Высочайше утвержденный журналъ Государственнаго Совѣта полученъ былъ въ Коммисіи Финансовъ въ Іюнѣ мѣсяцѣ 1833 года, то указанныя въ немъ мѣры могли быть приведены въ исполненіе едва 1-го Іюля, что и сдѣлано согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 16 (28) Іюня 1833 года, № 19,226.

Исполненіе росписи 1833 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	18,584,738 р. 73 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	18,171,783 „ 5½ „
осталось въ запасѣ	412,955 р. 67½ к.
а за прибавленіемъ имѣвшагося въ концѣ 1832 года запаса въ .	1,124,674 „ 69½ „
вообще было въ запасѣ	1,537,630 р. 37 к.

именно: наличными деньгами 1,395,392 р. 73½ к., и документами по авансамъ на 142,239 р. 63½ к.

1834. До приступа къ составленію росписи 1834 года послѣдовали слѣдующія распоряженія:

Высочайшимъ указомъ 12 (24) Декабря 1832 года учрежденъ Государственный Совѣтъ Царства, на который, по

procentu progressyjnego; co do drugich mniemał, iż wypada aby Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego korzystała z objaśnień Księcia Druckiego-Lubeckiego, co do majątku duchowieństwa.

Podług odezwy Prezesa Rady Państwa Księcia Koczubeja, uczynionéj do Departamentu Spraw Królestwa pod dniem 12 Kwietnia 1833 roku, Najjaśniejszy Pan wyrzec raczył, co do potrącania procentu od płac urzędników, iż zgadza się na takowe jedynie na rok 1833, albowiem jeśli płace urzędników są za wysokie, wypada je po prostu zmniejszyć.

Ponieważ protokół Rady Państwa z potwierdzeniem Najjaśniejszego Pana nadszedł do Kommissyi Skarbu dopiero w miesiącu Czerwcu 1833 roku, przeto środki w nim podane mogły wejść w wykonanie dopiero od 1-go Lipca t. r., i tak się też stało, stosownie do decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Czerwca 1833 roku Nr. 19,226.

Spełnienie budżetu 1833 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	18,584,738 k. 73.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,171,783 „ 5½.
Zapas	rs.	412,955 k. 67½.
Dodając zapas w końcu roku 1832 pozostały	„	1,124,674 „ 69½.
Ogół zapasu	rs.	1,537,630 k. 37.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 1,395,392 k. 73½, w dowodach na zaliczenia rs. 142,239 k. 63½.

1834. Przystąpienie do prac budżetowych 1834 roku uprzedziły następujące rozporządzenia:

Ukazem Najwyższym z dnia 12 (24) Grudnia 1832 roku uorganizowaną została Rada Stanu Królestwa, otrzymawszy

59-ой статьѣ, возложена была обязанность разсматривать ежегодно составленную Совѣтомъ Управленія роспись доходамъ и расходамъ въ такомъ же порядкѣ, какой по тому же указу былъ установленъ относительно разсмотрѣнія проектовъ законовъ.

Предписаніемъ Намѣстника отъ 28 Августа 1833 года, № 2,183, Коммисія Финансовъ извѣщена была, что Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго, по совѣщаніи, состоявшемся 30-го Апрѣля 1833 года, относительно бюджета Царства, положилъ, что роспись расходамъ на будущее время должна быть подраздѣляема на слѣдующіе категоріи и разряды:

I Категорія:

1-ый разрядъ, внутренніе расходы Царства;

2-ой разрядъ, расходы на новыя заведенія;

II Категорія:

3-ій разрядъ, содержаніе Русской Арміи;

4-ый разрядъ, устройство и содержаніе крѣпостей.

Совѣтъ Управленія 9 (21) Мая 1833 года, за № 17,441, предписалъ Правительственнымъ Коммисіямъ и Главнымъ Управленіямъ передать Коммисіи Финансовъ непремѣнно къ 1-му Іюля 1833 года проекты смѣтъ ихъ вѣдомствъ на 1834 годъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ разрѣшилъ Коммисіи Финансовъ войти непосредственно въ разсмотрѣніе имѣющихъ быть ей сообщенными проектовъ, относительно требуемыхъ суммъ, и представить свои по онымъ соображенія на рѣшеніе Совѣта.

Вслѣдъ затѣмъ Коммисія Финансовъ получила выписку изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 года, № 17,755, въ коей объявлено было Высочайшее повелѣніе о самоскорѣйшемъ представленіи Его Императорскому Величеству росписи Царства на 1834 годъ. Притомъ въ эту Коммисію поступило предписаніе Намѣстника, данное управляющимъ отдѣльными частями Членамъ Совѣта, и возлагающее на нихъ обязанность заняться немедленно бюджетомъ, принимая въ основаніе, какъ тѣ остатки, которые по представленіи бюджета на

w artykule 59 obowiązek roztrząsania corocznego budżetu dochodów i wydatków, przez Radę Administracyjną ułożonego, a to takim samym porządkiem, jaki wskazany jéj został w tymże Ukazie co do roztrząsania projektów do praw.

W reskrypcie Namiestnika Królestwa z dnia 28 Sierpnia 1833 roku Nr. 2,183 otrzymała Kommissya Skarbu wiadomość, iż Komitet do Spraw Królestwa naradzał się w dniu 30 Kwietnia 1833 roku nad budżetem Królestwa i postanowił: aby budżet wydatków dzielony był w przyszłości na kategorye i klassy, a mianowicie:

I kategorya:

1-sza klassa, wydatki wewnętrzne Królestwa;

2-ga klassa, wydatki na nowe zakłady;

II kategorya:

3-cia klassa, utrzymanie Armii Ruskiéj;

4-ta klassa, urządzenie i opatrzenie fortec.

Rada Administracyjna pod dniem 9 (21) Maja 1833 roku, Nr. 17,441, poleciła Kommissyom Rządowym i Władzom Naczelnym, aby projekta etatów swoich na rok 1834 złożyły Kommissyi Skarbu niezawodnie na dzień 1 Lipca 1833 roku, i upoważniła tę Kommissyę do bezpośredniego wejścia w rozbiór podać się jéj mających projektów, pod względem funduszów żądanych, i do przedstawienia swych uwag, których rozwiązanie sobie Rada pozostawiła.

Wkrótce potém otrzymała Kommissya Skarbu wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Maja 1833 roku Nr. 17,755, oznajmiający Najwyższą wolę, aby budżet Królestwa na rok 1834 był Jego Cesarskiej Mości jak najrychléj przedstawiony, tudzież polecenie Namiestnika Królestwa, dane Członkom Rady kierującym Wydziałami, aby zajęli się niezwłocznie czynnościami budżetowemi, biorąc w nich za zasadę, tak te oszczędności, jakie po przedstawieniu już budżetu na rok 1833 przez Radę Administracyjną, na posiedzeniach Jéj z dnia

1833 годъ одобрены Совѣтомъ Управленія въ засѣданіи 27 и 29 Января (8 и 10 Февраля) 1833 года (поименованы выше сего), такъ равно и другіе, которые еще возможны ко введенію, въ тѣхъ видахъ, чтобы при разсмотрѣніи общаго бюджета можно было положительно опредѣлить расходы на внутреннее управленіе Царства и на надобности войскъ.

По поводу Высочайшаго повелѣнія, упомянутаго выше при бюджетѣ 1833 года, относительно вычета процентовъ изъ жалованья чиновниковъ, Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 16 (28) Іюня 1833 года, за N° 19,226, по представленію Коммисіи Финансовъ, положилъ: что проценты изъ жалованья чиновниковъ не должны быть включаемы въ доходъ 1834 года; касательно же уменьшенія жалованья, какъ предметъ сей требовалъ основательнаго и обширнаго разсужденія, между тѣмъ, по случаю предписанной поспѣшности въ составленіи проекта бюджета на 1834 годъ, не возможно было сдѣлать этого до представленія сказаннаго проекта, Совѣтъ выразилъ, что не оставитъ заняться этимъ впослѣдствіи.

Коммисія Финансовъ, которой вышеупомянутымъ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 9 (21) Мая 1833 года, за N° 17,441, поручено было непосредственно разсмотрѣть внесенные Вѣдомствами проекты смѣтъ, исполнила это и представила Совѣту Управленія, на двухъ языкахъ, польскомъ и французскомъ, проектъ бюджета, безъ всякаго дефицита. Въ проектѣ этомъ установлены доходы, изъ общаго итога которыхъ исключены подлежащіе уплатѣ долги и расходы по гражданскому управленію, остальные же 4,724,433 руб. 18 коп. сер. назначены для распоряженія на военные расходы.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта, въ засѣданіи 11 (23) Августа 1833 года постановилъ: препроводить оный въ Государственный Совѣтъ Царства, а военные расходы подвергнуть своему разсмотрѣнію.

Въ то же время Коммисія Финансовъ получила предписаніе Намѣстника въ Царствѣ отъ 23 Августа 1833 года, за N° 2,122,

27 i 29 Stycznia (8 i 10 Lutego) 1833 roku, uchwalonemi zostały, (wymienione są wyżéj) jako też inne, jakieby jeszcze zaprowadzić się dały, tak, aby przy rozbiorze ogólnego budżetu można było oznaczyć z pewnością wydatki na wewnętrzny zarząd Królestwa i na potrzeby wojska.

Z powodu decyzyi Najwyższéj co do potrącania procentów z płac urzędników, wyżéj przy budżecie 1833 roku wyrażonéj, Rada Administracyjna decyzyą z dnia 16 (28) Czerwca 1833 roku, Nr. 19,226, na przedstawienie Kommissyi Skarbu zapadłą, wyrzekła: iż procenta z płac urzędników mają być wypuszczone z dochodu roku 1834, co się zaś tycze zmniejszenia płac, gdy ten przedmiot wymaga gruntownéj i obszernéj rozwagi, a z powodu zaleconego pospiechu w ułożeniu projektu do budżetu na rok 1834, nie mógł być załatwionym, przed przedstawieniem tegoż projektu; przeto Rada oświadczyła, iż w późniejszym czasie zająć się tem nie omieszka.

Kommissya Skarbu upoważniona wyżéj powołaną decyzyą Rady Administracyjnéj z dnia 9 (21) Maja 1833 roku Nr. 17,441 do bezpośredniego rozbioru projektów etatów przez Władze podanych, wykonała to, i przedstawiła Radzie Administracyjnéj, w dwóch językach polskim i francuzkim, projekt budżetu, bez żadnego deficytu. Ustanowiono w nim dochody, potrącono z summy, jaką wyniosły, opłatę długu i wydatki Zarządu cywilnego, resztę zaś rs. 4,724,433 kop. 18 pozostawiano do dyspozycyi na wydatki wojenne.

Rada Administracyjna po rozbiorze projektu na posiedzeniu z dnia 11 (23) Sierpnia 1833 roku, postanowiła przesłać go Radzie Stanu a wydatki wojenne sama wziąść pod rozwagę.

W tymże czasie Kommissya Skarbu otrzymała reskrypt Namiestnika Królestwa z dnia 23 Sierpnia 1833 roku, Nr. 2,122,

съ объявленіемъ Высочайшей воли о томъ, чтобы на 1834 годъ назначить по возможности меньшіе расходы и представить свѣдѣніе: какая сумма можетъ быть помѣщена на приходъ изъ доходовъ Вѣдомствъ, имѣющихъ свои отдѣльные суммы и капиталы.

Засимъ Намѣстникъ въ Царствѣ, при предписаніи отъ 28 Августа 1833 года, за № 2,183, сообщилъ военный бюджетъ на 1834 годъ, простирающійся вообще на сумму 6,031,724 руб. 16 коп. сер., и поручилъ:

1) раздѣлить эту сумму на тѣ категоріи и разряды, о коихъ было сказано выше;
2) на покрытіе этой издержки назначить ту сумму, какая останется отъ расходовъ I-ой категоріи, по гражданскому управленію, относительно же назначенія источника для пополненія не могущей быть покрытою остальной части издержки, повергнуть на разрѣшеніе Государя Императора;
3) изготовленный согласно сему бюджетъ на 1834 годъ внести въ Совѣтъ Управленія Царства.

Начальникъ Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи отъ 9-го Сентября 1833 года, за № 3,798, увѣдомилъ Коммисію Финансовъ, что изъ расхода, назначеннаго по упомянутому военному бюджету на отопленіе и освѣщеніе для войскъ, убыло 102,304 руб. 31 коп. сер.

Государственный Совѣтъ Царства, въ постановленіи 1 (13) Сентября, сдѣлалъ по проекту бюджета слѣдующія замѣчанія:

1) желательно было бы уравновѣсить подать офяру;
2) равномѣрно надлежитъ привести въ порядокъ подымную подать;
3) признается нужнымъ вновь распредѣлить Ливерунковый Контингенсъ, и, въ видахъ улучшенія быта крестьянъ, освободить ихъ отъ этой подати, хотябы временно, въ особенности по казеннымъ имѣніямъ, гдѣ они обременены сказанною податью сравнительно болѣе, чѣмъ въ частныхъ имѣніяхъ;

oznajmiający wolę Najwyższą, aby na rok 1834 czynić ile można najmniéj wydatków, i podać wiadomość ile można pomieścić na etacie z dochodów Władz mających swoje oddzielne fundusze i kapitały.

Następnie Namiestnik Królestwa przy reskrypcie z dnia 28 Sierpnia 1833 Nr. 2,183 przesłał budżet wojenny na rok 1834, obejmujący w ogóle summę rs. 6,031,724 kop. 16, z poleceniem:

1) rozdzielić tę summę podług kategoryj i klass, o jakich wyżéj była mowa;

2) na pokrycie jéj przeznaczyć summę, jaka pozostanie od wydatków cywilnych w kategoryi I, a co do reszty, pokrytą być niemogącéj, zostawić do roztrzygnięcia Monarchy, z jakiego źródła ma być zaczerpniętą;

3) tak wygotowany budżet na rok 1834 wnieść na posiedzenie Rady Administracyjnéj.

Szef Sztabu Głównego Czynnéj Armii, pod dniem 9 Września 1833 roku, Nr. 3,798 zawiadomił Kommissyę Skarbu, iż z wydatku położonego w powyższym budżecie wojennym, na opał i światło dla wojska, ubyło rs. 102,304 kop. 31.

Rada Stanu w uchwale z dnia 1 (13) Września 1833 roku poczyniła co do projektu budżetu uwagi następujące:

1) iż pożądaném jest urównoważnienie podatku ofiary;

2) iż podobnież wypada uporządkować podatek podymnego;

3) iż zachodzi potrzeba na nowo rozłożyć kontyngens liwerunkowy, a w widoku polepszenia bytu włościan, uwolnić ich od tego podatku, chociażby czasowo, głównie w dobrach rządowych, gdzie są nim więcéj niż w prywatnych przeciążeni;

4) въ случаѣ оставленія въ своей силѣ, на будущее время, правила, освобождающаго евреевъ отъ воинской повинности, по уваженію, что народонаселеніе это увеличилось надлежитъ возвысить и сумму рекрутскаго сбора съ евреевъ;

5) предположенная таможенная пошлина въ 1,080,000 руб. сер., основана на приблизительномъ исчисленіи и можетъ оказаться ошибочною судя потому, что доходъ за первые 5 мѣсяцевъ 1833 года составилъ только 415,821 руб. 23 коп. сер.;

6) какъ, не смотря на возстановленіе спокойствія въ краѣ, доходъ отъ продажи соли не увеличивается, то, быть можетъ, слѣдовало бы ввести улучшенія въ пограничномъ надзорѣ;

7) вырученные продажею имѣній капиталы не должны быть обращаемы на расходы по бюджету, такъ какъ это противится повелѣнію Его Императорскаго Величества, послѣдовавшему о сказанной продажѣ;

8) неоказалось объясненія: какая именно сумма погашенія заключается въ $6\frac{1}{2}\%$ по сдѣланному изъ Казны Имперіи займу въ 4,200,000 руб. сер.;

9) Центральной Ликвидаціонной Коммисіи нельзя считать оканчивающею свое назначеніе, ибо она обязана еще составить учетъ претензіямъ за время Верховнаго Совѣта Герцогства Варшавскаго, то есть съ 1-го Февраля 1813 по 31 Мая 1815 года;

10) такъ какъ, въ видахъ освобожденія Казны отъ расхода въ 90,000 руб. сер., предположено возложить на Банкъ окончаніе Августовскаго канала, но съ условіемъ: приплаты Банку ежегодно по 7,500 руб. с. на Инженеровъ и продажи оному, по средней за 10 лѣтъ цѣнѣ, казенныхъ лѣсовъ, чрезъ которые проходитъ каналъ, то можетъ случиться, что эта временная экономія не будетъ соотвѣтствовать тѣмъ выгодамъ, какія

4) że gdyby miało pozostać nadal uwolnienie żydów od wojska, to ze względu na powiększoną ich ludność wypada powiększyć summę opłaty rekrutowéj;

5) że propozycya cła na rs. 1,080,000 polega na przypuszczeniu i może się okazać zawodną, skoro dochód za pierwsze 5 miesięcy roku 1833 uczynił tylko rs. 415,821 kop. 23;

6) iż gdy mimo przywróconą spokojność w kraju, dochód ze sprzedaży soli nie powiększa się, może wypadałoby w dozorze pogranicznym zaprowadzić ulepszenia;

7) iż kapitały ze sprzedaży dóbr pochodzące, niepowinny być używane na wydatki budżetowe, gdyż to sprzeciwia się postanowieniu Najjaśniejszego Pana, o téj sprzedaży wydanemu,

8) iż nie znalazła objaśnienia: ile mieści się funduszu amortyzacyjnego w procencie $6\frac{1}{2}\%$ od pożyczki rs. 4,200,000, od Skarbu Cesarstwa zaciągnionéj;

9) iż Kommissya Centralna Likwidacyjna nie może być uważaną za dokonywającą przeznaczenia swego, gdyż powinna obliczyć jeszcze pretensye z epoki Rady Najwyższéj Xięztwa Warszawskiego, od 1 Lutego 1813 do 31 Maja 1815 roku;

10) że gdy dla uwolnienia się od wydatku rs. 90,000, zamierzono poruczyć Bankowi ukończenie kanału Augustowskiego, ale z warunkiem dopłacania mu rocznie po rs. 7,500 na inżenierów, i sprzedaży onemuż lasów rządowych, przez które kanał przechodzi, według średniéj ceny 10-iu lat; przeto stać się może, iż ta chwilowa oszczędność nie wyrówna korzyściom, jakieby Skarb osiągnął, gdyby dochody ze sprzedaży drzewa na publicznéj

получила бы Казна при поступленіи въ теченіе этого времени въ Казначейство доходовъ отъ продажи лѣса съ публичныхъ торговъ; кромѣ того, Польскій Банкъ дѣйствуя съ каждымъ днемъ болѣе, по разнымъ предпріятіямъ, вмѣсто административныхъ властей, подлежащихъ контролю Счетной Палаты, выходитъ изъ предѣловъ свойственной ему дѣятельности.

Наконецъ, Государственный Совѣтъ Царства предложилъ Главному Директору Финансовъ и Казначейства представить Совѣту Управленія свои по вышеизложеннымъ замѣчаніямъ объясненія, совмѣстно съ проектомъ бюджета.

Вмѣстѣ съ объяснительнымъ отвѣтомъ на приведенныя замѣчанія, Коммисія Финансовъ, при рапортѣ отъ 12 (24) Сентября 1833 года, за N° 73,116, представила Совѣту Управленія проектъ бюджета на 1834 годъ, заключающій въ себѣ сумму прихода и расхода 12,119,446 руб. 34½ коп. сер. Притомъ Коммисія внесла обзоръ дѣйствій правительственныхъ центральныхъ управленій и Воеводскихъ Коммисій.

Составленный въ такомъ видѣ бюджетъ, разсматриваемъ былъ въ Департаментѣ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства, въ засѣданіяхъ 21 Ноября 1833 и 9, 11 и 20 Января 1834 года. Изъ журналовъ этихъ засѣданій оказались слѣдующіе факты:

1) Недостатокъ на военные расходы, вслѣдствіе неутвержденія предположенія о выводѣ изъ Царства части войскъ и по случаю прибывшаго расхода на Брестъ-Литовскую крѣпость, увеличился до . . . . 2,336,394 р. 30 к.

2) Для покрытія этого недостатка Намѣстникъ въ Царствѣ предполагалъ:

a) уменьшить расходы на артиллерію . . . . 337,500 р.

b) обратить остатки суммъ Ин-

licytacyi przez ten przeciąg czasu do Kass jego napływały; a prócz tego, Bank Polski wyręczając coraz więcéj Władze administracyjne, kontrolli Izby Obrachunkowéj uległe, w różnych przedsięwzięciach, wychodzi z zakresu działań właściwych.

W końcu wezwała Rada Stanu Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu, aby objaśnienia na powyższe uwagi przedstawił Radzie Administracyjnéj łącznie z projektem budżetu.

Obok odpowiedzi objaśniającéj powyższe uwagi, Kommissya Skarbu, przy rapporcie z dnia 12 (24) Września 1833 roku Nr. 73,116, przedstawiła Radzie Administracyjnéj projekt budżetu na rok 1834, obejmujący w sobie przychodu i rozchodu summę rs. 12,119,446 kop. 34½. Złożyła także opis czynności Władz Rządowych, Centralnych i Kommissyj Wojewódzkich.

Budżet tak projektowany rozbierany był w Departamencie Rady Państwa do Spraw Królestwa, na posiedzeniach w dniu 21 Listopada 1833 roku, i w dniach 9, 11 i 20 Stycznia 1834 roku, a z protokółów tych posiedzeń okazały się następujące fakta:

1) Że brak na wydatki wojenne, skutkiem niezatwierdzenia propozycyi co do wyprowadzenia z Królestwa części wojska, i przybyłego wydatku na fortecę Brześć Litewski, podniósł się do . . . . rs. 2,336,394 k. 30.

2) Że na pokrycie tego braku zaproponował Namiestnik Królestwa:

   a) zmniejszyć wydatek na artyleryę . . . rs. 337,500.

   b) użyć pozostałość Intendentury

тендантства отъ
1832 года . . . 605,992 р. 50 к.
и отъ 1833 и 1834
годовъ . . . 341,509 „ 95 к.

c) привести въ исполненіе проектъ объ уступкѣ Польскому Банку по-Прусскихъ капиталовъ, вслѣдствіе чего можно будетъ требовать отъ Банка . . . 450,000 „ — „

d) почерпнуть изъ военнаго капитала Имперіи . 601,391 „ 85 „

итого . . . . . . 2,336,394 р. 30 к.

3) Военный Министръ соглашался съ предположеніемъ Намѣстника въ Царствѣ, съ тѣмъ присовокупленіемъ, что въ случаѣ обнаруженія сомнѣнія въ полученіи остаточныхъ суммъ Интендантства, слѣдуетъ вывести за Донъ 5 Козачьихъ полковъ.

4) Министръ Финансовъ, упомянувъ объ утвержденномъ Государемъ Императоромъ журналѣ засѣданія Комитета по дѣламъ Царства, 9 Мая 1833 года, въ силу котораго, Казна Царства обязана доставить средства на содержаніе 50,000 человѣкъ войска, полагалъ, что, согласно этому основанію, приходится принять на счетъ Имперіи сумму, требующуюся для большаго числа войскъ, съ составленіемъ однако надлежащаго въ томъ разсчета, такъ какъ то количество, которое будетъ уплачиваемо Казною Им-

z roku 1832 . rs. 605,992 k. 50.
i z lat 1833
i 1834 . . . „ 341,509 „ 95.

c) przywieść do skutku projekt odstąpienia Bankowi Polskiemu kapitałów po-Pruskich, po czem będzie można żądać od niego . „ 450,000 „ —

d) czerpnąć z kapitału wojskowego Cesarstwa . . „ 601,391 „ 85.

łącznie . . . . . rs. 2,336,394 k. 30.

3) Że Minister Wojny zgadzał się z propozycyą Namiestnika Królestwa, dodając, iż gdyby względem osiągnienia pozostałości w Intendenturze zachodziła wątpliwość, aby wyprowadzić za Don 5 pułków Kozackich.

4) Iż Minister Finansów, wspomniawszy o zatwierdzonym przez Najjaśniejszego Pana protokóle posiedzenia Komitetu do Spraw Królestwa, z dnia 9 Maja 1833 roku, podług którego Skarb Królestwa obowiązany jest dostarczyć wydatek na utrzymanie 50,000 głów wojska, wnosił, że stosownie do téj zasady, wypada przyjąć na rachunek Cesarstwa to, co dla większéj liczby potrzeba, że jednak należy uczynić rozrachunek w téj mierze, gdyż coby Skarb Cesarstwa opłacał więcéj, to za dług Królestwa, od którego

періи свыше назначенія, слѣдуетъ считать долгомъ Царства, съ исчисленіемъ на оный процентовъ. Притомъ Министръ Финансовъ представилъ, что состояніе финансовъ Царства находится въ критическомъ положеніи, по случаю несоразмѣрныхъ расходовъ на внутреннюю администрацію.

5) Департаментъ дѣлъ Царства, соглашаясь на употребленіе остатковъ суммъ Интендантства, полагалъ, заемъ изъ Польскаго Банка увеличить до 1,800,000 руб. с.

Дальнѣйшее разсмотрѣніе бюджета, именно военнаго отдѣла, происходило въ сказанномъ Департаментѣ 1-го Февраля 1834 года, и изъ состоявшагося по этому журнала оказывается слѣдующее:

1) Министръ Финансовъ заявилъ: что въ военный бюджетъ, сообразно Высочайше утвержденному журналу Комитета по дѣламъ Царства отъ 9 Мая 1833 года, внесенъ на счетъ доходовъ Царства собственно излишекъ цѣнъ на провіантъ и фуражъ противъ низшей цѣны, существующей въ губерніяхъ Имперіи, и на содержаніе больныхъ— противъ тарифа, установленнаго въ Имперіи по средней сложности; отъ чего произошло, что къ доходамъ Царства отнесено . . . . 7,273,443 р. 5 к.
въ проектѣ бюджета назначено было 4,818,027 „ 90 „
затѣмъ недостаетъ . . . 2,456,415 р. 15 к.

Сверхъ того, Министръ Финансовъ объявилъ, что онъ не соглашается на употребленіе остающихся въ Интендантствѣ 605,992 руб. 50 коп. сер., такъ какъ деньги эти сбережены изъ суммъ Имперіи; однакожъ изъявилъ готовность на внесеніе по условію этой суммы въ военный бюджетъ.

2) Бюджетъ Царства былъ уже прежде разсмотрѣнъ и утвержденъ 29 Ноября, 20, 23 и 30 Декабря 1833 года, но только относительно расходовъ по гражданскому

procent liczyć się powinien, uważaném być musi. Wnosił także, iż stan finansów Królestwa, z powodu nieproporcyonalnych wydatków na wewnętrzną administracyę jest krytyczny.

5) Iż Departament do Spraw Królestwa zgodził się na użycie pozostałości w Intendenturze, zaś pożyczkę z Banku Polskiego do rs. 1,800,000 podnieść proponował.

Dalszy rozbiór budżetu, a mianowicie części wojennéj odbywał się w rzeczonym Departamencie na dniu 1 Lutego 1834 roku, a z protokółu okazuje się:

1) Że Minister Finansów oswiadczył: iż do budżetu wojskowego wniesiono na rachunek dochodów Królestwa, stosownie do zatwierdzonego Najwyżéj protokółu Komitetu do Spraw Królestwa z dnia 9 Maja 1833 roku, samą tylko przewyżkę co do cen na prowiant i furaż nad cenę tańszą, jaka jest w guberniach Cesarstwa, i na utrzymanie chorych nad taxę w Cesarstwie z przecięcia ustanowioną, zkąd wynikło, iż odniesiono na dochody

Królestwa	rs. 7,273,443 k. 5.
Projekt budżetu obejmował . .	„ 4,818,027 „ 90.
brak . .	rs. 2,456,415 k. 15.

Oświadczył daléj: iż nie zgadza się na użycie pozostałości w Intendenturze rs. 605,992 kop. 50, gdyż to była oszczędność funduszu Cesarstwa, gotów był wszakże wnieść ją do budżetu wojskowego za umową.

2) Że budżet Królestwa już był poprzednio rozbierany i zatwierdzony w dniach 29 Listopada, 20, 23 i 30 Grudnia 1833 roku, ale tylko co do wydatków cywilnych; zaś co

управленію, касательно же издержки на военныя надобности, какъ Намѣстнику въ Царствѣ предоставлено было обдумать средства для покрытія дефицита на удовлетвореніе оной, то и ожидалось отъ него увѣдомленіе по этому предмету.

3) Департаментъ полагалъ, не смотря на замѣчаніе Министра Финансовъ, употребить оставшіеся въ Интендантствѣ 605,992 руб. 50 коп., а недостающіе для окончательнаго покрытія дефицита 721,412 руб. 70 коп. с. занять изъ Польскаго Банка или изъ Казны Имперіи.

Послѣ происходившихъ въ Департаментѣ дѣлъ Царства совѣщаній, о коихъ сказано выше, Департаментъ этотъ издалъ постановленіе отъ 15 Марта 1834 года, за N.º 6, и въономъ привелъ поданное Государю Императору Намѣстникомъ въ Царствѣ представленіе. Изъ представленія этого оказывается, что Членъ Государственнаго Совѣта, Князь Друцкій-Любецкій объявилъ мнѣніе, противное заключенію Министра Финансовъ о томъ, что будто бы доходы Царства, исчисленные въ 12,119,446 руб. 20 коп. с., достаточны, но только расходы на внутреннее управленіе преувеличены. Напротивъ того, онъ доказывалъ, что доходы могутъ быть гораздо большіе, а расходы не составляютъ особенной важности, и полагалъ, что слѣдуетъ назначить отдѣльную Коммисію для наблюденія за финансами Царства. Мысль эту раздѣляли еще три Члена Совѣта: Рожнецкій, Красинскій и Грабовскій, противнаго же мнѣнія были Новосильцовъ и Енгель. Намѣстникъ въ Царствѣ соглашаясь съ симъ послѣднимъ мнѣніемъ присовокупилъ: что доходы Царства достигли такого размѣра, какого казалось невозможно было ожидать послѣ возмущенія и разорѣнія края; что расходы на гражданское управленіе сокращены по мѣрѣ представившейся къ тому возможности, именно на сумму 2,100,000 руб. сер.; и что, наконецъ, по финансовой части не возможно было въ теченіе столь короткаго времени сдѣлать болѣе того, что сдѣлано.

do wojskowych, gdy postanowiono zostawić Namiestnikowi Królestwa obmyślenie środków pokrycia braku na ich zaspokojenie, oczekiwano więc od niego w téj mierze wiadomości.

3) Iż Departament był zdania, aby, mimo uwagi Ministra Finansów, użyć pozostałość w Intendenturze rs. 605,992 kop. 50, a co do summy rs. 721,412 kop. 70 ostatecznie do pokrycia braku niedostającéj, zaciągnąć pożyczkę w Banku Polskim lub ze Skarbu Cesarstwa.

Po naradach odbytych jak wyżéj w Departamencie do Spraw Królestwa, Departament ten wydał decyzyę pod dniem 15 Marca 1834 roku Nr. 6, w któréj przywiódł przedstawienie Namiestnika Królestwa uczynione Najjaśniejszemu Panu. Z przedstawienia tego wykazuje się: iż Członek Rady Państwa Xiąże Drucki-Lubecki oświadczył zdanie przeciwne zdaniu Ministra Finansów, jakoby dochody Królestwa, na rs. 12,119,446 kop. 20 ustanowione, były dostateczne, a tylko wydatki na wewnętrzną administracyę wygórowane. Twierdził owszem: iż dochody mogą być większe a wydatki nie stanowią ważnego przedmiotu, i mniemał, iż wypada ustanowić oddzielną Kommissyę dla dozorowania finansów Królestwa. Z myślą jego trzech jeszcze Członków Rady zgadzało się: Różniecki, Krasiński i Grabowski, różnili się zaś Nowosiltzoff i Engel. Namiestnik Królestwa połączył się z opinią tych ostatnich i nadmienił: że dochody Królestwa doszły takiego stopnia, jakiego dojść po rewolucyi i zniszczeniu kraju zdawało się niepodobieństwem; że wydatki na administracyę cywilną, ile możność dozwalała, to jest o summę rs. 2,100,000 zmniejszone zostały; że nakoniec w przedmiotach finansowych nie można było przez tak krótki przeciąg czasu więcéj dokonać niż dokonano.

Относительно покрытія суммы 721,412 руб. 70 коп. сер., окончательно недостающей на удовлетвореніе расходовъ по военному вѣдомству, Намѣстникъ въ Царствѣ полагалъ: 300,000 руб. сер. занять въ Польскомъ Банкѣ, а 421,412 р. 70 к. пополнить изъ сбереженія, ожидаемаго по случаю вывода части войскъ изъ Царства до исхода 1834 года.

Касательно предположенія сдѣлать заемъ въ Польскомъ Банкѣ для Казны Царства, на покрытіе бюджетнаго дефицита, и соединенной съ этимъ проектомъ мысли: образовать капиталъ для дальнѣйшаго пособія жителямъ Царства, приведеннымъ войною въ упадокъ, а равно увеличить средства Банка уступкою оному Казною нѣкоторыхъ частныхъ долговъ, для поставленія Банка въ возможность выдать означенную ссуду, — Намѣстникъ въ Царствѣ заявилъ мнѣніе въ пользу приведенія въ исполненіе этого предположенія слѣдующимъ способомъ: разрѣшить Банку пустить въ обращеніе количество билетовъ, соотвѣтствующее увеличенному его фонду, съ тѣмъ, чтобы Банкъ, изъ умножившагося такимъ образомъ собственнаго капитала, сдѣлалъ Казнѣ Царства заемъ, съ погашеніемъ онаго въ теченіе 20 лѣтъ, посредствомъ добавочнаго налога по два гроша съ одного злотаго таможенной пошлины и податей окладныхъ: офяры и подымной, чтó составило бы въ годъ 141,583 руб. сер.

По разсмотрѣніи таковаго представленія, Департаментъ постановилъ:

1) фондъ Польскаго Банка увеличить на 1,800,000 руб. с.;
2) въ счетъ этой суммы уступить Банку, поименованные въ представленіи Главнаго Директора Финансовъ и Казначейства, причитающіеся Казнѣ Царства отъ частныхъ лицъ долги;
3) разрѣшить сдѣлать заемъ изъ Польскаго Банка суммы 1,500,000 руб. сер. для Казны Царства, въ замѣнъ Облигацій, приносящихъ 5% и 3% на погашеніе капитала;

Co do pokrycia summy rs. 721,412 k. 70, do zaspokojenia wydatków wojennych ostatecznie niedostającéj, uczynił Namiestnik Królestwa wniosek, aby rs. 300,000 pożyczyć z Banku Polskiego, a rs. 421,412 kop. 70 pokryć oszczędnością, mającą się otrzymać przez wyprowadzenie części wojska z Królestwa przed końcem 1834 roku.

Co do zamiaru zaciągnienia w Banku Polskim pożyczki dla Skarbu Królestwa, na pokrycie niedostatku budżetowego, z czém połączył się był także zamiar utworzenia funduszu na dalsze wsparcie mieszkańców Królestwa wojną zniszczonych, i powiększenia uposażenia Bankowego, przez odstąpienie Bankowi niektórych długów, jakie Skarb miał u prywatnych, a to dla postawienia Banku w możności udzielenia rzeczonéj pożyczki, Namiestnik Królestwa był za wykonaniem takowego zamiaru w ten sposób: iżby Bank upoważniony został do wypuszczenia w obieg summy biletów, odpowiadającéj powiększonemu uposażeniu onego, a następnie ażeby z tak powiększonego kapitału własnego uczynił dla Skarbu Królestwa pożyczkę, spłacić się mającą w ciągu lat 20, za pomocą groszy dodatkowych, dwa od złotego, na cło i podatki stałe: ofiarę i podymne, nałożyć się mających, co wynosiłoby rocznie rs. 141,583.

Po przywiedzeniu tego przedstawienia Departament postanowił:

1) ażeby uposażenie Banku Polskiego podnieść o rubli srebrem 1,800,000;

2) ażeby na to odstąpić Bankowi długi Skarbu Królestwa, jakie miał u prywatnych, wymienione w przedstawieniu Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu;

3) aby zezwolić na wypożyczenie z Banku Polskiego summy rs. 1,500,000 dla Skarbu Królestwa w zamian za obligacye przynoszące 5% i 3% na umorzenie;

4) установить добавочный сборъ по 2 гроша, съ одного польскаго злотаго таможенной пошлины и податей: офяры и подымной, съ обращеніемъ въ Казну излишка этого сбора.

Министръ Статсъ-Секретарь, отзывомъ отъ 28 Марта (9 Апрѣля) 1834 года, за № 436, увѣдомилъ, что Государь Императоръ соизволилъ утвердить бюджетъ на 1834 годъ, и Высочайше одобривъ приведенное выше мнѣніе Департамента издалъ четыре Указа 28 Марта (9 Апрѣля) 1834 года.

Утвержденный на 1834 годъ бюджетъ заключалъ въ себѣ:

I. Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные.	2,681,063 р. 27 к.
b) неокладные	6,242,325 „ 93 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,784,187 „ 46½ „
d) разные	1,171,115 „ 64½ „
итого . .	11,888,692 р. 31 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . .	230,804 „ 3½ „
всего . .	12,119,446 р. 34½ к.

II. Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I Категорія:

1. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату долга	1,891,452 р. 12 к.
b) на гражданское управленіе Царства	3,884,656 „ 96½ „

4) ustanowić dodatkową opłatę po 2 grosze od złotego, od cła, podatku ofiary i podymnego, z któréj przewyżkę na Skarb obracać.

Minister Sekretarz Stanu zawiadomił w odezwie z dnia 28 Marca (9 Kwietnia) 1834 roku Nr. 436, że Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet na rok 1834, przyjął wyrażone wyżéj wnioski Departamentu, i wydał 4 Ukazy daty 28 Marca (9 Kwietnia) 1834 roku.

Zatwierdzony na rok 1834 budżet obejmował:

I. Dochody:

A. Kass, pod zarządem Kommissyi Skarbu zostających:

a) stałe	rs.	2,681,063 k. 27.
b) niestałe	„	6,242,325 „ 93.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,784,187 „ 46½.
d) rozmaite	„	1,171,115 „ 64½.
łącznie . .	rs.	11,888,692 k. 31.
B. Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	230,804 „ 3½.
ogół . .	rs.	12,119,446 k. 34½.

II. Wydatki:

A. Kass, pod zarządem Kommissyi Skarbu zostających:

I Kategorya:

1. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) opłata długu rs. 1,891,452 k. 12.

b) administracya cywilna Królestwa . . . „ 3,884,656 „ 96½.

c) на мѣстныя военныя команды . .	2,332,580 р. 48½ к.
d) на содержаніе существующихъ заведеній	1,233,430 „ 27 „
итого . .	9,342,119 р. 84 к.
2. Расходы на новыя заведенія . .	61,125 „ — „
итого . .	9,403,244 „ 84 к.
II Категорія:	
a) на содержаніе войскъ . . .	1,079,332 р. 47 к.
b) на содержаніе крѣпостей . . .	1,406,115 „ — „
2,485,447 р. 47 к.	
итого . .	11,888,692 р. 31 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	230,754 „ 3½ „
всего . .	12,119,446 р. 34½ к.

Исполненіе бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	15,968,339 р. 51 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	15,375,109 „ 20½ „
осталось въ запасѣ . . .	593,230 р. 30½ к.

c) utrzymanie miejscowych Komend wojskowych . . rs. 2,332,580 k. 48½.
d) utrzymanie zakładów istniejących . . „ 1,233,430 „ 27.

łącznie . . rs. 9,342,119 k. 84.

2. Wydatki na nowe zakłady . . „ 61,125 „ —

łącznie . . rs. 9,403,244 k. 84.

II. Kategorya:
a) utrzymanie armii . . . rs. 1,079,332 k. 47.
b) utrzymanie fortec . . . „ 1,406,115 „ —

łącznie rs. 2,485,447 k. 47.

razem . . rs. 11,888,692 „ 31.

B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących „ 230,754 „ 3½.

Ogół . . rs. 12,119,446 k. 34½.

Spełnienie budżetu tego było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości . . . . rs. 15,968,339 k. 51.
Wydano na budżet, nad budżet, i na wydatki lat zeszłych „ 15,375,109 „ 20½.

zapas . . . . . rs. 593,230 k. 30½.

прибавивъ оставшіеся въ запасѣ съ окончаніемъ 1833 года .	1,537,630 р. 37 к.
вообще состояло въ запасѣ . . .	2,130,860 р. $67\frac{1}{2}$ к.

а именно: наличными 2,117,323 р. $92\frac{1}{2}$ к., и документами по авансамъ 13,536 р. 75 к.

1835. Въ порядкѣ составленія проекта бюджета на 1835 годъ произошла такая противъ предыдущихъ бюджетовъ перемѣна, что представляемыя, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 15 (27) Іюня 1834 года, за N° 8,166, Вѣдомствами смѣты, по мѣрѣ поступленія, вносимы были, по очереди, въ Совѣтъ, вмѣстѣ съ результатами ихъ пересмотра и замѣчаніями, для положительнаго относительно оныхъ рѣшенія.

По полученіи постановленія Совѣта Управленія по представленнымъ Вѣдомствами смѣтамъ, Коммисія Финансовъ составила временной проектъ бюджета доходовъ и расходовъ на 1835 годъ и внесла оный въ Совѣтъ Управленія. По этому проекту показано было дохода 12,811,562 руб. $95\frac{1}{2}$ коп. с. и столько же расхода. Въ ожиданіи военнаго бюджета, на надобности войскъ помѣщенъ весь излишекъ доходовъ 4,947,307 руб. $98\frac{1}{2}$ коп. сер. Вмѣстѣ съ тѣмъ Коммисія Финансовъ просила Совѣтъ Управленія поручить, кому слѣдуетъ, ускорить преобразованіе Вѣдомствъ на основаніи Уставной Грамоты, до приведенія же сего въ исполненіе, оставить смѣты въ томъ видѣ, въ какомъ они проектированы на 1835 годъ.

Совѣтъ Управленія отъ 7 (19) Августа 1834 года, за N° 13,041, утвердивъ означенное мнѣніе, препроводилъ проектъ бюджета въ Государственный Совѣтъ Царства.

Въ то же время, Коммисія Финансовъ получила предписаніе Намѣстника въ Царствѣ отъ 8 Августа 1834 года, за N° 1,903, и при ономъ военный бюджетъ на 1835 годъ, въ 5,684,495 руб. $94\frac{1}{2}$ коп. сер., для включенія его въ общій бюджетъ, съ подраздѣленіемъ на категоріи и разряды. Почти одно-

dodając zapas z końcem roku 1833 pozostały . . . . rs. 1,537,630 k. 37.

zapas ogólny . . . rs. 2,130,860 k. 67½

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 2,117,323 k. 92½, w dowodach na zaliczenia rs. 13,536 k. 75.

1835. W sposobie ułożenia projektu budżetu na rok 1835 ta względem poprzednich zaszła zmiana, iż stosownie do decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 15 (27) Czerwca 1834 roku Nr. 8,166, etaty płatnicze, przez Władze podawane, w miarę ich nadchodzenia, były przedstawiane kolejno Radzie, wraz z ich rozbiorem i uwagami; dla stanowczego względem nich wyrzeczenia.

Po otrzymaniu decyzyi Rady Administracyjnéj co do przedstawionych przez Władze etatów, Kommissya Skarbu ułożyła tymczasowy projekt budżetu dochodów i wydatków na rok 1835, i przedstawiła go Radzie Administracyjnéj. Projekt ten obejmował: przychodu rs. 12,811,562 kop. 95½, i tyleż rozchodu. W oczekiwaniu na budżet wojenny pomieszczono na wydatki wojskowe całą przewyżkę dochodów, rs. 4,947,307 kop. 98½. Obok tego Kommissya Skarbu przedstawiła, iżby Rada Administracyjna poleciła komu należy przyspieszenie reorganizacyi Władz na zasadzie Statutu Organicznego, a nim to nastąpi, aby etaty pozostały w takim stanie, jak na rok 1835 zaproponowane były.

Rada Administracyjna pod dniem 7 (19) Sierpnia 1834 r. Nr. 13,041, konkluzyę powyższą zatwierdziła i projekt budżetu do Rady Stanu przesłała.

W tym czasie Kommissya Skarbu otrzymała rozkaz Namiestnika Królestwa z dnia 8 Sierpnia 1834 roku Nr. 1,903 a przy nim budżet wojenny na rok 1835, obejmujący summę rs. 5,684,495 kop. 94½, dla włączenia go do budżetu ogólnego, z podziałem na kategorye i klassy, a prawie jednocześnie, bo pod

временно, т. е. 9 (21) Августа 1834 года, Начальникъ Главнаго Штаба сообщилъ Коммисіи Финансовъ проектъ смѣты военныхъ расходовъ на 1835 годъ, составленный по числу 50,000 человѣкъ, простирающійся на сумму 4,800,500 руб. 37 коп. сер., въ которой помѣщены были издержки и на содержаніе мѣстныхъ военныхъ командъ. Имѣя въ виду утвержденный Его Императорскимъ Величествомъ въ 9 день Мая 1833 года, журналъ засѣданія Департамента дѣлъ Царства, по силѣ котораго Казна Царства обязана была нести расходъ на содержаніе 50,000-ой арміи, и журналъ засѣданій того же Департамента 9, 11 и 20 Января 1834 года, указывающій то же правило для составленія исчисленій на будущее время, съ тѣмъ присовокупленіемъ, что, въ случаѣ расположенія въ Царствѣ большаго противъ вышеупомянутаго числа войскъ, происшедшія отъ этого издержки будутъ отнесены на счетъ Имперіи,—Коммисія Финансовъ, изъ суммы . . . . . 5,684,495 р. $94\frac{1}{2}$ к.
внесла въ общій бюджетъ только . . . 4,800,500 „ 37 „

остальное же количество . . . . . . 883,995 „ $57\frac{1}{2}$ „
помѣстила внѣ графы, какъ расходъ, упадающій на Казну Имперіи. Вслѣдствіе такого дѣйствія, утвержденнаго постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 7 (19) Августа 1834 года, за № 13,190, не только непослѣдовало никакого дефицита при сравненіи доходовъ съ расходами, но еще остался излишекъ для перевода въ Казначейство Имперіи въ количествѣ 146,707 руб. $61\frac{1}{2}$ коп. сер.

При поступленіи проекта бюджета на обсужденіе Государственнаго Совѣта Царства возникъ вопросъ: слѣдуетъ ли для разсмотрѣнія онаго назначить особую Коммисію, но по прочтеніи представленія Коммисіи Финансовъ этотъ Совѣтъ въ журналѣ 8 (20) Августа 1834 года, за № 230, постановилъ слѣдующее:

„Ясное и точное, во всѣхъ отношеніяхъ, изложеніе настоящаго дѣла въ прочтенномъ рапортѣ Коммисіи Финансовъ, убѣ-

dniem 9 (21) Sierpnia 1834 roku Szef Sztabu Głównego nadesłał Kommissyi Skarbu projekt do etatu wydatków wojennych na rok 1835, wyrachowany na 50,000 głów, i obejmujący summę rs. 4,800,500 kop. 37, w której mieściło się i utrzymanie miejscowych komend wojskowych. Zapatrując się na protokół posiedzenia Departamentu do Spraw Królestwa, zatwierdzony przez Najjaśniejszego Pana w dniu 9 Maja 1833 roku, podług którego Skarb Królestwa obowiązany był ponieść wydatek na utrzymanie 50,000 wojska, i na protokół tegoż Departamentu z dnia 9, 11 i 20 Stycznia 1834 roku, wskazujący toż samo prawidło do wyrachowania na przyszłość, z tym dodatkiem, że gdyby większa nad powyższą ilość wojska w Królestwie konsystowała, koszt ztąd wynikły przyjęty będzie na rachunek Cesarstwa, — Kommissya Skarbu z summy . . . . . rs. 5,684,495 k. 94½.
zamieściła do ogólnego budżetu tylko . . „ 4,800,500 „ 37.

resztę zaś . . . . rs. 883,995 k. 57½
położyła przed linią, jako wydatek regulujący się do Skarbu Cesarstwa. Skutkiem takiego postąpienia, które Rada Administracyjna decyzyą z dnia 7 (19) Sierpnia 1834 roku Nr. 13,190 zatwierdziła, nietylko że żaden deficyt z porównania dochodów z wydatkami nie wykrył się, ale nadto pozostała przewyżka do przelewu Kassom Cesarstwa rs. 146,707 kop. 61½.

Gdy projekt budżetu przyszedł pod rozwagę Rady Stanu, powstała kwestya: czy do roztrząśnienia onego potrzeba wyznaczyć oddzielną Kommissyę; lecz po odczytaniu przedstawienia Kommissyi Skarbu, w protokóle z dnia 8 (20) Sierpnia 1834 roku Nr. 230, Rada Stanu wyrzekła co następuje:

„Jasność i dokładność, które w każdym względzie oznaczają rapport Kommissyi Skarbu, w obecnym przedmiocie odczytany,

дило Совѣтъ, что для подробнаго его разсмотрѣнія онъ не находилъ надобности въ назначеніи особой Коммисіи."

„Государственный Совѣтъ, съ удовольствіемъ, усматриваетъ въ немъ: возвышающіеся доходы края, постоянное стремленіе къ сокращенію расходовъ и заботливость въ возмѣщеніи причиненныхъ войною бѣдствій посредствомъ выдачи изъ Банка ссудъ и займовъ на покупку нужныхъ для обработки полей машинъ и рабочаго скота, а также посредствомъ пріема, въ счетъ податей, представляемыхъ землевладѣльцами доказательствъ въ исполненныхъ ими поставкахъ для войскъ."

Коммисія Финансовъ, получивъ вышеозначенныя постановленія Совѣта Управленія и Государственнаго Совѣта Царства, окончательно изготовила и представила проектъ бюджета на 1835 годъ, бывшій въ разсмотрѣніи Департамента Государственнаго Совѣта Имперіи по дѣламъ Царства, какъ это видно изъ журнала засѣданія этого Департамента 30 Апрѣля 1835 года.

Относительно доходовъ Департаментъ нашелъ состояніе ихъ удовлетворительнымъ. Касательно расходовъ Департаментъ убѣдился, что исчисленіе оныхъ соотвѣтствуетъ современнымъ нуждамъ Царства, призналъ стремленіе къ бережливости въ расходахъ, и обратилъ вниманіе Совѣта Управленія на необходимость преобразованія штатовъ Вѣдомствъ, согласно Уставной Грамотѣ; о военныхъ же расходахъ Департаментъ отозвался, что исчисленіе ихъ находитъ согласнымъ съ принятыми въ журналѣ засѣданія своего отъ 9 Мая 1833 года основаніями и не можетъ согласиться съ мнѣніемъ Министра Финансовъ, чтобы требуемыя на содержаніе бо́льшаго сверхъ 50,000 человѣкъ числа войскъ, издержки почитать дефицитомъ въ бюджетѣ Царства. Наконецъ, Департаментъ полагалъ, что основаніе для исчисленія расходовъ по числу 50,000 человѣкъ войска должно быть соблюдаемо и на будущее время, тѣмъ болѣе, что всякіе остатки бюджетныхъ доходовъ отъ расходовъ подлежатъ отсылкѣ въ Казну Имперіи.

przekonał Radę, iż do szczegółowego onego roztrząśnienia nie widziała potrzeby wyznaczania oddzielnéj Kommissyi."

„Widzi w nim z zadowoleniem Rada Stanu wznoszące się dochody kraju, ciągłą usilność zmniejszenia wydatków, i troskliwość zagładzenia klęsk wojennych, przez zapomogi i pożyczkę przez Bank na kupno machin i sprzężaju udzieloną, do uprawy roli potrzebnych, przez przyjmowanie w podatkach dowodów na dostarczenia dla wojska przez właścicieli składane."

Kommissya Skarbu, otrzymawszy powyższe decyzye Rady Administracyjnéj i Rady Stanu, ułożyła ostatecznie i przedstawiła projekt budżetu na rok 1835, który był rozpoznawany w Departamencie Rady Państwa do Spraw Królestwa, jak to się okazuje z protokółu posiedzenia tegoż Departamentu z dnia 30 Kwietnia 1835 roku.

Co do dochodów Departament stan takowych znalazł zaspakajającym. Co do wydatków uznał, że wyrachowanie ich odpowiada ówczesnym potrzebom Królestwa, przyznał dążenie do oszczędności w rozchodach, zwrócił uwagę Rady Administracyjnéj na potrzebę przetworzenia etatów Władz, odpowiednio Statutowi Organicznemu, a co do wydatków wojskowych oświadczył: że wyrachowanie ich znajduje zgodne z zasadą przyjętą w protokóle posiedzenia Departamentu do spraw Królestwa z dnia 9 Maja 1833 roku, ani może się zgodzić na zdanie Ministra Skarbu, aby przewyżka wydatków żądana na wojsko w większéj liczbie nad 50,000 głów uważaną była za deficyt w budżecie Królestwa. Wyrzekł nakoniec, iż zasada liczenia wydatków na 50,000 głów wojska, powinna być utrzymana i na przyszłość, tem bardziéj, że wszelkie pozostałości dochodów budżetowych od wydatków, mają być odsyłane do Skarbu Cesarstwa.

Не смотря на признаніе со стороны Департамента справедливости основанія для исчисленія военныхъ расходовъ по числу 50,000 человѣкъ, не отнесено однакожъ на суммы Имперіи содержаніе превышающаго эту цифру числа войскъ, но требовавшійся на это расходъ 883,995 руб. $57\frac{1}{2}$ коп. сер. по возвышеніи онаго до 1,045,230 руб. 83 коп. сер., постановлено покрыть изъ займа въ 12,300,000 р. с., увеличеннаго впослѣдствіи до 22,500,000 руб. сер., именно изъ капитала 8,250,000 руб. сер., предназначеннаго на постройку крѣпостей въ Царствѣ и предположеннаго къ отпуску въ теченіе 5 лѣтъ, по 1,650,000 руб. сер. въ годъ. Такой образъ дѣйствія усматривается изъ Высочайше утвержденной въ 21 день Апрѣля 1835 года записки.

Послѣдствіемъ постановленія постройки крѣпостей въ Царствѣ не на бюджетныя, но на особыя суммы было то, что эта статья расхода исключена изъ бюджета 1836 года.

Высочайше утвержденный въ 11 день Мая 1835 года бюджетъ на 1835 годъ заключалъ въ себѣ:

I. Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	2,677,234 р. $41\frac{1}{2}$ к.
b) неокладные	6,612,790 „ 85 „
c) изъ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,753,846 „ 52 „
d) разные	1,533,527 „ $95\frac{1}{2}$ „
e) чрезвычайные	1,650,000 „ — „
итого . .	14,227,399 р. 74 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	234,163 „ 23 „
всего . .	14,461,562 р. $97\frac{1}{2}$ к.

II. Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

Pomimo uznanie przez Departament słuszności zasady liczenia wydatków wojskowych na 50,000 głów, nie odniesiono jednakże przewyżki nad tę liczbę do funduszów Cesarstwa, lecz takową, od summy rs. 883,995 kop. 57½ do summy rs. 1,045,230 kop. 83 podniesioną, postanowiono zaspokoić z pożyczki rubli srebrem 12,300,000, późniéj do rs. 22,500,000 powiększonéj, mianowicie z funduszu rs. 8,250,000 na budowę twierdz w Królestwie przeznaczonego, a corocznie po rs. 1,650,000 przez 5 lat czerpać się mianego. Wskazuje to postąpienie zapiska Najwyżéj zatwierdzona w dniu 21 Kwietnia 1835 roku.

Skoro twierdze w Królestwie oddzielnym funduszem, a nie z budżetu, budować postanowiono, wynikło ztąd, iż ten tytuł wydatku wyszedł z budżetu 1836 roku.

Zatwierdzony Najwyżéj w dniu 11 Maja 1835 roku budżet na rok 1835, obejmował:

I. Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) stałe	rs.	2,677,234	k. 41½.
b) niestałe	„	6,612,790	„ 85.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,753,846	„ 52.
d) rozmaite	„	1,533,527	„ 95½.
e) nadzwyczajne	„	1,650,000	„ —
łącznie . .	rs.	14,227,399	k. 74.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących	„	234,163	„ 23½.
Ogół . .	rs.	14,461,562	k. 97½.

II. Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Категорія:

1. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату государственнаго долга . .	2,220,339 р. 77½ к.
b) на гражданское управленіе . .	4,316,388 „ 17½ „
c) на содержаніе мѣстныхъ командъ . . .	1,057,899 „ 85 „
d) на содержаніе существующихъ заведеній	1,237,738 „ 78½ „
итого .	8,832,366 р. 58½ к.
2. Расходы на новыя заведенія . .	58,200 „ —
итого . .	8,890,566 „ 58½ к.

II. Категорія:

a) на содержаніе арміи	2,888,801 „ 3½ „
b) на устройство крѣпостей . .	2,049,137 „ 95 „
c) часть расходовъ на сборъ войскъ у г. Калиша .	398,894 „ 17 „
5,336,833 р. 15½ к.	
итого . .	14,227,399 р. 74 к.

В. Кассъ, подъ особымъ за-

I. Kategorya:

1. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) dług krajowy	rs.	2,220,339	k.	77½.
b) administracya cywilna . .	„	4,316,388	„	17½.
c) utrzymanie Komend miejscowych . .	„	1,057,899	„	85.
d) utrzymanie zakładów istniejących . .	„	1,237,738	„	78½.
łącznie .	rs.	8,832,366	k.	58½.
2. Wydatki na nowe zakłady	„	58,200	„	—
łącznie .	rs.	8,890,566	k.	58½.

II. Kategorya:

a) utrzymanie armii . . .	„	2,888,801	„	3½.
b) urządzenie fortec . . .	„	2,049,137	„	95.
c) część wydatków na zebranie wojsk pod Kaliszem . .	„	398,894	„	17.

łącznie rs. 5,336,833 k. 15½.

łącznie .	rs.	14,227,399	k.	74.

B. Wydatki Kass, zosta-

вѣдываніемъ
состоящихъ, 234,163 р. $23^1/_2$ к.

всего . . . 14,461,562 р. $97^1/_2$ к.

засимъ доходы соотвѣтствовали расходамъ.

Исполненіе этого бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	18,051,748 р. 94 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прежнихъ лѣтъ	17,243,582 „ $81^1/_2$ „
осталось въ запасѣ	808,166 р. $12^1/_2$ к.
прибавивъ оставшіеся въ запасѣ съ окончаніемъ 1834 года . .	2,130,860 „ $67^1/_2$ „
вообще осталось въ запасѣ . . .	2,939,026 р. 80 к.

а именно: наличными 2,054,132 р. $43^1/_2$ к., и документами по авансамъ 884,894 р. $36^1/_2$ к.

1836. До приступа къ составленію проекта бюджета на 1836 годъ возникли обстоятельства, о коихъ ниже будетъ сказано.

Начальникъ Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи препроводилъ къ Главному Директору Финансовъ отъ 23 Января 1835 года, за № 162, на заключеніе, два проекта о порядкѣ расходованія суммъ, назначенныхъ по бюджету Царства на военныя потребности, и объ отчетности въ сихъ деньгахъ.

Обстоятельство это побудило Главнаго Директора войти къ Намѣстнику въ Царствѣ съ представленіемъ о томъ:

что въ полученіи проекта военной смѣты происходитъ обыкновенно замедленіе, потому что по причинѣ многочисленныхъ перемѣнъ и передвиженія войскъ не могутъ быть положительно опредѣлены расходы;

что до настоящаго времени необозначенъ размѣръ участія, какое должно принимать Царство, по силѣ 14 ст. Уставной Грамоты, въ общихъ расходахъ Имперіи;

jących pod oddzielnym zarządem .	rs.	234,163 k. 23½.	
	Ogół . .	rs.	14,461,562 k. 97½.

a zatem dochody wyrównywały wydatkom.

Spełnienie tego budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	18,051,748 k. 94.
Wydano na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych . .	„	17,243,582 „ 81½.
zapas . .	rs.	808,166 k. 12½.
dodając zapas z końcem roku 1834 pozostały	„	2,130,860 „ 67½.
Ogólny zapas . .	rs.	2,939,026 k. 80.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 2,054,132 k. 43½, w dowodach na zaliczenia rs. 884,894 k. 36½.

1836. Przed przystąpieniem do ułożenia projektu budżetu na rok 1836 zaszły okoliczności, które się poniżéj przytoczą.

Szef Sztabu Głównego Czynnéj Armii zakommunikował Dyrektorowi Głównemu Skarbu pod dniem 23 Stycznia 1835 roku, Nr. 162 do opinii dwa projekta o sposobie wydatkowania i rachunkowości z summ przeznaczonych budżetami Królestwa na wydatki wojenne.

To dało powód Dyrektorowi Głównemu Skarbu do przedstawienia Namiestnikowi Królestwa:

iż w otrzymaniu projektu do etatu wojennego zachodzi zwykle zwłoka z powodu, że dla licznych zmian i ruchów wojska, wydatki nie mogą być stale udeterminowane;

iż dotychczas nie jest oznaczony stosunek uczestnictwa jakie mieć powinno Królestwo w ogólnych wydatkach Imperii, stosownie do art. 14-go Statutu Organicznego;

что хотя Высочайше утвержденнымъ журналомъ Департамента дѣлъ Царства, 9 Мая 1833 года, возложена на Царство обязанность нести расходъ на 50,000 чел. войска, но расходъ этотъ не можетъ быть одинаковый въ каждомъ году, такъ какъ онъ зависитъ отъ уменьшенія или увеличенія цѣнъ на провіантъ и фуражъ;

что при составленіи проекта бюджета должно предпочтительно имѣть въ виду необходимость назначенія соотвѣтственной суммы на уплату государственныхъ долговъ, за симъ на обезпеченное Уставною Грамотою необходимое содержаніе мѣстнаго гражданскаго управленія, а изъ остающагося затѣмъ количества ожидаемаго дохода, Казна Царства обязана участвовать въ удовлетвореніи общихъ нуждъ Государства; и

что коль скоро виды этихъ общихъ нуждъ зависятъ отъ Государя Императора, а не отъ мѣстнаго Управленія Царства, то изъ сего весьма просто и естественно явствуетъ, что ежегодное назначеніе употребленія сказаннаго остатка доходовъ, зависитъ собственно отъ Его Императорскаго Величества, Управленію же Царства предстоитъ лишь, показавъ по проекту бюджета необходимые расходы на уплату долговъ и на содержаніе мѣстной администраціи, всю остальную сумму помѣщать въ бюджетѣ въ общемъ количествѣ, для дальнѣйшаго распоряженія.

Вслѣдъ за симъ, Главный Директоръ Финансовъ получилъ предписаніе Намѣстника въ Царствѣ, при которомъ сообщены ему были, на заключеніе, два проекта, содержащіе въ себѣ правила для составленія общаго бюджета. По одному изъ этихъ проектовъ предполагалось сохранить существующій порядокъ въ составленіи бюджетовъ, а другой заключалъ въ себѣ иной способъ, согласный съ упомянутымъ мнѣніемъ Главнаго Директора, который, при изложеніи заключенія, оставался при своемъ мнѣніи, и притомъ показалъ числовымъ сравненіемъ, что Казна Царства издерживала въ 1832, 1833 и 1834 годахъ на военные расходы до 3,600,000 руб. сер. ежегодно болѣе противъ 1830 года. Вмѣстѣ съ тѣмъ Главный Директоръ обра-

iż wprawdzie w protokóle Departamentu do Spraw Królestwa z dnia 9 Maja 1833 roku, Najwyżéj zatwierdzonym, włożono na Królestwo obowiązek ponoszenia wydatku na 50,000 wojska, ale koszt na to nie może być w każdym roku jednaki, bo idzie za mniejszemi lub większemi cenami żywności i furażu;

iż przy układaniu projektu budżetu mieć należy przedewszystkiem na uwadze potrzebę zapewnienia odpowiedniego funduszu na opłatę długów publicznych, następnie na zaopatrzenie zapewnionéj Statutem Organicznym Administracyi krajowéj w konieczne do utrzymania jéj bytu środki, poczem zostanie reszta spodziewanym dochodem ograniczona, z któréj Skarb Królestwa do zaspokojenia ogólnych potrzeb Państwa przykładać się jest obowiązany;

iż skoro widoki tych ogólnych potrzeb nie od szczegółowego Rządu Królestwa lecz od Najjaśniejszego Pana zależą, przeto zdaje się być rzeczą nader prostą i naturalną, że względem użycia wspomnionéj reszty, tylko Najjaśniejszy Pan corocznie decydować może, zaś dla Rządu Królestwa pozostawałoby tylko po położeniu w projekcie budżetowym wydatków na opłatę długu, i na utrzymanie miejscowéj administracyi koniecznych, całą następną pozostałość, w ryczałtowéj summie do dalszego jéj przeznaczenia pomieszczać.

Wkrótce potém, Dyrektor Główny Skarbu otrzymał reskrypt Namiestnika Królestwa, kommunikujący mu do opinii dwa projekta, obejmujące w sobie prawidła do układania budżetu ogólnego, z których jeden proponował zatrzymać doówczasowy sposób układania, drugi przepisywał inny sposób, zgodny z powyższém zdaniem Dyrektora Głównego, który téż opiniując obstawał przy swojém zdaniu, a przytem okazał liczebném porównaniem: iż Skarb Królestwa łożył w latach 1832, 1833 i 1834-m na wydatki wojenne do rs. 3,600,000 rocznie więcéj niż w roku 1830, i zwrócił uwagę Namiestnika Królestwa, że Kró-

тилъ вниманіе Намѣстника, что при продолженіи такого положенія дѣлъ Царство не въ состояніи будетъ обыкновенными доходами удовлетворить всѣмъ потребностямъ.

Возникли также и другія обстоятельства, имѣвшія вліяніе на составленіе бюджета 1836 года.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта, Князь Кочубей, полагалъ, чтобы остатокъ доходовъ Царства, за удовлетвореніемъ изъ оныхъ расходовъ: на гражданское управленіе, на духовенство, на срочные платежи долговъ и т. п., передаваемъ былъ въ распоряженіе Министра Финансовъ.

Государственный Совѣтъ вслѣдствіе представленія Министра Финансовъ, отклонивъ предположеніе Князя Кочубея, постановилъ бюджетъ Царства раздѣлить на три категоріи:

1) Расходы собственно къ Царству относящіеся;

2) Расходы, происходящіе вслѣдствіе соединенія Царства съ Россіею;

3) Остатокъ для внесенія въ Казначейства Имперіи.

Сверхъ того, Государственный Совѣтъ положилъ: издержки на 50,000 человѣкъ войска принимать въ основаніе расхода по бюджету Царства на армію, но въ той лишь мѣрѣ, въ какой содержаніе этого числа войскъ обойдется дороже въ Царствѣ, противъ внутреннихъ губерній Россіи.

Основаніе это имѣлось въ виду принять при составленіи бюджетовъ 1834 и 1835 годовъ и на самомъ дѣлѣ Интендантство Дѣйствующей Арміи примѣнилось къ оному при представленіи проекта своего на 1835 годъ; но Военный Совѣтъ отнесъ на счетъ Царства содержаніе не 50,000 человѣкъ, а всего числа расположенныхъ въ Царствѣ войскъ, то есть 82,000 человѣкъ и 16,000 лошадей, именно потому, что означеннымъ постановленіемъ Государственнаго Совѣта принято нормою 50,000 человѣкъ на тотъ лишь случай, если полное содержаніе такого числа войскъ, вмѣсто бывшей польской арміи, будетъ обязательно для Царства.

łestwo przy zwyczajnych dochodach nie mogłoby wystarczyć na wszystkie potrzeby, jeśliby stan taki daléj się przeciągnął.

Zaszły także inne okoliczności, wywierające wpływ na układ budżetu 1836 roku.

Xiąże Koczubej Prezes Rady Państwa wnosił był, ażeby reszta dochodów Królestwa, pozostająca od zaspokojenia wydatków cywilnych, duchowieństwa, rat na długi, i t. p. oddaną była do rozporządzenia Ministra Skarbu.

Na wniosek tego Ministra zawiesiła Rada Państwa propozycyę Xięcia Koczubeja, postanowiła zaś podzielić budżet Królestwa na 3 kategorye:

1) Wydatki wyłącznie do Królestwa ściągające się;

2) Wydatki będące skutkiem połączenia Królestwa z Rossyą;

3) Pozostałość do przelewu Kassom Cesarstwa.

Postanowiła nadto Rada Państwa: iżby wydatki na 50,000 głów wojska były brane za podstawę do wydatku budżetowego Królestwa na wojsko, wszakże o tyle tylko, o ile utrzymanie téj liczby kosztować będzie więcéj w Królestwie niż w wewnętrznych guberniach Rossyi.

Zasada takowa służyć miała już przy układaniu budżetu lat 1834 i 1835 i rzeczywiście Intendentura Czynnéj Armii, podając swój projekt na rok 1835, zastosowała się do niéj, ale Rada Wojenna położyła na karb Królestwa utrzymanie nie już 50,000 wojska, ale całéj ilości wojska w Królestwie konsystującego, to jest 82,000 ludzi i 16,000 koni, a to z powodu, że postanowienie powyższe Rady Państwa przyjęło stosunek 50,000 ludzi na taki tylko przypadek, gdyby zupełne utrzymanie téj liczby wojska, w miejsce byłéj armii polskiéj, stało się obowiązkiem Królestwa.

Столь неоднообразное изложеніе дѣла привело къ запутанности онаго, по причинѣ коей Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ:

Министру Финансовъ войти въ соглашеніе съ Намѣстникомъ въ Царствѣ о способѣ пополненія суммы, недостающей на военные расходы въ 1835 году; и

Комитету по дѣламъ Царства, при бытности Намѣстника въ Царствѣ, обсудить мѣры къ устраненію на будущее время встрѣченныхъ при составленіи бюджета 1835 года неудобствъ.

Намѣстникъ въ Царствѣ, въ бытность свою въ С.-Петербургѣ весною 1835 года, внесъ этотъ предметъ въ Комитетъ.

Прежде всего, онъ представилъ свѣдѣнія о положеніи Казны Царства, а именно:

a) въ $18^{32}/_{34}$ годахъ назначено было по бюджетамъ Царства на военные расходы 24,587,000 руб. сер., что̀ по средней сложности составляло въ годъ болѣе противъ бывшаго до мятежа (1831 г.) расхода, простиравшагося на 4,800,000 руб. сер. ежегодно;

b) обыкновенные доходы, составлявшіе

въ 1830 году	11,490,000 р.
на 1835 г. исчислены въ количествѣ .	12,810,000 „
исчислено болѣе на	1,320,000 р.

но бо̀льшихъ еще доходовъ нельзя уже ожидать;

c) хотя въ 1835 году уменьшены разныя статьи расходовъ въ сравненіи съ 1830 годомъ на 1,408,000 руб. сер., но сдѣланные на военныя надобности долги были причиною, что расходы, простиравшіеся въ 1830

году всего на	11,974,000 р.
въ 1835 году составили	12,811,000 „
то есть болѣе на	837,000 р.

что̀ и должно считать суммою, вносимою Царствомъ въ Казну Имперіи.

Ta niejednostajność wykładu rzeczy sprawiła zawikłanie, z powodu czego Najjaśniejszy Pan raczył rozkazać:

Ministrowi Skarbu, aby się naradził z Namiestnikiem Królestwa o sposobie pokrycia niedostatku na wydatki wojenne w roku 1835;

Komitetowi do Spraw Królestwa, aby w obecności Namiestnika Królestwa rozpoznał środki ku uchyleniu na przyszłość niedogodności zdarzonych przy układaniu budżetu 1835 roku.

Namiestnik Królestwa za bytnością swoją w Petersburgu na wiosnę 1835 roku wniósł ten przedmiot na Komitet.

Przedewszystkiem przedstawił wiadomość o stanie Skarbu Królestwa, a mianowicie:

a) że w latach $18^{32}/_{34}$ przeznaczono budżetami Królestwa na wydatki wojenne rs. 24,587,000, co wynosiło w przecięciu roczném więcéj od wydatku przedrewolucyjnego (1831 roku), który czynił rocznie rs. 4,800,000;

b) że dochody zwyczajne, które w roku 1830

wynosiły	rs.	11,490,000,
na rok 1835 położono w summie	„	12,810,000,
położono więcéj o	rs.	1,320,000,

lecz wyższych dochodów spodziewać się już niepodobna;

c) że lubo w roku 1835 zaszło zmniejszenie rozmaitych tytułów wydatków, względem roku 1830, o rs. 1,408,000, długi jednakże, na potrzeby wojenne zaciągnione, były przyczyną, iż ogół wydatków, który w roku 1830-m

wynosił	rs.	11,974,000,
wyniósł na rok 1835	„	12,811,000,
wynosi więcéj o	rs.	837,000,

co powinno być uważane jako summa opłacająca się Cesarstwu przez Królestwo.

Засимъ Намѣстникъ въ Царствѣ заявилъ свое мнѣніе о томъ, что на счетъ Царства слѣдуетъ отнести всѣ расходы внутренніе, а также мѣстные военные и собственно въ Царствѣ производимые расходы, какъ-то:

a) на инвалидовъ и ветерановъ;

b) на Отдѣленія, оставшіяся послѣ бывшей Правительственной Военной Коммисіи;

c) на полицейскій ночной караулъ;

d) на Штабъ Варшавскаго Военнаго Губернатора;

e) на эмеритальныя пенсіи военнымъ;

f) на пособіе офицерамъ бывшаго польскаго войска;

g) на издержки по рекрутскому набору;

h) на отопленіе, освѣщеніе и солому для войскъ;

i) на наемъ помѣщеній для полковыхъ лазаретовъ;

k) на снятіе топографической карты Царства;

l) на наемъ мѣстъ подъ лагери;

m) на тулупы и кеньги для карауловъ и часовыхъ;

n) на безпріютныхъ мальчиковъ;

o) на содержаніе лицъ, арестованныхъ военно-полицейскою властью;

p) на ремонтъ разныхъ казенныхъ строеній, несостоящихъ въ вѣдѣніи Западнаго Инженернаго Округа;

всѣ эти расходы должны быть повѣряемы не Контролемъ Имперіи, но Высшею Счетною Палатою, остатокъ же ассигнованныхъ на означенные предметы суммъ слѣдовало бы предоставить въ распоряженіе Министра Финансовъ.

Наконецъ, Намѣстникъ въ Царствѣ присовокупилъ замѣчанія свои, состоящія въ слѣдующемъ:

a) что въ случаѣ перевода, какъ это требовалось, въ распоряженіе Министра Финансовъ, всѣхъ могущихъ оказаться съ окончаніемъ года остатковъ (иначе говоря сбереженій и излишка доходовъ), Царство не имѣло бы никакихъ суммъ на покрытіе долговъ и неисполненныхъ расходовъ;

Wynurzył następnie Namiestnik Królestwa zdanie swoje, ażeby Królestwo ciążyły wszystkie wydatki wewnętrzne, tudzież wojenne miejscowe i w Królestwie tylko wykonywane, jako to:

a) na inwalidów i weteranów;
b) na Wydziały po b. Kommissyi Rządowéj Wojny pozostałe;
c) na straż nocną policyjną;
d) na Sztab Warszawskiego Wojennego Gubernatora;
e) na pensye emerytalne wojskowe;
f) na wsparcie Oficerów b. wojska polskiego;
g) na koszta naboru rekrutów;
h) na opał, światło i słomę dla wojska;
i) na najem lokalów na lazarety pułkowe;
k) na zdjęcie topograficznego planu Królestwa;
l) na najem placów pod obozy;
m) na tołuby i berlacze dla wart i szyldwachów;
n) na chłopców bez przytułku;
o) na utrzymanie osób przez Władzę policyjno-wojskową aresztowanych;
p) na utrzymanie różnych budowl skarbowych, niebędących pod zarządem Zachodniego Okręgu Inżenierów;

które to wydatki ulegałyby sprawdzeniu nie Kontrolli Cesarstwa, lecz Najwyższéj Izby Obrachunkowéj; pozostałości zaś od tych wydatków należałyby do dyspozycyi Ministra Skarbu.

Dołączył w końcu Namiestnik Królestwa uwagi swoje:

a) Że gdyby jak żądano wszystkie pozostałości, jakie w Skarbie Królestwa z końcem roku być mogą (inaczéj mówiąc oszczędności i przewyżki dochodów) przelewane były do dyspozycyi Ministra Skarbu, to Królestwo nie miałoby za-

между тѣмъ, кромѣ сдѣланныхъ займовъ, подлежатъ еще удовлетворенію:

долги Герцогства Варшавскаго, простирающіеся на	2,888,000 р.
израсходованные въ 1831 году капиталы духовенства и эдукаціонные .	2,964,000 „
неисполненные расходы прошлыхъ лѣтъ	3,795,000 „
итого . . .	9,647,000 р.

Казна Имперіи, съ полученіемъ остатковъ, вынуждена была бы принять на себя и всѣ долги Царства, что было бы съ убыткомъ для Россіи; поэтому слѣдовало бы ограничиться переводомъ въ Министерство Финансовъ Имперіи собственно остатковъ отъ годичныхъ доходовъ, послѣ удовлетворенія предвидѣнныхъ расходовъ.

b) что при одобреніи сего предположенія, числовый результатъ представится въ слѣдующемъ видѣ:

обыкновенные доходы Царства можно опредѣлить въ		12,750,000 р.
назначая изъ нихъ:		
на внутренніе расходы Царства	8,250,000 р.	
на мѣстные военные	1,350,000 „	
итого . . .		9,600,000 „
останется для Казны Имперіи . .		3,150,000 р.
присоединивъ къ этой суммѣ мѣстные военные расходы		1,350,000 „
общій расходъ на военное вѣдомство составитъ		4,500,000 р.

такъ какъ, по Высочайшему повелѣнію, издержки на вооруженіе и постройку крѣпостей въ Царствѣ должны

dnych funduszów do pokrycia długów i wydatków nieuskutecznionych; tymczasem, prócz pożyczek, są do zaspokojenia:

długi Księstwa Warszawskiego, wynoszące	rs.	2,888,000,
fundusze duchowieństwa i edukacyjne w rewolucyi 1831 roku zużyte	„	2,964,000,
wydatki z lat poprzednich pozostałe	„	3,795,000,
łącznie . .	rs.	9,647,000.

Skarb Cesarstwa biorąc pozostałości musiałby wziąść na siebie wszystkie długi Królestwa, co byłoby szkodliwe dla Rossyi; wypadałoby więc poprzestać na przelaniu do Ministeryum Skarbu Cesarstwa jedynie pozostałości od dochodów rocznych, po zaspokojeniu wydatków przewidzianych.

b) Że jeśliby ten wniosek przyjęty został, liczebny rezultat może być następujący:

dochody zwyczajne Królestwa można ustanowić na		rs.	12,750,000.
z tego przeznaczając na wydatki wewnętrzne Królestwa	rs. 8,250,000,		
na miejscowe wojenne	„ 1,350,000,		
łącznie . . .		rs.	9,600,000,
pozostanie dla Skarbu Cesarstwa		rs.	3,150,000.
Łącząc z tą summą wydatki miejscowe wojenne		„	1,350,000.
Ogół na wydział wojenny . . .		rs.	4,500,000.

Ponieważ zaś z Najwyższego rozkazu koszta uzbrojenia i wzniesienia twierdz w Królestwie mają być czer-

быть почерпаемы изъ взятаго въ займы капитала, въ теченіе пяти лѣтъ, ежегодно по . . . . 1,650,000 р.

то вообще военные расходы будутъ простираться въ годъ на . . . . . . 6,150,000 р.

c) изъ опыта извѣстно, что послѣ утвержденія бюджета случаются въ теченіи года новые, невошедшіе въ бюджетъ, расходы, относимые на общіе остатки, слѣдовательно при передачѣ, согласно приведенному предположенію, годичнаго остатка въ распоряженіе Министра Финансовъ, необходимо, чтобы никакіе сверхбюджетные расходы не были ассигнованы на счетъ Казны Царства, безъ соглашенія съ Управленіемъ онаго.

На случай отклоненія упомянутаго предположенія, Намѣстникъ представилъ еще другое, а именно:

a) принять постояннымъ правиломъ, чтобы Казна Царства несла расходы на 50,000 человѣкъ войска и 15,000 лошадей, считая въ томъ числѣ лошади всей находящейся въ Царствѣ артиллеріи;

b) для опредѣленія этого расхода взять среднія цѣны, считая на ассигнаціи: за четверть крупъ 10 руб., муки 7 руб., овса 5 руб. и за пудъ сѣна 40 коп.

Министръ Финансовъ заявилъ по этому предмету слѣдующее:

Вопросъ объ измѣненіи системы и основаній, принятыхъ въ утвержденномъ Государемъ Императоромъ въ 30 день Апрѣля 1833 года журналѣ Комитета по дѣламъ Царства весьма важенъ для финансовъ Имперіи, такъ какъ пока Царство Польское будетъ содержать, согласно изложеннымъ въ этомъ журналѣ основаніямъ, извѣстное число войскъ, до тѣхъ поръ всѣ усилія относительно изысканія къ тому средствъ, всѣ чрезвычайныя происшествія, и годы, въ которые бываетъ дороговизна—будутъ составлять бремя для Царства, подобно тому, какъ

pane z kapitału pożyczonego; przez lat 5, corocznie po . . . . rs. 1,650,000.

ogół roczny wydatków wojennych . . . . rs. 6,150,000.

c) Że gdy doświadczenie nauczyło, iż po zatwierdzeniu budżetu bywają dysponowane nowe w ciągu roku, budżetem nieobjęte wydatki, do ogólnych pozostałości odnoszone, przeto jeśli według powyższego wniosku pozostałość roczna oddawanąby była do dyspozycyi Ministra Skarbu, w tym razie potrzeba, aby bez zniesienia się z Administracyą Królestwa, żadne wydatki nadbudżetowe, na rachunek Skarbu jego assygnowane nie były.

Na wypadek gdyby się wniosek powyższy nie utrzymał, podał Namiestnik inny jeszcze, to jest:

a) przyjąć za stałe prawidło ponoszenia wydatku ze Skarbu Królestwa na 50,000 głów wojska i 15,000 koni, licząc w to konie całej artylleryi, w Królestwie znajdującej się;

b) do ustanowienia tego wydatku wziąść ceny średnie, licząc w rublach assygnacyjnych: za czetwiert kaszy rs. 10, za czetwiert mąki rs. 7, za czetwiert owsa rs. 5, za pud siana kop. 40.

Minister Skarbu oświadczył w tym przedmiocie co następuje:

Pytanie o zmienienie systematu i zasad przyjętych w zatwierdzonym przez Najjaśniejszego Pana w dniu 30 Kwietnia 1833 roku protokóle Komitetu do Spraw Królestwa, jest bardzo ważném dla finansów Cesarstwa, albowiem dopóki Królestwo Polskie utrzymywać będzie podług zasady w protokóle tym wyjaśnionéj, pewną ilość wojska, dopóty wszystkie starania względem wynalezienia do tego środków, wszystkie nadzwyczajne wypadki, lata w których bywa drożyzna, stanowić będą ciężar Królestwa, równie jak i w wydziale cywilnym wszystkie nadzwy-

и по гражданскому вѣдомству всѣ чрезвычайные расходы должны быть удовлетворяемы изъ Казны Царства. Напротивъ того, если въ Казну Имперіи будутъ переданы одни остатки безъ дальнѣйшихъ ограниченій, въ такомъ случаѣ весь рискъ падетъ на сію послѣднюю Казну, съ обремененіемъ Россіи, ибо и увеличенные внутренніе расходы Царства, будетъ также поносить Казна Имперіи, и такимъ образомъ ежегодные остатки могутъ постепенно уменьшаться. Къ тому же торговый балансъ Имперіи вслѣдствіе бывшаго неурожая, и по другимъ причинамъ, находится въ такомъ состояніи, что еще неизвѣстно, какъ предметъ этотъ будетъ устроенъ на будущее время, особенно потому, что дѣйствія Комитетовъ относительно составленія нормальныхъ штатовъ арміи и флота не приведены въ окончаніе, и неизвѣстно, какое будетъ положеніе бюджета Имперіи на 1836 годъ.

По изложеннымъ причинамъ, Министръ полагалъ сохранить до времени существующій по сему дѣлу порядокъ.

Комитетъ по дѣламъ Царства изложилъ свое мнѣніе, помѣщенное въ журналахъ засѣданій 7-го и 11-го Мая 1835 года, въ коихъ также находятся и вышеприведенные факты, и заключающееся въ томъ, что Комитетъ убѣдился въ правильности того основанія: чтобы Казна Царства отдавала на общія потребности Государства весь остатокъ дохода по удовлетвореніи расходовъ на внутреннія надобности Царства, оставляя въ распоряженіи мѣстнаго Управленія, какъ могущій быть полученнымъ излишекъ противъ исчисленнаго по бюджету дохода, такъ равно и сбереженія въ значащихся по бюджетамъ расходахъ.

Его Императорское Величество соизволилъ утвердить мнѣніе Комитета, слѣдующимъ выраженіемъ:

„Соглашаюсь съ мнѣніемъ Комитета, такъ какъ польза принятаго основанія очевидна."

Эта Высочайшая резолюція положила основаніе, упростившее образъ дѣйствія по составленію бюджета.

czajne wydatki powinny być zaspakajane z jego Skarbu. Przeciwnie zaś, jeśli do Skarbu Cesarstwa przelane zostaną same pozostałości bez dalszych ograniczeń, w takim razie, na całe risico wystawiony będzie tenże Skarb, z przeciążeniem Rossyi, bo i powiększenia wydatków wewnętrznych Królestwa będzie także ponosił Skarb Cesarstwa, a tym sposobem coroczne pozostałości mogą się stopniowo zmniejszać. Do tego billans handlowy Cesarstwa skutkiem wypadłego nieurodzaju, i z powodu innych przyczyn, jest w takim stanie, że niewiadomo, jak przedmiot ten będzie urządzony na przyszłość, zwłaszcza, że czynności Komitetów względem etatów normalnych armii i marynarki nie zostały jeszcze ukończône, i niewiadomo w jakim stanie będzie budżet Państwa na rok 1836.

Z tych zatem powodów mniemał Minister, aby istniejący stan rzeczy do czasu zachować.

Komitet do Spraw Królestwa złożył opinię zamieszczoną w protokółach posiedzeń z dnia 7 i 11-go Maja 1835 roku, w których także mieszczą się fakta wyżéj przytoczone, iż uznaje słuszność zasady: aby Skarb Królestwa oddawał to na ogólne potrzeby Państwa, co mu zbędzie dochodu od wydatków na potrzeby wewnętrzne Królestwa, zostawiając do dyspozycyi miejscowego Rządu tak przewyżki nad zamierzenie budżetowe w dochodzie osiągnąć się mogące, jako też oszczędności na wydatkach budżetami objętych.

Najjaśniejszy Pan potwierdził opinię Komitetu w słowach:

„Zgadzam się z opinią Komitetu, gdyż korzyść z przyjętéj zasady jest widoczna."

Ta Najwyższa decyzya położyła zasadę uproszczającą postępowanie przy układaniu budżetu.

Сверхъ того, Коммисія Финансовъ получила выписку изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 11 (23) Іюня 1835 года, за № 24,657, заключающую въ себѣ постановленіе Намѣстника въ Царствѣ о томъ, чтобы правительственныя мѣста со всею точностью примѣнили свои смѣты на 1836 годъ къ смѣтѣ 1835 года, исключая случаевъ перемѣнъ или увеличеній, признанныхъ необходимыми высшею властью, и чтобы засимъ смѣты эти препровождали въ Коммисію Финансовъ. Если же которое либо изъ мѣстныхъ управленій, или вслѣдствіе развитія какого учрежденія, или же по случаю признанной необходимости въ усовершенствованіи какой либо части администраціи, найдетъ еще нужнымъ включить въ бюджетъ 1836 года новые расходы, то предположеніе свое о томъ обязано представить прямо въ Совѣтъ Управленія, который при одобреніи онаго непосредственно издастъ распоряженіе Коммисіи Финансовъ о внесеніи въ проектъ бюджета соотвѣтственной для сего суммы.

Этимъ постановленіемъ предоставилось еще одно облегченіе въ изготовленіи проектовъ бюджетовъ, такъ какъ оно освободило Коммисію Финансовъ отъ составленія замѣчаній по проектамъ смѣтъ прочихъ вѣдомствъ.

По полученіи проектовъ смѣтъ вѣдомствъ, Коммисія Финансовъ, не занимаясь составленіемъ по онымъ замѣчаній, ограничилась изготовленіемъ протоколовъ о количествѣ требующейся суммы и представила въ Совѣтъ Управленія проектъ бюджета на 1836 годъ, который состоялъ въ слѣдующемъ:

I. Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

1. Обыкновенные доходы:

a) окладные	2,679,616	р. 90	к.
b) неокладные	6,622,890	„ 92	„
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,754,738	„ 35	„
d) разные	1,722,751	„ 62	„
итого	12,779,997	р. 79	к.

Prócz tego, Komissya Skarbu otrzymała wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Czerwca 1835 roku Nr. 24,657, obejmujący decyzyę Namiestnika Królestwa: iżby Władze Rządowe etaty swoje na rok 1836 zastosowały ściśle do etatu 1835 roku, wyjąwszy przypadki zmian lub powiększeń przez Władzę Wyższą za potrzebne już uznanych, a następnie, iżby takowe etaty przedstawiały Kommissyi Skarbu. Gdyby zaś która z Władz krajowych, bądź skutkiem rozwinięcia jakowéj Instytucyi, bądź uznanéj potrzeby udoskonalenia jednéj gałęzi administracyi, znajdowała się jeszcze w potrzebie proponowania na budżet roku 1836 jakowych wydatków, żądanie takowe obowiązaną będzie przedstawić wprost Radzie Administracyjnéj, która w razie uznania wniosku za usprawiedliwiony, zamieszczenie w projekcie budżetu stosownego funduszu Kommissyi Skarbu bezpośrednio poleci.

Ta decyzya przydała jedno jeszcze ułatwienie w układaniu projektów budżetowych, uczyniła bowiem niepotrzebném sporządzenie przez Kommissyę Skarbu uwag nad projektami etatów innych Władz.

Po otrzymaniu projektów etatów Władz, Kommissya Skarbu nie czyniła nad niemi uwag, ograniczając się na sporządzeniu protokółów objaśniających summy, i przedstawiła Radzie Administracyjnéj projekt budżetu 1836 roku, który był następujący:

I. Dochody:

A. Kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających:

1. Fundusze zwyczajne:			
a) dochody stałe	rs.	2,679,616	k. 90.
b) dochody niestałe	„	6,622,890	„ 92.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,754,738	„ 35.
d) rozmaite	„	1,722,751	„ 62.
łącznie . . .	rs.	12,779,997	k. 79.

2. Чрезвычайные доходы		1,830,000 р.
	итого . .	14,609,997 р. 79 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .		222,998 „ 53 „
	всего . .	14,832,996 р. 32 к.

II. Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

1. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату Государственнаго долга . . .	2,612,173 р. 47 к.
b) на содержаніе гражданскаго управленія .	4,316,150 „ 10 „
c) на мѣстные военные расходы	1,386,548 „ 79½ „
d) на постройку крѣпостей. .	1,650,000 „ — „
e) на содержаніе существующихъ заведеній	1,439,850 „ 42½ „
f) издержки на новыя заведенія	55,275 „ — „
2. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ. . .	3,150,000 „ — „
итого . .	14,609,997 р. 79 к.

2. Fundusze nadzwyczajne . . rs. 1,830,000,

łącznie . . rs. 14,609,997 k. 79.

B. Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . . . . . „ 222,998 „ 53.

ogół . . rs. 14,832,996 k. 32.

II. Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

1. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) dług . . .	rs. 2,612,173 k. 47.
b) administracya cywilna . .	„ 4,316,150 „ 10.
c) miejscowe wydatki wojenne	„ 1,386,548 k. 79½.
d) na wzniesienie twierdz . .	„ 1,650,000 „ —
e) utrzymanie zakładów istniejących . .	„ 1,439,850 „ 42½.
f) wydatki na nowe zakłady	„ 55,275 „ —
2. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	„ 3,150,000.
łącznie . .	rs. 14,609,997 k. 79.

В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	222,998 р. 53 к.,
всего . .	14,832,996 р. 32 к.

слѣдовательно доходы равнялись расходамъ.

Вмѣстѣ съ этимъ проектомъ, Коммисія Финансовъ вошла съ представленіемъ въ Совѣтъ Управленія о нѣсколькихъ требующихъ разрѣшенія предметахъ, а въ числѣ ихъ о необходимости отмѣнить производимое съ 1809 года изъ Казны Царства городу Варшавѣ вознагражденіе по 45,000 руб. сер. въ годъ, за проживающихъ въономъ евреевъ, которые за право жительства въ этомъ городѣ обязаны были вносить извѣстную сумму въ городскую кассу.

Совѣтъ Управленія, опредѣленіемъ отъ 17 (29) Сентября 1835 года, за N° 26,746 / 28,220, положилъ, что Казна должна быть освобождена отъ производства г. Варшавѣ вознагражденія за евреевъ и поручила Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ представить проектъ о переводѣ этого платежа на евреевъ (*), самый же проектъ бюджета препроводилъ въ Государственный Совѣтъ Царства, одобрившій оный и похвалившій вмѣстѣ съ тѣмъ стремленіе Финансоваго Вѣдомства къ сокращенію расходовъ и обезпеченію доходовъ, безъ всякаго обремененія края.

Министръ Финансовъ, по сообщеніи ему проекта бюджета, представилъ предположеніе о томъ, что, такъ какъ Казна Имперіи не имѣетъ участія въ излишкахъ доходовъ и въ сбереженіяхъ расходовъ Царства, и какъ расходы Казны Царства пришли въ нормальное положеніе по случаю вновь изданнаго правила о передачѣ на общія потребности Государства всего

(*) Постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 11 (23) Декабря 1836 года, за N° 45,871, Казна освобождена отъ уплаты городской кассѣ по 45,000 руб. сер., начиная съ 1-го Января 1837 года, но ею уступленъ въ пользу этой кассы билетный доходъ, составлявшій въ то время 34,500 руб. сер.

B. Wydatki kass, pod oddzielnym zarządem będących . . . rs. 222,998 k. 53.

ogół . . rs. 14,832,996 k. 32,

a więc wydatki wyrównały dochodom.

Obok tego projektu, Kommissya Skarbu przedstawiła Radzie Administracyjnéj kilka przedmiotów, wymagających jéj decyzyi, a między niemi potrzebę uchylenia indemnizacyi płaconéj od włącznie roku 1809 ze Skarbu Królestwa miastu Warszawie po rs. 45,000 rocznie, za żydów w Warszawie mieszkających, którzy za pozwolenie mieszkania w tém mieście do Kassy jego pewną opłatę wnosić byli obowiązani.

Rada Administracyjna w decyzyi z dnia 17 (29) Września 1835 roku Nr. 26,746/28,220 uznała, iż Skarb wolny być powinien od ciężaru płacenia miastu Warszawie indemnizacyi za żydów i włożyła na Kommissyę Spraw Wewnętrznych obowiązek podania projektu przenoszącego ten ciężar na żydów (*) i odesłała projekt budżetu do Rady Stanu, która przychylną za nim złożyła opinię pochwalając usiłowania Władzy Skarbowéj ku zmniejszeniu wydatków i zabezpieczeniu dochodów, bez wszelkiego ciężaru dla kraju.

Minister Finansów mając sobie ten projekt zakommunikowany uczynił wniosek: że skoro Skarb Cesarstwa nie ma udziału w przewyżkach dochodów i w oszczędnościach wydatków Królestwa, i skoro wydatki Skarbu Królestwa, według nowo postanowionego prawidła o oddawaniu na ogólne potrzeby Państwa tego co z dochodów od zaspokojenia potrzeb Królestwa według

(*) Decyzyą Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Grudnia 1836 r. Nr. 45,871, od 1 Stycznia 1837, Skarb uwolniony został od płacenia Kassie miejskiéj summy rs. 45,000, ale odstąpił na rzecz Kassy miejskiéj dochód z biletowego, który podówczas swynosił r. 34,500.

того, что̀ остается по бюджету отъ доходовъ послѣ удовлетворенія расходовъ Царства, — то, по его мнѣнію, Казна Имперіи должна получать ежегодно, разъ навсегда, по 3,150,000 руб. с., то есть ту сумму, какая оказалась въ остаткѣ отъ расходовъ, проектированныхъ по бюджету 1836 года, отъ ожидавшихся по тому же бюджету доходовъ.

Согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, послѣдовавшимъ въ Департаментѣ дѣлъ Царства 11 Декабря 1835 года, Государь Императоръ соизволилъ утвердить бюджетъ въ 26 день того же Декабря.

Исполненіе этого бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	28,041,147 р. 52 к. (*)
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	28,130,683 „ 63 ½ „
передержано . .	89,536 „ 11 ½ к.
но, такъ какъ находилось въ запасѣ, имѣвшихся съ окончаніемъ 1835 года	2,939,026 р. 80 к.,
то осталось въ запасѣ . .	2,849,490 р. 68 ½ к.,

а именно: наличными 1,441,043 р. 50½ к., и документами по авансамъ 1,408,347 р. 18 к.

1837. При составленіи проекта бюджета на 1837 годъ, Коммисія Финансовъ придерживалась тѣхъ самыхъ что̀ и въ предыдущемъ году правилъ.

Правительственныя вѣдомства сообщили Коммисіи Финансовъ проекты смѣтъ, со введенными въ оныя Совѣтомъ Управленія измѣненіями; изъ коихъ Коммисія составивъ проектъ бюджета, представила оный въ Совѣтъ Управленія, съ тѣмъ присовокупленіемъ, что по поводу Всемилостивѣйшаго жалованія,

(*) Въ этой суммѣ заключается часть займа 22,500,000 руб. сер.

budżetu pozostaje, stały się normalnemi, przeto mniemał, iż Skarb Cesarstwa powinien odbierać corocznie raz na zawsze summę rs. 3,150,000, jaka okazała się pozostawać od wydatków zaprojektowanych na budżet roku 1836 z dochodów, podług tegoż budżetu spodziewanych.

Zgodnie z opinią Rady Państwa w Departamencie do Spraw Królestwa, w dniu 11 Grudnia 1835 roku wydaną, Najjaśniejszy Pan raczył pod dniem 26 t. m. i r. budżet zatwierdzić.

Spełnienie tego budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	28,041,147 k. 52 (*)
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych	„	28,130,683 „ 63½.
nadpłacono	rs.	89,536 k. 11½.
Lecz że było zapasu z końcem roku 1835 pozostałego	„	2,939,026 „ 80.
Zostało zapasu	rs.	2,849,490 k. 68½.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 1,441,043 k. 50½, w dowodach na zaliczenia rs. 1,408,347 k. 18.

1837. W ułożeniu projektu budżetu na rok 1837-my trzymała się Kommissya Skarbu tych samych co i roku poprzedniego zasad.

Władze Rządowe podały jéj projekta etatów już ze zmianami przez Radę Administracyjną zaprowadzonemi, z których ułożywszy projekt budżetu, Kommissya Skarbu przedstawiła go Radzie Administracyjnéj z nadmienieniem, iż z powodu rozdawania od roku 1835 dóbr na donacye, Skarb utracił już w do-

(*) W pośród wpływu wyżéj wymienionego mieści się część pożyczki rubli srebrem 22,500,000.

съ 1835 года, казенныхъ имѣній Казна лишилась уже дохода съ этихъ имѣній на 95,250 руб. сер., то есть столько, сколько по Высочайшей волѣ назначено было маіоратнымъ владѣльцамъ. Притомъ Коммисія заявила, что хотя по проекту бюджета сохранена сумма 3,150,000 руб. сер., назначаемая въ распоряженіе Министра Финансовъ на общіе расходы Государства, но для достиженія сего нужно было прибѣгнуть къ чрезвычайной мѣрѣ, а именно, помѣстить въ бюджетѣ 274,189 руб. 35 коп. сер. изъ запасной суммы, оставшейся съ окончаніемъ 1835 года. Вмѣстѣ съ тѣмъ Коммисія Финансовъ предупреждала, что если на будущее время не увеличатся доходы, особенно же, если внутренніе расходы Царства будутъ постоянно возрастать, то предоставляемый въ распоряженіе Министра Финансовъ, на общія надобности Государства, остатокъ доходовъ можетъ подвергнуться уменьшенію.

Наконецъ, Коммисія Финансовъ ссылаясь на постановленіе Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюля 1834 года, за № 12,034, просила Совѣтъ предоставить Главному Директору Финансовъ и Казначейства право и напредь оказывать отличнѣйшимъ и заслуженымъ чиновникамъ или денежныя награды или личныя прибавки къ жалованью, по мѣрѣ состоянія находящихся въ распоряженіи Коммисіи Финансовъ суммъ, а именно: резервной Таможенной, на уплату причитающихся съ казенныхъ имѣній сборовъ, и экстраординарной той же Коммисіи.

Коммисія Юстиціи съ давняго времени имѣла на означенный предметъ сумму 7,500 руб. сер., Совѣтъ же Управленія постановленіемъ отъ 17 (29) Іюля 1836 года, за № 39,020, поручилъ внести въ бюджетъ 1837 года такую же сумму въ распоряженіе Главнаго Директора Внутреннихъ Дѣлъ.

Проектъ бюджета на 1837 годъ, по разсмотрѣніи онаго въ Государственномъ Совѣтѣ Царства, препровожденъ былъ къ Министру Финансовъ, и засимъ поступилъ въ Департаментъ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства.

chodzie z dóbr rs. 95,250, to jest tyle, ile z NAJWYŻSZÉJ woli obdarowanym przeznaczono. Wyraziła przytém, iż utrzymano w projekcie do budżetu summę rs. 3,150,000, do dyspozycyi Ministra Finansów na ogólne wydatki Państwa, ale utrzymanie jéj osiągnioném zostało użyciem nadzwyczajnego środka, to jest przez pomieszczenie na budżet summy rs. 274,189 kop. 35, czerpnąć się mającéj z zapasu, z końcem roku 1835 pozostałego. Przewidywała jednak, że jeśli w przyszłości dochody nie pomnożą się, a nadewszystko jeśli wydatki wewnętrzne Królestwa wzrastać ciągle będą, przewyżka do dyspozycyi Ministra Finansów na ogólne wydatki Państwa, może doznać zmniejszenia.

W końcu Kommissya Skarbu odwołując się do decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 10 (22) Lipca 1834 roku Nr. 12,034, upraszała nadal Radę o upoważnienie Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu do udzielania odznaczającym się i zasłużonym urzędnikom, bądź wynagrodzeń pieniężnych, bądź dodatków ad personam, a to w miarę zamożności funduszów, do dyspozycyi Kommissyi Skarbu zostawionych, a mianowicie: rezerwowego celnego, na ciężary do dóbr rządowych przywiązane i extraordynaryów téjże Kommissyi.

Kommissya Sprawiedliwości miała oddawna na ten cel fundusz, wynoszący rs. 7,500; podobny fundusz Rada Administracyjna decyzyą z dnia 17 (29) Lipca 1836 roku Nr. 39,020 kazała pomieścić na budżet 1837 roku, do dyspozycyi Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych.

Projekt budżetu 1837 roku po roztrząśnieniu go w Radzie Stanu przesłany był Ministrowi Finansów a następnie oddany Departamentowi do Spraw Królestwa w Radzie Państwa.

11

Министръ Финансовъ сдѣлалъ по оному слѣдующія замѣчанія:

1) такъ какъ увеличеніе доходовъ Царства на 1837 годъ противъ 1836 года составляетъ лишь 192,300 руб. сер., между тѣмъ изъ остатковъ доходовъ положено внести въ Казну Имперіи въ 1837 году, подобно тому какъ и въ 1836 г., 3,150,000 руб. сер., то сумма эта подлежитъ утвержденію;

2) Министръ считалъ необходимымъ обратить вниманіе на то, что на содержаніе арміи и флота въ 1836 году вмѣстѣ съ расходами на Министерство Финансовъ, назначено было болѣе 234,000,000 руб. ассигн., собственно же на сухопутное войско 198,500,000 руб. ассиг., то есть въ первомъ случаѣ почти половину всѣхъ мѣстныхъ доходовъ, и во второмъ около $^2/_5$ частей, между тѣмъ какъ изъ доходовъ Царства передается Имперіи и расходуется на надобности войскъ около 4,500,000 руб. сер., то есть около $^1/_3$ всѣхъ доходовъ.

Расходы Имперіи увеличиваются, а въ неурожайные годы случаются еще чрезвычайные расходы. Поэтому Министръ Финансовъ считалъ обязанностію сохранить для Казны Имперіи на будущее время право получать даже болѣе 3,150,000 руб. сер., въ томъ случаѣ, если увеличатся доходы Царства, и имѣть участіе въ тѣхъ чрезвычайныхъ остаткахъ, какіе могутъ быть собраны, имѣя притомъ въ виду, что расходы Царства постепенно увеличиваются, по случаю извѣстнаго займа на сооруженіе крѣпостей, слѣдовательно для общей пользы Государства.

Департаментъ дѣлъ Царства, въ журналѣ засѣданій своихъ 29 Октября и 2 Ноября 1836 года, № 10, изъяснилъ, что 3,150,000 руб. сер., показанныхъ по бюджету 1836 года въ распоряженіе Казны Имперіи, вовсе не слѣдовало бы, какъ справедливо полагаетъ Министръ Финансовъ, считать постоянно

Minister Finansów poczynił następujące uwagi:

1) Ponieważ zwiększenie dochodów Królestwa na rok 1837 względem roku 1836 wynosi tylko rs. 192,300, a z pozostałości dochodów postanowiono oddać w roku 1837 Skarbowi Cesarstwa, tak jak i w roku 1836, rs. 3,150,000, wypada więc tę summę zatwierdzić.

2) Minister znalazł potrzebę zwrócić uwagę na to: że na utrzymanie armii i floty w roku 1836, wyznaczono łącząc w to i wydatki na Ministeryum Skarbu łożone, wyżéj nad 234,000,000 rubli assygnacyjnych, właściwie zaś na wojsko lądowe 198,500,000 rubli assygnacyjnych, to jest w pierwszym razie prawie połowę wszystkich dochodów krajowych, a w drugim około $^{2}/_{5}$, a z dochodów Królestwa oddaje się Cesarstwu i używa na potrzeby wojska około 4,500,000, to jest około $^{1}/_{3}$ część wszystkich dochodów.

Wydatki Cesarstwa powiększają się, a w latach mianowicie nieurodzajnych zdarzają się wydatki nadzwyczajne. Dla czego Minister Finansów sądził obowiązkiem zachować dla Skarbu Cesarstwa na przyszłość prawo pobierania przeszło nawet rs. 3,150,000, jeżeli dochody Królestwa powiększone będą, a mieć udział w tych nadzwyczajnych pozostałościach, jakie mogą się zebrać, mając przytem na względzie, że wydatki Królestwa stopniowo powiększają się, z wiadoméj pożyczki na wystawienie twierdz, a zatem dla dobra ogólnego Państwa.

Departament do Spraw Królestwa w protokóle posiedzeń swoich z dnia 29 Października i 2 Listopada 1836 roku Nr. 10, objaśnił: że summy rs. 3,150,000, wyznaczonéj budżetem roku 1836 do rozporządzenia Skarbu Cesarstwa, nienależy bynajmniéj, jak sprawiedliwie mniema Minister Finansów, brać za stale prze-

назначенною суммою, такъ какъ она была опредѣлена на основаніи постановленія Комитета по дѣламъ Царства 1835 года при нормальномъ исчисленіи расходовъ только этого года, въ случаѣ же увеличенія доходовъ Царства, Казна Имперіи, безъ сомнѣнія, должна пользоваться всѣми бюджетными доходами, превышающими расходы. Что̀ касается остатковъ по причинѣ уменьшенія расходовъ и увеличенія доходовъ сверхъ бюджета, то передача ихъ въ Казну Имперіи противилась бы Высочайше утвержденному 11 Мая 1835 года постановленію Комитета по дѣламъ Царства и всѣмъ служившимъ основаніемъ для этого постановленія сужденіямъ; такъ какъ въ силу сихъ сужденій, помянутые остатки должны поступать въ кассовыя суммы для покрытія неисполненныхъ расходовъ и для уплаты неразсмотрѣнныхъ еще государственныхъ долговъ.

Послѣ такого объясненія замѣчаній Министра Финансовъ, проектъ бюджета поднесенъ былъ Департаментомъ на Высочайшее утвержденіе, которое и воспослѣдовало въ 9 день Ноября 1836 года.

Министръ Статсъ-Секретарь, препровождая къ Намѣстнику въ Царствѣ утвержденный на 1837 годъ бюджетъ, въ отзывѣ отъ 23 Ноября (5 Декабря) 1836 г., за № 1,347, увѣдомилъ, что Государь Императоръ, при утвержденіи бюджета, изволилъ собственноручно написать:

> „Сообщить Фельдмаршалу, что при утвержденіи бюджета на 1837 годъ объявлена Мною воля именно въ томъ, чтобы Фельдмаршалъ озаботился ограниченіемъ крайнею необходимостью всѣхъ расходовъ на 1838 годъ, и ни въ какомъ случаѣ не допускать увеличенія оныхъ."

Къ тому Министръ Статсъ-Секретарь присовокупилъ о данномъ ему порученіи объяснить Намѣстнику въ Царствѣ, что тѣ новые расходы, кои признаны будутъ неизбѣжными, могутъ быть внесены въ бюджетъ 1838 года, но должны быть непремѣнно покрыты соотвѣтственными сбереженіями по другимъ

znaczoną summę, gdyż summa ta, postanowieniem Komitetu do Spraw Królestwa z roku 1835, przy normalném wyrachowaniu wydatków owego tylko roku, oznaczoną była, i w razie powiększenia dochodów Królestwa, Skarb Cesarstwa powinien bez wątpienia korzystać ze wszystkich dochodów budżetowych wyższych od wydatków. Co się zaś tycze pozostałości ze zmniejszenia wydatków i powiększenia nad budżet dochodów, oddanię ich do Skarbu Cesarstwa byłoby przeciwne Najwyżéj zatwierdzonemu w dniu 11 Maja 1835 roku postanowieniu Komitetu do Spraw Królestwa i wszelkim rozprawom, które służyły za zasadę do tego postanowienia; gdyż według tych rozpraw pomienione pozostałości winny wpływać na fundusz kassowy, dla pokrycia wydatków nieuskutecznionych i dla spłacenia nierozpoznanych jeszcze długów krajowych.

Po takiém objaśnieniu uwag Ministra Finansów, Departament poniósł projekt budżetu pod Najwyższe zatwierdzenie, które też nastąpiło w dniu 9 Listopada 1836 roku.

Minister Sekretarz Stanu kommunikując Namiestnikowi Królestwa zatwierdzony budżet na rok 1837, w odezwie z dnia 23 Listopada (5 Grudnia) 1836 roku Nr. 1,347 wyraził: iż Najjaśniejszy Pan przy zatwierdzeniu raczył własnoręcznie napisać:

„Zawiadomić Feldmarszałka, iż zatwierdzając budżet na rok 1837 było moją wyraźną wolą, iżby Feldmarszałek zechciał przestrzegać, aby wszelkie potrzeby na rok 1838 przywiedzione były do ścisłéj konieczności, i aby w żadnym razie nie dopuścić ich powiększenia.”

Wyraził daléj Minister Sekretarz Stanu, iż upoważniony został objaśnić Namiestnika Królestwa, że nowe wydatki, któreby uznane były za nieodzowne, będą mogły być wniesione do budżetu roku 1838-go, lecz winny być pokryte koniecznie odpowie-

статьямъ расходовъ, такъ, чтобы положить предѣлы постепенному увеличенію бюджета.

Утвержденный на 1837 годъ бюджетъ, заключалъ въ себѣ:

I. Доходы:

A. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:

a) окладные	2,720,770 р.	22	к.
b) неокладные	6,643,868 „	54½	„
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,501,640 „	14½	„
d) разные	2,098,722 „	73	„
итого	12,965,001 р.	64	к.
II. Чрезвычайные доходы	1,830,000 „	—	„
итого	14,795,001 р.	64	к.
B. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ	230,318 „	20½	„
всего	15,025,319 р.	84½	к.

II. Расходы:

A. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату государственнаго долга	2,517,624 р.	8½	к.
b) на содержаніе гражданскаго управленія	4,477,661 „	77	„
c) на мѣстные военные расходы	1,392,603 „	65½	„
d) на сооруженіе крѣпостей въ Царствѣ	1,650,000 „	—	„

dniemi oszczędnościami na innych częściach służby, tak, iżby położyć granice stopniowemu zwiększaniu się budżetu.

Budżet na rok 1837 zatwierdzony obejmował:

I. Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:		
a) dochody stałe	rs. 2,720,770	k. 22.
b) niestałe	„ 6,643,868	„ 54½.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„ 1,501,640	„ 14½.
d) rozmaite	„ 2,098,722	„ 73.
łącznie . .	rs. 12,965,001	k. 64.
II. Fundusze nadzwyczajne	„ 1,830,000	„ —
łącznie . .	rs. 14,795,001	k. 64.
B. Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„ 230,318	„ 20½.
ogół . .	rs. 15,025,319	k. 84½.

II. Wydatki:

A. Kass, pod zarządem Kommissyi Skarbu zostających:

I. Wewnętrzne Królestwa:		
a) dług publiczny . . .	rs. 2,517,624	k. 8½.
b) administracya cywilna . . .	„ 4,477,661	„ 77.
c) miejscowe wydatki wojenne	„ 1,392,603	„ 65½.
d) wzniesienie twierdz w Królestwie . .	„ 1,650,000	„ —

e) на содержаніе существующихъ заведеній	1,554,762 р. 13 к.
f) издержки на новыя заведенія	52,350 „ — „
итого . .	11,645,001 р. 64 к.
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ, составляющая излишекъ доходовъ противъ расходовъ,	3,150,000 „ — „
итого .	14,795,001 р. 64 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	230,318 „ 20½ „
всего . .	15,025,319 р. 84½ к.

слѣдовательно доходы равнялись расходамъ.

Исполненіе бюджета 1837 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	19,371,927 р. 44½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	19,907,647 „ 35½ —
передержано	535,720 р. 91 к.
запасныя суммы въ концѣ 1836 года составляли	2,849,490 „ 68½ „
осталось въ запасѣ	2,313,769 р. 77½ к.

e) na utrzymanie zakładów istniejących ..	rs. 1,554,762 k. 13.
f) wydatki na nowe zakłady	„ 52,350 „ —
łącznie . .	rs. 11,645,001 k. 64.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów, przewyżka dochodów nad wydatki . . .	„ 3,150,000 „ —
łącznie .	rs. 14,795,001 k. 64.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących . . .	„ 230,318 „ 20½.
ogół . .	rs. 15,025,319 k. 84½,

a więc dochody wyrównywały wydatkom.

Spełnienie budżetu 1837 roku, było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 19,371,927 k. 44½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych	„ 19,907,647 „ 35½.
nadpłacono	rs. 535,720 k. 91.
Zapas na końcu roku 1836 wynosił	„ 2,849,490 „ 68½.
pozostało zapasu . . .	rs. 2,313,769 k. 77½.

а именно: наличными 2,147,571 р. 95 к., и документами по авансамъ 166,197 р. 82½ к.

1838. Правительственными вѣдомствами сообщены были Коммисіи Финансовъ проекты смѣтъ на 1838 годъ, изъ коихъ оказалось:

что Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ предположила по своему вѣдомству болѣе на	7,003 р. 37½ к.
Коммисія же Юстиціи на	4,220 „ — „
и что на мѣстные военные расходы потребовано болѣе на	81,000 „ — „

Главный Директоръ Финансовъ, въ рапортѣ отъ 26 Іюня (7 Іюля) 1837 года, за № 53,641, представилъ Совѣту Управленія свои соображенія и внесъ на усмотрѣніе онаго вопросъ о томъ: исполнили ли Вѣдомства и въ какой мѣрѣ Высочайшее повелѣніе относительно ограниченія расходовъ Царства на 1838 годъ крайнею необходимостью и недопущенія ни въ какомъ случаѣ увеличенія оныхъ.

Совѣтъ Управленія, въ постановленіи отъ 29 Іюня (11 Іюля) 1837 года, за № 6,958, положилъ, что помянутое увеличеніе расходовъ оправдывается потребностью службы и поэтому оно необходимо.

По полученіи этого постановленія, Коммисія Финансовъ изготовила проектъ бюджета на 1838 годъ и представила оный въ Совѣтъ Управленія, съ слѣдующими соображеніями:

Управленіе Царства, въ виду ограниченности источниковъ мѣстныхъ доходовъ, еще въ 1832 году приняло правиломъ, лишь охранять отъ упадка существующія заведенія, поэтому, не встрѣчая въ числѣ бюджетныхъ расходовъ никакой суммы на новыя заведенія, Коммисія признала соотвѣтственнымъ не вносить въ роспись расхода на этотъ предметъ, сверхъ того, она нашла полезнымъ, сохранивъ главное подраздѣленіе на категоріи, статьи расходовъ помѣстить въ бюджетѣ такъ, чтобы

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 2,147,571 k. 95, w dowodach na zaliczenia rs. 166,197 k. 82½.

1838. Gdy Władze Rządowe podały Kommissyi Skarbu projekta etatów na rok 1838-my, z których okazało się:

iż Kommissya Spraw Wewnętrznych zaprojektowała więcéj dla Wydziału swego	rs.	7,003	k. 37½.
Kommissya Sprawiedliwości	„	4,220	„ —
zaś na wydatki miejscowe wojenne żądano więcéj	„	81,000	„ —

Dyrektor Główny Skarbu przedstawił pod dniem 26 Czerwca (7 Lipca) 1837 roku Nr. 53,641 uwagi swoje Radzie Administracyjnéj, oddając do jéj uznania: czy i jak dalece odpowiedziały Władze Najwyższemu rozkazowi, aby wydatki Królestwa zredukowane były na rok 1838-my do ścisłéj konieczności i aby w żadnym razie nie dopuszczać ich zwiększenia.

Rada Administracyjna w decyzyi z dnia 29 Czerwca (11 Lipca) 1837 roku Nr. 6,958 wyrzekła: iż powiększenia rzeczone są usprawiedliwione potrzebą służby, a więc konieczne.

Po otrzymaniu téj decyzyi Kommissya Skarbu sporządziła projekt budżetu na rok 1838, i przedstawiła go Radzie Administracyjnéj z uwagami:

że gdy Rząd Królestwa, z uwagi na szczupłość źródeł przychodu krajowego, przyjął jeszcze w roku 1832 na zasadę dawne tylko zakłady od upadku chronić, nieznajdując zatem w rzędzie wydatków budżetowych żadnego funduszu, któryby na nowe zakłady był przeznaczonym, znalazła być właściwem klassy téj w budżecie nie wymieniać, a nadto, zachowując główny podział na kategorye, tytuły wydatków tak w budżecie uporządkować,

оныя находились по кредиту тѣхъ вѣдомствъ, кои вправѣ ими распоряжаться;

состояніе ожидаемыхъ въ 1838 году доходовъ не дозволило предоставить по проекту бюджета никакой суммы на этотъ годъ въ распоряженіе Совѣта Управленія, между тѣмъ какъ, по соображенію чрезвычайныхъ расходовъ, означенная сумма нужна Совѣту, вслѣдствіе сего Коммисія Финансовъ представила предположеніе объ исходатайствованіи Всемилостивѣйшаго Государя Императора соизволенія, на открытіе Совѣту Управленія кредита изъ запасныхъ суммъ, какія окажутся въ Казнѣ съ окончаніемъ 1837 года, соотвѣтственно состоянію оныхъ;

по случаю Всемилостивѣйшаго пожалованія казенныхъ имѣній, общее количество уменьшившагося къ тому времени казеннаго дохода простиралось до 123,000 руб. сер.;

желательно было бы, чтобы сумма 127,500 руб. сер. на пенсіи, въ видѣ особыхъ наградъ жалуемыя, не была расходуема свыше опредѣленнаго размѣра.

Притомъ Коммисія Финансовъ изложила въ пространномъ видѣ основаніе, на коемъ опирается помѣщеніе въ бюджетѣ суммы въ распоряженіе Министра Финансовъ, представляющей собою излишекъ доходовъ противъ расходовъ Царства. Содержаніе представленія Коммисіи, по сему предмету состоитъ въ слѣдующемъ.

Въ 1835 году Намѣстникъ въ Царствѣ, въ засѣданіи Комитета по дѣламъ Царства заявилъ, что обыкновенные доходы простираются на . . . . 12,750,000 руб.

внутренніе же расходы по гражданской и военной частямъ составляютъ . . . . . 9,600,000 „

засимъ оставалось для предоставленія въ распоряженіе Министра Финансовъ . . . 3,150,000 руб., притомъ Намѣстникъ выразилъ, что если не произойдетъ неблагопріятныхъ обстоятельствъ, то доходы Царства останутся въ вышеозначенномъ размѣрѣ, но ни въ какомъ случаѣ не воз-

aby nie mieściły się pod kredytem tych Władz, które mają moc niemi dysponować;

iż gdy stan dochodów, na rok 1838 spodziewanych, nie pozwolił utrzymać w projekcie budżetu na rok tenże żadnéj summy, mającéj stanowić fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, a bez takiego funduszu, ze względu na wydatki nadzwyczajne, obejść się nie można, przeto Kommissya Skarbu uczyniła wniosek, iżby wyjednać u Najjaśniejszego Pana najłaskawsze zezwolenie do otworzenia z rozrządzalnych zapasów, jakie z końcem roku 1837 w Skarbie pozostaną, stosownego do ich zamożności kredytu, do dyspozycyi Rady Administracyjnéj;

iż z powodu rozdania dóbr na donacye, ogół zmniejszenia się doówczasowego dochodu Skarbowego wynosił rs. 123,000;

iż byłoby do życzenia aby summa rs. 127,500, wydawana na pensye szczególnych nagród, nie była przekraczaną.

Przytem Kommissya Skarbu uczyniła obszerny wywód zasady, na jakiéj opiera się zamieszczanie w budżecie funduszów do dyspozycyi Ministra Finansów, jako przewyżki dochodów nad wydatki Królestwa. Wywód o ile można streszczony jest następujący.

W roku 1835 Namiestnik Królestwa na posiedzeniu Komitetu do Spraw Królestwa przedstawił, iż dochody zwyczajne wynoszą . . . . rs. 12,750,000,

zaś wydatki wewnętrzne cywilne i wojenne . . . . „ 9,600,000,

pozostawało więc do dyspozycyi Ministra Finansów . . . . rs. 3,150,000,

a przytem zapewnił, że jeśli nie zajdą niepomyślne okoliczności, to dochody Królestwa w powyższéj wysokości będą się trzymać, lecz więcéj w żadnym razie wymagać niepodobna. Komitet

можно требовать свыше сего размѣра. Комитетъ полагалъ, что сказанный излишекъ 3,150,000 руб. сер., представляющій собою участіе въ общихъ расходахъ Государства, составляетъ даже несравненно болѣе той суммы, какая приходилась бы при обыкновенной соразмѣрности. Государю Императору благоугодно было утвердить мнѣніе Комитета не смотря на то, что Министръ Финансовъ возражалъ тогда противъ передачи въ Казну Имперіи излишка доходовъ безъ всякаго опредѣленія количества онаго, такъ какъ въ семъ случаѣ увеличеніе внутреннихъ расходовъ Царства, будетъ уменьшать этотъ излишекъ, и тѣмъ самымъ бремя падетъ на Казну Имперіи. Въ бюджетъ 1835 года внесено сумму 3,150,000 руб. сер., которая и передана Министру Финансовъ, хотя въ концѣ 1835 года уменьшились доходы на 91,200 р. с. по случаю Всемилостивѣйшаго пожалованія имѣній; въ слѣдующихъ 1836 и 1837 годахъ пожалованные доходы простирались до 63,000 р. с., но не смотря на это, излишекъ поступилъ въ томъ же количествѣ. Обыкновенные доходы на 1838 годъ, исчисляя оные согласно принятымъ въ 1835 году правиламъ, составляли бы

	12,630,306 р. 92½ к.
внутренніе же расходы на тотъ же годъ простирались до	9,870,606 „ 92½ „
затѣмъ оставалось бы для Министра Финансовъ	2,759,700 „ — „
то есть для пополненія суммы . .	3,150,000 „ — „
недоставало бы	390,300 р. — „

Засимъ возникъ вопросъ: вправѣ ли Министръ Финансовъ непремѣнно требовать полной суммы 3,150,000 руб. сер., или только той, какая останется отъ внутреннихъ расходовъ Царства.

Главный Директоръ Финансовъ и Казначейства, въ рапортѣ отъ 12 (24) Іюля 1837 года, за № 1,322, представляя Намѣстнику въ Царствѣ о таковомъ положеніи дѣла, присовокупилъ свое мнѣніе о томъ, что выраженіе Государя Императора,

wnosił, iż owa przewyżka rs. 3,150,000, jako udział w ogólnych wydatkach Państwa, jest nawet daleko wyższą, niżby ze zwyczajnego stosunku wypadało, a Najjaśniejszemu Panu podobało się wniosek Komitetu zatwierdzić, jakkolwiek Minister Finansów wyraził był wówczas, że jeśli przewyżka do Skarbu Cesarstwa bez żadnego jéj określenia wnoszoną będzie, w tym razie powiększenie wydatków wewnętrznych Królestwa, zmniejszając ową przewyżkę, ciążyć będzie temsamem Skarb Cesarstwa. W budżecie 1835 roku pomieszczono summę rs. 3,150,000, i wypłacono ją Ministrowi Finansów, jakkolwiek z końcem roku 1835 zmniejszył się dochód przez donacye o rs. 91,200; dochód rozdarowany w latach następnych 1836 i 1837 wynosił rs. 63,000, a pomimo to wypłacono też samą przewyżkę. Dochody zwyczajne na rok 1838 obliczając je według zasad, w jakich na rok 1835 liczone były, wynosiłyby . . . . rs. 12,630,306 k. 92½.

zaś wydatki wewnętrzne na tenże rok proponowane czyniły . . . . „ 9,870,606 „ 92½.

a zatem pozostawałoby dla Ministra Finansów . . . . rs. 2,759,700 k. —

czyli że do uzupełnienia summy „ 3,150,000 „ —

brakłoby . . . . rs. 390,300 k. —

Zachodziło pytanie: czy Minister Finansów ma prawo żądać koniecznie całkowitéj summy rs. 3,150,000, lub takiéj jedynie jaka od wydatków wewnętrznych Królestwa pozostanie.

Dyrektor Główny Przychodów i Skarbu przedstawiając ten stan rzeczy Namiestnikowi Królestwa pod dniem 12 (24) Lipca 1837 roku Nr 1,322 dołączył zdanie swoje: że wyrazy Najjaśniejszego Pana, zatwierdzające protokół Komitetu do Spraw Kró-

коимъ Высочайше утвержденъ журналъ Комитета по дѣламъ Царства 4 и 8 Мая 1835 года, слѣдующаго содержанія: „Соглашаюсь съ мнѣніемъ Комитета, такъ какъ польза этой мѣры очевидна," — а равно опасеніе Министра Финансовъ о постепенномъ уменьшеніи суммы 3,150,000 руб. сер., говорятъ въ пользу передачи на общія нужды Государства такого лишь излишка доходовъ Царства, какой останется послѣ удовлетворенія внутреннихъ его расходовъ, потому что полная сумма 3,150,000 руб. с. можетъ быть пріобрѣтена не иначе, какъ только уменьшеніемъ расходовъ,— что вовсе не зависитъ отъ Коммисіи Финансовъ,— или же чрезъ увеличеніе доходовъ, которые, а въ особенности неокладные, хотя и возможно было бы возвысить сравнительно съ прошлыми годами до такого размѣра, что разсчитывая еще на увеличеніе прибылей Банка можно бы покрыть вышесказанный недостатокъ 390,300 р. с., но Коммисія Финансовъ, избѣгая, съ одной стороны, отвѣтственности, на случай неудачи въ полученіи ожидаемаго дохода, и съ другой, имѣя въ виду, что по силѣ Высочайше утвержденнаго журнала засѣданій Комитета по дѣламъ Царства 4 и 8 Мая 1835 года, къ назначенному для Министра Финансовъ излишку бюджетныхъ доходовъ противъ расходовъ, не слѣдуетъ присоединять сбереженія въ расходахъ и излишка въ доходахъ, пріобрѣтаемыхъ при исполненіи бюджета, кои напротивъ того должны составлять кассовую сумму, имѣющую особое назначеніе,— не рѣшилась по этимъ причинамъ, приступать къ увеличенію доходовъ, а Главный Директоръ внесъ это обстоятельство на разрѣшеніе Намѣстника въ Царствѣ.

При разрѣшеніи этого представленія, Намѣстникъ въ Царствѣ собственноручно написалъ: „пополнить 3,150,000 руб. с., съ изложеніемъ приведенныхъ здѣсь обстоятельствъ въ представленіи о бюджетѣ."

Въ исполненіе сего постановленія, Коммисія Финансовъ, при окончательномъ составленіи проекта бюджета, исключила изъ расходовъ 90,000 руб. сер., назначенные въ распоряженіе

lestwa z dnia 4 i 8 Maja 1835 roku: „Zgadzam się na wniosek Komitetu, gdyż korzyść z tego środka jest widoczna,” tudzież obawa Ministra Finansów o stopniowe zmniejszánie się summy rs. 3,150,000, przemawiają za oddawaniem na potrzeby ogólne Państwa takiéj przewyżki z dochodów Królestwa, jaka od wewnętrznych jego wydatków pozostawać będzie; gdyż całkowitéj summy rs. 3,150,000 nie można inaczéj osiągnąć, jak przez zmniejszenie wydatków, a to nie zawisło od Kommissyi Skarbu, lub przez powiększenie dochodów, a te, mianowicie dochody niestałe, dałyby się wprawdzie podnieść, biorąc miarę z lat upłynionych, do takiéj wysokości, iż rachując przytem na pomnożenie się zysków Banku, możnaby pokryć brak wyżéj wskazany rs. 390,300; lecz Kommissya Skarbu unikając z jednéj strony odpowiedzialności na przypadek zawodu w osiągnieniu spodziewanego dochodu, z drugiéj, pomnąc iż w zatwierdzonym Najwyżéj protokóle posiedzeń Komitetu do Spraw Królestwa z dnia 4 i 8 Maja 1835 roku, iż do przewyżki dochodów budżetowych od wydatków na budżecie zamieszczonych, dla Ministra Finansów przeznaczonéj, niepowinny być łączone oszczędności na wydatkach i przewyżki na dochodach przy spełnianiu budżetów osiągane, które owszem powinny stanowić fundusz kassowy, mający oddzielne przeznaczenie; nie śmiała z tych powodów przystąpić do podniesienia dochodów, zaś Dyrektor Główny oddał tę okoliczność do uznania Namiestnikowi Królestwa.

Decydując to przedstawienie Namiestnik Królestwa napisał własnoręcznie: uzupełnić rs. 3,150,000, z przytoczeniem wyrażonych tu okoliczności w przedstawieniu o budżecie.

W wykonaniu téj decyzyi, Kommissya Skarbu przy ostatecznym układzie projektu budżetu, wypuściła z wydatków summę rs. 90,000 zachowaną do dyspozycyi Rady Administracyjnéj,

Совѣта Управленія, какъ о томъ сказано выше, и увеличила ожидаемые доходы: консумціонный и отъ продажи соли, и такимъ образомъ уравновѣсила расходы съ ожидаемыми доходами, такъ, что излишекъ для Казны Имперіи остался въ количествѣ 3,150,000 руб. сер. Притомъ Коммисія заявила, что она въ семъ случаѣ подчиняется крайней необходимости, и что не безъ опасенія неудачи она возвысила предположеніе дохода изъ этихъ источниковъ, увеличеніе же оныхъ заблаговременно полагаетъ преграду въ пріобрѣтеніи запасной суммы отъ излишка бюджетныхъ доходовъ, который донынѣ не только составлялъ единственное средство для покрытія непредвидѣнныхъ расходовъ, но, сверхъ того, былъ единственнымъ источникомъ къ содержанію безпрерывнаго хода мѣстнаго управленія, такъ какъ извѣстно, что въ началѣ каждаго года необходимъ запасъ для служебныхъ надобностей, до тѣхъ поръ, пока не получится нужная для сего сумма въ назначенные для взносовъ сроки. Объ опасеніи этомъ представляя на усмотрѣніе Совѣта Управленія, Коммисія Финансовъ считала обязанностію сдѣлать сіе потому, чтобы означенное исключительное отступленіе ея отъ предначертанныхъ Комитетомъ по дѣламъ Царства и Высочайше одобренныхъ основаній, за изъятіемъ этого одного раза, не имѣло болѣе мѣста и не обратилось бы въ постоянное правило на будущее время; за чѣмъ Коммисія вынуждена была настаивать тѣмъ болѣе: что не представлялось возможности разсчитывать на дальнѣйшее столь быстрое увеличеніе неокладныхъ доходовъ, какъ это было до того времени, и что предусматривалось новое уменьшеніе въ теченіе 1838 года доходовъ Казны, отъ дальнѣйшаго пожалованія имѣній.

Засимъ, по мнѣнію Коммисіи Финансовъ, признавалось необходимымъ: постановленное въ 1835 году правило относительно передачи Казною Царства въ распоряженіе Министра Финансовъ только излишка своихъ доходовъ, сохранить на будущее время и основывать на ономъ финансовыя отношенія между управленіями Имперіи и Царства; поэтому Коммисія

jak o tém już wyżéj była mowa, i podniosła zamierzenie dochodów z konsumcyi i ze sprzedaży soli, a tym sposobem zrównoważyła wydatki ze spodziewanemi dochodami tak, iż na przewyżkę dla Skarbu Cesarstwa pozostało rs. 3,150,000. Wyznała przytem, iż ulega w tym razie przeważnéj potrzebie, i że nie bez obawy zawodu podwyższyła zamierzenie tych źródeł dochodu, a zwiększenie ich kładzie zawczasu tamę w zbieraniu zapasu z przewyżki dochodów budżetu, która nietylko że stanowiła dotąd jedyny fundusz na wydatki nieprzewidziane, ale nadto jedynym była środkiem do utrzymania administracyi krajowéj w nieprzerwanym biegu, wiadomo bowiem że z początkiem każdego roku potrzebny jest zapas na potrzeby służby, nim jeszcze termina poborowe fundusz na to dostarczyć mogą. Odnosząc obawę tę pod uwagę Rady Administracyjnéj, Kommissya Skarbu znalazła obowiązkiem swoim uczynić to dla tego, ażeby wyjątkowe to zboczenie od zasad przez Komitet do Spraw Królestwa wskazanych i decyzyą Najwyższą przyjętych, nie miało miejsca jak tylko na ten jeden raz, i nie stało się stałem prawidłem na przyszłość, przyczem Kommissya Skarbu zmuszoną była obstawać tem więcéj, że jest niepodobieństwem rachować na dalsze tak nagłe powiększanie się dochodów niestałych jak było dotychczas, i że jest do przewidzenia, iż w ciągu roku 1838 dochody Skarbowe doznają nowego zmniejszenia przez dalsze donacye.

Zdaniem więc Kommissyi Skarbu było rzeczą stanowczą, aby zasada w roku 1835 postanowiona, a mianowicie aby Skarb Królestwa oddawał tylko przewyżkę swych dochodów do dyspozycyi Ministra Finansów, była na przyszłość zachowaną i służyła nadal za podstawę stosunków finansowych pomiędzy Administracyą Cesarstwa i Królestwa, i dlatego odwołała się raz je-

вновъ сослалась на изложенныя въ журналѣ Комитета по дѣламъ Царства 4 и 8 Мая 1835 года правила, и обратила вниманіе Совѣта Управленія на то: что, такъ какъ Министръ Финансовъ самъ предвидѣлъ уменьшеніе назначеннаго въ его распоряженіе излишка доходовъ чрезъ увеличеніе расходовъ Царства, то оказывающееся нынѣ уменьшеніе сказаннаго излишка тѣмъ болѣе онъ, Министръ, найдетъ естественнымъ и оправданнымъ, что оно происходитъ отъ независящихъ отъ мѣстнаго управленія причинъ.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи бюджета, постановленіемъ отъ 16 (28) Іюля 1837 года, за № 7,673, опредѣлилъ:

1) проектъ бюджета препроводить въ Государственный Совѣтъ Царства;
2) при представленіи бюджета на Высочайшее утвержденіе сослаться на рапортъ Коммисіи Финансовъ, оправдывающій необходимость руководствоваться извѣстнымъ постояннымъ правиломъ относительно передачи въ распоряженіе Министра Финансовъ собственно излишка доходовъ противъ расходовъ мѣстнаго управленія; причемъ объяснить, что хотя, не смотря на уменьшеніе доходовъ Царства по независѣвшимъ отъ управленія онаго причинамъ, проектъ бюджета на будущій годъ покрываетъ всѣ помѣщенные въ немъ расходы, но предусматривается затрудненіе въ его исполненіи и невозможность производства изъ доходовъ Царства какихъ либо новыхъ и непредвидѣнныхъ расходовъ. За тѣмъ при воспослѣдованіи такихъ расходовъ, для удовлетворенія оныхъ нѣтъ инаго средства, кромѣ соотвѣтственнаго сокращенія суммы въ распоряженіе Министра Финансовъ назначаемой;
3) всеподданнѣйше испрашивать Государя Императора, вслѣдствіе исключенія изъ бюджета 1838 года предоставленныхъ въ распоряженіе Совѣта Управленія 90,000 руб. сер., о Высочайшемъ соизволеніи на открытіе Совѣту кредита изъ тѣхъ запасныхъ суммъ, какія окажутся

szcze do osnowy protokółu Komitetu do Spraw Królestwa z dnia 4 i 8 Maja 1835 roku, i zwróciła uwagę Rady: że ponieważ sam Minister Finansów przewidział, że przewyżka do dyspozycyi jego przez powiększenie wydatków Królestwa może się pomniejszyć, okazujące się zmniejszenie tem więcéj powinno być dla niego naturalném i usprawiedliwioném, że wynika z przyczyn niezależących od administracyi kraju.

Rada Administracyjna po roztrząśnieniu budżetu, decyzyą z dnia 16 (28) Lipca 1837 roku Nr. 7,673 postanowiła:

1) przesłać projekt budżetu Radzie Stanu;

2) przy przedstawieniu budżetu pod Najwyższe zatwierdzenie powołać się na rapport Kommissyi Skarbu, uzasadniający potrzebę przyjęcia pewnéj stałéj zasady co do oddawania jedynie przewyżki dochodów nad wydatki miejscowego zarządu do dyspozycyi Ministra Finansów, nadmieniając zarazem, że jakkolwiek pomimo zmniejszenia się dochodów Królestwa, skutkiem wypadków od administracyi tegoż Królestwa niezawisłych, projekt budżetu na rok przyszły pokrywa wszelkie wyrażone w nim wydatki, z trudnością przecież przyjdzie wykonać takowy, a zarazem niepodobna będzie z dochodów Królestwa uskuteczniać jakiebądź nowe i nieprzewidziane wydatki. Gdyby zatem wydatki takie miały miejsce, na pokrycie takowych nie byłoby innego środka, jak o tyle zmniejszyć fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów;

3) upraszać Najjaśniejszego Pana, aby w skutek wypuszczenia z budżetu na rok 1838 kwoty rs. 90,000, do dyspozycyi Rady Administracyjnéj zachowanéj, zezwolił na otworzenie dla tej Rady kredytu z rozrządzalnych zapasów, jakie z końcem 1837 roku pozostaną, odpowiedniego zamo-

въ Казнѣ съ окончаніемъ 1837 года и соразмѣрно ихъ состоянію, каковой кредитъ предназначается на удовлетвореніе экстренныхъ и непредвидѣнныхъ расходовъ, могущихъ случиться въ теченіе того же 1838 года;

4) разрѣшить Коммисіи Финансовъ выдавать чиновникамъ ея вѣдомства, въ видахъ поощренія ихъ къ усердной службѣ, награды, изъ ожидаемыхъ къ полученію сбереженій по суммамъ: резервной таможенной, а также по назначенной на удовлетвореніе повинностей по казеннымъ имѣніямъ и по экстраординарной; и

5) представить на благовоззрѣніе Его Императорско-Царскаго Величества о необходимости положить предѣлы постоянному увеличенію казенныхъ расходовъ на пенсіи, въ видѣ особыхъ наградъ жалуемыя, постановивъ правиломъ: что помѣщенные въ бюджетѣ текущаго года на этотъ предметъ 127,500 руб. сер. должны считаться неизмѣнимыми.

Государственный Совѣтъ Царства, по разсмотрѣніи проекта бюджета, признавалъ оный подлежащимъ утвержденію; относительно же передаваемаго въ Казну Имперіи излишка доходовъ, Совѣтъ раздѣлялъ мнѣніе Совѣта Управленія.

Министръ Финансовъ въ отзывѣ своемъ отъ 29 Ноября 1837 года, за № 408, послѣдовавшемъ въ Департаментъ по дѣламъ Царства, изложилъ слѣдующее:

Назначенный для передачи въ Казну Имперіи остатокъ 3,150,000 руб. сер., соотвѣтствуетъ нормальному постановленію, изображенному въ журналѣ Комитета по дѣламъ Царства 11 Мая 1835 года. Между тѣмъ Главный Директоръ Финансовъ призналъ необходимымъ объяснить, что остатокъ этотъ могъ быть приспособленъ на 1838 годъ собственно посредствомъ чрезвычайнаго увеличенія нѣкоторыхъ статей дохода, и притомъ выразилъ опасеніе, что съ трудомъ получится такое количество, какое назначено по бюджету. По этой причинѣ онъ настаивалъ на то, чтобы предоставляемую въ распоряженіе Министра Фи-

żności tychże i przeznaczonego na zaspokojenie nagłych i nieprzewidzianych potrzeb, w ciągu tegoż roku 1838 wyniknąć mogących;

4) upoważnić Kommissyę Skarbu do udzielania urzędnikom Skarbowym, w celu zachęcenia ich do gorliwéj służby, wynagrodzeń, z oszczędności na funduszu rezerwowym celnym, na ciężary do dóbr rządowych przywiązane i na extraordynaryach osiągnąć się mogących;

5) przedstawić Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości potrzebę położenia granicy ciągłemu powiększaniu się wydatków Skarbowych na pensye z tytułu szczególnych nagród udzielané, przez postanowienie, że oznaczony w budżecie roku bieżącego wydatek na ten przedmiot, w summie rs. 127,500, ma być uważany za niezmienny.

Rada Stanu po rozpoznaniu projektu budżetu wnosiła za jego przyjęciem, a w przedmiocie przewyżki oddawanéj Skarbowi Cesarstwa podzieliła opinię Rady Administracyjnéj.

Minister Finansów w piśmie swojém z dnia 29 Października 1837 roku Nr. 408, podaném Departamentowi do Spraw Królestwa, wyraził co następuje:

Położony do oddania Skarbowi Cesarstwa remanent rs. 3,150,000, odpowiada normalnemu postanowieniu w protokóle Komitetu do Spraw Królestwa z dnia 11 Maja 1835 roku. Wszakże Dyrektor Główny Skarbu uznał za rzecz potrzebną wyjaśnić, że takowy remanent można było przysposobić na rok 1838 za pomocą tylko mocnego nациągnienia niektórych artykułów dochodu, obawiając się, iż one z trudnością wydadzą tyle, ile położono na budżecie. Z tego więc powodu nalegał, iżby summa rs. 3,150,000 dla oddania do rozporządzenia Ministra Skarbu nie mogła stać się normalną i na następne lata, ponieważ równego jéj re-

нансовъ сумму 3,150,000 руб. сер. не полагать нормальною и на будущіе годы, такъ какъ невозможно ожидать въ будущемъ равнаго оной остатка, послѣ удовлетворенія всѣхъ расходовъ Царства.

Относительно сего Министръ находилъ:

a) изъ отчета Коммисіи Финансовъ за 1835 годъ видно, что въ этомъ году, вмѣсто показанныхъ по бюджету 14,227,735 руб. сер. дѣйствительно поступило около 16,350,000 р. с., а засимъ поступило болѣе противъ предполагавшихся слишкомъ 2,100,000 руб. с.; такой же результатъ оказывается и изъ представленнаго за 1836 годъ отчета, ибо согласно бюджету этого года, изъ обыкновенныхъ источниковъ, не включая въ оные чрезвычайной суммы, ожидалось доходовъ . . . . 12,780,000 р. с.
поступило же . . . . 12,975,000 „
засимъ получено сверхъ бюджета . . 195,000 „
и кромѣ того осталось еще ко взысканію въ слѣдующихъ годахъ 900,000 руб. сер.;

b) получающіеся въ концѣ года остатки, происходящіе или отъ бо́льшихъ взносовъ противъ показанныхъ по бюджету доходовъ, или же отъ уменьшенія предположенныхъ по бюджету расходовъ, положено считать кассовою суммою. Сумма эта составляла:

на	1833 годъ	около	1,125,000	р. с.
„	1834 „	„	1,537,000	„
„	1835 „	„	2,130,000	„
„	1836 „	„	2,940,000	„
„	1837 годъ, какъ видно изъ отчета за 1836 годъ,		3,375,000	„

Этихъ двухъ данныхъ, то есть: поступленія доходовъ въ несравненно бо́льшемъ количествѣ, противъ бюджетнаго предположенія, и ежегоднаго значительнаго увеличенія кассовой суммы, достаточно для основательнаго опровер-

manentu po pokryciu wszelkich wydatków Królestwa nie można spodziewać się osiągnąć na przyszłość.

Pod tym względem Minister uważał:

a) że sprawozdanie Kommissyi Skarbu za rok 1835 okazuje: że w tym roku zamiast rs. 14,227,735, położonych w budżecie, miało wpłynąć rzeczywiście około rs. 16,350,000, a zatem wpłynęło więcéj aniżeli zamierzono, przeszło rubli srebrem 2,100,000. Taki rezultat okazuje się i z przedstawionego sprawozdania za rok 1836, gdyż według budżetu na ten rok, ze zwyczajnych źródeł, i niewłączając nadzwyczajnego funduszu, położono dochodów . . . . rs. 12,780,000,
wpłynęło . . . . „ 12,975,000,

wpłynęło więcéj nad budżet . . . . . „ 195,000,
a pozostało prócz tego do pobrania w następnych latach rs. 900,000.

b) pokazujące się przy końcu roku remanenta, pochodzące albo z wpływu większego od dochodów na budżecie pomieszczanych, albo ze zmniejszenia wydatków budżetem oznaczonych, postanowiono uważać za fundusz kassowy. Fundusz takowy wynosił:

na rok 1833	około	rs.	1,125,000,
„ 1834		„	1,537,000,
„ 1835		„	2,130,000,
„ 1836		„	2,940,000,
a na rok 1837, jak się okazuje ze sprawozdania 1836 roku,			3,375,000,

Te dwie dane, a mianowicie, iż dochody wpływają w nierównie większéj ilości aniżeli są zamierzane budżetami, i coroczne powiększanie się znaczne funduszu kassowego, mogą służyć za dość gruntowne zbicie powyższéj

женія вышеупомянутаго опасенія Главнаго Директора Финансовъ о томъ, что на будущее время невозможно ожидать поступленія доходовъ въ такомъ размѣрѣ, въ какомъ оные показаны по проекту бюджета на 1838 годъ, и что засимъ нельзя будетъ не только увеличить передаваемаго въ Казну Имперіи излишка доходовъ въ количествѣ 3,150,000 р. с., но еще представится затрудненіе въ полученіи и этой суммы.

Наконецъ, Министръ Финансовъ счелъ обязанностію заявить, что онъ не можетъ согласиться на уменьшеніе помянутой суммы 3,150,000 руб. сер., такъ какъ она составляетъ постоянную статью бюджета Имперіи, расходы коей по обстоятельствамъ, касающимся Царства, постепенно увеличиваются, и потому, во всякомъ случаѣ, не только желательно возвысить эту сумму, но даже необходимо, умноженіемъ доходовъ или уменьшеніемъ расходовъ Царства, достигнуть того, чтобы означенная сумма не подверглась сокращенію.

Департаментъ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства, по вниманію къ тому, что за прибавленіемъ къ суммѣ 3,150,000 руб. сер. назначенныхъ на мѣстное военное управленіе 1,333,936 руб. 35 коп. и на содержаніе крѣпостей 1,174,170 руб. сер.,—каковыя издержки нельзя не считать употребленными для общаго блага Имперіи и Царства,— вся предназначенная на военныя надобности въ Царствѣ сумма будетъ простираться до 5,658,106 р. 35 к. и составитъ около ²⁄₅ частей всего бюджетнаго дохода, — и принявъ за симъ въ соображеніе, что хотя кассовая сумма (запасная), образовавшаяся изъ бóльшаго противъ показаннаго по бюджету дохода, и изъ сбереженій по расходамъ, и простиравшаяся въ концѣ 1836 года до 3,375,000 руб. сер., имѣетъ особое назначеніе, предначертанное Высочайше утвержденнымъ въ 1835 году журналомъ Комитета, какъ-то: на уплату невыполненныхъ расходовъ, а также на удовлетвореніе не разсмотрѣнныхъ еще государственныхъ

obawy Dyrektora Głównego Skarbu, iż nadal nie można spodziewać się wpływu dochodów w takim stosunku jak w projekcie budżetu na rok 1838 podano, a zatem i niemożna będzie nietylko powiększyć oddawaną do Skarbu Cesarstwa przewyżkę rs. 3,150,000, ale nawet z trudnością przyjdzie dosięgnąć i téj summy.

W końcu Minister Skarbu uznał swoim obowiązkiem wyrazić, iż on nie może zgodzić się na zmniejszenie powyższéj summy rs. 3,150,000, gdyż ona tworzy stały artykuł budżetu Cesarstwa, wydatki którego z powodów dotyczących Królestwa stopniowo powiększają się, dla czego w każdym razie nietylko pożądanem jest podwyższyć tę summę, ale nawet nieżbędném przez powiększenie dochodów lub zmniejszenie wydatków Królestwa osiągnąć to, aby summa powyższa nie była zmniejszoną.

Departament do Spraw Królestwa w Radzie Państwa, zważając, że jeśli do summy rs. 3,150,000 doda się przeznaczone na miejscowy zarząd wojskowy rs. 1,333,936 kop. 35, i na utrzymanie twierdz rs. 1,174,170, który to wydatek nie można nie uznać za użyty na dobro ogólne Cesarstwa i Królestwa; przeto cała summa na gałęź wojskową w Królestwie przeznaczona, wynosić będzie rs. 5,658,106 kop. 35, i uczyni około ²/₅ całego dochodu budżetowego; zważając następnie, że lubo fundusz kassowy (zapas), który utworzył się z większego nad budżet dochodu, i z oszczędności wydatków, a wynosił z końcem roku 1836 rs. 3,375,000, ma swoje oddzielne przeznaczenie, nadane mu zatwierdzoném Najwyżéj w roku 1835 postanowieniem Komitetu, jako to: opłacania zaległych wydatków, tudzież zaspokojenie nierozpoznanych jeszczcze długów publicznych; gdy jednakże i summa oddawana Skarbowi Cesarstwa (rs. 3,150,000) przeznaczona jest na pokrycie części wydatków użytych na utrzymanie w Króle-

долговъ, но какъ и передаваемая въ Казну Имперіи сумма (3,150,000 р. с.) назначена на покрытіе части произведенныхъ на содержаніе войска въ Царствѣ расходовъ, и какъ поэтому сокращеніе этой суммы было бы сопряжено съ большими затрудненіями, — по всѣмъ симъ поводамъ Государственный Совѣтъ въ 6 день Ноября 1837 г. положилъ: составленный на 1838 г. бюджетъ доходовъ и расходовъ Царства утвердить; при сообщеніи же Коммисіи Финансовъ сдѣланныхъ Министромъ Финансовъ замѣчаній, поручить оной, доставить немедленно и ранѣе представленія бюджета на 1839 годъ, объясненіе о томъ, въ какой соразмѣрности кассовая сумма можетъ, или нѣтъ, служить для обезпеченія полности передаваемой въ Казну Имперіи суммы, и какія, на случай невозможности, полагаетъ Коммисія принять мѣры для непремѣннаго обезпеченія количества сказанной суммы.

Государь Императоръ, въ 4 день Декабря 1837 года соизволилъ утвердить упомянутое постановленіе Департамента, и, сверхъ того, Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ 20 Декабря (1 Января) 1837/8 года, за № 1,701, объявилъ Высочайшую волю о томъ: „что для полнаго покрытія на будущее время расходовъ Царства, могутъ быть изысканы новые источники доходовъ." Притомъ Его Императорскому Величеству благоугодно было поручить передать Намѣстнику въ Царствѣ приказаніе обратить на это свое вниманіе.

Утвержденный на 1838 годъ бюджетъ заключалъ въ себѣ:

I. Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

1. Обыкновенные доходы:

a) окладные	2,723,901 р. 11½ к.
b) неокладные	6,853,490 „ 51 „

stwie wojska, a ztąd i zmniejszenie téj summy byłoby połączone z wielkiemi trudnościami, przeto Rada Państwa postanowiła pod dniem 6 Listopada 1837 roku, aby ułożony na rok 1838-my budżet dochodów i wydatków Królestwa był zatwierdzony, a nadto iżby kommunikując Kommissyi Skarbu poczynione przez Ministra Finansów uwagi, poruczyć jéj, aby zaraz i wcześnie nim przedstawi budżet na rok 1839-ty objaśniła, w jakim stosunku fundusz kassowy może lub nie może służyć na zapewnienie w całości summy oddawanéj do Skarbu Cesarstwa, a jeśli nie może, to jakie chce Kommissya przedsięwziąść inne środki dla niezbędnego zapewnienia ilości téj summy.

Najjaśniejszy Pan raczył pod dniem 4 Grudnia 1837 roku zatwierdzić powyższą decyzyę Departamentu, a nadto, Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 183⁷/₈ roku Nr. 1,701, objawił wolę Monarchy w słowach: „iż na zupełne pokrycie na przyszłość wydatków Królestwa, mogą być obmyślone nowe źródła dochodów;" na co, aby Namiestnik Królestwa zwrócił uwagę swoję, Najjaśniejszy Pan wezwać go rozkazał.

Budżet na rok 1838 zatwierdzony obejmował:

I. Dochody:

A. Kass, pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu zostających:

I. Fundusze zwyczajne:

a) stałe	rs.	2,723,901	k. 11½.
b) niestałe	„	6,853,490	„ 51.

c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .		1,522,479 „ 27 „
d) разные		1,679,318 „ 44½ „
итого . . .		12,779,189 р. 34 к.
2. Чрезвычайные доходы		1,354,170 „ — „
итого . . .		14,133,359 р. 34 к.
B. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...		241,417 „ 58½ „
всего . . .		14,374,776 р. 92½ к.

II. Расходы:

A. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

1. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату Государственнаго долга . .	2,798,153 р. 2 к.
b) въ непосредственное распоряженіе Государя Императора . . .	150,000 „ — „
c) на содержаніе гражданскаго управленія въ Царствѣ:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	359,791 „ 65 „
bb) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	2,184,789 „ 37 „

c) z dóbr i lasów rządowych .	rs.	1,522,479	k. 27.
d) rozmaite	„	1,679,318	„ 44½.
łącznie . .	rs.	12,779,189	k. 34.
II. Fundusze nadzwyczajne . .	„	1,354,170	„ —
łącznie . .	rs.	14,133,359	k. 34.
B. Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	241,417	„ 58½.
ogół . .	rs.	14,374,776	k. 92½.

II. Wydatki:

A. Kass, będących pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wewnętrzne Królestwa:

a) dług publiczny	rs.	2,798,153	k. 2.
b) fundusz do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana . . .	„	150,000	„ —
c) administracya cywilna Królestwa:			
aa) Władze wyższe	„	359,791	„ 65.
bb) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	2,184,789	„ 37.

cc) на вѣдомство Юстиціи . .	343,967 р. 38½ к.
dd) на Финансовое вѣдомство . .	2,428,732 „ 33½ „
ee) на Центральныя власти .	80,324 „ 4 „

5,537,099 р. 88 к.

d) на военные расходы . .	2,508,106 р. 44 к.
2. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
итого .	14,133,359 р. 34 к.
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	241,417 „ 58½ „
всего . .	14,374,776 р. 92½ к.

слѣдовательно доходы равнялись расходамъ.

Исполненіе этого бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	17,668,735 р. 42½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	17,517,614 „ 96½ „
осталось въ запасѣ	151,120 р. 46 к.
прибавивъ оставшіеся въ запасѣ въ концѣ 1837 года	2,313,769 „ 77½ „
вообще осталось въ запасѣ . .	2,464,890 р. 23½ к.

cc) Wydział Sprawiedliwości	rs.	343,967 k.	$38^1/_2$.
dd) Wydział Skarbu	„	2,428,742 „	$33^1/_2$.
ee) Władze Centralne	„	80,324 „	4.

rs. 5,537,099 k. 88.

d) Wydatki wojenne . . .	rs.	2,508,106 k.	44.
2. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	„	3,150,000 „	—
łącznie . .	rs.	14,133,359 k.	34.
B. Wydatki Kass, pod oddzielnym zarządem będących	„	241,417 „	$58^1/_2$.
ogół . .	rs.	14,374,776 k.	$92^1/_2$.

a więc przychody wyrównywały wydatkom.

Spełnienie tego budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	17,668,735 k.	$42^1/_2$.
Wydano na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych . .	„	17,517,614 „	$96^1/_2$.
zapas . .	rs.	151,120 k.	46.
dodając zapas pozostały z końcem roku 1837	„	2,313,769 „	$77^1/_2$.
Zapas ogólny . .	rs.	2,464,890 k.	$23^1/_2$.

а именно: наличными 1,854,380 р. 9 к., и документами по авансамъ 610,510 р. 4½ к.

1839. Коммисія Финансовъ, въ исполненіе возложенной на нея обязанности представить о томъ, могутъ ли, или нѣтъ, кассовыя суммы (запасныя) служить обезпеченіемъ 3,150,000 руб. сер. на общія нужды Государства, и имѣя въ виду, что Государь Императоръ соизволилъ обратить вниманіе Намѣстника въ Царствѣ на то, что для покрытія вполнѣ на будущее время расходовъ Царства могутъ быть изысканы новые источники доходовъ, — вошла въ Совѣтъ Управленія съ двумя представленіями:

1) Отъ 1 (13) Февраля 1838 года, за № 7,795, объ опредѣленіи размѣра суммы, требуемой въ распоряженіе Совѣта на 1838 годъ, и о разрѣшеніи представленнаго прежде предположенія относительно признанія нормальною и не могущею быть увеличиваемою суммы 127,500 руб. сер. на пенсіи, въ видѣ особыхъ наградъ жалуемыя, а также касательно порученія правительственнымъ мѣстамъ, чтобы при представленіи проектовъ смѣтъ соблюдали строгую бережливость въ расходахъ.

Совѣтъ Управленія далъ подлежащимъ мѣстамъ испрашивавшееся предписаніе, а остальные предметы представилъ на Высочайшее благоусмотрѣніе.

2) Отъ 15 (27) Февраля 1838 года, за № 12,569, въ которомъ Коммисія Финансовъ изложила слѣдующее:

Министромъ Финансовъ показано состояніе кассовыхъ суммъ несогласное съ дѣйствительностью, такъ какъ въ суммы этого рода за 1837 годъ включены непринадлежавшіе Казнѣ депозиты, по всѣмъ же годамъ 18³³/₃₇, кассовыя суммы взяты имъ вмѣстѣ съ авансами, которые составляли дѣйствительный но лишь не приведенный въ окончательный порядокъ расходъ, почему документы въ производствѣ оныхъ считались временно наличными деньгами;

a mianowicie:, w gotowiźnie rs. 1,854,380 k. 9, w dowodach na zaliczenia rs. 610,510 k. 4½.

1839. Wywiązując się z włożonego na nią obowiązku przedstawienia, czy fundusz kassowy (zapas) może lub nie może posłużyć na zapewnienie summy rs. 3,150,000 na ogólne potrzeby Państwa, i mając na względzie, że Najjaśniejszy Pan raczył zwrócić uwagę Namiestnika Królestwa na to, iż na zupełne pokrycie w przyszłości wydatków Królestwa mogą być obmyślane nowe źródła dochodów, Kommissya Skarbu uczyniła do Rady Administracyjnéj dwa przedstawienia:

1) Pod dniem 1 (13) Lutego 1838 roku Nr. 7,795, o oznaczenie na rok 1838 funduszu do dyspozycyi Rady, i co do uczynionego już dawniej wniosku o uznanie za normalną, powiększać się niemogącą, summy rs. 127,500 na pensye szczególnych nagród, oraz o polecenie Władzom, aby przy podawaniu projektów do etatów jak najściślejszą zachowały oszczędność.

Rada wydała Władzom żądane polecenie, a w innych przedmiotach odniosła się do Najwyższéj decyzyi.

2) Pod dniem 15 (27) Lutego 1838 roku Nr. 12,569, w którem wyjaśniła:

że Minister Finansów wystawił niezgodny stan funduszu kassowego z rzeczywistością, bo w roku 1837 włączył do niego i depozyta do Skarbu nienależące, zaś we wszystkich latach $18^{33}/_{37}$ wziął go razem z awansami, które były rzeczywistym wydatkiem, a tylko nieuregulowanym, i dlatego dowody z ich wypłaty jako gotowiznę temczasowie liczono;

кассовый остатокъ составляетъ капиталъ для исполненія расходовъ Казны за прошлое время, и, сверхъ того, источникъ для удовлетворенія чрезвычайныхъ и непредвидѣнныхъ по бюджету издержекъ;

кассовыя суммы въ 18³³/₃₇ годахъ, всегда были меньше противъ расходовъ Казны за прошлое время, и хотя съ окончаніемъ 1837 года оставалось ко взысканію около 9,150,000 руб. сер., но на оные невозможно было положительно разсчитывать, такъ какъ означенныя деньги составлялись изъ статей, подлежащихъ взаимному учету, или не слѣдующихъ ко взысканію;

и, наконецъ, кромѣ значащихся по счетамъ обязанностей Казны, состоятъ еще иныя, какъ-то: государственный долгъ со временъ Герцогства Варшавскаго, претензіи содержателей казенныхъ имѣній, необходимость улучшенія содержанія слишкомъ 700 недостаточныхъ Приходскихъ Настоятелей, не имѣющихъ 150 руб. сер. годоваго дохода.

Далѣе Коммисія Финансовъ изъяснила, что вообще уменьшеніе расходовъ отъ нея не зависитъ, собственные же ея расходы сокращены, по мѣрѣ дѣйствительной въ томъ возможности, и что за симъ для удовлетворенія потребности нѣтъ инаго средства, какъ увеличить доходы, въ каковыхъ видахъ Коммисіею еще въ 1834 году представленъ проектъ постановленія о новомъ устройствѣ подымной подати, и нынѣ она предполагаетъ представить проектъ объ измѣненіи закона о гербовомъ сборѣ и подвергнуть обсужденію предметъ объ увеличеніи сбора, взимаемаго съ Ервеевъ въ одномъ и томъ же размѣрѣ въ теченіе 20 лѣтъ на рекрутскую повинность.

Объясненіе это Совѣтъ Управленія препроводилъ въ Государственный Совѣтъ Имперіи.

На первое изъ поименованныхъ представленій, Министръ Статсъ-Секретарь отъ 7 (19) Марта 1838 года, за N⁰ 324, увѣдомилъ, что Государь Императоръ соизволилъ согласиться на назначеніе въ распоряженіе Совѣта Управленія 150,000 руб. с.

że pozostałość kassowa stanowi fundusz do spełnienia obowiązków Skarbu z przeszłości, a nadto, jest źródłem do załatwienia nadzwyczajnych i nieprzewidzianych budżetem potrzeb;

że fundusz kassowy w latach $18^{33}/_{37}$ był zawsze mniejszy od obowiązków Skarbu z lat przeszłych, a chociaż z końcem roku 1837 było pozostałości do poboru około rs. 9,150,000, to przecież na nią z pewnością liczyć nie dało się, jako na złożoną z należności ulegających wzajemnéj kompensacie albo niewymagalnych;

że nakoniec, oprócz obowiązków Skarbu widzialnych w rachunkach, są jeszcze inne, jako to dług Rządu z czasu Księstwa Warszawskiego, pretensye dzierżawców dóbr rządowych, potrzeba lepszego uposażenia przeszło 700 ubogich plebanów, niemających rs. 150 rocznego dochodu.

Wyjaśniła daléj Kommissya Skarbu, że w ogólności zmniejszenie wydatków od niéj nie zależy, swoje zaś sprowadziła już do istotnéj możności; nie pozostaje więc jéj dla zaradzenia potrzebie inny środek jak pomnożenie dochodów, i że w tym kierunku przedstawiła już w roku 1834 projekt do postanowienia, mającego na widoku uporządkowanie podatku podymnego, a zamierza przedstawić projekt do zmiany prawa o opłatach stemplowych, i wziąść pod rozwagę, czy nie da się podwyższyć pobierana niezmiennie od lat 20-tu summa, tytułem rekrutowego od starozakonnych.

Rada Administracyjna przesłała to wyjaśnienie Radzie Państwa.

Na pierwsze z wymienionych przedstawień, Minister Sekretarz Stanu pod dniem 7 (19) Marca 1838 roku Nr. 324 oznajmił, iż Najjaśniejszy Pan raczył zgodzić się na wyznaczenie do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 150,000 na wydatki nię-

на непредвидѣнные расходы, а также на опредѣленіе нормальною ежегодной суммы 127,500 руб. с. на пенсіи, въ видѣ особыхъ наградъ жалуемыя.

Относительно втораго представленія, Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія отъ 1 (13) Мая 1838 года, за № 16,801, сообщилъ Главному Директору Финансовъ, что Намѣстникъ, присутствуя въ засѣданіи Департамента Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства 31 Марта 1838 года, заявилъ: что Коммисія Финансовъ, изъ предосторожности, вынуждена была выразить опасеніе касательно возможности отпуска Казнѣ Имперіи, на будущее время, 3,150,000 руб. сер., такъ какъ въ половинѣ 1837 года еще не было ей извѣстно, въ какомъ положеніи будутъ находиться суммы Казны Царства въ исходѣ этого года. Къ сему Намѣстникъ присовокупилъ, что по заключеніи счетовъ за 1837 годъ оказывается, что сумма 3,150,000 руб. сер., согласно бюджету 1839 года, будетъ передана въ распоряженіе Министра Финансовъ, безъ затрудненія. Еслибы Финансовое Вѣдомство усматривало въ будущемъ невозможность полнаго отпуска этой суммы, то въ то уже время предстанетъ надобность въ изысканіи средства для покрытія недостатка; кассовыя же суммы ни въ какомъ случаѣ не должны быть нарушаемы, ибо онѣ необходимо нужны для содержанія въ надлежащемъ порядкѣ оборотовъ Казны Царства и для удовлетворенія всѣхъ относимыхъ на эти суммы расходовъ.

Департаментъ одобрилъ сіи предположенія Намѣстника въ Царствѣ и положилъ увѣдомить о томъ Министра Финансовъ.

Коммисія Финансовъ, представляя въ Совѣтъ Управленія проектъ бюджета на 1839 годъ, заявила:

1) по случаю пожалованія казенныхъ имѣній, доходы Казны уменьшились на 170,225 руб. сер.;
2) излишекъ доходовъ въ распоряженіе Министра Финансовъ показанъ по бюджету въ количествѣ 3,150,000 руб. сер.;

przewidziane, tudzież aby summa roczna rs. 127,500 na pensye szczególnych nagród była odtąd normalną.

Co do drugiego przedstawienia Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj oznajmił Dyrektorowi Głównemu Skarbu pod dniem 1 (13) Maja 1838 roku Nr. 16,801, że Namiestnik znajdując się na posiedzeniu Departamentu do Spraw Królestwa w Radzie Państwa z dnia 31 Marca 1838 roku oświadczył: że Kommissya Skarbu musiała wynurzyć obawę względem możności uzupełnienia na przyszłość summy rs. 3,150,000 dla Skarbu Cesarstwa, przez przezorność, bo w połowie roku 1837 nie była jeszcze świadomą w jakim stanie będą fundusze Skarbu Królestwa przy końcu tegoż roku. Oświadczył daléj, iż po zamknięciu rachunków za ten rok wykrywa się, że summa rs. 3,150,000, podług budżetu 1839 roku będzie mogła być oddaną bez trudności do dyspozycyi Ministra Finansów. Gdyby zaś na przyszłość Władza Skarbowa upatrywała niepodobieństwo oddawania téj summy w zupełności, to wówczas dopiero wypadnie potrzeba szukać sposobu pokrycia braku; a co się tycze funduszu kassowego, to takowy w żadnym razie niepowinien być tkniętym, jako potrzebny niezbędnie dla utrzymania w należytym porządku obrotów Skarbowych Królestwa, i dla pokrycia wszelkich czynionych z niego wydatków.

Departament zgodził się na te wnioski Namiestnika Królestwa, i Ministra Finansów o tém zawiadomić postanowił.

Przedstawiając Radzie Administracyjnéj projekt do budżetu na rok 1839, Kommissya Skarbu wyraziła:

1) że skutkiem rozdarowania dóbr rządowych, ubyło Skarbowi dochodu rs. 170,225;
2) że przewyżka dochodów do dyspozycyi Ministra Finansów pomieszczoną została w summie rs. 3,150,000.

3) слѣдующая въ распоряженіе Совѣта Управленія сумма, не заключается въ бюджетѣ, и потому отъ Совѣта Управленія зависитъ исходатайствовать Высочайшее разрѣшеніе на почерпнутіе оной изъ запаснаго капитала; и

4) по примѣру прошлыхъ лѣтъ, Коммисія Финансовъ проситъ предоставить Главному Директору Финансовъ право обращать остатки суммъ по финансовой смѣтѣ на прибавки жалованья и на награды чиновникамъ.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта бюджета на 1839 годъ, въ засѣданіи 15 (27) Іюля 1838 года, № 20,102, положилъ препроводить оный на обсужденіе Государственнаго Совѣта Царства и одобрить изложенныя выше въ 3 и 4 пунктахъ предположенія Коммисіи Финансовъ.

Означенный проектъ, по разсмотрѣніи въ Государственномъ Совѣтѣ Царства, отосланъ къ Министру Финансовъ, который, при представленіи его въ Государственный Совѣтъ Имперіи, относительно кассовой суммы выразилъ слѣдующее:

Касательно этой суммы, Министръ Финансовъ, побуждаемый бывшими при разсмотрѣніи бюджета на 1838 годъ сужденіями, считаетъ обязанностію заявить, что онъ вовсе не имѣлъ намѣренія настаивать на то, чтобы часть сказанной суммы обращена была на покрытіе текущихъ по бюджету расходовъ, напротивъ того, какъ прежде, такъ и нынѣ полагаетъ, что сумма эта, въ извѣстномъ количествѣ, какъ неизбѣжно нужная, должна оставаться ненарушимою; и что замѣчанія его, Министра, по бюджету 1838 года сдѣланы были съ цѣлью устранить опасеніе Главнаго Директора Финансовъ о невозможности, въ будущихъ годахъ, доставить 3,150,000 руб. сер. для Казны Имперіи на общіе военные расходы.

Департаментъ дѣлъ Царства, не находя ничего противъ проекта бюджета, полагалъ утвердить оный и назначить въ распоряженіе Совѣта Управленія 150,000 руб. сер.

Товарищъ Министра Статсъ-Секретаря, въ отзывѣ отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1838 года, за № 1,578, сообщилъ, что

3) że fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj nie mieści się w budżecie, od uznania więc Rady zależy wyjednać Najwyższe upoważnienie na czerpnięcie go z zapasu;

4) że podobnie jak w latach poprzednich Kommissya Skarbu prosi o upoważnienie dla Dyrektora Głównego Skarbu do używania pozostałości na etacie skarbowym na dodatki do płac i wynagrodzenia urzędników.

Rada Administracyjna po rozpoznaniu projektu budżetu na r. 1839, na posiedzeniu z dnia 15 (27) Lipca 1838 roku Nr. 20,102 postanowiła przesłać go pod rozbiór Rady Stanu, i przyjęła wnioski Kommissyi Skarbu wyżéj pod 3 i 4 wymienione.

Po rozważeniu projektu w Radzie Stanu Królestwa przesłany on został Ministrowi Finansów, który przy złożeniu go Radzie Państwa, co do funduszu kassowego wyraził co następuje:

Co się tycze tego funduszu, Minister Finansów powodowany dyskussyami, które przy rozpoznaniu budżetu na rok 1838-my miały miejsce, poczytuje za obowiązek oświadczyć, że on wcale nie miał zamiaru nalegać, ażeby część tego funduszu była użytą na pokrycie bieżących wydatków budżetowych, owszem jak wpierw tak i teraz jest zawsze zdania, że fundusz ten w pewnéj wysokości, jako nieuchronnie potrzebny, powinien pozostać nienaruszonym; uczynione zaś przez niego uwagi nad budżetem roku 1838 miały na celu usunąć obawę Dyrektora Głównego Skarbu, ażeby w latach przyszłych można było dostarczyć rubli srebrem 3,150,000 dla Skarbu Cesarstwa na wspólne wojenne wydatki.

Departament do Spraw Królestwa nie miał nic do nadmienienia co do projektu, i wnosił za jego potwierdzeniem i wyznaczeniem rs. 150,000 do dyspozycyi Rady Administracyjnéj.

Pomocnik Ministra Sekretarza Stanu oświadczył w odezwie z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) 1838 roku Nr. 1,578, iż

Государь Императоръ соизволилъ утвердить бюджетъ на 1839 годъ въ томъ видѣ, въ какомъ оный былъ представленъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ Его Величеству благоугодно было разрѣшить отпустить 150,000 руб. сер. въ распоряженіе Совѣта Управленія изъ сбереженій 1838 года.

Бюджетъ на 1839 годъ былъ слѣдующій:

I. Доходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:	
a) окладные	2,732,945 р. 41½ к.
b) неокладные	6,979,236 „ 12 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,465,653 „ 5½ „
d) разные	2,022,893 „ 17 „
итого . .	13,200,727 р. 76 к.
II. Чрезвычайные доходы . . .	180,000 „ — „
итого . .	13,380,727 р. 76 к.
В. Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, ...	243,780 „ 83½ „
всего . .	13,624,508 р. 59½ к.

II. Расходы:

А. Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы Царства:	
a) на уплату Государственнаго долга . .	2,687,882 р. 36½ к.
b) въ непосредственное распоряженіе Государя Императора . . .	150,000 „ — „

Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet na rok 1839, jak był podany, a razem zezwolił na użycie rs. 150,000 do dyspozycyi Rady Administracyjnéj z oszczędności roku 1838-go.

Budżet na rok 1839 był następujący:

I. Dochody:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:

a) dochody stałe	rs.	2,732,945 k. 41½.
b) niestałe	„	6,979,236 „ 12.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,465,653 „ 5½.
d) rozmaite	„	2,022,893 „ 17.
łącznie . .	rs.	13,200,727 k. 76
II. Fundusze nadzwyczajne	„	180,000 „ —
łącznie . .	rs.	13,380,727 k. 76.
B. Kass, pod oddzielnym zarządem będących	„	243,780 „ 83½.
ogół . .	rs.	13,624,508 k. 59½.

II. Wydatki:

A. Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) dług . . .	rs.	2,687,882 k. 36½.
b) fundusz do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana . .	„	150,000 „ —

c) на содержаніе гражданскаго управленія въ Царствѣ:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	330,352 р. 17	к.
bb) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	2,644,227 „ 78	„
cc) на вѣдомство Юстиціи . .	497,592 „ 38½	„
dd) на Финансовое вѣдомство . .	2,515,549 „ 43½	„
ee) на Центральныя власти . .	82,574 „ 4	„
d) на военные расходы . .	1,322,549 „ 58½	„
итого . . .	10,230,727 р. 76	к.
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ —	„
итого . .	13,380,727 р. 76	к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ . .	243,780 р. 83½	„
всего . .	13,624,508 р. 59½	к.

слѣдовательно доходы равнялись расходамъ.

c) administracya cywilna Królestwa:				
aa) Władze wyższe	rs.	330,352	k.	17.
bb) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	2,644,227	„	78.
cc) Wydział Sprawiedliwości .	„	497,592	„	38½.
dd) Wydział Skarbu	„	2,515,549	„	43½.
ee) Władze centralne	„	82,574	„	4.
d) Wydatki wojenne . . .	„	1,322,549	„	58½.
łącznie . .	rs.	10,230,727	k.	76.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów .	„	3,150,000	„	—
łącznie . .	rs.	13,380,727	k.	76.
B. Wydatki Kass, będących pod oddzielnym zarządem . .	„	243,780	„	83½.
ogół . . .	rs.	13,624,508	k.	59½.

a więc przychody wyrównały wydatkom.

Исполненіе этого бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	17,415,813 р. 69 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	16,824,297 ,, 13 ,,
осталось въ запасѣ	591,516 р. 56 к.
а за прибавленіемъ оставшихся въ запасѣ отъ 1838 года	2,464,890 ,, 23½ ,,
вообще было въ запасѣ . . .	3,056,406 р. 79½ к.

то есть: наличными 2,541,946 р. 49 к., и документами по авансамъ 514,845 р. 30½ к.

1840. По составленному Коммисіею Финансовъ проекту бюджета на 1840 годъ показано было дохода болѣе на 296,246 руб. 98 к. с. противъ предшествовавшаго года. Такое увеличеніе дохода происходило главнымъ образомъ по случаю предполагавшагося возвышенія дохода: съ гербовыхъ сборовъ, отъ продажи соли, съ курительнаго и нюхательнаго табаку и со вновь введеннаго въ бюджетъ дохода отъ конфискованныхъ имѣній; уменьшеніе же дохода противъ прежняго главнѣе предполагалось: въ подати, называемой Subsidium Charitativum, по случаю освобожденія отъ оной, по Высочайшей волѣ, крестьянъ и мѣщанъ, а также отъ лотереи, вслѣдствіе уничтоженія, по Высочайшему повелѣнію, Числовой лотереи, и съ Всемилостивѣйше пожалованныхъ въ маіоратное владѣніе имѣній. Отъ этого послѣдняго источника, въ совокупности съ убыткомъ предшествовавшихъ лѣтъ, убыль въ доходѣ Казны простиралась на 182,400 руб. с. Расходы преимущественно увеличились по поводу издержекъ на покупку бо́льшаго количества соли и по случаю включенія въ бюджетъ расходовъ по конфискованнымъ имѣніямъ.

Проектъ этотъ заключалъ въ себѣ:

Spełnienie budżetu tego było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	17,415,813 k. 69.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat zeszłych	„	16,824,297 „ 13.
zapas	rs.	591,516 k. 56.
Dodając zapas z roku 1838	„	2,464,890 „ $23^1/_2$.
Zapas ogólny	rs.	3,056,406 k. $79^1/_2$.

to jest: w gotowiźnie rs. 2,541,946 k. 49, w dowodach na zaliczenia rs. 514,845 k. $30^1/_2$.

1840. Projekt budżetu 1840 roku, ułożony przez Kommissyę Skarbu, obejmował więcéj o rs. 296,246 kop. 98 od budżetu roku poprzedniego. Zwiększenie to w dochodach pochodziło głównie z powiększonych zamierzeń dochodów ze stempla, ze sprzedaży soli, tytuniu i tabaki, i z wprowadzonego po raz pierwszy na budżet dochodu z majątków skonfiskowanych; zmniejszono zaś zamierzenia dochodów głównie w podatku, zwanym Subsidium Charitativum, z powodu uwolnienia od niego z woli Najwyższéj włościan i mieszczan; z loteryi, skutkiem zniesienia z Najwyższego rozkazu loteryi liczbowéj; i z dóbr oddanych na donacye. Z tego ostatniego źródła, w połączeniu z ubytkiem lat poprzednich, ubyło Skarbowi w dochodzie rs. 182,400. Wydatki zwiększyły się głównie na koszcie zakupienia większéj ilości soli, i przez wprowadzenie na budżet wydatków z majątków skonfiskowanych.

Projekt ten obejmował:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные доходы	2,727,004 р. 62 к.
b) неокладные	7,137,188 „ $2^1/_2$ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,575,158 „ 61 „
d) разные	2,046,786 „ 36 „
e) чрезвычайные доходы, т. е. отъ платежа въ возвратъ сдѣланнаго г. Варшавѣ займа	180,000 „ — „
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	244,617 „ 96 „
всего . . .	13,910,755 р. $57^1/_2$ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы Царства:

a) на уплату Государственнаго долга . .	2,665,893 р. 22 к.
b) на Коронные расходы . .	150,000 „ — „
c) на содержаніе гражданскаго управленія въ Царствѣ:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	338,275 „ $43^1/_2$ „
bb) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	2,686,133 „ 42 „
cc) на вѣдомство Юстиціи . .	500,454 „ $36^1/_2$ „

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	2,727,004	k.	62.
b) niestałe	„	7,137,188	„	2½.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,575,158	„	61.
d) rozmaite	„	2,046,786	„	36.
e) nadzwyczajne, to jest ze zwrotu pożyczki od miasta Warszawy	„	180,000	„	—
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	244,617	„	96.
ogół	rs.	13,910,755	k.	57½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) dług	rs.	2,665,893	k.	22.
b) wydatki Korony	„	150,000	„	—
c) Administracya cywilna Królestwa:				
aa) Władze wyższe	„	338,275	„	43½.
bb) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	2,686,133	„	42.
cc) Wydział Sprawiedliwości .	„	500,454	„	38½.

dd) на Финансовое вѣдомство . .	2,775,383 р. 43 к.	
ee) на Центральныя Управленія . . .	82,574 „ 4 „	
ff) на военные расходы . .	1,317,423 „ 68½ „	
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ .	3,150,000 „ — „	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	244,617 „ 96 „	
всего . .		13,910,755 р. 57½ к.

Совѣтъ Управленія, получивъ этотъ проектъ, не нашелъ противъ него никакихъ возраженій и постановленіемъ отъ 25 Іюля (6 Августа) 1839 года, за № 31,834, поручилъ препроводить оный въ Государственный Совѣтъ Царства, который, не сдѣлавъ никакого особеннаго замѣчанія, полагалъ его одобрить. Притомъ Совѣтъ Управленія полагалъ назначить въ его распоряженіе 180,000 руб. с. изъ запасныхъ суммъ, и предоставилъ Главному Директору Финансовъ право, употребить остатки суммъ, по смѣтѣ финансоваго вѣдомства, на производство отличающимся чиновникамъ наградъ и прибавокъ къ жалованью (*).

Государь Императоръ, согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, изложеннымъ въ журналѣ онаго 9 Ноября 1839 года, соизволилъ утвердить бюджетъ и вмѣстѣ съ тѣмъ

(*) Подобное разрѣшеніе Главный Директоръ Финансовъ получалъ засимъ ежегодно, но въ послѣдствіи право это ограничено суммою въ 6,000 руб. сер.

dd) Wydział Skarbu	rs.	2,775,383 k. 43.
ee) Władze centralne . . .	„	82,574 „ 4.
ff) wydatki wojenne . . .	„	1,317,423 „ 68½.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . . .	„	3,150,000 „ —
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	244,617 „ 96.
ogół . . .	rs.	13,910,755 k. 57½.

Rada Administracyjna mając sobie przedstawiony ten projekt, nie znalazła nic do nadmienienia, i decyzyą z dnia 25 Lipca (6 Sierpnia) 1839 roku Nr. 31,834, poleciła przesłać go Radzie Stanu, która, nieczyniąc żadnéj szczególnéj uwagi, wyraziła wniosek za jego przyjęciem. Wnosiła przytem Rada Administracyjna o wyznaczenie do jéj dyspozycyi, z zapasu, kredytu rs. 180,000; i pozostawiła Dyrektorowi Głównemu Skarbu możność używania pozostałości na etatach Wydziału Skarbowego, w celu udzielania odznaczającym się urzędnikom wynagrodzeń i dodatków do płac (*).

Najjaśniejszy Pan, zgodnie z opinją Rady Państwa, w protokóle jéj posiedzenia z dnia 9 Listopada 1839 roku wyrażoną, budżet zatwierdzić raczył, i do użycia z zapasu summy rubli

(*) Upoważnienie podobne otrzymywał następnie co rok Dyrektor Główny Skarbu, z ograniczeniem późniejszem do summy rs. 6,000.

Его Величеству благоугодно было разрѣшить Совѣту Управленія, употребить на чрезвычайные расходы 180,000 руб. сер. изъ запасной суммы.

Исполненіе бюджета было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	15,582,969 р. 73 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	15,711,758 „ 65 „
израсходовано болѣе	128,788 р. 92 к.
вслѣдствіе чего прежняя запасная сумма	3,056,406 „ $79^1/_2$ „
сократилась до	2,927,617 р. $87^1/_2$ к.

въ ней заключалось наличными деньгами 2,561,445 р. 42 к.

1841. Проектъ бюджета на 1841 годъ въ сравненіи съ 1840 г. былъ менѣе на 124,321 руб. $59^1/_2$ коп. сер. Доходы преимущественно увеличены: съ курительнаго и нюхательнаго табаку, соотвѣтственно контрактной суммѣ, отъ соли—сообразно средней сложности дохода за три предшествовавшіе годы, и возвратомъ выданныхъ фабрикантамъ ссудъ; но увеличеніе это не достигло того количества, на которое послѣдовало уменьшеніе дохода по другимъ статьямъ, именно по дорожному и сплавному сборамъ и по прибылямъ Польскаго Банка; уменьшеніе дохода въ обоихъ сихъ случаяхъ сдѣлано согласно пріобрѣтенному опыту. Расходы вообще уменьшились на 124,321 руб. $59^1/_2$ к. с., въ частности же сокращены на шоссейныя дороги на 326,202 руб. 30 к. с. соразмѣрно убывшему доходу отъ дорожнаго и сплавнаго сборовъ; затѣмъ расходы въ сущности увеличились по другимъ статьямъ на 191,880 р. $70^1/_2$ к. с.

Проектъ этотъ заключалъ въ себѣ:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Комисіи Финансовъ:

srebrem 180,000 na wydatki nadzwyczajne, Radę Administracyjną upoważnił.

Spełnienie budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	15,582,969 k. 73.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	15,711,758 „ 65.
wydano więcéj	rs.	128,788 k. 92.
przez co zapas dawniejszy .	„	3,056,406 „ $79\frac{1}{2}$.
zmniejszył się do summy .	rs.	2,927,617 k. $87\frac{1}{2}$.

w któréj było w gotowiźnie rs. 2,561,445 k. 42.

1841. Projekt budżetu na rok 1841 w porównaniu z rokiem 1840 obejmował mniéj o rs. 124,321 kop. $59\frac{1}{2}$. Dochody zwiększono głównie z tytuniu i tabaki odpowiednio summie kontraktowéj, z soli odpowiednio do przecięciowego dochodu z trzech lat poprzednich, i ze zwrotu pożyczek od fabrykantów; ale zwiększenia te nie wyrównywały zmniejszeniom na innych pozycyach, a głównie na opłacie od dróg i spławów, i na zyskach Banku Polskiego, jedno i drugie odpowiednio nabytemu doświadczeniu. Wydatki w ogóle zmniejszyły się o summę rs. 124,321 kop. $59\frac{1}{2}$, w szczegółach zaś zmniejszono wydatek na drogi bite o rs. 326,202 kop. 30, odpowiednio ubyłemu dochodowi z opłat od dróg i spławów; zwiększyły się więc istotnie o summę rs. 191,880 kop. $70\frac{1}{2}$ na innych pozycyach.

Projekt ten obejmował:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

I. Обыкновенныя суммы:		
a) доходы окладные	2,729,502 р.	43 к.
b) „ неокладные	7,372,146 „	99 „
c) „ съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,534,931 „	36 „
d) доходы разные	1,722,231 „	60½ „
II. Чрезвычайныя суммы:		
Сумма на погашеніе займа города Варшавы	180,000 „	— „
итого . .	13,538,812 р.	38½ к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	247,621 „	59½ „
всего . .	13,786,433 р.	98 к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы Царства:		
a) уплата долга .	2,611,407 р.	44½ к.
b) Коронные расходы	150,000 „	— „
c) расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	474,604 „	39½ „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	377,437 „	9½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	2,063,822 „	24 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	511,062 „	38½ „

I. Fundusze zwyczajne:			
a) dochody stałe	rs.	2,729,502 k.	43.
b) niestałe	„	7,372,146 „	99.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,534,931 „	36.
d) rozmaite	„	1,722,231 „	60½.
II. Fundusze nadzwyczajne:			
Fundusz na spłacenie pożyczki miasta Warszawy . . .	„	180,000 „	—
ogół . .	rs.	13,538,812 k.	38½.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnem zarządzeniem	„	247,621 „	59½.
w ogóle . .	rs.	13,786,433 k.	98.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne Królestwa:			
a) opłata długu	rs.	2,611,407 k.	44½.
b) wydatki Korony	„	150,000 „	—
c) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	474,604 „	39½.
bb) Wydział Oświecenia	„	377,437 „	9½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	2,063,822 „	24.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	511,062 „	38½.

ee) на Финансовое вѣдомство . .	2,823,521 р. 72	к.
ff) на Центральныя Управленія . . .	77,511 „ 60	„
d) на мѣстные военные расходы . . .	1,299,445 „ 50½	„
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ —	„
итого . .	13,538,812 р. 38½	к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	247,621 „ 59½	„
всего . .	13,786,433 р. 98	к.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи этого проекта, постановленіемъ отъ 3 (15) Сентября 1840 года, № 8,644, поручилъ внести оный въ Государственный Совѣтъ Царства и, кромѣ того, положилъ всеподданнѣйше испросить у Его Императорскаго Величества открытія кредита изъ запасныхъ суммъ Казны Царства, въ количествѣ 150,000 руб. сер., на чрезвычайные расходы. Равномѣрно Совѣтъ Управленія, вслѣдствіе представленія Попечителя Варшавскаго Учебнаго Округа и согласно съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, положилъ предоставить этому Попечителю право: полученное по расходамъ вѣдомства Народнаго Просвѣщенія сбереженіе обращать на распространеніе зданій, вмѣщающихъ въ себѣ учебныя заведенія, но съ обязанностью испрашивать каждый разъ на то разрѣшеніе Совѣта Управленія.

ee) Wydział Skarbu	rs.	2,823,521 k. 72.
ff) Władze centralne . . .	„	77,511 „ 60.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,299,445 „ 50½
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000 „ —
łącznie . .	rs.	13,538,812 k. 38½.
B. Wydatki Kass, pod oddzielnym zarządem będących . . .	„	247,621 „ 59½.
w ogóle . .	rs.	13,786,433 k. 98.

Rada Administracyjna po rozważeniu tego projektu, decyzyą z dnia 3 (15) Września 1840 roku Nr. 8,644 poleciła wnieść go do Rady Stanu, a prócz tego postanowiła upraszać Najjaśniejszego Pana o otworzenie z zapasu Skarbu kredytu rs. 150,000 na nadzwyczajne wydatki. Postanowiła także, iż z powodu wniosku uczynionego przez Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, i zgodnie z wnioskiem uczynionym przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, Kurator Okręgu Naukowego mocen będzie używać oszczędności na wydatkach Wydziału Oświecenia, na rozszerzenie gmachów, zakłady naukowe w sobie mieszczących, z obowiązkiem wszakże czynienia o to na każdy raz przedstawień do Rady Administracyjnéj o jéj przyzwolenie.

Государственный Совѣтъ Царства одобрилъ проектъ бюджета.

По разсмотрѣніи проекта бюджета Министромъ Финансовъ и въ Государственномъ Совѣтѣ Имперіи, какъ это видно изъ журнала засѣданія сего Совѣта 19 Декабря 1840 года, Государь Императоръ соизволилъ Высочайше утвердить бюджетъ, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ отъ 8 (20) Января 1841 года, за № 28, и Его Величеству благоугодно было предоставить Совѣту Управленія употребить изъ запасной суммы 150,000 руб. сер. на чрезвычайные расходы.

Бюджетъ исполненъ слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	15,822,864 р. 77 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	17,120,784 ,, 27½ ,,
передержано	1,297,919 р. 50½ ,,
такъ какъ запасная сумма въ концѣ 1840 года простиралась на .	2,927,617 ,, 87½ ,,
то съ истеченіемъ 1841 года она уменьшилась до	1,629,698 р. 37 к.

въ числѣ коихъ состояло наличными деньгами 1,218,551 руб. 23 коп. с.

1842. Проектъ бюджета на 1842 годъ составленъ былъ на тѣхъ же, какъ и въ предшествовавшіе годы основаніяхъ, съ тѣмъ лишь измѣненіемъ, что производившееся до того времени счисленіе суммъ польскими злотыми и грошами, во исполненіе Высочайшаго указа 21 Января (2 Февраля) 1841 года сдѣлано въ первый разъ рублями и копѣйками серебромъ.

Общая сумма бюджета была больше противъ предшествовавшей на 177,836 руб. 20 коп. сер. Увеличеніе это въ доходахъ преимущественно послѣдовало: съ консумціоннаго сбора, отъ

Rada Stanu przychylną za projektem złożyła opinję.

Po rozpoznaniu projektu budżetu przez Ministra Finansów i przez Radę Państwa, jak to się okazuje z protokółu jéj posiedzenia z dnia 19 Grudnia 1840 roku, NAJJAŚNIEJSZY PAN zatwierdził budżet przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 8 (20) Stycznia 1841 roku Nr. 28, i upoważnił Radę Administracyjną do użycia z zapasu summy rs. 150,000 na nadzwyczajne wydatki.

Budżet spełniono jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 15,822,864 k. 77.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 17,120,784 „ 27½.
wypłacono więcéj	rs. 1,297,919 k. 50½.
a że zapas z końcem roku 1840 wynosił	„ 2,927,617 „ 87½.
przeto z końcem roku 1841 zmniejszył się do	rs. 1,629,698 k. 37,

w czem było gotowizną rs. 1,218,551 kop. 23.

1842. Projekt budżetu 1842 roku ułożony był podług tych samych jak w poprzednich latach zasad, z tą tylko zmianą, iż summy obliczane podotąd w złotych i groszach polskich, w wykonaniu Ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1841 roku, obliczone zostały po raz pierwszy w rublach srebrnych i kopiejkach.

Summa ogólna budżetu była większą od poprzedniéj o rubli srebrem 177,836 kop. 20. W dochodach zwiększyła się głównie: z konsumcyi, ze sprzedaży soli i z zysków Banku Polskiego;

продажи соли и съ прибылей Польскаго Банка; уменьшился же главнѣе лотерейный доходъ, вслѣдствіе происшедшихъ перемѣнъ въ условіяхъ аренднаго содержанія этого дохода (*). Вслѣдствіе Всемилостивѣйшаго пожалованія казенныхъ имѣній убыло Казнѣ дохода въ 1842 году 4,214 руб. 77½ коп. с., а въ совокупности съ убылью прошлыхъ лѣтъ—на 192,755 р. 82½ к. с. Расходы возвысились, именно: мѣстные военные на 89,686 руб. 10½ коп. с. по случаю увеличенія издержекъ на рекрутскій наборъ и вслѣдствіе внесенія въ бюджетъ расхода на Брестъ-Литовскій Кадетскій корпусъ. Увеличено также на 10,468 руб. 28 коп. с. содержаніе Православнаго Духовенства, по поводу переименованія Варшавскаго Викаріата въ Архіепархію, и возвышено съ 22,500 до 30,000 руб. сер. пособіе Варшавскимъ Театрамъ на основаніи Высочайшей воли, объявленной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 30 Сентября (12 Декабря) 1840 года, за N° 1,511.

Совѣтъ Управленія, обозрѣвъ бюджетъ въ частностяхъ, постановленіемъ отъ 5 (17) Августа 1841 г., N° 18,652, положилъ препроводить оный въ Государственный Совѣтъ Царства на дальнѣйшее разсмотрѣніе, и, сверхъ того, вслѣдствіе представленія Коммисіи Финансовъ, опредѣлилъ: всеподданнѣйше просить Государя Императора о Высочайшемъ открытіи, при утвержденіи бюджета, Совѣту кредита въ 150,000 руб. сер., изъ запасныхъ суммъ, на непредвидѣнные могущіе случиться въ теченіи 1842 года расходы. При этомъ Совѣтъ Управленія предоставилъ Попечителю Варшавскаго Учебнаго Округа право распоряжаться резервною суммою въ 20,006 руб. 12 к. с., назначенною по смѣтѣ вѣдомства Народнаго Просвѣщенія: на при-

---

(*) Администраторъ Лотереи Вертеймъ, обязавшійся вносить годоваго дохода 101,485 р. 75 к. с., обанкрутился, а преемникъ его Кемпнеръ вскорѣ послѣ того умеръ, и по ходатайству его вдовы Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 30 Ноября (12 Декабря) 1840 года, N° 11,058, уничтожилъ контрактъ, который засимъ заключенъ былъ срокомъ на 7 лѣтъ съ Германомъ Эпштейномъ, съ условіемъ годовой платы въ 54,000 руб. сер.

zmniejszył się zaś głównie dochód z loteryi, z powodu zmiany w warunkach dzierżawy tego dochodu (*). Skutkiem oddania dóbr na donacye ubywało Skarbowi dochodu na rok 1842 rubli srebrem 4,214 k. $77^1/_2$, a w połączeniu z ubytkiem lat minionych ubyło rs. 192,755 k. $82^1/_2$. W wydatkach zwiększyły się głównie miejscowe wojenne o rs. 89,686 kop. $10^1/_2$, a to przez podwyższenie funduszu na pobór rekrutski, i zamieszczenie wydatku na korpus kadetów Brzesko-Litewskich. Zwiększyło się także o rs. 10,468 kop. 28 uposażenie Duchowieństwa Prawosławnego, z powodu zamiany Wikaryatu Warszawskiego na Archidyecezyę, i zasiłek dla Teatrów Warszawskich, który z woli Najwyższéj, oznajmionéj w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 30 Września (12 Października) 1840 roku Nr. 1,511, podwyższony został z summy rs. 22,500 do summy rs. 30,000.

Rada Administracyjna obejrzawszy budżet w szczegółach, decyzyą z dnia 5 (17) Sierpnia 1841 roku Nr. 18,652, przesłała Radzie Stanu do dalszego onegoż rozpoznania, a oprócz tego w załatwieniu wniosków Kommissyi Skarbu postanowiła upraszać Najjaśniejszego Pana, iżby przy zatwierdzaniu budżetu odkryć jéj raczył kredyt rs. 150,000, z zapasu na pokrycie nieprzewidzianych, w ciągu roku 1842 wydarzyć się mogących, wydatków. Pozostawiła przytem Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego rozrządzanie funduszem rezerwowym rs. 20,006 kop. 12, na etacie Wydziału Oświecenia mieszczącym się, na dodatki do płac i gratyfikacye dla urzędników, na najem lokalów dla zakładów naukowych, na reparacye budowli szkol-

(*) Administrator Loteryi Wertheim, poręczający dochód roczny rs. 101,485 kop. 75 zbankrutował, a jego następca Kempner wkrótce potem zmarł, na żądanie zaś wdowy po nim pozostałéj, Rada Administracyjna decyzyą z dnia 30 Listopada (12 Grudnia) 1840 roku Nr. 11,058 rozwiązała kontrakt, który następnie zawarty został na lat 7 z Hermanem Epstein, za summę roczną rs. 54,000.

бавочное жалованье и награды для чиновниковъ, а также на наемъ помѣщеній для учебныхъ заведеній, ремонтъ училищныхъ зданій и исполненіе отнесенныхъ къ нимъ повинностей, на покупку книгъ для училищныхъ наградъ и т. п., не испрашивая на то разрѣшенія Совѣта Управленія.

По проекту бюджета на 1842 годъ не послѣдовало никакихъ замѣчаній ни въ Государственномъ Совѣтѣ Царства, ни же со стороны Министра Финансовъ и Государственнаго Совѣта Имперіи, и онъ удостоился Высочайшаго утвержденія, о чемъ увѣдомилъ Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 28 Марта (9 Апрѣля) 1842 года, за № 297, съ тѣмъ лишь измѣненіемъ, что назначенная для Государственнаго Совѣта Царства, въ то время уже упраздненнаго, сумма предоставлена Варшавскимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ. Притомъ Государь Императоръ соизволилъ разрѣшить Совѣту Управленія кредитъ въ 150,000 руб. с. на чрезвычайные расходы.

Утвержденный проектъ бюджета былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенныя суммы:	
a) доходы окладные	2,717,942 р. 73½ к.
b) „ неокладные	7,481,836 „ 62 „
c) „ съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,388,963 „ 9 „
d) доходы разные	1,946,728 „ 49½ „
II. Чрезвычайныя суммы, на погашеніе займа г. Варшавы . . .	180,000 „ — „
итого . .	13,715,470 р. 94 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ,	248,799 „ 24 „
всего . .	13,964,270 р. 18 к.

nych, podatki z tychże, kupno książek na nagrody szkolne i t. p., a to bez odnoszenia się do Rady Administracyjnéj.

Projekt budżetu 1842 roku nie wywołał żadnéj uwagi ani w Radzie Stanu Królestwa, ani ze strony Ministra Finansów, ani w Radzie Państwa, i zyskał NAJWYŻSZE zatwierdzenie, o czém zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 28 Marca (9 Kwietnia) 1842 roku Nr. 297, z tą tylko zmianą, że summa przeznaczona dla Rady Stanu, już podówczas zwiniętéj, przeznaczoną została dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu. Upoważnił przytem NAJJAŚNIEJSZY PAN Radę Administracyjną do czerpnięcia kredytu rs. 150,000, na nadzwyczajne wydatki.

Zatwierdzony projekt budżetu był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:			
a) dochody stałe.	rs.	2,717,942	k. 73½.
b) dochody niestałe	„	7,481,836	„ 62.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,388,963	„ 9.
d) rozmaite	„	1,946,728	„ 49½.
II. Fundusze nadzwyczajne, na spłacenie p o ż y c z k i miasta Warszawy	„	180,000	„ —
łącznie . .	rs.	13,715,470	k. 94.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	248,799	„ 24.
ogół . .	rs.	13,964,270	k. 18.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

1. Внутренніе расходы Царства:

a) уплата долга.	2,616,694 р. 56½ к.
b) расходы Коронные.	150,000 „ — „
c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	416,584 „ 47 „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	388,512 „ 60½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ	2,093,175 „ 84 „
dd) на вѣдомство Юстиціи	511,062 „ 38½ „
ee) на Финансовое вѣдомство	2,927,597 „ 86½ „
ff) на Центральныя Управленія	72,711 „ 60 „
d) на мѣстные военные расходы	1,389,131 „ 61 „

II. Сумма въ распоряженіе Мини-

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

1. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) opłata długu	rs.	2,616,694	k.	56½.
b) wydatki Korony	„	150,000	„	—
c) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	416,584	„	47.
bb) Wydział Oświecenia	„	388,512	„	60½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	2,093,175	„	84.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	511,062	„	38½.
ee) Wydział Skarbu	„	2,927,597	„	86½.
ff) Władze centralne	„	72,711	„	60.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,389,131	„	61.

II. Fundusz do dyspozy-

стра Финансовъ . . . 3,150,000 р. — к.

итого . . 13,715,470 р. 94 к.

В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, 248,799 р. 24 к.

всего . . 13,964,270 р. 18 к.

Роспись исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ . . . . 16,283,301 р. 90 к.

издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ . . . . 15,964,300 „ 81 „

излишекъ дохода составлялъ 319,001 р. 9 к.

а за прибавленіемъ прежняго запаснаго капитала . . . . . 1,629,698 „ 37 „

вообще запасный капиталъ простирался на . . . . 1,948,699 р. 46 к.

въ томъ числѣ было наличными деньгами 1,438,991 руб. 39 к.

Въ 1842 году доходы возвысились преимущественно (круглымъ числомъ): консумціонный сборъ на 130,000 руб., отъ продажи соли на 162,000 руб., таможенный сборъ на 40,000 р., гербовой сборъ на 38,000 руб., кошерный сборъ на 31,000 р., пошлины съ перевозимыхъ черезъ границу предметовъ на 118,000 руб., но были и убытки въ доходахъ, именно по прибылямъ Польскаго Банка на 194,000 руб. Расходы оказались бо́льшіе: по суммамъ, въ непосредственномъ распоряженіи Его Императорскаго Величества состоящимъ, на 80,000 руб.; по суммамъ, состоящимъ въ распоряженіи Совѣта Управленія Царства, на 177,000 руб. и другіе менѣе значительные; кромѣ того, отнесено на дѣйствительный расходъ произведенные въ преж-

cyi Ministra Finansów . .	rs.	3,150,000 k. —
łącznie . .	rs.	13,715,470 k. 94.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	248,799 „ 24.
ogół . . .	rs.	13,964,270 k. 18.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	16,283,301 k. 90.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	15,964,300 „ 81.
było przewyżki dochodu . .	rs.	319,001 k. 9.
do czego dodając zapas dawniejszy	„	1,629,698 „ 37.
było w ogóle zapasu	rs.	1,948,699 k. 46.

a w tem gotowizną rs. 1,438,991 kop. 39.

Wpływy w roku 1842 zwiększyły się głównie (w cyfrach zaokrąglonych) z konsumcyi rs. 130,000, ze sprzedaży soli rubli srebrem 162,000, z cła rs. 40,000, ze stempla rs. 38,000, z koszernego rs. 31,000, z opłaty od przedmiotów przebywających granicę rs, 118,000; ale były i ubytki w dochodach, a głównie w zyskach Banku rs. 194,000. Wydatki były większe, z funduszu do dyspozycyi Najjaśniejszego Pana rs. 80,000, z funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 177,000, i inne pomniejsze; prócz tego zapisano do istotnego wydatku zaliczenia dawniéj

нее время авансы на устройство шоссейныхъ дорогъ. Получено также сбереженія въ расходахъ, преимущественно въ издержкахъ на мѣстныя военныя надобности на 45,000 руб. с.

1843. По проекту росписи на 1843 годъ опредѣлена была общая сумма, бо́льшая противъ предшествовавшей росписи на 870,537 руб. Въ доходахъ положено было болѣе: таможенныхъ пошлинъ на 35,000 руб., консумціоннаго сбора на 34,000 руб., кошернаго сбора на 15,000 руб., отъ продажи соли на 50,000 р., съ лѣсовъ на 21,000 руб., сбора на устройство дорогъ и водяныхъ путей сообщенія на 164,000 руб., и прочіе менѣе значительные. Кромѣ того, на погашеніе новаго займа въ 9,000,000 р., происходящаго отъ выпуска, вслѣдствіе Высочайшаго указа 11 (23) Марта 1841 года, 3-ей Серіи Казенныхъ облигацій, для уплаты сдѣланныхъ Горнымъ вѣдомствомъ займовъ въ Польскомъ Банкѣ изъ капиталовъ, принадлежащихъ Гражданскому Эмеритальному Товариществу, назначена была чрезвычайная сумма въ 540,000 руб., а именно: дохода съ горнозаводства 360,000 руб., и изъ казеннаго запаснаго капитала 180,000 руб. сер.

Расходы увеличены: на уплату долговъ на 550,000 руб., на Общее Собраніе и Департаменты Сената, кромѣ расходовавшейся суммы на Государственный Совѣтъ и на Судъ высшей инстанціи, на 80,000 руб., на покупку и перевозку соли на 108,000 руб., на шоссейныя дороги на 164,000 руб.; уменьшены же мѣстныя военныя издержки на 67,000 руб., главнымъ образомъ расходъ по рекрутскому набору и на эмеритальныя пенсіи военнымъ чинамъ.

При представленіи этого проекта въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 28 Августа (9 Сентября) 1842 года, изъяснила, что какъ предоставляемые въ распоряженіе Министра Финансовъ 3,150,000 руб. признаны составляющими неизбѣжный расходъ, то Коммисія Финансовъ нашлась вынужденною включить въ роспись 180,000 руб.

na drogi bite poczynione. Były także oszczędności na wydatkach, głównie rs. 45,000 na wydatkach miejscowych wojennych.

1843. Projekt budżetu 1843 roku obejmował summę ogólną większą od poprzedniego o rs. 870,537. W dochodach położono więcéj z cła rs. 35,000, z konsumcyi rs. 34,000, z koszernego rs. 15,000, ze sprzedaży soli rs. 50,000, z lasów rubli srebrem 21,000, z opłat na drogi i spławy rs. 164,000, i inne pomniejsze. Prócz tego na spłatę nowéj pożyczki rs. 9,000,000, pochodzącéj z wystawienia, w skutku ukazu Najwyższego z dnia 11 (23) Marca 1841 roku, 3éj seryi obligacyj Skarbowych, a to na spłacenie Bankowi Polskiemu i funduszom stowarzyszenia emerytalnego cywilnego długów przez górnictwo zaciągniętych, położono fundusz nadzwyczajny rs. 540,000, a mianowicie: jako dochód z górnictwa rs. 360,000, a z zapasu skarbowego rubli srebrem 180,000.

Wydatki zwiększono: na spłatę długów rs. 550,000; na Ogólne Zebranie i Departamenta Senatu, prócz summy jaką wydawano na Radę Stanu i na Sąd Najwyższéj Instancyi rubli srebrem 80,000; na kupno i transport soli rs. 108,000; na drogi bite rs. 164,000; zmniejszono zaś wydatki miejscowe wojenne o rs. 67,000, głównie na koszcie naboru rekrutskiego i na pensyach emerytalnych wojskowych.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj, Kommissya Skarbu w rapporcie z dnia 28 Sierpnia (9 Września) 1842 roku wyraziła, że gdy summa rs. 3,150,000 oddawana do dyspozycyi Ministra Finansów uznaną jest za wydatek nieodzowny, przeto Kommissya Skarbu znalazła się w konieczności wnieść do budżetu summę rs. 180,000 z zapasu skarbowego

изъ казеннаго запаснаго капитала. Вмѣстѣ съ тѣмъ она заявила предположеніе о томъ, чтобы назначаемая въ распоряженіе Совѣта Управленія на чрезвычайные расходы сумма не превышала 50,000 руб. сер.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта росписи въ засѣданіи своемъ 28 Августа (9 Сентября) 1842 года, представилъ оный на утвержденіе Государя Императора, и увѣдомилъ Коммисію Финансовъ предписаніемъ за № 28,603, что на чрезвычайные расходы потребуется, по меньшей мѣрѣ, кредитъ въ 100,000 руб., и что о назначеніи этой суммы онъ испрашивалъ разрѣшенія Его Императорскаго Величества.

Министръ Статсъ-Секретарь отзывомъ отъ 12 (24) Января 1843 года, за № 76, объявилъ объ утвержденіи Государемъ Императоромъ проекта росписи, и о Высочайшемъ разрѣшеніи открыть кредитъ Совѣту Управленія Царства, на чрезвычайные расходы, въ 100,000 руб. сер.

Утвержденная роспись была слѣдующая:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенныя суммы:

a) доходы окладные		2,728,074 р. 51 к.
b) „ неокладные		7,609,347 „ 80 „
c) „ съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ		1,397,670 „ 19 „
d) доходы разные		2,129,681 „ 7½ „

II. Чрезвычайныя суммы:

1° на погашеніе займа города Варшавы		180,000 „ — „
2° на уплату займа въ 9,000,000 р.: изъ Горнаго вѣдомства	360,000 р.	

czerpnąć się mającą. Proponowała przytem, iżby fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj na wydatki nadzwyczajne, nie przenosił rs. 50,000.

Rada Administracyjna rozpoznawszy projekt budżetu na posiedzeniu z dnia 28 Sierpnia (9 Września) 1842 roku przedstawiła go NAJJAŚNIEJSZEMU PANU, i oznajmiła Kommissyi Skarbu pod Nr. 28,603, że na wydatki nadzwyczajne potrzebny będzie kredyt przynajmniéj rs. 100,000, i o tę summę NAJJAŚNIEJSZEGO PANA upraszała.

Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 12 (24) Stycznia 1843 roku Nr. 76 oznajmił: że NAJJAŚNIEJSZY PAN zatwierdził projekt budżetu, i zezwolił na otworzenie Radzie Administracyjnéj kredytu rs. 100,000, na nadzwyczajne wydatki.

Zatwierdzony budżet był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:

a) dochody stałe	rs.		2,728,074 k. 51.
b) „ niestałe	„		7,609,347 „ 80.
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„		1,397,670 „ 19.
d) dochody rozmaite	„		2,129,681 „ 7½.

II. Fundusze nadzwyczajne:

1° na spłacenie pożyczki miasta Warszawy	„		180,000 „ —
2° na opłatę pożyczki 9-cio milionowéj: z górnictwa . .	rs. 360,000.		

изъ запаснаго капитала . . . . . . 180,000 р.		
		540,000 р. — к.
	итого . .	14,584,773 р. 57½ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .		250,069 „ 60½ „
	всего . .	14,834,843 р. 18 к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:

a)	уплата долга .	3,167,115 р. 75½ к.
b)	расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c)	расходы по Гражданскому Управленію: .	
aa)	на высшія Правительственныя мѣста	543,285 „ 14½ „
bb)	на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	394,256 „ 72 „
cc)	на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,329,024 „ 65½ „
dd)	на вѣдомство Юстиціи . .	491,170 „ 9½ „
ee)	на Финансовое вѣдомство . .	3,023,393 „ 29½ „

z zapasów Skarbu	rs. 180,000.		
		rs.	540,000 k. —
łącznie . .		rs.	14,584,773 k. 57½.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem		„	250,069 „ 60½.
ogół . .		rs.	14,834,843 k. 18.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne:

a) opłata d ł u g u	rs.	3,167,115 k. 75½.
b) wydatki K o-rony	„	150,000 „ —
c) Administracya cywilna:		
aa) Władze wyższe	„	543,285 „ 14½.
bb) Wydział Oświecenia	„	394,256 „ 72.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,329,024 „ 65½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	491,170 „ 9½.
ee) Wydział Skarbu	„	3,023,393 „ 29½.

ff) на Управленіе Путей Сообщенія (*) . .	943,406 р. 17 к.	
gg) на Центральныя Управленія. . .	71,147 „ 90½ „	
d) на мѣстные военные расходы . . .	1,321,973 „ 83½ „	
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „	
итого . .	14,584,773 р. 57½ к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	250,069 „ 60½ „	
всего .		14,834,843 р. 18 к.

Роспись эта исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	17,066,845 р. 6½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	17,658,739 „ 99 „
затѣмъ израсходовано болѣе .	591,894 „ 92½ к.
а какъ запасной капиталъ съ истеченіемъ 1842 года составлялъ	1,948,699 „ 46 „
то онъ уменьшился до	1,356,804 р. 53½ к.

въ томъ числѣ состояло наличными деньгами 1,063,906 р. 99½ к.

(*) Расходы на Управленіе Путей Сообщенія помѣщены были прежде по вѣдомству Внутреннихъ Дѣлъ.

ff) Zarząd Kommunikacyj (*)	rs.	943,406 k. 17.	
gg) Władze centralne . .	„	71,147 „ 90½.	
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,321,973 „ 83½.	
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów .	„	3,150,000 „ —	
łącznie . .	rs.	14,584,773 k. 57½.	
B. Wydatki Kass, pod oddzielnym zarządem będących .	„	250,069 „ 60½.	
ogół . .			rs. 14,834,843 k. 18.

Spełniono ten budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości. . . .	rs.	17,066,845 k. 6½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	17,658,739 „ 99.
wypłacono więcéj	rs.	591,894 k. 92½.
a że zapas z końcem roku 1842 wynosił	„	1,948,699 „ 46.
a zatem zmniejszył się do . .	rs.	1,356,804 k. 53½.

w czem było w gotowiźnie rs. 1,063,906 k. 99½.

(*) Wydatki Zarządu Kommunikacyj mieściły się poprzednio pod Wydziałem Spraw Wewnętrznych.

Доходы оказались больше противъ предполагавшихся, именно: консумціоннаго сбора 135,000 руб. и отъ продажи соли для внутренняго употребленія 59,000 руб.; поступило менѣе противъ росписи: прибылей Польскаго Банка на 195,000 р., таможенныхъ пошлинъ на 71,000 руб. и отъ продажи соли на потребности города Кракова на 42,000 р. Сіе послѣднее уменьшеніе возникло по тому поводу, что 20 Мая (1 Іюня) 1843 года прекратился торговый договоръ, заключенный съ правительствомъ вольнаго города Кракова на продажу соли. Главные сверхбюджетные расходы были: изъ суммъ въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящихъ 306,000 руб., на сооруженіе желѣзной дороги 1,166,000 руб., на шоссейныя дороги 70,000 руб.; получено также сбереженія по прочимъ расходамъ на сумму 341,000 руб., въ томъ числѣ по мѣстнымъ военнымъ издержкамъ 100,000 руб. сер.

1844. При составленіи проекта росписи на 1844 годъ, Коммисія Финансовъ руководствовалась прежними основаніями. Вообще проектъ этотъ составлялъ болѣе противъ росписи 1843 года на 893,101 руб. $8\frac{1}{2}$ к. Въ доходы включено болѣе: консумціоннаго сбора 90,000 руб., отъ продажи соли для внутренняго употребленія 112,000 руб., и, кромѣ того, чрезвычайную сумму 723,986 руб. отъ продажи остальной части облигацій по займу въ 9,000,000 руб. Въ росписи помѣщенъ также былъ ожидавшійся чистый доходъ по горнозаводству въ 60,000 руб. Исключено же изъ доходовъ: сумму 360,000 руб. на погашеніе долга Горнаго вѣдомства, по поводу отсутствія источника, изъ котораго эта сумма могла бы быть почерпнута; рекрутскій сборъ съ евреевъ въ количествѣ 105,000 руб. по той причинѣ, что по Высочайшей волѣ, объявленной въ предписаніи Совѣта Управленія Царства отъ 16 (28) Іюня 1843 года, за № 5,117, евреи обложены съ 1844 года наравнѣ съ прочими жителями рекрутскою повинностью; и доходъ отъ продажи соли для потребностей города Кракова въ 78,000 руб. по изложенному выше

Wpływy okazały się większe od zamierzenia głównie: z konsumcyi rs. 135,000, i ze sprzedaży soli na konsumcyę Królestwa rs. 59,000; wpłynęło zaś mniéj z zysków Banku rs. 195,000, z cła rs. 71,000, i ze sprzedaży soli na konsumcyę miasta Krakowa rs. 42,000. To ostatnie zmniejszenie nastąpiło z powodu, że z dniem 20 Maja (1 Czerwca) 1843 roku ustał układ handlowy z Rządem wolnego miasta Krakowa o sprzedaż soli. Wypłaty główne nadbudżetowe były: z funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 306,000, na budowę drogi żelaznéj rs. 1,166,000, na drogi bite rs. 70,000; były także oszczędności na innych wydatkach wynoszące rs. 341,000, w czém na wydatkach miejscowych wojennych rs. 100,000.

1844. W ułożeniu projektu budżetu na rok 1844 Kommissya Skarbu trzymała się tych samych co i poprzednio zasad. W summie ogólnéj wyniósł on więcéj niż budżet z roku 1843 rs. 893,101 k. 8½. W dochodach zamieszczono więcéj: z konsumcyi rs. 90,000, ze sprzedaży soli na konsumcyę Królestwa rs. 112,000, a prócz tego fundusz nadzwyczajny rs. 723,986, ze sprzedaży reszty obligacyj z pożyczki rs. 9,000,000. Wprowadzono także do budżetu spodziewany czysty dochód z górnictwa rs. 60,000. Wypuszczono zaś z dochodów summę rs. 360,000 na pokrycie długu górnictwa, dla braku źródeł, z których czerpniętą byćby mogła; rekrutowe od starozakonnych rs. 105,000, z powodu że z woli Najwyższéj, oznajmionéj przez Radę Administracyjną pod dniem 16 (28) Czerwca 1843 roku Nr. 5,117, żydzi na równi z innemi mieszkańcami kraju powołani zostali od roku 1844 do powinności rekrutskiéj, i dochód ze sprzedaży soli na konsumcyę miasta Krakowa rs. 78,000, z powodu już wyżéj pod rokiem 1843 objaśnionego. Zyski Banku dla uni-

поводу въ объясненіи о росписи 1843 года. Прибыли Банка, въ видахъ болѣе положительнаго разсчета, съ 600,000 руб. сокращены до 480,000 руб. Главнѣйшее возвышеніе расходовъ предполагалось: на увеличеніе по Высочайшей волѣ содержанія уголовныхъ судебныхъ мѣстъ 60,000 руб. и на издержки по устройству дорогъ и водяныхъ путей сообщеній 204,000 руб. въ дополненіе къ назначенной для сей цѣли суммѣ, происходящей изъ дорожнаго и сплавнаго сборовъ.

Сумма Мѣстныхъ военныхъ расходовъ сокращена на 56,000 руб. по тому поводу, что многіе изъ инвалидныхъ нижнихъ чиновъ вышли въ отставку или умерли, и что получено сбереженіе въ цѣнности поставки отопленія и освѣщенія.

Въ проектѣ росписи на 1844 годъ заключались:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенныя суммы:	
a) доходы окладные	2,619,148 р. 18 к.
b) „ неокладные	7,797,730 „ 38 „
c) „ съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ.	1,387,562 „ 32 „
d) доходы разные	2,063,721 „ 95 „
II. Чрезвычайныя суммы	1,017,986 „ — „
итого . .	14,886,148 р. 83 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	841,795 „ 43½ „
всего . .	15,727,944 р. 26½ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:	
a) уплата долга .	3,169,489 р. 18 к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „

knienia zawodu, z summy rs. 600,000 zmniejszono do summy rs. 480,000. Zwiększenia główne w wydatkach proponowano rs. 61,000 na powiększenie z woli Najwyższéj uposażenia Sądownictwa Kryminalnego, i rs. 204,000 na wydatki dróg i spławów, dopełniając posługujący na ten cel fundusz z opłat na drogi i spławy.

Summę na wydatki miejscowe wojenne zmniejszono o rubli srebrem 56,000, z powodów, że wielu niższych stopni inwalidów wyszło ze służby lub zmarło, i że na cenie dostawy opału i światła zyskano oszczędność.

Projekt budżetu na rok 1844 obejmował:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:		
a) dochody stałe	rs.	2,619,148 k. 18.
b) „ niestałe	„	7,797,730 „ 38.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,387,562 „ 32.
d) rozmaite	„	2,063,721 „ 95.
II. Fundusze nadzwyczajne . .	„	1,017,986 „ —
łącznie . .	rs.	14,886,148 k. 83.
B. Dochody Kass, pod oddzielnym zarządem będących . .	„	841,795 „ 43½.
ogół . . .	rs.	15,727,944 k. 26½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne:		
a) opłata długu	rs.	3,169,489 k. 18.
b) wydatki Korony	„	150,000 „ —

c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	537,390 р. 94½ к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	394,223 „ 29 „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,392,204 „ 67½ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	553,012 „ 9½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	3,052,813 „ 95 „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	1,147,552 „ 77 „
gg) на Центральныя Управленія . .	73,762 „ 90½ „
d) на мѣстные военные расходы . . .	1,265,699 „ 2 „
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
итого . . .	14,886,148 р. 83 к.

В. Расходы Кассъ, подъ

c) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	rs.	537,390 k.	94½.
bb) Wydział Oświecenia	„	394,223 „	29.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,392,204 „	67½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	553,012 „	9½.
ee) Wydział Skarbu	„	3,052,813 „	95.
ff) Zarząd Komunikacyj .	„	1,147,552 „	77.
gg) Władze centralne . . .	„	73,762 „	90½.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,265,699 „	2.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000 „	—
łącznie . .	rs.	14,886,148 k.	83.

B. Wydatki Kass, zostają-

особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . 841,795 р. 43½ к.

всего . . 15,727,944 р. 26½ к.

Составленная Коммисіею Финансовъ роспись эта одобрена постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 5 (17) Октября 1843 года, № 8,333, и симъ послѣднимъ представлена на Высочайшее утвержденіе, съ испрошеніемъ вмѣстѣ съ тѣмъ назначенія въ распоряженіе онаго изъ запаснаго капитала 200,000 руб. на чрезвычайные расходы.

Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 8 (20) Марта 1844 года, за № 608, объявилъ, что роспись удостоилась Высочайшаго утвержденія, и что Государь Императоръ соизволилъ разрѣшить испрашивавшійся кредитъ въ 200,000 руб.

Въ течении 1844 года произошло слѣдующее:

По поводу испытанныхъ въ семъ году бѣдствій, вслѣдствіе разлива рѣкъ, неурожая и падежа скота, необходимо было пріостановить взиманіе казенныхъ податей, преимущественно за предшествовавшіе годы; при томъ нужно было удовлетворить расходы минувшихъ лѣтъ. Такое положеніе дѣла, въ особенности же необходимость принятія Казною на себя устройства Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги, начатой акціонернымъ обществомъ, которой сіе послѣднее не было въ состояніи окончить, а также изъятія изъ обращенія гарантированныхъ Правительствомъ акцій сего общества, было поводомъ къ изысканію вспомогательныхъ средствъ на устройство желѣзной дороги, производствомъ займа въ 500,000 руб. изъ Казны Имперіи, и преобразованіемъ Государственнаго долга. Для этой операціи, во исполненіе Высочайшаго указа 29 Февраля (11 Марта) 1843 года, пущены въ обращеніе, при соучастіи Польскаго Банка, пятипроцентныя казенныя облигаціи, а именно:

cych pod oddzielnym zarządem . . rs. 841,795 k. $43^1/_2$.

ogół . . . rs. 15,727,944 k. $26^1/_2$.

Budżet tak ułożony przez Kommissyę Skarbu, Rada Administracyjna decyzyą z dnia 5 (17) Października 1843 roku Nr. 8,333 przyjęła i pod Najwyższe zatwierdzenie przedstawiła, prosząc zarazem o wyznaczenie do jéj dyspozycyi na nadzwyczajne wydatki kredytu rs. 200,000 z zapasu skarbowego.

Minister Sekretarz Stanu oznajmił pod dniem 8 (20) Marca 1844 roku Nr. 608, iż Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet na rok 1844, i udzielił Radzie Administracyjnéj żądany kredyt rs. 200,000.

W ciągu roku 1844 zaszło co następuje:

Z powodu doświadczonych w tym roku klęsk wylewu rzek, nieurodzaju i upadku inwentarzy, znaczna część należności skarbowych, zwłaszcza z lat poprzednich, musiała być w poborze wstrzymaną; wydatki zaś z lat dawniejszych przychodziły do zaspokojenia. Taki stan rzeczy, a nadewszystko konieczność, w jakiéj się Rząd znalazł, przyjęcia na siebie budowy drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj przez Stowarzyszenie Akcyonaryuszów dawniéj rozpoczętéj, któréj oni kończyć nie byli w możności, i wycofania z obiegu ich akcyj, za które Rząd ręczył, były powodem szukania środków pomocniczych w pożyczce ze Skarbu Cesarstwa na budowę drogi żelaznéj w summie rubli srebrem 500,000 zaciągniętéj, i w konwersyi długu krajowego. Za przedmiot téj operacyi, w wykonaniu Ukazu Najwyższego z dnia 29 Lutego (11 Marca) 1843 roku użyto obligacye skarbowe 5-cio procentowe, za pośrednictwem Banku Polskiego w obieg wypuszczone, a mianowicie:

Серія I	1835 года, ...	въ 3,750,000 руб.
„ II	1838 „	въ 5,250,000 „
„ III	1841 „	въ 9,000,000 „

то есть вообще три серіи на сумму . . . . 18,000,000 руб., изъ которой къ 1-му Апрѣля 1844 года оставалось въ обращеніи 15,381,690 руб. 65 коп. По этимъ облигаціямъ, Казна уплачивала 5%, и первыя двѣ серіи оныхъ уплатою на погашеніе 3% имѣли быть выкуплены въ теченіе 19 лѣтъ, то есть къ 1854 и 1858 году; послѣднюю же серію предполагалось взносомъ 1% на погашеніе выкупить въ продолженіе 36 лѣтъ, то есть къ 1877 году, и вносившаяся для сей цѣли въ Польскій Банкъ сумма составляла 1,260,000 руб. Вслѣдствіе уменьшенія процентовъ до 4% и на погашеніе до 0,4%, долгъ этотъ будетъ погашенъ въ теченіе 61 года, то есть къ 1905 году, а изъ тогдашней суммы въ 1,260,000 руб. представилась возможность образовать новыя четырехпроцентныя казенныя облигаціи на сумму . . . . 28,636,500 р.

изъ коихъ назначено для замѣна и выкупа находящихся въ обращеніи пятипроцентныхъ облигацій, считая $86\frac{2}{3}$ за сто . . . . 17,748,081 р. 52 к.

остальные же . . . . 10,888,418 р. 48 к.

поступили въ распоряженіе Казны.

Кромѣ того, изъ назначенной для выкупа облигацій суммы, Казна за владѣемыя ею облигаціи получила . . . . 4,376,769 „ 23 „

затѣмъ общая сумма имѣвшихся Казною четырехпроцентныхъ облигацій составляла . . . . 15,265,187 р. 71 к., изъ коихъ часть употреблено на расходы по устройству желѣзной дороги и въ счетъ уплаты долга Горнаго вѣдомства, а 7,115,073 р. 33 к. остались для дальнѣйшаго распоряженія.

Seryi I	z roku 1835		rs.	3,750,000,
„ II	„ 1838		„	5,250,000,
„ III	„ 1841		„	9,000,000,

czyli łącznie wszystkich 3-ch seryj za summę . rs. 18,000,000, z któréj pozostawało w obiegu z dniem 1 Kwietnia 1844 roku rs. 15,381,690 k. 65. Od obligów tych Skarb płacił 5%, i pierwsze dwie serye amortyzując opłatą 3% miał spłacić w ciągu lat 19, czyli do roku 1854 i 1858, a ostatnią amortyzując opłatą 1% miał spłacić w ciągu lat 36, czyli do roku 1877, na co fundusz corocznie do Banku wnoszony wynosił rs. 1,260,000. Skutkiem zmniejszenia stopy procentu do 4%, a amortyzacyi do 0,4%, dług ten umorzy się w ciągu lat 61, czyli do roku 1905, a fundusz ówczesny rs. 1,260,000 pozwolił utworzyć nowych obligów skarbowych czteroprocentowych na summę rs. 28,636,500 k. —

z których przeznaczono na zamianę i wykup obligacyj 5% w biegu będących, licząc $86^2/_3$ za 100, summę	„	17,748,081 „ 52.
a reszta w ilości	rs.	10,888,418 k. 48.

pozostała do dyspozycyi Rządu.

Prócz tego z summy na wykup obligów przeznaczonéj, Skarb za posiadane przez siebie obligi otrzymał . .	„	4,376,769 „ 23.
miał przeto w ogóle funduszu w obligacyach czteroprocentowych . . .	rs.	15,265,187 k. 71.

z czego część użył na wydatki na drogę żelazną i na dalsze zaspokojenie długu górniczego, a reszta rs. 7,115,073 kop. 33 pozostała do dalszéj dyspozycyi.

Роспись 1844 года исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило на текущіе доходы 14,773,736 руб. 54½ коп., въ счетъ недоимки прежнихъ лѣтъ 840,641 руб. 10½ коп., отъ преобразованія государственныхъ бумагъ и изъ другихъ чрезвычайныхъ источниковъ 10,839,442 руб. 56½ коп., всего же . . . . 26,453,820 р. 21½ к.

употреблено: на расходы: текущіе 13,689,421 р. 55½ к., неисполненные за прошедшее время 988,576 руб. 48½ к., и чрезвычайные, какъ-то: на удовлетвореніе долговъ Горнаго вѣдомства, на издержки по устройству желѣзной дороги и т. п. 9,503,515 р. 32 к., въ слѣдствіе перечисленія по кассовымъ книгамъ замѣна пятипроцентныхъ Казенныхъ облигацій четырехпроцентными 2,318,400 руб. 62½ коп., всего же . . . . 26,499,913 „ 98½ „

затѣмъ употреблено болѣе . . . . . . 46,093 р. 77 к.

оставшійся же съ истеченіемъ 1843 года запасной капиталъ . . . . 1,356,804 „ 53½ „

сократился до . . . . 1,310,710 р. 76½ к.

то есть состояло: наличными деньгами 895,152 р. 12 к., и документами по авансамъ 415,558 р. 64½ к.

По Высочайшему указу 5 (17) Іюля 1844 года опредѣлены новые источники Казеннаго дохода, а именно съ пошлинъ за выдѣлку вина и за пропинаціонныя свидѣтельства.

1845. Изготовленный Коммисіею Финансовъ проектъ росписи на 1845 годъ, составлялъ вообще болѣе противъ предшествовавшей росписи на 362,027 руб. 71 коп.

Это возвышеніе доходовъ главнымъ образомъ происходило отъ того, что въ роспись внесены съ вновь установленныхъ пошлинъ: за выдѣлку вина въ винокурняхъ 1,000,000 руб. и за

Spełnienie budżetu 1844 roku było następujące:

Wpłynęło z dochodów bieżących rs. 14,773,736 kop. 54½, zaległych rs. 840,641 kop. 10½, z konwersyi papierów publicznych i innych źródeł nadzwyczajnych rs. 10,839,442 kop. 56½, łącznie . . . . rs. 26,453,820 k. 21½.

Wydano: na wydatki bieżące rs. 13,689,421 kop. 55½, zaległe rubli srebrem 988,576 kop. 48½, nadzwyczajne, jako to: na zaspokojenie długów górnictwa, koszta budowy drogi żelaznéj, i t. p. rs. 9,503,515 k. 32; skutkiem przeprowadzania przez księgi kassowe zamiany obligacyj skarbowych 5-cio procentowych na 4-ro procentowe, rs. 2,318,400 k. 62½ łącznie . . . . „ 26,499,913 „ 98½,

wydano więcéj . . . . rs. 46,093 k. 77,
a zapas pozostały z końcem roku 1843 . . . . „ 1,356,804 „ 53½,

zmniejszył się do . . . . rs. 1,310,710 k. 76½, to jest w gotowiźnie rs. 895,152 kop. 12, w dowodach na zaliczenia rs. 415,558 k. 64½.

Ukazem Najwyższym z dnia 5 (17) Lipca 1844 roku postanowione zostały dla Skarbu nowe źródła dochodu, a mianowicie: z opłat od wyrobu wódki i za patenta propinacyjne.

1845. Ułożony przez Kommissyę Skarbu projekt budżetu na rok 1845 wynosił w summie ogólnéj więcéj od poprzedniego o rs. 362,027 k. 71.

Zwiększenie to w dochodach pochodziło głównie ztąd, iż położono w budżecie z nowo zaprowadzonéj opłaty od wyrobu wódki w gorzelniach rs. 1,000,000, i z opłat od patentów pro-

пропинаціонныя свидѣтельства 64,221 руб., и что въ росписи показаны были въ увеличенномъ размѣрѣ случайные доходы, помѣщеніемъ въ оной суммы изъ сборовъ на пересылку бѣглецовъ и бродягъ. Главная же убыль состояла: въ чрезвычайныхъ доходахъ на 723,986 руб., каковая сумма значилась по росписи 1844 года отъ продажи облигацій по займу въ 9,000,000 руб., и въ томъ, что вмѣсто показанныхъ въ сей послѣдней росписи 90,000 руб., причитавшихся отъ Казны Имперіи на проценты за второе полугодіе 1844 года съ 3,000,000 руб., положены на 1845 годъ 64,964 руб. 74 коп., слѣдующіе на эти же проценты съ 1,082,745 руб. 67 коп., которые, по сдѣланному разсчету, дѣйствительно подлежали поступленію отъ Казны Имперіи.

По статьѣ расходовъ прибыло: на уплату долговъ Горнаго вѣдомства 135,239 руб. 59½ коп.; на возвратъ Польскому Банку, срочнаго платежа въ 4,332 руб. 12 коп. за купленный отъ него домъ въ городѣ Варшавѣ за сумму 72,000 руб., по поводу устройства съѣзда къ рѣкѣ Вислѣ; на сооруженіе, по Высочайшей волѣ, объявленной въ предписаніи Намѣстника въ Царствѣ отъ 8 Декабря 1843 года, за № 2,330, четырехъ монументовъ въ память бывшихъ въ 1831 году сраженій у Воли, Грохова, Остроленки и Якуци, помѣщена часть издержекъ, то есть 40,850 р. (весь расходъ долженствовалъ составлять 163,400 р.); на взиманіе и контроль пошлинъ за выдѣлку водки 156,715 р.; и прочіе менѣе значительные расходы, въ числѣ которыхъ въ первый разъ внесенъ въ роспись, соотвѣтственный доходу расходъ въ 32,702 руб. 44 коп. на пересылку бродягъ и бѣглецовъ. По этой же статьѣ расходовъ убыло: изъ мѣстныхъ военныхъ издержекъ 26,148 руб. 55½ коп., а также другія менѣе значительныя издержки.

При представленіи этой росписи въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ въ рапортѣ отъ 23 Сентября (4 Октября) 1844 года, за № 18,034, изъяснила:

pinacyjnych rs. 64,221, i ze zwiększonego zamierzenia dochodów przypadkowych przez wprowadzenie do budżetu funduszu z opłat na transport zbiegów i włóczęgów. Ubyło zaś głównie: w dochodach nadzwyczajnych summa rs. 723,986, mieszcząca się w budżecie roku 1844, ze sprzedaży obligacyj pożyczki 9-cio milionowéj, a zamiast mieszczącéj się w tymże budżecie summy rs. 90,000, przypadłéj ze Skarbu Cesarstwa, tytułem procentu za drugie półrocze 1844 roku od summy rs. 3,000,000, położono na rok 1845 summę rs. 64,964 kop. 74, należną tytułem tego procentu od summy rs. 1,082,745 kop. 67, jaka po uczynionym obrachunku istotnie od Skarbu Cesarstwa przypadała.

W wydatkach przybyły: na opłatę długów górnictwa rubli srebrem 135,239 kop. 59½; na zwrot Bankowi Polskiemu raty za dom w Warszawie, nabyty od niego za summę rs. 72,000, z powodu wybudowania zjazdu do Wisły, rs. 4,332 kop 12; na koszta wybudowania, z woli Najwyższéj, oznajmionéj w reskrypcie Namiestnika Królestwa z dnia 8 Grudnia 1843 roku, Nr. 2,330, czterech pomników na pamiątkę bitew zaszłych w roku 1831 pod Wolą, Grochowem, Ostrołęką i Jakaciem, pomieszczono część kosztu to jest rs. 40,850 (cały koszt wynosić miał rubli srebrem 163,400); na pobór i kontrollę opłaty od wyrobu wódki rs. 156,715; i inne pomniejsze, w pośród których położony po raz pierwszy w budżecie odpowiedni dochodowi wydatek rubli srebrem 32,702 kop. 44, na transport włóczęgów i zbiegów. Ubyła w wydatkach miejscowych wojennych summa rs. 26,148 kop. 55½; ubyły także inne pomniejsze wydatki.

Przedstawiając ten projekt budżetu Radzie Administracyjnéj pod dniem 23 Września (4 Października) 1844 roku Nr. 18,034, Kommissya Skarbu wyraziła:

1. По поводу Высочайшаго пожалованія имѣній произошла убыль въ доходахъ на 207,913 руб. 54 коп.

2. Расходы, отнесенные въ теченіе 7-ми предшествовавшихъ лѣтъ на суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящія, составили 2,087,829 руб. $82\frac{1}{2}$ коп.; запасной же капиталъ, превосходившій съ истеченіемъ 1840 года 2,500,000 руб. сократился до 276,000 руб. Показывающіеся съ точностью по росписи доходы, не предвѣщаютъ излишка, предположеніе же иныхъ доходовъ дѣлается въ увеличенномъ размѣрѣ по необходимости покрыть бюджетные расходы; другіе же доходы уменьшились, какъ напр.: таможенныя пошлины— по случаю сдѣланныхъ Пруссіи уступокъ, доходъ съ казенныхъ имѣній— по поводу продолженія пожалованій, арендъ и долговременныхъ арендныхъ владѣній, духовная оѳяра — по случаю замѣна денежною платою вносимыхъ натурою десятинъ, — или должны сократиться, какъ-то: шинковый сборъ съ евреевъ — по поводу устраненія ихъ отъ сельской пропинаціи; иные, наконецъ, доходы вовсе прекратились, какъ-то: Subsidium Charitativum съ крестьянъ и мѣщанъ въ духовныхъ имѣніяхъ, числовая лотерея и рекрутскій сборъ съ евреевъ. Экономія въ расходахъ значительно уменьшилась, ибо остаточныя суммы по вѣдомствамъ: Народнаго Просвѣщенія, Медицинскому, Александринскаго Института воспитанія дѣвицъ, Евангелическаго Духовенства и Сената, отчислявшіяся прежде въ сбереженіе, оставляются въ распоряженіи вѣдомствъ. Поэтому Коммисія Финансовъ, опасаясь относительно возможности исполненія росписи, предположила въ распоряженіе Совѣта Управленія только сумму 100,000 руб., и это по той причинѣ, что предвидѣнные на 1845 годъ, подлежащіе къ отнесенію на эту сумму расходы простирались до 47,145 руб. $30\frac{1}{2}$ коп.

1. Iż z powodu donacyj ubyło w dochodzie rs. 207,913 k. 54.
2. Że w ciągu 7-miu lat poprzednich wydatki zaregulowane do funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj wynosiły rs. 2,087,829 kop. $82^1/_2$, a zapas skarbowy, który z końcem roku 1840 przewyższał summę rs. 2,500,000, zmniejszył się do summy rs. 276,000; że dochody, ściśle do budżetu podawane, nie obiecują przewyżki, drugich zamierzenie wyciągane bywa z konieczności dorównania wydatkom budżetowym; inne pomniejszyły się, jak np. cło, przez koncessye Prussom uczynione, dochód z dóbr rządowych, przez dalsze donacye, arendy i długoletnie dzierżawy; ofiara duchowna, przez zamianę dziesięcin wytycznych na pieniężne; lub zmniejszyć się muszą, jak szynkowe od żydów z powodu rugowania ich z propinacyj wiejskich; inne nakoniec zupełnie ubyły, jak Subsidium Charitativum od włościan i mieszczan w dobrach duchownych; loterya liczbowa i rekrutowe od żydów. Oszczędności na wydatkach znaczącego doznały uszczuplenia, gdyż pozostałości Wydziału Oświecenia, Wydziału Lekarskiego, Instytutu Aleksandryńskiego wychowania panien, Duchowieństwa ewangelickiego i Senatu, które dawniéj przechodziły na oszczędność, zachowują się do dyspozycyi Władz. W obawie więc o spełnienie budżetu, Kommissya Skarbu zaproponowała na fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj tylko rs. 100,000, i to dla tego w takiéj wysokości, iż przewidziane na rok 1845 do niego regulujące się wydatki wynosiły rs. 47,145 kop. $30^1/_2$.

3. При предположенiи размѣра пошлины за выдѣлку вина, Коммисiя основалась на статистическихъ данныхъ 1842 года, но какъ эти данныя могутъ быть невѣрныя, и какъ картофель вслѣдствiе наводненiя подвергся порчѣ, то доходъ съ этого источника можетъ оказаться не надежнымъ.

4. Помѣщены въ роспись числившiяся прежде отдѣльно суммы на устройство дорогъ и водяныхъ путей сообщенiй, расходъ же превышаетъ доходъ съ этого источника на 268,700 руб. 82 коп.

5. Горное вѣдомство не въ состоянiи доставить денегъ на погашенiе своихъ долговъ, и Казна вынуждена дать для сего въ 1845 году 400,913 руб. 14½ коп.

6. Прибыли Банка, составлявшiя прежде 600,000 руб., вслѣдствiе уменьшенiя оныхъ въ 1842 и 1843 годахъ, показаны по росписямъ 1844 и 1845 года, только въ количествѣ 480,000 руб., соотвѣтствующемъ 6% съ основнаго капитала 8,000,000 руб.; для пополненiя каковаго капитала предстояло уплатить Банку 1,433,987 руб. 31½ коп., до того же времени Казна обязана была производить проценты на эту сумму.

7. Высочайше повелѣно было ввести экономiю въ расходахъ чрезъ сокращенiе штатовъ вѣдомствъ и соединенiе губернiй; постановленiемъ же Совѣта Управленiя Царства отъ 16 (28) Ноября 1843 года, № 9,340, поручено Вѣдомствамъ представить предположенiя по сему предмету.

Послѣдствiя сего были слѣдующiя:

а) отъ уменьшенiя съ 1845 года числа губернiй должно было быть получено сбереженiя 12,076 р. 55 к., между тѣмъ чрезъ увеличенiе расходовъ на содержанiе канцелярiй Уѣздныхъ Начальниковъ и Чиновниковъ для особыхъ порученiй при Губернаторахъ, вмѣсто сбереженiя прибыло расходовъ на 13,318 руб. 5 коп.;

3. Iż do zaproponowania opłaty od wyrobu wódki oparła się na danych statystycznych z roku 1842, a gdy te mogą być niepewne, i gdy kartofle skutkiem wylewów uległy zniszczeniu, to dochód z tego źródła może być zawodny.

4. Iż fundusze dawniéj oddzielne na drogi i spławy weszły na budżet, a wydatki przenoszą dochód z tego źródła o rs. 268,700 kop. 82.

5. Iż górnictwo nie jest w stanie dostarczyć fundusz na spłatę swoich długow, i że Skarb musi tu dodać w roku 1845 rs. 400,913 kop. $14\frac{1}{2}$.

6. Iż zyski Banku dawniéj wynoszące rs. 600,000, skutkiem zniżenia się ich w latach 1842 i 1843 położono do budżetu w latach 1844 i 1845 tylko w summie rs. 480,000, odpowiadającéj 6% od jego uposażenia rs. 8,000,000, do uzupełnienia wszakże tego uposażenia była jeszcze do zrealizowania summa rs. 1,433,987 k. $31\frac{1}{2}$, a tymczasem Skarb od téj summy procent Bankowi opłacać musiał.

7. Że zaleconą była Najwyżéj oszczędność przez zmniejszanie etatów Władz i połączenie gubernii, a Rada Administracyjna decyzyą z dnia 16 (28) Listopada 1843 roku Nr. 9,340 poleciła Władzom podanie wniosków.

Skutki tego okazały się następujące:

a) przez zmniejszenie od roku 1845 liczby gubernij miała wyniknąć oszczędność rs. 12,076 kop. 55, tymczasem przez zwiększenie wydatków na uposażenie biur Naczelników Powiatowych i na urzędników do szczególnych poruczeń przy Gubernatorach, zamiast oszczędności przybyło wydatku rs. 13,318 kop. 5;

b) штатъ вѣдомства Юстиціи не только не уменьшенъ на 1845 годъ, но еще увеличенъ 8,105 руб.;
c) мѣстные военные расходы сокращены на 24,000 руб.;
d) штатъ Высшей Счетной Палаты оставленъ безъ измѣненія;
e) по штату Финансоваго вѣдомства получено сбереженія 86,500 руб.

8. Согласно предписанію Намѣстника въ Царствѣ отъ 12 (24) Апрѣля 1844 года, за № 1,960, принадлежащій Банку домъ № 365 въ городѣ Варшавѣ купленъ Казною за 72,000 руб. для устройства съѣзда къ мосту, каковыя деньги Казна обязана уплачивать Банку, посредствомъ ежегодныхъ платежей въ 4,332 руб. 12 коп. Такъ какъ домъ этотъ купленъ собственно въ пользу города, то Комисія Финансовъ заявила предположеніе о томъ, чтобы городъ возвратилъ Казнѣ означенную выше сумму.

Кромѣ того, Коммисіею Финансовъ сдѣланы были еще другія замѣчанія и предположенія меньшей противъ упомянутыхъ важности.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта росписи въ засѣданіи 3 (15) Октября 1844 года, № 18,034, положилъ представить оный на Высочайшее утвержденіе и всеподданнѣйше испросить назначенія въ его распоряженіе 200,000 руб., не соглясясь на уменьшеніе оныхъ до 100,000 руб., какъ это предполагала Коммисія Финансовъ.

Притомъ Совѣтъ положилъ:

разсмотрѣть въ непродолжительное время предположенныя особымъ Комитетомъ мѣры, клонящіяся къ увеличенію дорожныхъ суммъ;

согласиться на установленіе, подъ предсѣдательствомъ Главнаго Директора Финансовъ, Комитета для представленія предположеній объ уменьшеніи штатовъ, и проекта основанія къ назначенію жалованья по каждому классу должностей равныхъ между собою Управленій;

b) etat Wydziału Sprawiedliwości nietylko nie został na rok 1845 pomniejszony, ale owszem powiększono go o summę rs. 8,105;

c) w wydatkach miejscowych wojennych, ubyła summa rs. 24,000;

d) etat Najwyższéj Izby Obrachunkowéj pozostał bez zmiany;

e) na etacie Wydziału Skarbowego oszczędzono summę rs. 86,500.

8. Iż stosownie do polecenia Namiestnika Królestwa z dnia 12 (24) Kwietnia 1844 roku Nr. 1,960, dom w Warszawie Nr. 365 własnością Banku będący, nabyty został przez Skarb za summę rs. 72,000, dla otworzenia zjazdu do mostu, a należność powyższą zwracać ma Skarb Bankowi przez coroczne raty rs. 4,332 kop. 12. Gdy dom ten kupiony został właściwie na użytek miasta, przeto Kommissya Skarbu wnosiła, iżby miasto zwracało wydatek Skarbowi.

Prócz tego Kommissya Skarbu poczyniła inne jeszcze uwagi i wnioski mniejszego od powyższych znaczenia.

Rada Administracyjna roztrząsnąwszy projekt budżetu na posiedzeniu z dnia 3 (15) Października 1844 roku Nr. 18,034 postanowiła przedstawić go Najjaśniejszemu Panu i upraszać o wyznaczenie do jéj dyspozycyi funduszu rs. 200,000, na pomniejszenie którego do rs. 100,000, przez Kommissyę Skarbu wnioskowane, nie zgodziła się.

Obok tego Rada wyrzekła:

że nieomieszka wejść w rozpoznanie zaproponowanych przez oddzielny Komitet środków, mających na celu powiększenie funduszów drogowych;

że zgadza się na utworzenie, pod prezydencyą Dyrektora Głównego Skarbu, Komitetu, mającego podać wnioski co do oszczędności na etatach, i co do zaproponowania zasady, jaka płaca ma być przywiązaną do każdéj klassy urzędników we Władzach sobie równych;

поручить Вѣдомствамъ, не назначать пособія на леченіе, въ размѣрѣ, превышающемъ соотвѣтственные оклады чиновниковъ; опредѣленіе же необходимости назначенія лица для заступленія чиновника, уволеннаго въ отпускъ, Совѣтъ предоставилъ своему усмотрѣнію; и

при производствѣ городомъ новаго займа на покрытіе издержекъ по устройству съѣзда, имѣть въ виду возвратъ Казнѣ понесеннаго ею расхода на покупку Банковаго дома.

Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго, въ Государственномъ Совѣтѣ Имперіи, разсмотрѣвъ проектъ росписи, въ журналѣ своемъ отъ 12 Декабря 1844 года положилъ:

1) представить проектъ этотъ на Высочайшее утвержденіе, съ назначеніемъ кредита Совѣту Управленія Царства въ 200,000 руб.;

2) вмѣнить въ особенную заботу Совѣта Управленія завести экономію въ расходахъ по внутренней администраціи посредствомъ уменьшенія штатовъ, и обратить вниманіе онаго на домогательство Министра Финансовъ Имперіи, объ увеличеніи поступающихъ изъ Казны Царства суммъ на общія государственныя надобности.

Государь Императоръ въ 5 день Апрѣля 1845 года соизволилъ Высочайше утвердить это мнѣніе.

Роспись 1845 года была слѣдующая:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:	
a) окладные	2,617,205 р. 57 к.
b) неокладные	8,848,846 „ 39½ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,367,137 „ 24½ „
d) разные	2,099,322 „ 10½ „
II. Чрезвычайные доходы	268,964 „ 74 „
итого . .	15,201,476 р. 5½ к.

że postanowiła polecić Władzom, iżby nie wyznaczały wsparć na kuracyę, stosunkową płacę urzędników przewyższających; wyrzeczenie zaś względem potrzeby wyznaczania zastępcy urlopowanego urzędnika sobie zachowała;

że przy zaciąganiu nowéj pożyczki przez miasto, na pokrycie kosztów urządzenia zjazdu, zwrot Skarbowi wydatku na kupno domu bankowego z uwagi spuszczony być nie ma.

Departament do Spraw Królestwa w Radzie Państwa, po rozważeniu projektu budżetu, w protokóle z dnia 12 Grudnia 1844 roku objawił zdanie:

1) iżby ponieść go pod Najwyższe zatwierdzenie, z wyznaczeniem Radzie Administracyjnéj kredytu rs. 200,000;
2) iżby poruczyć szczególnemu staraniu Rady Administracyjnéj oszczędność na wydatkach administracyi wewnętrznéj, przez zmniejszenie etatów, i zwrócić uwagę na żądanie Ministra Skarbu Cesarstwa, iżby powiększony był fundusz oddawany ze Skarbu Królestwa na ogólne potrzeby Państwa.

Najjaśniejszy Pan raczył pod dniem 5 Kwietnia 1845 roku zatwierdzić tę opinję.

Budżet roku 1845 był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Dochody zwyczajne:			
a) dochody stałe	rs.	2,617,205	k. 57.
b) „ niestałe	„	8,848,846	„ 39½.
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„	1,367,137	„ 24½.
d) dochody rozmaite	„	2,099,322	„ 10½.
II. Dochody nadzwyczajne . . .	„	268,964	„ 74.
łącznie . .	rs.	15,201,476	k. 5½.

B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .		888,495 р. 92 к.
всего . .		16,089,971 р. $97^1/_2$ к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:

a) уплата долга .	3,738,523 р. $55^1/_2$ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	578,312 „ $37^1/_2$ „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	396,235 „ 77 „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ	1,457,657 „ 85 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	561,117 „ $9^1/_2$ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	3,120,489 „ $39^1/_2$ „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	735,826 „ $64^1/_2$ „
gg) на Центральныя Управленія . . .	73,762 „ $90^1/_2$ „

B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . . . . . rs. 888,495 k. 92.

ogół . . . rs. 16,089,971 k. 97½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne:

a) opłata długu	rs.	3,738,523	k. 55½.
b) wydatki Korony	„	150,000	„ —
c) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	578,312	„ 37½.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	396,235	„ 77.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,457,657	„ 85.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	561,117	„ 9½.
ee) Wydział Skarbu	„	3,120,489	„ 39½.
ff) Zarząd Kommunikacyj .	„	735,826	„ 64½.
gg) Władze centralne . . .	„	73,762	„ 90½.

d) на мѣстные военные расходы	1,239,550 р. 46½ к.	
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „	
итого .	15,201,476 р. 5½ к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	888,495 „ 92 „	
всего . .		16,089,971 р. 97½ к.

Исполненіе этой росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,014,637 р. 43½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,867,013 „ 71 „
осталось въ запасѣ	147,623 р. 72½ к.
а за прибавленіемъ оставшихся отъ 1844 года запасныхъ	1,310,710 „ 76½ „
вообще запасной капиталъ составлялъ	1,458,334 р. 49 к.

Въ числѣ сверхбюджетныхъ доходовъ главнѣйшіе были: изъ уплаченныхъ суммъ: Казною Имперіи—въ возвратъ выданныхъ на устройство крѣпостей 1,082,745 руб. 67 коп., городомъ Варшавою—въ возвратъ выданныхъ оному ссудъ 600,000 руб.; отъ преобразованія казенныхъ облигацій 2,005,298 руб. 66 коп. Главнѣйшіе же сверхбюджетные расходы были: на устройство

d) Wydatki miejscowe wojenne	rs.	1,239,550 k. 46½.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów .	„	3,150,000 „ —
łącznie . .	rs.	15,201,476 k. 5½.
B. Wydatki Kass, będących pod oddzielnym zarządem . .	„	888,495 „ 92.
ogół . . .	rs.	16,089,971 k. 97½.

Spełnienie tego budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości . . .	rs.	19,014,637 k. 43½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,867,013 „ 71.
zapas	rs.	147,623 k. 72½.
dodając zapas z roku 1844	„	1,310,710 „ 76½.
zapas ogólny	rs.	1,458,334 k. 49.

W pośród wpływów nadbudżetowych główniejsze były: z kapitałów spłaconych przez Skarb Cesarstwa tytułem zwrotu zaliczeń na twierdze rs. 1,082,745 k. 67, przez miasto Warszawę tytułem zwrotu zaliczeń na rzecz jego poczynionych rs. 600,000; z konwersyi obligów skarbowych rs. 2,005,298 k. 66. Główniejsze wydatki nadbudżetowe były: na drogę żelazną rubli

желѣзной дороги 1,889,966 руб. 62½ коп., въ счетъ уплаты долговъ Горнаго вѣдомства 332,341 руб. 74 коп.; на ссуды, пособія и заработки пострадавшимъ отъ бѣдствій жителямъ 371,139 руб. 13 коп., на покупку домовъ для расширенія раіона Цитадели 59,606 руб. 50 коп., и на прочія разныя потребности, признанныя Совѣтомъ Управленія Царства, 369,758 руб. 36½ к.

1846. По проекту росписи на 1846 годъ оказалось дефицита 333,157 руб. 18 коп. Обыкновенные доходы показаны въ уменьшенномъ количествѣ, преимущественно: отъ таможенной пошлины, съ консумціоннаго сбора, съ дорожнаго и сплавнаго сборовъ; чрезвычайные же доходы сократились на 88,964 руб. 74 коп., по тому поводу, что Казною Имперіи и городомъ Варшавою возвращены выданные за счетъ ихъ авансы, а тѣмъ самымъ прекратилась уплата процентовъ по онымъ. Главнѣйшіе изъ прибывшихъ расходовъ были: внесенные въ роспись 200,000 руб., назначенные въ распоряженіе Совѣта Управленія Царства, и на тюрьмы 40,000 руб. по поводу вздорожанія съѣстныхъ припасовъ.

Проектъ росписи былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:		
a) окладные	2,615,777 р.	41½ к.
b) неокладные	8,680,407 „	42½ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,444,378 „	73 „
d) разные	2,078,666 „	63 „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „	— „
итого . .	14,999,230 р.	20 к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,217,051 „	57 „
всего . . .	16,216,281 р.	77 к.

srebrem 1,889,966 kop. 62½; na dalsze spłacenie długów górnictwa rs. 332,341 kop. 74; na pożyczki, wsparcia i zarobki mieszkańcom klęskami zniszczonym rs. 371,139 kop. 13; na kupno domów pod Cytadellę rs. 59,606 kop. 50; na inne różne potrzeby, przez Radę Administracyjną uznane, rs. 369,758 k. 36½.

1846. Projekt budżetu 1846 roku przedstawił deficyt rs. 333,157 kop. 8. Dochody zwyczajne położono mniejsze, głównie z cła, z konsumcyi, z opłaty od dróg i spławów, a nadzwyczajne zmniejszyły się o summę rs. 88,964 kop. 74, z powodu że Skarb Cesarstwa i miasto Warszawa zwróciły zaliczenia na ich rachunek poczynione, a temsamem ustała od nich opłata procentów. Główniejsze przybyłe wydatki były: wprowadzony do budżetu fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rubli srebrem 200,000, i na więzienia rs. 40,000, z powodu podrożałéj żywności.

Projekt budżetu był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Fundusze zwyczajne:	
a) dochody stałe	rs. 2,615,777 k. 41½.
b) „ niestałe	„ 8,680,407 „ 42½.
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„ 1,444,378 „ 73.
d) dochody rozmaite	„ 2,078,666 „ 63.
II. Dochody nadzwyczajne	„ 180,000 „ —
łącznie . .	rs. 14,999,230 k. 20.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„ 1,217,051 „ 57.
ogół . .	rs. 16,216,281 k. 77.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:

a) уплата долга .	3,745,096 р.	17½ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „	— „
c) расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	801,593 „	52½ „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	397,899 „	37½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,531,540 „	93½ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	567,282 „	79½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	2,962,439 „	37½ „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . . .	598,521 „	59 „
gg) на Центральныя Управленія . .	72,600 „	34½ „
d) на мѣстные военные расходы	1,355,413 „	86½ „

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne:

a) opłata długu	rs.	3,745,096	k.	17½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„	—
c) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	801,593	„	52½.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	397,899	„	37½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,531,540	„	93½.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	567,282	„	9½.
ee) Wydział Skarbu	„	2,962,439	„	37½.
ff) Zarząd Kommunikacyj .	„	598,521	„	59.
gg) Władze Centralne	„	72,600	„	34½.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,355,413	„	86½.

II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 р. — к.	
итого . .	15,332,387 р. 28 к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,217,051 „ 57 „	
всего . .		16,549,438 р. 85 к.

При представленіи въ Совѣтъ Управленія Царства проекта росписи, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 11 (23) Декабря 1845 года, за № 105,274, изъяснила, что предварительно изготовленія сего проекта, имѣлъ свои совѣщанія назначенный постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 3 (15) Октября 1844 года, № 18,034, Комитетъ для просмотра штатовъ вѣдомствъ и предположенія по онымъ сбереженій. Въ рапортѣ этомъ объяснено было также, что для покрытія недостатка предположено употребить принадлежности за купоны отъ тѣхъ казенныхъ облигацій, замѣнъ коихъ на наличныя деньги затрудниteленъ. При томъ Коммисія представила на разрѣшеніе Совѣта Управленія слѣдующее:

на издержки по ремонтному содержанію дорогъ недоставало 90,881 руб. 11½ коп., но какъ издержки эти единовременныя, то Коммисія Финансовъ не внесла означенной суммы въ роспись, съ тѣмъ предположеніемъ, чтобы Управленіе Путей Сообщенія покрыло оную изъ полученныхъ по другимъ расходамъ въ 1846 году сбереженій, въ случаѣ же недостатка сихъ сбереженій, исходатайствовало бы разрѣшеніе высшаго начальства на внесеніе сего расхода въ роспись 1847 года, и

на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 5 Апрѣля 1825 года, выдано было въ ссуду срокомъ на 20 лѣтъ

II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	rs.	3,150,000 k. —
łącznie . .	rs.	15,332,387 k. 28.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,217,051 „ 57.
ogół . .	rs.	16,549,438 k. 85.

Przedstawiając projekt budżetu Radzie Administracyjnéj pod dniem 11 (23) Grudnia 1845 roku Nr. 105,274, Kommissya Skarbu wyraziła, iż ułożenie jego poprzedziły narady Komitetu wyznaczonego decyzyą Rady Administracyjnéj z dnia 3 (15) Października 1844 roku Nr. 18,034 do przejrzenia etatów Władz i zaproponowania oszczędności. Wyraziła daléj, iż na pokrycie deficytu zamierza użyć należności za kupony od tych obligacyj skarbowych, których zamiana na gotowiznę jest utrudnioną. Oddała przytem pod decyzyę Rady:

że na wydatki odnoszące się do konserwacyi dróg niedostawało summy rs. 90,881 k. 11½, ale że to są wydatki jednorazowe, przeto Kommissya Skarbu nie pomieściła summy powyższéj w budżecie, wnosząc, iżby Zarząd Kommunikacyj pokrywał one z oszczędności na innych wydatkach 1846 roku; a jeśliby te oszczędności nie starczyły, iżby wyjednał Wyższe upoważnienie na wprowadzenie wydatku do budżetu 1847 roku;

że z mocy postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 5 Kwietnia 1825 roku, wypłaconą była ze Skarbu, sposobem za-

18,000 руб. на пособіе мѣстнымъ рукодѣльнымъ заведеніямъ; такъ какъ эти 20 лѣтъ истекли въ 1845 году, то Коммисія Финансовъ представила въ Совѣтъ предположеніе, чтобы означенную выше сумму оставить для той же самой цѣли на дальнѣйшее время, въ видахъ подкрѣпленія источниковъ дохода, усиленіемъ промышленнаго движенія.

По разсмотрѣніи проекта росписи и приведеннаго выше рапорта, Совѣтъ Управленія Царства въ постановленіи отъ 18 (30) Декабря 1845 года, № 29,115, выразилъ свое убѣжденіе о тѣхъ затрудненіяхъ, какія встрѣчены назначеннымъ имъ, по постановленію отъ 3 (15) Октября 1844 года, № 18,034, Комитетомъ для просмотра штатовъ вѣдомствъ и введенія по онымъ сбереженій. Совѣтъ раздѣлилъ мнѣніе Комитета, что расходы: на уплату государственнаго долга, на содержаніе высшихъ Правительственныхъ мѣстъ, на вѣдомства Народнаго Просвѣщенія и Юстиціи, на Духовенство, на Александринскій Институтъ воспитанія дѣвицъ, на фабрики, полицію, тюрьмы, на казенные конскіе заводы, на прибавки къ арендамъ, на дополненіе основнаго капитала Банка, на медицинское управленіе, на военныя издержки, а также сумма, въ распоряженіе Министра Финансовъ назначаемая, и т. п. расходы, составляющіе вообще 12,170,577 руб., имѣютъ то свойство, что по онымъ не можетъ быть сдѣлано никакое сбереженіе; ибо одни изъ нихъ составляютъ послѣдствіе общихъ распоряженій, иные же основываются на Высочайшей волѣ, а иные, наконецъ, для приведенія оныхъ въ порядокъ, требуютъ положительнаго учрежденія Вѣдомствъ. Затѣмъ Комитету оставалось искать экономіи въ остальной бюджетной суммѣ 3,919,394 р. 53 коп., но и въ семъ случаѣ, какъ объяснено Коммисіею Финансовъ, труды Комитета не могли принести значительнаго уменьшенія расходовъ.

По соображенію такого положенія дѣла Совѣтъ, раздѣливъ предположенія Коммисіи Финансовъ относительно покрытія недостатка и другія, представилъ роспись на Высочайшее утвержденіе.

liczenia na lat 20, summa rs. 18,000 na wsparcie rękodzielni krajowych. Gdy te 20 lat już w roku 1845 upłynęły, przeto Kommissya Skarbu przedstawiła tę rzecz Radzie z wnioskiem, iżby summę powyższą pozostawić nadal na cel na jaki służyła, a to w interessie samegoż zasilenia źródeł dochodu przez pomnożenie ruchu przemysłowego.

Po rozpoznaniu projektu budżetu i powyższego przedstawienia, Rada Administracyjna w decyzyi z dnia 18 (30) Grudnia 1845 roku Nr. 29,115 oświadczyła, iż przedewszystkiem przekonała się o trudnościach, jakie napotkał Komitet wyznaczony jej decyzyą z dnia 3 (15) Października 1844 roku Nr. 18,034 do przejrzenia etatów Władz i zaprowadzenia oszczędności. Podzieliła opinję Komitetu, że wydatki na opłatę długu krajowego, na utrzymanie Władz wyższych, na wydziały Oświecenia i Sprawiedliwości, na duchowieństwo, na instytut Aleksandryński wychowania panien, na zakłady fabryczne, policyę, więzienia, stado rządowe koni, na dopłatę dla donataryuszów, na dodatkowe uposażenie Banku, na zarząd lekarski, na wydatki wojenne, na fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów i t. p. wynoszące w ogóle summę rs. 12,170,577, są téj natury, że na nich żadna oszczędność osiągniętą być nie może; jedne bowiem z nich są wypływem ogólnych zarządzeń, inne opierają się na woli Najwyższéj, inne nakoniec dla uregulowania ich potrzebują stałéj organizacyi Władz. Pozostało zatem Komitetowi szukać oszczędności na resztującéj summie budżetowéj rubli srebrem 3,919,394 k. 53, lecz i tu, jak to Kommissya Skarbu wyjaśniła, prace jego nie mogły przynieść znacznego zmniejszenia wydatków.

Zapatrując się na ten stan rzeczy Rada zgodziła się na wnioski Kommissyi Skarbu, co do sposobu pokrycia deficytu i inne, i poniosła budżet pod Najwyższe zatwierdzenie.

Государственный Совѣтъ при разсмотрѣніи проекта росписи и заключеній Министра Финансовъ, по журналу 29 Марта 1846 года замѣтилъ слѣдующее:

хотя назначенный для изысканія сбереженій особый Комитетъ, между встрѣченными имъ затрудненіями показалъ и тѣ, что одни изъ расходовъ основаны на общихъ постановленіяхъ, другіе—на Высочайшихъ повелѣніяхъ, тѣмъ не менѣе однако все это не должно было препятствовать возможному сокращенію многихъ издержекъ на внутреннюю администрацію;

согласно Высочайшей волѣ, объявленной по поводу оказавшагося въ 1833 году дефицита, слѣдуетъ при первомъ разсмотрѣніи штатовъ разныхъ мѣстныхъ Вѣдомствъ принять основаніемъ, что составъ этихъ вѣдомствъ и производимые на оные расходы должны быть, по возможности, приведены къ болѣе соотвѣтственному отношенію къ пространству края, его положенію, преимущественно же къ дѣйствительнымъ нуждамъ онаго;

признавая удовлетворительнымъ удостовѣреніе Коммисіи Финансовъ въ томъ, что въ случаѣ необходимой лишь надобности она употребитъ предположенную на покрытіе дефицита сумму, Государственный Совѣтъ присовокупилъ, что было бы весьма желательно, чтобы Коммисія Финансовъ своевременно изыскала средства для замѣненія этой суммы, въ видахъ употребленія оной, согласно первоначальному ея назначенію (на погашеніе долга Горнаго вѣдомства и на устройство желѣзной дороги).

Сообразно симъ замѣчаніямъ Государственный Совѣтъ полагалъ:

1) роспись представить на Высочайшее утвержденіе и разрѣшить Коммисіи Финансовъ распорядиться относительно предположеннаго ею покрытія дефицита;
2) поручить Совѣту Управленія ближе и подробнѣе изслѣдовать предметъ уменьшенія внутреннихъ расходовъ, посредствомъ сокращенія штатовъ разныхъ Вѣдомствъ;

Rada Państwa, przy rozpoznawaniu tego projektu, i wniosków Ministra Finansów, w protokóle z dnia 29 Marca 1846 roku uczyniła uwagi:

że jakkolwiek oddzielny Komitet wyznaczony do wyszukania oszczędności, między trudnościami jakie natrafiał zamieścił i te, iż jedne z wydatków oparte są na ogólnych postanowieniach, inne na Najwyższych rozkazach, to jednakże niepowinnoby to być przeszkodą do możliwego zmniejszenia wielu wydatków na wewnętrzną administracyę;

że zgodnie z wolą Najjaśniejszego Pana, oznajmioną z powodu deficytu, jaki się w roku 1833 okazał, wypada przy pierwszem roztrząsaniu etatów różnych Władz miejscowych przyjąć za zasadę, że i sam skład tych zarządów i wydatki na nie poczynione, powinny być o ile można doprowadzone do stosunku więcéj zgodnego z obszernością kraju, z jego położeniem, a nadewszystko z jego rzeczywistą potrzebą;

że znajdując dostatecznem zapewnienie Kommissyi Skarbu, iż tylko w razie nieuchronnéj potrzeby użyje projektowanego funduszu na pokrycie deficytu, Rada Państwa nadmieniła, iż byłoby rzeczą nader pożądaną, ażeby Kommissya Skarbu wynalazła w czasie właściwym środki zastąpienia tego funduszu, a to celem użycia go stosownie do pierwiastkowego jego przeznaczenia (spłata długu górnictwa i koszta budowy drogi żelaznéj).

Zgodnie z powyższemi uwagami Rada Państwa była zdania:

1) iżby budżet ponieść pod Najwyższe zatwierdzenie z upoważnieniem Kommissyi Skarbu do projektowanego przez nią zaspokojenia deficytu;

2) aby Rada Administracyjna wezwaną była o bliższe i bardziéj szczegółowe zbadanie przedmiotu zmniejszenia wewnętrznych wydatków, a to przez zmniejszenie etatów różnych Władz;

3) предложить Министру Финансовъ, согласно съ его заключенiемъ, войти съ кѣмъ слѣдуетъ въ соглашенiе относительно разъясненiя нѣкоторыхъ статей отчета Финансоваго вѣдомства въ Царствѣ, и о послѣдующемъ увѣдомить Государственный Совѣтъ.

Государь Императоръ Высочайше соизволилъ утвердить роспись и вышеозначенное мнѣнiе Государственнаго Совѣта, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ своемъ отъ 31 Мая (12 Iюня) 1846 года, за № 1,220.

Роспись эта исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	17,390,839 р. 38½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	17,608,911 „ 91½ „
затѣмъ израсходовано болѣе .	218,072 р. 53 к.
оставшiйся же отъ 1845 года запасной капиталъ въ	1,458,334 „ 49 „
сократился до	1,240,261 р. 96 к.

Значительнѣйшiе изъ сверхбюджетныхъ доходовъ были: отъ продажи облигацiй 1,930,927 руб. 86½ коп., и доходъ желѣзной дороги 192,293 руб. 73½ коп.; изъ сверхбюджетныхъ же расходовъ: на устройство и содержанiе желѣзной дороги 812,475 руб. 52½ коп., на ссуды, пособiя и открытiе заработковъ для жителей, подверженныхъ опасенiю недостатка средствъ къ пропитанiю, 289,033 руб. 92½ коп.; на покупку домовъ для расширенiя раiона Цитадели 42,918 руб. 32 коп.; на удовлетворенiе неуплаченной принадлежности Артиллерiйскому вѣдомству 41,925 руб. 73½ коп.; на разныя издержки по распоряженiю Совѣта Управленiя, какъ-то: на усиленiе больничныхъ и тюремныхъ денежныхъ средствъ, на церкви, пособiя, вознагражденiя и т. п. 275,638 руб. 29 коп.

3) aby Minister Finansów, zgodnie ze swoim wnioskiem, wezwany był o porozumienie się z kim należy co do wyjaśnienia niektórych pozycyj sprawozdania Zarządu Skarbowego w Królestwie, i o zawiadomienie Rady Państwa o nastąpionym skutku.

Najjaśniejszy Pan raczył zatwierdzić budżet i zdanie powyższe Rady Państwa, o czem zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1846 roku Nr. 1,220.

Spełniono ten budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	17,390,839 k. 38½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	17,608,911 „ 91½.
wydano więcéj . . .	rs.	218,072 k. 53.
a zapas pozostały z roku 1845	„	1,458,334 „ 49.
zmniejszył się do . . .	rs.	1,240,261 k. 96.

Znaczniejsze z wpływów nadbudżetowych były: ze sprzedaży obligów rs. 1,930,927 k. 86½, z przychodów drogi żelaznéj rs. 192,293 kop. 73½; a z wydatków nadbudżetowych: na budowę i utrzymanie drogi żelaznéj rs. 812,475 kop: 52½; na pożyczki, wsparcia i otworzenie żarobków dla mieszkańców niedostatkiem żywności zagrożonych rs. 289,033 kop. 92½; na kupno domów pod Cytadellę rs. 42,918 kop. 32; na spłacenie zaległéj należności dla Artylleryi rs. 41,925 kop. 73½; na różne wydatki przez Radę Administracyjną zadysponowane, mianowicie, na zasilenie funduszów szpitalnych i więziennych, na kościoły, wsparcia, wynagrodzenia, i t. p. rs. 275,638 kop. 29.

1847. Проектъ росписи на 1847 годъ составленъ былъ съ меньшимъ противъ предшествовавшаго года дефицитомъ въ 165,774 руб. 87½ коп., вслѣдствіе предположеннаго увеличенія дохода: отъ таможенной пошлины и отъ соли, а также по поводу излишка почтовыхъ доходовъ. Коммисія Финансовъ, подобно тому какъ и въ 1846 году, предполагала покрыть дефицитъ изъ наличныхъ денегъ, имѣющихъ быть полученными за купоны отъ четырехпроцентныхъ облигацій, происходящихъ отъ преобразованія оныхъ.

При представленіи этого проекта въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 25 Октября (6 Ноября) 1846 года, за № 97,246, между прочимъ изъяснила:

что по поводу Высочайшаго пожалованія имѣній убыло Казнѣ дохода 216,861 руб. 54½ коп.;

что изъ 200,000 руб., показанныхъ по росписи въ распоряженіе Совѣта Управленія, предвидится расхода 144,000 руб., и затѣмъ останется дѣйствительно въ распоряженіи сего Совѣта 56,000 руб., почему желательно, чтобы Вѣдомства, по вниманію къ такому положенію этой суммы, озаботились удовлетвореніемъ служебнымъ потребностямъ въ опредѣленныхъ по штатамъ предѣлахъ; и

что на уплату арендныхъ денегъ чиновникамъ, помѣщены въ росписи 21,000 рублей сер.

Въ проектъ росписи включены:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:		
a) окладные	2,615,821 р.	58 к.
b) неокладные	8,889,262 „	67½ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,439,819 „	27½ „
d) разные	2,052,050 „	29 „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „	— „
итого . . .	15,176,953 р.	82 к.

1847. Projekt budżetu 1847 roku ułożony był z deficytem rs. 165,774 kop. $87^1/_2$, mniejszym niż w roku zeszłym, a to skutkiem zwiększonego zamierzenia dochodu z cła i soli, i przewyżki dochodów pocztowych. Brak podobnie jak w roku 1846 proponowała Kommissya Skarbu pokryć z gotowizny, otrzymać się mającéj za kupony od 4-ro procentowych obligów, pochodzących z konwersyi.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj pod dniem 25 Października (6 Listopada) 1846 roku Nr. 97,246, Kommissya Skarbu wyraziła między innemi:

że z powodu rozdarowania dóbr ubyło Skarbowi dochodu rs. 216,861 kop $54^1/_2$;

że na funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj pomieszczonym w budżecie w summie rs. 200,000, przewidziane są już wydatki w summie rs. 144,000, a pozostanie istotnie do dyspozycyi rs. 56,000; pożądaném więc było aby Władze stan taki funduszów miały na względzie, i starały się czynić zadość potrzebom służby w granicach etatami zakreślonych;

że na wypłatę pieniędzy arendnych urzędnikom, pomieszczoną jest w budżecie summa rs. 21,000.

Projekt budżetu obejmował:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Dochody zwyczajne:			
a) stałe	rs.	2,615,821	k. 58.
b) niestałe	„	8,889,262	„ $67^1/_2$.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,439,819	„ $27^1/_2$.
d) rozmaite	„	2,052,050	„ 29.
II. Dochody nadzwyczajne . .	„	180,000	„ —
łącznie . .	rs.	15,176,953	k. 82.

В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,106,055 р. 78 к.
всего . .	16,283,009 р. 60 к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:

a) уплата долга .	3,753,240 р. 51½ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	794,601 „ 10½ „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	398,126 „ 31½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,521,028 „ 80 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	581,103 „ 39½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	2,973,484 „ 59½ „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	616,360 „ 6 „
gg) на Центральныя Управленія . . .	72,600 „ 34½ „

B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . . . rs. 1,106,055 k. 78.

ogół . . rs. 16,283,009 k. 60.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne:

a) opłata długu	rs.	3,753,240	k. 51½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„ —
c) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	794,601	„ 10½.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	398,126	„ 31½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,521,028	„ 80.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	581,103	„ 39½.
ee) Wydział Skarbu	„	2,973,484	„ 59½.
ff) Zarząd Kommunikacyj .	„	616,360	„ 6.
gg) Władze centralne . . .	„	72,600	„ 34½.

d) военные расходы	1,332,183 р. 56½ к.
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
итого .	15,342,728 р. 69½ к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,106,055 „ 78 „
всего . .	16,448,784 р. 47½ к.

Совѣтъ Управленія, разсмотрѣвъ въ засѣданіи 29 Октября (10 Ноября) 1846 года этотъ проектъ, представилъ оный на Высочайшее утвержденіе, которое послѣдовало по просмотрѣ проекта Министромъ Финансовъ и по сдѣланіи Государственнымъ Совѣтомъ о немъ заключенія, о чемъ увѣдомилъ Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 27 Февраля (10 Марта) 1848 года, за № 202.

При исполненіи росписи оказалось болѣе противъ предположеннаго дохода отъ таможенной пошлины и отъ продажи соли, и менѣе отъ пошлины за выдѣлку вина въ винокурняхъ.

Исполненіе это было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,157,021 р. 95 к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,579,189 „ 44 —
осталось въ запасѣ	577,832 р. 51 к.

d) Wydatki wojenne . . .	rs. 1,332,183 k. 56½.	
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„ 3,150,000 „ —	
łącznie . .	rs. 15,342,728 k. 69½.	
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„ 1,106,055 „ 78.	
ogół . .		rs. 16,448,784 k. 47½.

Rada Administracyjna rozpoznała projekt na posiedzeniu z dnia 29 Października (10 Listopada) 1846 roku i poniosła go pod Najwyższe zatwierdzenie, które też otrzymał po obejrzeniu go przez Ministra Finansów i zaopinjowaniu przez Radę Państwa, o czém zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 27 Lutego (10 Marca) 1848 roku Nr. 202.

Spełnienie budżetu okazało większy od zamierzenia wpływ z cła i ze sprzedaży soli, a nie doszedł zamierzenia wpływ z opłaty od wyrobu wódki w gorzelniach.

Spełnienie to było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległość	rs. 19,157,021 k. 95.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 18,579,189 „ 44.
zapas . .	rs. 577,832 k. 51.

а за прибавленіемъ оставшагося отъ 1846 года запаснаго капитала	1,240,261 р. 96 к.
вообще этого капитала состояло	1,818,094 р. 47 к.
въ томъ числѣ было наличными деньгами	1,330,464 руб. 62½ к.

Главнѣйшіе сверхбюджетные доходы были: съ желѣзной дороги 317,235 руб. 9½ коп., за купоны отъ казенныхъ облигацій 148,314 руб.; съ займовъ, полученныхъ подъ закладъ облигацій: изъ Казны Имперіи 1,500,000 руб., отъ банкировъ Френкля и Магнуса 1,449,933 руб. 38½ коп. Главные сверхбюджетные расходы были: на ссуды, пособія и заработки жителямъ, подверженнымъ опасенію недостатка средствъ къ пропитанію, 221,831 руб. 90½ коп.; на устройство и содержаніе желѣзной дороги 1,079,758 руб. 50 коп.; на оборотный капиталъ Горнаго вѣдомства 401,397 руб. 74 коп.

1848. Проектъ росписи на 1848 годъ заключенъ съ большимъ противъ предшествовавшихъ лѣтъ дефицитомъ, простирающимся до 455,767 руб. 28½ коп. При представленіи онаго въ Совѣтъ Управленія, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 4 (16) Декабря 1847 года, за № 115,406, изъяснила: что на покрытіе недостатка она не имѣла въ виду готоваго источника, такъ какъ облигаціи, продажею коихъ Казна покрывала недостатки прежнихъ лѣтъ, частью уже проданы и частью отданы подъ закладъ сдѣланныхъ займовъ; хотя же изъ сдѣланнаго Казною Царства въ 1847 году изъ Казны Имперіи займа въ 1,500,000 руб., имѣла остаться нѣкоторая часть онаго съ истеченіемъ 1847 года, но она была обременена разными на Казнѣ лежащими обязательствами. Поэтому Коммисія Финансовъ, въ видахъ облегченія финансовыхъ затрудненій, предполагала принять временную мѣру, состоящую въ сокращеніи суммы, предоставляемой въ распоряженіе Министра Финансовъ, съ 3,150,000 руб. до 2,500,000 руб. Доходы предположены

do czego dodając zapas z końcem roku 1846 pozostały . . . . rs. 1,240,261 k. 96.

zapas ogólny . . rs. 1,818,094 k. 47,
w czém było w gotowiźnie rs. 1,330,464 kop. 62½.

Główniejsze wpływy nadbudżetowe były: z przychodów drogi żelaznéj rs. 317,235 k. 9½; za kupony od obligów skarbowych rs. 148,314; z pożyczek na zastaw obligów pozyskanych ze Skarbu Cesarstwa rs. 1,500,000, od bankierów Frenkla i Magnusa rs. 1,449,933 kop. 38½. Wydatki główne nadbudżetowe były: na pożyczki, wsparcia i zarobki mieszkańcom głodem zagrożonym rs. 221,831 kop. 90½, na budowę i utrzymanie drogi żelaznéj rs. 1,079,758 kop. 50; na kapitał obrotowy górnictwa rs. 401,397 kop. 74.

1848. Projekt budżetu 1848 roku zamknięty został z deficytem większym od poprzedzających, bo wynoszącym rubli srebrem 455,767 kop. 28½. Przedstawiając go Radzie Administracyjnéj pod dniem 4 (16) Grudnia 1847 roku Nr. 115,406, Kommissya Skarbu wyraziła: iż na pokrycie deficytu nie miała gotowego źródła, gdyż obligi, których sprzedażą Rząd pokrywał braki lat poprzednich, w części zostały już sprzedane, a w części oddano je na zastaw pożyczek; a lubo z pożyczki rs. 1,500,000, którą Skarb Królestwa w roku 1847 ze Skarbu Cesarstwa zaciągnął, pozostać miała część jakaś z końcem roku 1847, to ciążyły ją różne obowiązki, jakie Skarb miał do spełnienia. Proponowała więc Kommissya Skarbu chwilowy sposób ulżenia trudnościom finansowym, a to przez zmniejszenie summy oddawanéj do dyspozycyi Ministra Finansów, rs. 3,150,000 do rs. 2,500,000. W dochodach mniejsze położono zamierzenie, głównie z konsumcyi i z opłaty od wyrobu wódki, a to odpowiednio nabytemu doświadczeniu, i ze względem na nieurodzaj kilku poprzednich lat.

въ уменьшенныхъ размѣрахъ, преимущественно съ консумціоннаго сбора, съ пошлины за выдѣлку вина, сообразно дознанному опыту и по вниманію къ неурожаямъ, бывшимъ въ теченіе нѣсколькихъ предшествовавшихъ лѣтъ. По расходамъ главнымъ образомъ увеличена на 100,000 руб. сумма, назначаемая въ распоряженіе Совѣта Управленія, по тому поводу, что помѣщавшаяся по бюджетамъ предшествовавшихъ годовъ эта сумма, въ количествѣ 200,000 руб. оказалась недостаточною, и съ Высочайшаго разрѣшенія въ 1846 году она увеличена до 450,000 руб., и въ 1847 году до 350,000 руб., извѣстные же, во время изготовленія росписи, относящіеся къ этой суммѣ расходы составляли 237,420 руб. 13½ коп.

По проекту росписи показаны были:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:	
a) окладные	2,611,999 р. 77½ к.
b) неокладные	8,749,832 „ 97½ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,476,123 „ 63 „
d) разные	2,046,467 „ 25½ „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „ — „
итого . .	15,064,423 р. 63½ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	974,293 „ 19 „
всего . .	16,038,716 р. 82½ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Внутренніе расходы:

a) уплата долга . .	3,763,879 р. 9½ к.
b) расходы Коронные . . .	150,000 „ — „

W wydatkach zwiększono głównie fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj o rs. 100,000, a to z powodu, że fundusz ten pomieszczany w latach poprzednich w summie rs. 200,000 okazał się niedostatecznym, i zwiększono go z Najwyższego upoważnienia w roku 1846 do summy rs. 450,000, w roku zaś 1847 do rs. 350,000; wydatki zaś do niego odnoszące się, w chwili układania budżetu wiadome, wynosiły rs. 237,420 kop. 13½.

Projekt budżetu obejmował:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu.

I. Dochody zwyczajne:			
a) stałe	rs.	2,611,999	k. 77½.
b) niestałe	„	8,749,832	„ 97½.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,476,123	„ 63.
d) rozmaite	„	2,046,467	„ 25½.
II. Dochody nadzwyczajne . . .	„	180,000	„ —
łącznie . .	rs.	15,064,423	k. 63½.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem .	„	974,293	„ 19.
ogół . .	rs.	16,038,716	k. 82½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

1. Wydatki wewnętrzne:			
a) opłata długu	rs.	3,763,879	k. 9½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„ —

c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	875,109 р. $73^1/_2$ к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	396,086 „ $23^1/_2$ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,531,608 „ 96 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	582,953 „ $19^1/_2$ „
ee) на Финансовое вѣдомство. .	2,962,309 „ 44 „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	648,557 „ 89 „
gg) на Центральныя Управленія. . .	74,940 „ $34^1/_2$ „
d) на мѣстные военные расходы . . .	1,384,746 „ $2^1/_2$ „
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
итого . .	15,520,190 р. 92 к.

В. Расходы Кассъ, подъ

c) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	rs.	875,109	k. 73½.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	396,086	„ 23½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,531,608	„ 96.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	582,953	„ 19½.
ee) Wydział Skarbu	„	2,962,309	„ 44.
ff) Zarząd Komunikacyj .	„	648,557	„ 89.
gg) Władze centralne . . .	„	74,940	„ 34½.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,384,746	„ 2½.
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„ —
łącznie . . .	rs.	15,520,190	k. 92.

B. Wydatki Kass, zostają-

особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . 974,293 р. 19 к.

всего . . . 16,494,484 р. 11 к.

Совѣтъ Управленія, разсмотрѣвъ проектъ росписи, опредѣленіемъ отъ 9 (21) Декабря 1847 года, № 18,502, постановилъ представить оный на Высочайшее утвержденіе и испросить Всемилостивѣйшее соизволеніе Государя Императора на уменьшеніе въ 1848 году до 2,500,000 руб. предоставляемой въ распоряженіе Министра Финансовъ суммы въ 3,150,000 р., съ тѣмъ, что еслибы оказалось, по истеченіи перваго полугодія 1848 года, увеличеніе казенныхъ доходовъ, въ такомъ случаѣ весь полученный излишекъ доходовъ будетъ переведенъ въ Казну Имперіи.

Государственный Совѣтъ разсматривалъ роспись въ засѣданіяхъ своихъ 19 и 26 Апрѣля 1848 года и выразилъ мнѣніе, что коль скоро, по Высочайшей волѣ, имѣетъ быть выдано Казнѣ Царства въ ссуду 1,000,000 руб. изъ кредитныхъ установленій Имперіи, то этою ссудою покроется недостатокъ; сумма же 3,150,000 руб., предоставляемая въ распоряженіе Министра Финансовъ на общія государственныя надобности, согласно Высочайше утвержденному въ 31 день Марта 1838 года мнѣнію Государственнаго Совѣта, ни въ какомъ случаѣ не можетъ быть уменьшена.

Его Императорское Величество, по увѣдомленію Министра Статсъ-Секретаря, изложенному въ отзывѣ отъ 15 (27) Мая 1848 года, за № 1,032, соизволилъ утвердить роспись согласно заключенію Государственнаго Совѣта, и, кромѣ того, Государю Императору Высочайше благоугодно было повелѣть, дабы роспись представляема была на утвержденіе всегда въ Декабрѣ мѣсяцѣ предшествующаго года.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

cych pod oddzielnym zarządem . .	rs.	974,293 k. 19.
ogół . . .	rs.	16,494,484. k. 11.

Rada Administracyjna po rozpoznaniu projektu budżetu, decyzyą z dnia 9 (21) Grudnia 1847 roku Nr. 18,502, postanowiła przedstawić go pod Najwyższe zatwierdzenie, i odwołać się do względności Najjaśniejszego Pana z prośbą, iżby summa rs. 3,150,000 oddawana do dyspozycyi Ministra Finansów zmniejszoną była na rok 1848 do summy rs. 2,500,000, z zastrzeżeniem, iż jeśliby się okazało po upływie pierwszego półrocza roku 1848, że dochody Skarbowe się podniosły, w takim razie cała przewyżka wpływów, jakaby się okazała, do Skarbu Cesarstwa byłaby przelaną.

Rada Państwa rozbierała budżet na posiedzeniach z dnia 19 i 26 Kwietnia 1848 roku, i wyraziła opinję: że skoro z woli Najwyższéj ma być udzieloną Skarbowi Królestwa pożyczka rs. 1,000,000 z instytutów kredytowych Cesarstwa, to deficyt będzie pokryty, summa zaś rs. 3,150,000 oddawana do dyspozycyi Ministra Finansów na ogólne potrzeby Państwa, stosownie do Najwyżéj w dniu 31 Marca 1838 roku zatwierdzonego wniosku Rady Państwa, w żadnym wypadku nie może być pomniejszoną.

Najjaśniejszy Pan przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 15 (27) Maja 1848 roku Nr. 1,032 raczył zatwierdzić budżet, podług zdania Rady Państwa, a prócz tego polecił przedstawiać budżet pod Jego zatwierdzenie zawsze w miesiącu Grudniu poprzedniego roku.

Spełniono budżet jak następuje:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	20,551,398 р. 18 к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	19,424,123 „ 40 „
осталось въ запасѣ	1,127,274 р. 78 к.
а за прибавленіемъ запаснаго капитала, оставшагося съ истеченіемъ 1847 года, ...	1,818,094 „ 47 „
общій запасъ составлялъ . .	2,945,369 р. 25 к.

то есть: наличными деньгами 1,571,171 руб. 51 коп., казенными сторублевыми процентными билетами 953,012 руб. 64 коп. и документами по авансамъ 421,185 руб. 10 коп.

Главнѣйшіе сверхбюджетные доходы были: съ желѣзной дороги 326,133 руб. 45 коп., отъ продажи составляющихъ собственность Казны облигацій 1,378,805 руб. 24 коп., отъ займа изъ Казны Имперіи 2,000,000 руб. и съ первой серіи сторублевыхъ казенныхъ билетовъ 1,000,000 руб.

Сверхбюджетные расходы были: на ссуды, пособія и заработки жителей 86,407 руб. 76½ коп.; на содержаніе желѣзной дороги 439,221 руб. 70½ коп.; на погашеніе сдѣланнаго отъ Банкировъ въ 1847 году займа въ 1,500,000 руб. и составлявшаго съ процентами 1,583,532 руб. 79½ коп., на содержаніе тюремъ 91,187 руб. 14 коп. и прочіе менѣе значительные. Кромѣ того, переведено по счетамъ дохода и расхода 961,955 руб. 8½ коп., соотвѣтствующіе стоимости ликвидаціонныхъ документовъ, которые преданы уничтоженію по случаю неявки владѣльцевъ за полученіемъ оныхъ въ назначенный для того срокъ,— а также происходящіе изъ разницы между номинальною стоимостью такихъ же документовъ и цѣною, по которой оные куплены за наличныя деньги въ пользу Казны.

1849. Предписанное въ предшествовавшіе годы изготовленіе нормальныхъ смѣтъ для Вѣдомствъ Царства, согласно

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	20,551,398 k. 18.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	19,424,123 „ 40.
zapas	rs.	1,127,274 k. 78.
do czego dodając zapas pozostały z końcem roku 1847 .	„	1,818,094 k. 47.
zapas ogólny	rs.	2,945,369 k. 25.

to jest: w gotowiźnie rs. 1,571,171 kop. 51, w biletach Skarbowych 100-rublowych z procentem rs. 953,012 kop. 64, w dowodach na zaliczenia rs. 421,185 kop. 10.

Wpływy główniejsze nadbudżetowe były: z drogi żelaznéj rs. 326,133 kop. 45, ze sprzedaży obligów, własnością Skarbu będących rs. 1,378,805 kop. 24, z pożyczki od Skarbu Cesarstwa rs. 2,000,000, z pierwszéj seryi biletów Skarbowych 100-rublowych rs. 1,000,000.

Wydatki nadbudżetowe były: na pożyczki, wsparcia i zarobki mieszkańcom rs. 86,407 kop. 76½, na potrzeby utrzymania drogi żelaznej rs. 439,221 kop. 70½; na spłacenie pożyczki rs. 1,500,000, od bankierów w roku 1847 zaciągniętéj, z procentem, rs. 1,583,532 kop. 79½; na utrzymanie więzień rs. 91,187 kop. 14, i inne pomniejsze. Prócz tego przeprowadzono przez dochód i wydatek summę rs. 961,955 kop. 8½, odpowiadającą wartości dowodów likwidacyjnych, które dla niezgłoszenia się po ich odbiór przez właścicieli, w terminie do tego przeznaczonym, zniszczone zostały, tudzież z różnicy między wartością nominalną takichże dowodów, a ceną po któréj je na rzecz Skarbu gotowizną nabyto.

1849. Sporządzenie etatów normalnych dla Władz Królestwa jeszcze w poprzednich latach zalecone, stosownie do woli

Высочайшей волѣ, объявленной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 7 (19) Апрѣля 1848 года, отложено было до времени представленія на утвержденіе Государя Императора проекта росписи на 1849 годъ.

Смѣты эти изготовлялись отдѣльно, проектъ же росписи на 1849 годъ примѣненъ отчасти къ нормальному штату, внесеніемъ въ роспись расходовъ на жалованье, производившееся изъ постороннихъ суммъ, соотвѣтственно количеству денегъ, имѣющихъ быть переведенными изъ этихъ суммъ въ Казну. Соблюдены были также всевозможныя сбереженія.

Не смотря на все это, бюджетный дефицитъ на 1849 годъ увеличился до 713,035 руб. 85 коп., ибо хотя увеличено предположеніе дохода отъ продажи соли, и внесено въ первый разъ въ роспись излишекъ дохода отъ желѣзной дороги 100,000 руб., но сокращено сообразно опыту, дознанному въ предшествовавшіе годы, прибыли Польскаго Банка на 65,000 руб., а съ излишка дохода по Горному вѣдомству въ 56,000 руб., который въ минувшіе годы вовсе не поступалъ, оставлено по росписи только 4,350 руб., соотвѣтствующіе расходу на содержаніе лѣсной стражи въ лѣсахъ, принадлежащихъ этому же Горному вѣдомству.

По статьѣ расходовъ прибыло: на уплату долга 174,392 р. 55 коп. по поводу помѣщенія провизіи съ займа въ 2,000,000 руб. сер., сдѣланнаго изъ Казны Имперіи, и съ 1,000,000 руб. сер. I-ой серіи Казенныхъ сторублевыхъ билетовъ, а также по причинѣ увеличивающагося ежегодно, согласно плану, расхода на погашеніе займа въ 6,300,000 руб.; на мѣстные военные расходы 257,293 руб. 97 коп., то есть на отопленіе, освѣщеніе, солому и прочія издержки, для введеннаго въ 1849 году въ Царство большаго противъ обыкновеннаго числа войскъ. Кромѣ того, по случаю тогдашнихъ обстоятельствъ, которыя имѣли вліяніе на движеніе торговли, Коммисія Финансовъ предусматривала недоборъ: таможенной пошлины около 300,000 руб. и почтовыхъ доходовъ до 57,000 руб. Для покрытія недостатка, Ком-

Najwyższéj objawionéj w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 7 (19) Kwietnia 1848 roku, odłożonem było do czasu przedstawienia pod Najwyższe zatwierdzenie projektu budżetu na rok 1849-ty.

Przysposabiano te etaty w oddzielnéj drodze, a projekt budżetu 1849 roku zbliżono w części do normalnego, przez wprowadzenie do budżetu wydatków na płace uiszczane z funduszów obcych, odpowiednio do summ przelewać się mających z tych funduszów do Skarbu. Wprowadzono także wszelkie możliwe oszczędności.

Pomimo to, deficyt na rok 1849 zwiększył się do summy rs. 713,035 kop. 85, gdyż jakkolwiek zwiększono zamierzenie dochodu ze sprzedaży soli i wprowadzono pô raz pierwszy do budżetu przewyżkę dochodu z drogi żelaznéj rs. 100,000, to pomniejszono znowu odpowiednio doświadczeniu lat poprzednich, zyski Banku Polskiego o rs. 65,000, a z superaty górniczéj rs. 56,000, która w latach poprzednich wcale nie wpłynęła; pozostawiono w budżecie tylko kwotę rs. 4,350, odpowiadającą wydatkowi na utrzymanie służby leśnéj w lasach do górnictwa należących.

W wydatkach przybyły: na opłatę długu summa rs. 174,392 kop. 55, z powodu zamieszczenia prowizyi od pożyczki rubli srebrem 2,000,000 od Skarbu Cesarstwa zaciągniętéj, i od rubli srebrem 1,000,000 seryi 1-éj biletów Skarbowych storublowych, i z powodu zwiększającego się corocznie, stosownie do planu, wydatku na spłacenie pożyczki rs. 6,300,000; na miejscowe wydatki wojenne summa rs. 257,293 kop. 97, a to na opał, światło, słomę i inne koszta, dla wprowadzonéj w roku 1849 do Królestwa większéj niż zwykle liczby wojsk. Prócz tego z powodu ówczesnych okoliczności, które wywarły wpływ na ruch handlowy, Kommissya Skarbu przewidywała niedobór w cle około rs. 300,0000, w dochodzie z poczty około rs. 57,000. Na zaradzenie niedostatkowi, Kommissya Skarbu w przedstawieniu

мисія Финансовъ, въ представленіи отъ 18 (30) Ноября 1848 года, за № 99,840, предполагала уменьшеніе расходовъ и увеличеніе доходовъ, находя, что первое зависитъ отъ нормальныхъ штатовъ, коль скоро оные будутъ основываться на извѣстномъ преобразованіи Вѣдомствъ, второе же отъ ожидавшихся въ то время распоряженій высшаго начальства. Къ тому Правительственная Коммисія присовокупила, что въ слѣдствіе пожалованія имѣній убыло Казнѣ дохода 222,273 руб. 51 коп.

Означенное представленіе Коммисіи Финансовъ разсмотрѣно было въ засѣданіи Совѣта Управленія Царства 30 Ноября (12 Декабря) 1848 года, въ которомъ также прочитано было предложеніе Намѣстника въ Царствѣ отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1848 года, за № 8,326, изъясняющее невыгодное положеніе Казны, необходимость принятія предохранительныхъ мѣръ, и предположенныя, образованнымъ для сей цѣли Комитетомъ, мѣры, а именно: увеличеніе окладныхъ податей, установленіе личной подати съ дворовыхъ по селеніямъ служителей, и пошлины за выдѣлку сахара.

Изъ предложенія этого Совѣтъ убѣдился, что покрытіе финансоваго дефицита на 1849 годъ, не могло быть сдѣлано безъ принятія мѣръ, ведущихъ къ возвышенію казенныхъ доходовъ. Бюджетный дефицитъ 1848 года покрытъ лишь съ помощью займа въ 2,000,000 руб. и выпуска въ обращеніе извѣстнаго количества Казенныхъ процентныхъ билетовъ. Поэтому, чтобы не разсчитывать постоянно на займы, и не покрывать помощью долговъ текущихъ расходовъ, оставалось только озаботиться о покрытіи бюджетнаго дефицита помощью собственныхъ средствъ, и искать оныхъ въ уменьшеніи расходовъ и увеличеніи доходовъ. Къ первой цѣли могло привести преобразованіе мѣстной администраціи, ко второй же — приведеніе въ порядокъ казенныхъ податей, именно подати офяры и подымной. Но какъ преобразованіе администраціи требуетъ извѣстнаго времени, и для приведенія въ порядокъ податей, въ особенности поземельныхъ, необходимо нѣсколько лѣтъ,

swojém z dnia 18 (30) Listopada 1848 roku Nr. 99,840 proponowała zmniejszenie wydatków i zwiększenie dochodów, uważając, że pierwsze zawisło od etatów normalnych, o ile one opierać się będą na pewnéj reformie Władz, drugie zależało od spodziewanych wówczas rozporządzeń Władzy wyższéj. Nadmieniła przytém Kommissya Rządowa, że skutkiem rozdarowania dóbr ubyło Skarbowi w dochodzie rs. 222,273 kop. 51.

Przedstawienie powyższe Kommissyi Skarbu rozbierane było na posiedzeniu Rady Administracyjnéj z dnia 30 Listopada (12 Grudnia) 1848 roku, na którém także odczytane zostało przełożenie Namiestnika Królestwa z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) 1848 roku Nr. 8,326, wykazujące niekorzystny stan Skarbu, potrzebę zaradzenia temu i środki jakie proponował Komitet w tym celu ustanowiony, a mianowicie podwyższenie podatków stałych, zaprowadzenie podatku osobistego od służących dworskich po wsiach, i opłaty od wyrobu cukru.

Z przełożenia tego przekonała się Rada, że pokrycie deficytu skarbowego na rok 1849, bez użycia środków, dochody skarbowe powiększyć zdolnych, nastąpić nie mogło. Już deficyt 1848 roku pokrytym został tylko za pomocą zaciągnięcia dwumilionowéj pożyczki i wypuszczenia w obieg pewnéj ilości biletów Skarbowych procentowych. Aby nie liczyć ciągle na pożyczki, i nie pokrywać długami bieżących wydatków, nie pozostawało jak starać się o pokrycie deficytu budżetowego za pomocą własnych środków, a szukać ich w zmniejszeniu wydatków i powiększeniu dochodów. Do pierwszego celu doprowadzić mogła reorganizacya administracyi krajowéj, do drugiego uregulowanie podatków skarbowych, mianowicie podatku ofiary i podymnego. Gdy atoli reorganizacya administracyi może być tylko dziełem pewnego czasu, a uregulowanie podatków, szczególniéj gruntowych, kilkoletniego czasu wymaga, potrzeby zaś Skarbu były naglące, przeto nieczekając na te wypadki, wypadało bezzwło-

нужды же Казны были неотложныя, то, не ожидая этихъ результатовъ, слѣдовало тотчасъ заняться изысканіемъ средствъ, помощью коихъ, въ виду приведенія въ порядокъ податей, Казна получила бы денежную сумму, потребную на покрытіе ея расходовъ. При подробномъ разсмотрѣніи источниковъ, имѣющихъ послужить къ увеличенію казенныхъ доходовъ, Совѣтъ призналъ, что въ то время не усматривалъ другихъ, кромѣ тѣхъ, которые Намѣстникомъ въ Царствѣ были указаны въ его предложеніи, и въ слѣдствіе этого постановилъ:

1) представленный Коммисіею Финансовъ проектъ росписи на 1849 годъ поднести на Высочайшее утвержденіе;
2) испросить Высочайшее Его Императорскаго Величества утвержденіе проектовъ указовъ о дополнительномъ взиманіи съ наступающаго 1849 года:
   a) половины подати офяры;
   b) вторыхъ $^{2}/_{3}$ частей Ливерунковаго Контингенса;
   c) половины шарварковаго сбора; и
   d) личной подати съ дворовыхъ служителей по селеніямъ;
3) исходатайствовать Высочайшее разрѣшеніе Совѣту на изготовленіе и представленіе на утвержденіе Государя Императора проекта указа объ установленіи подати за выдѣлку сахара.

Проектъ росписи былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:

a) окладные	2,611,903 р. 19 к.
b) неокладные	8,828,341 „ 18 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,489,345 „ 49 „
d) разные	2,084,302 „ 52 „

cznie zająć się obmyśleniem środków, któreby w oczekiwaniu na regulowanie po datków, dały Skarbowi fundusz, na pokrycie jego wydatków wystarczający. Roztrząsając w szczegółach źródła, do zwiększenia dochodów Skarbowych posłużyć mające, uznała Rada, że podówczas nie upatrywała innych jak te, które Namiestnik Królestwa w przedstawieniu swém wskazał, i w skutek tego postanowiła:

1) przedstawiony przez Kommissyę Skarbu projekt budżetu na rok 1849 ponieść pod NAJWYŻSZE zatwierdzenie;

2) upraszać NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, o zatwierdzenie projektów NAJWYŻSZYCH ukazów, polecających dodatkowy pobór z następnym rokiem 1849:

   a) połowy podatku ofiary,

   b) drugich $^2/_3$ części kontygensu liwerunkowego,

   c) połowy opłaty szarwarkowéj,

   d) podatku osobistego od służących po wsiach;

3) upraszać NAJJAŚNIEJSZEGO PANA o udzielenie Radzie upoważnienia do przygotowania i przedstawienia pod NAJWYŻSZE zatwierdzenie projektu ukazu, stanowić mającego podatek od wyrobu cukru.

Projekt budżetu 1849 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

1. Dochody zwyczajne:

a) dochody stałe	rs.	2,611,903	k. 19.
b) „ niestałe	„	8,828,341	„ 18.
c) „ z dóbr i lasów rządowych	„	1,489,345	„ 49.
d) dochody rozmaite	„	2,084,302	„ 52.

II. Чрезвычайные доходы		180,000 р. — к.
	итого . .	15,193,892 р. 48 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ,		1,275,492 „ 88½ „
	всего . .	16,469,385 р. 36½ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:.

1. Внутренніе расходы Царства:

a) уплата долга .	3,938,271 р. 64½ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	748,799 „ 53 „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	399,631 „ 31 „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,585,404 „ 60½ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	601,443 „ 19½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	3,018,970 „ 47½ „
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	621,825 „ 97½ „

II. Dochody nadzwyczajne . .	rs.	180,000 k. —
łącznie . .	rs.	15,193,892 k. 48.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,275,492 „ 88½.
ogół . .	rs.	16,469,385 k. 36½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Wydatki wewnętrzne Królestwa:

a) opłata długu	rs.	3,938,271 k. 64½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000 „ —
c) Administracya cywilna:		
aa) Władze wyższe	„	748,799 „ 53.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	399,631 „ 31.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,585,404 „ 60½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	601,443 „ 19½.
ee) Wydział Skarbu	„	3,018,970 „ 47½.
ff) Zarząd Komunikacyj .	„	621,825 „ 97½.

gg) на Центральныя Управленія . .	75,640 „ 34½ „	
d) на мѣстные военные расходы . . .	1,642,039 „ 99½ „	
II. Сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „	
итого . .	15,932,027 р. 7½ к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,275,492 „ 88½ „	
всего . .		17,207,519 р. 96 к.

Государь Императоръ, согласно съ заключеніемъ Государственнаго Совѣта, соизволилъ утвердить роспись, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ своемъ отъ 2 (14) Марта 1849 года, за № 591.

До утвержденія росписи воспослѣдовали Высочайшие указы 29 Декабря (10 Января) 184⁸/₉ года, коими увеличены съ 1849 года: на половину: подать офяра съ поземельныхъ имѣній; на вторыя ²/₃ части—Ливерункoвый Контингенсъ и на половину—прежній шарварковый сборъ; а также установленъ личный оброкъ отъ дворовыхъ по селеніямъ служителей.

Въ послѣдствіи, именно 11 (23) Сентября 1849 года изданъ Высочайшій указъ, установляющій плату за выдѣлку сахара. Въ то время было 31 заводъ, въ числѣ коихъ состояли два для выдѣлки рафинада. Въ 184⁸/₉ году произведено сахарнаго песку 177,500 пуд., и изъ онаго рафинада 65,200 пуд.

gg Władze centralne . . .	rs.	75,640 k. $34\frac{1}{2}$.
d) wydatki miejscowe wojenne	„	1,642,039 „ $99\frac{1}{2}$
II. Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000 „ —
łącznie . .	rs.	15,932,027 k. $7\frac{1}{2}$.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,275,492 „ $88\frac{1}{2}$.
w ogóle . .	rs.	17,207,519 k. 96.

Najjaśniejszy Pan, zgodnie ze zdaniem Rady Państwa, raczył budżet zatwierdzić, o czem zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 2 (14) Marca 1849 roku. Nr. 591.

Jeszcze przed zatwierdzeniem budżetu zapadły Najwyższe ukazy z dnia 29 Grudnia (10 Stycznia) $184^{8}/_{9}$ roku: podwyższający od początku roku 1849 podatki; ofiarę z dóbr ziemskich o połowę, Kontyngens Liwerunkowy dworski o drugie $^{2}/_{3}$ części, i opłatę szarwarkową dawną o połowę, — i zaprowadzający podatek od służących dworskich po wsiach.

Później, bo w dniu 11 (23) Września 1849 roku zapadł ukaz Najwyższy, zaprowadzający opłatę od wyrobu cukru. Było podówczas 31 fabryk, w pośród których dwie rafinerye. W roku $184^{8}/_{9}$ uprodukowano: mączki cukrowéj pudów 177,500, a z niéj rafinatu pudów 65,200.

Роспись 1849 года исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	17,086,035 р. 68½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	17,731,605 „ 42½ „
передержано	645,569 р. 74 к.
оставшійся же съ истеченіемъ 1848 года запасной капиталъ . .	2,945,369 „ 25 „
сократился до	2,299,799 р. 51 к.,

въ томъ числѣ было: наличными деньгами 1,494,858 р. 41 к., казенными сторублевыми билетами съ процентами 403,282 р. 88 к., и документами по авансамъ 401,658 руб. 22 коп.

Сверхбюджетные доходы были: съ увеличенныхъ податей: офяры 370,537 руб. 56½ коп., Ливерунковаго Контингенса 312,792 руб. 45½ коп., и шарварковаго сбора 197,338 руб. 81 коп., отъ личнаго оброка съ дворовыхъ по селеніямъ служителей 60,049 руб. 98½ к. Кромѣ того, были переходящіе доходы, которые одновременно израсходованы въ количествѣ 839,811 руб. 28½ коп.

Сверхбюджетные расходы были: на увеличеніе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 150,000 руб., на гражданскія эмеритальныя пенсіи, за израсходованіемъ бюджетной суммы, 76,554 руб. 92½ коп., на потребности желѣзной дороги 178,843 руб. 91 коп., переходящія суммы, согласно вышеизъясненному, 839,811 руб. 28½ коп. и другіе менѣе значительные.

1850. Проектъ росписи на 1850 годъ составленъ въ томъ же, какъ и предшествовавшій, порядкѣ, согласно постановленію Совѣта Управленія Царства отъ 13 (25) Мая 1849 года, № 3,594, о томъ, чтобы проектъ этотъ составленъ былъ независимо отъ дѣйствій установленнаго подъ предсѣдательствомъ Генеральнаго

Budżet roku 1849 spełniono jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 17,086,035 k. 68½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 17,731,605 „ 42½.
wypłacono więcéj	rs. 645,569 k. 74.
a zapas z końcem roku 1848 pozostały	„ 2,945,369 „ 25.
zmniejszył się do summy .	rs. 2,299,799 k. 51,

w czem było w gotowiźnie rs. 1,494,858 kop. 41, w biletach Skarbowych 100-rublowych z procentem rs. 403,282 kop. 88, w dowodach na zaliczenia rs. 401,658 kop. 22.

Wpływy nadbużetowe były: z podatków podwyższonych: ofiary rs. 370,537 kop. 56½, kontyngensu liwerunkowego rubli srebrem 312,792 kop. 45½, z opłaty szarwarkowéj rs. 197,338 kop. 81, z podatku osobistego od sług dworskich po wsiach rs. 60,049 kop. 98½. Prócz tego były wpływy przechodnie, które jednocześnie wydane zostały w summie rs. 839,811 k. 28½.

Wydatki nadbudżetowe były: na pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 150,000, na pensye emerytalne cywilne, po wyczerpaniu funduszu budżetowego, rubli srebrem 76,554 kop. 92½, na potrzeby drogi żelaznéj rubli srebrem 178,843 kop. 91, fundusze przechodnie jak wyżéj rubli srebrem 839,811 kop. 28½, i inne pomniejsze.

1850. Projekt budżetu 1850 roku ułożony został w tym samym jak poprzedni porządku, a to stosownie do decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 13 (25) Maja 1849 roku Nr. 3,594, która mieć chciała, aby go tak ułożyć niezależnie od działań oddzielnego przygotowawczego Komitetu, ustanowionego pod pre-

Контролера особаго Комитета, занимающагося проектомъ преобразованія Правительственныхъ Коммисій; при этомъ Совѣтъ вмѣнилъ соблюденіе наибольшей экономіи въ расходахъ. Однако въ формѣ росписи должна была произойти перемѣна въ томъ, что передававшіеся въ распоряженіе Министра Финансовъ, на общія государственныя надобности 3,150,000 руб., какъ относящіеся къ постояннымъ расходамъ, помѣщены въ оной вслѣдъ за расходомъ, предположеннымъ на уплату государственнаго долга, вслѣдствіе чего возникло то, что прекратилось существовавшее до того времени подраздѣленіе расходовъ: на внутренніе въ Царствѣ и на сумму въ распоряженіе Министра Финансовъ назначаемую. Перемѣна эта возникла изъ другого въ 1849 году положенія дѣла противъ 1835 года, въ которомъ расходъ приведенной выше суммы взялъ свое начало.

Въ 1835 году, по заключенію Намѣстника въ Царствѣ, Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго, 4 и 8 Мая того же года, выразилъ мнѣніе, удостоившееся Высочайшаго утвержденія, и состоящее въ томъ: что изъ Казны Царства долженъ поступать въ Казну Имперіи годовой остатокъ показанныхъ по росписи доходовъ, за удовлетвореніемъ внутреннихъ въ Царствѣ и мѣстныхъ военныхъ расходовъ. Остатокъ этотъ сообразно тогдашнему положенію доходовъ и расходовъ Царства, опредѣленъ былъ въ 3,150,000 руб. Но при составленіи проекта росписи на 1838 годъ, Коммисія Финансовъ заявила опасеніе, что на будущее время нельзя будетъ получить излишка доходовъ противъ внутреннихъ расходовъ, который бы соотвѣтствовалъ 3,150,000 руб., въ слѣдствіе чего Государственный Совѣтъ 19 Марта 1838 года выразилъ, что въ случаѣ оказавшагося недостатка доходовъ, согласно съ заключеніемъ Намѣстника въ Царствѣ можно надѣяться на покрытіе онаго изъ новыхъ источниковъ дохода.

Съ того времени помянутая выше сумма вносилась Коммисіею Финансовъ въ проекты росписей безъ измѣненія, не смотря на то, что доходы не всегда оказывались достаточными

zydencyą Kontrollera Jeneralnego, zajmującego się projektem reorganizacyi Kommissyów Rządowych; zastrzegła tylko Rada jak największą w wydatkach oszczędność. Forma jednakże wydatkowéj jego części zmienić się musiała w tem, iż summa rubli 3,150,000 oddawana Ministrowi Finansów na ogólne potrzeby Państwa, pomieszczoną została zaraz po wydatkach na opłatę długu krajowego zaproponowanych, jako obowiązek stały, zaczem poszło, iż ustać musiał dotychczasowy podział wydatków na wewnętrzne Królestwa, i na fundusze do dyspozycyi Ministra Finansów. Zamiana ta wypływa z innego w roku 1849 położenia rzeczy niż w roku 1835, kiedy fundusz dopiero wspomniony, wziął swój początek.

W roku 1835, na wniosek Namiestnika Królestwa, Departament do Spraw Królestwa wyrzekł pod dniem 4 i 8 Maja t. r., a Najjaśniejszy Pan zatwierdzić raczył: iż Skarb Królestwa ma przelewać do Skarbu Cesarstwa reszty roczne dochodów budżetami swemi obejmowanych, pozostające od wewnętrznych wydatków kraju, i od miejscowych wojennych. Reszta takowa obliczoną była podług ówczasowego stanu dochodów i wydatków Królestwa na summę rs. 3,150,000. Ale już przy układaniu projektu budżetu na rok 1838, Kommissya Skarbu objawiała troskliwość, iż w przyszłości nie będzie można mieć przewyżki dochodów nad wewnętrzne wydatki, dorównywającéj summie rs. 3,150,000, na co Rada Państwa wyrzekła pod dniem 19 Marca 1838 roku, iż gdyby okazał się brak dochodów, to zgodnie z wnioskiem Namiestnika Królestwa, można mieć nadzieję pokrycia go z nowych źródeł dochodu.

Odtąd mieściła Kommissya Skarbu w projektach budżetowych powyższą summę bez odmiany, pomimo, że dochody nie zawsze wystarczały na jéj uzupełnienie, a tylko w zamierzeniach

для покрытія оной, а только по приблизительному разсчету предполагала возвышеніе сихъ доходовъ для сохраненія баланса, и что даже предполагавшееся возвышеніе не могло быть увеличиваемо, какъ въ 1846, 1847, 1848 и 1849 годахъ, въ которыхъ обнаружился недостатокъ, а именно:

въ	1846	году	333,000 руб.
„	1847	„	165,000 „
„	1848	„	455,000 „
„	1849	„	738,000 „

Такъ какъ Государственный Совѣтъ 19 и 26 Апрѣля 1848 года выразилъ мнѣніе, что сумма 3,150,000 руб. ни въ какомъ случаѣ не можетъ быть уменьшена, и какъ на покрытіе постепенно возрастающаго недостатка доходовъ, Высочайшими указами 29 Декабря (10 Января) 184⁸/₉ года, постановлены новые налоги, то Коммисіи Финансовъ предстояло сказанную сумму, замѣнившуюся такимъ образомъ въ постоянное обязательство Казны Царства, помѣстить въ росписи вслѣдъ за расходами на уплату государственнаго долга, и отмѣнить оказавшееся не нужнымъ подраздѣленіе расходовъ: на внутренніе въ Царствѣ, и на сумму, передаваемую въ распоряженіе Министра Финансовъ.

Въ проектъ росписи на 1850 годъ внесены возвышенные доходы съ увеличенныхъ податей: офяры 424,287 руб. 93 коп., Ливерунковаго Контингенса 343,770 руб. 64 коп. и прежняго шарварковаго сбора 208,570 руб. 55 коп. Введены также, въ первый разъ, доходы: съ личнаго оброка отъ дворовыхъ служителей и прислуги по селеніямъ 57,700 руб. и съ пошлины за выдѣлку сахара 19,000 руб. По статьѣ расходовъ увеличено: на уплату долга, на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія, на управленіе горнозаводства соотвѣтственно увеличенному доходу, и на содержаніе дорогъ. Расходъ на Коннозаводское Управленіе показанъ отдѣльно отъ вѣдомства Внутреннихъ Дѣлъ.

Проектъ росписи былъ слѣдующій:

przypuszczalnie je podwyższała, iżby billans utrzymać, pomimo że jak w latach: 1846, 1847, 1848 i 1849 już i podwyższenie zamierzeń nie mogło być daléj posuwane, i okazały się braki:

w roku	1846	rs.	333,000,
„	1847	„	165,000,
„	1848	„	455,000,
„	1849	„	738,000.

Gdy zaś Rada Państwa wyrzekła pod dniem 19 i 26 Kwietnia 1848 roku, iż summa rs. 3,150,000 w żadnym przypadku zmniejszoną być nie może, zaś na pokrycie wzrastającego coraz braku dochodów, wskazane zostały dwoma ukazami Najwyższemi z dnia 29 Grudnia (10 Stycznia) 184⁸/₉ roku nowe pobory; przeto nie pozostało Kommissyi Skarbu jak summę rzeczoną, która zamieniła się tym sposobem w stały obowiązek Skarbu Królestwa, pomieścić zaraz po wydatkach na opłatę długów krajowych, a podział wydatków na wewnętrzne Królestwa i na fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów, jako więcéj niepotrzebny, uchylić.

W projekt budżetu 1850 roku wprowadzono zwiększenia dochodów z podatków podwyższonych: ofiary rs. 424,287 k. 93, Kontyngensu Liwerunkowego rs. 343,770 kop. 64, opłaty szarwarkowéj dawnéj rs. 208,570 kop. 55. Wprowadzono także po raz pierwszy dochody: z podatku osobistego od officyalistów i służących dworskich po wsiach rs. 57,700, i z opłaty od wyrobu cukru rs. 19,000. W wydatkach zaszły zwiększenia: na opłatę długu, na Wydział Oświecenia, na administracyę górnictwa krajowego, odpowiednio zwiększonemu dochodowi, na utrzymanie dróg. Wydatki na stado rządowe koni położono oddzielnie od Wydziału Spraw Wewnętrznych. Projekt był następujący:

A. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:

a) окладные	3,644,734 р.	56	к.
b) неокладные	8,697,126 „	3	„
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,553,462 „	1	„
d) разные	2,049,313 „	16	„
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „	—	„
итого . .	16,124,635 р.	76	к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,374,029 „	75½	„
всего . .	17,498,665 р.	51½	к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	3,976,260 р.	85½	к.
b) расходы Коронные . . .	150,000 „	—	„
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ	3,150,000 „	—	„
d) расходы по Гражданскому Управленію:			
aa) на высшія Правительственныя мѣста	805,257 „	84	„
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	416,984 „	82½	„

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Dochody zwyczajne:

a) dochody stałe	rs.	3,644,734	.	56.
b) niestałe	„	8,697,126	„	3.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,553,462	„	1.
d) rozmaite	„	2,049,313	„	16.
II. Dochody nadzwyczajne . .	„	180,000	„	—
łącznie . .	rs.	16,124,635	k.	76.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,374,029	„	75½.
ogół . .	rs.	17,498,665	k.	51½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,976,260	k.	85½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„	—
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	805,257	„	84.
bb) Wydział Oświecenia	„	416,984	„	82½.

20*

cc) на вѣдомство Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ . . .	1,588,233 р. $53^1/_2$ к.	
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	601,443 „ $19^1/_2$ „	
ee) на Финансовое вѣдомство . .	3,028,328 „ 92 „	
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . . .	738,076 „ $69^1/_2$ „	
gg) на Центральныя Управленія . . .	8,355 „ — „	
hh) на Конноза-водское Управленіе . . .	20,250 „ — „	
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,638,444 „ $89^1/_2$ „	
итого . .	16,124,635 р. 76 к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,374,029 „ $75^1/_2$ „	
всего . .		17,498,665 р. $51^1/_2$ к.

Такимъ образомъ доходы соотвѣтствовали расходамъ.

При представленіи сего проекта въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 1 (13) Декабря 1849 года, за № 104,619, заявила опасеніе, что хотя не показанъ по росписи дефицитъ, но онъ можетъ обнаружиться при исполненіи бюджета по соображенію, какъ того обстоятельства,

cc) Wydział Spraw Wewnętrznych i Duchownych	rs.	1,588,233	k.	53½.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	601,443	„	19½.
ee) Wydział Skarbu	„	3,028,328	„	92.
ff) Zarząd Komunikacyj . .	„	738,076	„	69½.
gg) Władze centralne	„	8,355	„	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„	20,250	„	—
e) wydatki miejscowe wojenne	„	1,638,444	„	89½.
łącznie . . .	rs.	16,124,635	k.	76.
B. Wydatki Kass, pod oddzielnym zarządem będących . . .	„	1,374,029	„	75½.
ogół	rs.	17,498,665	k.	51½.

Dochody więc wyrównały wydatkom.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj przy rapporcie z dnia 1 (13) Grudnia 1849 roku Nr. 104,619, Kommissya Skarbu wynurzyła obawę: iż lubo deficyt nie jest w projekcie wskazany, to jednak przy spełnieniu budżetu odkryć się może, ze względu na wstrząśnięty wypadkami w Europie zaszłemi

что отъ возникшихъ въ Европѣ происшествій поколебалось торговое и промышленное движеніе, такъ и по причинѣ нѣсколько-лѣтнихъ бѣдствій неурожая и другихъ, постигшихъ и приведшихъ въ обѣдненіе земледѣльческое населеніе, содѣйствующее преимущественно бюджетнымъ доходамъ. Поэтому Коммисія Финансовъ совѣтовала: не исчерпывать по возможности преждевременно суммъ, избѣгать всѣхъ ссудъ и авансовъ, при всякой способности стараться Вѣдомствамъ дѣлать экономію въ расходахъ, и, наконецъ, воздерживаться съ тѣми чрезвычайными расходами до дальнѣйшаго времени, которые удастся отсрочить безъ ущерба для правительственной службы. Къ сему Коммисія Финансовъ присовокупила, что убывшій доходъ съ пожалованныхъ имѣній составлялъ 246,552 руб. $35^1/_2$ коп.

По разсмотрѣніи этого проекта Совѣтъ Управленія въ постановленіи своемъ отъ 2 (14) Декабря 1849 года, № 8,566, выразилъ удовольствіе по поводу возстановленія несуществовавшаго въ теченіе нѣсколькихъ уже лѣтъ равновѣсія между доходами и расходами; возобновилъ распоряженіе о томъ, чтобы Вѣдомства воздерживались съ представленіями по предметамъ, влекущимъ за собою расходы, могущіе быть отложенными на дальнѣйшее время, или авансы, исчерпывающіе преждевременно казенные доходы, и чтобы, вмѣстѣ съ тѣмъ, они озаботились введеніемъ неоднократно предписанной экономіи; — а проектъ росписи препроводилъ къ Министру Статсъ-Секретарю, для поднесенія на Высочайшее утвержденіе.

Министръ Статсъ-Секретарь увѣдомилъ Намѣстника въ Царствѣ, отношеніемъ отъ 26 Января (7 Февраля) 1850 года, за № 9,860, что Государь Императоръ при чтеніи журнала помянутаго выше засѣданія Совѣта Управленія, 2 (14) Декабря 1849 года, касающагося росписи на 1850 годъ, собственноручно соизволилъ написать: „Очень хорошо."

Такимъ образомъ послѣдовало утвержденіе этой росписи.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

ruch handlowy i przemysłowy, na kilkoletnie klęski nieurodzaju i inne, które dotknęły i zubożyły ludność rolniczą, głównie do wpływów budżetowych przyczyniającą się. Doradzała więc Kommissya Skarbu, iżby fundusze, o ile się da, nie były wcześniéj wyczerpywane; iżby unikano wszelkich pożyczek i zaliczeń; iżby Władze korzystały z każdéj sposobności oszczędzenia wydatków; iżby nakoniec wstrzymywano się do późniejszego czasu z wydatkami nadzwyczajnemi, które bez uszczerbku dla służby rządowéj odłożyć się dadzą. Nadmieniła przytem Kommissya Skarbu, iż dochód z dóbr rożdarowanych ubyły wynosił rubli srebrem 246,552 kop. 35½.

Po roztrząśnieniu tego projektu, Rada Administracyjna w decyzyi z dnia 2 (14) Grudnia 1849 roku Nr. 8,566 wyraziła zadowolenie z przywrócenia nieistniejącéj już od lat kilku równowagi między dochodami i wydatkami; ponowiła polecenie do Władz, iżby wstrzymywały się z czynieniem przedstawień w przedmiotach pociągających za sobą wydatki, mogące się odłożyć do późniejszego czasu, lub zaliczenia wyczerpujące przedwcześnie wpływy skarbowe, a natomiast starały się o zaprowadzenie tylekroć zalecanych im oszczędności; i przesłała Ministrowi Sekretarzowi Stanu projekt budżetu do Najwyższego potwierdzenia.

Minister Sekretarz Stanu oznajmił Namiestnikowi Królestwa w odewie z dnia 26 Stycznia (7 Lutego) 1850 roku Nr. 9,860, iż Najjaśniejszy Pan, czytając protokół wymienionego posiedzenia Rady Administracyjnéj z dnia 2 (14) Grudnia 1849 roku, dotyczący budżetu na rok 1850, raczył własnoręcznie napisać „Очень хорошо."

Tak więc budżet zatwierdzony został.

Spełnienie budżetu było następujące:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки . . . . 19,160,435 р. 42½ к.

употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ . . . . 18,468,260 „ 15½ „

осталось въ запасѣ . . . . . 692,175 р. 27 „

а за прибавленіемъ оставшагося съ истеченіемъ 1849 года запаснаго капитала . . . . 2,299,799 „ 51 „

общій запасъ простирался до . 2,991,974 р. 78 к., то есть: наличными деньгами 1,961,215 руб. 69½ коп., казенными процентными билетами 429,470 руб. 8 коп., и документами по авансамъ 601,289 руб. ½ коп.

Сверхбюджетные доходы состояли главнымъ образомъ изъ суммъ переходящихъ: взысканныхъ въ пользу Банка, и отчужденныхъ или купленныхъ въ Казну ликвидаціонныхъ свидѣтельствъ,—которыя одновременно выведены въ расходъ. Сверхбюджетные расходы были: на увеличеніе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 150,000 руб., на гражданскія эмеритальныя пенсіи 94,552 руб. 94½ коп., на содержаніе желѣзной дороги и управленіе оной 388,409 р. 22 коп.

1851. Въ 1851 году произошла важная перемѣна въ Царствѣ, которая имѣла вліяніе на казенные доходы. По Высочайшей волѣ въ 1 (13) день Января 1851 года снята таможенная линія между Имперіею и Царствомъ Польскимъ, вслѣдствіе чего пограничныя Таможни Имперіи передвинуты на границу Царства со стороны Пруссіи и Австріи, со взиманіемъ пошлины непосредственно въ Казну Имперіи. Вмѣсто дохода съ таможенной пошлины, назначено Казнѣ Царства, въ видѣ ежегоднаго вознагражденія, такую сумму, какая произошла изъ средней сложности полученнаго Казною Царства за три 184⁵/₇ года чистаго дохода, то есть по отчисленіи производившихся расходовъ

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	19,160,435 k. 42½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,468,260 „ 15½.
zapas . . .	rs.	692,175 k. 27.
do czego dodając zapas z końcem roku 1849 pozostały . . .	„	2,299,799 „ 51.
zapas ogólny . . .	rs.	2,991,974 k. 78.

to jest w gotowiźnie rs. 1,961,215 kop. 69½, w biletach skarbowych procentowych rs. 429,470 kop. 8, w dowodach na zaliczenia rs. 601,289 kop. ½.

Wpływy nadbudżetowe stanowiły głównie summy przechodnie: z funduszów na rzecz Banku pobranych i z zajętych lub zakupionych dla Skarbu dowodów likwidacyjnych, co wszystko jednocześnie do rozchodu zapisano. Wydatki nadbudżetowe były: na zwiększenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 150,000, na pensye emerytalne cywilne rs. 94,552 kop. 94½, na utrzymanie drogi żelaznéj i jéj zarządu rs. 388,409 kop. 22.

1851. W roku 1851 ważna w Królestwie zaszła zmiana, która wywarła wpływ na dochody skarbowe. Linia celno-graniczna między Cesarstwem i Królestwem z woli Najwyższéj, w dniu 1 (13) Stycznia 1851 roku zniesioną została, w skutku czego Komory celno-graniczne Cesarstwa posunęły się na granicę Królestwa od strony Pruss i Austryi, z pobieraniem cła bezpośrednio dla Skarbu Cesarstwa. W miejsce dochodu z cła, przeznaczono Skarbowi Królestwa, tytułem indemnizacyi, corocznie taką summę, jaka wynikła z trzechletniego 184⁵/₇ przecięcia osiągniętych przez Skarb Królestwa z tego źródła wpływów

на таможенный служебный составъ и пограничную стражу, а именно 1,339,226 руб. 90 коп. (*).

При внесеніи этой суммы въ проектъ росписи Коммисія Финансовъ замѣтила, что при постоянномъ сохраненіи исчисленнаго вознагражденія, Казна Царства лишается возможности получать излишекъ дохода съ таможенной пошлины противъ бюджетнаго предположенія, какой при тогдашнемъ положеніи дѣла могло приносить оной развившееся движеніе торговли и увеличеніе мѣстнаго населенія. Такіе излишки, могущіе быть только получаемыми по неокладнымъ доходамъ, представляли возможность покрывать чрезвычайные расходы и возвышать бюджетныя предположенія.

При снятіи граничной линіи постановлено, что должна быть уменьшена въ Царствѣ, начиная съ 1851 года, цѣна одного пуда соли съ 1 руб. 30 коп. до 85 коп., дабы такимъ образомъ сблизить цѣну во всемъ Государствѣ.

Такъ какъ въ слѣдствіе сего уменьшался Казнѣ Царства доходъ отъ продажи соли, то Государю Императору, согласно отзыву Министра Статсъ-Секретаря отъ 16 Августа 1850 года, за № 236, благоугодно было повелѣть, что Казна Имперіи будетъ уплачивать ежегодно Казнѣ Царства, въ видѣ вознагражденія, 1,060,424 руб., впредь до истеченія заключеннаго съ Австріею контракта на покупку соли, то есть по 20 Марта (1 Апрѣля) 1852 года.

Доходъ съ курительнаго и нюхательнаго табаку также подвергся измѣненію по поводу снятія границы. Прекратилась прежняя табачная администрація, наступившая же послѣ оной обязалась уплачивать меньшій противъ прежняго доходъ. Вознагражденіе Казны Царства опредѣлено слѣдующимъ образомъ: принято въ основаніе, что Казна Царства съ курительнаго и нюхательнаго

(*) Такъ какъ Казна Царства перестала взимать таможенныя пошлины, то посему убыло оной также, но безъ вознагражденія, взиманіе прибавочныхъ копѣекъ, поступавшихъ отъ пошлины въ количествѣ 93,000 руб. Установленный изъ сего источника на 20 лѣтъ доходъ прекратился бы лишь въ 1854 году.

netto, czyli po strąceniu wydatków na służbę celną i graniczną płaconych, to jest summę rs. 1,339,226 kop. 90 (*).

Zamieszczając tę summę w projekcie budżetu, Kommissya Skarbu uczyniła uwagę: że przez otrzymywanie stale wyrachowanéj indemnizacyi, Skarb Królestwa pozbawiony zostaje sposobności otrzymywania przewyżki wpływu z cła nad zamierzenie budżetowe, jaką w dotychczasowym składzie rzeczy mógł dlań przynosić zwiększony ruch handlu i wzrost ludności krajowéj. Takie przewyżki, właśnie tylko na dochodach niestałych osiągnąć się mogące, dawały sposobność zaspakajania wydatków nadzwyczajnych, i podnoszenia zamierzeń budżetowych.

Przy zniesieniu linii granicznéj postanowiono, iż zniżoną być ma w Królestwie, poczynając od włącznie 1851 roku cena jednego puda soli z rs. 1 kop. 30 do kop. 85, iżby cena w całem Państwie była do siebie zbliżoną.

Że zaś skutkiem tego zmniejszał się Skarbowi Królestwa dochód ze sprzedaży soli, Najjaśniejszy Pan, wolą swoją, oznajmioną w odezwie Ministra Finansów z dnia 16 Sierpnia 1850 roku Nr. 236, postanowił: iż Skarb Cesarstwa płacić będzie corocznie Skarbowi Królestwa, tytułem indemnizacyi, summę rubli srebrem 1,060,424, aż do skończenia się kontraktu z Austryą, o kupno soli zawartego, to jest do dnia 20 Marca (1 Kwietnia) 1852 roku.

Dochód z tytuniu i tabaki doznał także zmiany przez zniesienie linii granicznéj. Ustała dawna Administracya tabaczna, a nastąpiona po niéj, mniejszy niż poprzednia zobowiązała się płacić dochód. Wynagrodzenie Skarbu Królestwa ustanowione zostało w następujący sposób. Przyjęto za zasadę, że Skarb Królestwa z tytuniu i tabaki otrzymuje rocznie dochodu rs. 605,892;

(*) Ponieważ Skarb Królestwa przestał pobierać cło, przeto ubyła mu także, ale bez indemnizacyi, opłata kopiejek dodatkowych od cła pobierana, w summie rs. 93,000. Dochod z tego źródła na lat 20 postanowiony, byłby ustał dopiero w roku 1854.

хательнаго табаку получаетъ въ годъ дохода 605,892 руб., а какъ новая администрація обязалась уплачивать только 340,000 руб., то Казна Имперіи имѣла приплачивать разницу, за исключеніемъ изъ оной: вновь прибывшаго дохода отъ гильдейской пошлины съ купцовъ и существующаго уже дохода съ пошлины за выдѣлку сахара. Такъ какъ по проекту росписи на 1851 годъ показано было пошлины: гильдейской 70,000 руб., и за выдѣлку сахара 20,000 руб., то вознагражденія изъ Казны Имперіи пришлось на этотъ годъ 175,892 руб.

Почтовое вѣдомство въ Царствѣ съ 1851 года имѣло перейти въ вѣдѣніе Имперіи, но вознагражденіе по сему поводу не было еще опредѣлено, почему, по проекту росписи, показана прежняя сумма 106,690 руб. 58 коп., не смотря на то, что, согласно представленному Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предположенію, излишекъ почтовыхъ доходовъ имѣлъ составлять въ 1851 году 133,607 р. 58 к.

Одновременно со снятіемъ таможенной линіи, продажа игорныхъ картъ въ Царствѣ отдана Управленію С.-Петербургскаго Воспитательнаго Дома, по каковому поводу Управленіе это обязалось уплачивать постояннаго вознагражденія въ годъ по 18,386 руб.

Съ перевозимыхъ чрезъ границу предметовъ взимался въ пользу Казны Царства дорожный и сплавный сборъ, который съ упраздненіемъ таможенной линіи имѣлъ быть впредь взимаемъ въ пользу той же Казны Царства, но Казна Имперіи гарантировала доходъ изъ сего источника на сумму 217,429 руб. 90 коп.

Бывшій въ то время подъ предсѣдательствомъ Генеральнаго Контролера Комитетъ для преобразованія Правительственныхъ Коммисій не окончилъ своихъ занятій, и даже нельзя было предвидѣть, когда именно послѣдуетъ это преобразованіе, поэтому Коммисія Финансовъ, съ разрѣшенія Совѣта Управленія Царства, изготовила проектъ росписи на 1851 годъ, на прежнихъ основаніяхъ.

że zaś nowa Administracya płacić miała tylko rs. 340,000, przeto Skarb Cesarstwa miał dopłacać różnicę, po potrąceniu z niéj nowo przybyłego dochodu z opłaty gildyjnéj od kupców, i istniejącego już dochodu z opłaty od wyrobu cukru. A że położono w projekcie budżetu 1851 roku opłaty: gildyjną rs. 70,000, i od wyrobu cukru rs. 20,000, przeto na indemnizacyę ze Skarbu Cesarstwa przypadło na ten rok rs. 175,892.

Służba pocztowa w Królestwie miała przejść z rokiem 1851 pod zarząd Władz Cesarstwa, ale indemnizacya z tego tytułu nie była jeszcze postanowioną; położono więc w projekcie budżetu dotychczasową summę rs. 106,690 kop. 58, jakkolwiek według podanej przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych propozycyi, przewyżka dochodu z poczty wynosić miała w roku 1851 rs. 133,607 kop. 58.

Jednocześnie ze zniesieniem linii celnéj, sprzedaż kart do gry w Królestwie oddaną została Zarządowi Domu Wychowania Sierot w Petersburgu, za co tenże Zarząd zobowiązał się opłacać stałą indemnizacyę w summie rocznéj rs. 18,386.

Od przedmiotów granicę przebywających pobieraną była na rzecz Skarbu Królestwa opłata na drogi i spławy, która przy zniesieniu linii celnéj miała być i nadal administrowaną i pobieraną na rzecz Skarbu Królestwa; jednakże Skarb Cesarstwa poręczył z tego źródła dochód na summę rs. 217,429 kop. 90.

Istniejący podówczas pod prezydencyą Kontrolera Jeneralnego Komitet, do reorganizacyi Kommissyj Rządowych, nie ukończył był prac swoich, ani nawet przewidywano kiedy ta reorganizacya przyjdzie do skutku, ułożyła więc Kommissya Skarbu, z upoważnienia Rady Administracyjnéj, projekt budżetu 1851 roku na dawniejszych zasadach.

Въ проектѣ этомъ заключались:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:

a) окладные	3,618,599 р. 31½ к.
b) неокладные	8,678,244 „ 93 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,562,990 „ 30 „
d) разные	2,314,784 „ 86½ „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „ — „
итого . .	16,354,619 р. 41 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,019,166 „ 19 „
всего . . .	17,373,785 р. 60 к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	3,975,317 р. 35½ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
d) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	844,532 р. 42 к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	417,877 „ 83 „

Obejmował on:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Dochody zwyczajne:

a) dochody stałe	rs.	3,618,599	k. 31½.
b) „ niestałe	„	8,678,244	„ 93.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,562,990	„ 30.
d) rozmaite	„	2,314,784	„ 86½.
II. Dochody nadzwyczajne . . .	„	180,000	„ —
łącznie . .	rs.	16,354,619	k. 41.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem .	„	1,019,166	„ 19.
ogół . .	rs.	17,373,785	k. 60.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,975,317	k. 35½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„ —
c) fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„ —
d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	844,532	„ 42.
bb) Wydział Oświecenia	„	417,877	„ 83.

cc)	на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,607,813 р.	90	к.
dd)	на вѣдомство Юстиціи . .	601,353 „	$19\frac{1}{2}$	„
ee)	на Финансовое вѣдомство . .	2,870,183 „	$14\frac{1}{2}$	„
ff)	на Правленіе XIII Округа Путей Сообщенія . .	759,011 „	$69\frac{1}{2}$	„
gg)	на Центральныя Управленія . .	8,355 „	—	„
hh)	на Конно-заводское Управленіе .	20,250 „	—	„
ii)	на расходы Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги	360,000 „	—	„
e)	на мѣстные военные расходы . . .	1,382,429 „	72	„
f)	резервный капиталъ. . .	207,495 „	15	„
	итого . . .	16,354,619 р.	41	к.
	В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,019,166 „	19	„
	всего .	17,373,785 р.	60	к.

такимъ образомъ доходы соотвѣтствовали расходамъ.

cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	rs.	1,607,813	k. 90.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	601,353	„ 19½.
ee) Wydział Skarbu	„	2,870,183	„ 14½.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	759,011	„ 69½.
gg) Władze centralnę . . .	„	8,355	„ —
hh) Stado rządowe koni . . .	„	20,250	„ —
ii) wydatki Warszawsko-Wiedeńskiéj drogi żelaznéj .	„	360,000	„ —
e) miejscowe wydatki wojenne	„	1,382,429	„ 72.
f) fundusz rezerwowy . .	„	207,495	„ 15.
łącznie . .	rs.	16,354,619	k. 41.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	1,019,166	„ 19.
ogół . .	rs.	17,373,785	k. 60.

a więc dochody wyrównywały wydatkom.

При представленіи этого проекта въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 15 (27) Декабря 1850 года, за № 104,749, изъяснила, что согласно выводу средней сложности неокладныхъ доходовъ за три года, она должна была возвысить: кошерный сборъ на 6,000 руб., и акцизъ съ вина на 100,000 руб., и уменьшить предположенный доходъ: съ соли на сумму до 270,000 руб. и съ гербоваго сбора на сумму до 30,000 руб.

Однако доходы эти сохранены ею въ прежнихъ размѣрахъ по тому соображенію: что кошерный сборъ, въ то время, не былъ еще отданъ въ арендное содержаніе на дальнѣйшій срокъ съ 1851 года; что картофель оказался не прочнымъ и дающимъ меньшее количество вина, по чувствовавшемуся же недостатку кормовыхъ травъ картофель этотъ могъ быть обращенъ для кормленія скота; что пониженіе цѣны соли должно увеличить потребленіе оной, и уменьшить тайный ея привозъ изъ за границы; и что можетъ оживиться ходъ частныхъ дѣлъ, требующихъ употребленія гербовой бумаги. При томъ Коммисія Финансовъ привела, что по Высочайшему указу 29 Декабря (10 Января) 184$^{8}/_{9}$ года, коимъ возвышены подати, повелѣно вмѣстѣ съ тѣмъ привести въ порядокъ подати: подымную и офяру. Коммисія Финансовъ приступила къ устройству подымной подати и къ собранію матеріаловъ для устройства подати офяры. На расходы по этому устройству податей получено ею, съ разрѣшенія Совѣта Управленія отъ 11 (23) Ноября 1849 года, за № 8,027, 10,000 руб. сер., но какъ деньги сіи уже исчерпаны, то на этотъ предметъ помѣщены ею по штату 12,000 руб. и она испрашивала объ утвержденіи сего распоряженія.

Совѣтъ Управленія по разсмотрѣніи проекта, постановленіемъ отъ 22 Декабря (3 Января) 185$^{0}/_{1}$ года, № 19,085, одобрилъ распоряженіе Коммисіи относительно 12,000 руб. на устройство податей, и представилъ проектъ росписи на Высочайшее утвержденіе.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj pod dniem 15 (27) Grudnia 1850 roku, Nr. 104,749, Kommissya Skarbu wyraziła, iż podług trzechletniego przecięcia dochodów niestałych, powinna była podwyższyć: koszerne o rs. 6,000, a opłatę od wyrobu wódki o rs. 100,000; zmniejszyć zaś zamierzenia dochodu: z soli około rs. 270,000, ze stempla około rs. 30,000.

Pozostawiła jednak te dochody jak były, z powodów: że koszerne jeszcze podówczas nie wszędzie było wydzierżawione na czas dalszy od roku 1851; że kartofle okazały się nietrwałe i mniéj wydające wódki, a dający się czuć brak paszy mógł one odwrócić do żywienia inwentarza; że zniżenie ceny soli powinno pomnożyć jéj używanie, a zmniejszyć potajemne sprowadzanie z zagranicy; że może się ożywić bieg interessów prywatnych, stempla wymagających. Wyraziła przytem, iż Ukaz Najwyższy z dnia 29 Grudnia (10 Stycznia) $184^{8}/_{9}$ roku, podwyższający podatki, polecił zarazem uregulować podymne i ofiarę. Kommissya Skarbu przystąpiła do regulacyi podymnego i do zbierania materyałów do regulacyi ofiary. Na koszta téj regulacyi otrzymała z decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Listopada 1849 roku Nr. 8,027 summę rs. 10,000, a gdy ta już się wyczerpała, pomieściła na ten cel w etacie summę rs. 12,000, i prosiła o zatwierdzenie tego postąpienia.

Rada Administracyjna po rozważeniu projektu, w decyzyi z dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) $185^{0}/_{1}$ roku Nr. 19,085, zatwierdziła postąpienie Kommissyi Skarbu co do summy rs. 12,000 na regulacyę podatków, i poniosła projekt pod Najwyższe zatwierdzenie.

Государь Императоръ, согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, соизволилъ утвердить роспись, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ отъ 14 (26) Апрѣля 1851 года, за №. 1,147.

Роспись эта исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	18,789,731 р. 45½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,517,643 „ 87¼ „
затѣмъ осталось въ запасѣ .	272,087 р. 58¼ к.
а за прибавленіемъ оставшагося съ истеченіемъ 1845 года запаснаго капитала	2,991,974 „ 78 „
общій запасъ составлялъ . . .	3,264,062 р. 36¼ к.,

то есть: наличными деньгами 2,361,347 руб. ¾ коп., казенными процентными билетами 358,160 руб. 32 коп., и документами по авансамъ 544,555 руб. 3½ коп.

Поступило сверхъ бюджетнаго предположенія неокладныхъ доходовъ: по консумціонному сбору, по акцизу съ выдѣлки вина и отъ продажи соли; недополучены же, согласно предположенію, гербовыя и гильдейскія пошлины. Въ числѣ сверхбюджетныхъ доходовъ показаны по приходу одновременно выведенные въ расходъ: 1,000,000 руб. отъ продажи облигацій для погашенія сдѣланнаго изъ Казны Имперіи займа въ 1847 году; 380,238 руб. 80 коп. изъ суммъ, взысканныхъ въ пользу Банка; 32,203 руб. 84½ коп. ликвидаціонными свидѣтельствами, перечисленными въ Казну, по поводу неявки владѣльцевъ, за полученіемъ оныхъ, въ опредѣленный срокъ. Къ сверхбюджетнымъ расходамъ прибавлены: 150,000 руб. на издержки по пребыванію Высочайшихъ Особъ въ Варшавѣ въ 1851 году; 150,000 руб. на усиленіе суммы, въ распоряженіи Совѣта

Najjaśniejszy Pan zgodnie ze zdaniem Rady Państwa zatwierdził budżet, o czem zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 14 (26) Kwietnia 1851 roku Nr. 1,147.

Spełniono ten budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości . . .	rs.	18,789,731 k. 45½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,517,643 „ 87¼.
zapas	rs.	272,087 k. 58¼.
do czego dodając zapas z końcem roku 1850 pozostały	„	2,991,974 „ 78.
zapas ogólny	rs.	3,264,062 k. 36¼,

to jest: w gotowiźnie rs. 2,361,347 kop. ¾, w biletach Skarbowych procentowych rs. 358,160 kop. 32, w dowodach na zaliczenia rs. 544,555 kop. 3²/₄.

Wpływy przewyższyły zamierzenia budżetowe w dochodach niestałych: z konsumcyi, z opłaty od wyrobu wódki, i ze sprzedaży soli; a nie doszły zamierzenia: z opłat stemplowéj i gildyjnéj. Nad budżet wykazano wpływy przechodnie, jednocześnie zapisane do wydatku: rs. 1,000,000 ze sprzedaży obligów na spłacenie Skarbowi Cesarstwa pożyczki w roku 1847 zaciągniętéj; rubli srebrem 380,238 kop. 80 z funduszów na rzecz Banku pobranych; rs. 32,203 kop. 84½ w dowodach likwidacyjnych zajętych na Skarb, z powodu niezgłoszenia się właścicieli po ich odbiór w terminie przepisanym. Przybyły nad budżet wydatki rs. 150,000 na koszta pobytu Najjaśniejszych Osób w Warszawie w roku 1851; rs. 150,000 na pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj; rs. 112,105 kop. 24 na sprawienie nowego taboru wagonów dla drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj;

Управленія состоящей; 112,105 руб. 24 коп. на постройку новаго комплекта вагоновъ для Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги; 65,973 руб. на вознагражденія Почтсодержателей за понесенные ими убытки по 1 (13) Января 1851 года, по поводу дороговизны фуража; 15,192 руб. 85 коп. на возвратъ женѣ б. французскаго министра Фоше (Faucher), урожденной Воловской, половины стоимости конфискованнаго ея отцу имѣнія Каски; 23,627 руб. Варшавскому Монетному Двору на издержки по отчеканкѣ мелкой монеты; 154,427 руб. 36½ коп. на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго выкупомъ ликвидаціонныхъ свидѣтельствъ и принятіемъ оныхъ за счетъ разныхъ казенныхъ принадлежностей; и другія менѣе значительныя суммы. Резервный капиталъ 207,495 руб. 15 коп. употребленъ на мѣстные военные расходы.

1852. До составленія проекта росписи на 1852 годъ произошло слѣдующее.

По поводу снятія таможенной линіи, учрежденнымъ по этому Комитетомъ постановлено было:

a) для уравновѣшенія продажной цѣны соли въ Царствѣ съ цѣнами, существующими въ Западныхъ губерніяхъ Имперіи, гдѣ производилась вольная продажа соли, — понизить цѣну соли въ Царствѣ, и назначить за то Казнѣ Царства вознагражденіе изъ Казны Имперіи, съ производствомъ онаго впредь до окончанія, 20 Марта (1 Апрѣля) 1852 года, срока заключеннаго съ Австрійскимъ Правительствомъ договора на поставку соли для Царства;

b) разрѣшить съ того срока вольную продажу соли въ Царствѣ, съ уплатою имѣющей быть установленною Министромъ Финансовъ пошлины съ заграничной соли, и съ того же числа производить Казнѣ Царства по 2,199,378 р. 75 коп. за отмѣну соляной монополіи, съ предоставленіемъ при томъ Правительству Царства возможности оставленія на будущее время нѣкоторыхъ соляныхъ ма-

rs. 65,973 na wynagrodzenie poczthalterom do dnia 1 (13) Stycznia 1851 roku strat poniesionych przez drogość furażów; rubli srebrem 15,192 kop. 85, na zwrot Pani z Wołowskich Faucher, żonie b. Ministra francuzkiego, połowy szacunku dóbr Kaski ojcu jéj skonfiskowanych; rs. 23,627 Mennicy Warszawskiéj, na koszta przebicia srebra na monetę; rs. 154,427 kop. $36\frac{1}{2}$ na spłacenie długów Księstwa Warszawskiego, przez wykupno dowodów likwidacyjnych i przyjęcie ich w różnych należnościach skarbowych; i inne pomniejsze. Fundusz rezerwowy rs. 207,495 k. 15, zajęto na zwiększenie wydatków miejscowych wojennych.

1852. Przed ułożeniem projektu budżetu na rok 1852 zaszło co następuje:

Z powodu zniesienia linii celnéj, Komitet zwierzchni do tego ustanowiony wyrzekł był:

a) aby dla zrównoważenia cen sprzedażnych soli w Królestwie z cenami w Zachodnich Guberniach Cesarstwa, gdzie był wolny handel solą, zniżyć cenę soli w Królestwie, a wyznaczyć za to Skarbowi Królestwa indemnizacyę ze Skarbu Cesarstwa, aż do skończenia się w dniu 20 Marca (1 Kwietnia) 1852 roku układu z Rządem Austryackim zawartego o dostawę soli dla Królestwa;

b) aby od téj daty dozwolić w Królestwie wolnego handlu solą, za opłatą cła na sól zagraniczną; przez Ministra Finansów ustanowić się mającą, a Skarbowi Królestwa wypłacać od téj daty po rs. 2,199,378 kop. 75 za zniesienie monopolu solnego, z pozostawieniem Rządowi Królestwa możności utrzymania i nadal niektórych magazynów sol-

газиновъ, для охраненія жителей отъ недостатка этого продукта.

Изложенное по пункту *a* предположеніе приведено уже въ исполненіе по росписи 1851 года. Относительно же помѣщеннаго въ пунктѣ *b* предположенія необходимо было рѣшить, въ какомъ порядкѣ будетъ производиться снабженіе впредь Царства солью, то есть, посредствомъ ли вольной продажи, или же, какъ до того времени, посредствомъ казенной администраціи? При разборѣ этого вопроса найдено было: что для воспослѣдованія вольной продажи необходимы болѣе разпространенная конкуренція и обудобленіе привозныхъ средствъ, ибо безъ этого компанія частныхъ капиталистовъ могла бы покупать пріобрѣтавшуюся донынѣ Казною Царства соль и подчинить своему вліянію продажу оной въ краѣ. При такомъ положеніи дѣла могъ бы произойти убытокъ, какъ для жителей, такъ и для Казны Царства, и, кромѣ того, въ случаѣ происшествій, затрудняющихъ торговое движеніе, страна могла бы временно подвергнуться недостатку соли или чрезмѣрному вздорожанію оной. По симъ соображеніямъ положено было: снабженіе Царства солью съ 20 Марта (1 Апрѣля) 1852 года сохранить по прежнему за Казною, съ оставленіемъ притомъ пониженныхъ цѣнъ и свободнаго пріобрѣтенія соли, происходящей изъ Имперіи, съ условіемъ уплаты въ Казну Имперіи пошлины съ заграничной соли и акциза съ соли, происходящей изъ Цѣхоцинскаго заведенія. Опредѣленіе это удостоилось одобренія Государя Императора, согласно сдѣланному о томъ Намѣстникомъ въ Царствѣ заявленію въ засѣданіи Совѣта Управленія Царства отъ 22 Марта (4 Апрѣля) 1851 года, N° 2,513, и приведено въ исполненіе по проекту росписи на 1852 годъ (*).

Количество вознагражденія за почтовый доходъ не было еще опредѣлено при изготовленіи проекта росписи, который былъ слѣдующій:

(*) Исчисленіе пошлины и акциза, причитающихся Казнѣ Имперіи, опредѣлялось сообразно количеству соли, проданной изъ казенныхъ магазиновъ.

nych dla zabezpieczenia mieszkańców od niedostatku tego artykułu.

Wniosek ad *a*, wszedł już w wykonanie w budżecie 1851 roku. Co do wniosku ad *b*, należało wyrzec: w jaki sposób zaopatrywanie solą Królestwa nadal ma się odbywać, to jest, czy przez wolny handel, czy przez administracyę rządową, w sposobie dotychczasowym? W rozbiorze téj kwestyi uważano: że aby wolny handel mógł nastąpić, potrzeba do tego rozleglejszéj konkurrencyi i ułatwionego transportu, bez czego kompanja kapitalistów prywatnych mogłaby nabywać sól dotąd przez Rząd Królestwa nabywaną, i ogarnąć sprzedaż onej w kraju. W takim stanie rzeczy wyniknąćby mogła szkoda i dla mieszkańców Królestwa i dla Skarbu, a nadto przy wypadkach wstrzymujących ruch handlowy, kraj mógłby być chwilowo wystawiony na brak soli lub zbyteczne jéj podrożenie. Z tych względów konkludowano: aby zaopatrywanie Królestwa w sól od dnia 20 Marca (1 Kwietnia) 1852 roku, pozostawić jak dotąd przy Rządzie, obok utrzymania cen zniżonych, i niewzbraniania nabywania soli z Cesarstwa pochodzącéj, z warunkiem opłacania do Skarbu Cesarstwa cła od soli zagranicznéj, a akcyzy od soli z zakładu Ciechocińskiego pochodzącéj. Konkluzya ta znalazła przyjęcie u Najjaśniejszego Pana, jak to się okazało z oświadczenia Namiestnika Królestwa na posiedzeniu Rady Administracyjnéj z dnia 22 Marca (4 Kwietnia) 1851 roku Nr. 2,513, i weszła w wykonanie w projekcie budżetu na rok 1852 (*).

Summa indemnizacyi za dochód z poczty nie była jeszcze oznaczoną przy układaniu projektu, który był następujący:

(*) Obrachunek cła i akcyzy dla Skarbu Cesarstwa, ustanawiał się podług ilości soli sprzedanéj z magazynów rządowych.

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:		
a) окладные	3,604,339 р.	37½ к.
b) неокладные	9,708,993 „	36 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,572,410 „	87½ „
d) разные	2,359,343 „	21¾ „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „	— „
итого	17,425,086 р.	82¾ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ	679,863 „	15 „
всего	18,104,949 р.	97¾ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга	3,996,162 р.	44½ к.
b) расходы Коронные	150,000 „	— „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ	3,150,000 „	— „
d) расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	851,957 „	42 „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія	417,962 „	18½ „

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Dochody zwyczajne:		
a) dochody stałe	rs.	3,604,339 k. 37½.
b) niestałe	„	9,708,993 „ 36.
c) z dóbr i lasów rządowych . . .	„	1,572,410 „ 87½.
d) rozmaite	„	2,359,343 „ 21¾.
II. Dochody nadzwyczajne . . .	„	180,000 „ —
łącznie . .	rs.	17,425,086 k. 82¾
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	679,863 „ 15.
ogół . .	rs.	18,104,949 k. 97¾.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,996,162 k. 44½.
b) wydatki Korony	„	150,000 „ —
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000 „ —
d) Administracya cywilna:		
aa) Władze wyższe	„	851,957 „ 42.
bb) Wydział Oświecenia	„	417,962 „ 18½.

cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,589,469 р. 41 к.	
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	602,253 „ 19½ „	
ee) на Финансовое вѣдомство . .	3,921,170 „ 45¼ „	
ff) на Правленіе XIII Округа Путей Сообщенія . . .	684,804 „ 50½ „	
gg) на особыя Управленія .	8,355 „ — „	
hh) на Конно-заводское Управленіе .	20,250 „ — „	
ii) на расходы Варшавско-Вѣнской железной дороги	430,000 „ — „	
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,446,281 „ 85 „	
f) резервный капиталъ . .	156,420 „ 36½ „	
итого . .	17,425,086 р. 82¾ к	
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	679,863 „ 15 „	
всего . .		18,104,949 р. 97¾ к.

cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	rs.	1,589,469	k.	41.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	602,253	„	$19\frac{1}{2}$.
ee) Wydział Skarbu	„	3,921,170	„	$45\frac{1}{4}$.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj . . .	„	684,804	„	$50\frac{1}{2}$.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355	„	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„	20,250	„	—
ii) wydatki drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj . .	„	430,000	„	—
e) Wydatki miejscowe wojenne	„	1,446,281	„	85.
f) fundusz rezerwowy . . .	„	156,420	„	$36\frac{1}{2}$.
łącznie . .	rs.	17,425,086	k.	$82\frac{3}{4}$.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	679,863	„	15.

ogół . . rs. 18,104,949 k. $97\frac{3}{4}$.

При представленіи этого проекта въ Совѣтъ Управленія Царства, Коммисія Финансовъ, въ рапортѣ отъ 3 (15) Декабря 1851 года, за № 83,391, изъяснила: что ею не помѣщены по статьѣ расходовъ 200,000 руб., нужные для уплаты по сроку первой части (изъ пяти) займа въ 1,000,000 руб. сдѣланнаго изъ Казны Имперіи въ 1848 году, по тому поводу, чтобы не заключить росписи съ дефицитомъ, и что она надѣется покрыть эту сумму частью изъ резервнаго капитала, частью же изъ того сбереженія, какое удастся сдѣлать по расходамъ, но въ той мѣрѣ, въ какой поступленіе доходовъ соотвѣтствовать будетъ предположенію оныхъ, при испытанномъ вообще неурожаѣ, и коль скоро не будетъ чрезвычайныхъ расходовъ.

При томъ Коммисія привела слѣдующее обстоятельство.

При приступѣ Казною въ 1844 году къ погашенію долговъ Горнаго вѣдомства, составленъ былъ разсчетъ между симъ вѣдомствомъ и Эмеритальнымъ Товариществомъ, которому признано причитающимися отъ Горнаго вѣдомства капитала 480,079 руб. 16 коп. и процентовъ по конецъ 1843 года 568,821 руб. $88\frac{1}{2}$ коп., всего же 1,054,901 руб. $4\frac{1}{2}$ коп. Сдѣлано было распоряженіе объ уплатѣ этой суммы посредствомъ срочныхъ съ погашеніемъ платежей, изъ коихъ первый внесенъ былъ въ роспись 1845 года, а какъ проценты, согласно вышесказанному, исчислены были только по конецъ 1843 года, то изъ этого возникло то, что на суммы Эмеритальнаго Товарищества не было назначено никакого процента за 1844 годъ, составляющій промежутокъ времени между производствомъ разсчета и помѣщеніемъ въ роспись перваго срочнаго съ погашеніемъ платежа. Для исправленія сего Коммисія Финансовъ увеличила съ 1852 года платежи съ погашеніемъ на 2,349 руб. 79 коп.; относительно же минувшихъ платежей за время $18^{45}/_{51}$ года, составляющихъ капитала съ 5%, 20,088 руб. 58 коп., поручено ею уплатить оные сверхъ бюджета въ концѣ 1851 года, и она ходатайствовала объ утвержденіи таковаго ея распоряженія.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj pod dniem 3 (15) Grudnia 1851 roku Nr. 83,391, Kommissya Skarbu wyraziła: iż, aby go niezamknąć z deficytem, nie położyła w wydatkach summy rs. 200,000, potrzebnéj na zwrot 1-éj raty (z pięciu) pożyczki rs. 1,000,000 ze Skarbu Cesarstwa w roku 1848 zaciągniętéj, i spodziewa się ją zaspokoić częścią z funduszu rezerwowego, częścią z oszczędności, jakie na wydatkach osiągnąć się dadzą, o ile wszakże odpowiedzą dochody przy doznanym powszechnie nieurodzaju, i o ile nie będzie wydatków nadzwyczajnych.

Przedstawiła przytem okoliczność następującą:

W roku 1844, kiedy Skarb przystępował do spłacenia długów górnictwa, sporządzono obrachunek między górnictwem a funduszem stowarzyszenia emerytalnego, któremu przyznano od górnictwa w kapitale rs. 480,079 kop. 16, w procencie, po koniec roku 1843 obliczonym, rs. 568,821 kop. 88½, razem rubli srebrem 1,054,901 kop. 4½. Summę tę polecono spłacić w ratach amortyzacyjnych, z których pierwsza pomieszczoną została w budżecie 1845 roku; a ponieważ procent obliczony został, jak wyżéj okazano, tylko po koniec roku 1843, wynikło więc ztąd, iż fundusze stowarzyszenia emerytalnego nie miały sobie przyznanego żadnego procentu za rok 1844, będący między obrachunkiem a pomieszczeniem pierwszéj raty amortyzacyjnéj. Prostując to, Kommissya Skarbu zwiększyła od roku 1852 raty amortyzacyjne o rs. 2,349 kop. 79, a co do przeszłych rat z lat $18^{45}/_{51}$ należną ztąd summę, wynoszącą z procentem 5% rs. 20,088 kop. 58, poleciła zapłacić nad budżet z końcem roku 1851, i prosiła o upoważnienie do tego postąpienia.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта, далъ просимое разрѣшеніе 7 (19) Декабря 1851 года, № 28,461, а самый проектъ представилъ на Высочайшее утвержденіе.

Государь Императоръ, согласно мнѣнію Государственнаго Совѣта, соизволилъ утвердить роспись, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ своемъ отъ 31 Марта (12 Апрѣля) 1852 года, за № 894.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	18,722,471 р. 64¾ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	19,398,354 „ 2½ „
передержано	675,882 р. 37¾ к.
оставшійся же съ истеченіемъ 1851 года запасной капиталъ . . .	3,264,062 „ 36¼ „
сократился до	2,588,179 р. 98½ к.,

въ томъ числѣ состояло: наличными деньгами 1,724,947 руб. 91 коп., казенными процентными билетами 253,814 руб. 40 к., и документами по авансамъ 609,417 руб. 67½ коп.

Сверхбюджетные доходы составляли: переходящія суммы Польскаго Банка и суммы, изображающія цѣнность ликвидаціонныхъ свидѣтельствъ, — выведенныя одновременно въ расходъ, 569,909 руб. 43 коп.; полученные отъ продажи выкупленныхъ изъ Казны Имперіи казенныхъ облигацій 743,135 р. 58 к. Сверхбюджетные расходы были: на усиленіе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 300,000 руб.; на распространеніе механическихъ мастерскихъ Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги и на другія ея потребности 77,603 руб. 39 коп.; на взносъ въ Казну Имперіи 43,579 руб. 63½ коп., въ счетъ перваго срочнаго платежа, составляющаго 200,000 руб., по займу въ 1,000,000 руб., за израсходованіемъ на этотъ предметъ показаннаго по росписи резервнаго капитала; на выкупъ

Rada Administracyjna po rozpoznaniu projektu udzieliła żądane upoważnienie pod dniem 7 (19) Grudnia 1851 roku Nr. 28,461, a projekt sam poniosła pod Najwyższe zatwierdzenie.

Najjaśniejszy Pan zgodnie ze zdaniem Rady Państwa budżet zatwierdził, o czem oznajmił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 31 Marca (12 Kwietnia) 1852 r. Nr. 894.

Spełnienie budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	18,722,471 k. $64\frac{3}{4}$.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	19,398,354 „ $2\frac{1}{2}$.
wypłacono więcéj	rs.	675,882 k. $37\frac{3}{4}$.
a zapas z końcem roku 1851 pozostały	„	3,264,062 „ $36\frac{1}{4}$.
zmniejszył się do	rs.	2,588,179 k. $98\frac{1}{2}$.

tojest: w gotowiźnie rs. 1,724,947 kop. 91, w biletach skarbowych procentowych rs. 253,814 kop. 40, w dowodach na zaliczenia rs. 609,417 kop. $67\frac{1}{2}$.

Wpływy nadbudżetowe stanowiły: fundusze przechodnie Banku Polskiego, i z wartości dowodów likwidacyjnych, jednocześnie i do wydatku zapisane, rs. 569,909 kop. 43; ze sprzedaży części obligów skarbowych, u Skarbu Cesarstwa odkupionych, rs. 743,135 kop. 58. Wydatki nadbudżetowe były: na pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 300,000; na rozprzestrzenienie warsztatów mechanicznych drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj, i inne jéj potrzeby rs. 77,603 kop. 39; na spłacenie Skarbowi Cesarstwa 1-éj raty pożyczki rs. 1,000,000, wynoszącéj rs. 200,000, po wyczerpaniu na ten wydatek pomieszczonego w budżecie funduszu rezerwowego, reszta rs. 43,579 kop. $63\frac{1}{2}$; na wykupno u Skarbu Cesarstwa obligów skarbowych 4-ro procentowych, summę rs. 3,375,950 wynoszących, oprócz

изъ Казны Имперіи четырехпроцентныхъ казенныхъ облигацій, цѣною въ 3,375,950 руб., кромѣ уплаченнаго въ 1851 году однаго милліона руб.,— 1,359,544 руб. 35½ коп.; въ счетъ уплаты цѣнности пріобрѣтеннаго Казною Сероцкаго стальнаго завода 134,833 руб. 9¾ коп.; на ссуды и пособія жителямъ Люблинской и Августовской губерній, пострадавшимъ отъ неурожая, 93,310 руб. 86 коп., и прочіе менѣе значительные расходы.

1853. Изготовленный Коммисіею Финансовъ проектъ росписи на 1853 годъ заключалъ въ общемъ своемъ итогѣ увеличенные доходы и расходы, происходящіе отъ того: что вознагражденіе за убытокъ въ соляномъ доходѣ, показанное въ 1852 году только за 9 мѣсяцевъ соразмѣрно общей суммѣ онаго, въ 1853 году помѣщено въ полномъ годовомъ количествѣ, но также внесенъ въ роспись въ увеличенной суммѣ расходъ на уплату Казнѣ Имперіи таможенной пошлины и акциза.

Вознагражденіе изъ Казны Имперіи за почтовые доходы въ то время еще не было опредѣлено. Поэтому въ проектъ росписи внесенъ почтовый доходъ тотъ же, какой былъ показанъ въ 1852 году, съ тѣмъ только, что излишекъ этого дохода былъ соединенъ со сборомъ съ сего же дохода на дороги и водяные пути сообщенія.

Согласно Высочайшей волѣ, объявленной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 21 Мая (2 Іюня) 1852 года, за № 1,306, для образованія въ Польскомъ Банкѣ резервнаго капитала въ 3,000,000 руб. въ теченіе 20 лѣтъ, на покрытіе убытковъ сего же Банка, происходящихъ изъ прежней администраціи онаго, съ 1853 года назначено было откладывать ежегодно изъ поступающихъ въ Казну прибылей Банка по 150,000 р. с.

Принадлежащій Банку хлѣбной магазинъ, состоящій у Новогеоргіевской крѣпости, по волѣ Государя Императора, объявленной Совѣту Управленія предписаніемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 3 Іюня 1852 года, переданъ Военному вѣдомству, за который Банкъ имѣлъ получить 877,810 руб. производствомъ

miliona rubli srebrem wypłaconego w roku 1851, rs. 1,359,544 kop. 35½; na spłacenie szacunku nabytéj przez Skarb fabryki stali w Serocku, rs. 134,833 kop. 9¾; na pożyczki i zapomogi mieszkańcom gubernii Lubelskiéj i Augustowskiéj, głodem zagrożonym, rs. 93,310 kop. 86, i inne pomniejsze.

1853. Przygotowany przez Kommissyę Skarbu projekt budżetu na rok 1853 obejmował w ogólnéj summie zwiększenie w dochodach i wydatkach, pochodzące ztąd: iż indemnizacya ze Skarbu Cesarstwa za ubytek w dochodach z soli, mieszcząca się w roku 1852 tylko za 9 miesięcy w stosunku całkowitéj swéj summy, w roku 1853 położoną została już za cały rok, ale także położono większą summę na cło i akcyzę opłacane Skarbowi Cesarstwa.

Indemnizacya ze Skarbu Cesarstwa za dochody pocztowe, jeszcze podówczas oznaczoną nie została. Pomieszczono więc w projekcie budżetu dochód z poczty ten sam co i w roku 1852, łącząc tylko razem przewyżkę dochodów pocztowych z opłatą na drogi i spławy od dochodów pocztowych.

Stosownie do Najwyższéj woli, oznajmionéj w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 21 Maja (2 Czerwca) 1852 roku Nr. 1,306, na utworzenie w Banku Polskim kapitału rezerwowego rs. 3,000,000, w ciągu lat 20 mającego pokrywać straty tegoż Banku, z czasu dawniejszéj jego administracyi wypływające, odliczać się miało od włącznie roku 1853 z zysków Bankowych, Skarbowi oddawanych, corocznie po rs. 150,000.

Magazyn Bankowy na skład zboża pod twierdzą Nowogeorgiewskiem, z woli Najwyższéj, oznajmionéj Radzie Administracyjnéj w reskrypcie Namiestnika Królestwa z dnia 3 Czerwca 1852 roku, oddany został Władzy wojskowéj, za co Bank miał otrzymać summę rs. 877,810, a to ratami przez ciąg lat 40,

ему въ продолженіе 40 лѣтъ срочныхъ безпроцентныхъ платежей ежегодно по 21,945 руб. 25 коп., въ счетъ коихъ Интендантство имѣло уплачивать 10,000 руб., а остальные 11,945 руб. 25 коп. Казна Царства.

При исполненіи обоихъ сихъ Высочайшихъ повелѣній, Коммисія Финансовъ, въ видахъ соблюденія бюджетнаго порядка, внесла въ проектъ росписи на 1853 годъ, прибыли Польскаго Банка, въ томъ же размѣрѣ, какъ были показаны въ 1852 году, по расходу же введена ею новая статья: „на пополненіе пассива Польскаго Банка," и помѣщена по этой статьѣ сумма въ 161,945 руб. 25 коп.

Представленный Коммисіею Финансовъ въ Совѣтъ Управленія Царства, при рапортѣ отъ 1 (13) Декабря 1852 года, за № 87,542, проектъ росписи на 1853 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

I. Обыкновенные доходы:	
a) окладные	3,601,377 р. 85½ к.
b) неокладные	10,031,109 „ 38 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,589,926 „ 93 „
d) разные	2,332,696 „ 69¾ „
II. Чрезвычайные доходы	180,000 „ — „
итого	17,735,110 р. 36¼ к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ,	632,562 р. 67 к.
всего	18,367,673 р. 3¼ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга	4,034,017 р. 34½ к.
b) расходы Коронные	150,000 „ — „

bez procentu, corocznie po rs. 21,945 kop. 25, z czego Intendentura płacić miała rs. 10,000, a resztę Skarb, czyli rocznie rubli srebrem 11,945 kop. 25.

Wykonywając te obadwa NAJWYŻSZE rozkazy, obok zachowania porządku budżetowego, Kommissya Skarbu pomieściła w projekcie budżetu 1853 roku zyski Banku Polskiego, tak jak one były w roku 1852, a w wydatkach zaprowadziła nowy tytuł „na zaspokojenie passywów Banku Polskiego," i położyła przy nim summę rs. 161,945 kop. 25.

Przedstawiony przez Kommissyę Skarbu Radzie Administracyjnéj, pod dniem 1 (13) Grudnia 1852 roku Nr. 87,542, projekt budżetu na rok 1853, był następujący:

A. Dochody Kass, pod zarządem Kommissyi Skarbu zostających:

I. Dochody zwyczajne:				
a) stałe	rs.	3,601,377	k.	85½.
b) niestałe	„	10,031,109	„	38.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,589,926	„	93.
d) rozmaite	„	2,332,696	„	69¾.
II. Dochody nadzwyczajne	„	180,000	„	—
łącznie . . .	rs.	17,735,110	k.	36¼.
B. Dochody Kass, pod oddzielnym zarządem będących .	„	632,562	„	67.
ogół . . .	rs.	18,367,673	k.	3¼.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	4,034,017	k.	34½.
b) wydatki Korony	„	150,000	„	—

c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 р.	— к.
d) расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	861,257 „	42 „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	422,536 „	19 „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,623,599 „	83 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . . .	605,328 „	19½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,005,303 „	60¾ „
ff) на Правленіе XIII Округа Путей Сообщенія . .	770,824 „	38 „
gg) на особыя Управленія .	8,355 „	— „
hh) на Конно-заводское Управленіе .	32,775 „	— „
ii) на расходы Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги .	500,750 „	— „

c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	rs.	3,150,000	k.	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	861,257	„	42.
bb) Wydział Oświecenia	„	422,536	„	19.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,623,599	„	83.
dd) Wydział Sprawiedliwości	„	605,328	„	19½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,005,303	„	60¾.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	770,824	„	38.
gg) Władze oddzielne	„	8,355	„	—
hh) Stado rządowe koni	„	32,775	„	—
ii) wydatki drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj	„	500,750	„	—

e) на мѣстные военные расходы . . .	1,359,016 р.	$5^1/_2$ к.
f) на пополненіе пассива Польскаго Банка .	161,945 „	25 „
g) резервный капиталъ . .	49,402 „	9 „
итого . . .	17,735,110 р.	$36^1/_4$ к.
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	632,562 „	67 „
всего . . .	18,367,673 р.	$3^1/_4$ к.

При представленіи этого проекта Коммисія Финансовъ заявила, что не помѣщена ею по статьѣ расходовъ сумма 200,000 руб., причитающаяся ко взносу въ Казну Имперіи на второй срочный платежъ въ 1853 году, по займу въ 1,000,000 руб., и что придется эту сумму взять изъ запаснаго капитала, который въ то время едва достигалъ 2,000,000 руб., по каковому поводу Коммисія привела о необходимости избѣгать Вѣдомствами сверхбюджетныхъ расходовъ.

Совѣтъ Управленія Царства, по разсмотрѣніи сего проекта, постановленіемъ отъ 23 Декабря (4 Января) $185^2/_3$ года, № 12,390, подтвердилъ всѣмъ Правительственнымъ Коммисіямъ и Главнымъ Управленіямъ о необходимости воздержаться, по возможности, отъ представленій относительно производства сверхбюджетныхъ расходовъ, проектъ же росписи представилъ на Высочайшее утвержденіе, которое воспослѣдовало согласно съ заключеніемъ Государственнаго Совѣта, какъ о томъ увѣдомилъ Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 13 (25) Апрѣля 1853 года, за № 1,041.

e) wydatki miejscowe wojenne	rs.	1,359,016 k. $5^1/_2$.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . .	„	161,945 „ 25.
g) fundusz rezerwowy . . .	„	49,402 „ 9.
łącznie . .	rs.	17,735,110 k. $36^1/_4$.
B. Wydatki Kass, pod oddzielnym zarządem będących . . .	„	632,562 „ 67.
ogół . .	rs.	18,367,673 k. $3^1/_4$.

Przedstawiając ten projekt, Kommissya Skarbu nadmieniła: iż nie pomieściła w wydatkach summy rs. 200,000 na drugą ratę Skarbowi Cesarstwa z pożyczki rs. 1,000,000 w roku 1853 przypadającą, i że wypadnie zaczerpnąć tę summę z zapasu, który podówczas zaledwie dochodził summy rs. 2,000,000, i dlatego zwracała uwagę na potrzebę unikania przez Władze wydatków nadbudżetowych.

Rada Administracyjna, po rozpoznaniu projektu, w decyzyi z dnia 23 Grudnia (4 Stycznia) $185^2/_3$ roku Nr. 12,390, ponowiła wszystkim Kommissyom Rządowym i Władzom Naczelnym potrzebę wstrzymania się, ile możności, od czynienia przedstawień o wydatki nadbudżetowe, a projekt budżetu przedstawiła pod Najwyższe zatwierdzenie, które też nastąpiło zgodnie ze zdaniem Rady Państwa, jak o tém zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 13 (25) Kwietnia 1853 roku Nr. 1,041.

Роспись исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,134,208 р. 43 к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,821,124 „ $2\frac{1}{2}$ „
затѣмъ осталось въ запасѣ . .	313,084 р. $40\frac{1}{2}$ к.
а за прибавленіемъ оставшагося съ истеченіемъ 1853 года запаснаго капитала	2,588,179 „ $98\frac{1}{2}$ „
вообще было въ запасѣ . . .	2,901,264 р. 39 к.

то есть: наличными деньгами 1,985,984 р. 78 $\frac{1}{2}$ коп., казенными процентными билетами 242,835 руб. 92 коп., и документами по авансамъ 672,443 руб. $68\frac{1}{2}$ коп.

Сверхбюджетные доходы составляли: переходящія суммы, взысканныя въ пользу Банка, которыя одновременно выведены въ расходъ. Сверхбюджетные расходы были: на усиленіе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 278,768 р. $29\frac{1}{4}$ коп., на надобности желѣзной дороги 48,705 руб. $90\frac{1}{2}$ к., на издержки по поводу пребыванія въ городѣ Варшавѣ Высочайшихъ Особъ 75,000 руб., на открытіе заработковъ жителямъ низшаго класса въ тѣхъ губерніяхъ, въ коихъ былъ неурожай, 25,627 руб. 69 коп., на погашеніе долговъ временъ Варшавскаго Герцогства 186,352 руб. $59\frac{1}{2}$ коп. и другіе менѣе значительные расходы.

1854. По проекту росписи на 1854 годъ показана была сумма, превышающая вообще предшествовавшую роспись на 256,478 руб. 79 коп. Увеличены предположенія доходовъ: съ лотереи, съ кошернаго сбора, отъ пошлины за выдѣлку сахара, и отъ вознагражденія изъ Казны Имперіи за почтовые доходы, которое опредѣлено было по проекту росписи въ той суммѣ, на какую Коммисія Финансовъ ожидала Высочайшаго

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 19,134,208 k. 43.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 18,821,124 „ $2^1/_2$.
zapas	rs. 313,084 k. $40^1/_2$.
do czego dodając zapas popozostały z końcem roku 1853	„ 2,588,179 „ $98^1/_2$.
zapas ogólny	rs. 2,901,264 k. 39.

to jest: w gotowiźnie rs. 1,985,984 kop. $78^1/_2$, w biletach skarbowych procentowych rs. 242,835 kop. 92, w dowodach na zaliczenia rs. 672,443 kop. $68^1/_2$.

Wpływy nadbudżetowe stanowiły fundusze przechodnie, na wyrzecz Banku pobrane i jednocześnie zapisane do rozchodu. Wydatki nadbudżetowe były: na pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 278,768 kop. $29^1/_4$; na potrzeby drogi żelaznéj rs. 48,705 kop. $90^1/_2$; na wydatki spowodowane pobytem w Warszawie Najjaśniejszych Osób rs. 75,000; na otworzenie zarobków mieszkańcom niższéj klassy, w guberniach nieurodzajem dotkniętych, rs. 25,627 kop. 69; na spłacenie długów Księztwa Warszawskiego rs. 186,352 kop. $59^1/_2$, i inne pomniejsze.

1854. Projekt budżetu 1854 roku obejmował w ogóle summę większą od poprzedniego o rs. 256,478 kop. 79. Zwiększono zamierzenie dochodów: z loteryi, z koszernego, z opłaty od wyrobu cukru i z indemnizacyi ze Skarbu Cesarstwa za dochody pocztowe, która położoną została w projekcie budżetu w takiéj summie, w jakiéj spodziewała się Kommissya Skarbu iż uzyska Najwyższe zatwierdzenie. Zwiększono także dochody: z dóbr, przez korzystniejsze wydzierżawienie niektórych posiadłości; z drogi żelaznéj, z któréj spodziewano się otrzymać czysty

утвержденія. Равномѣрно увеличены доходы: съ имѣній, по поводу выгоднѣйшей отдачи въ аренду нѣкоторыхъ недвижимостей; съ желѣзной дороги, отъ которой ожидалось чистаго дохода 100,000 руб.; и отъ горнозаводства—сообразно предположенному увеличенію производства онаго въ 1854 году. Были также и уменьшенія доходовъ. По Высочайшему указу 26 Марта (7 Апрѣля) 1834 года установлено было только на 20 лѣтъ взиманіе добавочныхъ копѣекъ отъ податей офяры и городской подымной, а также отъ таможенной пошлины. По сей послѣдней отмѣнено взиманіе до истеченія 20-лѣтняго срока по поводу снятія таможенной линіи; добавочныя же копѣйки отъ податей офяры и городской подымной сохранены по проекту росписи 1854 года, только за первое полугодіе того же года, то есть убыло по росписи 33,840 руб. $70\frac{1}{2}$ коп.

Въ 1854 году приходилось также погашеніе городомъ Варшавою остальной части займа въ 2,250,000 руб., вслѣдствіе чего по этой статьѣ убыло 84,836 руб. 18 коп. Расходы увеличились, какъ-то: на погашеніе, согласно плану, займа въ 6,300,000 руб.; на издержки по горнозаводскому производству, по поводу предположеннаго развитія онаго; на желѣзную дорогу — соотвѣтственно ожидавшемуся увеличенію движенія по оной; на мѣстные военные расходы, именно на издержки по рекрутскому набору. Возвышенъ также резервный капиталъ, съ прошлогодней суммы въ 49,402 руб. 9 коп., до суммы 101,207 руб. $36\frac{1}{2}$ коп. Въ первый разъ внесено въ роспись 50,000 руб. на издержки по перечеканкѣ монеты прежней чеканки. Уменьшено сумму на содержаніе шоссейныхъ дорогъ на 103,000 руб., которые въ предшествовавшей росписи показаны были въ видѣ единовременнаго расхода на передѣлку шоссейныхъ дорогъ вовсе испортившихся во многихъ мѣстахъ, по случаю безснѣжной и дождливой зимы 1852 года.

Проектъ росписи на 1854 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

dochód rs. 100,000, i z górnictwa, odpowiednio zamierzonéj większéj onego produkcyi w roku 1854. Były także i zmniejszenia w dochodach. Ukaz Najwyższy z dnia 26 Marca (7 Kwietnia) 1834 roku ustanowił tylko na ciąg lat 20 pobór kopiejek dodatkowych od podatków ofiary i podymnego miejskiego tudzież od cła. Te ostatnie wyszły z poboru jeszcze przed upływem 20-to letniego terminu, z powodu zniesienia linii celnéj; kopiejki dodatkowe od ofiary i podymnego miejskiego pozostały w projekcie budżetu 1854 roku tylko za pierwsze półrocze t. r., czyli ubyło z budżetu rs. 33,840 kop.. $70\frac{1}{2}$.

Także w roku 1854 przypadała spłata przez miasto Warszawę reszty pożyczki rs. 2,250,000, ubyło więc w téj pozycyi rs. 84,836 kop. 18. Wydatki zwiększono, a mianowicie na spłatę pożyczki rs. 6,300,000, odpowiednio do planu; na koszta produkcyi górniczéj, z powodu zamierzonego jéj zwiększenia; na drogę żelazną, odpowiednio spodziewanemu zwiększeniu się ruchu na téj kommunikacyi; na miejscowe wydatki wojenne, a mianowicie na koszta naboru rekruckiego. Zwiększono także fundusz rezerwowy z summy zeszłorocznéj rs. 49,402 kop. 9, do summy rs. 101,207 kop. $36\frac{1}{2}$. Wprowadzono po raz pierwszy do budżetu summę rs. 50,000, na koszta przebicia monet dawnego stempla. Zmniejszono fundusz na utrzymanie dróg bitych o summę rs. 103,000, która położona była w zeszłorocznym budżecie jako wydatek jednorazowy, na rekonstrukcyę dróg bitych, skutkiem bezśnieżnéj i dżdżystéj zimy roku 1852 w wielu miejscach zupełnie popsutych.

Projekt budżetu 1854 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

I. Обыкновенные доходы:		
a) окладные	3,600,046 р.	$48^1/_2$ к.
b) неокладные	10,098,147 „	40 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,630,771 „	$92^1/_2$ „
d) разные	2,432,520 „	$41^1/_4$ „
II. Чрезвычайные доходы	95,163 „	82 „
итого . .	17,856,650 р.	$4^1/_4$ к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	767,501 „	78 „
всего . .	18,624,151 р.	$82^1/_4$ к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	4,049,062 р.	$34^1/_2$ к.
b) расходы Коронные . . .	150,000 „	— „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „	— „
d) расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	861,673 р.	67 к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	428,274 „	$94^1/_2$ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,617,720 „	$62^1/_2$ „

I. Dochody zwyczajne:			
a) stałe	rs.	3,600,046	k. 48½.
b) niestałe	„	10,098,147	„ 40.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,630,771	„ 92½.
d) rozmaite	„	2,432,520	„ 41¼.
II. Dochody nadzwyczajne . .	„	95,163	„ 82.
łącznie . .	rs.	17,856,650	k. 4¼.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	767,501	„ 78.
ogół . .	rs.	18,624,151	k. 82¼.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	4,049,062	k. 34½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„ —
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„ —
d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	861,673	„ 67.
bb) Wydział Oświecenia	„	428,274	„ 94½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,617,720	„ 62½.

dd) на вѣдомство Юстиціи . .	610,903 р. 19½ к.
ee) на Финансовое вѣдомство. .	4,065,297 „ 39 „
ff) на Правленіе XIII Округа Путей Сообщенія . .	667,910 „ 9½ „
gg) на особыя Управленія .	8,355 „ — „
hh) на Конно-заводское Управленіе .	33,000 „ — „
ii) на расходы Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги	560,000 „ — „
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,391,266 „ 80 „
f) на пополненіе пассива Банка	161,978 „ 61½ „
g) резервный капиталъ . .	101,207 „ 36½ „
итого .	17,856,650 р. 4½ к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	767,501 р. 78 к.
всего . .	18,624,151 р. 82¼ к.

dd) Wydział Sprawiedliwości .	rs.	610,903 k.	19½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,065,297 „	39.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	667,910 „	9½.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355 „	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000 „	—
ii) wydatki drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj . .	„	560,000 „	—
e) miejscowe wydatki wojenne	„	1,391,266 „	80.
f) na zaspokojenie passywów Banku . .	„	161,978 „	61½.
g) fundusz rezerwowy . . .	„	101,207 „	36½.
łącznie . .	rs.	17,856,650 k.	4½.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	767,501 „	78.
ogół . .	rs.	18,624,151 k.	82¼.

И въ этотъ разъ Коммисія Финансовъ не внесла въ роспись 200,000 руб. на уплату въ Казну Имперіи третьяго срочнаго платежа по займу въ 1,000,000 руб., въ ожиданіи покрытія онаго резервнымъ капиталомъ, съ прибавкою недостающаго за симъ количества изъ той экономіи, какую удастся сдѣлать по бюджетнымъ расходамъ, если при томъ поступленіе доходовъ отвѣтитъ предположенію оныхъ, при всеобщемъ неурожаѣ, дороговизнѣ продуктовъ, и бѣдствіяхъ, постигшихъ нѣкоторыя мѣстности, вслѣдствіе бывшихъ бурь и градобитій; такъ какъ все это могло имѣть вредное вліяніе на поступленіе казенныхъ доходовъ.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи этого проекта въ засѣданіи 16 (28) Декабря 1853 года, № 19,255, представилъ оный на Высочайшее утвержденіе.

Государственный Совѣтъ, разсмотрѣвъ роспись въ засѣданіяхъ своихъ 22 Февраля и 1 Марта 1854 года, сдѣлалъ по оной то лишь замѣчаніе, что показанное по этой росписи количество вознагражденія изъ Казны Имперіи, за почтовые доходы, слѣдуетъ считать приблизительно исчисленнымъ, впредь до окончательнаго опредѣленія онаго.

Государь Императоръ соизволилъ утвердить роспись и заключеніе Государственнаго Совѣта, о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь увѣдомилъ отношеніемъ отъ 31 Марта (12 Апрѣля) 1854 года, за № 21,842.

Роспись исполнена въ слѣдующемъ порядкѣ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,982,496 р. 47 к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,817,484 „ 58¾ „
затѣмъ осталось въ запасѣ .	1,165,011 р. 88¼ к.
а за прибавленіемъ оставшагося съ истеченіемъ 1853 года запаснаго капитала	2,901,264 „ 39 „
вообще было въ запасѣ . .	4,066,276 р. 27¼ к.

I tym razem nie pomieściła Kommissya Skarbu w budżecie summy rs. 200,000, na opłatę Skarbowi Cesarstwa 3-éj raty z pożyczki rs. 1,000,000, spodziewając się zaspokoić ją przez zajęcie na ten cel funduszu rezerwowego, z dodaniem reszty z oszczędności na wydatkach, o ile te osiągnąć się dadzą, i o ile nie zawiedzie wpływ dochodów, przy powszechnym nieurodzaju, drożyznie produktów, i klęskach burz i gradów, w niektórych okolicach wydarzonych, co wszystko mogło wywrzeć szkodliwy wpływ na dochody skarbowe.

Rada Administracyjna, po rozbiorze tego projektu na posiedzeniu z dnia 16 (28) Grudnia 1853 roku Nr. 19,255, przedstawiła go pod Najwyższe zatwierdzenie.

Rada Państwa roztrząsnęła budżet na posiedzeniach z dnia 22 Lutego i 1 Marca 1854 roku, z tą tylko uwagą: iżby zamieszczona w nim summa indemnizacyi ze Skarbu Cesarstwa za dochody pocztowe, uważaną była za obliczoną w przybliżeniu, aż do ostatecznego jéj ustanowienia.

Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet i zdanie Rady Państwa, o czem zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 31 Marca (12 Kwietnia) 1854 roku Nr. 21,842.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 19,982,496 k. 47.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 18,817,484 „ 58¾
zapas	rs. 1,165,011 k. 88¼.
do czego dodając zapas pozostały z końcem roku 1853 .	„ 2,901,264 „ 39.
zapas ogólny	rs. 4,066,276 k. 27¼

а именно: наличными деньгами 1,456,626 руб. $68^{1}/_{4}$ коп., казенными процентными билетами I-ой и II-ой серіи 1,341,929 р. 52 коп., и документами по авансамъ 1,267,720 руб. 7 коп.

Сверхбюджетные доходы составляли: сумма 367,073 руб. 25 коп., взысканная въ пользу Банка и ему переданная, а также 1,000,000 р. казенными процентными билетами II-ой серіи.

Главнѣйшіе сверхбюджетные расходы были: на усиленіе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 200,000 руб.; на пополненіе остальной части добавочнаго основного капитала Польскаго Банка 63,085 руб. 58 коп.; на пособія чиновникамъ, по поводу дороговизны, 78,951 руб. 95 коп.; на увеличеніе подвижнаго состава желѣзной дороги и на другія ея надобности 373,201 руб. $82^{1}/_{2}$ коп.; и на погашеніе долговъ временъ Варшавскаго Герцогства 184,006 руб. 84 коп.

1855. По проекту росписи на 1855 годъ введены были многія измѣненія. Послѣ нѣскольколѣтняго равновѣсія между доходами и расходами, роспись эта заключена съ дефицитомъ въ 312,844 руб. $22^{1}/_{2}$ коп., не смотря на то, что изъ расходовъ исключена сумма 648,885 руб., значившаяся въ предшествовавшей росписи на погашеніе займа въ 6,300,000 руб., каковой заемъ вполнѣ удовлетворенъ въ 1854 году.

Взамѣнъ сего прибыли другіе расходы: въ 200,000 руб. на уплату 4-го взноса, по сдѣланному изъ Казны Имперіи займу въ 1,000,000 руб., по которому 3 первые взносы, въ предшествовавшихъ годахъ, покрыты изъ чрезвычайныхъ сверхбюджетныхъ суммъ; 166,666 руб. $66^{1}/_{2}$ коп. на обязательное изъятіе изъ обращенія $^{1}/_{6}$ части выпущенной въ 1848 году I-ой серіи казенныхъ процентныхъ билетовъ въ 1,000,000 руб.; 43,200 руб. на уплату процентовъ по выпущенной въ обращеніе 19 Апрѣля (1 Мая) 1854 года II-ой серіи тѣхъ же билетовъ; 432,879 руб. $21^{1}/_{2}$ коп. на увеличенные мѣстные военные расходы, а именно: на рекрутскій наборъ, на отопленіе, освѣщеніе и солому, и на наемъ помѣщеній для полковыхъ кан-

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 1,456,626 kop. 68¼, w biletach skarbowych procentowych I-éj i II-éj seryi rs. 1,341,929 kop. 52, w dowodach na zaliczenia rs. 1,267,720 kop. 7.

Wpływy nadbudżetowe stanowiły: summa rs. 367,073 kop. 25, pobrana na rzecz Banku i temuż oddana, oraz rubli srebrem 1,000,000 w biletach skarbowych procentowych II-éj seryi.

Główniejsze wydatki nadbudżetowe były: pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 200,000; zaspokojenie reszty dodatkowego uposażenia Banku Polskiego rubli srebrem 63,085 kop. 58; wsparcia i zasiłki urzędnikom z powodu drożyzny rs. 78,951 kop. 95; powiększenie taboru drogi żelaznéj, i inne jéj potrzeby rs. 373,201 kop. 82½; spłacenie długów Księstwa Warszawskiego rs. 184,006 kop. 84.

1855. Projekt budżetu 1855 roku obfity był w zmiany. Po kilku latach równowagi między dochodami i wydatkami, zamknięto go z deficytem rs. 312,844 kop. 22½, jakkolwiek wypuszczono z wydatków summę rs. 648,885, mieszczącą się w budżecie poprzednim na spłatę pożyczki rs. 6,300,000, która w roku 1854 została zupełnie zaspokojoną.

Przybyły za to inne wydatki rs. 200,000, na opłatę 4-éj raty pożyczki rs. 1,000,000, ze Skarbu Cesarstwa zaciągniętéj, z któréj 3 pierwsze raty w latach poprzednich z nadzwyczajnych po za budżetem funduszów zostały zaspokojone; rs. 166,666 kop. 66⅔, na obowiązkowe wycofanie z obiegu ⅙ części rs. 1,000,000, I-éj seryi biletów skarbowych procentowych, w roku 1848 w obieg puszczonych; rs. 43,200 na opłatę procentu od wypuszczonéj w obieg w dniu 19 Kwietnia (1 Maja) 1854 roku II-éj seryi tychże biletów; rs. 432,879 kop. 21½ na zwiększone wydatki miejscowe wojenne, a mianowicie: na nabór rekrucki, na opał, światło i słomę, i na najem lokalów na pułkowe kancellarye i inne zakłady wojskowe; rs. 57,277 kop. 10½, na więzienia, z powodu

целярій и прочихъ военныхъ заведеній; 57,277 руб. 10½ коп. на тюрьмы, по поводу увеличеннаго, въ предшествовавшіе годы, числа арестантовъ, и вздорожанія цѣны на ихъ продовольствіе. Кромѣ того прибылъ еще расходъ въ 100,000 руб. по слѣдующему поводу.

По росписи 1854 года показано было по Варшавско-Вѣнской желѣзной дорогѣ: дохода 660,000 руб. и расхода 560,000 руб., то есть, что чистаго дохода было 100,000 руб. На 1855 годъ Комитетъ желѣзной дороги предположилъ такой же, какъ въ предшествовавшемъ году, доходъ, то есть 660,000 руб., но вмѣстѣ съ тѣмъ заявилъ, что этотъ доходъ едва покроетъ расходы 1855 года, на усиленіе подвижнаго состава, на окончательное устройство мастерскихъ, на передѣлку мостовъ и т. п. Поэтому по проекту росписи показанъ въ расходѣ весь доходъ въ 660,000 руб., чистый же доходъ вовсе исчезъ. Прибыли еще иные менѣе значительные расходы. Доходы уменьшились по поводу совершеннаго исключенія суммы поступавшей отъ города Варшавы на погашеніе займа въ 2,250,000 руб., а также добавочныхъ копѣекъ съ офяры и городской подымной подати (о чемъ было уже сказано при росписи 1854 года); уменьшились еще и иныя статьи дохода, и происходящая изъ сего убыль для Казны была бы болѣе значительною, еслибы не то обстоятельство, что послѣдовало увеличеніе дохода: съ казенныхъ имѣній, по поводу болѣе выгодной отдачи оныхъ въ арендное содержаніе; съ прибывшихъ крестьянскихъ чиншей и отъ сдачи въ аренду Любартовскаго имѣнія (*), перешедшаго отъ Банка въ вѣдѣніе Коммисіи Финансовъ, а также съ лѣсовъ, по случаю разрѣшенія продажи большаго количества матеріала изъ лѣсовъ: казенныхъ, подуховныхъ и любартовскихъ.

На покрытіе дефицита Коммисія Финансовъ не предполагала положительной мѣры, а только заявила, что казенный за-

---

(*) Любартовское имѣніе уступлено въ собственность Банку бывшимъ Вице-Предсѣдателемъ Банка Генрихомъ Лубенскимъ, за произведенные ему Банкомъ денежные авансы.

zwiększonéj w latach poprzednich liczby osób uwięzionych, i podrożonéj ceny żywności dla nich. Prócz tego przybył jeszcze wydatek rs. 100,000 z następującego powodu.

W budżecie roku 1854 mieściło się z drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj: w dochodzie rs. 660,000, w wydatku rubli srebrem 560,000, czyli że było czystego dochódu rs. 100,000. Na rok 1855 Komitet drogi żelaznéj zaproponował dochód ten sam co roku poprzedniego, to jest rs. 660,000, ale zarazem oświadczył, iż dochód ten zaledwie wystarczy na pokrycie wydatków roku 1855, na wzmocnienie taboru, ostateczne urządzenie warsztatów, przerobienie mostów, i t. p. Położono więc w projekcie budżetu na wydatek całą summę dochodu rs. 660,000, a czysty dochód znikł zupełnie. Przybyły jeszcze inne pomniejsze wydatki. Dochody zmniejszyły się przez zupełne wypuszczenie funduszu od miasta Warszawy na spłacenie pożyczki rubli srebrem 2,250,000, i kopiejek dodatkowych od ofiary i podymnego miejskiego, (o czém już przy budżecie 1854 roku była mowa); zmniejszyły się i inne pozycye dochodów, a ubytek ztąd dla Skarbu byłby znaczniejszy, gdyby nie to, że zwiększono dochód: z dóbr rządowych, z powodu korzystniejszego niektórych wydzierżawienia, z przybyłych czynszów włościańskich, i z wydzierżawienia dóbr Lubartowskich (*) pod zarząd Kommissyi Skarbu od Banku przeszłych, oraz z lasów, przez przypuszczenie większéj wyprzedaży drzewa z lasów rządowych, po-duchownych, i Lubartowskich.

Na pokrycie deficytu nie zaproponowała Kommissya Skarbu wyraźnego środka; nadmieniła tylko iż zapas skarbowy corocznie

---

(*) Dobra Lubartowskie oddał Bankowi na własność były Vice-Prezes Banku Henryk Łubieński, za zaliczenia pieniężne, które Bank jemu poczynił.

пасъ съ каждымъ годомъ уменьшается, и что слѣдовало бы поручить Вѣдомствамъ отложить до болѣе благопріятнаго времени не необходимые для хода правительственной службы расходы.

Проектъ росписи на 1855 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	3,590,480 р. 18¾ к.
b) неокладные	10,102,092 „ 90 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,714,959 „ 71¾ „
d) разные	2,394,380 „ 19½ „
итого . .	17,801,913 р. — к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . .	784,249 „ 7½ „
всего . .	18,586,162 р. 7½ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	3,793,837 р. 68 к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
d) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	857,959 „ 38½ „

się zmniejsza, i że wypada polecić Władzom odłożenie do pomyślniejszych czasów wydatków niekoniecznych dla biegu służby rządowéj.

Projekt budżetu 1855 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	3,590,480	k.	18¾.
b) niestałe	„	10,102,092	„	90.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,714,959	„	71¾.
d) rozmaite	„	2,394,380	„	19½.
łącznie . . .	rs.	17,801,913	k.	—
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	784,249	„	7½.
ogół . . .	rs.	18,586,162	k.	7½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,739,837	k.	68.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„	—
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . . .	„	3,150,000	„	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	857,959	„	38½.

bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	421,631 р. 49 к.
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,679,393 „ 59¼ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . . .	610,903 „ 19½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,095,642 „ 15¾ „
ff) на Правленіе XIII Округа Путей Сообщенія . . .	667,910 „ 9½ „
gg) на особыя Управленія .	8,355 „ — „
hh) на Конно-заводское Управленіе .	33,000 „ — „
ii) на Варшавско-Вѣнскую желѣзную дорогу	660,000 „ — „
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,824,146 „ 1½ „
f) на пополненіе пассива Польскаго Банка . .	161,978 „ 61½ „
итого .	18,114,757 р. 22½ к.

В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣ-

bb) Wydział Oświecenia	rs.	421,631 k.	49.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,679,393 „	59¼.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	610,903 „	19½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,095,642 „	15¾.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	667,910 „	9½.
gg) Władze oddzielne	„	8,355 „	—
hh) Stado rządowe koni	„	33,000 „	—
ii) droga żelazna Warszawsko-Wiedeńska .	„	660,000 „	—
e) wydatki miejscowe wojenne	„	1,824,146 „	1½.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego	„	161,978 „	61½.
łącznie . . .	rs.	18,114,757 k.	22½.

B. Wydatki Kass, zostających pod od-

дыванiемъ состоящихъ . .	784,249 р. 7½ ,,	
всего . . .		18,899,006 р. 30 к.

Совѣтъ Управленія Царства, въ засѣданіи своемъ 17 (29) Декабря 1854 года, № 27,437, одобрилъ этотъ проектъ и представилъ оный на Высочайшее утвержденіе.

Государственный Совѣтъ, по разсмотрѣніи проекта, въ журналѣ 19 Марта и 4 Апрѣля 1855 года выразилъ мнѣніе объ утвержденіи росписи, съ тѣмъ лишь измѣненіемъ: дабы вмѣсто показаннаго по оной вознагражденія изъ Казны Имперіи за почтовые доходы, въ количествѣ 160,560 руб., помѣстить только сумму 118,560 руб., какая по заключенію Государственнаго Совѣта Высочайше утверждена въ 6 день Декабря 1854 года.

Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 14 (26) Мая 1855 года увѣдомилъ, что Государь Императоръ Высочайше соизволилъ утвердить роспись и заключеніе Государственнаго Совѣта.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,469,328 р. 1¾ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	18,925,678 ,, 17¾ ,,
затѣмъ осталось въ запасѣ . . .	543,649 р. 84 ,,
а за прибавленіемъ оставшихся съ истеченіемъ 1854 года	4,066,276 ,, 27¼ ,,
вообще было въ запасѣ . . .	4,609,926 р. 11¼ к.,

Сверхбюджетные доходы были: полученные единовременно изъ Польскаго Банка 949,000 руб. за уступленныя, съ правомъ выкупа, 4-процентныя облигаціи въ 1,300,000 руб.; переходящія суммы, одновременно выведенныя въ расходъ, а именно: взысканные въ пользу Банка 373,156 руб. 97¼ коп.,

dzielnym zarządem	rs. 784,249 k. 7½.	
ogół . .		rs. 18,899,006 k. 30.

Rada Administracyjna przyjęła projekt na posiedzeniu z dnia 17 (29) Grudnia 1854 roku Nr. 27,437, i poniosła go pod Najwyższe zatwierdzenie.

Rada Państwa po rozpoznaniu projektu, w protokóle z dnia 19 Marca i z dnia 4 Kwietnia 1855 roku wyraziła zdanie za potwierdzeniem budżetu z tą tylko modyfikacyą: iżby zamiast położonéj w nim na indemnizacyę ze Skarbu Cesarstwa za dochody pocztowe summy rs. 160,560, pomieścić tylko summę rs. 118,560, jaka, na wniosek Rady Państwa, Najwyżéj pod dniem 6 Grudnia 1854 roku została zatwierdzoną.

Minister Sekretarz Stanu oznajmił pod dniem 14 (26) Maja 1855 roku, iż Najjaśniejszy Pan zatwierdził budżet i zdanie Rady Państwa.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 19,469,328 k. 1¾.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 18,925,678 „ 17¾.
zapas	rs. 543,649 k. 84.
dodając zapas z roku 1854	„ 4,066,276 „ 27¼.
zapas ogólny	rs. 4,609,926 k. 11¼.

Wpływy nadbudżetowe były: fundusz otrzymany na raz jeden z Banku Polskiego rs. 949,000, za ustąpione mu z prawem odkupu obligi 4-ro procentowe w summie rs. 1,300,000; dochody przechodnie, jednocześnie do wydatku zapisane, a mianowicie:

и отчужденныя въ Казну ликвидаціонныя свидѣтельства, на сумму 15,390 руб. 15½ коп.

Израсходовано сверхъ росписи: 249,390 руб. 54½ коп. на погашеніе сдѣланнаго въ 1848 году займа въ 1,000,000 руб. изъ Казны Имперіи; 156,150 руб. 64 коп. на увеличеніе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей; 145,930 руб. 36 коп. на расходы желѣзной дороги, то есть: на покупку паровозовъ, вагоновъ, содержаніе телеграфовъ и т. п.; 100,589 руб. 51¼ коп. на мѣстные военные расходы; 33,611 руб. 40½ коп. на содержаніе молодыхъ людей, изъ Польскихъ уроженцевъ, въ Кадетскихъ Корпусахъ Имперіи; 192,366 руб. 24¾ коп. на уплату долговъ временъ Герцогства Варшавскаго, и другія суммы на менѣе значительные расходы.

1856. Проектъ росписи на 1856 годъ изготовленъ съ дефицитомъ въ 99,009 руб. 74½ коп. значительно меньшимъ противъ бывшаго въ 1855 году. Доходы предположены въ увеличенномъ размѣрѣ, именно: съ прибылей Банка и съ доходовъ желѣзной дороги; но сіе послѣднее увеличеніе не покрыло возвышенія расходовъ на эту дорогу. Состояніе этого важнаго пути сообщенія, требующее исправленія во всѣхъ его подробностяхъ, для содержанія по оному надлежащаго движенія, съ безопасностію и удобствомъ для пассажировъ и транспортовъ, обратило на себя въ 1855 году особенное вниманіе Правительства, и по приказанію Намѣстника въ Царствѣ была учреждена особая Коммисія подъ предсѣдательствомъ Главнаго Директора Финансовъ (Тайнаго Совѣтника Моравскаго), для изслѣдованія положенія этой дороги и представленія заключеній. Вслѣдствіе представленій означенной Коммисіи, Совѣтъ Управленія, постановленіями отъ 31 Мая (12 Іюня) и 12 (24) Іюля 1855 года, № 3,596 и 4,875, назначилъ на чрезвычайныя надобности желѣзной дороги, для приведенія оной въ нормальное положеніе, 1,175,950 руб. сер., которые имѣли быть употребленными въ 18⁵⁶/₆₀ годахъ. На 1856 годъ слѣдовало ввести по сему

fundusze pobrane na rzecz Banku rs. 373,156 k. 97¼ i zajęte na Skarb Dowody Likwidacyjne rs. 15,390 kop. 15½.

Wydano nad budżet: rs. 249,390 kop. 54½, Skarbowi Cesarstwa na zwrot pożyczki rs. 1,000,000 w roku 1848 ze Skarbu Cesarstwa zaciągniętéj; rs. 156,150 kop. 64, na pomnożenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj; rs. 145,930 kop. 36, na wydatki drogi żelaznéj, to jest: kupno lokomotyw, wagonów, utrzymanie telegrafów i t. p.; rs. 100,589 kop. 51¾, na miejscowe wydatki wojenne; rs. 33,611 kop. 40½, na utrzymanie młodzieży polskiéj w Korpusach Kadetów Cesarstwa; rubli srebrem 192,366 kop. 24¾ na spłacenie długów Księztwa Warszawskiego, i inne summy na pomniejsze wydatki.

1856. Projekt budżetu na rok 1856 przygotowany został z deficytem rs. 99,009 kop. 74½, mniejszym znacznie niż był w roku 1855. Dochody położono ze zwiększeniem zamierzenia, a głównie: z zysków Banku, i z wpływów drogi żelaznéj; ale to ostatnie zwiększenie nie pokryło pomnożenia wydatków na tę drogę. Stan téj ważnéj kommunikacyi, wymagający poprawy we wszelkich szczegółach, dla utrzymania na niéj przyzwoitego ruchu z bezpieczeństwem i dogodnością dla passażerów i transportów, zwrócił na siebie w roku 1855 szczególniejszą uwagę Rządu, a z polecenia Namiestnika Królestwa ustanowioną została oddzielna Kommissya pod przewodnictwem Dyrektora Głównego Skarbu (Radcy Tajnego Senatora Morawskiego) do zbadania stanu téj drogi i podania wniosków. W skutek przedstawień téj Kommissyi, Rada Administracyjna decyzyami z dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1855 roku Nr. 3,596 i z dnia 12 (24) Lipca t. r. Nr. 4,875, wyznaczyła na nadzwyczajne potrzeby drogi żelaznéj, dla doprowadzenia jéj do stanu normalnego, summę rubli srebrem 1,175,950, użyć się mającą w latach $18^{56}/_{60}$. Na rok 1856 przypadało wprowadzić z tego powodu wydatek do budżetu rs. 220,775, ale że natomiast ubył mieszczący się w roku 1855

поводу въ роспись расходъ въ 220,775 руб., но какъ вмѣсто онаго убыли помѣщенныя въ 1855 году единовременныя издержки въ 100,000 руб. на усиленіе подвижнаго состава дороги и на другія надобности, то прибыло по этой статьѣ, по росписи, расхода лишь 120,775 руб. с. Мѣстные военные расходы уменьшены на 291,196 руб. $56\frac{1}{4}$ коп., именно сокращены издержки по набору рекрутъ и по найму помѣщеній. Вознагражденіе за убывшій почтовый доходъ, показанное по росписи 1855 года въ количествѣ 160,560 руб., помѣщено на 1856 годъ только въ Высочайше утвержденномъ размѣрѣ 118,560 руб., но вмѣстѣ съ тѣмъ Главный Директоръ Финансовъ вошелъ съ представленіемъ о возстановленіи прежней суммы.

Проектъ росписи на 1856 годъ, составленный Коммисіею Финансовъ по вступленіи уже въ должность Главнаго Директора оной, Тайнаго Совѣтника Ленскаго, былъ слѣдующій:

A. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	3,586,843 р.	$32\frac{3}{4}$ к.
b) неокладные	10,053,092 „	90 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,709,991 „	$24\frac{1}{2}$ „
d) разные	2,503,170 „	53 „
итого . .	17,853,098 р.	$\frac{1}{4}$ к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	750,388 „	$84\frac{1}{2}$ „
всего . .	18,603,486 р.	$84\frac{3}{4}$ к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	3,762,608 р.	$46\frac{1}{2}$ к.
b) расходы Коронные . . .	150,000 „	— „
c) сумма въ распоряженіе Ми-		

jednorazowy wydatek rs. 100,000, na wzmocnienie taboru drogowego i inne potrzeby, przeto przybyło z tego tytułu do budżetu tylko rs. 120,775. Wydatki miejscowe wojenne zmniejszono o rs. 291,196 kop. 56¼, głównie na kosztach naboru rekruckiego i najmie lokalów. Indemnizacyę za ubyły dochód z poczty, położoną w budżecie 1855 roku w summie rs. 160,560, zamieszczono na rok 1856 tylko w summie Najwyżéj zatwierdzonéj rs. 118,560, ale obok tego Dyrektor Główny Skarbu uczynił przedstawienie o przywrócenie summy dawniejszéj.

Projekt budżetu 1856 roku ułożony przez Kommissyę Skarbu, już po objęciu jéj steru przez Tajnego Radcę Łęskiego, był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu;

a) dochody stałe	rs.	3,586,843 k.	32¾.
b) niestałe	„	10,053,092 „	90.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,709,991 „	24½
d) rozmaite	„	2,503,170 „	53.
łącznie . .	rs.	17,853,098 k.	¼.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem .	„	750,388 „	84½.
ogół . .	rs.	18,603,486 k.	84¾.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,762,608 k.	46½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000 „	—
c) Fundusz do dyspozycyi			

нистра Финансовъ . . .	3,150,000 р. — к.
d) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) высшія Правительственныя власти .	860,993 „ 67 „
bb) вѣдомство Народнаго Просвѣщенія . .	421,002 „ 89 „
cc) вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,745,683 „ 25 „
dd) вѣдомство Юстиціи . .	610,453 „ 19½ „
ee) Финансовое вѣдомство . .	4,074,033 „ 11¼ „
ff) XIII Округъ Путей Сообщенія . .	660,275 „ 9½ „
gg) особыя Управленія . . .	8,355 „ — „
hh) Казенный конскій заводъ .	33,000 „ — „
ii) расходы желѣзной дороги	780,775 „ — „
e) мѣстные военные расходы	1,532,949 „ 45¼ „
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „ 61½ „
итого . .	17,952,107 р. 74½ к.

Ministra Finansów . .	rs.	3,150,000	k. —
d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	860,993	„ 67.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	421,002	„ 89.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,745,683	„ 25.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	610,453	„ 19½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,074,033	„ 11¼.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj . . .	„	660,275	„ 9½.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355	„ —
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000	„ —
ii) wydatki drogi żelaznej . .	„	780,775	„ —
e) wydatki miejscowe wojenne	„	1,532,949	„ 45¼.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego	„	161,978	„ 61½.
łącznie . .	rs.	17,952,107	k. 74½.

В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдыванiемъ состоящихъ, .	750,388 р. 84½ к.	
	всего .	18,702,496 р. 59 к.

Проектъ этотъ Коммисiя Финансовъ представила въ Совѣтъ Управленiя не безъ опасенiя относительно исполненiя онаго. Постоянно существовавшая дороговизна на первыя жизненныя потребности, уменьшавшая полученiе неокладныхъ доходовъ; возраставшiе чрезвычайные расходы, покрывавшiеся изъ суммы, въ распоряженiи Совѣта Управленiя состоявшей; необходимость оказать пособiе чиновникамъ, получавшимъ низшiе оклады жалованья и не могущимъ, по поводу возвышенiя цѣнъ, содержать себя; и другiе предвидѣвшiеся расходы, — возлагали на Коммисiю Финансовъ обязанность представить о таковомъ положенiи дѣла, для оправданiя заранѣе финансовыхъ мѣръ, на случай необходимости прибѣгнуть къ онымъ.

По разсмотрѣнiи проекта и представленiи онаго Совѣтомъ Управленiя на Высочайшее утвержденiе, Государь Императоръ, согласно съ мнѣнiемъ Государственнаго Совѣта, соизволилъ утвердить оный; о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь объявилъ въ отзывѣ отъ 16 (28) Декабря 1855 года, за № 11,630.

Исполненiе росписи 1856 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	19,474,663 р. 94½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	20,653,368 „ 73¼ „
передержано	1,178,704 „ 78¾ к.
оставшiйся съ истеченiемъ 1855 года запасной капиталъ . .	4,609,926 „ 11¼ „
уменьшился до	3,431,221 р. 32½ к.

B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielném zarządzeniem .	rs.	750,388 k. $84\frac{1}{2}$.
ogół	rs.	18,702,496 k. 59.

Przedstawiła ten projekt Kommissya Skarbu Radzie Administracyjnéj nie bez obawy o spełnienie. Ciągle trwająca drożyzna pierwszych potrzeb życia, zmniejszająca wpływ dochodów niestałych; wzrastające nadzwyczajne wydatki, z funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj zaspakajane; potrzeba przyjścia w pomoc, urzędnikom niższe płace biorącym, a przy podrożałych cenach niemogącym się utrzymać; i inne przewidzieć się dające wydatki, wkładały na Kommissyę Skarbu obowiązek przedstawienia tego stanu rzeczy, dla usprawiedliwienia wcześnie środków finansowych, jeśliby do ich przedsięwzięcia konieczność zmuszała.

Po rozpoznaniu projektu i przedstawieniu go przez Radę Administracyjną pod Najwyższe zatwierdzenie, Najjaśniejszy Pan zgodnie ze zdaniem Rady Państwa zatwierdzić go raczył, jak o tém oznajmia odezwa Ministra Sekretarza Stanu z dnia 16 (28) Grudnia 1855 roku Nr. 11,630.

Spełnienie budżetu 1856 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	19,474,663 k. $94\frac{1}{2}$.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	20,653,368 „ $73\frac{1}{4}$.
wydano więcéj	rs.	1,178,704 k. $78\frac{3}{4}$.
a zapas z końcem roku 1855 pozostały	„	4,609,926 „ $11\frac{1}{4}$.
zmniejszył się do summy . .	rs.	3,431,221 k. $32\frac{1}{2}$.

то есть было: наличными деньгами 1,213,598 р. 7½ к., казенными процентными билетами 1,093,829 р. 12 к. и документами по авансамъ 1,123,794 р. 13 к.

Сверхбюджетные доходы были: переводъ изъ вкладовъ въ бюджетныя суммы, въ видѣ займа, на назначенныя, по Высочайшему повелѣнію, прибавки къ жалованью чиновникамъ, по случаю дороговизны, на 8 мѣсяцевъ, 169,575 руб. 65¾ коп., переходящіе доходы, одновременно внесенные въ расходъ, какъ-то: Банковыя суммы 346,375 руб. 84¾ коп., и изъ отчужденныхъ въ Казну ликвидаціонныхъ документовъ 4,085 р. 83 к.

Главнѣйшіе сверхбюджетные расходы были: на увеличеніе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 347,026 руб. 6½ коп.; на чрезвычайные расходы желѣзной дороги 285,155 руб. 24½ коп.; на удовлетвореніе Банка за пріобрѣтенную отъ него, для Горныхъ заводовъ, фабрику машинъ на Сольцѣ 101,205 руб. 96½ коп.; на мѣстные военные расходы, сверхъ опредѣленной по росписи суммы, 91,949 руб. 62¾ коп.; на ссуды, пособія и заработки для бѣднѣйшаго народонаселенія 36,698 р. 12½ к.; на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 125,888 руб. 71 коп.; на прибавки къ жалованью чиновникамъ по поводу дороговизны (какъ упомянуто выше по статьѣ дохода) 169,575 руб. 65¾ коп.; на возвратъ Казначейству города Варшавы подати отъ убоя скота, взимавшейся въ пользу онаго въ казенномъ консумціонномъ сборѣ, 93,596 р. 68 коп.; и другіе менѣе значительные расходы.

1857. Проектъ росписи на 1857 годъ былъ составленъ безъ дефицита, и общая сумма доходовъ онаго составила не много болѣе противъ предшествовавшаго года. Произошли однако измѣненія въ подробныхъ статьяхъ, а именно: доходъ отъ продажи соли показанъ былъ менѣе на 195,500 руб., вслѣдствіе пріобрѣтеннаго въ прежніе годы опыта и по вниманію къ тому, что послѣ бывшей въ 1855 году эпидемической болѣзни (холера) уменьшилось число народонаселенія и число войскъ рас-

to jest: w gotowiźnie rs. 1,213,598 kop. 7½, w biletach Skarbowych procentowych rs. 1,093,829 kop. 12, w dowodach na zaliczenia rs. 1,123,794 kop. 13.

Wpływy nadbudżetowe były: rs. 169,575 kop. 65¾ przelew z depozytów do funduszów budżetowych, sposobem pożyczki na dodatki do płac dla urzędników, z powodu drożyzny, na 8 miesięcy z woli Najwyższéj wyznaczonych; dochody przechodnie, które jednocześnie weszły do wydatku, to jest: fundusze Bankowe rs. 346,375 kop. 84¾, i z zajętych na Skarb Dowodów Likwidacyjnych rs. 4,085 kop. 83.

Główniejsze wydatki nadbudżetowe były: zwiększenie funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 347,026 kop. 6½; wydatki nadzwyczajne drogi żelaznéj rs. 285,155 kop. 24½; zaspokojenie Bankowi należności za fabrykę machin na Solcu od niego dla Górnictwa nabytą, rs. 101,205 kop. 96½; na wydatki miejscowe wojenne, nad summę etatem oznaczoną rs. 91,949 kop. 62¾; na pożyczki, zapomogi i zarobki dla uboższéj ludności rs. 36,698 kop. 12½; na spłacenie długów Księztwa Warszawskiego rs. 125,888 kop. 71; na dodatki do płac dla urzędników z powodu drożyzny (jak wyżéj w dochodzie) rs. 169,575 kop. 65¾; na zwrot Kassie miasta Warszawy podatku od rzezi, pobieranego dla niej w opłacie Skarbowéj konsumcyjnéj rs. 93,596 kop. 68; i inne pomniejsze.

1857. Projekt budżetu 1857 roku ułożony został bez deficytu, a summa ogólna jego dochodów nie wiele była wyższą od roku poprzedniego. Zaszły wszakże zmiany w szczegółowych pozycyach, a głównie: dochód ze sprzedaży soli położono w mniejszéj summie o rs. 195,500, z powodu nabytego w latach poprzednich doświadczenia, i ze względu na to: iż zmniejszyła się liczba ludności, po minionéj w roku 1855 chorobie epidemicznéj (cholera), i liczba konsystującego wojska; zwiększono zaś o rubli

положенныхъ въ краѣ; увеличено же на 150,000 руб. предположеніе валоваго дохода отъ Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги. Въ расходахъ на уплату долга исключены 208,640 руб. по тому поводу, что въ 1856 году была уплачена остальная часть сдѣланнаго въ 1848 году изъ Казны Имперіи займа, въ 1,000,000 руб. с.; уменьшены также на 470,000 руб. мѣстные военные расходы, вслѣдствіе исключенія расхода на наборъ рекрутъ. Но за то увеличена на 200,000 р. сумма, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящая, потому, что къ помѣщавшимся въ прежніе годы 300,000 руб. необходимо было ежегодно прибавлять 200,000 руб. Увеличены также суммы: на управленіе Горнозаводства — соотвѣтственно предположенной производительности, отъ которой ожидалось получить въ 1857 году чистой для Казны прибыли около 92,000 руб.; и на желѣзную дорогу, по поводу расходовъ на приведеніе оной въ нормальное положеніе. Внесенъ также, по Высочайшему повелѣнію, совершенно новый расходъ въ 80,000 руб. на добавочное жалованье чиновникамъ и военнымъ, оставшимся въ 1830 году вѣрными Престолу.

Коммисія Финансовъ, при представленіи проекта росписи на 1857 годъ въ Совѣтъ Управленія, въ рапортѣ отъ 18 (30) Декабря 1856 года, за № 75,928, изъяснила, что роспись эта заключена безъ дефицита по той собственно причинѣ, что не помѣщены въ оной многія потребности края, какъ напримѣръ: увеличеніе жалованья чиновникамъ, получающимъ низшіе оклады; приведеніе въ исполненіе постановленнаго еще 30 лѣтъ тому назадъ нормальнаго разграниченія; назначеніе лучшаго содержанія болѣе 700 бѣднымъ приходскимъ Настоятелямъ. Для удовлетворенія этимъ потребностямъ, Коммисія Финансовъ усматривала источники: въ возвышеніи дохода отъ гербоваго сбора и податей подымной и офяры въ то время, когда сіи послѣднія будутъ приведены въ устройство. Равнымъ образомъ Коммисія Финансовъ ожидала увеличенія неокладныхъ доходовъ въ случаѣ существованія мирнаго положенія.

srebrem 150,000 zamierzenie dochodu brútto z drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj. W wydatkach na opłatę długu wypuszczono summę rs. 208,640, z powodu że w roku 1856 spłacono resztę pożyczki rs. 1,000,000, w roku 1848 ze Skarbu Cesarstwa zaciągniętéj; zmniejszono także o summę rs. 470,000 wydatki miejscowe wojenne, z powodu wypuszczonego wydatku na nabór rekrutski. Za to zwiększono o rs. 200,000 fundusz do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, z powodu, że do pomieszczanego w latach poprzednich w summie rs. 300,000, każdorocznie rs. 200,000 dodawać było potrzeba. Zwiększono także fundusze: na administracyę Górnictwa, odpowiednio zamierzonéj produkcyi, z któréj spodziewano się osiągnąć w roku 1857 czystą dla Skarbu przewyżkę około rs. 92,000; i na drogę żelazną, z powodu wydatków na przyprowadzenie jéj do stanu normalnego. Wszedł także do budżetu z woli Najwyższéj nowy zupełnie wydatek rs. 80,000; na płace dodatkowe dla urzędników i wojskowych, którzy w roku 1830 pozostali wierni Tronowi.

Przedstawiając projekt budżetu 1857 roku Radzie Administracyjnéj pod dniem 18 (30) Grudnia 1856 roku Nr. 75,928, Kommissya Skarbu wyraziła, iż on dla tego tylko był bez deficytu, że niepomieszczono w nim wielu potrzeb krajowych, jak np. podwyższenie płac urzędnikom mniéj uposażonym; wprowadzenie w wykonanie postanowionego już przed 30-tu laty normalnego rozgraniczenia; lepsze uposażenie przeszło 700 ubogich plebanów. Na załatwienie tych potrzeb upatrywała Kommissya Skarbu źródła: w podwyższeniu dochodów ze stempla i podatków podymnego i ofiary, gdy te ostatnie zostaną uporządkowane. Spodziewała się także Kommissya Skarbu wzrostu dochodów niestałych, jeśli pokój trwać będzie.

Проектъ росписи на 1857 годъ былъ слѣдующій:

A. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	3,580,799 р. $50^3/_4$ к.
b) неокладные	9,852,592 „ 90 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,731,700 „ $39^3/_4$ „
d) разные	2,606,067 „ $16^1/_4$ „
итого . .	17,771,159 р. $96^3/_4$ к.
B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	870,830 „ $47^1/_2$ „
всего . .	18,641,990 р. $44^1/_4$ к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга .	3,544,780 р. 55 к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „
d) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,147,693 р. 67 к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	473,990 „ 67 „

Projekt budżetu 1857 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	3,580,799	k. 50¾.
b) niestałe	„	9,852,592	„ 90.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,731,700	„ 39¾.
d) rozmaite	„	2,606,067	„ 16¼.
łącznie . .	rs.	17,771,159	k. 96¾.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	870,830	„ 47½.
ogół . .	rs.	18,641,990	k. 44¼.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,544,780	k. 55.
b) wydatki Korony	„	150,000	„ —
c) fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów .	„	3,150,000	„ —
d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	1,147,693	„ 67.
bb) Wydział Oświecenia	„	473,990	„ 67.

cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,703,423 р.	$8^1/_2$ к.
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	610,603 „	$19^1/_2$ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,060,465 „	8 „
ff) на XIII Округъ Путей Сообщенія . . .	660,275 „	$9^1/_2$ „
gg) на особыя Управленія .	8,355 „	— „
hh) на казенный конскій заводъ	33,000 „	— „
ii) расходы желѣзной дороги	950,756 „	22 „
e) мѣстные военные расходы . . .	1,063,777 „	$67^1/_4$ „
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „	$61^1/_2$ „
g) на возвратъ въ ссудный капиталъ $^1/_4$ части суммы, употребленной изъ онаго на добавочное жалованье чиновникамъ, по случаю дороговизны, . .	45,000 „	— „

cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	rs.	1,703,423	k.	$8\frac{1}{2}$.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	610,603	„	$19\frac{1}{2}$.
ee) Wydział Skarbu	„	4,060,465	„	8.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj . . .	„	660,275	„	$9\frac{1}{2}$.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355	„	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000	„	—
ii) wydatki drogi żelaznej . .	„	950,756	„	22.
e) wydatki miejscowe wojenne	„	1,063,777	„	$67\frac{1}{4}$.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . . .	„	161,978	„	$61\frac{1}{2}$.
g) na zwrot funduszowi pożyczkowemu $\frac{1}{4}$ części summy użytéj z niego na płace dodatkowe dla urzędników, z powodu drożyzny . . .	„	45,000	„	—

h) резервный капиталъ . . . . 7,061 р. 11½ к.

итого . . 17,771,159 р. 69¾ к.

В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . 870,830 „ 47½ „

всего . . 18,641,990 р. 44½ к.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта въ засѣданіи 21 Декабря (2 Января) 185⁶⁄₇ года, № 17,051, представилъ оный на Высочайшее утвержденіе, которое и послѣдовало, согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта; о чемъ сообщилъ Министръ Статсъ-Секретарь въ отзывѣ отъ 25 Мая (6 Іюня) 1857 года.

Роспись исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки . . . . 19,218,025 р. 70½ к.

употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ . . . . 18,018,713 „ 36½ „

осталось въ запасѣ . . . . . 1,199,312 р. 34 к.

а за прибавленіемъ оставшагося съ концемъ 1856 года запаснаго капитала . . . . 3,431,221 „ 32½ „

вообще было въ запасѣ . . . . 4,630,533 р. 66½ к., то есть: наличными деньгами 2,468,760 руб. 39¼ коп., казенными процентными билетами 965,383 руб. 28 коп. и документами по авансамъ 1,196,389 руб. 99¼ коп.

Сверхбюджетный доходъ составляли преимущественно взысканные на счетъ Банка и переданные въ оный 373,994 руб. 5½ коп. Главнѣйшіе сверхбюджетные расходы были: на уве-

h) fundusz rezerwowy . . .	rs.	7,061 k. 11½.
łącznie . .	rs.	17,771,159 k. 69¾.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielném zarządzeniem .	„	870,830 „ 47½.
ogół . . .	rs.	18,641,990 k. 44½.

Rada Administracyjna, po rozważeniu projektu na posiedzeniu z dnia 21 Grudnia (2 Stycznia) 185⁶/₇ roku Nr. 17,051, poniosła go do Najwyższego zatwierdzenia, które też nastąpiło, zgodnie ze zdaniem Rady Państwa, jak o tém oznajmił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 25 Maja (6 Czerwca) 1857 roku.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości. . . .	rs.	19,218,025 k. 70½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,018,713 „ 36½.
zapas	rs.	1,199,312 k. 34.
dodając zapas z końcem roku 1856 pozostały	„	3,431,221 „ 32½.
zapas ogólny	rs.	4,630,533 k. 66½.

to jest: w gotowiźnie rs. 2,468,760 kop. 39¼, w biletach Skarbowych procentowych rs. 965,383 kop. 28, w dowodach na zaliczenia rs. 1,196,389 kop. 99¼.

Wpływ nadbudżetowy stanowiły głównie fundusze na rzecz Banku pobrane i temuż oddane rs. 373,994 kop. 5½. Wydatki główniejsze nadbudżetowe były: zwiększenie funduszu do dy-

личеніе суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 108,878 р. 90¾ к.; на чрезвычайные расходы желѣзной дороги, до передачи оной частному предпріятію, 124,800 руб. 47½ коп.; на мѣстные военные расходы, для покрытія коихъ полученное въ 1857 году сбереженіе по суммѣ, назначенной на издержки по военному вѣдомству, оказалось недостаточнымъ, 25,859 руб. 88¾ коп.; на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 171,522 руб. 96¾ коп.

1858. Встрѣтившееся въ 1857 году обстоятельство произвело значительное вліяніе на составленіе росписи 1858 года. Высочайшимъ указомъ 28 Сентября (20 Октября) 1857 года утвержденъ заключенный Главнымъ Директоромъ Финансовъ и Казначейства съ частною компаніею договоръ объ уступкѣ оной срокомъ на 75 лѣтъ желѣзной дороги, существующей между Варшавою и Границею и между Скерневицами и Ловичемъ, а равно предполагаемой къ постройкѣ такой же дороги отъ Зомбковицъ до Прусской границы, по направленію къ Катовицамъ, и отъ Ловича до Прусской границы, по направленію къ Бромбергу.

На основаніи статьи 11-ой этого договора, помянутая компанія обязалась содержать на свой счетъ уступленныя ей дороги, нести издержки на эксплоатацію и управленіе, а равно исполнять предвидѣнныя и непредвидѣнныя работы. Доходы отъ желѣзныхъ дорогъ имѣли поступать въ пользу компаніи, которая обязалась за то уплачивать Казнѣ Царства, въ теченіе первыхъ пяти лѣтъ по 200,000 руб. въ годъ, въ теченіе слѣдующихъ за тѣмъ пяти лѣтъ по 225,000 руб.; въ послѣдствіи же по 250,000 руб. По прошествіи со дня уступки 20 лѣтъ, Правительство вправѣ будетъ выкупить во всякое время уступленныя дороги съ производствомъ опредѣленнаго по договору вознагражденія.

Вслѣдствіе этого договора, по проекту росписи на 1858 годъ не внесены, по статьѣ расходовъ, на желѣзную дорогу

spozycyi Rady Administracyjnéj rs. 108,878 kop. 90¾; na wydatki nadzwyczajne drogi żelaznéj przed oddaniem jéj w przedsięwzięcie prywatne rs. 124,800 kop. 47½; na wydatki miejscowe wojenne, na pokrycie których nie starczyły oszczędności na administracyi wojennéj w roku 1857 otrzymane, rs. 25,859 kop. 88¾; na spłacenie długów Księztwa Warszawskiego rubli srebrem 171,522 kop. 96¾.

1858. W roku 1857 zaszedł wypadek, który wywarł znaczący wpływ na ułożenie projektu budżetu 1858 roku. Ukazem Najwyższym z dnia 28 Września (10 Października) 1857 roku zatwierdzoną została umowa zawarta przez Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu z kompanią prywatną o ustąpienie jéj na lat 75 drogi żelaznéj, istniejącéj między Warszawą i Granicą i między Skierniewicami a Łowiczem, oraz drogi żelaznéj wybudować się mającéj z Ząbkowic do granicy pruskiéj, w kierunku ku Katowicom (Kattowitz), i z Łowicza do granicy pruskiéj, w kierunku Bydgoszczy.

Podług artykułu II-go tejże umowy, kompania rzeczona obowiązaną została utrzymywać swoim kosztem nadane sobie drogi, ponosić wydatki na exploatacyę i zarząd, jak niemniéj spełniać roboty przewidziane i nieprzewidziane. Dochody z dróg żelaznych należeć miały do kompanii, a za to obowiązała się płacić Skarbowi Królestwa, przez pierwsze pięć lat po rs. 200,000 rocznie, przez drugie pięć lat po rs. 225,000, a daléj po rubli srebrem 250,000. Po upływie lat 20-tu od daty nadania, służyć będzie Rządowi możność odkupić w każdym czasie nadanie i zarząd, za wynagrodzeniem kompanii, wskazaném w kontrakcie.

Układ ten był powodem: iż w projekcie budżetu na rok 1858 wypuszczono w wydatkach na drogę żelazną rs. 932,256

932,256 руб. 22 коп., а по статьѣ доходовъ, вмѣсто показанныхъ по росписи 1857 года 850,000 р. оставлено лишь 200,000 руб. чистаго дохода отъ желѣзной дороги. Результатъ этотъ, а равно временное освобожденіе Казны отъ расходовъ на рекрутскій наборъ, пріостановленный, по Высочайшему повелѣнію, на четыре года, были поводомъ къ тому, что по проекту росписи на 1858 годъ не только не было дефицита, но напротивъ того полученъ излишекъ въ 231,382 руб. 87 коп., показанный запаснымъ капиталомъ, не смотря на то, что прибыли по росписи значительные расходы: на Медико-Хирургическую Академію, на издержки по поводу новаго устройства Судебныхъ мѣстъ, и на оборотный капиталъ для Горнозаводства.

Проектъ росписи на 1858 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Комисіи Финансовъ:

a) окладные	3,577,302 р. 86¾ к.
b) неокладные	9,852,592 „ 90 „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,756,771 „ 78½ „
d) разные	1,921,360 „ 71 „
итого . .	17,108,028 р. 26¼ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,058,466 р. 64 к.
всего . .	18,166,494 р. 90¼ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долговъ	3,535,742 р. 96 к.
b) Коронные расходы . . .	150,000 „ — „
c) сумма въ распоряженіе	

kop. 22, a w dochodach, zamiast mieszczącéj się w budżecie 1857 roku summy rs. 850,000, pozostawiono tylko rs. 200,000 jako czysty dochód z drogi żelaznéj. Ten rezultat, a także uwolnienie czasowe Skarbu od wydatków na nabór rekrucki, z woli Najwyższéj na lat cztery zawieszony, były powodem iż projekt budżetu 1858 roku nietylko był bez deficytu, ale owszem okazał przewyżkę rs. 231,382 kop. 87, wykazaną jako fundusz rezerwowy, jakkolwiek przybyły do budżetu znaczne wydatki na akademię Medyko-Chirurgiczną, na koszta nowéj organizacyi Sądownictwa i na kapitał obrotowy dla Górnictwa.

Projekt budżetu 1858 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	3,577,302	k. 86¾.
b) niestałe	„	9,852,592	„ 90.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,756,771	„ 78½.
d) dochody rozmaite	„	1,921,360	„ 71.
łącznie . .	rs.	17,108,028	k. 26¼
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielném zarządzeniem . .	„	1,058,466	„ 64.
ogół . .	rs.	18,166,494	k. 90¼.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długów	rs.	3,535,742	k. 96.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„ —
c) Fundusz do dyspozycyi			

Министра Финансовъ . .	3,150,000 р. — к.
d) расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,147,927 „ 95½ „
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	557,771 „ 87¾ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,658,944 „ 84 „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	696,389 „ 9½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,014,321 „ 67 „
ff) на XIII Округъ Путей Сообщенія . .	660,275 „ 9½ „
gg) на особыя Управленія . .	8,355 „ — „
hh) на Казенный конскій заводъ	33,000 „ — „
ii) на содержаніе чиновъ по надзору желѣзныхъ дорогъ, а равно телеграфовъ на оныхъ. . .	29,660 „ 32½ „

Ministra Finansów . .	rs.	3,150,000	k.	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	1,147,927	„	$95^1/_2$.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	557,771	„	$87^3/_4$.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,658,944	„	84.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	696,389	„	$9^1/_2$.
ee) Wydział Skarbu	„	4,014,321	„	67.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	660,275	„	$9^1/_2$.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355	„	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000	„	—
ii) utrzymanie służby nadzorczéj oraz telegrafów przy drogach żelaznych . .	„	29,660	„	$32^1/_2$.

e) на мѣстные военные расходы	1,030,752 р. 30¼ к.
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка	161,978 „ 61½ „
g) на возвратъ въ ссудный капиталъ ¼ части суммы, употребленной изъ онаго на добавочное жалованье чиновникамъ по поводу дороговизны . .	41,525 „ 65¾ „
h) резервный капиталъ . . .	231,382 „ 87 „
итого . .	17,108,028 р. 26¼ к.
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,058,466 „ 64 „
всего . .	18,166,494 р. 90¼ к.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи этого проекта въ засѣданіи 17 (29) Декабря 1857 года, постановилъ поднести оный на Высочайшее утвержденіе.

По прочтеніи сего журнала засѣданія Совѣта, Государю Императору благоугодно было собственноручно написать наономъ: „весьма удовлетворительно," проектъ же росписи Его

e) wydatki miejscowe wojenne	rs.	1,030,752 k. 30¼.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . . .	„	161,978 „ 61½.
g) na zwrot funduszowi pożyczkowemu ¼ części summy na płace dodatkowe dla urzędników, z powodu drożyzny . . .	„	41,525 „ 65¾.
h) fundusz rezerwowy . . .	„	231,382 „ 87.
łącznie . .	rs.	17,108,028 k. 26¼.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,058,466 „ 64.
ogół . . .	rs.	18,166,494 k. 90¼.

Rada Administracyjna, po roztrząśnieniu tego projektu na posiedzeniu z dnia 17 (29) Grudnia 1857 roku, postanowiła ponieść go pod Najwyższe zatwierdzenie.

Po odczytaniu tego protokółu posiedzenia Rady, Najjaśniejszy Pan raczył na nim własnoręcznie napisać „весьма удовлетворительно,” a projekt budżetu polecił zakommunikować Mi-

Величество повелѣть соизволилъ передать Министру Финансовъ, для внесенія въ Государственный Совѣтъ. Обо всемъ этомъ Министръ Статсъ-Секретарь сообщилъ Намѣстнику въ Царствѣ, въ отзывѣ отъ 11 (23) Января 1858 года, № 175.

Государственный Совѣтъ въ засѣданіи 18 Марта 1858 года положилъ одобрить проектъ, и Его Императорское Величество Высочайше соизволилъ утвердить оный, о чемъ объявлено въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 23 Октября (4 Ноября) 1858 года, за № 3,060.

Роспись была исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,804,687 р. 20 к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	18,672,396 „ 64½ „
осталось въ запасѣ	1,132,290 р. 55½ к.
а за прибавленіемъ оставшагося съ концемъ 1857 года запаснаго капитала	4,630,533 „ 66½ „
вообще было въ запасѣ . .	5,762,824 р. 22 к.

то есть: наличными 3,789,605 руб. 56¼ коп., процентными казенными билетами 619,328 руб. 12 коп., и документами по авансамъ 1,353,890 руб. 53¾ коп.

Сверхбюджетные доходы составляли: 1,000,000 руб., переведенные въ число доходовъ изъ запаснаго капитала, происходящаго преимущественно изъ сдѣланныхъ въ Кредитномъ Обществѣ подъ залогъ казенныхъ имѣній займовъ на удовлетвореніе, согласно Высочайшему повелѣнію, объявленному въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 2 (14) Октября 1858 года, за № 6,389, слѣдующаго отъ Горнаго Управленія суммамъ Эмеритальнаго Общества долга (деньги эти назначены были на ипотечныя ссуды подъ залогъ частныхъ имѣній и домовъ въ г. Варшавѣ); 58,217 р. 14½ к. отчужденными въ пользу

nistrowi Finansów, w celu wniesienia go na Radę Państwa, o czem wszystkiem Minister Sekretarz Stanu zawiadomił Namiestnika Królestwa w odezwie z dnia 11 (23) Stycznia 1858 roku Nr. 175.

Rada Państwa na posiedzeniu z dnia 18 Marca 1858 roku wyraziła zdanie za przyjęciem projektu, a Jego Cesarsko-Królewska Mość Najwyższéj zatwierdzić go raczył, przez odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 23 Października (4 Listopada) 1858 roku Nr. 3,060.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 19,804,687 k. 20.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 18,672,396 „ $64^1/_2$.
zapas	rs. 1,132,290 k. $55^1/_2$.
dodając zapas pozostały z końcem roku 1857	„ 4,630,533 „ $66^1/_2$.
zapas ogólny	rs. 5,762,824 k. 22;

to jest: w gotowiźnie rs. 3,789,605 kop. $56^1/_4$; w biletach Skarbowych procentowych rs. 619,328 kop. 12; w dowodach na zaliczenia rs. 1,353,890 kop. $53^3/_4$.

Wpływy nadbudżetowe stanowiły: summa rs. 1,000,000, przelana do dochodów z kapitału zapasowego, pochodzącego głównie z pożyczek Towarzystwa Kredytowego na dobra rządowe zaciągniętych, a to na zaspokojenie, stosownie do woli Najwyższéj, oznajmionéj odezwą Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 2 (14) Października 1858 roku Nr. 6,389, długu należnego od Górnictwa funduszom Stowarzyszenia Emerytalnego (summa ta przeznaczoną została na pożyczki hypoteczne na dobra prywatne i na domy w Warszawie); rs. 58,217 kop. $14^1/_2$ w za-

Казны ликвидаціонными документами, и 396,122 р. ¼ к. полученные въ пользу Польскаго Банка и ему переданные.

Сверхбюджетные расходы были: 156,853 руб. 6¾ коп. на уплату долговъ временъ Герцогства Варшавскаго; 168,447 руб. 20 коп. на расходы по случаю пребыванія въ Царствѣ въ 1858 году Государя Императора и Высокихъ Особъ; 1,027,213 руб. 25 коп. на возвратъ въ эмеритальный капиталъ долга отъ Горнаго Управленія; 80,732 руб. 78¼ коп., составлявшіе часть принадлежности, слѣдовавшей Польскому Банку отъ Казны въ количествѣ 162,004 руб. 24 коп. за управленіе Горными заводами въ $18^{33}/_{42}$ годахъ; и другіе менѣе значительные расходы.

1859. Въ 1858 году послѣдовало измѣненіе податныхъ основаній въ Царствѣ. Подымная подать приведена въ устройство и соединена съ шарварковымъ сборомъ, вслѣдствіе чего отмѣнено взиманіе прежняго добавочнаго и увеличеннаго шарварковаго сбора. Вслѣдствіе этого измѣненія, утвержденнаго Высочайшимъ указомъ 3 (15) Іюня 1858 года, Казна Царства съ началомъ 1859 года получила дохода болѣе на 300,000 р. с.

На основаніи Высочайшаго указа 19 (31) Мая 1858 года, почты въ Царствѣ возвращены подъ завѣдываніе мѣстнаго Управленія, а тѣмъ самымъ возвратились въ Казну Царства доходы и расходы оныхъ. Въ видѣ чистаго дохода съ почтъ, согласно утвержденной Совѣтомъ Управленія смѣтѣ, показано на 1859 годъ 31,970 руб. 62½ коп., то есть въ сравненіи съ 1858 годомъ менѣе на 86,589 руб. 37¾ коп.

По случаю возврата въ погашенія эмеритальный капиталъ долга отъ Горнаго вѣдомства, о чемъ упомянуто выше, отмѣненъ по росписи срочный годовой платежъ этого долга 48,765 руб. 44 коп.

Проектъ росписи на 1859 годъ былъ заключенъ не только безъ дефицита, но, напротивъ того, содержалъ въ себѣ резервный капиталъ 515,726 руб. 36 коп. на чрезвычайные уже предвидѣнные расходы, а именно:

jętych na Skarb Dowodach Likwidacyjnych, i rs. 396,122 kop. ¼ pobrane na rzecz Banku Polskiego i temuż oddane.

Wydatki nadbudżetowe były: rs. 156,853 kop. 6¾ na spłatę długów Księztwa Warszawskiego; rs. 168,447 kop. 20 na wydatki spowodowane pobytem Najjaśniejszego Pana i Dostojnych Osób w Królestwie w roku 1858; na zwrót funduszowi emerytalnemu długu od Górnictwa rs. 1,027,213 kop. 25; Bankowi Polskiemu rs. 80,732 kop. 78¼, to jest część należności, jaka mu przypadała od Skarbu w summie rs. 162,004 kop. 24, za administrowanie zakładami górniczemi w latach $18^{33}/_{42}$; i inne pomniejsze.

1859. W roku 1858 zaszła zmiana w zasadach podatkowych Królestwa. Podatek podymnego został uporządkowany i złączony z opłatą szarwarkową, przez co wypuszczone zostały zupełnie z poboru opłaty szarwarkowe: dawna, dodatkowa i podwyższona. Skutkiem tych zmian, zatwierdzonych ukazem Najwyższym z dnia 3 (15) Czerwca 1858 roku, Skarb Królestwa z początkiem roku 1859 zyskał w dochodzie przeszło rs. 320,000.

Na zasadzie Ukazu Najwyższego z dnia 19 (31) Maja 1858 roku, poczty w Królestwie wróciły pod zarząd tutejszych Władz, a tém samém wróciły do Skarbu Królestwa ich dochody i wydatki. Jako czysty dochód z poczty, stosownie do zatwierdzonego przez Radę Administracyjną etatu, położono na rok 1859 rs. 31,970 kop. 62½; mniéj niż w roku 1858 rs. 86,589 kop. 37¾.

Z powodu spłacenia funduszom emerytalnym długu Górnictwa, o czem wyżéj była mowa, wypuszczono z budżetu ratę roczną tego długu rs. 48,765 kop. 44.

Projekt budżetu 1859 roku nietylko że zamknięty był bez deficytu, ale owszem mieścił w sobie fundusz rezerwowy rubli srebrem 515,726 kop. 36, na wydatki nadzwyczajne, już przewidziane, jako to:

1) на починку разореннаго пожаромъ Императорскаго Дворца въ Лазенкахъ 80,000 руб.;
2) на приготовленіе тюремныхъ зданій въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ, согласно предполагавшемуся преобразованію Судебныхъ мѣстъ, это оказалось бы нужнымъ, 100,000 руб.;
3) на временное пособіе чиновникамъ, получающимъ скудное содержаніе 100,000 руб.;
4) на издержки по постройкѣ сооружавшагося по Высочайшему повелѣнію постояннаго моста въ городѣ Варшавѣ, назначенныя къ производству въ продолженіе 4-хъ лѣтъ вообще въ количествѣ 2,577,000 руб. сер., первая ассигновка коихъ на 1859 годъ составляла 700,000 руб.

Такимъ образомъ резервный капиталъ былъ недостаточенъ даже и на эти расходы, для полнаго покрытія коихъ предстояла надобность обратиться къ запасному капиталу.

Проектъ росписи на 1859 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	4,388,355 р. 86½ к.
b) неокладные	9,729,503 „ 54¼ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,831,272 „ 40¼ „
d) разные	1,538,983 „ 81¼ „
итого . .	17,488,115 р. 60¼ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,760,182 „ 22¼ „
всего . . .	19,248,297 р. 82½ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) уплата долга ..	3,479,558 р. 45½ к.
b) расходы Коронные . .	150,000 „ — „

1) na naprawę Pałacu Cesarskiego w Łazienkach, pożarem zniszczonego, rs. 80,000;
2) na przygotowanie budowl więziennych w miejscach, gdzie stosownie do mającéj nastąpić reorganizacyi Władz sądowych okazałoby się to potrzebném, rs. 100,000;
3) na czasowe zasilenie urzędników, nisko uposażonych, rubli srebrem 100,000;
4) na koszta budowy mostu stałego pod Warszawą z woli Najwyższéj stawianego, wynosić mające w ciągu lat 4-ch w ogóle rs. 2,577,000, na pierwszą ratę w roku 1859 rs. 700,000.

Fundusz więc rezerwowy nie starczył nawet na te wydatki, i przewidywaną była potrzeba czerpnięcia z zapasu tego co braknie.

Projekt budżetu 1859 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs. 4,388,355 k. 86½.
b) niestałe	„ 9,729,503 „ 54¼.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„ 1,831,272 „ 40¼.
d) rozmaite	„ 1,538,983 „ 81¼.
łącznie . .	rs. 17,488,115 k. 60¼.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„ 1,760,182 „ 22¼.
ogół . .	rs. 19,248,297 k. 82½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs. 3,479,558 k. 45½.
b) wydatki Korony . . .	„ 150,000 „ —

c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 р.	—	к.
d) расходы по Гражданскому Управленію:			
aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,178,134 „	56	„
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	534,499 „	44	„
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,646,250 „	5½	„
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	696,389 „	9½	„
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,156,000 „	74	„
ff) на XIII Округъ Путей Сообщенія . . .	660,275 „	9½	„
gg) на особыя Управленія .	8,355 „	—	„
hh) на Казенный конскій заводъ	33,000 „	—	„
ii) на содержаніе чиновъ по надзору желѣзныхъ дорогъ, а равно теле-			

c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	rs. 3,150,000 k.	—
d) Administracya cywilna:		
aa) Władze wyższe	„ 1,178,134 „	56.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„ 534,499 „	44.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„ 1,646,250 „	5½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„ 696,389 „	9½.
ee) Wydział Skarbu	„ 4,156,000 „	74.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„ 660,275 „	9½.
gg) Władze oddzielne . .	„ 8,355 „	—
hh) Stado rządowe koni . . .	„ 33,000 „	—
ii) wydatki na utrzymanie służby nadzorczéj oraz telegrafów		

графовъ на оныхъ . . .	27,070 р.	32½ к.
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,049,352 „	86½ „
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „	61½ „
g) на возвратъ въ ссудный капиталъ ¼ части суммы, употребленной изъ онаго на добавочное жалованье чиновникамъ, по случаю дороговизны, . .	41,525 „	— „
h) резервный капиталъ . .	515,726 „	36 „
итого . .	17,488,115 р.	60¼ к.
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,760,182 „	22¼ „
всего . .	19,248,297 р.	82½ к.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта, постановленіемъ отъ 16 (28) Декабря 1858 г., за N° 8,248, положилъ поднести оный на Высочайшее утвержденіе, которое и послѣдовало согла-

przy drogach żelaznych .	rs.	27,070 k. 32½.
e) miejscowe wydatki wojenne	„	1,049,352 „ 86½.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . . .	„	161,978 „ 61½.
g) na zwrot funduszowi pożyczkowemu ¼ części summy użytéj z niego na płace dodatkowe dla urzędników, z powodu drożyzny . . .	„	41,525 „ —
f) fundusz rezerwowy . .	„	515,726 „ 36.
łącznie . .	rs.	17,488,115 k. 60¼.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	1,760,182 „ 22¼.
ogół . .	rs.	19,248,297 k. 82½.

Rada Administracyjna po przejrzeniu projektu, decyzyą z dnia 16 (28) Grudnia 1858 roku Nr. 8,248, postanowiła ponieść go pod NAJWYŻSZE zatwierdzenie, które téż nastąpiło na

сно заключенію Государственнаго Совѣта, какъ о томъ Министръ Статсъ-Секретарь увѣдомилъ въ отзывѣ отъ 10 (22) Апрѣля 1859 года, № 1,019.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,895,832 р. 51¼ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	18,648,102 „ 12½ „
осталось въ запасѣ	1,247,730 р. 38¾ к.
а за прибавленіемъ остатка отъ 1858 года	5,762,824 „ 22 „
общій запасной капиталъ составлялъ	7,010,554 р. 60¾ к.,

то есть: наличными 5,154,465 руб. 98¼ коп., казенными процентными билетами 607,773 руб. 88 коп. и документами по авансамъ 1,248,314 руб. 74½ коп.

Сверхбюджетные доходы были: 126,650 руб. 28 коп. процентовъ на принадлежавшіе Казнѣ процентные билеты; 80,579 руб. 52¼ коп. заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты; 60,549 руб. 27½ коп. изъ сбора отъ жителей края на постройку и содержаніе боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ; 2,052 руб. 70 коп. съ отчужденныхъ въ Казну ликвидаціонныхъ документовъ; 445,844 руб. 49 коп. изъ суммъ Польскаго Банка. (Послѣднія три суммы были переходящія, одновременно записанныя въ расходъ).

Сверхбюджетные расходы были: на погашеніе долговъ съ эпохи Герцогства Варшавскаго 93,158 р. 81 к.; на оставшіеся къ удовлетворенію отъ прежняго времени издержки желѣзной дороги 89,915 руб. 73½ коп.; на расходы по случаю пребыванія въ Царствѣ, въ 1859 году, Государя Императора и Высокихъ Особъ 166,961 руб. 17 коп.; на уплату Экономической кассѣ города Варшавы 30 процентовъ отъ дохода съ убоя скота

wniosek Rady Państwa, jak o tém zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 10 (22) Kwietnia 1859 roku Nr. 1,019.

Spełnienie budżetu było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległość	rs.	19,895,832 k.	$51^1/_4$.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	18,648,102 „	$12^1/_2$.
zapas . . .	rs.	1,247,730 k.	$38^3/_4$.
dodając pozostałość z roku 1858	„	5,762,824 „	22.
zapas ogólny . . .	rs.	7,010,554 k.	$60^3/_4$.

to jest: w gotowiźnie rs. 5,154,465 kop. $98^1/_4$, w biletach Skarbowych procentowych rs. 607,773 kop. 88, w dowodach na zaliczenia rs. 1,248,314 kop. $74^1/_2$.

Wpływy nadbudżetowe były: z procentów od papierów procentowych, własnością Skarbu będących, rs. 126,650 kop. 28; z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj, rs. 80,579 kop. $52^1/_4$; ze składek od mieszkańców kraju na budowę i utrzymanie dróg bocznych bitych rs. 60,549 kop. $27^1/_2$; z zajętych na Skarb dowodów Likwidacyjnych rs. 2,052 kop. 70; z funduszów Banku Polskiego rs. 445,844 kop. 49. (Trzy ostatnie summy były przechodnie, zapisane także do wydatku).

Wydatki nadbudżetowe były: na spłacenie długów Księstwa Warszawskiego rs. 93,158 kop. 81; na wydatki drogi żelaznéj pozostałe do zaspokojenia z czasu dawniejszego rs. 89,915 kop. $73^1/_2$; na koszta spowodowane pobytem Najjaśniejszego Pana i Dostojnych Osób w Królestwie w roku 1859 rs. 166,961 kop. 17; na opłatę Kassie Ekonomicznéj miasta Warszawy 30% procentu

94,244 руб. 41 $^1/_2$ коп.; и другіе болѣе менѣе значительные расходы.

Выданные въ ссуду казенные капиталы составляли 1,661,381 р. 86$^1/_4$ коп., а изъ возвращенныхъ срочныхъ платежей для выдачи вновь въ ссуду было 344,115 руб.

1860. Доходъ отъ продажи табаку, до упраздненія пограничной таможенной линіи между Имперіею и Царствомъ, поступалъ въ Казну Царства въ количествѣ 605,892 руб., по упраздненіи же этой линіи составлялъ лишь 425,250 руб., но разница эта въ доходѣ вознаграждаема была Казною Имперіи, за вычетомъ изъ сего вознагражденія дохода со сборовъ: гильдейскаго и отъ выдѣлки сахара. Съ 1 (13) Августа 1860 года доходъ отъ сихъ источниковъ отданъ былъ въ аренду за 675,035 руб. въ годъ, и съ этого времени прекращено Казною Имперіи производство вознагражденія.

Проектъ росписи на 1860 годъ составленъ былъ также, какъ и предшествовавшій, безъ дефицита, но резервный капиталъ, составлявшій по проекту предшествовавшаго года 515,726 руб. 36 коп., уменьшился до 419,055 руб. 78 коп., именно по причинѣ возстановленія расхода въ 167,348 руб. 54 коп. на рекрутскій наборъ, не производившійся въ теченіе 4-хъ послѣднихъ годовъ. Коммисія Финансовъ предполагала употребить резервный капиталъ въ счетъ второй ассигновки на издержки по постройкѣ постояннаго моста въ городѣ Варшавѣ, а недостающее по этой ассигновкѣ количество взять изъ казеннаго запаснаго капитала. Притомъ Коммисія представила на разрѣшеніе высшаго начальства вопросъ о томъ, встрѣчается ли надобность въ употребленіи 100,000 руб. на пособія чиновникамъ,— подобно тому, какъ это было въ 1859 году,— въ виду принятыхъ мѣръ, имѣющихъ цѣлію увеличеніе жалованья низшихъ чиновниковъ, посредствомъ сокращенія штатовъ Управленій и полученія чрезъ это сбереженій.

z dochodu od rzezi bydła, rs. 94,244 kop. $41^{1}/_{2}$; i inne większe i mniejsze.

Kapitały Skarbowe rozpożyczone wynosiły rs. 1,661,381 kop. $86^{1}/_{4}$, a ze zwróconych rat do nowego rozpożyczenia było rs. 344,115.

1860. Dochód ze sprzedaży tytuniu i tabaki, przed zdjęciem linii celnéj granicznéj między Cesarstwem i Królestwem, przynosił Skarbowi Królestwa summę rs. 605,892, po zdjęciu zaś téj linii przynosił tylko rs. 425,250, ale różnicę indemnizował Skarb Cesarstwa, potrącając z téj indemnizacyi dochody z opłat: gildyjnéj i od wyrobu cukru. Od dnia 1 (13) Sierpnia 1860 roku, dochód z tych źródeł wydzierżawiony został za summę roczną rs. 675,035, od téj więc daty ustała indemnizacya ze Skarbu Cesarstwa płacona.

Projekt budżetu 1860 roku ułożony został podobnie jak poprzedni bez deficytu, ale fundusz rezerwowy, który wynosił w tamtym rs. 515,726 kop. 36, zmniejszył się do summy rubli srebrem 419,055 kop. 78, głównie z powodu przywrócenia wydatku rs. 167,348 kop. 54, na nabór rekrucki, który przez 4 poprzednie lata nie miał miejsca. Fundusz rezerwowy proponowała Kommissya Skarbu użyć na rachunek II-éj raty wydatków budowy mostu stałego pod Warszawą, zamierzając braknącą resztę użyć z zapasu Skarbowego. Oddała przytem do wyższéj decyzyi: czy obok zarządzonych środków, mających na celu podwyższenie płac urzędnikom niższych stopni, przez zmniejszenie etatów Władz i zyskanie ztąd oszczędności, zachodziła jeszcze potrzeba użyć summę rs. 100,000 na zasiłek dla urzędników, jak to miało miejsce w roku 1859-m.

Во время составленія проекта росписи, въ администраціи дорогъ произошла важная перемѣна. Высочайше утвержденнымъ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 20 Августа (1 Сентября) 1859 года ремонтное содержаніе шоссейныхъ дорогъ съ ихъ принадлежностями, а равно содержаніе дорожныхъ чиновъ, отдано на 6 лѣтъ частной компаніи съ платою въ годъ по 465,000 руб. Изъяты только находящіеся на шоссейныхъ дорогахъ тарифные мосты, ремонтъ коихъ остался за Правительствомъ.

Проектъ росписи на 1860 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	4,383,626 р.	57¼ к.
b) неокладные	9,747,620 „	17¾ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,850,260 „	89 „
d) разные	1,587,366 „	51¾ „
итого	17,568,875 р.	15¾ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ,	1,697,493 „	94¼ „
всего	19,266,369 р.	10 к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга	3,479,697 р.	2½ к.
b) Коронные расходы	150,000 „	— „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ	3,150,000 „	— „
d) расходы по Гражданскому Управленію:		

W ciągu układania projektu budżetu, ważna w administracyi dróg zaszła zmiana. Decyzyą Rady Administracyjnéj z dnia 20 Sierpnia (1 Września) 1859 roku, Najwyższéj zatwierdzoną, utrzymanie dróg bitych z ich przynależytościami, oraz służby drogowéj, oddane zostało na lat 6 spółce obywatelskiéj, za summę roczną rs. 465,000. Wyłączono tylko mosty taryffowe, na drogach bitych będące, których utrzymanie Rząd wziął na siebie.

Projekt budżetu 1860 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) stałe	rs.	4,383,626	k.	57¼.
b) niestałe	„	9,747,620	„	17¾.
c) z dóbr i lasów rządowych	„	1,850,260	„	89.
d) rozmaite	„	1,587,366	„	51¾.
łącznie	rs.	17,568,875	k.	15¾.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,697,493	„	94¼.
ogół	rs.	19,266,369	k.	10.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,479,697	k.	2½.
b) wydatki Korony	„	150,000	„	—
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	„	3,150,000	„	—
d) Administracya cywilna:				

aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,165,521 р.	57 к.
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія.	544,709 „	64 „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,740,801 „	87¼ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . . .	696,389 „	9½ „
ee) на Финансовое вѣдомство. .	4,110,625 „	72 „
ff) на XIII Округъ Путей Сообщенія . .	635,275 „	9½ „
gg) на особыя Управленія .	8,355 „	— „
hh) на Казенный конскій заводъ	33,000 „	— „
ii) на содержаніе чиновъ по надзору желѣзныхъ дорогъ, а равно телеграфовъ на оныхъ	27,070 „	32½ „
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,204,870 „	42 „
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „	61½ „

aa) Władze wyższe	rs.	1,165,521	k. 57.
bb) Wydział Oświecenia	„	544,709	„ 64.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,740,801	„ 87¼.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	696,389	„ 9½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,110,625	„ 72.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	635,275	„ 9½.
gg) Władze oddzielne . .	„	8,355	„ —
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000	„ —
ii) wydatki na utrzymanie służby nadzorczéj oraz telegrafów przy drogach żelaznych .	„	27,070	„ 32½.
e) Wydatki miejscowe wojenne	„	1,204,870	„ 42.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . . .	„	161,978	„ 61½.

g) на возвратъ въ ссудный капиталъ $^1/_4$ части суммы, употребленной изъ онаго на добавочное жалованье чиновникамъ, по случаю дороговизны, . .	41,525 р. — к.	
h) резервный капиталъ, назначенный къ употребленію на предвидѣнные уже чрезвычайные расходы, . . .	419,055 „ 78 „	
итого .	17,568,875 р. $15^3/_4$ к.	
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,697,493 „ $94^1/_4$ „	
	всего . . .	19,266,369 р. 10 к.

Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи проекта въ засѣданіи 16 (28) Декабря 1859 года, № 15,896, повергнулъ оный на Высочайшее утвержденіе, съ ходатайствомъ о дозволеніи употребить сумму 100,000 руб. на пособіе чиновникамъ. Государь Императоръ, согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, Высочайше соизволилъ утвердить роспись; о чемъ Министръ Статсъ-Секретарь увѣдомилъ въ отзывѣ отъ 16 (28) Марта 1860 года.

g) na zwrot funduszowi pożyczkowemu $^1/_4$ części summy, użytéj z niego na płace dodatkowe dla urzędników, z powodu drożyzny . . .	rs.	41,525 k. —
h) fundusz rezerwowy, użyć się mający na wydatki nadzwyczajne, już przewidziane .	„	419,055 „ 78.
łącznie . . .	rs.	17,568,875 k. $15^3/_4$.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,697,493 „ $94^1/_4$.
ogół . . .	rs.	19,266,369 k. 10.

Rada Administracyjna, po roztrząśnieniu projektu na posiedzeniu z dnia 16 (28) Grudnia 1859 roku Nr. 15,896, poniosła go pod Najwyższe zatwierdzenie, z wnioskiem przyzwolenia na użycie summy rs. 100,000, na zasilenie urzędników; a po przychylném zdaniu Rady Państwa, Najjaśniejszy Pan raczył zatwierdzić budżet, jak o tém zawiadomił Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 16 (28) Marca 1860 roku.

Исполненіе росписи было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	20,530,354 р. 55¾ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	19,888,798 „ 36¼ „
осталось въ запасѣ	641,556 р. 19½ к.
а за прибавленіемъ остатка отъ 1859 года	7,010,554 „ 60¾ „
общій запасной капиталъ составлялъ	7,652,110 р. 80¼ к.

то есть: наличными 5,754,762 руб. 37 коп., казенными процентными билетами 608,290 руб. 8 коп., и документами по авансамъ 1,289,058 руб. 35¼ коп.

Сверхбюджетные доходы были: 177,121 руб. 3½ коп. процентовъ на принадлежавшія Казнѣ процентныя бумаги; 68,849 руб. 71¼ коп. заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты; 81,688 руб. 39½ коп. изъ сборовъ на содержаніе боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ; 4,075 руб. 5½ коп. изъ отчужденныхъ въ Казну ликвидаціонныхъ документовъ; 463,180 руб. 46½ коп. полученные въ пользу Банка и переданные въ оный.

Сверхбюджетные расходы были: на издержки по случаю пребыванія въ 1860 году въ Царствѣ Его Императорскаго Величества 255,815 руб. 33½ коп.; на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 160,353 руб. 67 коп.; на 10-копѣечное пособіе нижнимъ чинамъ, уволеннымъ по увѣчью изъ военной службы, 92,820 руб. 18½ коп.; на возвратъ Экономической кассѣ города Варшавы 30 процентовъ отъ дохода съ убоя скота 94,531 руб. 52½ коп.

При томъ назначено въ депозитъ 1,000,000 руб. на покупку мѣстныхъ процентныхъ бумагъ.

Spełniono budżet jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs. 20,530,354 k. 55¾.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„ 19,888,798 „ 36¼.
zapas	rs. 641,556 k. 19½.
dodając pozostałość z roku 1859	„ 7,010,554 „ 60¾.
zapas ogólny	rs. 7,652,110 k. 80¼.

to jest: w gotowiźnie rs. 5,754,762 kop. 37, w biletach skarbowych procentowych rs. 608,290 kop. 8, w dowodach na zaliczenia rs. 1,289,058 kop. 35¼.

Wpływy nadbudżetowe były: z procentów od papierów procentowych, własnością Skarbu będących, rs. 177,121 kop. 3½; z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj rs. 68,849 kop. 71¼; ze składek na utrzymanie dróg bocznych bitych rubli srebrem 81,688 kop. 39½; z zajętych na Skarb dowodów Likwidacyjnych rs. 4,075 kop. 5½; fundusze na rzecz Banku pobrane i temuż oddane rs. 463,180 kop. 46½.

Wydatki nadbudżetowe były: na koszta pobytu Najjaśniejszego Pana w Królestwie w roku 1860, rs. 255,815 kop. 33½, na spłacenie długów Księstwa Warszawskiego rs. 160,353 kop. 67; na wsparcia 10-cio kopiejkowe dla niższych stopni, uwolnionych ze służby wojskowéj z powodu kalectwa, rs. 92,820 kop. 18½; na zwrot Kassie Ekonomicznéj miasta Warszawy 30% procentu z dochodu od rzezi bydła, rs. 94,531 kop. 52½.

Odłożono przytem do depozytu rs. 1,000,000, na kupno papierów procentowych krajowych.

Казенные капиталы составляли:

1) отданные въ ссуды	1,682,689 р. 99 к.
2) остававшiеся для отдачи въ ссуды	405,105 „ — „
итого . .	2,087,794 р. 99 к.

1861. Проектъ росписи на 1861 годъ, заключенный безъ дефицита, вообще представилъ бóльшую противъ предшествовавшей росписи сумму. Доходы назначены въ бóльшихъ размѣрахъ, именно: съ табаку—для сравненiя съ контрактною суммою, и со сбора отъ выдѣлки сахара—сообразно прiобрѣтенному въ предшествовавшiе годы опыту. Расходы увеличились главнымъ образомъ по причинѣ введенiя въ роспись: 260,000 руб. на содержанiе Жандармовъ въ Царствѣ (*); 160,000 руб. на 10-копѣечное пособiе увѣчнымъ воинскимъ нижнимъ чинамъ, изъ уроженцевъ Царства (**); 40,000 руб. въ счетъ издержекъ на составленiе топографической карты Царства; и 30,000 руб. на половинное жалованье чиновникамъ, оставшимся за штатомъ.

Прибыли также расходы: на обмундированiе рекрутъ 47,600 руб.; на отопленiе, освѣщенiе и солому для войскъ 55,000 руб.; на эмеритальныя пенсiи и пожизненныя пособiя б. воинскимъ чинамъ положено менѣе на 58,000 руб.; резервный же капиталъ, составлявшiй въ 1860 году 419,055 руб. 78 коп., сократился до 203,668 руб. $61^1/_2$ коп.

Проектъ росписи на 1861 годъ былъ слѣдующiй:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдыванiемъ Коммисiи Финансовъ:

a) окладные	4,383,117 р. $49^1/_4$ к.
b) неокладные	9,996,956 „ 30 „

(*) На возвратъ части сего расхода Касса города Варшавы вносила въ Казну 50,000 руб.

(**) Расходъ этотъ частью покрывался доходомъ съ платежей въ пользу Инвалидовъ, изъ котораго Коммисiя Финансовъ надѣялась получить около 40,000 руб.

Kapitały Skarbowe wynosiły:

1) rozpożyczone	rs.	1,682,689	k. 99.
2) do rozpożyczenia	„	405,105	„ —
łącznie . . .	rs.	2,087,794	k. 99.

1861. Projekt budżetu 1861 roku, zamknięty bez deficytu, przedstawił w ogóle większą niż poprzedni summę. Dochody położono w większych summach głównie: z tabaki i tytuniu, do wyrównania summie kontraktowéj, i z opłaty od wyrobu cukru, odpowiednio doświadczeniu lat zeszłych. Wydatki zwiększyły się głównie przez wprowadzenie do budżetu summy rs. 260,000, na utrzymanie żandarmów w Królestwie (*), summy rs. 160,000, na wsparcia 10-cio kopiejkowe dla kalek wojskowych niższych stopni, rodem z Królestwa będących (**); rubli srebrem 40,000, na rachunek kosztu sporządzenia mappy topograficznéj Królestwa; i rs. 30,000, na połowiczne płace dla urzędników spadłych z etatu.

Przybyły także wydatki: na umundurowanie rekrutów rubli srebrem 47,600; na opał, światło i słomę dla wojska rs. 55,000. Mniejszą o rs. 58,000 położono summę na pensye emerytalne i wsparcia dożywotnie wojskowe, a fundusz rezerwowy, który w roku 1860 wynosił rs. 419,055 kop. 78, zmniejszył się do summy rs. 203,668 kop. 61½.

Projekt budżetu 1861 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	4,383,117	k. 49¼.
b) niestałe	„	9,996,956	„ 30.

(*) Na zwrot części tego wydatku Kassa miasta Warszawy oddawała Skarbowi rs. 50,000.

(**) Wydatek ten pokrywał się w części wpływem opłat na Inwalidów, z którego Kommissya Skarbu spodziewała się osiągnąć około rs. 40,000.

c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ . 1,905,678 р. 57¼ к.

d) разные . . . . 1,644,376 „ 20 „

итого . . 17,930,128 р. 56½ к.

B. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . 1,692,154 „ 20¾ „

всего . . 19,622,282 р. 77¼ к.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга . . . 3,500,365 р. 82½ к.

b) Коронные расходы . . 150,000 „ — „

c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . . 3,150,000 р. — к.

d) расходы по Гражданскому Управленію:

aa) на высшія Правительственныя мѣста . . . . 1,207,862 „ 20 „

bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія. 629,094 „ 4½ „

cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . . 1,707,682 „ 58 „

dd) на вѣдомство Юстиціи . . 696,389 „ 9½ „

c) z dóbr i lasów rządowych . .	rs.	1,905,678	k. 57¼.
d) rozmaite	„	1,644,376	„ 20.
łącznie . .	rs.	17,930,128	k. 56½.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„	1,692,154	„ 20¾.
ogół	rs.	19,622,282	k. 77¼.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,500,365	k. 82½.
b) wydatki Korony	„	150,000	„ —
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„ —
d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	„	1,207,862	„ 20.
bb) Wydział Oświecenia	„	629,094	„ 4½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,707,682	„ 58.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	696,389	„ 9½.

ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,120,875 р. 48 к.
ff) на XIII Округъ Путей Сообщенія . .	608,575 „ 65 „
gg) на особыя Управленія .	12,355 „ — „
hh) на Казенный конскій заводъ	33,000 „ — „
ii) расходы на содержаніе чиновъ для надзора за телеграфами . .	14,880 „ — „
e) на мѣстные военные расходы . . .	1,721,682 „ 91¼ „
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „ 61½ „
g) резервный капиталъ . .	215,387 „ 16¼ „
итого . .	17,930,128 р. 56½ к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,692,154 „ 20¾ „
всего . .	19,622,282 р. 77¼ к.

При представленіи этого проекта въ Совѣтъ Управленія, Коммисія Финансовъ изъяснила, что 600,000 руб. на постройку постояннаго моста въ городѣ Варшавѣ необходимо будетъ почерп-

ee) Wydział Skarbu	rs.	4,120,875 k. 48.
ff) XIII Okrąg Kommunikacyj	„	608,575 „ 65.
gg) Władze oddzielne . . .	„	12,355 „ —
hh) Stado rządowe koni	„	33,000 „ —
ii) wydatki na utrzymanie służby nadzorczéj przy telegrafach . . .	„	14,880 „ —
e) wydatki miejscowe wojenne	„	1,721,682 „ 91¼.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego	„	161,978 „ 61½.
g) fundusz rezerwowy . . .	„	215,387 „ 16¼.
łącznie . .	rs.	17,930,128 k. 56½.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,692,154 „ 20¾.
ogół . .	rs.	19,622,282 k. 77¼.

Przedstawiając ten projekt Radzie Administracyjnéj Kommissya Skarbu wyraziła: że summę rs. 600,000, na koszta budowy mostu stałego pod Warszawą, potrzeba będzie czerpnąć

нуть изъ казеннаго запаснаго капитала, резервный же капиталъ употребить на увеличеніе окладовъ жалованья чиновниковъ, чемъ именно занимался особый Комитетъ.

По разсмотрѣніи этого проекта Совѣтомъ Управленія и Государственнымъ Совѣтомъ Имперіи, Государь Императоръ Высочайше соизволилъ утвердить оный въ 1-й день Февраля 1861 года, и притомъ Его Императорскому Величеству благоугодно было предоставить Намѣстнику въ Царствѣ употребить, какъ это сдѣлано было въ 1860 году, 100,000 руб. на пособія чиновникамъ, получающимъ ограниченное содержаніе. О таковомъ утвержденіи росписи Министръ Статсъ-Секретарь увѣдомилъ въ отзывѣ отъ 13 (25) Февраля 1861 года, за № 559.

Исполненіе росписи 1861 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,623,033 р. 53½ к.
употреблено по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	19,716,901 „ 89¾ „
передержано	93,868 р. 36¼ к.
оставшійся же въ концѣ 1860 года запасной капиталъ	7,652,110 „ 80¼ „
уменьшился до	7,558,242 р. 44 к.

Сверхбюджетные доходы были: 201,466 руб. 54 коп. процентовъ отъ принадлежащихъ Казнѣ процентныхъ бумагъ; 60,657 руб. 60¼ коп. заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты; 90,331 руб. 78¼ коп. сборовъ съ жителей на постройку боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ; 471,603 руб. 27¼ коп. полученные въ пользу Банка и ему переданные.

Сверхбюджетные расходы были: 822,870 руб. 18 коп. на уплату остальной части сдѣланнаго въ 1848 году, изъ Казны Имперіи, займа въ милліонъ рублей серебромъ; 230,101 руб. 2¼ коп. на обмундированіе и содержаніе въ 1861 году, вновь

z zapasu Skarbowego, a fundusz rezerwowy użyć na podwyższenie płac urzędnikom, czém właśnie zajmował się oddzielny Komitet.

Po roztrząśnieniu tego projektu przez Radę Administracyjną i przez Radę Państwa, Najjaśniejszy Pan raczył go w dniu 1 Lutego 1861 roku zatwierdzić, a przytem upoważnić Namiestnika Królestwa do użycia podobnie jak w roku 1860 summy rs. 100,000 na wsparcia dla niezamożnych urzędników. Zawiadomił o zatwierdzeniu Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 13 (25) Lutego 1861 roku Nr. 559.

Spełnienie budżetu 1861 było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	19,623,033 k. 53½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	19,716,901 „ 89¾.
wypłacono więcéj	rs.	93,868 k. 36¼.
a zapas z końcem roku 1860 pozostały	„	7,652,110 „ 80¼.
zmniejszył się do	rs.	7,558,242 k. 44.

Wpływy nadbudżetowe były: z procentów od papierów procentowych, własnością Skarbu będących, rs. 201,466 kop. 54; z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj rs. 60,657 kop. 60¼; ze składek od mieszkańców na budowę dróg bocznych bitych rs. 90,331 kop. 78 ¼; z funduszów na rzecz Banku pobranych i temuż oddanych rs. 471,603 kop. 27¼.

Wydatki nadbudżetowe były: na spłacenie reszty pożyczki miliona rubli srebrnych, od Skarbu Cesarstwa w roku 1848 zaciągniętéj, rs. 822,870 kop. 18; na koszta umundurowania i utrzymania w roku 1861 nowo zreorganizowanéj w tym roku policyi

переформированной въ этомъ году Полиціи столичнаго города Варшавы; 148,102 руб. $25^1/_4$ коп. на Высочайше разрѣшенное возвышеніе окладовъ жалованья чиновниковъ Царства, на сколько назначенный на этотъ предметъ резервный бюджетный капиталъ оказался недостаточнымъ, а равно на уплату въ эмеритальный капиталъ за этихъ же чиновниковъ, половины годоваго возвышенія ихъ жалованья; 130,895 руб. $12^1/_2$ коп. на издержки по постройкѣ моста на рѣкѣ Вислѣ въ городѣ Варшавѣ; и разные другіе болѣе менѣе значительные расходы.

Показывавшіеся по отдѣлу вкладовъ казенные капиталы Государственными бумагами, оставшимися отъ сдѣланныхъ въ прежнее время займовъ, и купленными на деньги, происходящія изъ одного милліона рублей серебромъ, перечисленнаго въ депозитъ, въ 1860 году, изъ казеннаго запаснаго капитала, составляли:

a) закладными листами	2,106,150 р.
b) казенными облигаціями	2,105,850 „
итого . .	4,212,000 р.

1862. Высочайшимъ указомъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года учрежденъ Государственный Совѣтъ Царства, и къ предметамъ его вѣдомства по пункту 2-у ст. 26-й и по ст. 30-й отнесены: разсмотрѣніе росписи, дѣланіе по оной замѣчаній, и представленіе ихъ Намѣстнику въ Царствѣ для поднесенія на Высочайшее благоусмотрѣніе въ установленномъ порядкѣ.

Составленный Коммисіею Финансовъ обыкновеннымъ порядкомъ проектъ росписи на 1862 годъ, заключалъ, въ общей суммѣ, болѣе противъ предшествовавшаго на 773,199 р. $79^1/_4$ к. Проектъ этотъ былъ безъ дефицита, но для избѣжанія онаго Коммисія Финансовъ возвысила предположеніе доходовъ: на 190,000 руб. по консумціонному сбору; на 50,000 руб. по сбору кошерному; на 23,710 руб. 63 коп. по гербовымъ пошлинамъ; на 120,000 руб. по сбору отъ продажи соли; на 80,000 руб. по прибылямъ Польскаго Банка. Не внесенъ въ роспись

miasta stołecznego Warszawy rs. 230,101 kop. $2^1/_4$; na dozwolone Najwyżéj podwyższenie płac urzędników Królestwa, o ile nie wystarczył przekazany na ten cel fundusz rezerwowy budżetowy, oraz na zastąpienie za tychże urzędników połowy rocznego podwyższenia ich płac funduszowi Stowarzyszenia Emerytalnego należnéj, rs. 148,102 kop. $25^1/_4$; na koszta dalszéj budowy mostu na Wiśle pod Warszawą rs. 130,895 kop. $12^1/_2$; i rozmaite inne większe i mniejsze.

Kapitały Skarbowe, w oddziale depozytów wykazywane, w papierach publicznych pozostałych z pożyczek dawniéj zaciągniętych, i zakupionych z jednego miljona rubli srebrnych, w roku 1860 z zapasu Skarbowego do depozytu odłożonego, wynosiły,

a) w Listach Zastawnych	rs.	2,106,150,
b) w Obligach Skarbowych	„	2,105,850,
łącznie . .	rs.	4,212,000.

1862. Ukazem Najwyższym z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku postanowioną została organizacya Rady Stanu Królestwa, a w pośród służących jéj attrybucyj oznaczono w artykule 26-m ustępie 2-m, i w artykule 30-m, rozpoznawanie budżetu, czynienie nad nim uwag, i składanie onych Namiestnikowi Królestwa, dla przedstawienia Najjaśniejszemu Panu, porządkiem przepisanym.

Projekt budżetu 1862 roku w zwykłym sposobie przez Kommissyę Skarbu ułożony, obejmował w summie ogólnéj więcéj od poprzedniego rs. 773,199 kop. $79^1/_4$. Był on bez deficytu, ale iżby go uniknąć, Kommissya Skarbu podniosła zamierzenie dochodów: z konsumcyi o rs. 190,000, z koszernego o rs. 50,000, z opłat stemplowych o rs. 23,710 kop. 63, ze sprzedaży soli rs. 120,000, z zysków Banku Polskiego o rs. 80,000. Dochód z przewyżki od Górnictwa rs. 77,000, który w latach poprzednich wcale nie wpłynął, wypuszczony został z budżetu. Wydatki po-

не поступавшій вовсе въ предшествовавшіе годы доходъ съ излишка отъ Горныхъ заводовъ, показывавшійся въ количествѣ 77,000 руб. Расходы увеличились: 59,064 руб. $73\frac{1}{2}$ коп. по случаю возстановленія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; 300,000 на Полицію столичнаго города Варшавы; 168,766 руб. 42 коп. на отопленіе, освѣщеніе и солому для войскъ; прибылъ также значительный расходъ на возвышеніе окладовъ жалованья чиновниковъ, который впрочемъ былъ уменьшенъ полученными отъ упраздненныхъ должностей сбереженіями.

Проектъ росписи на 1862 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	4,385,841 р. $59\frac{3}{4}$ к.
b) неокладные	10,457,786 „ $23\frac{1}{4}$ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ .	1,960,053 „ $53\frac{3}{4}$ „
d) разные	1,618,806 „ $51\frac{1}{4}$ „
итого . .	18,422,487 р. 88 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . . .	1,972,994 „ $68\frac{1}{2}$ „
всего . .	20,395,482 р. $56\frac{1}{2}$ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга . . .	3,434,099 р. $63\frac{1}{2}$ к.
b) Коронные расходы . . .	150,000 „ — „
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 „ — „

mnożyły się z powodu przywrócenia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, rs. 59,064 kop. 73½; na policyę miasta stołecznego Warszawy rs. 300,000; na opał, światło i słomę dla wojska rs. 168,766 kop. 42; przybył także znaczny wydatek na podwyższenie płac urzędników, zmodyfikowany wszakże oszczędnościami na zwiniętych posadach otrzymanemi.

Projekt budżetu 1862 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) stałe	rs.	4,385,841	k.	59¾.
b) niestałe	„	10,457,786	„	23¼.
c) z dóbr i lasów rządowych .	„	1,960,053	„	53¾.
d) rozmaite	„	1,618,806	„	51¼.
łącznie . .	rs.	18,422,487	k.	88.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,972,994	„	68½.
ogół . .	rs.	20,395,482	k.	56½.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,434,099	k.	63½.
b) wydatki Korony . . .	„	150,000	„	—
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów .	„	3,150,000	„	—

d) расходы по Гражданскому Управленію:

aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,224,675 р. 97¾ к.
bb) на вѣдомство Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія . . .	1,136,384 „ 67½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,540,390 „ 37¼ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	773,575 „ 21½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,269,830 „ 12¾ „
ff) на VII Округъ Путей Сообщенія . . .	610,075 „ 65 „
gg) на особыя Управленія .	12,355 „ — „
hh) на Казенный конскій заводъ	33,000 „ — „
ii) на содержаніе чиновъ для надзора надъ желѣзными дорогами и телеграфами . .	14,880 „ — „

d) Administracya cywilna:			
aa) Władze wyższe	rs.	1,224,675	k. $97^3/_4$.
bb) Wydział Wyznań i Oświecenia	„	1,136,384	„ $67^1/_2$.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,540,390	„ $37^1/_4$.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	773,575	„ $21^1/_2$.
ee) Wydział Skarbu	„	4,269,830	„ $12^3/_4$.
ff) VII Okrąg Kommunikacyj	„	610,075	„ 65.
gg) Władze oddzielne . .	„	12,355	„ —
hh) Stado rządowe koni . . .	„	33,000	„ —
ii) wydatki na utrzymanie służby nadzorczéj przy drogach żelaznych i przy telegrafach . . .	„	14,880	„ —

e)	на мѣстные военные расходы . . .	1,911,242 р. $61^{1}/_{4}$ к.	
f)	на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „ $61^{1}/_{2}$ „	
	итого .	18,422,487 р. 88 к.	
	В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,972,994 р. $68^{1}/_{2}$ „	
	всего . .		20,395,482 р. $56^{1}/_{2}$ к.

Совѣтъ Управленія, по обозрѣніи проекта въ засѣданіи 13 (25) Октября 1861 года, № 6,871, вообще не найдя ничего противъ него, препроводилъ оный въ Государственный Совѣтъ, на дальнѣйшее разсмотрѣніе.

Государственный Совѣтъ сдѣлалъ по росписи слѣдующія главнѣйшія замѣчанія:

1) о доставленіи на будущее время росписи въ Финансово-Административное Отдѣленіе Совѣта къ 1-му Августа каждаго года;

2) о назначеніи окончательнаго срока для уплаты процентныхъ ликвидаціонныхъ документовъ, составлявшихъ тогда: 55,727 руб. капитала и 102,710 руб. процентовъ;

3) о разсмотрѣніи и опредѣленіи долга, причитающагося заведеніямъ Царства и городу Кракову, изъ полученной отъ Австріи суммы;

4) о направленіи казеннаго горнозаводства на путь частнаго предпріятія;

5) о помѣщеніи въ будущихъ росписяхъ, ежегодно, соразмѣрно потребностямъ края и средствамъ Казны, суммы на

e) wydatki miejscowe wojenne	rs.	1,911,242 k. 61¼.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego	„	161,978 „ 61½.
łącznie . .	rs.	18,422,487 k. 88.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,972,994 „ 68½.
ogół . .	rs.	20,395,482 k. 56½.

Rada Administracyjna, po rozważeniu projektu na posiedzeniu z dnia 13 (25) Października 1861 roku Nr. 6,671, oświadczyła: że przeciw takowemu w ogólności niema nic do nadmienienia i przesłała go Radzie Stanu, do dalszego rozpoznania.

Rada Stanu poczyniła nad budżetem następujące główniejsze uwagi:

1) aby budżet składany był Wydziałowi Skarbowo-Administracyjnemu w dniu 1 Sierpnia każdego roku;
2) o wyznaczenie terminu prekluzyjnego do spłacenia procentowych Dowodów Likwidacyjnych, które podówczas wynosiły: w kapitale rs. 55,727, w procencie rs. 102,710;
3) o rozpoznanie i ustalenie długu przypadającego Instytutom Królestwa i miasta Krakowa, z funduszu od Austryi otrzymanego;
4) o skierowanie Górnictwa rządowego na drogę przedsiębierstwa prywatnego;
5) aby w przyszłych budżetach zamieszczaną była corocznie odpowiednia potrzebie kraju i możności Skarbu summa

постройку новыхъ шоссейныхъ дорогъ и на улучшеніе судоходства на рѣкахъ.

За симъ проектъ росписи 1862 года былъ разсмотрѣнъ въ Департаментѣ Государственной Экономіи и въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта Имперіи, и съ мнѣніемъ онаго представленъ на Высочайшее утвержденіе.

Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ 26 Февраля (10 Марта) 1862 года, № 4,541, объявилъ, что Его Императорское Величество соизволилъ утвердить роспись, и что вмѣстѣ съ тѣмъ Государю Императору Высочайше благоугодно было повелѣть: тѣмъ изъ сдѣланныхъ Государственнымъ Совѣтомъ замѣчаній и предположеній, исполненіе коихъ не требуетъ измѣненія существующихъ постановленій, предоставить Намѣстнику въ Царствѣ, совмѣстно съ Совѣтомъ Управленія, дать надлежащее движеніе, а прочія, по ближайшемъ и подробномъ развитіи, представить на Высочайшее благоусмотрѣніе, установленнымъ порядкомъ.

Исполненіе росписи 1862 года было слѣдующее:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	21,067,358 р. 30 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	21,730,261 „ 31¾ „
передержано	662,903 р. 1¾ „
такимъ образомъ оставшійся въ концѣ 1861 года запасной капиталъ	7,558,242 „ 44 „
сократился до	6,895,339 р. 42¼ к.,

то есть было: наличными 4,685,075 руб. 58 коп., казенными процентными билетами 296,808 руб. 80 коп., и документами по авансамъ 1,913,455 руб. 4¼ коп.

Доходы были слѣдующіе: бюджетные текущіе 17,427,251 руб. 8¾ коп.; недоимочные 2,702,440 руб. 75¼ коп.; сверх-

na budowę nowych dróg bitych i polepszenie spławu na rzekach.

Projekt budżetu 1862 roku był następnie przejrzany w Departamencie Ekonomii Państwa i w Ogólnem Zebraniu Rady Państwa, z której opinją przedstawiony został pod NAJWYŻSZE zatwierdzenie.

Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 26 Lutego (10 Marca) 1862 roku Nr. 4,541 oznajmił: że NAJJAŚNIEJSZY PAN zatwierdził budżet, a przytem zlecił Namiestnikowi Królestwa łącznie z Radą Administracyjną, iżby tym z poczynionych przez Radę Stanu uwag i propozycyj, których spełnienie nie wymaga zmiany istniejących postanowień, nadać należyty obrót, a inne po bliższem i szczegółowem rozwinięciu przedstawić do decyzyi NAJWYŻSZÉJ, według ustanowionego porządku.

Spełnienie budżetu 1862 roku było następujące:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	21,067,358	k. 30.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	21,730,261	„ 31¾.
wydano więcéj	rs.	662,903	k. 1¾.
a więc zapas z końcem roku 1861 pozostały	„	7,558,242	„ 44.
zmniejszył się do	rs.	6,895,339	k. 42¼.

to jest: w gotowiźnie rs. 4,685,075 kop. 58, w biletach skarbowych procentowych rs. 296,808 kop. 80, w dowodach na zaliczenia rs. 1,913,455 kop. 4¼.

Wpływy były następujące: budżetowe bieżące rs. 17,427,251 kop. 8¾, zaległe rs. 2,702,440 kop. 75¼. Nadbudżetowe z pro-

бюджетные: 206,078 руб. 97½ коп. процентовъ по принадлежащимъ Казнѣ бумагамъ; 67,545 руб. 13½ коп. заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты; 82,535 руб. 85 коп. сборовъ на боковыя (второразрядныя) шоссейныя дороги; 1,339 руб. 25¼ коп. по отчужденнымъ въ Казну ликвидаціоннымъ документамъ; 80,000 руб. условленнаго процента въ пользу инвалидовъ отъ Высочайше разрѣшенной лотереи на разыграніе Шимановскаго имѣнія; 500,167 руб. 24¾ коп. Банковыхъ суммъ. Расходы были исполнены: Министру Финансовъ 3,150,000 руб.; внутренніе текущіе 13,252,310 руб. 93¾ коп.; за минувшія лѣта 2,644,941 руб. 39 коп.; сверхбюджетные: на продолженіе постройки моста 502,568 руб. 73½ коп.; на починку б. Королевскаго Замка 148,342 руб. 67½ коп.; на постройку казеннаго дома на улицѣ Лешно 51,117 руб. 26 коп.; на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 34,001 руб. 96¾ коп.; на боковыя (второразрядныя) шоссейныя дороги 96,830 руб. 59 коп.; въ возвратъ Банковыхъ суммъ 500,167 руб. 24¾ коп.; на покупку процентныхъ бумагъ 939,239 руб. 78 коп.; и другіе болѣе или менѣе значительные расходы.

Показывавшіеся по отдѣлу вкладовъ казенные капиталы составляли:

закладными листами	2,824,320 р.
казенными облигаціями	2,958,750 „
итого . .	5,783,070 р.

1863. Составленный на 1863 годъ проектъ росписи заключалъ въ себѣ бо́льшую противъ предшествовавшей росписи сумму на 405,540 руб. 91 ½ коп., въ особенности по причинѣ увеличенныхъ мѣстныхъ военныхъ расходовъ, а именно: на расходы по набору рекрутъ, по случаю назначенія бо́льшаго противъ предположеннаго первоначально числа людей, 167,290 руб.; на отопленіе, освѣщеніе и солому, по поводу увеличеннаго числа войскъ въ Царствѣ, 196,000 руб.; на наемъ помѣщеній въ городахъ подъ полковыя канцеляріи и другія военныя за-

centu od papierów, własnością Skarbu będących, rs. 206,078 kop. $97\frac{1}{2}$; z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj rs. 67,545 kop. $13\frac{1}{2}$; ze składek na drogi boczne rs. 82,535 kop. 85; z dowodów Likwidacyjnych, na Skarb zajętych, rubli srebrem 1,339 kop. $25\frac{1}{4}$; z dozwolonéj Najwyższéj loteryi na rozegranie dóbr Szymanowskich, tytułem procentu, na rzecz inwalidów zastrzeżonego, rs. 80,000; z funduszów Banku rs. 500,167 kop. $24\frac{3}{4}$. Wydatki spełnione były: Ministrowi Finansów rubli srebrem 3,150,000; wewnętrzne bieżące rs. 13,252,310 kop. $93\frac{3}{4}$; z lat upłynionych rs. 2,644,941 kop. 39. Nadbudżetowe: koszta dalszéj budowy mostu rs. 502,568 kop. $73\frac{1}{2}$; reparacya b. Zamku Królewskiego rs. 148,342 kop. $67\frac{1}{2}$; budowa domu rządowego przy ulicy Leszno rs. 51,117 kop. 26; na spłacenie długów Księstwa Warszawskiego rs. 34,001 kop. $96\frac{3}{4}$; na drogi boczne rubli srebrem 96,830 kop. 59; zwrot funduszów bankowych rs. 500,167 kop. $24\frac{3}{4}$; na kupno papierów procentowych rs. 939,239 kop. 78; i inne większe i mniejsze wydatki.

Kapitały skarbowe, w oddziale depozytów wykazywane, wynosiły:

w Listach Zastawnych	rs.	2,824,320,
w Obligach Skarbowych	„	2,958,750,
łącznie . .	rs.	5,783,070.

1863. Ułożony na rok 1863 projekt budżetu okazał większą niż poprzedni summę o rs. 405,540 kop. $91\frac{1}{2}$, głównie z powodu zwiększonych wydatków miejscowych wojennych, a mianowicie: na koszta poboru do wojska większéj niż pierwotnie zamierzono ilości ludzi rs. 167,290; na opał, światło i słomę, z powodu zwiększonéj w Królestwie liczby wojska, rubli srebrem 196,000; na najem lokali po miastach dla pułkowych kancellaryi i innych zakładów wojskowych rs. 15,000. Zwiększono także summą rs. 150,000 wydatki Korony, na przewidywane koszta utrzymywania jéj budowl, a przybył nowy wydatek

веденія, 15,000 руб. Увеличена также на 150,000 руб. назначенная на Коронные расходы сумма на предвидѣвшіяся издержки по содержанію Императорскихъ Дворцовъ; и прибылъ новый расходъ 20,000 руб. на жалованье Начальнику Гражданскаго Управленія; убыла же сумма 10,255 руб. 75 к. послѣ упраздненной Канцеляріи Департамента дѣлъ Царства въ С.-Петербургѣ. Для уравновѣшенія доходовъ съ расходами возвышено, не безъ опасенія за исправное поступленіе, по соображенію пріобрѣтеннаго въ минувшіе годы опыта, предположеніе неокладныхъ доходовъ: на 125,000 р. консумціоннаго сбора; на 100,000 руб. акциза за выдѣлку водки. Возвышены тоже на 125,000 руб. гербовыя пошлины, по случаю ожидавшагося измѣненія Устава о сборѣ оныхъ. Кошерный сборъ уменьшено на 40,000 р. по той причинѣ, что результатъ новой отдачи въ аренду на 1863 годъ не былъ извѣстенъ, и, кромѣ того, Коммисія Финансовъ представила особое предположеніе объ отмѣнѣ кошернаго по селеніямъ сбора. Не смотря на изъясненное выше увеличеніе доходовъ, оказался недостатокъ, для покрытія коего Коммисія Финансовъ внесла въ роспись, по статьѣ разныхъ доходовъ, 169,946 руб. 14½ коп. дохода чрезвычайнаго, предполагавшагося къ почерпнутію изъ казеннаго запаснаго капитала.

Проектъ росписи на 1863 годъ былъ слѣдующій:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	4,379,092 р. 62¼ к.
b) неокладные	10,781,214 „ 22¾ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,995,390 „ 10¼ „
d) разные	1,899,596 „ 28¾ „
итого . .	19,055,293 р. 24 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,745,730 „ 24 „
всего . .	20,801,023 р. 48 к.

rs. 20,000, na uposażenie Naczelnika Rządu Cywilnego Królestwa; ubyła zaś summa rs. 10,255 kop. 75, po zwiniętéj Kancellaryi Departamentu do Spraw Królestwa w Petersburgu. Dla utrzymania równowagi w dochodach i wydatkach, podniesiono, acz z obawą zawodu, zamierzenie dochodów niestałych: z konsumcyi o rs. 125,000, z opłaty od wyrobu wódki o rs. 100,000, jedno i drugie ze względem na doświadczenie lat upłynionych. Podniesiono także o rs. 125,000 opłaty stemplowe, z powodu spodziewanéj zmiany w ich ustawie. Koszerne zniżono o rubli srebrem 40,000, z powodu że nowe na rok 1863 wydzierżawienie nie było wiadome, a prócz tego Kommissya Skarbu uczyniła w oddzielnéj drodze wniosek za zniesieniem koszernego po wsiach. Pomimo objaśnione wyżéj zwiększenia dochodów, okazał się brak, dla zaradzenia któremu Kommissya Skarbu położyła w budżecie w oddziale dochodów rozmaitych, dochód nadzwyczajny rs. 169,946 kop. 14½, czerpnąć się mający z zapasu Skarbowego.

Projekt budżetu 1863 roku był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	4,379,092 k. 62¼.
b) niestałe	„	10,781,214 „ 22¾.
c) z dóbr i lasów rządowych . .	„	1,995,390 „ 10¼.
d) rozmaite	„	1,899,596 „ 28¾.
łącznie . .	rs.	19,055,293 k. 24.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,745,730 „ 24.
ogół . .	rs.	20,801,023 k. 48.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга . . .	3,426,764 р. 28 к.
b) на Коронные расходы . .	300,000 „ — „
c) въ распоряженіе Министра Финансовъ .	3,150,000 „ — „
d) на расходы по Гражданскому Управленію:	
aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,225,688 „ 13½ „
bb) на вѣдомство Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія . .	1,201,451 „ 59½ „
cc) на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,629,357 „ 81½ „
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	756,686 „ 81½ „
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,225,489 „ 29¼ „
ff) на VII Округъ Путей Сообщенія . .	618,345 „ 65 „
gg) на особыя Управленія .	12,355 „ — „

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,426,764	k.	28.
b) wydatki Korony . . .	„	300,000	„	—
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów	„	3,150,000	k.	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	1,225,688	„	13½.
bb) Wydział Wyznań i Oświecenia . . .	„	1,201,451	„	59½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,629,357	„	81½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	756,686	„	81½.
ee) Wydział Skarbu	„	4,225,489	„	29¼.
ff) VII Okrąg Kommunikacyj	„	618,345	„	65.
gg) Władze oddzielne . . .	„	12,355	„	—

hh) на Казенный конскій заводъ	33,090 р. —	к.
ii) на содержаніе чиновъ по надзору надъ желѣзными дорогами и телеграфами . .	14,880 „ —	„
e). на мѣстные военные расходы . . .	2,299,206 „ $4^1/_4$	„
f) на удовлетвореніе пассива Польскаго Банка . . .	161,978 „ $61^1/_2$	„
итого .	19,055,293 р. 24	к.
B. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,745,730 „ 24	„
всего . .	20,801,023 р. 48	к.

По окончаніи бюджетныхъ на 1863 годъ дѣйствій, Коммисіею Финансовъ получено Высочайшее повелѣніе о предположеніи увеличенія размѣра платежа за выдѣлку водки, съ тѣмъ, чтобы вполнѣ замѣнить онымъ кошерный сборъ и личный оброкъ съ дворовыхъ служителей по селеніямъ. Все это послѣдовало, начиная съ 20 Декабря (1 Января) $186^2/_3$ года, на основаніи Высочайшихъ указовъ 16 (28) Октября 1862 года, но относительно составленія росписи могло быть приведено въ исполненіе только въ 1864 году.

Совѣтъ Управленія, обозрѣвъ проектъ въ засѣданіи 24 Августа (5 Сентября) 1862 года, № 14,196, препроводилъ оный

hh) Stado rządowe koni . . .	rs.	33,090	k.	—
ii) wydatki na utrzymanie służby nadzorczéj przy drogach żelaznych i telegrafach .	„	14,880	„	—
e) miejscowe wydatki wojenne	„	2,299,206	„	$4^1/_4$.
f) na zaspokojenie passywów Banku Polskiego . .	„	161,978	„	$61^1/_2$.
łącznie . .	rs.	19,055,293	k.	24.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . .	„	1,745,730	„	24.
ogół . .	rs.	20,801,023	k.	48.

Już po zamknięciu czynności budżetowych na rok 1863, otrzymała Kommissya Skarbu Najwyższy rozkaz zaprojektować powiększenie stopy opłaty od wyrobu wódki, którаby zastąpiła w zupełności dochód z koszernego i podatku osobistego od służących dworskich po wsiach; co téż wszystko nastąpiło poczynając od 20 Grudnia (1 Stycznia) $186^2/_3$ roku z mocy Ukazów Najwyższych z dnia 16 (28) Października 1862 roku, ale pod względem ułożenia budżetu mogło wejść w wykonanie dopiero w roku 1864-m.

Rada Administracyjna rozpoznała projekt na posiedzeniu z dnia 24 Sierpnia (5 Września) 1862 roku Nr. 14,196, i prze-

въ Государственный Совѣтъ, на дальнѣйшее разсмотрѣніе, вмѣстѣ съ представленными Коммисіею Финансовъ приложеніями, и, сверхъ того, поручилъ всѣмъ Главнымъ Управленіямъ доставить въ Коммисію Финансовъ требовавшіяся Финансово-Административнымъ Отдѣленіемъ Государственнаго Совѣта объясненія о родѣ и объемѣ занятій каждаго Отдѣленія, Секціи, и т. п.

Государственный Совѣтъ, въ засѣданіяхъ 8 и 18 (20 и 30) Октября 1862 года, сдѣлалъ по проекту замѣчанія, изложенныя въ меморіи, представленной на Высочайшее Государя Императора благоусмотрѣніе Его Императорскимъ Высочествомъ Великимъ Княземъ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

Министръ Статсъ-Секретарь, отзывомъ отъ 29 Декабря (10 Января) 186²/₃ года, № 7,568, объявилъ, что Его Императорское Величество, по разсмотрѣніи проекта росписи доходамъ и расходамъ Казны Царства, согласно съ заключеніями Государственнаго Совѣта Царства, Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) для поставленія Правительственной Коммисіи Финансовъ въ возможность предохранить Казну отъ непредвидѣнныхъ въ росписяхъ расходовъ, или удовлетворить оные, всѣ власти въ Царствѣ прежде, нежели войдутъ съ представленіями въ Совѣтъ Управленія о разрѣшеніи сверхсмѣтныхъ по своему вѣдомству издержекъ, должны сообщать предположенія свои Главному Директору Финансовъ, и притомъ, по возможности, не дѣлать оныхъ въ теченіе года, но отлагать до времени составленія проекта росписи на слѣдующій годъ;

2) при внесеніи въ Государственный Совѣтъ проектовъ годовыхъ росписей, всѣ кредиты, предполагаемые на расходы Управленій въ Царствѣ, не ограничивать указаніемъ ихъ въ общей цифрѣ, но, для предоставленія Совѣту возможности ближе обсудить дѣйствительную надобность каждаго кредита, сопровождать подробными штатами или смѣтами, если впрочемъ Его Императорское Высочество, по ближайшему усмотрѣнію, изволитъ найти,

słała go Radzie Stanu do dalszego rozpoznania, z annexami przez Kommissyę Skarbu złożonemi, a nadto poruczyła wszystkim Władzom naczelnym, aby dostarczyły Kommissyi Skarbu żądane przez Wydział Skarbowo-Administracyjny Rady Stanu objaśnienia co do rodzaju i rozległości zatrudnień urzędowych każdego Wydziału, Sekcyi i t. p.

Rada Stanu, na posiedzeniach z dnia 8 i 18 (20 i 30) Października 1862 roku, poczyniła uwagi nad projektem, zebrane w memoryale, który przedstawiony został Najjaśniejszemu Panu przez Jego Cesarską Wysokość Wielkiego Księcia Namiestnika Królestwa.

Minister Sekretarz Stanu oznajmił pod dniem 29 Grudnia (10 Stycznia) 186²/₃ roku Nr. 7,568, że Najjaśniejszy Pan, przy rozpoznaniu projektu budżetu dochodów i wydatków Królestwa na rok 1863, zgodnie z wnioskami Rady Stanu rozkazać raczył:

1) ażeby dla postawienia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu w możności ochronienia Skarbu od wydatków budżetem nieprzewidzianych, Władze Królestwa przed wejściem do Rady Administracyjnéj z przedstawieniami o upoważnienie wydatków nadetatowych w swych Wydziałach, wnioski swoje kommunikowały Dyrektorowi Głównemu Przychodów i Skarbu, a obok tego, przedstawień rzeczonych nie czyniły, o ile możność dozwoli, w ciągu roku, lecz odkładały one do czasu przygotowania projektu budżetu na rok następny;
2) ażeby przy wniesieniu do Rady Stanu projektów budżetów rocznych, wszelkie kredyta projektowane na wydatki Władz Królestwa, nie ograniczały się na wykazaniu ich w cyfrze ogólnéj, lecz dla podania Radzie Stanu możności bliższego rozpoznania każdego kredytu, usprawiedliwiane były dołączeniem szczegółowych etatów lub wykazów, jeżeli zresztą Jego Cesarska Wysokość, po bliższém rozważeniu, nie uzna, że etaty takowe same przez się, bez objaśnień,

что, съ одной стороны, штаты эти, сами собою, безъ надлежащихъ объясненій, будутъ служить достаточнымъ указаніемъ, а съ другой, могутъ быть приготовляемы на срокъ и не пріостановятъ представленія проекта самой росписи на Высочайшее утвержденіе къ назначенному времени; и

3) по уваженію настоятельной необходимости улучшенія судоходства на рѣкѣ Вислѣ, какъ составляющей главный путь отпускной торговли Царства Польскаго, и вообще по вниманію къ тому, что облегченіе сбыта произведеній края требуетъ водяныхъ, а равно и сухопутныхъ сообщеній, для благосостоянія и богатства его, помѣщать въ росписи особую на сіи предметы сумму, сколько дозволитъ состояніе Казны Царства.

Относительно прочихъ замѣчаній, сдѣланныхъ Финансово-Административнымъ Отдѣленіемъ и нѣкоторыми Членами Государственнаго Совѣта, какъ-то: о необходимости постановить правиломъ: нормою дохода, ожидаемаго по росписи слѣдующаго года, отъ неокладныхъ податей — принимать выведенный изъ средней сложности за шесть лѣтъ доходъ отъ сихъ же податей; а также объ ограниченіи расхода на пенсіи, въ видѣ милости жалуемыя, суммою 100,000 руб. сер. въ годъ; и нѣсколько другихъ, — Его Императорско-Царскому Величеству, согласно съ мнѣніемъ Его Императорскаго Высочества, благоугодно было изъявить Монаршую волю, всѣ упомянутыя замѣчанія, кои Государственный Совѣтъ не отвергая, положилъ внести въ журналъ своего засѣданія, вмѣстѣ съ представленными Правительственною Коммисіею Финансовъ объясненіями, — какъ могущія служить полезными указаніями для Правительственныхъ властей, — сообщить подлежащимъ Управленіямъ, для свѣдѣнія и соотвѣтственныхъ соображеній.

Роспись 1863 года была исполнена слѣдующимъ образомъ:

będą mogły służyć za ostateczną w tym względzie wskazówkę i być przygotowane na termin, i jeżeli wreszcie przygotowanie onych nie opóźni przedstawienia samego projektu budżetu do Najwyższego zatwierdzenia w terminie oznaczonym;

3) ażeby z uwagi na rzeczywistą potrzebę ulepszenia żeglugi na rzece Wiśle, stanowiącéj główną drogę zewnętrznego handlu Królestwa, i w ogóle ze względu, że ułatwienie zbytu produktów krajowych wymaga zarówno wodnych jak i lądowych kommunikacyj, dla pomyślności i bogactwa kraju, pomieszczany był w budżecie oddzielny fundusz na przedmioty takowe, o ile na to stan Skarbu pozwoli.

Co się zaś tycze innych uwag Wydziału Skarbowo-Administracyjnego Rady Stanu i niektórych jéj Członków, jako to: co do potrzeby postanowienia prawidła, ażeby za normę przychodu spodziewanego w budżecie roku następnego z podatków niestałych, przyjmowaną była średnia cyfra takowych dochodów z sześcioletniego okresu; co do ograniczenia wydatku na pensye w drodze łaski do summy rs. 100,000, i kilku innych, — Jego Cesarsko-Królewska Mość, zgodnie ze zdaniem Jego Cesarskiéj Wysokości, objawić raczył Monarszą wolę, ażeby wszystkie powyższe uwagi, które Rada Stanu nieodrzucając, postanowiła wnieść do protokółu swego posiedzenia, wraz z przedstawionemi przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu objaśnieniami, jako mogące służyć za pożyteczne wskazówki dla Władz Rządowych, zakommunikowane były Władzom właściwym, dla wiadomości i właściwego użytku.

Budżet roku 1863 spełniono jak następuje:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	19,723,018 р. 16¾ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	21,213,738 „ 82¾ „
передержано	1,490,720 р. 66 к.
запасной же капиталъ, составлявшій въ концѣ 1862 года,	6,895,339 „ 42¼ „
уменьшился до	5,404,618 р. 76¼ к.

то есть было: наличными 783,307 р. 56¼ к., казенными процентными билетами 296,761 руб. 31 коп. и документами по авансамъ 4,324,649 руб. 89 коп.

По текущей росписи поступило лишь 14,743,951 руб. 9¼ коп., и въ счетъ недоимки 2,036,207 руб. 22½ коп., остальную же часть составляли сверхбюджетные доходы, а именно: изъ сдѣланныхъ въ Польскомъ Банкѣ займовъ: въ 865,000 руб. подъ залогъ облигацій, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1863 г., за № 23,988, и въ 1,224,150 руб. на основаніи Высочайшаго разрѣшенія, объявленнаго въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 11 (23) Іюля 1863 года, № 9,129 (*); отъ выпущенныхъ въ обращеніе въ 1863 году процентныхъ Государственныхъ бумагъ III серіи 175,000 р.; процентовъ на принадлежавшія Казнѣ Государственныя бумаги, 119,430 руб. 38½ коп.; заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты 80,962 руб. 36¾ коп.; полученные въ пользу Банка и переданные въ оный 323,335 руб. 39¾ коп.; и другіе болѣе менѣе значительные доходы.

Главнѣйшіе сверхбюджетные расходы были: на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 22,763 руб. 25½ коп., на перестройку и возобновленіе Королевскаго Замка въ Варшавѣ 191,902 руб. 90 коп.; убытокъ отъ промѣна въ С.-Петер-

---

(*) Общая сумма этого займа составляла 1,300,000 руб.

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	19,723,018 k. 16³/₄.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	21,213,738 „ 82³/₄.
wypłacono więcéj	rs.	1,490,720 k. 66.
a zapas z końcem roku 1862 pozostały	„	6,895,339 „ 42¹/₄.
zmniejszył się do	rs.	5,404,618 k. 76¹/₄.

to jest: w gotowiźnie rs. 783,307 kop. 56¹/₄, w biletach Skarbowych procentowych rs. 296,761 kop. 31, w dowodach na zaliczenia rs. 4,324,649 kop. 89.

Na budżet bieżący wpłynęło tylko rs. 14,743,951 kop. 9¹/₄; na zaległość rs. 2,036,207 kop. 22¹/₂, a resztę stanowiły wpływy nadbudżetowe, a mianowicie: z pożyczek w Banku Polskim zaciągniętych: rs. 865,000 na zastaw obligów z decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1863 roku Nr. 23,988, i rs. 1,224,150, na mocy Najwyższego zezwolenia oznajmionego w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 11 (23) Lipca 1863 roku Nr. 9,129 (*); z biletów Skarbowych procentowych III-éj seryi, w roku 1863 w obieg wypuszczonych, rs. 175,000, i z procentów od papierów publicznych własnością Skarbu będących, rs. 119,430 kop. 38¹/₂; z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj rs. 80,962 kop. 36³/₄; z funduszów na rzecz Banku pobranych i temuż oddanych rs. 323,335 kop. 39³/₄, i inne większe i mniejsze.

Główniejsze wydatki nadbudżetowe były: na spłatę długów Księstwa Warszawskiego rs. 22,763 kop. 25¹/₂; na reparacyę i odnowienie Zamku Królewskiego w Warszawie rs. 191,902 kop. 90; strata na wymienienie w Petersburgu biletów kredy-

(*) Summa ogólna téj pożyczki wynosiła rs. 1,300,000.

бургѣ кредитныхъ билетовъ на золотую монету, употребленную на уплату за границею срочныхъ платежей по казеннымъ займамъ, 70,738 руб. 85 коп.; на расходы по размѣщенію войскъ по домамъ въ городѣ Варшавѣ 174,932 руб. 30¾ коп.; на покупку 19-ти домовъ на Краковскомъ Предмѣстьи въ Варшавѣ, назначенныхъ къ сломкѣ для расширенія части этой улицы, 960,065 руб. 8 коп.; на разные расходы изъ суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей, 368,233 руб. 60 коп., на возвратъ Банку полученныхъ въ пользу онаго суммъ 328,164 руб. 23¼ коп.; и разные другіе болѣе менѣе значительные расходы. Кромѣ того, въ расходѣ показаны были 553,075 руб. похищенные наличными изъ запаснаго капитала Главнымъ Казначеемъ Яновскимъ и Начальникомъ Бухгалтеріи Гебдою (*).

Показывавшіеся по отдѣлу вкладовъ казенные капиталы, въ концѣ 1863 года составляли:

закладными листами	44,805 р.
4-хъ процентными казенными облигаціями	1,744,200 „
итого . . .	1,789,005 р.

1864. По проекту росписи на 1864 годъ отмѣнена по расходу особая статья: „на уплату актива Польскаго Банка," помѣщенная же по оной сумма перенесена въ статью „уплата долговъ." Общая сумма проекта противъ росписи 1863 года составила болѣе на 563,883 руб. 19¾ коп. Изъ доходовъ окончательно исключены отмѣненные Высочайшими указами, согласно изъясненному выше по росписи 1863 года, кошерный сборъ 360,000 руб. и личный оброкъ со служителей и дворовой по селеніямъ прислуги 53,000 руб. Показанное по росписи 1863 года, въ количествѣ 225,137 руб. 46 коп., вознагражденіе изъ Казны Имперіи за доходъ съ пошлинъ отъ провозимыхъ

(*) Сверхъ сего, Яновскій и Гебда похитили изъ казеннаго запаснаго капитала, находящагося во вкладахъ: закладными листами 3,027,945 руб. и купонами 673,242 руб. 90 коп., итого 3,701,187 руб. 90 коп.

Отъ продажи въ 1863 году ихъ движимости получено 1,000 руб.

towych na złotą monetę, która użytą była na zapłacenie za granicą rat pożyczek Skarbowych, rs. 70,738 kop. 85; na koszta rozlokowania wojska po domach w mieście Warszawie rubli srebrem 174,932 kop. 30¾; na kupno 19-tu domów na Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie, dla rozszerzenia części téj ulicy do rozebrania przeznaczonych, rs. 960,065 kop. 8; na rozmaite wydatki z funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj rs. 368,233 kop. 60; na zwrot Bankowi funduszów dla niego pobranych rs. 328,164 kop. 23¼; i różne inne większe i mniejsze. Prócz tego wprowadzono do rozchodu summę rubli srebrem 553,075, skradzioną z zapasu gotowizny przez Kassyera Głównego Janowskiego i Naczelnika Buchhalteryi Hebdę (*).

Kapitały Skarbowe, w oddziale depozytów wykazywane, z końcem roku 1863 wynosiły:

w listach zastawnych	rs.	44,805,
w obligach skarbowych 4-ro procentowych	„	1,744,200,
łącznie . . .	rs.	1,789,005.

1864. W projekcie budżetu 1864 roku, zniesiono w wydatkach oddzielny tytuł: „na spłacenie activów Banku Polskiego," a summę w tym tytule zamieszczoną przeniesiono pod tytuł „opłata długów." Ogólna summa projektu większą była od budżetu 1863 roku o rs. 563,883 kop. 19¾. W dochodach wypuszczono zupełnie koszerne rs. 360,000, i opłatę od officyalistów i sług dworskich po wsiach rs. 53,000, uchylone Najwyższemi Ukazami, jak to wyżéj objaśniono, przy budżecie roku 1863-go. Indemnizacyę ze Skarbu Cesarstwa za dochód z opłaty od przedmiotów przebywających granicę, mieszczącą się w budżecie 1863 roku w summie rs. 225,137 kop. 46, zmniejszono

(*) Janowski i Hebda skradli prócz tego z zapasu skarbowego, w depozytach będącego: w Listach Zastawnych rs. 3,027,945, w kuponach rs. 673,242 kop. 90, razem rs. 3,701,187 kop. 90.

Ze sprzedaży ich ruchomości w roku 1863 odzyskano rs. 1,000.

чрезъ границу предметовъ, уменьшено по проекту на 1864 годъ до суммы 145,000 руб. по слѣдующему поводу. Вознагражденіе это было опредѣлено въ постоянномъ размѣрѣ 225,137 р. 46 к. въ годъ. Финансовый Комитетъ Имперіи, въ журналѣ отъ 8 Февраля 1863 года, изложилъ мнѣніе, вслѣдствіе котораго Его Императорскому Величеству благоугодно было повелѣть, вознагражденіе сіе въ соразмѣрности годовой суммы 225,137 руб. 46 коп. сохранить только до 1 Іюля 1863 года, по истеченіи же сего срока Казна Имперіи не должна быть, ни въ какомъ случаѣ, обременяема расходомъ свыше той суммы, какая дѣйствительно будетъ получаться отъ дорожнаго сбора, и которая, согласно увѣдомленію Финансоваго Комитета могла составлять около 145,000 руб., каковая цифра и внесена Коммисіею Финансовъ въ проектъ росписи. Увеличено предположеніе доходовъ именно: съ консумціоннаго сбора на 115,000 руб. по соображенію средней за шесть лѣтъ сложности этого дохода, а также по вниманію къ тому, что по этому источнику дохода случаются расторженія контрактовъ и пониженія арендныхъ суммъ, а даже и отказъ отъ арендназо содержанія; все же это бываетъ поводомъ къ недоборамъ.

При предположеніи вышеупомянутаго увеличенія, Коммисія Финансовъ надѣялась, что въ непродолжительное время край возвратится къ нормальному положенію и дѣла возымѣютъ обыкновенный ходъ. Платежъ за выдѣлку водки на винокурняхъ Высочайшимъ указомъ 16 (28) Октября 1862 года возвышенъ съ ведра, съ 23 до 34 коп. Увеличеніе это, приведенное въ исполненіе въ 1863 году, внѣ росписи, внесено въ роспись 1864 года, съ возвышеніемъ предположенія на 600,000 руб. Гербовый сборъ показанъ въ количествѣ большемъ на 221,289 руб. 37 коп. въ видахъ ожидавшагося утвержденія предположеннаго новаго Устава. По расходамъ произошли значительныя увеличенія. По статьѣ на уплату долга прибыло: 43,200 руб. на проценты по III-ей серіи процентныхъ билетовъ; 56,000 руб. на погашеніе займа въ 700,000 руб. сдѣ-

w projekcie 1864 roku do summy rs. 145,000 z następującego powodu. Indemnizacya ta była stale oznaczona w summie rocznéj rs. 225,137 kop. 46. Komitet Finansów Cesarstwa, wziąwszy pod rozbiór tę pozycyę wydatków Skarbu Cesarstwa, w protokóle z dnia 8 Lutego 1863 roku, złożył opinję, w skutku któréj Najjaśniejszy Pan raczył rozkazać: aby indemnizacya ta w stosunku summy rocznéj rs. 225,137 kop. 46 pozostawioną była tylko do dnia 1-go Lipca 1863 roku, a po upływie tego terminu, aby Skarb Cesarstwa w żadnym wypadku nie był obciążany wydatkiem wyższym nad summę, jaka rzeczywiście z opłaty drogowéj osiąganą będzie, a która, według zawiadomienia Komitetu Finansów, wynosić mogła około rs. 145,000, i tyle też Kommissya Skarbu w projekt budżetu wprowadziła. Zwiększono zamierzenie dochodów głównie: z konsumcyi rs. 115,000, ze względem na sześcioletnie przecięcie tego dochodu, a także i na to, że w tém źródle dochodu trafiają się rozwiązania kontraktów i obniżania summ dzierżawnych, a nawet zupełne opuszczanie dzierżaw, co wszystko sprowadza niedobory.

Proponując powyższe podwyższenie, Kommissya Skarbu uczyniła to w nadziei, że stan normalny kraju w niedługim przeciągu czasu powróci, i bieg wszelkich interessów na zwyczajną kolej wprowadzi. Opłata od wyrobu wódki w gorzelniach, Ukazem Najwyższym z dnia 16 (28) Października 1862 roku podwyższoną została od wiadra z kop. 23 do kop. 34. Podwyższenie to wykonane w roku 1863 po za budżetem, wprowadzono do budżetu 1864 roku i podwyższono zamierzenie o rs. 600,000. Opłatę stemplową położono w summie wyższéj o rs. 221,289 kop. 37, w nadziei, że zaprojektowana nowa ustawa zatwierdzoną będzie. W wydatkach znaczne zaszły zwiększenia. W tytule „opłata długu" przybyło: na procent od III-éj seryi biletów procentowych rs. 43,200; na spłatę pożyczki rs. 700,000, przez miasto Warszawę na kupno domów pod cytadellę zaciągniętéj,

29

ланнаго городомъ Варшавою на покупку домовъ подъ Цитадель; 65,000 руб. на проценты по сдѣланному въ 1863 году въ Польскомъ Банкѣ займу въ 1,300,000 руб. По вѣдомству Народнаго Просвѣщенія прибыли расходы: 30,000 руб. на постепенную постройку эдукаціонныхъ зданій; 20,386 руб. на содержаніе вновь пріобрѣтенной типографіи, и другіе менѣе значительные. Мѣстные военные расходы увеличились на 213,550 руб. 12 к. Вслѣдствіе всего этого, для сохраненія равновѣсія по росписи необходимо было почерпнуть изъ казеннаго запаснаго капитала 242,003 руб. 41 коп., то есть противъ предшествовавшаго года болѣе на 72,057 руб. 26½ коп.

Проектъ росписи на 1864 годъ представленъ былъ Комисіею Финансовъ въ Совѣтъ Управленія при рапортѣ отъ 22 Октября (3 Ноября) 1863 года, № 45,485, и, сверхъ того, Главный Директоръ Финансовъ и Казначейства (Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Багневскій) въ особомъ рапортѣ отъ 22 Октября (3 Ноября) 1863 года, № 45,485, относительно порядка составленія росписей вообще, объяснилъ, что хотя въ поданный проектъ введены нѣкоторыя улучшенія, вызванныя замѣчаніями Государственнаго Совѣта, сдѣланными при разсмотрѣніи росписей 1862 и 1863 года, а равно и найденныя Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства необходимыми, но при всемъ этомъ остается сдѣлать еще многія улучшенія по предмету такой важности, какъ бюджетъ. Громадныя занятія, обременявшія Финансовое вѣдомство, вслѣдствіе происшедшихъ въ 1863 году въ краѣ безпорядковъ, воспрепятствовали воспользоваться въ большемъ объемѣ, при составленіи вышеозначеннаго проекта, замѣчаніями, сдѣланными при разсмотрѣніи росписей, Государственнымъ Совѣтомъ, а также Генеральнымъ Контролеромъ. Въ видахъ усовершенствованія росписи исходатайствованіемъ изданія соотвѣтственныхъ финансовыхъ законовъ, опредѣляющихъ одинаковыя правила относительно порядка испрашиванія кредитовъ: добавочныхъ, дополнительныхъ и чрезвычайныхъ, сдѣлано распоряженіе о собраніи относящихся къ росписи по-

rs. 56,000; na procent od pożyczki rs. 1,300,000 w roku 1863 w Banku Polskim zaciągniętéj rs. 65,000. W Wydziale Oświecenia przybył wydatek rs. 30,000, na stopniową budowę gmachów edukacyjnych, rs. 20,386 na utrzymanie nowo nabytéj drukarni, i inne pomniejsze. Wydatki miejscowe wojenne zwiększyły się o summę rs. 213,550 kop. 12. Dla utrzymania więc równowagi w budżecie, potrzeba było zaczerpnąć z zapasu skarbowego rubli srebrem 242,003 kop. 41, to jest więcéj niż w roku zeszłym o rs. 72,057 kop. $26^1/_2$.

Projekt budżetu 1864 roku przedstąwiła Kommissya Skarbu Radzie Administracyjnéj przy rapporcie z dnia 22 Października (3 Listopada) 1863 roku Nr. 45,485, a prócz tego Dyrektor Główny Przychodów i Skarbu (R. R. S. Bagniewski) w złożonym oddzielnie pod dniem 22 Października (3 Listopada) 1863 roku Nr. 45,485 rapporcie co do układania budżetów w ogólności, objaśnił: że jakkolwiek do przedstawionego projektu wprowadzone zostały niektóre ulepszenia, tak wywołane uwagami Rady Stanu, przy rozpoznawaniu budżetów lat 1862 i 1863, poczynionemi, jako téż przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu za potrzebne uznane, niemało wszakże w przedmiocie, takiego jak budżet znaczenia, pozostało do ulepszenia. Nawał zatrudnień jakiemi Władza Skarbowa, skutkiem nieporządków krajowych w roku 1863 wydarzonych, obarczoną była, stanął na przeszkodzie skorzystania w większym zakresie przy układaniu powyższego projektu, z uwag podczas rozbioru budżetów w Radzie Stanu uczynionych, oraz z uwag Kontrollera Jeneralnego. W celu wszakże uzupełnienia budżetu wyjednaniem odpowiednich praw finansowych, określających jednostajne prawidła co do wyjednywania kredytów dodatkowych, uzupełniających i nadzwyczajnych, za-

становленій; но работѣ этой воспрепятствовали многія занятія Финансоваго вѣдомства.

Совѣтъ Управленія, въ журналѣ засѣданія 25 Октября (6 Ноября) 1863 года, № 27,199, выразилъ, что не находитъ ничего противъ проекта, и препроводилъ оный въ Государственный Совѣтъ, на дальнѣйшее разсмотрѣніе.

По разсмотрѣніи проекта и сдѣланіи Государственнымъ Совѣтомъ замѣчаній, Графъ Намѣстникъ въ Царствѣ представилъ оный на Высочайшее утвержденіе.

И. д. Министра Статсъ-Секретаря, въ отзывѣ отъ 18 (30) Декабря 1863 года, № 10,550, объявилъ Графу Намѣстнику, что Государь Императоръ, по разсмотрѣніи проекта, Высочайше соизволилъ утвердить роспись, и что будутъ сообщены особо повелѣнія Его Императорско-Царскаго Величества относительно замѣчаній и предположеній Государственнаго Совѣта Царства.

Его Величество, обративъ при этомъ вниманіе на слишкомъ позднее представленіе означеннаго проекта росписи, и на сдѣланное Государственнымъ Совѣтомъ Царства замѣчаніе, что проектъ этотъ поступилъ на разсмотрѣніе его 27 Октября (8 Ноября), соизволилъ изъявить Монаршую волю о томъ, чтобы подлежащими Управленіями Царства отнюдь не было упускаемо изъ виду Высочайшее Его Императорскаго Величества повелѣніе, сообщенное бывшимъ Министромъ Статсъ-Секретаремъ исправлявшему должность Намѣстника въ Царствѣ Генералъ-Адъютанту Графу Лидерсу 9 (21) Февраля 1862 года, за № 4,470, на основаніи коего, проекты годовыхъ росписей должны быть вносимы въ Государственный Совѣтъ Царства непремѣнно къ 1-му числу Августа (н. с.), а на Высочайшее утвержденіе представляемы не позже первыхъ чиселъ Декабря.

Совѣтъ Управленія, во исполненіе объявленной вторично Высочайшей воли относительно представленія проектовъ годовыхъ росписей Казны Царства, постановленіемъ отъ 17 (29) Января 1864 года, № 770, положилъ объявить всѣмъ Глав-

rządzoném zostało zebranie rozporządzeń dotyczących budżetu, czemu wszakże przeszkodziły mnogie zajęcia Władzy Skarbowéj.

Rada Administracyjna w protokóle posiedzenia swego z dnia 25 Października (6 Listopada) 1863 roku Nr. 27,199, oświadczyła, iż przeciwko projektowi nie ma nic do nadmienienia, i przesłała go Radzie Stanu do dalszego rozpoznania.

Po rozbiorze projektu i poczynieniu uwag przez Radę Stanu, JW. Hrabia Namiestnik Królestwa przedstawił go do Najwyższéj decyzyi.

P. o. Ministra Sekretarza Stanu, w odezwie z dnia 18 (30) Grudnia 1863 roku Nr. 10,550, oznajmił JW. Hrabiemu Namiestnikowi, że Najjaśniejszy Pan, po rozpoznaniu projektu, raczył budżet zatwierdzić, i że decyzye Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości co do uwag i wniosków Rady Stanu zakommunikowane będą oddzielnie. Przyczem Jego Cesarsko-Królewska Mość zwróciwszy uwagę na zbyt późne przedstawienie rzeczonego projektu budżetu, i na uczynioną przez Radę Stanu Królestwa uwagę, że projekt ten przyszedł pod jéj rozpoznanie nie wcześniéj jak 27 Października (8 Listopada), objawić raczył Monarszą Wolę, iżby Władze właściwe nie spuszczały bezwarunkowo z uwagi Najwyższego Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości rozkazu, zakommunikowanego przez Ministra Sekretarza Stanu b. p. o. Namiestnika w Królestwie Jenerałowi Adjutantowi Hr. Lüdersowi pod dniem 9 (21) Lutego 1862 roku Nr. 4,470, według którego: projekta budżetów rocznych wnoszone być winny do Rady Stanu nieodzownie przed 1 Sierpnia (n. s.), przedstawiane zaś do Najwyższego zatwierdzenia najpóźniéj w dniach pierwszych Grudnia.

Rada Administracyjna w spełnieniu oznajmionéj ponownie woli Najwyższéj co do składania projektów do budżetów rocznych Skarbu Królestwa, decyzyą z dnia 17 (29) Stycznia 1864 roku Nr. 770 postanowiła oznajmić wszystkim Władzom

нымъ Управленіямъ о томъ, что, согласно изданнымъ въ прежнее время распоряженіямъ, Управленія эти обязаны препровождать проекты своихъ смѣтъ къ 1 Мая каждаго года въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, сія же послѣдняя Коммисія составленные ею проекты росписей должна представлять въ Совѣтъ Управленія къ 1-му числу Іюля, такъ, чтобы, примѣняясь къ Высочайшей волѣ, проекты сіи вносимы были на разсмотрѣніе Государственнаго Совѣта къ 1-Августа каждаго года, и за симъ представлялись бы на Высочайшее Его Императорскаго Величества утвержденіе въ первыхъ числахъ Декабря.

Высочайше утвержденная роспись на 1864 годъ была слѣдующая:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) окладные	4,317,860 р. 14¾ к.
b) неокладные	11,382,015 „ 22¼ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	2,061,823 „ 93¼ „
d) разные	1,892,606 „ 2¾ „
итого . .	19,654,305 р. 33 к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,710,601 „ 34¾ „
всего . .	21,364,906 р. 67¾ к.

А. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга . . .	3,772,969 р. 67 к.
b) Коронные расходы	293,757 „ 86 „
c) сумма въ распоряженіе	

Naczelnym, że stosownie do wydanych poprzednio rozporządzeń, Władze te winny składać projekta etatów swoich do dnia 1-go Maja każdego roku Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, ta zaś ostatnia Kommissya ułożone przez siebie projekta budżetów ma przedstawiać Radzie Administracyjnéj na dzień 1 Lipca, tak iżby w zastosowaniu się do woli NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, projekta takowe wnoszone być mogły pod rozpoznanie Rady Stanu przed dniem 1 Sierpnia każdego roku, i następnie w dniach pierwszych Grudnia przedstawiane do NAJWYŻSZEGO JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIÉJ MOŚCI zatwierdzenia.

Budżet na rok 1864, NAJWYŻÉJ zatwierdzony, był następujący:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs.	4,317,860	k.	14¾.
b) niestałe	„	11,382,015	„	22¼.
c) z dóbr i lasów rządowych . . .	„	2,061,823	„	93¼.
d) rozmaite	„	1,892,606	„	2¾.
łącznie . .	rs.	19,654,305	k.	33.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem .	„	1,710,601	„	34¾.
ogół . .	rs.	21,364,906	k.	67¾.

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządzeniem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,772,969	k.	67.
b) wydatki Korony	„	293,757	„	86.
c) fundusz do dyspozycyi				

	Министра Финансовъ . .	3,150,000 р. — к.
d)	расходы по Гражданскому Управленію:	
aa)	на высшія Правительственныя мѣста	1,200,718 „ 37 „
bb)	на вѣдомство Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія . . .	1,343,923 „ 66½ „
cc)	на вѣдомство Внутреннихъ Дѣлъ . . .	1,653,892 „ 32½ „
dd)	на вѣдомство Юстиціи . .	763,028 „ 24 „
ee)	на Финансовое вѣдомство . .	4,278,125 „ 73½ „
ff)	на Управленіе Путей Сообщенія . . .	673,598 „ 30 „
gg)	на особыя Управленія .	9,355 „ — „
hh)	на содержаніе чиновъ по надзору надъ телеграфами . .	2,180 „ — „
ii)	на мѣстные военные расходы . . .	2,512,756 „ 16¼ „
	итого . .	19,654,305 р. 33 к.

Ministra Finansów . .	rs.	3,150,000	k.	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	1,200,718	„	37.
bb) Wydział Wyznań i Oświecenia . . .	„	1,343,923	„	66½.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych	„	1,653,892	„	32½.
dd) Wydział Sprawiedliwości .	„	763,028	„	24.
ee) Wydział Skarbu	„	4,278,125	„	73½.
ff) Zarząd Komunikacyj .	„	673,598	„	30.
gg) Władze oddzielne . .	„	9,355	„	—
hh) utrzymanie służby nadzorczéj przy telegrafach .	„	2,180	„	—
ii) miejscowe wydatki wojenne	„	2,512,756	„	16¼.
łącznie . .	rs.	19,654,305	k.	33.

В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,710,601 р. $34^3/_4$ к.
всего . . .	21,364,906 р. $67^3/_4$ к.

Упомянутыя выше Высочайшія повелѣнія относительно замѣчаній Государственнаго Совѣта, объявлены Графу Намѣстнику въ Царствѣ, въ отзывѣ и. д. Министра Статсъ-Секретаря отъ 5 (17) Февраля 1864 года, за № 428. Нѣкоторыя изъ этихъ замѣчаній обратили особенное вниманіе Его Императорскаго Величества, а именно:

1. Государственнымъ Совѣтомъ сдѣлано замѣчаніе о томъ, что слѣдовало бы вмѣнить въ обязанность Главноначальствующихъ надъ разными частями управленія: не допускать не вызванныхъ настоятельною надобностью расходовъ; имѣть въ виду необходимость сокращенія числа чиновниковъ; и не входить съ представленіями о новыхъ расходахъ, за исключеніемъ собственно неизбѣжныхъ.

Государь Императоръ, признавъ замѣчаніе это вполнѣ основательнымъ, Высочайше повелѣть соизволилъ дать соотвѣтственныя оному предписанія Главнымъ Управленіямъ въ Царствѣ. При томъ Его Императорское Величество, имѣя въ виду, что Совѣтомъ Управленія еще 5 (17) Іюня 1862 года объявлено Главнымъ Директорамъ, къ надлежащему исполненію, Высочайшее повелѣніе, послѣдовавшее согласно мнѣнію, выраженному Государственнымъ Совѣтомъ въ 1861 году, о необходимости преобразовать вѣдомства въ Царствѣ, съ принятіемъ въ основаніе ихъ децентрализаціи, соизволилъ вновь изъявить Монаршую волю о томъ, чтобы Начальствующія власти въ Царствѣ усугубили всѣ старанія къ приведенію въ окончаніе этого важнаго предмета.

B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . rś. 1,710,601 k. 34¾.

ogół . . rs. 21,364,906 k. 67¾.

Zapowiedziane decyzye NAJWYŻSZE, co do wniosków Rady Stanu, oznajmione zostały JW. Hrabiemu Namiestnikowi Królestwa w odezwie p. o. Ministra Sekretarza Stanu z dnia 5 (17) Lutego 1864 roku Nr. 428. Niektóre z pomienionych wniosków zwróciły szczególniejszą uwagę NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, a mianowicie:

1. Rada Stanu uczyniła wniosek, iż należałoby włożyć na Głównie-kierujących różnemi gałęziami administracyi obowiązek niedopuszczania wydatków, nieodzowną potrzebą niewywołanych, mienia na względzie konieczności zmniejszenia liczby urzędników, i nieczynienia przedstawień o nowe wydatki, z wyłączeniem jedynie nieuniknionych.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, uznawszy wniosek ten usprawiedliwionym, NAJWYŻÉJ rozkazać raczył: wydać odpowiednie onemu do Władz Naczelnych Królestwa rozporządzenia. Obok tego, JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKA Mość mając na względzie, że Rada Administracyjna jeszcze pod dniem 5 (17) Czerwca 1862 roku zakomunikowała Dyrektorom Głównym, dla stosownego wykonania, rozkaz NAJWYŻSZY, zgodnie z uczynionym przez Radę Stanu w roku 1861 wnioskiem zapadły, co do koniecznéj potrzeby zreorganizowania Władz Królestwa, na zasadach decentralizacyi, raczył ponownie objawić MONARSZĄ swą wolę, aby Władze Naczelne Królestwa dołożyły całéj usilności do spiesznego ukończenia tego ważnego przedmiotu.

При разсмотрѣніи предположеній по этому предмету Государственнаго Совѣта, принято было въ соображеніе объясненіе Правительственной Коммисіи Финансовъ, изложенное въ рапортѣ ея отъ 22 Октября (3 Ноября) 1863 года, за № 45,485, при коемъ былъ представленъ проектъ росписи на 1864 годъ, о томъ, что будто съ воспослѣдованіемъ Высочайшаго повелѣнія, сообщеннаго Министромъ Статсъ-Секретаремъ Его Императорскому Высочеству Великому Князю Константину Николаевичу, въ отношеніи отъ 29 Декабря (10 Января) 186²/₃ года, за № 7,568, прекратилась обязательная сила постановленнаго Совѣтомъ Управленія въ 1835 году правила, согласно коему Управленія въ Царствѣ, въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ новомъ расходѣ, должны были предварительно испрашивать разрѣшенія Совѣта на внесеніе онаго въ роспись.

Его Императорское Величество соизволилъ найти, что упомянутое Высочайшее повелѣніе понято Коммисіею Финансовъ не въ томъ смыслѣ, какой оно дѣйствительно имѣетъ, а посему Государю Императору благоугодно было повелѣть Намѣстнику въ Царствѣ обратить вниманіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и прочихъ Начальствующихъ властей, на точный смыслъ сказаннаго повелѣнія, именно: что предписанный Совѣтомъ Управленія въ 1835 году порядокъ для внесенія въ росписи новыхъ расходовъ, отнюдь этимъ повелѣніемъ не отмѣненъ, но измѣняется собственно въ томъ, что предположенія сихъ расходовъ могутъ быть дѣлаемы не въ теченіе цѣлаго бюджетнаго года, но лишь предъ составленіемъ проекта росписи на слѣдующій годъ, и подлежатъ предварительному соображенію Главнаго Директора Финансовъ относительно средствъ Казны, и за симъ уже слѣдуетъ ихъ представлять на разсмотрѣніе и опредѣленіе Совѣта Управленія, касательно отнесенія ихъ къ числу неизбѣжныхъ издержекъ, и того, подлежатъ ли внесенію въ роспись наступающаго года, или же могутъ быть отложены до болѣе благопріятнаго положенія Казны Царства.

Przy rozpoznawaniu wniosków Rady Stanu tego przedmiotu dotyczących, nastręczyło się pod uwagę objaśnienie Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, w rapporcie jéj z dnia 22 Października (3 Listopada) 1864 roku Nr. 45,485 przy przedstawianiu projektu budżetu na rok 1864 wyrażone, jakoby z wydaniem Rozkazu Najwyższego, zakommunikowanego Jego Cesarskiéj Wysokości Wielkiemu Księciu Konstantemu Mikołajewiczowi, przez Ministra Sekretarza Stanu pod dniem 29 Grudnia (10 Stycznia) $186^2/_3$ roku Nr. 7,568, ustała moc obowiązująca zaprowadzonego przez Radę Administracyjną w roku 1835 porządku, według którego Władze Królestwa, w razie zaszłéj potrzeby nowego wydatku, obowiązane były wyjednywać decyzyę Rady na wniesienie onego do budżetu.

Najjaśniejszy Pan uznać raczył, że powołany rozkaz Najwyższy Kommissya Skarbu pojęła nie w takiem znaczeniu, jaki ma rzeczywiście, i dla tego wyraził wolę, aby Namiestnik Królestwa zwrócił uwagę Kommissyi Skarbu i innych Władz Naczelnych na istotne znaczenie rzeczonego rozkazu, a mianowicie, że zaprowadzony przez Radę Administracyjną w roku 1835 porządek wnoszenia do budżetu nowych wydatków, nie jest bynajmniéj rozkazem tym uchylony, lecz uległ zmianie w tem, że projektowanie takich wydatków, nie w ciągu całego roku budżetowego, lecz tylko przed układaniem projektu budżetu na rok następny może mieć miejsce, i winno być przez Dyrektora Głównego Skarbu ocenione, ze względu na środki Skarbu, a następnie dopiero wniesione pod rozpoznanie i decyzyę Rady Administracyjnéj co do tego, jak dalece proponowany nowy wydatek należy do rzędu potrzeb nieuniknionych, i czy wniesiony być ma do budżetu roku następnego, lub też odłożony do czasu pomyślniejszego stanu Skarbu Królestwa.

2. Относительно показанныхъ по бюджету 1863 года 300,000 руб. въ непосредственное распоряженіе Его Императорскаго Величества, въ числѣ коихъ заключались 150,000 руб. на Коронные расходы, каковыя деньги Правительственною Коммисіею Финансовъ по проекту росписи 1864 года уменьшены до 293,757 руб. 86 коп., противъ чего Государственный Совѣтъ сдѣлалъ возраженіе, Государь Императоръ соизволилъ отозваться, что предметъ этотъ уже разрѣшенъ особо при Высочайшемъ утвержденіи смѣтъ на содержаніе Императорскихъ Дворцовъ и Королевскаго Замка въ 1864 году.

3. Касательно замѣщенія трехъ вакантныхъ должностей въ Канцеляріи Государственнаго Совѣта, Его Императорскому Величеству благоугодно было, согласно съ мнѣніемъ, заявленнымъ по сему предмету Намѣстникомъ въ Царствѣ, предоставить непосредственному усмотрѣнію его, Намѣстника, рѣшить вопросъ относительно замѣщенія или незамѣщенія въ 1864 году означенныхъ вакансій.

4. Въ видахъ предоставленія Варшавскимъ Департаментамъ Правительствующаго Сената возможности имѣть надлежащій комплектъ для рѣшенія дѣлъ, Государственный Совѣтъ призналъ соотвѣтственнымъ усилить штатъ Сената такимъ образомъ, чтобы Сенаторовъ и Членовъ Сената было всегда 24, и чтобы Оберъ-Прокурору IX Департамента приданы были два помощника.

Государь Императоръ находя, что здѣсь идетъ дѣло не объ увеличеніи штата Сенаторовъ и Членовъ Сената, но лишь о пополненіи ихъ комплекта, опредѣленнаго уже росписью или штатомъ, Высочайше соизволилъ предоставить Намѣстнику войти съ представленіемъ о замѣщеніи сихъ вакансій, въ случаѣ дѣйствительной въ томъ надобности.

Касательно добавленія двухъ Помощниковъ Оберъ-Прокурору IX Департамента, Его Величество соизволилъ замѣтить, что тремя положенными по штату Помощниками онъ ограничивался въ продолженіи слишкомъ 20-лѣтняго существованія Варшав-

2. Co do summy rs. 300,000, budżetem 1863 roku do bezpośredniego szafunku Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości oznaczonéj, licząc w niéj rs. 150,000 na wydatki Korony, którą to summę Kommissya Skarbu w projekcie do budżetu 1864 roku ograniczyła do rs. 293,757 kop. 86, czyli zmniejszyła o rs. 6,342 kop. 14, czemu zdanie Rady Stanu było przeciwne, Najjaśniejszy Pan oświadczył, iż przedmiot ten jest już załatwiony oddzielnie, przy zatwierdzeniu przez Jego Cesarsko-Królewską Mość etatów na utrzymanie Pałaców Cesarskich i Zamku Królewskiego w roku 1864-m.

3. Co do obsadzenia trzech wakujących posad w Kancellaryi Rady Stanu, Najjaśniejszy Pan, zgodnie z wyrażoném w tym względzie zdaniem Namiestnika Królestwa, pozostawić raczył bezpośredniemu Jego uznaniu wyrzeczenie, co do obsadzenia lub nieobsadzenia w roku 1864-m tych wakansów.

4. Celem zapewnienia Warszawskim Departamentom Rządzącego Senatu należytego kompletu do sądzenia spraw, Rada Stanu uznała właściwém wzmocnić jego etat w ten sposób, iżby Senatorów i Członków Senatu było zawsze 24, i aby Naczelnemu Prokuratorowi IX Departamentu dodani byli dwaj Pomocnicy.

Najjaśniejszy Pan mając na względzie, że tu idzie nie o powiększenie etatu Senatorów i Członków Senatu, lecz o uzupełnienie ich kompletu, budżetem lub etatem już oznaczonego, pozostawić raczył Namiestnikowi uczynienie przedstawienia we względzie obsadzenia wakansów, w razie uznania rzeczywistéj tego potrzeby.

Co się zaś tycze dodania Naczelnemu Prokuratorowi IX Departamentu dwóch Pomocników, pod tym względem Najjaśniejszy Pan raczył zauważyć: że skoro przez cały czas przeszło 20-to letniego istnienia Warszawskich Departamentów Rządzącego

скихъ Департаментовъ Сената и потому къ увеличенію числа ихъ нѣтъ достаточно уважительныхъ причинъ; если бы же накопленіе въ IX Департаментѣ значительнаго числа дѣлъ потребовало приданія временной помощи Оберъ-Прокурору, въ такомъ случаѣ распоряженіе по сему предмету зависитъ отъ Намѣстника въ Царствѣ.

5. Согласно съ мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, Его Императорскому Величеству благоугодно было разрѣшить: перевести въ смѣту долговъ Казны Царства сумму на погашеніе займа, сдѣланнаго на покупку и перестройку дома Статсъ-Секретаріата.

6. На предположеніе Государственнаго Совѣта объ упраздненіи должностей Секретаря и Журналиста-Архиваріуса въ Управленіи Греко-Уніатскихъ дѣлъ Государь Императоръ не изволилъ изъявить согласія.

7. При разсмотрѣніи сдѣланныхъ Государственнымъ Совѣтомъ замѣчаній, относительно весьма обширнаго состава собственной Канцеляріи Главнаго Директора Финансовъ и занятій ея по производству дѣлъ, къ предметамъ вѣдомства оной не принадлежащимъ, Его Императорское Величество, по вниманію къ тому, что ни при одномъ изъ прочихъ Главныхъ Директоровъ нѣтъ подобныхъ Канцелярій, соизволилъ замѣтить, что и собственную Канцелярію Главнаго Директора Финансовъ слѣдовало бы вовсе упразднить, а дѣла, коими она занимается, передать въ Отдѣленія и Общую Канцелярію Правительственной Коммисіи Финансовъ, по принадлежности; но окончательное по сему предмету распоряженіе Его Величеству благоугодно было Высочайше предоставить ближайшему усмотрѣнію Намѣстника въ Царствѣ.

8. Его Величество не изволилъ найти достаточныхъ данныхъ, на коихъ можно было бы основать внесеніе въ роспись Казны на 1864 годъ, въ видѣ несомнѣннаго дохода, излишка отъ доходовъ съ горныхъ заводовъ въ количествѣ 30,000 руб.

Въ концѣ упомянутаго выше отзыва, и. д. Министра Статсъ-Секретаря Платоновъ присовокупилъ, что всѣ прочія

Senatu, pomieniony Naczelny Prokurator ograniczał się na trzech etatem oznaczonych Pomocnikach, to do powiększenia ich liczby nie ma dość usprawiedliwionych powodów; gdyby wszakże nagromadzenie się wielkiéj liczby spraw w IX Departamencie wymagało dodania Naczelnemu Prokuratorowi czasowéj pomocy, w takim razie rozporządzenie w téj mierze zależy od Namiestnika Królestwa.

5. Zgodnie z wnioskiem Rady Stanu Najjaśniejszy Pan przyzwolił na przeniesienie w poczet długów Skarbu Królestwa summy na spłacenie długu na kupno i restauracyę domu Sekretaryatu Stanu.

6. Nie raczył się przychylić Najjaśniejszy Pan do wniosku Rady Stanu za zwinięciem posad Sekretarza i Dziennikarza Archiwisty w Zarządzie Spraw Greko-Unickich.

7. Przy rozpoznawaniu uwag Rady Stanu co do nazbyt licznego składu Kancellaryi przybocznéj Dyrektora Głównego Skarbu i zajęć jéj w załatwianiu przedmiotów, do attrybucyi jéj nienależących, Najjaśniejszy Pan, mając na względzie, że przy żadnym z innych Dyrektorów Głównych niema tego rodzaju Kancellaryj, raczył zauważyć, że i Kancellaryę przyboczną Dyrektora Skarbu należałoby zupełnie znieść, a interessa, załatwieniem których się zajmuje, porozdzielać na właściwe Wydziały i Kancellaryę Ogólną Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu; ostateczne wszakże w tym przedmiocie wyrzeczenie Jego Cesarsko-Królewska Mość pozostawić raczył bliższemu uznaniu Namiestnika Królestwa.

8. Najjaśniejszy Pan nie znalazł dostatecznych danych, na których oprzećby można zamieszczenie w budżecie Skarbu na rok 1864 przewyżki dochodów z zakładów górniczych w ilości rubli srebrem 30,000, jako dochodu pewnego.

W końcu powołanéj wyżéj odezwy, p. o. Ministra Sekretarza Stanu Płatonow dodał, że wszystkie inne wnioski Rady

замѣчанія Государственнаго Совѣта Его Императорское Величество изволилъ признать соотвѣтственными и предоставилъ Намѣстнику дать онымъ дальнѣйшій ходъ, установленнымъ порядкомъ.

По вниманію же къ тому, что предположенія Государственнаго Совѣта, удостоенныя Монаршаго одобренія, болѣе менѣе подвергаютъ измѣненіямъ ту самую роспись, которая одновременно съ оными была представлена и уже Высочайше утверждена, а слѣдовательно даютъ ей видъ, несовмѣстный съ значеніемъ росписи, долженствующей служить указаніемъ всѣхъ предстоящихъ расходовъ и источниковъ къ ихъ удовлетворенію, благоугодно было Его Величеству повелѣть, чтобы на будущее время проектъ росписи былъ представляемъ въ назначенный срокъ на Высочайшее утвержденіе, измѣненный уже соотвѣтственно тѣмъ изъ сдѣланныхъ Государственнымъ Совѣтомъ замѣчаній, на которыя Намѣстникъ въ Царствѣ изъявитъ согласіе.

Вышеозначенныя Высочайшія повелѣнія, Совѣтъ Управленія, въ выпискѣ изъ журнала засѣданія отъ 11 (23) Февраля 1864 года, № 1,490, сообщилъ Главнымъ Управленіямъ, къ исполненію.

Роспись 1864 года исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимки	23,500,482 р. 95 к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы минувшихъ лѣтъ	24,226,264 „ 20 „
передержано	725,781 „ 25 к.
оставшійся же въ концѣ 1863 года запасной капиталъ . . .	5,404,618 „ $76^{1}/_{4}$ „
уменьшился до	4,678,837 р. $51^{1}/_{4}$ к.

а именно было: наличными 115,859 руб. $65^{3}/_{4}$ коп. и документами на расходы въ видѣ авансовъ 4,562,977 руб. $85^{1}/_{2}$ коп.

Stanu Najjaśniejszy Pan uznać raczył za odpowiednie, i poruczył Namiestnikowi nadanie im dalszego biegu, w porządku przepisanym.

Z uwagi zaś że wnioski Rady Stanu, które zyskały zatwierdzenie Monarsze, wpływają mniéj lub więcéj na zmianę budżetu, który jednocześnie z temi wnioskami był przedstawiony i został już Najwyżéj zatwierdzony, a témsamém nadają mu charakter nieodpowiedni znaczeniu budżetu, który wskazywać powinien wszelkie wydatki i źródła na ich pokrycie, Najjaśniejszy Pan raczył Najwyżéj rozkazać, aby w przyszłości projekt budżetu przedstawiony był w oznaczonym terminie do zatwierdzenia Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości, po wprowadzeniu już poprzednio do niego zmian, odpowiednich przyjętym przez Namiestnika Królestwa wnioskom Rady Stanu.

Rada Administracyjna przez wypis z protokółu jéj posiedzenia z dnia 11 (23) Lutego 1864 roku Nr. 1,490, wyżéj wymienione Najwyższe decyzye zakommunikowała Władzom do zastosowania się.

Budżet roku 1864 spełniono jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległości	rs.	23,500,482 k. 95.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	24,226,264 „ 20.
wypłacono więcéj	rs.	725,781 k. 25.
a zapas z końcem roku 1863 pozostały	„	5,404,618 „ 76¼.
zmniejszył się do summy .	rs.	4,678,837 k. 51¼.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 115,859 kop. 65¾, w dowodach na wydatki do wyrachowania się rs. 4,562,977 kop. 85½.

30*

Сверхбюджетные доходы были: 144,893 руб. $8^1/_4$ коп. сборовъ на содержаніе боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ; 22,377 руб. $95^3/_4$ коп. съ увеличенныхъ прибылей Польскаго Банка; 71,004 руб. $31^1/_2$ коп. заработанныхъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты; 2,380 руб. $44^1/_2$ к. въ счетъ денегъ, похищенныхъ въ 1863 году изъ Главнаго Казначейства Царства; 601,891 руб. $41^3/_4$ коп. полученные въ пользу Банка (изъ коихъ выдано оному 596,782 руб. $57^3/_4$ коп., удержано же 5,108 руб. 84 коп. взамѣнъ прежде выданныхъ въ излишкѣ); 75,850 руб. остальные по займу, въ 1,300,000 руб., сдѣланному въ 1863 году въ Польскомъ Банкѣ; 425,000 руб. съ выпущенныхъ въ 1864 году въ обращеніе процентныхъ Государственныхъ бумагъ III-ей серіи; 242,733 руб. 80 коп. процентовъ отъ принадлежащихъ Казнѣ Государственныхъ бумагъ; 34,472 руб. за вышедшія по тиражу казенныя облигаціи; 421,314 руб. 93 коп. переведенныя въ бюджетныя суммы, находящіяся въ депозитѣ контрибуціонныя деньги, на покрытіе расходовъ, состоящихъ въ связи съ устройствомъ крестьянъ въ Царствѣ, а равно на содержаніе Военныхъ Начальниковъ, на основаніи распоряженій высшаго начальства, и другіе менѣе значителвные доходы.

Сверхбюджетные расходы были: 49,842 р. 37 к. на погашеніе долговъ временъ Герцогства Варшавскаго; 31,045 р. $99^1/_4$ к. на дальнѣйшую перестройку и возобновленіе Королевскаго Замка въ Варшавѣ; 57,842 руб. 14 коп. составляющіе убыль, происходящую отъ разницы курса денегъ, и понесенную при уплатѣ за границею вышедшихъ по тиражу Государственныхъ бумагъ Царства и процентовъ по онымъ; 865,235 руб. 83 коп. на погашеніе сдѣланнаго въ 1863 году изъ Польскаго Банка займа подъ залогъ казенныхъ облигацій; 42,357 руб. $51^1/_2$ коп. процентовъ по займу, въ 1,300,000 руб., сдѣланному изъ Польскаго Банка; 329,000 руб. въ вознагражденіе Обществу желѣзныхъ дорогъ въ Царствѣ убытковъ, понесенныхъ вслѣдствіе возникшихъ въ краѣ безпорядковъ; 913,063 руб. $66^1/_2$ коп. на непред-

Wpływy nadbudżetowe były: rs. 144,893 kop. 8¼ ze składek na utrzymanie dróg bocznych bitych; rs. 22,377 kop. 95¾ z powiększonych zysków Banku Polskiego; rs. 71,004 kop. 31½ z zarobku Mennicy na wybiciu monety zdawkowéj; rs. 2,380 kop. 44½, na rzecz skradzionych w roku 1863 z Kassy Głównéj Królestwa pieniędzy; rs. 601,891 kop. 41¾ pobrane na rzecz Banku (z czego oddano mu rs. 596,782 kop. 57¾ a zatrzymano rs. 5,108 kop. 84, jako dawniéj za wiele oddane); rs. 75,850 reszta pożyczki rs. 1,300,000, zaciągniętéj w roku 1863 w Banku Polskim; rs. 425,000 z wypuszczonych w roku 1864 w obieg biletów Skarbowych procentowych III-éj seryi; rs. 242,733 kop. 80, z procentów od papierów publicznych, własnością Skarbu będących; rs. 34,472 za Obligi Skarbowe wylosowane; rubli srebrem 421,314 kop. 93 przelew kontrybucyi w depozycie będącéj do funduszów budżetowych na pokrycie wydatków, mających związek z uwłaszczeniem włościan w Królestwie, a także na koszta utrzymania Naczelników wojennych, a to na zasadzie wyższych rozporządzeń; i inne drobniejsze.

Wydatki nadbudżetowe były: rs. 49,842 kop. 37 na spłacenie długów Księstwa Warszawskiego; rs. 31,045 kop. 99¼, dalszy koszt restauracyi i odnowienia Zamku Królewskiego w Warszawie; rs. 57,842 kop. 14, strata pochodząca z różnicy kursu pieniędzy, poniesiona przy spłacaniu zagranicą papierów publicznych Królestwa wylosowanych, i procentu od nich; rubli srebrem 865,235 kop. 83 na spłacenie pożyczki w Banku Polskim zaciągniętéj w roku 1863, na zastaw Obligów Skarbowych; rs. 42,357 kop. 51½ procent od pożyczki rs. 1,300,000 w Banku Polskim zaciągniętéj; rs. 329,000 Towarzystwu dróg żelaznych w Królestwie, wynagrodzenia strat poniesionych na skutek wynikłych w kraju nieporządków; rs. 913,063 kop. 66½ na wydatki nieprzewidziane z powiększonego nad budżet z woli

видѣнные расходы изъ увеличенной, сверхъ бюджета по Высочайшему повелѣнію, на 1,121,732 руб. 94 коп. суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей; 713,615 руб. 51¾ к. на расходы, почерпавшіеся изъ увеличенной сверхъ бюджета на 893,609 руб. 44 коп. суммы на мѣстные военные расходы; 109,366 руб. 67½ коп. на продолженіе постройки постояннаго моста въ городѣ Варшавѣ; 101,695 руб. 87¼ коп. на постройку боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ; 596,782 руб. 57¾ коп. полученные въ пользу Банка и переданные въ оный; и разные другіе болѣе менѣе значительные расходы.

Земское Кредитное Общество передало въ 1864 году въ Казну закладными листами 3,027,945 руб., вмѣсто похищенныхъ въ 1863 году изъ Главнаго Казначейства Царства такихъ же листовъ.

Показывавшіеся по отдѣлу вкладовъ казенные капиталы, закладными листами и 4-хъ процентными казенными облигаціями, составляли 5,793,625 руб. сер.

1865. Составленный Коммисіею Финансовъ проектъ росписи на 1865 годъ, по одобреніи онаго Совѣтомъ Управленія въ засѣданіи 18 (30) Сентября 1864 года, былъ препровожденъ въ Государственный Совѣтъ на дальнѣйшее разсмотрѣніе. Этотъ проектъ заключалъ въ себѣ противъ росписи 1864 года болѣе на 1,404,634 руб. 15¾ коп. и былъ безъ дефицита, для избѣжанія коего внесены въ доходы: 321,651 руб. 65 коп., предположенные къ почерпнутію изъ казеннаго запаснаго капитала, и 154,000 руб. причитавшіеся за лѣсъ, отпущенный Горнымъ заводамъ изъ казенныхъ лѣсовъ въ 1863 и 1864 годахъ, кои не составляли текущаго дохода, но подлежавшую ко взысканію недоимку. Увеличеніе предположенной общей суммы росписи возникло вслѣдствіе возвышенія расходовъ. Главнѣйшіе изъ нихъ были слѣдующіе: На уплату процентовъ по сдѣланному въ Польскомъ Банкѣ займу въ 1,300,000 руб. и въ возвратъ 1/9 части онаго, подлежавшей взносу въ 1865 году, положена

Najwyższéj o rs. 1,121,732 kop. 94 funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj; rs. 713,615 kop. 51¾ na wydatki czerpane z powiększonego nad budżet o rs. 893,609 kop. 44 funduszu na miejscowe wydatki wojenne; rs. 109,366 kop. 67½ na dalsze koszta budowy mostu stałego pod Warszawą; rubli srebrem 101,695 kop. 87¼ na budowę dróg bocznych bitych; rs. 596,782 kop. 57¾ pobrane na rzecz Banku i temuż oddane; i rozmaite inne większe i mniejsze.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie wydało w roku 1864 Skarbowi w Listach Zastawnych summę rs. 3,027,945, w miejsce tych Listów, które w roku 1863 skradziono z Kassy Głównéj Królestwa.

Kapitały Skarbowe w oddziale depozytów wykazane w Listach Zastawnych i obligach Skarbowych 4-ro procentowych, wynosiły rs. 5,793,625.

1865. Projekt budżetu na rok 1865 ułożony przez Kommissyę Skarbu, po przyjęciu go przez Radę Administracyjną, na posiedzeniu jéj z dnia 18 (30) Września 1864 roku, przesłany został Radzie Stanu do dalszego rozpoznania. Obejmował on więcéj niż budżet 1864 o rs. 1,404,634 kop. 15¾ i był bez deficytu, ale nie byłby bez niego, gdyby nie wprowadzono do dochodów summy rs. 321,651 kop. 65, zaczerpnąć się mającéj z zapasu Skarbowego, i summy rs. 154,000 tytułem należności za drzewo wydane Górnictwu z lasów rządowych, w latach 1863 i 1864, a która to należność nie była dochodem bieżącym ale zaległością, przypadającą do odzyskania. Powodem zwiększenia się projektowanéj ogólnéj summy budżetu był wzrost wydatków. Główniejsze z nich były następujące. Na opłacenie procentu od zaciągniętéj w Banku Polskim pożyczki rs. 1,300,000 i na zwrot ⅑ części w roku 1865 nastąpić mający, pomieszczono summę rs. 144,500. Na pomieszczenie Zarządu Pocztowego

сумма 144,500 руб. На помѣщеніе Почтоваго Управленія и части Варшавскаго Почтамта, съ разрѣшенія Совѣта Управленія отъ 27 Декабря (8 Января) 186¾ года, № 255, купленъ домъ въ Варшавѣ № 1,337, цѣною за 207,500 руб., съ погашеніемъ оныхъ срочными платежами. На удовлетвореніе этихъ срочныхъ платежей и на 5% по онымъ, въ проектъ росписи внесены 102,625 руб. На перестройку церквей и приходскихъ строеній Греко-Уніатскаго исповѣданія и на улучшеніе содержанія приходскимъ Священникамъ сего же исповѣданія опредѣлено по росписи 32,107 руб. 95 коп. На перестройку училищныхъ зданій прибылъ единовременный расходъ 25,000 руб. На Полицію въ г. Варшавѣ, сверхъ показанныхъ по росписи 1864 года 302,070 руб., увеличено на 210,634 руб. 75 коп. На отстройку и починку мостовъ, сожженныхъ или поврежденныхъ во время происшедшихъ въ краѣ въ 1863 году безпорядковъ, положено 27,155 руб. 35 коп., и на расходы по улучшенію на рѣкѣ Вислѣ судоходства 50,955 руб. Существовавшее военное положеніе и бо́льшее противъ обыкновеннаго число войскъ въ Царствѣ расположенныхъ, не только не дозволили сократить мѣстные военные расходы, но напротивъ того увеличили оные на 857,352 руб. 72¾ коп., въ томъ числѣ 620,000 руб. на дрова, солому и освѣщеніе для войскъ и 200,000 руб. на издержки по набору рекрутъ. При такихъ увеличеніяхъ были и сокращенія расходовъ, какъ-то: отъ уменьшенія срочныхъ платежей по нѣкоторымъ долгамъ Казны Царства 21,312 руб. 87 коп.; по учебнымъ стипендіямъ и содержанію молодыхъ людей въ Кадетскихъ Корпусахъ Имперіи 25,880 руб.; по статьѣ жалованья, письменныхъ матеріаловъ и вознагражденія чиновниковъ при Уѣздныхъ Чиншевыхъ Делегаціяхъ 34,950 руб.; по транспорту рекрутъ и бродягъ 21,696 руб. 28 коп., и по другимъ менѣе значительнымъ расходамъ. Доходы увеличились именно: 2,000,000 руб. прибывшими отъ возвышенія платежа за выдѣлку водки съ 34 коп. до 1 рубля съ ведра; но вмѣсто того, вслѣдствіе устройства крестьянъ, постановленнаго Высочай-

i części Pocztamtu Warszawskiego, z decyzyi Rady Administra- stracyjnéj z dnia 27 Grudnia (8 Stycznia) 186¾ roku Nr. 255, zakupiono dom w Warszawie Nr. 1,337, za summę rs. 207,500, spłacić się mającą ratami. Na opłatę tych rat, i na procent 5%, pomieszczono w projekcie budżetu summę rs. 102,625. Na restauracyę cerkwi i zabudowań parafialnych wyznania greko-unickiego i na lepsze uposażenie Proboszczów tego wyznania, położono w budżecie rs. 32,107 kop. 95. Na restauracyę gmachów szkolnych przybył jednorazowy wydatek rubli srebrem 25,000. Na policyę w Warszawie, prócz summy rs. 302,070, w budżecie 1864 roku mieszczącéj się, zwiększenie o rs. 210,634 kop. 75. Na odbudowę i reparacyę mostów, spalonych lub uszkodzonych w czasie wypadków zaszłych w kraju w roku 1863-m, położono rs. 27,155 kop. 35, a rs. 50,955 na wydatki odnoszące się do uspławnienia Wisły. Istniejący stan wojenny i większa niż zwykle konsystencya wojska, nietylko nie pozwoliły na zmniejszenie wydatków miejscowych wojennych, ale owszem zwiększyły one o summę rs. 857,352 kop. 72¾, a w tém rubli srebrem 620,000 na drzewo, słomę i światło dla wojska i rubli srebrem 200,000 na koszta naboru rekrutów. Obok tych zwiększeń były i zmniejszenia, jako to: z pomniejszonych rat niektórych długów Skarbu Królestwa rs. 21,312 kop. 87; na stypendya naukowe i utrzymanie kadetów w korpusach Cesarstwa rs. 25,880; na płace, materyały piśmienne i wynagrodzenia urzędników przy delegacyach czynszowych powiatowych rs. 34,950; na posługę transportową rekrutów i włóczęgów rs. 21,696 kop. 28, i inne pomniejsze. Dochody zwiększyły się głównie summą rs. 2,000,000, przybyłą z podwyższenia opłaty od wyrobu wódki z kop. 34 do rs. 1 od wiadra; ale natomiast, skutkiem urządzenia włościan, postanowionego ukazem Najwyższym z dnia 19 Lutego (2 Marca)

шимъ указомъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, убыли крестьянскіе чинши: по казеннымъ имѣніямъ 675,053 руб. 19½ коп., и по имѣніямъ послѣ супримованнаго духовенства 55,787 руб. 31½ коп. Показанное по росписи 1864 года вознагражденіе изъ Казны Имперіи за доходъ отъ платежа съ предметовъ, проходящихъ чрезъ границу, въ количествѣ 145,000 руб., сокращено до 36,000 руб., то есть до той суммы, какая могла быть получена изъ этого источника за освобожденіемъ отъ означеннаго платежа предметовъ, ввозимыхъ въ Царство по желѣзнымъ дорогамъ.

Государственный Совѣтъ въ засѣданіяхъ 2 (14) и 5 (17) Ноября 1864 года предположилъ слѣдующія измѣненія:

1. Увеличить штатъ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ на 10,475 руб. на улучшеніе содержанія Сенаторамъ и Членамъ Сената.

2. Привести въ порядокъ авансъ на Августовскій каналъ, перечисленіемъ онаго въ статью дѣйствительнаго расхода, и не назначать на будущее время доходовъ по росписи на возвратъ сего аванса. Вслѣдствіе сего изъ числа расходовъ убыла бы сумма 11,544 руб. 20½ коп.

3. Исключить изъ штата расходовъ Прокураторіи на 1865 годъ 430 руб. 16½ коп. изъ бо́льшаго количества 730 руб. 16½ коп. назначеннаго на уплату податей по занимавшемуся прежде Прокураторіею дому, а равно на содержаніе и надзоръ за онымъ, по той причинѣ, что это управленіе переведено въ казенный домъ на улицѣ Лешно, по которому подати и издержки на его содержаніе удовлетворяются изъ смѣты Коммисіи Финансовъ, для Прокураторіи же предстояло оставить изъ упомянутаго количества только 300 руб., коими увеличится сумма на письменные матеріалы и экстренные расходы.

4. Исключить изъ числа случайныхъ доходовъ сумму 3,050 руб., которая не могла быть получена отъ найма квартиръ въ упомянутомъ выше казенномъ домѣ на улицѣ Лешно,

1864 roku ubyły czynsze włościańskie, w dobrach rządowych rs. 675,053 kop. 19½, a w dobrach po duchowieństwie supprimowaném rs. 55,787 kop. 31½. Indemnizacya ze Skarbu Cesarstwa za dochód z opłaty od przedmiotów przebywających granicę, mieszcząca się w budżecie 1864 roku w summie rs. 145,000, zniżoną została do summy rs. 36,000, jaka z tego źródła mogła być osiągniętą, po uwolnieniu od téj opłaty przedmiotów wchodzących do Królestwa drogami żelaznemi.

Rada Stanu na posiedzeniach odbytych w dniach 2 (14) i 5 (17) Listopada 1864 roku zaproponowała następujące zmiany:

1. Powiększyć etat Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu o rs. 10,475, na dostateczniejsze uposażenie Senatorów i Członków Senatu.

2. Uregulować zaliczenia na kanał Augustowski, przez zapisanie tego zaliczenia do istotnego wydatku, a nie oddzielać nadal dochodów w budżecie na zwrot tego zaliczenia. W skutku takiego postąpienia ubyłaby z wydatków kwota rs. 11,544 kop. 20½.

3. Wypuścić z etatu wydatków Prokuratoryi na rok 1865 kwotę rs. 430 kop. 16½ z większéj kwoty rs. 730 kop. 16½, przeznaczonéj na podatki z domu poprzednio przez Prokuratoryę zajmowanego oraz na utrzymanie i dozór jego, a to z powodu, że ta Władza przeniesioną została do domu rządowego przy ulicy Leszno, z którego podatki i koszta utrzymania zaspakajane są z etatu Kommissyi Skarbu, a dla Prokuratoryi potrzeba było zachować z powyższéj kwoty tylko rs. 300, któremi zwiększy się fundusz na materyały piśmienne i extraordynarya.

4. Wypuścić z pośród dochodów przypadkowych kwotę rs. 3,050, któréj się otrzymać nie mogło z komornego ze wspomnionego wyżéj domu rządowego przy ulicy Leszno, gdyż Pro-

такъ какъ Прокураторіею заняты именно тѣ квартиры, съ которыхъ долженъ былъ поступить означенный доходъ.

Предположенія эти Графомъ Намѣстникомъ одобрены.

Въ то же время Графъ Намѣстникъ въ Царствѣ предписалъ Главному Директору Финансовъ и Казначейства ввести въ проектъ росписи на 1865 годъ слѣдующіе дополнительные расходы:

a) на предположенное Главнымъ Директоромъ Народнаго Просвѣщенія увеличеніе штата Вѣдомства Народнаго Просвѣщенія;

b) на содержаніе Управленія Генералъ-Полицiймейстера, согласно Высочайше утвержденному штату сего Управленія, 87,318 руб.

Вслѣдствіе всѣхъ сихъ измѣненій, общая сумма росписи увеличилась на 545,613 руб. 63 коп., а предполагавшееся пособіе изъ запаснаго капитала пришлось возвысить на 548,663 руб. 63 коп.

Дополненный такимъ образомъ проектъ росписи на 1865 годъ и поднесенный Графомъ Намѣстникомъ въ Царствѣ на Высочайшее утвержденіе, заключалъ въ себѣ:

А. Доходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Комисіи Финансовъ:

a) окладные	4,313,230 р. 49¼ к.
b) неокладные	13,378,635 „ 45¼ „
c) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ	1,316,326 „ 15¼ „
d) разные	1,711,920 „ 60½ „
e) изъ казеннаго запаснаго капитала на подкрѣпленіе доходовъ .	870,315 „ 28 „
итого . .	21,590,427 р. 98¼ к.
В. Доходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, .	1,724,726 „ 48¼ „
всего . .	23,315,154 р. 46½ к.

kuratorya zajęła właśnie lokale, dochód powyższy przynieść mające.

Propozycye te JW. Hrabia Namiestnik zaakceptował.

W tym samym czasie JW. Hrabia Namiestnik Królestwa polecił Dyrektorowi Głównemu Przychodów i Skarbu wprowadzić dodatkowo w projekt budżetu na rok 1865 następujące wydatki:

a) na powiększenie etatu Wydziału Oświecenia, zaproponowane przez Dyrektora Głównego Oświecenia Publicznego;

b) na utrzymanie Zarządu Jenerał-Policmajstra, stosownie do Najwyżéj zatwierdzonego etatu tego Zarządu rs. 87,318.

Skutkiem tych wszystkich zmian, summa ogólna budżetu powiększyła się o rs. 545,613 kop. 63, a zasiłek czerpnąć się mający z zapasu potrzeba było powiększyć o rs. 548,663 kop. 63.

Tak uzupełniony projekt budżetu 1865 roku, poniesiony pod Najwyższe zatwierdzenie przez JW. Hrabiego Namiestnika Królestwa, obejmował:

A. Dochody Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) dochody stałe	rs. 4,313,230	k. 49¼.
b) niestałe	„ 13,378,635	„ 45¼.
c) z dóbr i lasów rządowych . . .	„ 1,316,326	„ 15¼.
d) rozmaite	„ 1,711,920	„ 60½.
e) z zapasu Skarbowego na zasilenie dochodów	„ 870,315	„ 28.
łącznie . .	rs. 21,590,427	k. 98¼.
B. Dochody Kass, zostających pod oddzielnym zarządem . . .	„ 1,724,726	„ 48¼.
ogół . .	rs. 23,315,154	k. 46½.

A. Расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Коммисіи Финансовъ:

a) на уплату долга . . .	3,909,751 р. 36	к.
b) Коронные расходы . . .	285,164 „ 50	„
c) сумма въ распоряженіе Министра Финансовъ . .	3,150,000 р. —	к.
d) на расходы по Гражданскому Управленію:		
aa) на высшія Правительственныя мѣста	1,349,787 „ 88½	„
bb) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	1,354,202 „ 81	„
cc) на вѣдомство Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ . . .	2,306,396 „ 24	„
dd) на вѣдомство Юстиціи . .	752,290 „ 86	„
ee) на Финансовое вѣдомство . .	4,264,962 „ 43¾	„
ff) на Управленіе Путей Сообщенія . .	748,910 „ —	„
gg) на особыя Управленія .	9,355 „ —	„

A. Wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Skarbu:

a) opłata długu	rs.	3,909,751	k.	36.
b) wydatki Korony . . .	„	285,164	„	50.
c) Fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów . .	„	3,150,000	„	—
d) Administracya cywilna:				
aa) Władze wyższe	„	1,349,787	„	88½.
bb) Wydział Oświecenia . . .	„	1,354,202	„	81.
cc) Wydział Spraw Wewnętrznych i Duchownych	„	2,306,396	„	24.
dd) Wydział Sprawiedliwości . .	„	752,290	„	86.
ee) Wydział Skarbu	„	4,264,962	„	43¾.
ff) Zarząd Komunikacyj . .	„	748,910	„	—
gg) Władze oddzielne . .	„	9,355	„	—

hh) на содержаніе и надзоръ надъ телеграфами . .	2,180 р. — к.	
е) на мѣстные военные расходы	3,457,426 „ 89 „	
итого . .	21,590,427 р. $98^1/_4$ к.	
В. Расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ, . .	1,724,726 „ $48^1/_2$ „	
всего . .		23,315,154 р. $46^1/_2$ к.

Упомянутый проектъ росписи, по Высочайшему повелѣнію, былъ внесенъ въ Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго, который въ журналѣ своемъ отъ 6 Декабря 1864 года, повергнулъ на Монаршее Государя Императора благоусмотрѣніе нѣкоторыя свои соображенія по этому проекту.

Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ 22 Декабря (3 Января) $186^4/_5$ года, за № 4,024, сообщилъ Намѣстнику въ Царствѣ, что Государь Императоръ, по докладу Его Величеству соображеній Комитета, утвердилъ проектъ росписи на 1865 годъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ Высочайше соизволилъ повелѣть:

1. Роспись сію препроводить къ Намѣстнику, съ тѣмъ, чтобы при обнародованіи и исполненіи оной сдѣлано было,— соотвѣтственно постановленію указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, о присоединеніи Управленія Духовныхъ Дѣлъ къ Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, — перечисленіе суммъ на содержаніе сего Управленія.
2. Предоставить Намѣстнику въ Царствѣ сдѣлать, по сношенію съ Министерствомъ Финансовъ, надлежащее распоряженіе о переводѣ причитающейся Государственному

hh) na utrzymanie i nadzór telegrafów	rs.	2,180 k. —
é) wydatki miejscowe wojenne	„	3,457,426 „ 89.
łącznie .	rs.	21,590,427 k. $98^1/_4$.
B. Wydatki Kass, zostających pod oddzielnym zarządem	„	1,724,726 „ $48^1/_2$.
ogół . . .	rs.	23,315,154 k. $46^1/_2$.

Projekt powyższy budżetu z rozkazu Najwyższego kommunikowany był Komitetowi do Spraw Królestwa Polskiego, który w protokóle swoim z dnia 6 Grudnia 1864 roku poniósł do uznania Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości kilka co do rzeczonego projektu uwag.

Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) $186^4/_5$ roku Nr. 4,024 oznajmił Namiestnikowi Królestwa, że Najjaśniejszy Pan, mając sobie przedstawione uwagi Komitetu, zatwierdził projekt budżetu na rok 1865 i jednocześnie Najwyżéj rozkazać raczył:

1. Budżet zakomunikować Namiestnikowi z zastrzeżeniem, iżby, przy ogłoszeniu i wykonaniu onego, dopełnione zostało, odpowiednio do rozporządzeń ukazu Najwyższego z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku co do przyłączenia Zarządu Spraw Duchownych do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, oddzielenie funduszów na utrzymanie rzeczonego Zarządu.
2. Pozostawić Namiestnikowi Królestwa, po porozumieniu się z Ministrem Finansów, wydanie stosownego rozporządzenia co do przelania przypadającéj Skarbowi Cesarstwa, w skutek

Казначейству Имперіи, по взаимнымъ разсчетамъ съ Казною Царства, суммы въ Интендантство войскъ Варшавскаго Округа, на расходы по смѣтѣ 1865 года, въ сроки, какіе будутъ для сего назначены по усмотрѣнію Намѣстника.

3. Предоставить также Намѣстнику въ Царствѣ войти въ соображеніе о томъ, какія слѣдовало бы принять мѣры къ тому, чтобы вопросы объ увеличеніи или же измѣненіи штатовъ разныхъ Управленій Царства и вообще возникающія при разсмотрѣніи годовыхъ росписей предположенія, требующія утвержденія въ законодательномъ порядкѣ, были представляемы на утвержденіе высшаго Правительства особо отъ росписи, со всѣми необходимыми, для полнаго обсужденія сихъ вопросовъ, данными и соображеніями.

Въ исполненіе объявленныхъ упомянутымъ отзывомъ Министра Статсъ-Секретаря Высочайшихъ повелѣній, Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 29 Декабря (10 Января) $186^4/_5$ года, № 10,111, положилъ:

по 1-му пункту: поручить подлежащимъ Правительственнымъ Коммисіямъ перечислить сумму на содержаніе Управленія Духовныхъ Дѣлъ, такъ, чтобы роспись могла быть обнародована съ этимъ уже измѣненіемъ;

по 2-му пункту: заключающееся въ этомъ пунктѣ повелѣніе сообщить Коммисіи Финансовъ, для свѣдѣнія и надлежащаго исполненія;

по 3-му пункту: поручить Членамъ Совѣта Управленія обдумать и представить засимъ предположенія о приведеніи въ исполненіе объявленнаго въ этомъ пунктѣ Высочайшаго повелѣнія.

Независимо отъ общей росписи доходамъ и расходамъ Царства на 1865 годъ, составлены были Учредительнымъ Комитетомъ проекты смѣтъ доходовъ и расходовъ въ $186^4/_5$ годахъ,

wzajemnych obrachunków ze Skarbem Królestwa, summy do Intendentury wojsk Okręgu Warszawskiego, na wydatki według etatu 1865 roku, w terminach, jakie według uznania Namiestnika wskazane zostaną.

3. Pozostawić również Namiestnikowi Królestwa rozważenie, jakie należałoby przedsięwziąść środki, iżby kwestye dotyczące zwiększenia lub zmiany etatów różnych Władz Królestwa i w ogóle podawane przy rozpoznawaniu budżetów propozycye, wymagające zatwierdzenia w porządku prawodawczym, przedstawiane były do Wyższego zatwierdzenia oddzielnie od budżetu, wraz ze wszystkiemi, potrzebnemi do dalszego rozważania tych kwestyj, danemi i uwagami.

W spełnieniu oznajmionych powyższą odezwą Ministra Sekretarza Stanu rozkazów Najjaśniejszego Pana, Rada Administracyjna decyzyą z dnia 29 Grudnia (10 Stycznia) 186⁴/₅ roku Nr. 10,111 postanowiła:

co do 1-go: polecić właściwym Kommissyom Rządowym oddzielenie funduszu na Wydział Wyznań, iżby budżet już z tą zmianą mógł być ogłoszony;

co do 2-go: rozkaz tym punktem objęty zakommunikować Kommissyi Skarbu, dla wiadomości i właściwego użytku;

co do 3-go: poruczyć Członkom swoim obmyślenie i przedstawienie następnie wniosków co do wykonania wyrażonego w punkcie tym Najwyższego rozkazu.

Niezawiśle od ogólnego budżetu dochodów i wydatków Królestwa na rok 1865, ułożone zostały przez Komitet Urządzający projekta etatu dochodów i wydatków w latach 186⁴/₅, spowodo-

31*

по поводу приведенія въ дѣйствіе Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ крестьянъ.

Сіи послѣднія смѣты не входятъ въ кругъ настоящаго очерка и потому не помѣщены въ ономъ.

Еще въ 1864 году, возникли важныя обстоятельства, состоящія въ связи съ дѣйствіями Финансоваго вѣдомства.

Въ ст. 17-ой Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ крестьянъ, изображено: что право пропинаціи, то есть право выдѣлки и продажи питей на земляхъ, перешедшихъ въ собственность крестьянъ, какъ проистекающее изъ права собственности, принадлежитъ всему сельскому обществу; но доходы изъ этого источника назначаются на усиленіе средствъ, изъ которыхъ отпускается вознагражденіе владѣльцамъ. Поэтому, до времени окончательной выдачи Правительствомъ сказаннаго вознагражденія, пропинаціонные доходы на землѣ, принадлежащей крестьянамъ, должны быть взимаемы по распоряженію Правительства. По окончаніи же сказанной операціи, доходъ отъ пропинаціи на принадлежащей крестьянамъ землѣ долженъ поступить въ распоряженіе сельскихъ гминъ, какъ особый источникъ гминнаго дохода.

Для принятія въ вѣдѣніе Казны вышеупомянутаго пропинаціоннаго дохода, была учреждена особая Коммисія, подъ предсѣдательствомъ Тайнаго Совѣтника Сенатора Арцимовича, которая изготовила проектъ инструкціи, удостоившейся Высочайшаго утвержденія въ 21 день Августа (2 Сентября) 1864 года. По этой инструкціи предоставлена владѣльцамъ имѣній возможность, удержать за собою по 19 Іюня (1 Іюля) 1865 года пропинаціонный доходъ, получаемый на крестьянскихъ земляхъ, за взносомъ опредѣленныхъ платежей съ каждой крестьянской усадьбы, которыя раздѣлены на категоріи и классы. Самый высшій платежъ съ усадьбы составлялъ 7 руб., самый же низшій 2 руб. Въ случаѣ несогласія владѣльцевъ, доходъ отъ пропинаціи подлежалъ отдачѣ въ аренду.

wanych wprowadzeniem w wykonanie Najwyższego ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu włościan.

Rzecz o tych etatach nie wchodzi w zakres niniejszego rysu, i dla tego nie została w nim pomieszczoną.

Jeszcze w roku 1864 zaszły ważne okoliczności, mające związek z działaniami Władz Skarbowych.

Ukaz Najwyższy z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu włościan, w artykule 17 wyraził: iż prawo propinacyi, to jest prawo wyrobu i wyszynku trunków na gruntach przez włościan nabytych, jako z prawa własności wypływające, do całéj gromady należy; dochody jednak z tego prawa przeznaczają się na zasilenie źródeł, z których dziedzice wynagrodzeni być mają. Dopóki zatem wynagrodzenie to w zupełności spłaconém przez Rząd nie zostanie, dochody propinacyjne na gruntach włościańskich, podług rozporządzenia Rządu pobierane będą. Po uiszczeniu zaś téj należytości, dochód z propinacyi na gruntach do włościan należących, w rozporządzenie gromady, jako szczególne źródło gromadzkiego dochodu, oddany zostanie.

Do zajęcia na rzecz Skarbu dochodu propinacyjnego, o którym wyżéj mowa, ustanowioną była osobna Kommissya pod prezydencyą Radcy Tajnego Senatora Arcimowicza, która przygotowała projekt instrukcyi, zatwierdzonéj Najwyżéj w dniu 21 Sierpnia (2 Września) 1864 roku. W Instrukcyi téj pozostawiono właścicielom dóbr możność utrzymania się do dnia 19 Czerwca (1 Lipca) 1865 roku przy dochodzie z propinacyi, na gruntach włościańskich wykonywanéj, za opłatą oznaczoną od każdéj z osad włościańskich, podzielonych na kategorye i klassy. Opłata z osady wynosiła najwięcéj rs. 7, najmniéj rs. 2. W razie niezgodzenia się właścicieli, dochód z propinacyi miał być wydzierżawiony.

По введеніи этой инструкціи въ исполненіе, оказалось, что доходъ изъ сего источника долженъ составлять 644,358 руб., въ счетъ коихъ владѣльцы имѣній обязались внести установленную сумму, въ количествѣ 615,419 рублей, остальные же 28,939 руб. подлежали выручкѣ посредствомъ отдачи дохода въ арендное содержаніе.

Кромѣ вышеизложеннаго, произошло въ исходѣ 1865 года другое еще болѣе важное обстоятельство, относительно устройства монашествующаго Духовенства въ Царствѣ Польскомъ.

По Высочайшему повелѣнію, учреждена была, подъ предсѣдательствомъ Главнаго Директора Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Царства Польскаго, Князя Черкаскаго, Коммисія, которой поручено было приступить безотлагательно:

a) къ упраздненію тѣхъ мужскихъ и женскихъ монастырей, въ коихъ состояло на лицо менѣе 8-ми монаховъ или монахинь;

b) къ закрытію тѣхъ монастырей, которые въ 1861—1864 годахъ принимали явное участіе въ мятежныхъ дѣйствіяхъ противъ законнаго Правительства;

c) къ принятію въ завѣдываніе Казны имѣній и капиталовъ монастырей, не только подлежащихъ упраздненію и закрытію, но и предположенныхъ къ оставленію, съ опредѣленіемъ для сихъ послѣднихъ штатнаго содержанія, и съ тѣмъ, чтобы доходы съ означенныхъ имѣній и капиталовъ были употребляемы на содержаніе монастырей и монашествующаго Римско-Католическаго Духовенства, а также состоящихъ при монастыряхъ училищъ, благотворительныхъ заведеній, госпиталей, и вообще на удовлетвореніе потребностей Духовенства.

По исполненіи этого порученія, Коммисія представила рапортъ Намѣстнику въ Царствѣ, который былъ имъ поднесенъ на Высочайшее благоусмотрѣніе.

Вслѣдствіе сего состоялся 27 Октября (8 Ноября) 1864 года Высочайшій указъ, коимъ повелѣно: упразднить или за-

Po wprowadzeniu instrukcyi w wykonanie okazało się, iż dochód z tego źródła przynieść miał rs. 644,358; właściciele dóbr zadeklarowali się opłacić ustanowioną należność w summie rs. 615,419, a reszta rs. 28,939 pozostała do zabezpieczenia przez wydzierżawienie.

Oprócz okoliczności wyżéj przytoczonéj, zaszła w końcu roku 1865-go inna, ważniejsza jeszcze, w urządzeniu Duchowieństwa klasztornego w Królestwie.

Z Najwyższego rozkazu ustanowioną została Kommissya pod prezydencyą Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych Księcia Czerkaskiego, któréj zadaniem było przystąpić niezwłocznie:

a) do zniesienia tych klasztorów męzkich i żeńskich, w których znajdowało się mniéj jak 8-miu zakonników lub zakonnic;

b) do zamknięcia tych klasztorów, które brały jawny udział w latach 186¹/₄ w buntowniczych działaniach przeciwko prawemu Rządowi;

c) do przyjęcia w zarząd Skarbu majątków i kapitałów klasztorów, nietylko ulegających zniesieniu i zamknięciu, ale i zakwalifikowanych do pozostawienia, z oznaczeniem dla tych ostatnich etatowego utrzymania, z tém nadto: aby dochody z takowych majątków i kapitałów były obracane na utrzymanie klasztorów, duchowieństwa katolickiego, oraz znajdujących się przy klasztorach szkół, zakładów dobroczynnych, szpitali i w ogólności na zaspokojenie potrzeb duchowieństwa.

Po spełnieniu swego zadania, Kommissya złożyła rapport Namiestnikowi Królestwa, który poniósł go pod Najwyższe uznanie.

W skutku tego, ukaz Najwyższy z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, nakazał zniesienie lub zamknięcie

крыть указанные Коммисiею Римско-Католическiе монастыри въ Царствѣ, передать въ завѣдыванiе Казны монастырскiя имѣнiя и устроить оставленные монастыри, на болѣе соотвѣтственныхъ основанiяхъ.

Указъ этотъ, а также изданныя въ развитiе онаго дополнительныя правила приведены были во всемъ Царствѣ въ исполненiе одновременно, то есть 16 (28) Ноября 1864 года.

Упразднено 71 мужской и 4 женскихъ, всего 75 монастырей, по причинѣ несостоянiя въ оныхъ на лицо опредѣленнаго правилами духовнаго Устава числа монаховъ или монахинь, и закрыто 39 мужской монастырей, за участiе въ мятежныхъ дѣйствiяхъ противъ Правительства; всего же упразднено и закрыто 110 мужскихъ и 4 женскихъ монастырей. Остальные монастыри распредѣлены на штатные и заштатные, именно признаны: штатными 25 мужскихъ и 10 женскихъ, и заштатными 20 мужскихъ и 7 женскихъ монастырей. Постановлено, что въ каждомъ штатномъ мужскомъ и женскомъ монастырѣ должно находиться 14 монашествующихъ лицъ, въ Паулинскомъ же монастырѣ въ Ченстоховѣ 24 монаха. Монахи и монахини упраздненныхъ или закрытыхъ монастырей, частью переведены въ оставленные монастыри, частью же первые, то есть монахи, пользуясь даннымъ имъ разрѣшенiемъ, въ числѣ 42 лицъ, выбыли безвозвратно за границу, на казенный счетъ, съ производствомъ имъ пособiя на путевыя издержки по 50 рублей и годоваго жалованья по 150 рублей;—послушникамъ же, не исполнившимъ монашескаго обѣта, предоставлено или оставаться въ монастырѣ, либо оставить оный, съ отпускомъ въ семъ послѣднемъ случаѣ, на первое обзаведенiе послѣ выхода изъ монастыря, единовременнаго пособiя каждому по 40 рублей и, сверхъ того, еще по 40 рублей на прiобрѣтенiе свѣтской одежды. Для оставшихся же въ монастырѣ или переведенныхъ въ другiе монастыри, на перевозку составляющихъ ихъ собственность вещей, выдавалось единовременное пособiе по 20 рублей.

wskazanych przez Kommissyę klasztorów Rzymsko-Katolickich w Królestwie, oddanie w zawiadywanie Skarbu majątków klasztornych i urządzenie pozostałych klasztorów na więcéj odpowiednich zasadach.

Ukaz ten oraz wydane w rozwinięciu onego dodatkowe przepisy, wprowadzono w wykonanie jednocześnie w całém Królestwie, to jest w dniu 16 (28) Listopada 1864 roku.

Zniesiono klasztorów męzkich 71, żeńskich 4, łącznie 75, z powodu nieznajdowania się w nich oznaczonéj przepisami kanonicznemi liczby osób stanu zakonnego, a zamknięto 39 klasztorów męzkich za branie udziału w działaniach buntowniczych przeciwko Rządowi; razem zniesiono i zamknięto 110 męzkich i 4 żeńskich klasztorów. Pozostałe klasztory podzielono na etatowe i nieetatowe, w szczególności zaś uznano za etatowe: 25 męzkich i 10 żeńskich, a za nieetatowe 20 męzkich i 7 żeńskich. Oznaczono, iż w każdym klasztorze męzkim i żeńskim etatowym ma się znajdować po 14 osób zakonnych, a w klasztorze Paulinów w Częstochowie 24 zakonników. Ze zniesionych lub zamkniętych klasztorów, zakonników i zakonnice częścią przeniesiono do pozostałych klasztorów, częścią zaś pierwsi czyli zakonnicy, korzystając z udzielonego zezwolenia, wyjechali, w liczbie 42, raz na zawsze kosztem Rządu za granicę, po otrzymaniu wsparcia na wydatki w drodze po rs. 50, i rocznéj pensyi po rs. 150; nowicyuszom, którzy nie wykonali ślubów zakonnych dozwolono, albo pozostać nadal w zakonie lub go opuścić, z zapewnieniem tym ostatnim, na pierwsze potrzeby, po wyjściu z klasztoru, wsparcia pieniężnego na raz jeden po rs. 40, i dodatkowo po rs. 40 na kupno ubrania cywilnego. Dla pozostałych zaś zakonników w zakonie lub przeniesionych do innych klasztorów, na przewiezienie rzeczy, własnością ich będących, dawano jednorazowe wsparcie po rs. 20.

Для непрерыванія богослуженія въ костелахъ, находящихся при упраздненныхъ и закрытыхъ монастыряхъ, впредь до назначенія къ онымъ свѣтскихъ ксендзовъ, оставлено при нихъ временно 134 монаха въ качествѣ викарьевъ и назначено каждому изъ нихъ на содержаніе по 150 рублей въ годъ, и, сверхъ того, по 105 рублей для 104 органистовъ, состоящихъ при сказанныхъ костелахъ.

По случаю смерти, выѣзда за границу, назначенія въ капеляны или къ отправленію службы по приходамъ, а также по причинѣ выбытія изъ монастырей тѣхъ лицъ, которыми еще не были исполнены монашескіе обѣты, — общее число монашествующихъ лицъ, въ вышепоказанныхъ штатныхъ и заштатныхъ монастыряхъ, послѣ 16 (28) Ноября 1864 года было слѣдующее:

въ штатныхъ монастыряхъ:		
мужскихъ		734
женскихъ	196	
въ заштатныхъ монастыряхъ:		
мужскихъ		238
женскихъ	137	
	333	1,072
итого . .	1,405.	

На содержаніе штатныхъ монастырей ассигнуется ежегодно, на каждый изъ нихъ, по 1,750 рублей, кромѣ Ченстоховскаго монастыря, для котораго отпускается по 3,000 рублей въ годъ.

На содержаніе же монаховъ и монахинь въ заштатныхъ монастыряхъ, назначено по 40 рублей на каждое лицо, въ годъ.

Содержаніе находящихся въ монастыряхъ въ вышеопредѣленномъ размѣрѣ монашествующихъ лицъ, составляло въ годъ:

Aby nie przerywać odprawiania nabożeństw w kościołach, będących przy klasztorach zniesionych i zamkniętych, do czasu przeznaczenia do nich księży świeckich, pozostawiono w nich czasowo 134 zakonników, w charakterze wikaryuszów, i wyznaczono dla każdego z nich na utrzymanie po rs. 150 rocznie, a po rs. 105 dla 104 organistów przy rzeczonych kościołach.

Z powodu śmierci, wyjazdu za granicę, przeznaczenia na kapelanów lub do posług parafialnych, a wreszcie z powodu wystąpienia z klasztorów tych osób, które jeszcze nie wykonały ślubów zakonnych, w ogóle liczba osób zakonnych w wymienionych wyżéj klasztorach etatowych i nieetatowych pozostałych, była po dniu 16 (28) Listopada 1864 roku następująca:

w klasztorach etatowych:		
mężkich		734
żeńskich	196	
w klasztorach nieetatowych:		
mężkich		238
żeńskich	137	
	333	1,072
razem osób . .	1,405.	

Na utrzymanie klasztorów etatowych assygnuje się rocznie po rs. 1,750 dla każdego z nich, oprócz klasztoru w Częstochowie, który otrzymuje rocznie rs. 3,000.

Na utrzymanie zaś w nieetatowych klasztorach zakonników lub zakonnic, przeznaczono rocznie dla każdéj osoby zakonnéj po rs. 40.

W powyższym stosunku utrzymanie znajdującéj się w klasztorach liczby osób zakonnych wyżéj wyszczególnionych, wynosiło rocznie kosztów:

въ штатныхъ монастыряхъ:		
мужскихъ		59,633 р. 93 к.
женскихъ	18,893 р. 91 к.	
въ заштатныхъ монастыряхъ:		
мужскихъ		9,519 р. 78 к.
женскихъ	5,479 р. 95 к.	
	24,373 р. 86 к.	69,153 р. 71 к.
итого . . .	93,530 руб. 37 коп.	

Сверхъ того, доходъ называемый: „jura stolae" предоставленъ полностью въ пользу каждаго штатнаго и заштатнаго мужскаго монастыря, именно на расходы по отправленію богослуженія, а также на поддержку костеловъ и находящихся при оныхъ монастырскихъ зданій.

Существованіе въ Царствѣ основаннаго частными лицами Общества Сестеръ Св. Феликса, обнаружено Правительствомъ, въ первый разъ, въ 1856 году. Такъ какъ, при введеніи въ исполненіе Высочайшаго повелѣнія о преобразованіи монастырей въ Царствѣ Польскомъ, дознано, что Общество Фелиціянокъ, къ назначенному Правительствомъ сроку, то есть къ 9 (21) Іюля 1859 года, не представило своего Устава и не предъявило постоянныхъ средствъ содержанія, и какъ оно, притомъ, вопреки точному смыслу Высочайшихъ повелѣній 15 (27) Мая 1841, и 3 (15) Февраля и 8 (20) Ноября 1858 года существовало противузаконно, то Намѣстникъ въ Царствѣ, на основаніи Высочайше предоставленной ему власти, 4 (16) Декабря 1864 года постановилъ: Общество Фелиціянокъ, какъ неутвержденное Правительствомъ, упразднить.

Постановленіе это было немедленно приведено въ исполненіе, въ слѣдствіе котораго 20 Фелиціянокъ 1-го хора, то есть такихъ, коими исполненъ уже былъ монашескій обѣтъ, помѣщены въ женскомъ монастырѣ Бернардынокъ въ городѣ Ловичѣ, съ назначеніемъ для каждой изъ нихъ на содержаніе

w klasztorach etatowych:		
męzkich		rs. 59,633 k. 93
żeńskich . . .	rs. 18,893 k. 91,	
w klasztorach nieetatowych:		
męzkich		rs. 9,519 k. 78,
żeńskich . . .	rs. 5,479 k. 95,	
	rs. 24,373 k. 86,	rs. 69,153 k. 71,

razem . . rs. 93,530 k. 37.

Nadto dochód zwany *jura stolae* przeznaczono w całości na korzyść każdego klasztoru męzkiego etatowego i nieetatowego, a mianowicie na wydatki przy odprawianiu nabożeństw, oraz na podtrzymanie kościołów i gmachów klasztornych przy nich.

Istnienie w Królestwie Stowarzyszenia Siostr Św. Felixa, zawiązanego przez osoby prywatne, wykrytém zostało przez Rząd po raz pierwszy w roku 1856. Skoro więc przy wprowadzeniu w wykonanie Najwyższego rozkazu o reformie klasztorów w Królestwie, upewniono się: że stowarzyszenie Felicyanek w terminie przez Rząd naznaczonym, czyli dnia 9 (21) Lipca 1859 roku, nie przedstawiło swéj ustawy, i nie wykazało stałych środków swojego utrzymania, a nadto, że ono wbrew wyraźnemu brzmieniu Najwyższych rozkazów z dnia 15 (27) Maja 1841 roku i z dnia 3 (15) Lutego oraz 8 (20) Listopada 1858 roku istniało nielegalnie, przeto Namiestnik Królestwa, na zasadzie Najwyżéj nadanéj mu władzy, dnia 4 (16) Grudnia 1864 roku postanowił Stowarzyszenie Felicyanek, jako niezatwierdzone, znieść.

Postanowienie to niezwłocznie wprowadzono w wykonanie, w skutku czego 20 Felicyanek 1-go chóru, to jest tych, które wykonały już śluby zakonne, pomieszczono w klasztorze PP. Bernardynek w Łowiczu, z przeznaczeniem dla każdéj z nich na roczne utrzymanie po rs. 40, a pozostałe Felicyanki w liczbie 185,

по 40 рублей въ годъ, остальныя же 185 Фелиціянокъ, согласно ихъ желанію, возвращены къ свѣтскому званію, именно: 16 отправились за границу, съ полученіемъ единовременнаго пособія, по 150 рублей каждая, 7 возвратились къ роднымъ въ Имперію, остальныя же 162 остались на жительствѣ въ г. Варшавѣ. Послѣднихъ двухъ категорій 169 Фелиціянокъ получили единовременное пособіе отъ 30 до 75 рублей.

Роспись 1865 года была исполнена слѣдующимъ образомъ:

поступило по бюджету, сверхъ бюджета и въ счетъ недоимокъ	24,117,175 р. 82½ к.
издержано по бюджету, сверхъ бюджета и на расходы прошлыхъ лѣтъ	23,365,304 „ 26¼ „
затѣмъ поступило болѣе противъ издержанныхъ	751,871 р. 56¼ к.
слѣдовательно не только не требовалось почерпать изъ казеннаго запаснаго капитала, помѣщеннаго по росписи, въ видѣ пособія отъ Казны, въ количествѣ 870,315 р. 28 к., но, напротивъ того, оставшійся въ концѣ 1864 года запасъ, со включеніемъ въ оный 6 р., поступившихъ послѣ закрытія книгъ 1864 года, ...	4,678,843 „ 51¼ „
увеличился до	5,430,715 р. 7½ к.,

именно было: наличными деньгами 1,616,221 р. 99¾ к., документами по авансамъ 3,438,869 р. 14¾ (*), и казенными про-

(*) Въ этой суммѣ заключались 1,638,371 р. 53¼ к. отнесенные на счетъ Казны Имперіи и подлежавшіе возврату наличными деньгами. Остальную часть составляли авансы, кои, по окончательномъ заключеніи счетовъ оными, зачислены въ дѣйствительный расходъ.

zgodnie z ich życzeniem, powróciły do życia świeckiego, mianowicie: 16 wyjechało za granicę, po otrzymaniu jednorazowego wsparcia każda po rs. 150, — 7 wróciło do Cesarstwa do rodzin swoich, — 162 pozostało na mieszkaniu w Warszawie. Z dwóch ostatnich kategoryj, 169 Felicyanek otrzymały jednorazowe wsparcie od rs. 30 do 75.

Budżet roku 1865 spełniono jak następuje:

Wpłynęło na budżet, nad budżet i na zaległość	rs.	24,117,175 k. 82½.
Wypłacono na budżet, nad budżet i na wydatki lat upłynionych	„	23,365,304 „ 26¼.
wpłynęło więcéj niż wypłacono	rs.	751,871 k. 56¼.
nietylko więc nie było potrzeby czerpnięcia z zapasu Skarbowego żadnéj części summy rubli srebrem 870,315 kop. 28, położonéj w budżecie tytułem zasiłku ze Skarbu, ale owszem zapas z końcem roku 1864 pozostały, z dodaniem kwoty rs. 6, która weszła po zamknięciu ksiąg 1864 roku,	„	4,678,843 „ 51¼.
zwiększył się do summy .	rs.	5,430,715 k. 7½.

a mianowicie: w gotowiźnie rs. 1,616,221 kop. 99¾, w dowodach z poczynionych zaliczeń rs. 3,438,869 kop. 14¾ (*), i w bi-

(*) W summie téj mieściła się summa rs. 1,638,371 kop. 53¼, zaliczona na rachunek Skarbu Cesarstwa i przypadająca do zwrotu w gotowiźnie. Resztę stanowiły wydatki, które po ostateczném ich uregulowaniu weszły do istotnego rozchodu

центными билетами II-ой и III-ей серій, съ исчисленными по конецъ Декабря 1865 года процентами, 375,623 руб. 93 коп.

Сверхбюджетные доходы были: сбора на содержаніе боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ 158,626 руб. 79 коп.; увеличенныя прибыли Польскаго Банка 73,852 руб. 91½ коп.; поступившіе на счетъ этого же Банка взносы 381,755 руб. 23½ коп.; излишекъ дохода, противъ смѣтнаго предположенія, по дорожному и сплавному сбору 87,107 руб. 33½ коп.; въ счетъ суммъ, похищенныхъ въ 1863 году изъ Главнаго Казначейства Царства Польскаго, 36,222 руб. 73½ коп.; заработанные Варшавскимъ Монетнымъ Дворомъ по отчеканкѣ мелкой монеты 159,687 р. 73½ к.; проценты по принадлежавшимъ Казнѣ кредитнымъ бумагамъ 237,623 руб. 9 коп.; за вышедшія по тиражу облигаціи, по займу въ 6,300,000 руб., за полученіемъ причитающихся по коимъ денегъ никто не явился, 24,724 руб. 30 коп.; за проданные разные предметы, оставшіеся отъ постройки постояннаго въ городѣ Варшавѣ моста, 24,014 р. 60 к.; перечисленные изъ находящихся въ депозитѣ контрибуціонныхъ суммъ, въ суммы смѣтныя, на пополненіе разныхъ расходовъ, произведенныхъ Военному вѣдомству, со времени объявленія Царства Польскаго на военномъ положеніи по конецъ 1864 г., 242,153 р. 4½ к., и прочіе менѣе значительные доходы.

Противъ смѣтнаго предположенія 1865 года, доходы увеличились преимущественно по слѣдующимъ статьямъ: по консумціонному сбору отъ убоя скота и съ питей по городамъ 567,000 руб.; по шинковому съ Евреевъ сбору 23,000 руб.; по акцизному сбору съ винокуренныхъ заводовъ 508,000 руб.; по сбору за пропинаціонные патенты 11,000 руб.; по гербовому сбору 149,000 руб.; отъ продажи соли 83,000 руб.; по акцизу съ табаку 157,000 руб. (*); по акцизу за выдѣлку сахара 11,000 руб.; отъ лотереи 52,000 руб.; по сбору съ предме-

(*) Въ суммѣ этой не заключается увеличенія чистаго дохода Казны. Она составляетъ излишекъ дохода, изъ котораго, согласно контракту, ¼ часть причиталась Казнѣ, а ¾ частей въ пользу гарантировавшаго доходъ Администратора.

letach Skarbowych procentowych II i III-éj seryi z procentem, po koniec Grudnia 1865 roku policzonym, rs. 375,623 kop. 93.

Wpływy nadbudżetowe były: ze składek na utrzymanie dróg bocznych bitych rs. 158,626 kop. 79; z powiększonych zysków Banku Polskiego rs. 73,852 kop. 91½; z funduszów pobranych na rachunek tegoż Banku rs. 381,755 kop. 23½; z przewyżki dochodu osiągniętego nad zamierzenie etatowe opłat od dróg i spławów rs. 87,107 kop. 33½; na rzecz pieniędzy skradzionych w roku 1863 z kassy Głównéj Królestwa rs. 36,222 kop. 73½; z zarobku Mennicy Warszawskiéj, na wybiciu bilonu otrzymanego, rs. 159,687 kop. 73½; z procentów od papierów publicznych, własnością Skarbu będących, rs. 237,623 kop. 9; za wylosowane obligacye udziałowe, z pożyczki rs. 6,300,000 pochodzące, za które po odbiór gotowizny nikt się nie zgłosił, rs. 24,724 kop. 30; za sprzedane różne przedmioty pozostałe od budowy mostu stałego pod Warszawą rs. 24,014 kop. 60; przelew z funduszu kontrybucyjnego, w depozycie będącego, do funduszów budżetowych na pokrycie różnych wydatków, poczynionych Władzom wojskowym od czasu zaprowadzenia stanu wojennego w Królestwie aż do końca roku 1864-go, rs. 242,153 kop. 4½, i inne pomniejsze.

Zamierzenie budżetowe 1865 roku zwiększyło się głównie z następujących źródeł: z opłaty konsumcyjnéj od mięsa i trunków po miastach rs. 567,000; z szynkowego od starozakonnych rubli srebrem 23,000; z opłaty od wyrobu wódki w gorzelniach rubli srebrem 508,000; z opłaty od patentów propinacyjnych rs. 11,000; z opłat stemplowych rs. 149,000; ze sprzedaży soli rs. 83,000; z tytuniu i tabaki rs. 157,000 (*); z opłaty od wyrobu cukru rs. 11,000; z loteryi rs. 52,000; z opłat od przedmiotów przebywających granicę Królestwa rs. 86,000; z różnych opłat na

(*) Summa ta nie wyobraża zwiększenia czystego dochodu dla Skarbu; odnosi się ona do przewyżki dochodu, z któréj podług kontraktu ¼ część przypadała dla Skarbu, a ¾ dla Administratora poręczającego.

товъ провозимыхъ черезъ границу Царства 86,000 руб.; по разнымъ сборамъ на боковыя дороги 142,000 руб.; и по случайнымъ доходамъ 1,015,000 руб. сер.

Главнѣйшіе сверхбюджетные расходы были: на уплату долговъ временъ Герцогства Варшавскаго 110,005 р. 73¾ к.; на пенсіи заслуженнымъ гражданскимъ чиновникамъ 61,366 р. 87¾ к.; на выдачу остальной суммы, причитающейся за пріобрѣтенное имѣніе Билгорай, 100,004 руб. 86 к.; на уплату Польскому Банку остальной суммы, слѣдующей за исправленіе и содержаніе Августовскаго канала, 147,003 руб. 9¼ к.; на производство дальнѣйшихъ издержекъ, по сооруженію постояннаго моста на рѣкѣ Вислѣ, у города Варшавы, 63,517 р. 90 к.; на покупку домовъ отъ наслѣдниковъ Скварцова для помѣщенія Военныхъ Управленій 487,000 р., которые должны быть возвращены въ Казну городомъ Варшавою въ продолженіе 40 лѣтъ; на содержаніе пограничной корчемной стражи, для отклоненія тайнаго водворенія вина въ предѣлы Царства Польскаго, 24,742 руб. 66½ к.; въ возвратъ суммъ, взысканныхъ въ пользу Польскаго Банка, 382,035 р. 23½ к.; на расходы по устройству податей 47,052 р. 95 к. (*); на непредвидѣнныя издержки, изъ 500,000 р., ассигнованныхъ въ добавокъ къ суммѣ, назначенной въ распоряженіе Совѣта Управленія, 412,067 руб. 86½ коп.; на усиленіе акцизнаго надзора за винокуренными заводами 72,701 руб. 61¼ к.; на устройство боковыхъ (второразрядныхъ) шоссейныхъ дорогъ, на счетъ платежей, вносимыхъ жителями на этотъ предметъ, 153,439 р. 27¼ к.; въ возвратъ перебранныхъ доходовъ 84,094 р. 26 к., и прочіе болѣе менѣе значительные расходы.

Въ представленномъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства отчетѣ за 1865 годъ, кромѣ вышепока-

---

(*) Для устройства податей учреждена была особая Коммисія подъ предсѣдательствомъ Главнаго Директора Финансовъ, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника Кошелева.

drogi boczne rs. 142,000; i z dochodów przypadkowych rubli srebrem 1,015,000.

Wydatki główniejsze nadbudżetowe były: na spłacenie długów z epoki Księstwa Warszawskiego rs. 110,005 kop. 73¾; na pensye wysłużone cywilne rs. 61,366 kop. 87¾; reszta należności za nabyte dobra Biłgoraj rs. 100,004 kop. 86; Bankowi Polskiemu reszta należności za naprawę i utrzymanie kanału Augustowskiego rs. 147,003 kop. 9¼; dalszy wydatek na budowę mostu stałego na rzece Wiśle pod Warszawą rs. 63,517 kop. 90; na kupno domów od sukcessorów Skwarcowa, na użytek Władzy wojskowéj, wydatek zwrócić się mający Skarbowi w ciągu lat 40 przez miasto Warszawę, rs. 487,000; na utrzymanie straży wódczanéj granicznéj, dla przeszkodzenia przemycania wódki do Królestwa, rs. 24,742 kop. 66½; pobrane na rzecz Banku Polskiego i temuż oddane rs. 382,035 kop. 23½; na koszta regulacyi podatków rs. 47,052 kop. 95 (*); na wydatki nieprzewidziane, z podwyższonego o rs. 500,000 funduszu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, rs. 412,067 kop. 86½; na wzmocnienie służby gorzelanéj rs. 72,701 kop. 61¼; na budowę dróg bocznych bitych, ze składek na ten cel przez mieszkańców wnoszonych, rubli srebrem 153,439 kop. 27¼; na zwrot nadebranych dochodów rs. 84,094 kop. 26, i inne większe i mniejsze.

W sprawozdaniu Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu za rok 1865 złożoném, oprócz rezultatów budżetowych wyżéj

(*) Do regulacyi podatków ustanowioną była osobna Kommissya pod prezydencyą Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu Rzeczywistego Radcy Stanu Koszelewa.

занныхъ бюджетныхъ результатовъ, помѣщено еще описаніе общаго состоянія актива и пассива Царства, именно:

Активъ:

1. Остатокъ наличной суммы въ концѣ 1865 года, какъ упомянуто выше, .	5,430,715 р. 72 к.
2. Казенные капиталы, показанные въ числѣ депозитовъ, какъ-то:	
a) закладными листами, полученными въ ссуду подъ залогъ имѣній казенныхъ и состоящихъ въ завѣдываніи Казны, а также закладными листами, купленными въ 186⁰/₂ годахъ, на счетъ казеннаго запаснаго фонда .	1,852,530 „ — „
b) закладными листами, поступившими на пополненіе выданныхъ Казною ссудъ подъ залогъ имѣній, и назначенными на дальнѣйшее производство такихъ же ссудъ	612,735 „ — „
c) закладными листами, поступившими въ Казну, послѣ упраздненныхъ монастырей	35,415 „ — „
d) четырехпроцентными казенными билетами	2,866,200 „ — „
e) Галиційскими ликвидаціонными листами	5,580 „ — „
Всего казенные капиталы наличными деньгами, документами и процентными бумагами составляли . .	10,803,175 р. 7½ к.
3. Недоимки, оставшіяся ко взысканію въ исходѣ 1865 года, ...	8,378,631 „ 92¾ „
4. Капиталы и разныя причитающіяся Казнѣ скапитализированныя суммы, частью собственно казенные, частью	

wymienionych, zamieszczono jeszcze ogólny stan activów i passivów Królestwa, a mianowicie:

Activa:

1. Remanent z końcem roku 1865 pozostały, jak wyżéj	rs.	5,430,715 k. 72.
2. Kapitały Skarbowe, w oddziale depozytów wykazane, jako to:		
a) w Listach Zastawnych otrzymanych z zaciągniętych pożyczek na dobra rządowe i na dobra pod zarządem Skarbu zostające, a także w Listach Zastawnych zakupionych w latach $186^0/_2$ z zapasu skarbowego	„	1,852,530 „ —
b) w Listach Zastawnych, pochodzących ze spłacenia pożyczek ze Skarbu na dobra ziemskie udzielonych, i na dalsze tego rodzaju pożyczki przeznaczonych . . .	„	612,735 „ —
c) w Listach Zastawnych przeszłych na Skarb po zwiniętych klasztorach	„	35,415 „ —
d) w Obligach Skarbowych czteroprocentowych	„	2,866,200 „ —
e) w Obligach indemnizacyjnych galicyjskich	„	5,580 „ —
Ogół funduszów Skarbowych w gotowiźnie, dowodach i papierach procentowych, wynosił . .	rs.	10,803,175 k. $7^1/_2$.
3. Zaległość pozostającą do pobrania z końcem roku 1865	„	8,378,631 „ $92^3/_4$.
4. Kapitały i różne należności Skarbowe skapitalizowane, jużto wła-		

же поступившие въ вѣдѣніе Казны, именно:

a) основной капиталъ Польскаго Банка	8,000,000 р. — к.
b) капиталы, выданные Казною въ ссуду и обезпеченные ипотекою недвижимыхъ имѣній	1,787,502 „ 47½ „
c) причитающіеся за поіезуитскія имѣнія	552,851 „ 34¾ „
d) такъ называемые каноны	1,302,748 „ 35 „
e) цѣнность вѣчныхъ арендъ, чиншей и проч.	3,569,926 „ 65 „
f) капиталы подуховные:	
1) обезпеченные ипотекою недвижимыхъ имуществъ	1,478,708 „ 49¾ „
2) находящіеся въ Польскомъ Банкѣ	1,654,478 „ 58½ „
вообще активъ составлялъ . .	37,528,022 р. 90¾ к.

Пассивъ:

1. Значащаяся по табели долговъ сумма . . .	43,727,726 р. 65 к.
2. Непогашенные долги временъ Герцогства Варшавскаго, удостовѣренные ликвидаціонными документами . . .	485,971 „ 70¼ „
3. Причитающіеся жителямъ Царства, за по-	

ściwie Skarbowe, już to pod zarząd Skarbu oddane, jako to:

a) kapitał zakładowy Banku Polskiego	rs.	8,000,000 k. —
b) kapitały wypożyczone od Skarbu, zabezpieczone hypotecznie na nieruchomościach	„	1,787,502 „ 47½.
c) należności za dobra po-jezuickie	„	552,851 „ 34¾.
d) tak zwane kanony	„	1,302,748 „ 35.
e) wartość dzierżaw wieczystych, czynszów i t. d.	„	3,569,926 „ 65.
f) kapitały po-duchowne:		
1) zabezpieczone hypotecznie na nieruchomościach	„	1,478,708 „ 49¾.
2) w Banku Polskim będące .	„	1,654,478 „ 58½.
W ogóle activa wynosiły	rs.	37,528,022 k. 90¾.

Passiva:

1. Objęte tabellą długów summę	rs.	43,727,726 k. 65.
2. Długi z epoki Księstwa Warszawskiego, dowodami Likwidacyjnemi stwierdzone, a jeszcze nie spłacone . . .	„	485,971 „ 70¼.
3. Należność mieszkańcom Królestwa za		

ставленные продукты:	
a) въ 1815 году, для возвращавшихся изъ Франціи Русскихъ войскъ .	228,497 р. 49½ к.
b) въ 1831 году, для тѣхъ же войскъ . . .	83,338 „ 96¼ „
4. Остальная сумма, причитающаяся Польскому Банку, за уступленный имъ, въ пользу Военнаго вѣдомства, амбаръ для склада хлѣба у Новогеоргіевской крѣпости . . .	549,465 „ 37½ „
5. Въ возвратъ принадлежащихъ Институтамъ капиталовъ, уплаченныхъ закладными листами, по коимъ производятся Казною проценты, . . .	1,436,115 „ 25 „

	produkta dostarczone:		
a)	w roku 1815 dla wojsk Cesarsko-Ruskich, powracających z Francyi .	rs.	228,497 k. 49½.
b)	w roku 1831 dla tychże wojsk . .	„	83,338 „ 96¼.
4.	Resztę należności Bankowi Polskiemu za odstąpiony przezeń na użytek Władzy wojskowéj magazyn zbożowy pod twierdzą Nowogieorgiewskiem, od Skarbu Królestwa do zaspokojenia przypadającą	„	549,465 „ 37½.
5.	Zwrot kapitałów Instytutowych, Listami Zastawnemi spłaconych, od których Skarb opłaca procenta . . .	„	1,436,115 „ 25.

вообще пассивъ простирался до . . . . 51,051,959 р. 67¼ к.

По сравненіи актива съ пассивомъ, оказался излишекъ пассива противъ актива на . . . . 13,523,936 р. 76½ к.

По завѣдыванію Казны въ 1865 году пропинаціонными доходами на земляхъ, перешедшихъ во владѣніе крестьянъ, въ имѣніяхъ: частныхъ, институтскихъ и маіоратныхъ, оказался слѣдующій результатъ.

Порядокъ взиманія этого дохода, по числу дымовъ и по установленному тарифу, непосредственно отъ тѣхъ владѣльцевъ имѣній, кои пожелаютъ оставить сказанный доходъ за собою, или посредствомъ отдачи онаго въ аренду въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ владѣльцы имѣній откажутся отъ принятія на себя помянутаго обязательства, — былъ оставленъ безъ измѣненія еще на одинъ годъ, начиная съ 19 Іюня (1 Іюля) 1865 года.

Доходъ этотъ подлежалъ ко взиманію съ 6,056 имѣній, въ коихъ числилось: деревень и осѣдлыхъ мѣстъ 18,053 и крестьянскихъ усадебъ 282,946. Исчисленный изъ сего источника доходъ составлялъ на 186⁴⁄₅ годъ 650,201 р. 59 к., и на 186⁵⁄₆ годъ 640,691 р. 54½ к. Изъ сей послѣдней суммы, владѣльцы имѣній обязались внести 622,782 р. 24 к., оставалось затѣмъ для отдачи въ арендное содержаніе съ публичнаго торга дохода на 17,909 р. 30½ к.; отдано въ аренду дохода на 3,035 р. 88 к., остальной же доходъ не могъ быть обезпеченъ и даже невозможно было ожидать поступленія всей опредѣленной суммы, такъ какъ она причиталась, бóльшею частью, съ такихъ мѣстностей, въ которыхъ вовсе не существовали кабаки и жители не изъявляли желанія открывать оныхъ, а также съ такихъ мѣстностей, въ коихъ завелась трезвость или совершенное воздержаніе отъ употребленія горячихъ напитковъ до такой степени, что, во многихъ мѣстахъ, существовавшіе до того времени кабаки были закрыты.

W ogóle passiva wynosiły . . . . rs. 51,051,959 k. 67¼.

Z porównania activów i passivów okazała się przewyżka passivów nad activami . . . . rs. 13,523,936 k. 76¾.

Rezultat z zarządu w roku 1865 przez Skarb dochodami propinacyjnemi z gruntów przeszłych na własność włościan w dobrach prywatnych, instytutowych i majoratskich, okazał się następujący.

Sposób pobierania tego dochodu podług ilości dymów i przepisanéj taryffy, wprost od właścicieli dóbr, którzy zadeklarują się dochód ten przy sobie pozostawić, a wydzierżawienia tam tylko gdzie właściciele tego zobowiązania nie przyjmą, utrzymany został jeszcze na rok jeden od dnia 19 Czerwca (1 Lipca) 1865 roku.

Dóbr w których dochód ten zajęto było 6,056, a w nich wsi i osiedleń 18,053, osad zaś włościańskich 282,946. Dochód z tego źródła obliczony wynosił na rok 186⁴/₅ rs. 650,201 kop. 59, a na rok 186⁵/₆ rs. 640,691 kop. 54½. Z téj ostatniéj summy właściciele zobowiązali się płacić rs. 622,782 kop. 24, pozostało do wydzierżawienia przez licytacye rs. 17,909 kop. 30½; wydzierżawiono rs. 3,035 kop. 88, reszta zaś nie mogła być zabezpieczoną, a nawet niemożna było spodziewać się, iżby cała ustanowiona należność osiągniętą była, ponieważ odnosiła się po największéj części do tych miejscowości, gdzie wcale nie istniały domy szynkowe, i mieszkańcy nie byli skłonni do otworzenia szynków, oraz gdzie znalazła się zaprowadzoną wstrzemięźliwość lub zupełne powściągnięcie się od użycia trunków, tak dalece, iż w wielu miejscach istniejące dawniej szynki poznoszono.

Какъ объяснено выше, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, доходы со всѣхъ движимыхъ и недвижимыхъ имуществъ, оставшихся послѣ упраздненныхъ или закрытыхъ монастырей Римско-Католическаго Духовенства, перешли въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Принадлежавшее 171 монастырю имущество было:

a) 162 дома, съ которыхъ получалось ежегодно дохода 70,238 руб. 37 коп.;

b) 14,472 2/3 десятины земли, съ коихъ поступало ежегоднаго дохода 42,571 руб. 49 коп.;

c) обезпеченные ипотеками капиталы 600,600 руб. 45 1/2 коп.;

d) капиталы сомнительные 426,578 руб. 23 коп.;

e) вносившіеся съ плацовыхъ по городамъ земель чинши 4,929 руб. 95 1/2 коп.

Сверхъ того, на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1864 года, принято въ вѣдѣніе Казны имущество 5-ти Греко-Уніатскихъ монастырей, въ составъ коего входили:

1) 5 домовъ, съ которыхъ получалось ежегоднаго дохода 419 руб.;

2) 752 1/2 десятины земли, съ коей поступало 1,257 руб. 41 1/2 коп. дохода въ годъ;

3) обезпеченные ипотеками капиталы въ количествѣ 5,391 руб. 90 коп.;

4) вносившіеся съ плацовыхъ земель по городамъ чинши 20 руб. 85 коп.

Наконецъ, согласно постановленію Учредительнаго Комитета отъ 17 (29) Іюля 1865 года, поступило въ Казну имущество свѣтскихъ ксендзовъ эмеритовъ въ Ловичѣ, состоявшее:

a) изъ 298 1/3 десятины земли;

b) изъ ипотечныхъ капиталовъ, на сумму 1,932 руб.

Już wyżej objaśniono, że na mocy NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, dochody ze wszystkich majątków ruchomych i nieruchomych po zniesionych lub zamkniętych klasztorach Rzymsko-Katolickiego duchowieństwa przeszły pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Majątki 171 klasztorów były następujące:

a) 162 domów, z dochodem rocznym rs. 70,238 kop. 37;

b) ziemi dziesiatyn 14,472²/₃, z dochodem rocznym rs. 42,571 kop. 49;

c) kapitały hypoteczne rs. 600,600 kop. 45½;

d) kapitały niepewne rs. 426,578 kop. 23;

e) czynsze opłacane z placów po miastach rs. 4,929 k. 95½.

Nadto na zasadzie decyzyi Namiestnika Królestwa z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) 1864 roku, zajęto pod zarząd Skarbu majątki 5 klasztorów Greko-Unickich, składające się:

1) z pięciu domów, z dochodem rocznym rs. 419;

2) z ziemi dziesiatyn 752½, z dochodem rocznym rubli srebrem 1,257 kop. 41½;

3) z kapitałów hypotecznych rs. 5,391 kop. 90;

4) z czynszów płaconych z placów po miastach rubli srebrem 20 kop. 85.

Oprócz tego z decyzyi Komitetu Urządzającego z dnia 17 (29) Lipca 1865 roku, zajęto majątek Księży emerytów świeckich w Łowiczu, składający się:

a) z ziemi dziesiatyn 298⅓;

b) z kapitałów hypotecznych sr. 1,932.

Общій доходъ со всѣхъ вышепоказанныхъ имуществъ составлялъ, по приблизительному исчисленію, съ обезпеченныхъ капиталовъ, 120,591 руб. 20 коп., — капитальная же стоимость всѣхъ имѣній, по умноженіи дохода съ оныхъ на 20, а также цѣнность обезпеченныхъ и сомнительныхъ капиталовъ, составляетъ 3,461,438 руб. 48½ коп.

Въ это число не входитъ доходъ съ помонастырскихъ лѣсовъ.

Хранившіеся въ Польскомъ Банкѣ помонастырскіе капиталы составляли 528,077 руб. 70½ коп., кромѣ данныхъ Казнѣ въ заемъ въ 1831 году и израсходованныхъ въ томъ же году 339,897 руб. 34 коп.

1866. Изготовленный Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства проектъ бюджета на 1866 годъ, составленъ былъ по иной противъ предшествовавшихъ росписей формѣ. Въ немъ не было соблюдавшагося съ давняго времени подраздѣленія на части: лит. А, заключавшую въ себѣ доходы и расходы Кассъ, состоящихъ подъ завѣдываніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, и лит. В, въ коей помѣщались доходы и расходы Кассъ, подъ особымъ завѣдываніемъ состоящихъ.

Главное подраздѣленіе доходовъ на: 1) окладные, 2) неокладные, 3) съ казенныхъ имѣній и лѣсовъ и 4) разные, — сохранено по прежнему въ сказанномъ проектѣ, съ тою лишь разницею, что заглавіе 3-го отдѣла замѣнено заглавіемъ: „доходы съ государственныхъ имуществъ и лѣсовъ, а равно съ заведеній и прочихъ казенныхъ статей и въ завѣдываніи Казны состоящихъ," и что къ этому отдѣлу отнесены нѣкоторыя бюджетныя статьи 1-го и 2-го отдѣловъ. Порядокъ этотъ соотвѣтствовалъ въ большинствѣ предположенію Генеральнаго Контролера Царства, Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Фундуклея, помѣщенному, по сему предмету, въ замѣчаніяхъ, изложенныхъ въ представленномъ имъ Его Императорскому Ве-

Ogólny dochód wyżéj wyszczególnionych majątków wynosił w przybliżeniu od kapitałów pewnych rs. 120,591 kop. 20, a kapitalna wartość wszystkich majątków z pomnożenia przez 20, oraz wartość kapitałów pewnych i niepewnych daje cyfrę rubli srebrem 3,461,438 kop. 48½.

W téj cyfrze nie mieści się dochód z lasów po-klasztornych.

Lokowane w Banku Polskim kapitały po-klasztorne wynosiły rs. 528,077 kop. 70½, prócz wypożyczonych Skarbowi w roku 1831, i w tymże roku zużytych rs. 339,897 kop. 34.

1866. Ułożony przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu projekt budżetu 1866 roku, odmienny był co do formy od poprzednich. Nie zatrzymał on zachowywanego od dawna podziału na część lit. A, obejmującą dochody i wydatki Kass, zostających pod zarządem Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, i na część lit. B, obejmującą dochody i wydatki Kass, zostających pod oddzielném zarządzeniem.

Główny podział dochodów, to jest: 1) stałe, 2) niestałe, 3) z dóbr i lasów rządowych, 4) rozmaite, pozostawiono w projekcie z tą wszakże różnicą, iż tytuł działu 3-go zmieniono na tytuł „dochody z dóbr i lasów, zakładów i innych własności rządowych i pod zarządem Skarbu będących," i że pod ten tytuł przeniesiono niektóre pozycye budżetowe z pod działów 1-go i 4-go. Postąpienie to załatwiło po największéj części wniosek Kontrollera Jeneralnego Królestwa, Rzeczywistego Tajnego Radcy Fundukleja, stawiony w tym przedmiocie przy uwagach co do

личеству всеподданнѣйшемъ рапортѣ о состояніи и оборотѣ суммъ Царства Польскаго за 1861 годъ.

По проекту росписи показано было: доходовъ 22,342,446 руб. $84^{3}/_{4}$ коп. и расходовъ 22,266,145 руб. $55^{1}/_{2}$ коп.

Въ сравненіи съ 1865 годомъ предполагалось менѣе: доходовъ на 972,707 руб. $61^{3}/_{4}$ коп. и расходовъ на 1,049,008 р. 91 коп., но уменьшеніе это было лишь численное, ибо въ сущности общая цифра предположенныхъ на 1866 годъ доходовъ и расходовъ увеличилась, именно: доходы на 1,257,000 руб. и расходы на 310,000 руб. сер.

Главнѣйшія предположенныя увеличенія и уменьшенія доходовъ и расходовъ на 1866 годъ, были слѣдующія.

I. Доходы.

а) Предположенные къ увеличенію: на 1,350,000 руб. винокуреннаго акциза, соотвѣтственно пріобрѣтенному опыту; на 400,000 руб. консумціоннаго сбора, согласно средней сложности дохода за $18^{59}/_{64}$ года по городу Варшавѣ, и принятому для арендныхъ контрактовъ доходу по прочимъ городамъ; на 80,000 руб. гербоваго сбора, сообразно полученному въ продолженіе нѣсколькихъ первыхъ мѣсяцевъ 1865 года доходу; на 35,760 р. лотерейнаго дохода, согласно планамъ предстоявшихъ къ розыгранію въ 1866 году двухъ лотерей; на 97,775 руб. дохода отъ помонастырскихъ капиталовъ, соотвѣтственно относившимся на этотъ доходъ расходамъ, показаннымъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*); на 15,000 руб. дохода съ лѣсовъ, по случаю ожидавшейся продажи бо́льшаго количества лѣснаго матеріала; на 223,080 руб. отъ внесенія въ первый разъ въ роспись процентовъ съ принадлежащихъ Казнѣ заемныхъ бумагъ (**); на 136,443 руб. $59^{1}/_{2}$ к.

(*) По помонастырскимъ имѣніямъ въ то время производилось описаніе, оцѣнка и приведеніе оныхъ въ устройство, поэтому не возможно было, даже приблизительно, опредѣлить размѣра ожидавшагося отъ нихъ дохода.

(**) Доходъ изъ этого источника прежде былъ показываемъ, по кассовымъ счетамъ, въ видѣ прибывающаго къ бюджетнымъ доходамъ.

stanu i obrotu funduszów Królestwa za rok 1861, w rapporcie jego, złożonym NAJJAŚNIEJSZEMU PANU, zamieszczonych.

Projekt budżetu obejmował dochodów rs. 22,342,446 k. 84$^3/_4$, wydatków rs. 22,266,145 kop. 55$^1/_2$.

W porównaniu z rokiem 1865-m zaproponowano mniéj: dochodów rs. 972,707 kop. 61$^3/_4$, wydatków mniéj rs. 1,049,008 kop. 91; ale zmniejszenie to było tylko rachunkowem, gdyż rzeczywiście zwiększyła się cyfra ogólna dochodów i wydatków na rok 1866 projektowanych, a mianowicie dochody zwiększyły się o rs. 1,257,000, wydatki o rs. 310,000.

Główniejsze zwiększenia i zmniejszenia zamierzeń w dochodach i wydatkach 1866 roku są następujące.

I. Dochody.

a) Zwiększone w zamierzeniu: rs. 1,350,000 z opłaty od wyrobu wódki, odpowiednio nabytemu doświadczeniu; rubli srebrem 400,000 z konsumcyi, odpowiednio dochodowi wziętemu z Warszawy, w przecięciu lat 18$^{59}/_{64}$, a w innych miastach wziętemu stosownie do kontraktów dzierżawnych; rs. 80,000 z opłat stemplowych, odpowiednio dochodowi otrzymanemu w kilku pierwszych miesiącach 1865 roku; rs. 35,760 z loteryi, stosownie do planów dwóch loteryj do rozegrania w roku 1866; rubli srebrem 97,775 z funduszów po uporządkowanych klasztorach, odpowiednio wydatkom do tego funduszu regulującym się, a przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych podanym (*); rs. 15,000 z lasów, z powodu spodziewanéj sprzedaży większéj ilości drzewa; rs. 223,080, z wprowadzonego po raz pierwszy do budżetu procentu od papierów pożyczkowych, własnością Skarbu będących (**); rs. 136,443 kop. 59$^1/_2$ w dochodach z górnictwa, a w szczególności: rs. 67,846 kop. 48,

(*) Majątki po-klasztorne spisywały się dopiero, porządkowały i oceniały, nie dało się więc nawet w przybliżeniu oznaczyć wysokości dochodu, jaki z nich mógł być otrzymanym.

(**) Dochód z tego źródła przechodził przedtem przez rachunki skarbowe, jako dochód do budżetu przybywający.

дохода по Горному вѣдомству, именно: на 67,846 руб. 48 коп. по случаю ожидавшагося увеличенія дохода отъ продажи желѣза и таковыхъ же издѣлій, и по причинѣ возвышенія цѣнъ на эти продукты, и на 68,597 руб. 11½ коп. по поводу увеличеннаго производства цинка и цинковой жести, и, сообразно имѣвшимся запасамъ, а также по случаю возвышенія торговыхъ цѣнъ на эти издѣлія (*); на 20,000 руб. прибылей Польскаго Банка, сообразно средней сложности дохода изъ сего источника за $18^{59}/_{64}$ годы; на 34,000 руб. отъ возвышеннаго, по указаніямъ опыта, съ 36,000 до 70,000 руб., предположеннаго вознагражденія изъ Казны Имперіи за доходъ отъ сбора съ слѣдующихъ черезъ границу предметовъ; на 16,460 руб. сбора съ учениковъ; на 52,465 руб. суммъ не казенныхъ, поступающихъ на покрытіе расходовъ, взамѣнъ производимыхъ Казною въ счетъ сихъ расходовъ заимообразныхъ выдачъ, именно: на 10,665 руб. суммъ Страховаго Управленія, на жалованье по 34 вновь учрежденнымъ должностямъ вторыхъ Контролеровъ въ Уѣздныхъ Казначействахъ, и на 41,800 руб. городскихъ суммъ на издержки по содержанію Жандармовъ (**); на 71,740 руб. 50 коп. отъ возвышенія, сообразно предусматривавшейся надобности, сбора на пересылку рекрутъ.

b) Предположенные къ уменьшенію: исключена вовсе изъ росписи, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 6 (18) Іюля 1865 года, № 14,594, сумма 2,199,378 руб. показывавшаяся по оной въ видѣ вознагражденія изъ Казны Имперіи, именно: 1,060,424 руб. за убыль въ доходѣ отъ продажи соли, по поводу пониженія ея цѣны, при упраздненіи въ началѣ 1851 года, таможенной линіи между Имперіею и Царствомъ,

---

(*) Обѣ эти цифры не составляютъ чистаго дохода по Горному вѣдомству, такъ какъ онѣ включены въ доходы, изъ коихъ производятся расходы на управленіе и производство горнаго промысла.

(**) Издержки на содержаніе Жандармовъ, составлявшія въ 1865 году 477,871 руб. 20 коп., были покрыты суммами: изъ Казны 386,071 руб. 20 коп. и г. Варшавы 91,800 руб.; но какъ изъ послѣднихъ показывалось до того времени по росписи 50,000 руб., то на 1866 годъ положено болѣе на 41,800 руб.

z powodu spodziewanego wyższego dochodu ze sprzedaży żelaza i wyrobów żelaznych, i z powodu podniesienia się cen tych produktów, i rs. 68,597 kop. 11½, z powodu powiększonéj produkcyi cynku i blachy cynkowej, a to stosownie do posiadanych zapasów, a także z powodu podniesienia się cen handlowych na te wyroby (*); rs. 20,000 z zysków Banku, odpowiednio wpływom z tego źródła wziętym z przecięcia lat $18^{59}/_{64}$; rs. 34,000 z powiększonego odpowiednio doświadczeniu z rs. 36,000 do rs. 70,000 zamierzenia indemnizacyi ze Skarbu Cesarstwa za dochód z opłaty od przedmiotów przebywających granicę; rs. 16,460 z opłat od uczniów; rs. 52,465 tytułem przelewu z funduszów nieskarbowych na pokrycie wydatków przez Skarb za te fundusze zastępowanych, a mianowicie: rs. 10,665 z funduszów ubezpieczeń, na płace dla 34 nowych posad drugich Kontrollerów przy Kassach powiatowych, i rs. 41,800 z funduszów miejskich na koszta utrzymania Żandarmów (**); rs. 71,740 kop. 50 z podwyższenia, odpowiednio do przewidywanéj potrzeby, składki na transport rekrutów.

b) Zmniejszone w zamierzeniu: wypuszczona zupełnie z budżetu, stosownie do decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 6 (18) Lipca 1865 roku Nr. 14,594, summa rs. 2,199,378, mieszcząca się tytułem indemnizacyi ze Skarbu Cesarstwa, a mianowicie: rs. 1,060,424 za ubytek w dochodzie ze sprzedaży soli, z powodu zniżenia jéj ceny przy zniesieniu z początkiem roku 1851 linii celnéj między Cesarstwem i Królestwem, i rs. 1,138,954 ozna-

(*) Obiedwie powyższe summy nie są czystym dochodem z górnictwa, gdyż wchodzą do dochodów, posługiwać mających na koszta zarządu i produkcyi.

(**) Koszt utrzymania Żandarmów w roku 1865 rs. 477,871 kop. 20 zaspakajany był: ze Skarbu rs. 386,071 kop. 20, z funduszów miasta Warszawy rs. 91,800, a że z tych ostatnich mieściło się dotąd na budżecie rs. 50,000, przeto na rok 1866 położono więcéj o rs. 41,800.

и 1,138,954 руб. назначавшіеся къ производству Казнѣ Царства изъ Казны Имперіи, и поступавшіе взаимно въ оную по счетамъ, за пошлины и акцизъ съ соли (*); не внесены въ роспись 154,000 руб. показанные единожды по росписи 1865 года, причитавшимися отъ Горнаго вѣдомства, за отпущенныя оному изъ казенныхъ лѣсовъ въ 1863 и 1864 годахъ дрова; уменьшено на 124,400 руб. 97½ коп. валоваго дохода Почтоваго вѣдомства, именно: на 124,326 руб. 36 коп., изображающіе чистый почтовый доходъ, которые, согласно существовавшей до того формѣ составленія росписи показываемы были по оной вдвойнѣ, то есть подъ лит. А и подъ лит. В, а также на 74 руб. 61½ коп., исключенные изъ росписи, по той причинѣ, что административные штрафы подлежали внесенію въ Казну гербовою бумагою; на 37,043 руб. 19½ коп. по поводу сокращенія чистаго почтоваго дохода съ 161,369 руб. 55 коп. до 124,326 руб. 36 коп., и устранены изъ росписи 870,315 руб. 28 коп., внесенные въ таковую же 1865 года, въ видѣ пособія изъ казеннаго запаснаго капитала, на покрытіе расходовъ.

II. Расходы.

а) Предположенные къ увеличенію: на 11,400 руб. на Канцелярію Комитета по дѣламъ Царства Польскаго; на 65,980 руб. новый расходъ на состоящую при Учредительномъ Комитетѣ Юридическую Коммисію; на 69,035 руб. 94 коп. на народное просвѣщеніе, учебныя заведенія и на общія надобности учебнаго вѣдомства; на 45,000 руб. на содержаніе 25-ти штатныхъ мужскихъ монастырей; на 17,500 руб. на содержаніе 10-ти штатныхъ женскихъ монастырей; на 97,775 руб. на расходы по упраздненію и закрытію монастырей; на 25,000 руб. на сооруженіе Православныхъ церквей; на 50,000 руб. на постройку и починку Греко-Уніатскихъ Церквей (**); на 61,000 р. на

(*) Убыль дохода на 1,060,424 руб. была дѣйствительна, убыль же въ 1,138,954 руб. покрывалась устраненіемъ изъ расходовъ соотвѣтственной суммы.

(**) По Высочайшей волѣ, сверхъ показанныхъ по штату постоянныхъ суммъ на постройку и починку Греко-Уніатскихъ церквей, назначены для сей же цѣли

czona dla Skarbu Królestwa ze Skarbu Cesarstwa i temuż wzajemnie przez obrachunek oddawana, tytułem cła i akcyzy od soli (*); rs. 154,000 mieszczące się jednorazowo w budżecie 1865 roku, tytułem należności od górnictwa za wydane mu z lasów rządowych drzewo w latach 1863 i 1864; rs. 124,400 kop. 97½ z dochodu brutto z poczty, a mianowicie: summa rubli srebrem 124,326 kop. 36, wyobrażająca czysty dochód z poczty, która stosownie do ówczasowego układu budżetu mieściła się dwukrotnie, to jest pod lit. A i pod lit. B, oraz kwota rs. 74 kop. 61½ wypuszczona z budżetu z powodu, że kary administracyjne wpływać miały do Skarbu w papierze stemplowym; rs. 37,043 kop. 19½ z powodu zmniejszonego z rs. 161,369 k. 55 do rs. 124,326 kop. 36 czystego dochodu z poczty; i summa rs. 870,315 kop. 28, mieszcząca się w budżecie 1865 roku tytułem zasiłku z zapasu skarbowego na pokrycie wydatków.

II. Wydatki.

a) Zwiększone w zamierzeniu: rs. 11,400 na Kancellaryę Komitetu do Spraw Polskich; rs. 65,980, nowo wprowadzony wydatek na będącą przy Komitecie Urządzającym Kommissyę Prawną; rs. 69,035 kop. 94 na edukacyę publiczną, zakłady naukowe i ogólne potrzeby edukacyjne; rs. 45,000 na utrzymanie 25 klasztorów męzkich etatowych; rs. 17,500 na utrzymanie 10 klasztorów żeńskich etatowych; rs. 97,775 na wydatki spowodowane zniesieniem i zamknięciem klasztorów; rs. 25,000 na budowę cerkwi Prawosławnych; rs. 50,000 na budowę i restauracyę cerkwi Greko-Unickich (**); rs. 61,000, zwiększenie zasiłku dla szpitala Dzieciątka Jezus; rs. 71,740 kop. 50, zwiększenie

---

(*) Ubytek rs. 1,060,424 był istotnym, a ubytek rs. 1,138,954 pokrywał się wypuszczeniem odpowiedniéj summy z wydatków.

(**) Z woli Najwyższéj, prócz funduszu stałego, jaki mieści się już w etacie na budowę i restauracyę cerkwi Greko-Unickich, wyznaczona została na ten cel

усиленіе пособія производимаго Больницѣ во имя „Младенца Іисуса"; на 71,740 руб. 50 коп. на покрытіе увеличенныхъ расходовъ по пересылкѣ рекрутъ, сообразно возвышенному доходу отъ взимавшагося на этотъ предметъ сбора; на 56,360 руб. на усиленіе служебнаго состава по надзору за винокуренными заводами; на 54,000 р. на гражданскія эмеритальныя пенсіи; на 80,000 руб. на пенсіи, въ видѣ особыхъ наградъ жалуемыя лицамъ, изувѣченнымъ мятежниками и оставшимся послѣ убитыхъ лицъ семействамъ; на 32,904 руб. 58 коп. на увеличеніе суммы на издержки по производству желѣза и таковыхъ же издѣлій, соотвѣтственно предусматривавшемуся возвышенію цѣнъ перевозки и платы рабочимъ; на 46,628 руб. 41 коп. на увеличеніе суммы на издержки по производству цинка, таковой же жести и кадмія, сообразно предположенному усиленію производства этихъ предметовъ; на 16,943 руб. 30 коп. на чрезвычайные расходы Горнаго вѣдомства, по поводу предусматривавшагося увеличенія издержекъ на розысканіе каменнаго угля и на расходы по тушенію пожаровъ въ каменоугольныхъ рудникахъ; на 55,000 руб. на содержаніе инженерныхъ чиновъ, учрежденныхъ при перворазрядныхъ шоссейныхъ дорогахъ, по поводу истеченія 20 Августа (1 Сентября) 1865 года срока контракту, заключенному съ частною компаніею на ремонтное содержаніе сказанныхъ дорогъ; на 31,150 руб. на увеличеніе числа дорожныхъ сторожей при шоссейныхъ дорогахъ; на 23,217 руб. 46 коп. на увеличеніе вознагражденія почтсодержателямъ по разнымъ трактамъ въ Царствѣ, за умножившуюся перевозку почтъ, по случаю увеличенія и усовершенствованія путей сообщенія; на 54,443 руб. 50 коп. на покрытіе увеличенныхъ расходовъ на Управленіе Генералъ-Полицiймейстера въ Царствѣ; на 25,000 руб. на производство 10-копѣечнаго пособія увѣчнымъ военнымъ нижнимъ чинамъ, изъ уроженцевъ

250,000 руб. для употребленія въ продолженіе 5 лѣтъ, по 50,000 руб. каждый годъ. Первая $1/5$ часть взята изъ контрибуціонныхъ суммъ, вторая $1/5$ часть внесена въ роспись 1865 года

wydatków na transport rekrutów, odpowiednie zwiększonemu dochodowi ze składek na ten cel pobieranych; rs. 56,360 na wzmocnienie służby do nadzoru gorzelni; rs. 54,000 na pensye emerytalne cywilne; rs. 80,000 na pensye szczególnych nagród dla osób, którym powstańcy zadali kalectwo, i dla rodzin po osobach zabitych; rs. 32,904 kop. 58, zwiększenie funduszu na koszta produkcyi żelaza i wyrobów żelaznych, odpowiednio przewidywanym wyższym kosztom transportu i droższego robotnika; rs. 46,628 kop. 41, zwiększenie funduszu na koszta produkcyi cynku, blachy cynkowéj i kadmu, odpowiednio zamierzonéj większéj produkcyi tych przedmiotów; rs. 16,943 kop. 30, zwiększenie funduszu na nadzwyczajne wydatki, z powodu przewidywać się dających większych kosztów na odkrywkę węgla kamiennego i na koszta gaszenia pożarów w kopalniach węglowych; rs. 55,000 na płace dla służby inżenierskiéj, przy traktach bitych 1-go rzędu utworzonéj, z powodu ekspiracyi z dniem 20 Sierpnia (1 Września) 1865 roku kontraktu ze spółką prywatną o utrzymanie tych traktów; rs. 31,150 na zwiększenie liczby dróżników przy traktach bitych; rs. 23,217 kop. 46, podwyższenie wynagrodzenia poczthalterom na różnych traktach Królestwa, za liczniejszy odwóz poczt, z powodu zwiększenia i ulepszenia kommunikacyi; rs. 54,443 kop. 50, zwiększenie wydatku na Zarząd Jenerał-Policmajstra w Królestwie; rs. 25,000 na wsparcia 10-kopiejkowe dla kalek niższych stopni wojskowych, rodem z Królestwa;

---

summa rs. 250,000, do użycia w ciągu lat 5 po rs. 50,000. Pierwszą 1/5 część poniósł fundusz kontrybucyjny, a drugą 1/5 część wprowadzono do budżetu 1865 roku.

Царства; на 190,000 руб. на увеличенныя издержки по набору рекрутъ (*); на 50,000 руб. на наемъ бо́льшаго числа помѣщеній для Полковыхъ канцелярій и другихъ военныхъ заведеній; на 10,950 руб. для Главнаго Управленія Генеральнаго Штаба Военнаго Министерства, на издержки по изготовленію копій плановъ и на отлитографированіе въ С.-Петербургѣ военно-топографической карты Царства Польскаго.

b) Предположенные къ уменьшенію: на 97,472 руб. 83½ коп. срочныхъ платежей Земскому Кредитному Обществу (**); на 24,481 руб. 44 коп. процентовъ по сторублевымъ казеннымъ билетамъ, по той причинѣ, что часть сихъ билетовъ на 166,700 руб. подлежала изъятію изъ обращенія въ 1865 году, часть же оныхъ на 400,000 руб. не была пущена въ обращеніе; на 13,500 руб. вслѣдствіе исключенія изъ штата двухъ окладовъ жалованья Членовъ Совѣта Управленія; на 75,125 руб. по производству послѣдняго срочнаго платежа за пріобрѣтенный отъ Минтера домъ для Почтоваго Управленія (***); на 27,404 руб. 80½ коп. убывшихъ разныхъ издержекъ на Римско-Католическое Духовенство; на 18,000 руб. на строенія для чиновъ по сбору неокладныхъ доходовъ; на 1,138,954 руб. исключенныхъ изъ росписи расходовъ на пошлину и акцизъ съ соли; на 26,646 руб. издержекъ на перевозку соли, по той причинѣ, что на срокъ 18⁶⁶/₇₁ года транспортная цѣна соли, вслѣдствіе публичныхъ торговъ, сократилась на 15% противъ предшествовавшихъ лѣтъ; на 30,000 руб. на льготы въ податяхъ сообразно предстоявшей надобности; на 60,000 руб. исключен-

---

(*) На расходы по рекрутскому набору была показана по росписи 1865 года сумма 430,000 руб., считая наборъ 5 человѣкъ съ одной тысячи. На 1866 годъ положено 620,000 руб. по разсчету набора 6½ человѣкъ съ одной тысячи.

(**) Съ истеченіемъ первой половины 1866 года окончился II Выпускъ ссудъ Общества. Въ исходѣ 1866 года остальныя ссуды III Выпуска, взятыя подъ залогъ казенныхъ имѣній, должны были составлять 4,534,745 руб. 46½ коп.

(***) По росписи 1865 года на срочный платежъ за купленный у Минтера домъ, была показана сумма 102,625 руб., а на 1866 годъ внесены въ роспись остальные 27,500 рублей.

rs. 190,000 na zwiększony koszt poboru rekrutów (*); rubli srebrem 50,000 na najem większéj liczby lokalów dla Kancellaryj pułkowych i innych zakładów wojskowych; rs. 10,950 dla Głównego Zarządu Generalnego Sztabu w Ministerstwie Wojny, na koszta sporządzenia kopij planów i odbicia w Petersburgu całéj karty wojenno-topograficznéj Królestwa.

b) Zmniejszone w zamierzeniu: rs. 97,472 kop. 83½, zmniejszenie funduszu na opłatę rat Towarzystwu Kredytowemu ziemskiemu (**); rs. 24,481 kop. 44, zmniejszenie funduszu na procent od biletów skarbowych 100 rublowych z powodu, że część ich rs. 166,700 przypadała w roku 1865 do wycofania z obiegu, a część, rs. 400,000 wynosząca, nie została w obieg puszczoną; rs. 13,500, wypuszczenie z etatu płac dwóch Członków Rady Administracyjnej; rs. 75,125 zmniejszenie wydatku na spłacenie ostatniéj raty za dom od Mintra nabyty dla Zarządu Poczt (***); rs. 27,404 kop. 80½, ubyłe różne wydatki na duchowieństwo Rzymsko-Katolickie; rs. 18,000, zmniejszony fundusz na budowle dla służby dochodów niestałych; rs. 1,138,954, wypuszczony z budżetu wydatek na cło i akcyzę od soli; rs. 26,646, zmniejszony wydatek na transport soli, z powodu iż na lata 18⁶⁶/₇₁ cena transportu soli w skutku publicznéj licytacyi zmniejszyła się o 15% od summy lat poprzednich; rs. 30,000, zmniejszony odpowiednio potrzebie fundusz na allewiacye; rs. 60,000 wypuszczone z budżetu w wydatkach górnictwa rządowego, z powodu zniesienia działów A i B, o czém już wyżéj była mowa; rs. 163,630 zmniej-

(*) Na nabór rekrutów mieściła się w budżecie 1865 roku summa rs. 430,000, licząc pobór 5 ludzi z tysiąca. Na rok 1866 położono rs. [illegible]20,000, obliczając koszt na nabór 6½ ludzi z tysiąca.

(**) Z upływem 1-go półrocza 1866 roku, kończył się II okres pożyczek Towarzystwa. Z końcem roku 1866 reszta pożyczek III okresu na dobra rządowe zaciągniętych wynosić miała rs. 4,534,745 kop 46½.

(***) W budżecie roku 1865 na raty za dom Mintra mieścił się fundusz rubli srebrem 102,625, na rok 1866 pomieszczono resztę rs. 27,500.

ныхъ изъ росписи расходовъ Горнаго вѣдомства, вслѣдствіе отмѣны прежняго подраздѣленія росписи на части А и В, о чемъ объяснено уже выше; на 163,630 руб. по случаю уменьшенія суммы на заготовку матеріаловъ для ремонтнаго содержанія шоссейныхъ дорогъ, вслѣдствіе оставленія частною компаніею запаса этихъ матеріаловъ; на 161,369 руб. 55¼ коп. исключенныхъ изъ росписи расходовъ Почтоваго вѣдомства, вслѣдствіе вышеупомянутой отмѣны подраздѣленія росписи на части лит. А и В; на 54,000 руб. по случаю уменьшенія расходовъ на военныя эмеритальныя пенсіи и пожизненныя пособія, и на 520,000 руб. на отопленіе, освѣщеніе и солому для войскъ.

При сравненіи бывшихъ до 1862 года бюджетныхъ доходовъ и расходовъ, именно въ 1861 году, съ показанными по представленному проекту росписи на 1866 годъ доходами и расходами, оказываются слѣдующіе результаты:

Въ 1861 году:

Доходы, за исключеніемъ изъ оныхъ вознагражденія за пошлину и акцизъ съ соли, а также вознагражденія за уменьшенную продажную цѣну соли, и вдвойнѣ показаннаго по росписи почтоваго дохода, составляли . . . . . . 17,954,000 р.

Расходы, за вычетомъ уплаты помянутыхъ пошлины и акциза, а также суммы, служащей для покрытія вдвойнѣ показаннаго почтоваго дохода, простирались до . . . . . 19,018,000 р.

На 1866 годъ: по проекту росписи составляли:	Расходы 22,266,000 „	Доходы 22,342,000 р.
Затѣмъ на 1866 годъ предполагалось болѣе на	„ 3,248,000 р.	„ 4,388,000 р.

Доходы возвысились преимущественно: по акцизу за винокуреніе, по консумціонному въ городахъ сбору съ напитковъ

szenie funduszu na kupno materyałów do utrzymania dróg bitych, a to z powodu pozostawionego zapasu przez spółkę prywatną; rs. 161,369 kop. 55¼ wypuszczone z budżetu w wydatkach pocztowych, z powodu zniesienia działów A i B, o czem już wyżéj była mowa; rs. 54,000, zmniejszenie wydatku na pensye emerytalne i wsparcia dożywotnie wojskowe; rs. 520,000, zmniejszenie wydatku na opał, światło i słomę dla wojska.

Porównywając dochody i wydatki budżetowe, jakie były przed rokiem 1862, mianowicie w roku 1861, z dochodami i wydatkami przedstawionego projektu na rok 1866, okażą się następujące rezultaty.

W roku 1861:

Dochody, po strąceniu z nich indemnizacyi za cło i akcyzę od soli, tudzież indemnizacyi za zniżoną cenę soli, i w dwóch miejscach położonego dochodu z poczty, wynosiły . . rs. 17,954,000.

Wydatki, po strąceniu opłaty pomienionego wyżéj cła i akcyzy, tudzież summy służącéj na pokrycie pomieszczonego w dwóch miejscach dochodu z poczt wynosiły . . . . rs. 19,018,000.

Na rok 1866:

według projektu budżetu wynosiły: Wydatki „ 22,266,000; Dochody „ 22,342,000,

a więc zaprojektowano na rok 1866 więcéj „ „ 3,248,000, „ „ 4,388,000.

Dochody powiększyły się głównie: z opłaty od wyrobu wódki w gorzelniach, z podatku konsumcyjnego w miastach od

и за убой скота и по гербовому сбору. Расходы увеличились главнѣе: на мѣстныя военныя издержки, на Полицію въ городѣ Варшавѣ и на учебныя надобности.

Изъ представленнаго проекта невозможно было имѣть понятія о всѣхъ доходахъ и расходахъ Казны Царства, ибо въ оный не были внесены ликвидаціонныя суммы, по той причинѣ, что согласно постановленію Учредительнаго Комитета отъ 21 Іюня (3 Іюля) 1865 года, за № 5,313, бюджетъ этихъ суммъ, имѣлъ быть составленъ и представленъ на утвержденіе особо.

Государственный Совѣтъ Царства, по проекту бюджета на 1866 годъ, сдѣлалъ слѣдующія замѣчанія:

1) Въ прежнее время роспись не была подраздѣляема на части лит. А и В. Подраздѣленіе это введено въ бюджетъ 1825 года, для доставленія возможности удобнѣе различить то, чѣмъ завѣдываетъ Коммисія Финансовъ отъ того, что состоитъ подъ особымъ завѣдываніемъ, и чтобы избѣжать несогласности по представляемымъ Коммисіею Финансовъ счетнымъ результатамъ, при сравненіи оныхъ съ обзорами Высшей Счетной Палаты.

   Такое подраздѣленіе росписи представляло неудобство въ томъ, что необходимо было показывать вдвойнѣ однѣ и тѣ же суммы. Поэтому отмѣна сказаннаго подраздѣленія была полезна для болѣе яснаго изложенія бюджетныхъ результатовъ; причемъ нельзя было сомнѣваться, что Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства будутъ приняты надлежащія мѣры, къ отклоненію вышеизложенныхъ несогласностей счетовъ.

2) Государственный Совѣтъ полагалъ, что при составленіи проекта бюджета на 1867 годъ, необходимо обсудить вопросъ о томъ, правильно ли соблюдается по бюджету подраздѣленіе долговъ на внутренніе и внѣшніе.

3) Недостатокъ шоссейныхъ дорогъ въ Царствѣ и значительная разница въ количествѣ оныхъ, приходящемся на квадратную милю въ разныхъ уѣздахъ, обратили вни-

trunków i rzezi, i z opłat stemplowych. Wydatki podniosły się głównie: na miejscowe potrzeby wojenne, na policyę w mieście Warszawie i na potrzeby edukacyjne.

Przedstawiony projekt nie dawał wyobrażenia o całości dochodów i wydatków Skarbu Królestwa, gdyż fundusz likwidacyjny nie wszedł do niego z powodu, że stosownie do decyzyi Komitetu Urządzającego z dnia 21 Czerwca (3 Lipca) 1865 roku Nr. 5,313, budżet dotyczący tego funduszu miał być oddzielnie ułożony i przedstawiony pod zatwierdzenie.

Rada Stanu Królestwa co do projektu budżetu na rok 1866 poczyniła następujące uwagi:

1) Podział budżetu na lit. A i B dawniéj nie miał miejsca. Wprowadzono go dopiero do budżetu 1825 roku, iżby ułatwić dostrzeżenie, czem Kommissya Skarbu, a czém inne Wydziały administrują, i żeby uniknąć niezgodności w rezultatach rachunkowych przez Kommissyę Skarbu podawanych z obrazami Najwyższéj Izby Obrachunkowéj.

   Zaprowadzenie tego podziału miało swoje niedogodności w tém mianowicie, iż jedne i też same summy musiały mieścić się w nim dwukrotnie. Zniesienie więc podziału było pożyteczném, dla jaśniejszego przedstawienia rezultatów budżetowych, a niemożna było wątpić o tém, iż Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przedsięweźmie co z rzeczy wypada, iżby nie zachodziły niezgodności rachunkowe, o których wyżéj była mowa.

2) Rada Stanu uznała, iż przy układaniu projektu budżetu na rok 1867 wypada wziąść pod rozwagę, czy właściwym jest zachowywany w budżecie podział długów na wewnętrzne i zewnętrzne.

3) Niedostatek dróg bitych w Królestwie i znakomite różnice w ich ilości, przypadającéj na milę kwadratową w rozmaitych powiatach, zwróciły na siebie uwagę Rady Stanu.

маніе Государственнаго Совѣта на этотъ предметъ. Согласно офиціальной вѣдомости, 7 уѣздовъ вовсе лишены перворазрядныхъ шоссе; среднимъ числомъ, этихъ дорогъ во всемъ краѣ приходилось 0,93 версты на одну квадратную милю, и только въ наиболѣе изобилующихъ дорогами уѣздахъ было на одну квадратную милю не болѣе 3-хъ верстъ. Второразрядныхъ шоссейныхъ дорогъ въ одномъ изъ уѣздовъ (Грубешовскомъ) вовсе не было; по средней сложности, во всемъ краѣ приходилось оныхъ 0,81 версты на квадратную милю, и только въ нѣкоторыхъ уѣздахъ было около 3-хъ верстъ на квадратную милю.

Совѣтъ полагалъ, что таковой недостатокъ путей сообщеній, въ особенности въ Люблинской губерніи, долженъ быть устраненъ въ самоскорѣйшемъ времени, и вслѣдствіе сего выразилъ мнѣніе въ пользу назначенія на усиленіе средствъ по устройству второразрядныхъ шоссейныхъ дорогъ показаннаго по проекту росписи излишка доходовъ противъ расходовъ въ количествѣ 76,301 руб. $29^{1}/_{4}$ коп.

Проектъ бюджета 1866 года былъ слѣдующій:

Доходы:

I)	окладные	4,235,023 р. $5^{1}/_{2}$ к.
II)	неокладные	12,883,647 „ 90 „
III)	съ государственныхъ имѣній и лѣсовъ, а равно съ заведеній и прочихъ статей казенныхъ и въ завѣдываніи Казны состоящихъ	4,505,667 „ $59^{1}/_{4}$ „
IV)	съ разныхъ источниковъ . . .	718,108 „ 30 „
	всего . .	22,342,446 р. $84^{3}/_{4}$ к.

Расходы:

а)	уплата государственнаго долга . . .	3,780,572 р. $7^{1}/_{2}$ к.

Według urzędowego wykazu, 7 powiatów było zupełnie pozbawionych dróg bitych 1-go rzędu; w przecięciu wypadało tych dróg w całym kraju na milę kwadratową 0,93 wiorst, a tylko w powiatach najlepiéj pod tym względem uposażonych, było na milę kwadratową nieco więcéj nad 3 wiorsty. Dróg bitych 2-go rzędu, jeden powiat (Hrubieszowski) nie miał wcale; przecięcie z całego kraju wynosiło 0,81 wiorsty na milę kwadratową, a w niektórych tylko powiatach było około 3 wiorsty na milę kwadratową.

Uważała Rada, iż taki niedostatek środków kommunikacyi, zwłaszcza w gubernii Lubelskiéj, jak najrychléj ustać powinien, a w tym celu wnosiła, iżby wykazana w projekcie budżetu przewyżka dochodów nad wydatki w ilości rs. 76,301 k. $29^1/_4$, otrzymała przeznaczenie na przyjście w pomoc budowie dróg bitych 2-go rzędu.

Projekt budżetu 1866 roku był następujący:

Dochody:

I)	stałe	rs.	4,235,023 k. $5^1/_2$.
II)	niestałe	„	12,883,647 „ 90.
III)	dochody z dóbr i lasów, zakładów i innych własności rządowych i pod zarządem Skarbu będących	„	4,505,667 „ $59^1/_4$.
IV)	rozmaite	„	718,108 „ 30.
	ogół . .	rs.	22,342,446 k. $84^3/_4$.

Wydatki:

a) opłata długu Królestwa . rs. 3,780,572 k. $7^1/_2$.

b) Коронные расходы . . .	285,164 р.	50	к.
(въ томъ числѣ въ непосредственное распоряженіе Его Императорскаго Величества 150,000 руб.)			
c) въ распоряженіе Министра Финансовъ, на общія Государственныя надобности .	3,150,000 „	—	„
d) расходы на содержаніе Гражданскаго Управленія Царства:			
I) на высшія Правительственныя мѣста	500,648 „	$2\frac{1}{2}$	„
II) на общіе расходы въ распоряженіе высшихъ Правительственныхъ мѣстъ . . .	721,719 „	86	„
III) на вѣдомство Юстиціи . .	880,325 „	86	„
IV) на вѣдомство Народнаго Просвѣщенія .	1,457,959 „	75	„

b) wydatki Korony . . . (w tém fundusz do dyspozycyi NAJJAŚNIEJSZEGO PANA rubli sr. 150,000).	rs.	285,164 k. 50.
c) fundusz do dyspozycyi Ministra Finansów, na ogólne potrzeby Państwa . . .	„	3,150,000 „ —
d) Administracya cywilna Królestwa:		
I) Wydatki Władz wyższych . . .	„	500,648 „ $2^{1}/_{2}$.
II) Wydatki ogólne, od dyspozycyi Władz wyższych zależące . . .	„	721,719 „ 86.
III) Wydatki Wydziału Sprawiedliwości .	„	880,325 „ 86.
IV) Wydatki Wydziału Oświecenia Publicznego . .	„	1,457,959 „ 75.

V) на вѣдомство Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ . . .	2,688,464 р. 77 к.
VI) на Финансовое вѣдомство . .	4,497,887 „ 28¼ „
VII) на Управленіе Путей Сообщенія . . .	663,230 „ — „
VIII) на содержаніе и надзоръ за телеграфами .	2,840 „ — „
IX) на Почтовое Управленіе .	407,439 „ 93¾ „
X) на особыя Управленія .	9,355 „ — „
XI) на мѣстные военные расходы . . .	3,220,538 „ 49½ „
всего . .	22,266,145 р. 55½ к.

Проектъ бюджета 1866 года былъ разсматриваемъ въ Комитетѣ по дѣламъ Царства Польскаго, въ присутствіи Министра Финансовъ и Государственнаго Контролера.

Еще при обсужденіи проекта бюджета 1865 года, Высочайше повелѣно было установленной подъ предсѣдательствомъ Статсъ-Секретаря Милютина Коммисіи заняться разработкою вопроса о взаимныхъ разсчетахъ Имперіи и Царства.

До разрѣшенія этого вопроса, Его Императорскому Величеству благоугодно было, въ Ноябрѣ мѣсяцѣ 1865 года, возложить на Статсъ-Секретаря Милютина, въ бытность его въ Варшавѣ, ознакомиться съ бюджетными предположеніями на 1866 годъ.

V) Wydatki Wydziału Spraw Wewnętrznych i Duchownych	rs.	2,688,464 k. 77.
VI) Wydatki Wydziału Skarbowego . .	„	4,497,887 „ 28¼.
VII) Wydatki Zarządu Komunikacyj . .	„	663,230 „ —
VIII) Służba nadzorcza przy telegrafach .	„	2,840 „ —
IX) Wydatki Zarządu Poczt	„	407,439 „ 93¾.
X) Wydatki Władz oddzielnych . .	„	9,355 „ —
XI) Wydatki wojenne . .	„	3,220,538 „ 49½.
Ogół . . .	rs.	22,266,145 k. 55½.

Projekt budżetu 1866 roku rozważany był w Komitecie do Spraw Królestwa, w obecności Ministra Skarbu i Kontrollera Państwa.

Jeszcze przy roztrząsaniu projektu budżetu 1865 roku Najwyżéj polecono ustanowionéj Kommissyi pod prezydencyą Sekretarza Stanu Milutina opracować kwestyę wzajemnych obrachunków Cesarstwa i Królestwa.

Zanim ta praca mogła być wykonaną, Najjaśniejszy Pan poruczył w Listopadzie 1865 roku Sekretarzowi Stanu Milutinowi, iżby podczas pobytu swego w Warszawie obeznał się z propozycyami budżetu na rok 1866.

Статсъ-Секретарь Милютинъ, при содѣйствіи Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника Маркуса, собралъ свѣдѣнія и представилъ Комитету соображенія свои, вмѣстѣ съ историческимъ обзоромъ послѣдовавшихъ съ 1815 года Высочайшихъ повелѣній, относительно устройства финансовъ Царства и связи ихъ съ финансами Имперіи, а также и тѣхъ финансовыхъ между Имперіею и Царствомъ отношеній, кои установились на практикѣ.

Комитетъ находилъ, что вышеупомянутыя свѣдѣнія, подтверждая признанную уже необходимость установить болѣе правильныя и прочныя основанія для финансовыхъ отношеній Имперіи и Царства, указываютъ, что вмѣстѣ съ установленіемъ сихъ основаній необходимо, для обезпеченія правильнаго и точнаго ихъ примѣненія на дѣлѣ, поставить въ тѣснѣйшую связь мѣстныя финансовыя управленія Царства съ финансовыми учрежденіями Имперіи. Но прежде, чѣмъ это послѣдуетъ, необходимо, въ точности, руководствоваться существующими доселѣ постановленіями, въ виду того важнаго значенія, какое, при дѣйствіи Высочайшаго повелѣнія 1835 года о обращеніи въ Казну Имперіи лишь выведеннаго по бюджету остатка, имѣетъ правильное опредѣленіе цифръ бюджетныхъ доходовъ и расходовъ, къ чему собранныя Статсъ-Секретаремъ Милютинымъ свѣдѣнія представляли надлежащее пособіе.

Комитетъ, не измѣнивъ по проекту росписи цифры окладныхъ податей 4,235,023 руб., призналъ полезнымъ предоставить Учредительному Комитету озаботиться скорѣйшимъ окончаніемъ работъ по преобразованію этихъ податей, съ тѣмъ однако же условіемъ, чтобы оклады податей помѣщичьихъ имѣній не были смѣшиваемы съ окладами крестьянскихъ сборовъ, и чтобы при новой раскладкѣ, часть первыхъ ни въ какомъ случаѣ не была обращаема на послѣднихъ.

Предположенные неокладные доходы Комитетъ увеличилъ: акцизъ съ вина съ 4,850,000 руб. до 5,090,000 руб.; сборъ съ Евреевъ за содержаніе шинковъ на 17,000 руб. сообразно указаніямъ опыта за послѣдніе 6 лѣтъ; доходъ отъ продажи

Sekretarz Stanu Milutin, przy pomocy Rzeczywistego Radcy Stanu Markusa, zebrał wiadomości i przedstawił Komitetowi uwagi wraz z rysem historycznym wydanych, w peryodzie czasu od roku 1815, rozkazów Najwyższych w przedmiocie urządzenia finansów Królestwa i związku onych z finansami Cesarstwa, niemniej stosunków finansowych, pomiędzy Cesarstwem a Królestwem praktyką ustalonych.

Komitet znalazł: że wzmiankowane powyżéj wiadomości, stwierdzające uznaną już potrzebę ustanowienia gruntowniejszych i więcéj regularnych zasad, dla stosunków finansowych Cesarstwa i Królestwa, wykazały, że z ustanowieniem tych zasad, dla zapewnienia regularnego i ścisłego ich wykonania, potrzeba wprowadzić związek ściślejszy pomiędzy miejscowym Zarządem Finansów Królestwa a urządzeniami finansowemi Cesarstwa. Zanim zaś to nastąpi, należy w zupełności powodować się istniejącemi postanowieniami, ze względu na to ważne znaczenie, jakie, z mocy obowiązującego Rozkazu Najwyższego w roku 1835-go, o przekazywaniu dla Skarbu Cesarstwa tylko pozostałości budżetem wykazanéj, posiada oznaczanie prawidłowe cyfr dochodów oraz wydatków budżetowych, do czego wiadomości zebrane przez Sekretarza Stanu Milutina przedstawiały możność odpowiednią.

Komitet, niezmieniwszy w projekcie budżetu cyfry podatków stałych rs. 4,235,023, uważał właściwém poruczyć Komitetowi Urządzającemu staranie o jak najspieszniejsze ukończenie prac, dotyczących reorganizacyi tych podatków, z tém jednakże zastrzeżeniem, iżby summa podatków uiszczanych przez właścicieli dóbr, nie była łączona z summą podatków przypadających od włościan, i ażeby przy nowym rozkładzie, część pierwszych nie była w żadnym razie regulowaną do włościan.

W zamierzeniu dochodów niestałych Komitet podwyższył: opłatę od wyrobu wódki z rs. 4,850,000 do rs. 5,090,000; szynkowe od starozakonnych o rs. 17,000, odpowiednio doświadczeniu ostatnich 6-ciu lat; dochód ze sprzedaży soli z rs. 2,251,000

соли съ 2,251,000 руб. до 2,400,000 руб.; доходъ отъ продажи табаку и сигаръ съ 675,035 руб. до 750,000 руб. потому, что Администраторомъ, кромѣ контрактной суммы 675,035 руб., уплачивается еще 25% съ чистой прибыли; акцизный сборъ съ сахара съ 120,000 руб. до 143,000 руб.; гербовой сборъ съ 880,000 руб. до 970,000 руб. Вмѣстѣ съ тѣмъ, Комитетъ, принявъ во вниманіе тѣ значительныя неудобства, кои возникаютъ въ торговыхъ сношеніяхъ жителей Имперіи съ Царствомъ, вслѣдствіе существованія въ послѣднемъ отличныхъ отъ принятыхъ въ Имперіи правилъ, опредѣляющихъ права на производство торговли и промысловъ, призналъ необходимымъ поручить Совѣту Управленія представить предположенія о распространеніи на Царство Польское дѣйствующаго въ Имперіи Положенія о пошлинахъ за право на производство торговли и другихъ промысловъ, съ тѣми лишь въ семъ Положеніи измѣненіями, которыя дѣйствительно необходимы по мѣстнымъ условіямъ, отнюдь не касаясь самыхъ основныхъ правилъ Положенія.

Комитетъ обратилъ вниманіе на высокую цифру ежегоднаго недобора дохода съ казенныхъ имѣній, каковой недоборъ до послѣдняго мятежа составлялъ ежегодно до 30%, въ 1863 — 55%, а въ 1864 году 40%. Причемъ полагалъ, подтвердить Учредительному Комитету о скорѣйшемъ представленіи правилъ о порядкѣ оцѣнки и продажи казенныхъ имѣній.

Доходы съ помонастырскихъ имѣній и капиталовъ, поступившихъ въ Казну, показанные по проекту росписи, въ суммѣ 97,775 руб., Комитетъ возвысилъ до 170,490 руб., согласно исчисленію, сдѣланному Коммисіею, занимающеюся устройствомъ монастырей, за отдѣленіемъ на недоборъ 60,000 руб., по поводу перехода этихъ имуществъ въ завѣдываніе Казны. Комитетъ добавилъ также доходъ съ имѣній свѣтскаго духовенства, то есть общій доходъ съ принадлежавшихъ духовенству имуществъ опредѣлилъ въ 447,995 руб., а за отчисленіемъ изъ этой суммы на недоборъ 148,500 руб., положилъ чистаго до-

do rs. 2,400,000; dochód z tytuniu i tabaki z rs. 675,035 do rs. 750,000, a to z powodu, że Administrator, prócz summy kontraktowéj rs. 675,035, płaci 25% z zysków; opłatę od wyrobu cukru z rs. 120,000 do rs. 143,000; opłaty stęmplowe z rubli srebrem 880,000 do rs. 970,000. Obok tego Komitet, biorąc na uwagę ważne niedogodności, wyradzające się w stosunkach handlowych pomiędzy mieszkańcami, a biorące źródło w przepisach różniących się w Królestwie od prawideł określających prawa zajmowania się handlem i procederami w Cesarstwie, uznał potrzebnem poruczyć Radzie Administracyjnéj przedstawienie projektu względem zastosowania do Królestwa Polskiego obowiązującéj w Cesarstwie ustawy o opłatach za prawo prowadzenia handlu, tudzież innych procederów, z takiemi tylko zmianami, jakieby okazały się rzeczywiście koniecznemi, ze względu na okoliczności miejscowe, nieodstępując wszakże w żadnym razie od głównych zasad ustawy pomienionéj.

Komitet zwrócił uwagę na wysoką summę corocznego niedoboru z dóbr rządowych, który, do czasu ostatniego powstania, wynosił rocznie około 30%, a w roku 1863-m 55%, w roku zaś 1864-m 40%. Uważał także potrzebę wezwać ponownie Komitet Urządzający o pospiech w przedstawieniu prawideł o sposobie szacowania i sprzedaży dóbr rządowych.

Dochody z dóbr i kapitałów klasztornych, które przeszły w zawiadywanie Skarbu, wykazane w projekcie budżetu w ilości rs. 97,775, podniósł Komitet do summy rs. 170,490, obliczonéj przez Kommissyę zajmującą się urządzeniem klasztorów, z potrąceniem na niedobór summy 60,000, z powodu przejścia tych majątków w zawiadywanie Skarbu. Dołączył także Komitet dochód z majątków duchowieństwa świeckiego, czyli razem dochód z majątków należących do duchowieństwa położył w summie rs. 447,995, a po potrąceniu z niéj na niedobór rs. 148,500, położył na dochód czysty rs. 299,495. Uważał przytem, że dochód z kapitałów do duchowieństwa należących, wypada przy-

хода 299,495 руб. При томъ Комитетъ находилъ, что доходъ съ принадлежавшихъ духовенству капиталовъ, слѣдуетъ присоединить къ статьѣ дохода отъ казенныхъ капиталовъ, такъ какъ бывшіе духовные капиталы перешли въ Казну.

Доходъ съ казенныхъ лѣсовъ Комитетъ оставилъ въ количествѣ 499,642 руб., но при этомъ полагалъ, что изъ сей суммы слѣдуетъ исключить 1,583 руб. 34½ коп., составляющіе сборъ съ духовенства за управленіе принадлежавшими ему лѣсами, которые поступили въ Казну.

Комитетъ находилъ нужнымъ, по доходу съ казенныхъ капиталовъ, показывать отдѣльно проценты и отдѣльно суммы, поступающія на погашеніе капитала. Притомъ полагалъ полезнымъ прекратить выдачу ссудъ изъ казенныхъ капиталовъ и приступить къ ликвидаціи произведенныхъ уже ссудъ, обративъ оныя на погашеніе части долговъ, что и должно быть поручено ближайшему обсужденію Финансоваго Управленія Царства.

Тому же Управленію Комитетъ полагалъ поручить, при составленіи, во исполненіе Высочайшей воли, предположеній о передачѣ или продажѣ въ частныя руки казенныхъ горныхъ заводовъ, войти въ особое обсужденіе вопроса о томъ, какія именно изъ каменноугольныхъ и галмейныхъ копей, по ихъ особому значенію и несомнѣнной выгодѣ, полезно было бы оставить за Казною, въ видѣ исключенія изъ общаго распоряженія объ отчужденіи казенныхъ имуществъ.

Прибыли Банка Комитетъ возвысилъ съ 600,000 до 670,000 руб., и къ случайнымъ доходамъ, исчисленнымъ въ 256,971 р. 99½ коп. прибавилъ 13,200 руб. отъ сбора съ пригоняемаго въ Царство скота, каковой сборъ постановленіемъ Совѣта Управленія, состоявшимся послѣ представленія росписи, положено обратить въ общіе доходы Казны Царства.

По статьѣ расходовъ, Комитетъ обратилъ вниманіе, что на основаніи Высочайшаго повелѣнія 8 (20) Іюля 1819 года, подтвержденнаго въ 1826 году, при составленіи бюджетовъ Цар-

łączyć do pozycyi dochodów od kapitałów skarbowych, a to z powodu przejścia funduszów duchownych na Skarb.

Dochód z lasów pozostawił Komitet w summie rs. 499,642, uważał tylko, że z summy téj należy wyłączyć rs. 1,583 kop. 34½, jako dochód z funduszów duchowieństwa, za nadzór nad jego lasami, które stały się już skarbowemi.

Komitet uważał potrzebę, żeby w dochodzie z kapitałów skarbowych wykazywać oddzielnie procent a oddzielnie fundusz na amortyzacyę. Uważał także właściwém zaniechać udzielanie pożyczek skarbowych, i owszem zlikwidować już udzielone, i użyć na spłacenie części długów, co poruczonem być powinno do bliższego rozważenia Zarządowi Skarbowemu Królestwa.

Temuż Zarządowi uważał Komitet właściwém poruczyć: ażeby, w zastosowaniu się do woli Najwyższéj, układając projekt oddania albo sprzedaży osobom prywatnym zakładów górniczych rządowych, wszedł w szczególne ocenienie kwestyi, które mianowicie z kopalni węgla i galmanu, z powodu ich wyjątkowego znaczenia i niewątpliwych korzyści, jakie przedstawiają, pożytecznie byłoby zatrzymać dla Skarbu, wyjątkowo od ogólnego rozporządzenia o wyprzedaży dóbr rządowych.

Zyski Banku podwyższył Komitet z summy rs. 600,000 do summy rs. 670,000, a do dochodów przypadkowych rs. 256,971 kop. 99½ dodał rs. 13,200, jako dochód z bydła sprowadzanego do Królestwa, przybyły z decyzyi Rady Administracyjnéj już po przedstawieniu budżetu.

Co do oddziału wydatków Komitet zwrócił uwagę, że na zasadzie rozkazu Najwyższego z dnia 8 (20) Lipca 1819 roku, potwierdzonego w roku 1826, w układaniu budżetów Królestwa,

ства, обыкновенные и постоянные расходы слѣдуетъ отличать отъ чрезвычайныхъ и временныхъ, при чемъ послѣдніе не должны быть относимы на обыкновенные источники доходовъ, а подлежатъ покрытію изъ особыхъ средствъ. Такъ какъ отъ причисленія сихъ послѣднихъ къ категоріи обыкновенныхъ, съ отнесеніемъ покрытія ихъ на обыкновенные же доходы, уменьшается цифра остатка, подлежащаго передачѣ въ Казну Имперіи, то Комитетъ призналъ необходимымъ, всѣ по свойству своему чрезвычайные расходы отнести на счетъ особыхъ источниковъ.

Сумму 10,000 руб., уплачиваемую ежегодно Казною Имперіи за магазинъ въ Новомъ Дворѣ, Комитетъ присоединилъ къ расходамъ Казны Царства; изъ числа же долговъ Царства исключилъ капиталы духовенства и разныхъ учрежденій, растраченные во время мятежа 1831 года.

Затѣмъ Комитетъ обратилъ вниманіе на то, что всѣ долги Казны Царства составляютъ въ капитальной суммѣ 44,829,000 руб., по которымъ общее количество годовыхъ уплатъ простирается до 3,780,000 руб., то есть слишкомъ 8%. Между тѣмъ въ Казнѣ Царства хранятся, въ видѣ запаснаго фонда, разныя процентныя бумаги, и кромѣ того, казенные капиталы, обезпеченные на недвижимыхъ имуществахъ, всего на сумму до 9,664,000 руб., которые приносятъ Казнѣ дохода только до 500,000 руб., то есть около 5%.

Въ виду сего Комитетъ призналъ полезнымъ, поручить Финансовому Управленію въ Царствѣ, войти въ соображеніе, не представится ли возможнымъ при посредствѣ указанныхъ активовъ Казны, частью уплатить вышеприведенные долги, а частью переустроить ихъ такъ, чтобы Казна Царства была освобождена отъ несоразмѣрныхъ съ капитальною суммою, ежегодныхъ платежей. Мѣра эта, при успѣшномъ приведеніи ея въ исполненіе, могла бы, въ непродолжительномъ времени, избавить Казну Царства отъ лишняго расхода и такимъ образомъ открыть новыя средства для внутреннихъ преобразованій

należy wydatki zwyczajne i stałe, mieścić oddzielnie od nadzwyczajnych i czasowych, i że te ostatnie niepowinny być regulowane do źródeł dochodów zwyczajnych, lecz powinny być pokrywane środkami oddzielnemi. Ponieważ z powodu zaliczenia tych ostatnich do kategoryi wydatków zwyczajnych, z zaregulowaniem ich do takichże dochodów, zmniejsza się cyfra remanentu, mającego być przelanym do Skarbu Cesarstwa, przeto Komitet uznał niezbędnem wszelkie wydatki z natury swojéj nadzwyczajne, zaregulować do źrodeł oddzielnych.

Summę rs. 10,000, płaconą rocznie przez Skarb Cesarstwa za magazyn w Nowym Dworze, przyłączył Komitet do wydatków Skarbu Królestwa, a wyłączył z długów Królestwa kapitały duchowieństwa i różnych instytutów użyte w czasie rokoszu 1831 roku.

Następnie Komitet zauważył, że wszystkie długi Królestwa stanowią summę kapitalną rs. 44,829,000, od której summa rocznych opłat wynosi do rs. 3,780,000, to jest przeszło 8%. W Skarbie jednakże Królestwa zachowane są jako fundusz zapasowy różne papiery procentowe; prócz tego kapitały skarbowe, zabezpieczone na nieruchomościach, wynoszące summę do rubli srebrem 9,664,000, przynoszą Skarbowi tylko do rs. 500,000, czyli około 5%.

Ze względu na tę okoliczność, Komitet uznał pożytecznem poruczyć Zarządowi Skarbowemu Królestwa rozpoznanie, czyby nie było możliwém wskazanemi tu activami Skarbu spłacić część pomienionych wyżéj długów, a część przekształcić w sposób, ażeby Skarb Królestwa uwolnionym był od rocznych spłat, niepomiernie wysokich w stosunku do summy kapitalnéj. Środek ten, przy rychłém wprowadzeniu go w wykonanie, mógłby w nieodległym czasie oswobodzić Skarb Królestwa od zbytecznego wydatku, a przeto stworzyć nowe zasoby dla wewnętrznych organizacyj w Królestwie, i dla zaprowadzenia regularnych obrachunków

въ Царствѣ, и для установленія правильныхъ разсчетовъ съ Казною Имперіи по общимъ расходамъ. Переустройство долговъ Царства представило бы, кромѣ того, выгоду для Казны Имперіи тѣмъ, что дало бы, вѣроятно, возможность, уменьшить ежегодный отпускъ звонкой монеты, удѣляемой въ количествѣ болѣе 2,000,000 руб. Польскому Банку, на операціи его по уплатѣ долговъ Царства.

При разсмотрѣніи кредита, назначаемаго въ распоряженіе Совѣта Управленія, Комитетъ нашелъ, что кредитъ этотъ предназначается на непредвидимыя надобности; изъ представленныхъ же Статсъ-Секретаремъ Милютинымъ свѣдѣній оказалось: что значительная часть расходовъ, удовлетворяемыхъ изъ сего кредита, вовсе не имѣла характера случайныхъ и непредвидимыхъ, что для многихъ, совершенно однородныхъ съ ними расходовъ, открываются по бюджетамъ особые кредиты, и что въ числѣ расходовъ, относимыхъ на сумму, предоставляемую въ распоряженіе Совѣта Управленія, были и такіе, которые, по временному или чрезвычайному своему значенію, извѣстному при составленіи бюджета (какъ напр. расходы военнаго положенія и т. п.), должны быть покрываемы изъ экстраординарныхъ рессурсовъ.

Между тѣмъ, возможность удовлетворять изъ помянутаго кредита расходы временные, случайные и штатные, обыкновенные и чрезвычайные, имѣетъ неблагопріятное вліяніе на самое составленіе бюджетныхъ исчисленій, заранѣе освобождая мѣстное Управленіе отъ необходимости тщательнаго обсужденія бюджетныхъ расходовъ. Вмѣстѣ съ тѣмъ, открываемый въ распоряженіе Совѣта Управленія кредитъ, облегчая производство сверхсмѣтныхъ расходовъ, увеличиваетъ число оныхъ, изъемля ихъ отъ предварительнаго контроля высшаго Правительства. По этому Комитетъ полагалъ необходимымъ установить, на будущее время, болѣе опредѣлительныя правила, относительно расходованія суммы, назначаемой въ распоряженіе Совѣта Управленія. Но ближайшее обсужденіе сего предмета, по связи

ze Skarbem Cesarstwa, z tytułu wydatków ogólnych. Przekształcenie długów Królestwa przyniosłoby prócz tego korzyść dla Skarbu Cesarstwa w tém, że prawdopodobnie dałoby możność zmniejszenia corocznéj wysyłki monety brzęczącéj, udzielanéj Bankowi Polskiemu w ilości przeszło rs. 2,000,000, na operacye spłaty długów Królestwa.

Rozpoznając kredyt wydzielany do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, Komitet znalazł, iż on przeznaczony jest na nieprzewidziane potrzeby; z przedstawionych zaś przez Sekretarza Stanu Milutina wiadomości okazało się: że znaczna część wydatków, kredytem tym pokrywanych, nie miała bynajmniéj charakteru wydatków przypadkowych i nieprzewidzianych; że dla wielu wydatków, z tamtemi zupełnie jednorodnych, otwierają się w budżetach oddzielne kredyta, i że w liczbie wydatków, regulowanych do funduszu wydzielanego do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, były i takie, które z powodu swojéj czasowości i okoliczności nadzwyczajnych w czasie układania budżetu (jak np. wydatki z powodu stanu wojennego, i t. p.) powinny być pokrywane ze źródeł nadzwyczajnych.

Tymczasem możność zaspokojenia z kredytu pomienionego wydatków czasowych, przypadkowych i etatowych, zwyczajnych i nadzwyczajnych, wywierała szkodliwy wpływ na sam układ rachunków budżetowych, uwalniając przedwcześnie Zarząd miejscowy od konieczności ścisłego oceniania wydatków budżetowych. Obok tego, kredyt udzielany do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, ułatwiając dopełnianie wydatków nadbudżetowych, powiększa ich liczbę przez to mianowicie, że usuwa je z pod kontrolli uprzedniéj Rządu wyższego. Uważał więc Komitet, iż potrzebnem jest ustanowić na przyszłość prawidła więcéj określone pod względem wydatkowania tego funduszu. Bliższe jednak ocenienie tego przedmiotu, będącego w związku z kwestyą obrachunków Skarbu Cesarstwa i Królestwa i z prawidłami budżetowemi, przygotowywanemi dla Królestwa, poruczyć oddzielnéj

его съ вопросомъ о расчетахъ Казны Имперіи и Царства, и съ изготовляемыми для Царства смѣтными правилами, надлежитъ возложить на особую, учрежденную по симъ послѣднимъ предметамъ подъ предсѣдательствомъ Статсъ-Секретаря Милютина Коммисію.

Относительно испрашивавшагося по проекту росписи кредита въ распоряженіе Совѣта Управленія, въ размѣрѣ 500,000 руб., слѣдовало бы, по мнѣнію Комитета, тѣ расходы, которые изъ сего кредита назначаются на опредѣленные предметы (175,857 руб. 82 коп.), показать особою статьею (*). Комитетъ исключилъ расходъ 3,000 руб. на содержаніе ксендзовъ демеритовъ, такъ какъ на основаніи Высочайшихъ указовъ 1864 и 1865 годовъ на содержаніе духовенства назначены надлежащія суммы. На будущее время, Комитетъ полагалъ правильнымъ, каждый изъ вышеозначенныхъ расходовъ перенести, по принадлежности, въ подлежащія статьи росписи, въ распоряженіе же Совѣта Управленія, собственно на непредвидимыя издержки, сообразно съ дѣйствительными расходами сего рода, въ послѣднее шестилѣтіе, назначить 300,000 руб.

Изъ суммы 466,905 руб., требуемой по кредиту вѣдомства Народнаго Просвѣщенія, на дополнительные расходы по введенію въ дѣйствіе Высочайшихъ указовъ 30 Августа (11 Сентября) 1864 года, объ устройствѣ учебной части въ Царствѣ, Комитетъ полагалъ справедливымъ оставить только такую сумму, какая, по случаю введенія въ дѣйствіе Высочайше утвержденныхъ въ 5 (17) день Января 1866 года, Уставовъ и штатовъ, окажется нужною на удовлетвореніе расходовъ, которые не могли быть положительно исчислены, по неимѣнію официальныхъ данныхъ, прочіе же расходы отнести къ подлежащимъ отдѣламъ росписи.

(*) Изъ сихъ расходовъ, Комитетъ отнесъ къ числу расходовъ чрезвычайныхъ 108,794 руб. 33½ коп. назначаемые на содержаніе временной Слѣдственной Коммисіи, Управленій Военныхъ Начальниковъ и Военно-Полицейскаго Управленія на желѣзныхъ дорогахъ.

Kommissyi, ustanowionéj w tym ostatnim celu pod prezydencyą Sekretarza Stanu Milutina.

Co do żądanego w projekcie budżetu kredytu do dyspozycyi Rady Administracyjnéj w ilości rs. 500,000, zdaniem Komitetu należało te wydatki, które z kredytu pomienionego przeznaczają się na przedmioty oznaczone (rs. 175,857 kop. 82) wykazać w pozycyi oddzielnéj (*). Wyłączył Komitet wydatek rs. 3,000 na utrzymanie księży demerytów, gdyż na utrzymanie duchowieństwa są wyznaczone odpowiednie fundusze, na zasadzie ukazów Najwyższych z roku 1864 i 1865-go. Na przyszłość zaś uważał właściwem, każdy z wyżéj oznaczonych wydatków przenieść do odpowiednich pozycyj budżetu, a do dyspozycyi Rady Administracyjnéj, wyłącznie na potrzeby nieprzewidziane, podług rzeczywistych wydatków tego rodzaju w ostatnich sześciu latach, wyznaczyć rs. 300,000.

Z summy rs. 466,905, żądanéj w kredycie Wydziału Oświecenia na wydatki dodatkowe, z powodu wprowadzenia w wykonanie ukazów Najwyższych z dnia 30 Sierpnia (11 Września) 1864 roku o urządzeniu szkół w Królestwie, uważał właściwem Komitet pozostawić to tylko, co z powodu wprowadzenia w wykonanie Najwyżéj zatwierdzonych Ustaw i etatów z dnia 5 (17) Stycznia 1866 roku było potrzebne na wydatki, które nie mogły być stanowczo obliczone, z powodu braku danych urzędowych; inne zaś wydatki przenieść do odpowiednich pozycyj budżetu.

(*) Z wydatków tych zaznaczył Komitet do liczby wydatków nadzwyczajnych summę rs. 108,794 kop. 33½, wydzielaną na utrzymanie Kommissyi czasowéj śledczéj, Zarządów Naczelników Wojennych i Zarządu Wojenno-Policyjnego na drogach żelaznych.

Независимо отъ сего, Комитетъ, согласно съ поступившими въ оный послѣ утвержденія росписи представленіями Совѣта Управленія, и послѣдовавшими по онымъ Высочайшими повелѣніями, полагалъ:

a) въ смѣту расходовъ на Главную Школу включить 12,000 руб. на учрежденіе трехъ новыхъ каѳедръ: русскаго и церковно-славянскаго языковъ, русской исторіи и исторіи русской словесности, съ назначеніемъ Профессорамъ штатнаго жалованья по 1,500 руб., и по столько же каждому прибавки (ad personam), и съ выдачею имъ, сверхъ того, единовременно на первоначальное обзаведеніе по 1,000 руб. сер.;

b) суммы назначаемыя: на Политехническій Институтъ 48,225 руб. и на Варшавскую Художественную Школу 13,200 руб. сократить: первую до 26,625, и послѣднюю до 5,690 руб.;

c) изъ кредита, предположеннаго на Ботаническій садъ, въ количествѣ 14,420 руб., исключить 860 руб. испрашивавшіеся на преподаваніе садоводства, такъ какъ уставъ и штатъ училища садоводства не были еще утверждены;

d) предполагавшійся кредитъ 10,000 руб. въ распоряженіе Начальниковъ Учебныхъ Дирекцій, на пособія гминнымъ и сельскимъ училищамъ, возвысить до 12,500 руб.;

e) назначенную на пособія начальнымъ училищамъ сумму 50,000 руб. увеличить до 100,000 руб., и, сверхъ того, включить въ роспись: 49,813 руб. 70 коп. въ распоряженіе Главнаго Директора Народнаго Просвѣщенія на единовременныя пособія для Греко-Уніатскихъ начальныхъ училищъ и 22,010 руб. на постройку мебели и покупку учебныхъ пособій, для нѣкоторыхъ Греко-Уніатскихъ учебныхъ заведеній, для Главнаго Нѣмецко-Евангелическаго училища въ Варшавѣ и для Литовскихъ педагогическихъ курсовъ, съ отнесеніемъ обѣихъ сихъ статей на

Oprócz tego, i zgodnie z przedstawieniami Rady Administracyjnéj, uczynionemi już po zatwierdzeniu budżetu, i z zapadłemi co do nich NAJWYŻSZEMI decyzyami, Komitet wnosił:

a) ażeby w projekcie wydatków na Szkołę Główną dodać summę rs. 12,000, na otwarcie trzech nowych katedr dla języków ruskiego i cerkiewno-słowiańskiego, dla historyi ruskiej, tudzież dla historyi literatury ruskiéj, z wyznaczeniem dla professorów płacy etatowéj po rs. 1,500 i tyleż dla każdego dodatku ad personam, a nadto jednorazowo na zagospodarowanie się po rs. 1,000;

b) ażeby fundusze na Instytut Politechniczny rs. 48,225, i na Szkołę Sztuk Pięknych w Warszawie rs. 13,200 zmniejszyć, pierwszy do rs. 26,625, drugi do rs. 5,690;

c) z kredytu projektowanego na ogród botaniczny rs. 14,420, wyłączyć kwotę rs. 860, żądaną na wykład ogrodnictwa, gdyż ustawa i etat Szkoły ogrodniczéj nie były jeszcze zatwierdzone;

d) projektowany kredyt rs. 10,000 do rozporządzenia Dyrektorów Szkół Dyrekcyj Naukowych, na zasiłki dla szkół wioskowych i gminnych, podwyższyć do rs. 12,500;

e) fundusz rs. 50,000, wyznaczony na zasiłki dla szkół początkowych, podnieść do rs. 100,000, a nadto w budżecie dodać: fundusz rs. 49,813 kop. 70, do dyspozycyi Dyrektora Głównego Oświecenia, na zasiłki jednorazowe dla szkół początkowych Greko-Unickich, i rs. 22,010, na sprawienie mebli tudzież pomocy naukowych dla niektórych zakładów naukowych Greko-Unickich, dla Szkoły głównéj Niemiecko-Ewangelickiéj w Warszawie, i dla kursów Litewskich pedagogicznych, z zaregulowaniem obudwóch tych

остатки, имѣющіеся отъ дополнительнаго по вѣдомству Народнаго Просвѣщенія кредита 1865 года.

При этомъ Статсъ-Секретарь Милютинъ заявилъ, что Его Императорское Величество, Высочайше соизволилъ утвердить предположенія относительно составленія и изданія литовскаго словаря и грамматики. Расходъ на этотъ предметъ могъ простираться до 5,500 рублей.

Въ смѣту расходовъ вѣдомства Внутреннихъ Дѣлъ, Комитетъ полагалъ включить расходъ на содержаніе Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ, согласно Высочайше утвержденнымъ 14 (26) Декабря 1865 года штатамъ.

Комитетъ включилъ въ роспись сумму 400,000 руб. на введеніе въ дѣйствіе проекта преобразованія губернскаго и уѣзднаго управленія въ Царствѣ, съ тѣмъ, чтобы сумма эта впредь до изданія надлежащихъ штатовъ была расходуема не иначе, какъ по испрошеніи каждый разъ, особаго Высочайшаго разрѣшенія.

Комитетъ прибавилъ къ проекту сумму 12,265 руб. на издержки по устройству карантиновъ, для пригоняемаго въ Царство скота.

Въ кредитѣ на расходы по Финансовому вѣдомству, были показаны по проекту 51,000 руб. на устройство особой корчемной стражи, для задержанія корчемнаго вина, ввозимаго по Австрійской и Прусской границамъ. Стражу эту предполагалось составить изъ 100 конныхъ объѣздчиковъ и столько же пѣшихъ стражниковъ. Комитетъ находилъ, что такой составъ отдѣльной отъ общаго пограничнаго таможеннаго надзора стражи, при протяженіи помянутыхъ границъ слишкомъ на 1,800 верстъ, столь незначителенъ, что, не принося существенной пользы, могъ бы дать поводъ къ столкновеніямъ съ пограничною стражею. Посему Комитетъ полагалъ испрашиваемую сумму исключить изъ росписи, предоставивъ Министру Финансовъ войти въ соображеніе, не представится ли нужнымъ, по-

pozycyj do pozostałości z roku 1865 kredytu dodatkowego Oświecenia Publicznego.

Obok tego Sekretarz Stanu Milutin oznajmił, że Najjaśniejszy Pan Najwyższej zatwierdzić raczył wnioski dotyczące ułożenia i wydania słownika i grammatyki litewskiéj. Koszt wynosić mógł do rs. 5,500.

Do wydatków Wydziału Spraw Wewnętrznych uważał Komitet właściwém włączyć wydatki na duchowieństwo Rzymsko-Katolickie w Królestwie, a to stosownie do etatów Najwyżéj w dniu 14 (26) Grudnia 1865 roku zatwierdzonych.

Fundusz rs. 400,000 włączył Komitet do budżetu na wprowadzenie w wykonanie projektu zreorganizowania Zarządów gubernialnych i powiatowych w Królestwie; zastrzegł przytem, ażeby na przyszłość, do czasu wydania etatów właściwych, wydatkowano z kredytu tego nie inaczéj jak po wyjednaniu oddzielnéj na każdy raz decyzyi Najwyższéj.

Dodał Komitet do projektu summę rs. 12,265, na koszta urządzenia kwarantann, dla bydła przypędzanego do Królestwa.

W kredycie na wydatki Wydziału Skarbowego pomieszczono w projekcie fundusz rs. 51,000, na urządzenie oddzielnéj straży konsumcyjnéj, dla zatrzymywania okowity defraudowanéj przez granicę Austryacką i Pruską. Straż ta składać się miała ze 100 konnych i tyluż pieszych strażników. Komitet znalazł, że przy rozciągłości téj granicy wynoszącéj przeszło 1,800 wiorst, takowy skład straży pomienionéj, niezależnéj od ogólnego nadzoru celno-granicznego, jest tyle nieznaczącym, iż nieprzynosząc istotnéj korzyści, mógłby tylko spowodować kollizye ze strażą celno-graniczną. Z tego powodu Komitet zadecydował: fundusz żądany z budżetu wyłączyć, pozostawiając rozważeniu Ministra

слѣ имѣющагося въ виду возвышенія акциза съ вина, усилить таможенную пограничную стражу.

Кредитъ въ 80,000 рублей на пенсіи лицамъ, раненнымъ, или семействамъ лицъ, убитыхъ мятежниками въ послѣднее возстаніе, Комитетъ призналъ правильнымъ отнести на чрезвычайныя средства, преимущественно на контрибуціонныя суммы.

По поводу испрашивавшагося кредита на заготовленіе гербовой бумаги, Комитетъ, принявъ во вниманіе, что, доселѣ бумага сія заготовлялась на писчебумажной фабрикѣ Польскаго Банка въ Езернѣ, что, въ исполненіе Высочайшаго повелѣнія, фабрика эта должна быть продана въ частныя руки, и что за тѣмъ изготовленіе гербовой бумаги для Царства было бы всего соотвѣтственнѣе возложить на Экспедицію заготовленія Государственныхъ бумагъ, призналъ полезнымъ вопросъ о семъ предоставить ближайшему соображенію и взаимному соглашенію Намѣстника въ Царствѣ и Министра Финансовъ.

Въ числѣ расходовъ на военныя надобности требовалась военнымъ начальствомъ на работы по военно-топографической съемкѣ сумма 42,266 руб. 71 коп. Но по росписи предположено только 10,950 руб. съ отнесеніемъ остальной части на остатки отъ суммъ, ассигнованныхъ на этотъ предметъ въ 1863 и 1864 годахъ. Комитетъ призналъ правильнымъ, включить въ роспись всю сумму 42,266 руб. 71 коп.

Расходъ на Управленіе Генералъ-Полиціймейстера въ 141,000 руб., покрывавшійся не изъ обыкновенныхъ годовыхъ доходовъ, а изъ особыхъ чрезвычайныхъ рессурсовъ, отнести въ 1866 году на тотъ же источникъ.

На издержки по военной переписи и рекрутскому набору внесено въ роспись 620,000 руб., въ предположеніи набора по 5 человѣкъ съ тысячи. Такъ какъ наборъ этотъ предположенъ въ соразмѣрности только 4-хъ человѣкъ съ тысячи, то Комитетъ, согласно съ заявленіемъ Главнаго Директора Внутреннихъ Дѣлъ, полагалъ достаточнымъ назначить на этотъ предметъ 500,000 руб.

Finansów, czyby po zamierzoném podwyższeniu opłaty od wyrobu wódki, nie wypadało wzmocnić straży celno-granicznéj.

Kredyt rs. 80,000 na pensye dla osób ranionych przez powstańców w ostatniém powstaniu, lub dla rodzin po zabitych, znalazł właściwem Komitet zaregulować do źródeł nadzwyczajnych, a w szczególności do funduszów kontrybucyjnych.

Z powodu żądanego kredytu na przysposobienie papieru stemplowego, Komitet wziąwszy na uwagę, że dotychczas papier takowy przysposabianym był w fabryce papieru w Jeziornéj, do Banku Polskiego należącéj, że w wykonaniu rozkazu NAJWYŻSZEGO papiernia ta powinna być sprzedaną osobom prywatnym, że przeto byłoby najwłaściwszem poruczyć Expedycyi przysposabiania papierów Państwa, przysposabianie papieru stemplowego dla Królestwa, uznał pożytecznem kwestyę tę pozostawić bliższemu rozpatrzeniu i wzajemnemu porozumieniu się Namiestnika Królestwa z Ministrem Finansów.

W liczbie wydatków na prace około pomiaru wojenno-topograficznego żądaną była przez Władzę wojskową summa rubli srebrem 42,266 kop. 71. W budżecie jednak zaprojektowano tylko fundusz rs. 10,950, a zaspokojenie reszty odesłano do pozostałości funduszów assygnowanych na ten przedmiot w latach 1863 i 1864. Komitet uznał właściwem włączyć do budżetu cały fundusz rs. 42,266 kop. 71.

Wydatek rs. 141,000 na Zarząd Jeneral-Policmajstra, pokrywany nie z dochodów zwyczajnych rocznych, tylko ze źródeł oddzielnych i nadzwyczajnych, zaregulować w roku 1866 do tychże źródeł.

Na koszta spisu wojskowego i poboru rekrutów zamieszczono w budżecie summę rs. 620,000, licząc pobór po 5-ciu ludzi z tysiąca. Gdy pobór ten zamierzony był tylko w stosunku 4-ch ludzi z tysiąca, przeto Komitet zgodnie ze zdaniem Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych uważał, iż dostatecznem będzie wyznaczyć na ten przedmiot rs. 500,000.

Изъ суммы 1,450,000 рублей, предположенной на отопленіе, освѣщеніе и солому для войскъ, Комитетъ призналъ правильнымъ, часть оной, именно 794,000 руб. покрыть изъ обыкновенныхъ доходовъ, остальную же часть 656,000 руб., вызванную чрезвычайнымъ скопленіемъ войскъ въ Царствѣ, отнести къ числу чрезвычайныхъ расходовъ. Притомъ Комитетъ замѣтилъ, что не должны быть относимы на кредитъ Военнаго вѣдомства никакіе другіе расходы, кромѣ показанныхъ по статьямъ этого кредита.

Комитетъ, найдя по кредиту Почтоваго вѣдомства сумму 10,406 руб. 31¼ коп., назначенную на разные новые расходы, разрѣшенные мѣстными властями Царства въ 1863 и 1864 годахъ,—призналъ нужнымъ подтвердить, чтобы впредь не было отступаемо отъ неоднократно выраженной Высочайшей воли о томъ, чтобы никакой сверхсмѣтный расходъ не былъ допускаемъ, безъ особаго Высочайшаго разрѣшенія.

Кредитъ Управленія Путей Сообщенія положенъ по росписи 1866 года въ суммѣ 663,230 руб., то есть менѣе противъ 1865 года на 85,680 руб. Уменьшеніе это произошло отъ того, что въ 1866 году истекъ срокъ контракту, по коему ремонтное содержаніе перворазрядныхъ шоссейныхъ дорогъ было отдано особой компаніи, которая должна была оставить значительный запасъ каменнаго матеріала, вслѣдствіе чего сократился расходъ на 1866 годъ.

Государственный Совѣтъ Царства, при разсмотрѣніи проекта росписи 1866 года, предположилъ излишекъ доходовъ противъ расходовъ въ количествѣ 76,301 руб. 29¼ коп. обратить на усиленіе средствъ къ устройству шоссейныхъ дорогъ 2-го разряда.

Комитетъ, признавъ это предположеніе не согласнымъ съ Высочайшимъ повелѣніемъ 1835 года, по коему всѣ бюджетные остатки должны быть обращаемы въ Казну Имперіи на общіе расходы, находилъ, что вопросъ объ усиленіи средствъ по сооруженію шоссейныхъ дорогъ въ Царствѣ, подлежитъ раз-

Z zaprojektowanéj summy rs. 1,450,000 na opał, światło i słomę dla wojska, Komitet uznał właściwem część rs. 794,000 zaspokoić z dochodów zwyczajnych, resztę zaś rs. 656,000 odnieść do wydatków nadzwyczajnych, jako spowodowaną niezwykłém nagromadzeniem wojsk w Królestwie. Uczynił przytem Komitet uwagę, iżby do kredytu Wydziału Wojennego, prócz wymienionych w pozycyach tegoż kredytu, żadne inne wydatki nie były regulowane.

W kredycie Zarządu Poczt znalazłszy Komitet summę rubli srebrem 10,406 kop. 31¼ na różne nowe wydatki, wynikające z decyzyj miejscowych Władz Królestwa w roku 1863 i 1864, uznał potrzebę przypomnieć, ażeby na przyszłość nieodstępowano od wyrażonéj niejednokrotnie woli Najwyższéj co do niedopełniania żadnych wydatków nadbudżetowych, bez oddzielnéj na każdy z nich decyzyi Najwyższéj.

Kredyt Zarządu Kommunikacyj położono w budżecie 1866 roku w summie rs. 663,230, to jest mniéj niż w roku 1866 o rs. 85,680. Zmniejszenie to spowodowane było upływem w roku 1866 kontraktu, oddającego konserwacyę dróg bitych 1-go rzędu oddzielnéj kompanii, która powinna była pozostawić wielki zapas materyału kamiennego, a ztąd zmniejszenie wydatku na rok 1866.

Rada Stanu Królestwa przy rozbiorze projektu budżetu 1866 roku uczyniła wniosek o użycie przewyżki dochodów nad wydatki rs. 76,301 kop. 29¼ na zwiększenie środków do budowy dróg bitych 2-go rzędu.

Komitet znalazł wniosek ten niezgodnym z rozkazem Najwyższym z roku 1835, podług którego wszelkie pozostałości budżetowe powinny być przelewane do Skarbu Cesarstwa na ogólne wydatki, i uważał: że kwestya zwiększenia środków budowy dróg bitych w Królestwie podpada pod ocenienie przy za-

смотрѣнію при разрѣшеніи возникшаго общаго вопроса о мѣрахъ, какія надлежитъ принять въ будущемъ для устройства дорожной части въ Царствѣ.

Согласно вышеизложеннымъ замѣчаніямъ, бюджетные расходы на 1866 годъ составляли: обыкновенные 19,293,121 руб. 50 коп. и чрезвычайные 986,555 руб. 85½ коп., съ отнесеніемъ сихъ послѣднихъ на счетъ имѣющагося запаснаго фонда Казны Царства.

Затѣмъ обыкновенные доходы и такіе же расходы составляли:

доходы	23,538,738 р. 89¾ к.
расходы	19,293,121 „ 50 „
оставалось для Казны Имперіи на общія Государственныя надобности . . .	4,245,617 р. 39¾ к.
а какъ по проекту росписи остатокъ этотъ былъ показанъ въ количествѣ . . .	3,150,000 „ — „
то онъ увеличился на	1,095,617 р. 39¾ к.

По внесеніи въ проектъ всѣхъ вышеизложенныхъ измѣненій,

доходы составляли:

обыкновенные	23,538,738 р. 89¾ к.
чрезвычайные	986,555 „ 83½ „
итого . .	24,525,294 р. 73¼ к.

расходы же простирались:

обыкновенные	до	23,538,738 р. 89¾ к.
чрезвычайные	„	986,555 „ 83½ „
итого . .		24,525,294 р. 73¼ к.

Примѣняясь, по возможности, къ формамъ, принятымъ для составленія годовыхъ росписей Имперіи, Комитетъ сдѣлалъ измѣненія въ самомъ распредѣленіи статей доходовъ и расходовъ и въ групировкѣ оныхъ.

decydowaniu ogólnéj kwestyi co do środków, jakie w przyszłości przedsięwziąść należy dla urządzenia dróg w Królestwie.

Stosownie do powyższych uwag wydatki budżetowe na rok 1866 wynosiły: zwyczajne rs. 19,293,121 kop. 50, nadzwyczajne rs. 986,555 kop. 85½, z odniesieniem tych ostatnich do zapasu w Skarbie Królestwa pozostałego.

Podług tego więc dochody zwyczajne i takież wydatki wynosiły.

dochody	rs.	23,538,738 k. 89¾,
wydatki	„	19,293,121 „ 50.
pozostałość dla Skarbu Cesarstwa na ogólne potrzeby Państwa	rs.	4,245,617 k. 39¾,
a że w projekcie budżetu pozostałość ta wynosiła	„	3,150,000 „ —
zatem zwiększyła się o	rs.	1,095,617 k. 39¾.

Po wprowadzeniu do projektu wszystkich wyżéj wymienionych modyfikacyj,

dochody wynosiły:

zwyczajne	rs.	23,538,738 k. 89¾,
nadzwyczajne	„	986,555 „ 83½,
łącznie . .	rs.	24,525,294 k. 73¼,

wydatki wynosiły:

zwyczajne	rs.	23,538,738 k. 89¾,
nadzwyczajne	„	986,555 „ 83½,
łącznie . .	rs.	24,525,294 k. 73¼.

Stosując się ile było można do form przyjętych dla budżetów rocznych Cesarstwa, Komitet poczynił zmiany w samym rozkładzie pozycyj dochodów i wydatków projektu i w ich ugrupowaniu.

Его Императорское Величество, удостоивъ въ 10 (22) день Апрѣля 1866 года, Собственноручнымъ утвержденіемъ, представленную при журналѣ Комитета по дѣламъ Царства Польскаго, общую роспись доходамъ и расходамъ Царства на 1866 годъ, Высочайше соизволилъ, вмѣстѣ съ тѣмъ, на журналѣ Комитета Собственноручно написать: „Исполнить."

О всемъ этомъ Графъ Намѣстникъ въ Царствѣ увѣдомленъ былъ отзывомъ Министра Статсъ-Секретаря отъ 15 (27) Апрѣля 1866 года, за N⁰ 9,153.

Введенный въ Имперіи новый порядокъ составленія, разсмотрѣнія и исполненія финансовыхъ росписей особыхъ Управленій и общей Государственной росписи, Его Императорское Величество Высочайше повелѣть соизволилъ примѣнить къ Царству Польскому, возложивъ исполненіе сего на особую Коммисію, съ порученіемъ представить свои по этому предмету предположенія, до времени же окончательнаго, основаннаго на новыхъ, сообразныхъ современнымъ потребностямъ, началахъ, приведенія въ устройство финансовыхъ и контрольныхъ уставовъ этого края, изготовить временныя правила о бюджетахъ Царства.

Представленный Коммисіею и разсмотрѣнный въ Комитетѣ по дѣламъ Царства Польскаго, проектъ временныхъ правилъ для составленія, разсмотрѣнія, утвержденія и исполненія общей финансовой и частныхъ смѣтъ Управленій Царства Польскаго, удостоился Высочайшаго утвержденія въ 10 (22) день Августа 1866 года, Высочайшимъ же указомъ отъ того же числа повелѣно ввести таковыя въ исполненіе.

Вышеупомянутые Высочайшій указъ и правила помѣщаются въ концѣ настоящаго историческаго обзора.

Najjaśnieszy Pan, zaszczyciwszy w dniu 10 (22) Kwietnia 1866 roku własnoręczném zatwierdzeniem przedstawiony sobie przy protokóle Komitetu do Spraw Królestwa ogólny budżet dochodów i wydatków Królestwa na rok 1866, zarazem na protokóle Komitetu raczył własnorecznie napisać „Исполнить."

O tém wszystkiém JW. Hrabia Namiestnik Królestwa zawiadomiony został w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 15 (27) Kwietnia 1866 roku Nr. 9,153.

Zaprowadzony w Cesarstwie nowy system układania, rozpoznawania i wykonywania budżetów Skarbowych oddzielnych Władz i ogólnego budżetu Państwa, Najjaśniejszy Pan polecił zastosować do Królestwa Polskiego, i poruczył to oddzielnéj Kommissyi z poleceniem podania wniosków, a zanim nastąpi ostateczne, na nowych, zgodnych z tegoczesnemi potrzebami, podstawach oparte, uporządkowanie finansowych i kontrolnych ustaw tego kraju, przygotować tymczasowe przepisy co do budżetu Królestwa.

Przedstawiony przez Kommissyę i rozpoznany w Komitecie do Spraw Królestwa Polskiego projekt tymczasowych przepisów dla ułożenia, rozpoznania, zatwierdzenia i wykonania ogólnego budżetu Skarbowego i pojedynczych budżetów Władz Królestwa Polskiego, zyskał Najwyższe zatwierdzenie w dniu 10 (22) Sierpnia 1866 roku, a ukaz Najwyższy tejże daty, polecił wprowadzić je w wykonanie.

Ukaz Najwyższy i przepisy, o których wyżéj mowa, są zamieszczone w końcu niniejszego rysu historycznego.

Божiею Милостiю

МЫ, АЛЕКСАНДРЪ II,

Императоръ и Самодержецъ Всероссiйскiй, Царь Польскiй,
Великiй Князь Финляндскiй,

и проч., и проч., и проч.

Принявъ во вниманiе, что Нами введена въ Имперiи правильная система составленiя, разсмотрѣнiя и исполненiя финансовыхъ смѣтъ отдѣльныхъ Управленiй и общей Государственной Росписи, Мы признали необходимымъ примѣнить тотъ же порядокъ и въ Царствѣ Польскомъ, гдѣ доселѣ это дѣло оставалось неустроеннымъ. Составленiе соотвѣтствующихъ сей цѣли предположенiй Мы возложили на особую Коммисiю и повелѣли ей, впредь до окончательнаго устройства на новыхъ, сообразныхъ современнымъ потребностямъ, началахъ, финансовыхъ и контрольныхъ учрежденiй того края, изготовить временныя правила по смѣтной части въ Царствѣ.

Одобривъ нынѣ представленный во исполненiе сего означенною Коммисiею и въ Комитетѣ по дѣламъ Царства Польскаго разсмотрѣнный проектъ правилъ, Мы постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Приложенныя къ настоящему Указу временныя правила для составленiя, разсмотрѣнiя, утвержденiя и исполненiя общей финансовой и частныхъ смѣтъ Управленiй Царства Польскаго, ввести нынѣ же въ дѣйствiе, со внесенiемъ оныхъ въ Дневникъ Законовъ.

Ст. 2.

Со введенiемъ въ дѣйствiе означенныхъ правилъ, отмѣняются всѣ несогласныя съ оными постановленiя и распоряженiя.

Z Bożéj Łaski

MY ALEXANDER II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyj, Król Polski,
Wielki Książe Finlandzki,

etc., etc., etc.,

Zważywszy, że pożądny system układania, rozpoznawania i wykonywania budżetów skarbowych oddzielnych Władz i ogólnego budżetu Państwa został przez Nas zaprowadzony w Cesarstwie, uznaliśmy niezbędném zastosować go także i w Królestwie Polskiém, gdzie dotąd przedmiot ten nie został urządzonym. Ułożenie odpowiednich temu celowi wniosków, poruczyliśmy oddzielnéj Kommissyi i rozkazaliśmy jéj, zanim nastąpi ostateczne, na nowych, zgodnych z tegoczesnemi potrzebami, podstawach oparte, uporządkowanie finansowych i kontrolnych ustaw tego kraju, przygotować tymczasowe przepisy co do budżetów Królestwa.

Zatwierdziwszy przedstawiony obecnie w skutku tego przez rzeczoną Kommissyę i w Komitecie do Spraw Królestwa Polskiego rozpoznany projekt przepisów, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1.

Załączone do niniejszego Ukazu tymczasowe przepisy dla sporządzania, rozpoznawania, zatwierdzania i wykonywania ogólnego budżetu skarbowego i pojedynczych budżetów Władz Królestwa Polskiego, wprowadzić teraz już w wykonanie i wnieść je do Dziennika Praw.

Art. 2.

Z wprowadzeniem w wykonanie rzeczonych przepisów, znoszą się wszystkie niezgodne z niemi postanowienia i rozporządzenia.

Ст. 3.

Исполненіе сего возлагаемъ на Намѣстника Нашего въ Царствѣ Польскомъ, и на прочія Правительственныя Учрежденія по принадлежности.

Данъ въ Петергофѣ, въ 10-й (22) день Августа 1866 года.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„АЛЕКСАНДРЪ."

Контрассигнировалъ: Главный Начальникъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго, Статсъ-Секретарь, *Н. Милютинъ.*

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„*Утверждаю.*"

Въ Петергофѣ, 10 (22) Августа 1866 года.

Статсъ-Секретарь (подписано) *Н. Милютинъ.*

Временныя правила для составленія, разсмотрѣнія, утвержденія и исполненія общей финансовой и частныхъ смѣтъ Управленій Царства Польскаго.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

Положенія общія.

1. Общая финансовая смѣта Управленій Царства Польскаго, составляя часть Государственной Росписи, есть исчисленіе предстоящихъ по Царству: *а)* расходовъ и *б)* доходовъ Казны.

Примѣчаніе. Въ смѣту сію не включаются тѣ по Царству Польскому доходы и расходы Казны, кои входятъ въ смѣты высшихъ Правительственныхъ Учрежденій и Министерствъ Имперіи.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego Namiestnikowi NASZEMU w Królestwie Polskiem i innym właściwym Władzom Rządowym polecamy.

Dan w Peterhofie, dnia 10 (22) Sierpnia 1866 roku.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIÉJ Mości ręką podpisano:

„ALEXANDER."

Kontrassygnował: Główny Naczelnik Własnéj JEGO CESARSKIÉJ Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego, Sekretarz-Stanu *N. Milutin.*

Na oryginale własną JEGO CESARSKIÉJ Mości ręką podpisano:

„Zatwierdzam."

Peterhof, 10 (22) Sierpnia 1866 r.

Sekretarz-Stanu (podpisano) *N. Milutin.*

Przepisy tymczasowe dla ułożenia, rozpoznania, zatwierdzenia i wykonania ogólnego budżetu skarbowego i pojedynczych budżetów Władz Królestwa Polskiego.

ODDZIAŁ I.

Przepisy Ogólne.

1. Ogólny budżet skarbowy Władz Królestwa Polskiego, stanowiąc część budżetu Państwa, jest zebraniem przyszłych w Królestwie: *a*) wydatków i *b*) dochodów Skarbu.

Uwaga. Do budżetu tego nie mają być wprowadzane te dochody i wydatki Skarbu w Królestwie Polskiem, które wchodzą do budżetów wyższych Rządowych Instytucyj i Ministerstw Cesarstwa.

2. Общая финансовая смѣта по Царству Польскому составляется изъ частныхъ смѣтъ Главныхъ Управленій Царства.

3. Въ общую финансовую смѣту не вносятся: *а)* доходы и расходы ликвидаціонной по крестьянскому дѣлу операціи, впредь до особаго распоряженія, которое послѣдуетъ по окончательномъ выпускѣ ликвидаціонныхъ листовъ; *б)* доходы и расходы разныхъ обществъ (въ томъ числѣ городовъ и гминъ), назначенные на удовлетвореніе собственныхъ ихъ нуждъ, и *в)* денежныя средства, опредѣленныя для специяльныхъ цѣлей разныхъ учрежденій, состоящихъ подъ покровительствомъ Правительства, и не составляющія принадлежности Казны; но о сихъ специальныхъ средствахъ и удовлетворяемыхъ изъ нихъ потребностяхъ представляются при частныхъ смѣтахъ особыя приложенія.

Примѣчаніе. Подробное росписаніе сборовъ и доходовъ вышеупомянутыхъ разрядовъ, не подлежащихъ внесенію въ финансовую смѣту, будетъ издано особо.

4. Всякіе сборы и доходы, не вошедшіе въ помянутое въ примѣчаніи къ статьѣ 3-й росписаніе, принадлежатъ къ средствамъ казеннымъ и вносятся въ финансовую смѣту. Отнесеніе какихъ-либо могущихъ въ послѣдствіи открыться сборовъ и доходовъ къ разряду средствъ, не подлежащихъ внесенію въ смѣту и обращенію въ Казну, совершается не иначе, какъ дополненіемъ означеннаго росписанія въ томъ порядкѣ, въ какомъ утверждается финансовая смѣта.

5. Доходы и расходы въ общей финансовой смѣтѣ Управленій Царства распредѣляются, по утвержденной формѣ, на параграфы, а сіи послѣдніе на статьи.

6. Общая финансовая смѣта Управленій Царства Польскаго по разсмотрѣніи ея, въ порядкѣ ниже указанномъ, утверждается Высочайшею властію совокупно съ Государственною Росписью и за тѣмъ, на основаніи ея, открываются установленнымъ порядкомъ кредиты подлежащимъ Управленіямъ.

2. Ogólny budżet skarbowy Królestwa Polskiego składa się z pojedynczych budżetów głównych Władz Królestwa.

3. Do ogólnego budżetu skarbowego nie wprowadzają się: *a*) dochody i wydatki z funduszów powstałych z obrotu włościańskich listów likwidacyjnych, aż do dalszego w téj mierze rozporządzenia oddzielnego, które nastąpi po ostateczném tychże listów wypuszczeniu; *b*) dochody i wydatki różnych stowarzyszeń (w téj liczbie miast i gmin) przeznaczone na zaspokojenie potrzeb ich własnych, i *c*) środki pieniężne ustanowione na wyłączne cele różnych instytucyj, pod opieką Rządu zostających, i które nie stanowią własności Skarbu; lecz o tych specyalnych środkach i o zaspokajanych z nich potrzebach, przedstawianą być winna przy pojedynczych budżetach oddzielna wiadomość.

Uwaga. Wykaz szczegółowy wyżéj pomienionych tego rzędu opłat i dochodów, niepodlegających wniesieniu do budżetu Skarbowego, oddzielnie wydany zostanie.

4. Wszelkie opłaty i dochody, nie weszłe do pomienionego w uwadze do art. 3-go wykazu, należą do środków Skarbu i wniesione być mają do budżetu skarbowego. Odniesienie mogących się w przyszłości odkryć opłat i dochodów, do rzędu środków nie podlegających wprowadzeniu do budżetu i obróceniu na użytek Skarbu, ma się uskutecznić nie inaczéj, jak przez uzupełnienie rzeczonego wykazu tym porządkiem, jakim zatwierdza się budżet skarbowy.

5. Dochody i rozchody w ogólnym budżecie skarbowym Władz Królestwa, rozdzielają się według zatwierdzonéj formy na paragrafy, a te ostatnie na artykuły.

6. Ogólny budżet skarbowy Władz Królestwa Polskiego, po rozpatrzeniu go porządkiem niżéj wskazanym, zatwierdza się przez Władzę Najwyższą łącznie z budżetem Państwa, a następnie na zasadzie jego otwierają się przepisanym porządkiem kredyta Władzom właściwym.

7. Никакой расходъ въ Высочайше утвержденной Государственной Росписи и финансовыхъ смѣтахъ не показанный, или не разрѣшенный экстраординарнымъ кредитомъ, установленнымъ для сего порядкомъ, не допускается.

8. Открытые, установленнымъ въ сихъ правилахъ порядкомъ, для разныхъ вѣдомствъ кредиты, не могутъ быть увеличиваемы никакими посторонними, внѣ смѣтныхъ назначеній, поступленіями. Всѣ сборы и доходы не вошедшіе въ Государственную Роспись и не поименованные въ приложенномъ къ статьѣ 3-й росписаніи, по какому бы вѣдомству Царства ни открылись, передаются въ полной цифрѣ сбора въ вѣдѣніе Министерства Финансовъ или Правительственной Коммисіи Финансовъ по принадлежности и причисляются къ свободнымъ средствамъ Казны.

9. По главнымъ подраздѣленіямъ (параграфамъ) расходныхъ смѣтъ не допускается въ теченіи всего смѣтнаго періода никакое передвиженіе, и суммы назначенныя для расходовъ по одному параграфу не могутъ быть обращаемы на удовлетвореніе расходовъ по другому параграфу.

10. Общая финансовая смѣта составляется на одинъ годъ; право же распоряжаться открываемыми по смѣтамъ кредитами ограничивается опредѣленнымъ въ ст. 35—41 періодомъ времени, по прошествіи котораго, кредитъ уничтожается и оставшіяся не израсходованными суммы, составляютъ принадлежность Казны.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

Порядокъ составленія общей финансовой и частныхъ смѣтъ управленій въ Царствѣ.

11. Каждое Главное Управленіе составляетъ ежегодно объ ожидаемыхъ по его вѣдомству доходахъ и о предстоящихъ ему расходахъ частныя смѣты, на основаніи особо установленныхъ Совѣтомъ Управленія формъ, согласованныхъ съ формою общей финансовой смѣты Царства.

7. Żaden wydatek nie objęty Najwyżéj zatwierdzonym budżetem Państwa i budżetami skarbowemi, lub téż nie upoważniony nadzwyczajnym kredytem, otwartym ustanowionym porządkiem, nie ma mieć miejsca.

8. Otwarte, porządkiem w miejscach przepisanych ustanowionym, dla różnych Władz kredyta, nie mogą być powiększane żadnemi bocznemi nad budżet wpływami. Wszystkie opłaty i dochody nie weszłe do budżetu Państwa, i nie wymienione w załączonym do art. 3-go wykazie, w jakiejkolwiekby Władzy Królestwa nie odkryły się, przelewają się w zupełności pod zawiadywanie Ministerstwa Skarbu lub Kommissyi Rządowéj Skarbu, stosownie do tego, jakiego są rodzaju, i służą do wolnego użytku Skarbu.

9. W głównych paragrafach budżetu wydatków nie dozwalają się, przez cały peryod trwania budżetu, żadne zmiany, i fundusze przeznaczone na wydatki objęte w jednym paragrafie nie mogą być obracane na zaspokojenie wydatków wskazanych w paragrafie drugim.

10. Ogólny budżet skarbowy układa się na jeden rok, prawo zaś rozporządzania otwieranemi w budżetach kredytami ogranicza się ustanowionym w artykułach 35—41 peryodem czasu, po upływie którego, kredyt ustaje i pozostałe od wydatków fundusze przechodzą na własność Skarbu.

ODDZIAŁ II.

Porządek układania ogólnego budżetu skarbowego i pojedynczych budżetów Władz Królestwa.

11. Każda Władza Główna układa corocznie szczegółowy budżet spodziewanych w swym Wydziale dochodów i przyszłych wydatków, według form przez Radę Administracyjną na to ustanowionych i zastosowanych do form ogólnego budżetu skarbowego Królestwa.

Примѣчаніе. Смѣты доходовъ составляются не только Главными Управленіями, кои завѣдываютъ отдѣльными отраслями доходовъ, но всѣми вообще Управленіями, по вѣдомству коихъ встрѣчаются какіе либо постоянные или случайные поступленія и сборы.

12. Необходимые для составленія частныхъ смѣтъ матеріалы извлекаются Главными Управленіями, смотря по роду требуемыхъ данныхъ, или изъ имѣющихся у нихъ свѣдѣній, или изъ свѣдѣній, затребованныхъ отъ подчиненныхъ учрежденій.

13. Въ частныя смѣты не вносятся никакіе новые расходы кромѣ тѣхъ, кои установлены Высочайше утвержденными штатами и положеніями, или разрѣшены особыми Высочайшими повелѣніями.

Примѣчаніе 1. Новыми расходами не считаются необходимыя по хозяйственнымъ статьямъ увеличенія прежнихъ ассигнованій въ слѣдствіе измѣняющихся цѣнъ, или въ слѣдствіе другихъ обстоятельствъ, прямо истекающихъ изъ самой подвижности расходовъ по хозяйственнымъ предметамъ. Подобныя увеличенія расходовъ вносятся въ смѣты съ разрѣшенія Совѣта Управленія.

2. Правило въ примѣчаніи 1-мъ изложенное, не относится до хозяйственныхъ расходовъ, опредѣляемыхъ штатами и табелями.

14. Общая финансовая и частныя смѣты Управленій излагаются по правиламъ, опредѣленнымъ въ особомъ къ сей статьѣ приложеніи, и съ соблюденіемъ текста статей и порядка изложенія данныхъ, установленныхъ формами смѣтъ, для каждаго Управленія утвержденными.

15. По составленіи Главными Управленіями, опредѣленнымъ порядкомъ и по установленнымъ формамъ частныхъ смѣтъ, онѣ препровождаются въ печатныхъ экземплярахъ одновременно въ Совѣтъ Управленія, Коммисію Финансовъ и Счетную Палату. Срокъ этого представленія опредѣляется для всѣхъ Главныхъ Управленій 1 (13) Іюня.

Uwaga. Budżety dochodów układane być mają nie tylko przez Władze Główne, zawiadujące oddzielnemi gałęziami dochodów, lecz przez wszystkie w ogólności Władze, w których Wydziale wydarzają się jakiekolwiekbądź stałe lub przypadkowe wpływy i opłaty.

12. Materyały potrzebne do ułożenia pojedynczych budżetów zbierane być mają przez Władze Główne, stosownie do rodzaju koniecznych danych, albo z wiadomości u siebie posiadanych, albo téż z zasięgniętych od podwładnych instytucyj.

13. Do budżetów pojedynczych nie wnoszą się żadne nowe wydatki, prócz tych tylko, które wskazane są Najwyżéj zatwierdzonemi etatami i ustawami, albo dozwolone oddzielnymi rozkazami Najwyższemi.

Uwaga 1. Za nowe wydatki nie uważają się konieczne powiększenia cyfr wydatkowych, oznaczonych poprzednio w pozycyach administracyjnych, wywołane zmianą cen lub téż innemi okolicznościami, wypływającemi wprost z saméj ilości wydatków na administracyjne przedmioty. Podobne powiększenia wydatków wnoszą się do budżetów z upoważnienia Rady Administracyjnéj.

Uwaga 2. Przepis w uwadze 1-éj zawarty nie stosuje się do wydatków gospodarczych, oznaczanych etatami i tabellami.

14. Ogólny skarbowy i pojedyncze budżety Władz układają się według przepisów objętych w osobnym do niniejszego artykułu annexie i z zachowaniem tekstu artykułów oraz porządku w ułożeniu danych, ustanowionych formami budżetów, dla każdéj Władzy zatwierdzonemi.

15. Po ułożeniu przez Władze Główne, ustanowionym porządkiem i według wskazanych form, pojedynczych budżetów, takowe przedstawiają się w egzemplarzach drukowanych jednocześnie do Rady Administracyjnéj, do Kommissyi Skarbu i do Izby Obrachunkowéj. Termin przedstawienia tego ustanawia się dla wszystkich Władz Głównych na dzień 1 (13) Czerwca.

Примѣчаніе 1. Сверхъ того препровождается въ тоже время по нѣскольку печатныхъ экземпляровъ частныхъ смѣтъ въ Собственную Его Императорскаго Величества Канцелярію по дѣламъ Царства Польскаго, Министерство Финансовъ и Государственный Контроль.

2. Если послѣдуютъ какія-либо въ Управленіяхъ преобразованія, влекущія за собою необходимыя въ формахъ смѣтъ измѣненія, то проекты такихъ измѣненій должны быть своевременно доставляемы въ Коммисію Финансовъ и Счетную Палату, которыя представляютъ означенные проекты при своихъ заключеніяхъ, на утвержденіе установленнымъ порядкомъ.

ОТДѢЛЕНІЕ III.

Порядокъ разсмотрѣнія и утвержденія смѣтъ.

16. По полученіи частныхъ смѣтъ Главныхъ Управленій, Коммисія Финансовъ повѣряетъ сіи смѣты противъ существующихъ законоположеній, и по удостовѣреніи, что ими оправдываются предметъ и размѣръ предположенныхъ назначеній, составляетъ изъ всѣхъ частныхъ смѣтъ Главныхъ Управленій и изъ смѣты самой Коммисіи Финансовъ общую финансовую смѣту доходовъ и расходовъ.

17. При этомъ Коммисія Финансовъ составляетъ особое соображеніе по тѣмъ статьямъ расходныхъ смѣтъ, кои, по ея мнѣнію, могутъ быть сокращены или исполненіе коихъ можетъ быть отложено, а по статьямъ доходныхъ смѣтъ о тѣхъ мѣрахъ, которыя могутъ содѣйствовать къ увеличенію различныхъ статей доходовъ, при чемъ однако, безъ предварительнаго на то согласія подлежащаго Главнаго Управленія, не дѣлаетъ никакихъ измѣненій въ самыхъ смѣтахъ.

18. Коммисія Финансовъ наблюдаетъ при этомъ, чтобы по смѣтамъ не были обращаемы обыкновенные доходы на покрытіе расходовъ чрезвычайныхъ временныхъ, и обязана изыски-

Uwaga 1. Oprócz tego przesyła się w tymże czasie kilka drukowanych egzemplarzy budżetów pojedynczych do Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego, do Ministerstwa Skarbu i do Kontrolli Państwa.

Uwaga 2. W razie nastąpienia jakichkolwiekbądź we Władzach reorganizacyj, wiodących za sobą konieczne w formach budżetów zmiany, projekta takich zmian winny być w swoim czasie dostawiane Kommissyi Skarbu i Izbie Obrachunkowéj, które przedstawiają je wraz ze swemi wnioskami ustanowionym porządkiem na zatwierdzenie.

ODDZIAŁ III.

Porządek rozpatrywania i zatwierdzania budżetów.

16. Po otrzymaniu pojedynczych budżetów Władz Głównych, Kommissya Skarbu porównywa je z istniejącemi Ustawami, i po przekonaniu się, że w budżetach tych usprawiedliwiony jest przedmiot i wysokość przypuszczalnych cyfr, układa ze wszystkich tych pojedynczych budżetów i z własnego budżetu swego, ogólny budżet Skarbowy dochodów i wydatków.

17. Obok tego Kommissya Skarbu przedstawia oddzielne uwagi swoje co do tych pozycyj budżetu wydatków, które, zdaniem jéj, mogą być zmniejszone lub na późniéj odłożone, a w pozycyach budżetu dochodów o tych środkach, które mogą wpłynąć na ich znaczne powiększenie, przyczem wszakże, bez poprzedniego na to zgodzenia się właściwéj Władzy Głównéj, nie ma wprowadzać żadnych do samych budżetów zmian.

18. Kommissya Skarbu obowiązaną jest czuwać, aby w budżetach dochody zwyczajne nie były przeznączane na pokrycie wydatków nadzwyczajnych przechodnich, i obmyślać ma na po-

вать, для покрытія таковыхъ расходовъ, или особые источники доходовъ, или же покрывать оные изъ имѣющихся экстраординарныхъ средствъ по Царству.

19. Составленную на вышеозначенномъ основаніи общую финансовую смѣту доходовъ и расходовъ, Коммисія Финансовъ представляетъ, вмѣстѣ съ своими замѣчаніями и заключеніями, не позже 1 (13) Іюля на разсмотрѣніе Совѣта Управленія.

Примѣчаніе. Общая финансовая смѣта на 1867 годъ, можетъ быть внесена въ Совѣтъ Управленія нѣсколько позже сего срока, съ такимъ однако разсчетомъ времени, чтобы отъ сего не послѣдовало задержки въ представленіи финансовой смѣты Царства въ Государственный Совѣтъ Имперіи на сей разъ къ 1 (13) Октября 1866 года.

Примѣчаніе это относится также къ ст. 22.

20. Счетная Палата съ своей стороны, по полученіи частныхъ смѣтъ и въ томъ числѣ смѣты Коммисіи Финансовъ, повѣряетъ послѣднюю противъ существующихъ законоположеній, и за тѣмъ, по всѣмъ вообще смѣтамъ производитъ повѣрку смѣтныхъ предположеній противъ дѣйствительнаго исполненія предыдущихъ смѣтъ.

21. Если при такихъ изслѣдованіяхъ окажутся какія-либо обстоятельства, могущія имѣть вліяніе на цифру смѣтныхъ назначеній, то въ такомъ случаѣ составляются о семъ Счетною Палатою особыя по каждой статьѣ замѣчанія.

22. Счетная Палата представляетъ на разсмотрѣніе Совѣта Управленія, не позже 1 (13) Іюля, какъ замѣчанія свои на частныя смѣты предстоящаго года, такъ и составленный ею общій по исполненію финансовой смѣты отчетъ по тому смѣтному періоду, ревизія оборотовъ котораго должна быть къ этому времени окончена Счетною Палатою.

23. Совѣтъ Управленія, по разсмотрѣніи представленнаго проекта финансовой смѣты Управленій Царства, а равно замѣчаній и соображеній Коммисіи Финансовъ и Счетной Палаты,

krycie takich wydatków albo oddzielne źródła dochodów albo też pokrywać je z posiadanych środków nadzwyczajnych w Królestwie.

19. Ułożony na wyżéj oznaczonych zasadach ogólny budżet skarbowy dochodów i wydatków, Kommissya Skarbu przedstawia wraz z swemi uwagami i wnioskami nie póżniéj jak w dniu 1 (13) Lipca Radzie Administracyjnéj do rozpoznania.

Uwaga. Ogólny budżet skarbowy na rok 1867 może być wniesiony na Radę Administracyjną nieco póżniéj po tym terminie, z takiem jednak obliczeniem czasu, aby z tego nie wynikła zwłoka w przedstawieniu tegoż budżetu Radzie Państwa na ten raz w dniu 1 (13) Październikа 1866 roku.

Uwaga ta stosuje się też do artykułu 22.

20. Izba Obrachunkowa z swéj strony, po otrzymaniu pojedynczych budżetów, a w téj liczbie i budżetu Kommissyi Skarbu, porówna ten ostatni z istniejącemi ustawami, a następnie we wszystkich w ogóle budżetach wykona podobnież porównanie zamierzeń budżetowych z rzeczywistem wykonaniem budżetów poprzednich.

21. Jeśli przy takich sprawdzeniach okażą się jakiebądź okoliczności, mogące wpływać na cyfry pozycyj budżetowych, w takim razie Izba Obrachunkowa uczynić ma w téj mierze co do każdéj pozycyi oddzielne uwagi swoje.

22. Izba Obrachunkowa przedstawia pod rozpoznanie Rady Administracyjnéj, nie póżniéj jak dnia 1 (13) Lipca, tak uwagi swoje nad budżetami pojedynczemi roku przyszłego, jako też ułożone przez nią co do wykonanego budżetu skarbowego ogólne sprawozdanie, za ten peryod trwania budżetu, którego rewizya obrotów winna być do tego czasu przez tęż Izbę ukończoną.

23. Rada Administracyjna, po rozpoznaniu przedstawionego projektu budżetu skarbowego Władz Królestwa, oraz uwag i sprawdzeń Kommissyi Skarbu i Izby Obrachunkowéj, i po

и по введеніи измѣненій, какія будутъ признаны нужными, представляетъ проектъ смѣты со всѣми приложеніями Намѣстнику въ Царствѣ, который препровождаетъ оный съ означенными приложеніями въ потребномъ числѣ печатныхъ экземпляровъ къ Главному Начальнику Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго, для внесенія не позже 1 (13) Сентября, въ Государственный Совѣтъ.

Примѣчаніе. Одновременно съ представленіемъ въ Государственный Совѣтъ, препровождается также потребное число экземпляровъ общей финансовой смѣты въ Министерство Финансовъ и Государственный Контроль.

24. Государственный Контроль и Министерство Финансовъ представляютъ не позже 1 (13) Октября, свои замѣчанія и заключенія по финансовой смѣтѣ Управленій Царства Польскаго въ Государственный Совѣтъ. Главный Начальникъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго представляетъ съ своей стороны въ Государственный Совѣтъ замѣчанія и заключенія по финансовой смѣтѣ по тѣмъ предметамъ, по которымъ признаетъ это нужнымъ.

25. Министръ Финансовъ, независимо отъ упомянутыхъ въ предыдущей статьѣ замѣчаній и заключеній, представляетъ въ Государственный Совѣтъ общій обзоръ доходовъ и расходовъ по Царству.

26. Департаментъ Государственной Экономіи Государственнаго Совѣта, по полученіи финансовой смѣты Управленій Царства и общаго по исполненію финансовыхъ смѣтъ отчета, а равно упомянутыхъ въ предыдущей статьѣ замѣчаній и заключеній на означенную смѣту, разсматриваетъ послѣднюю въ присутствіи Главнаго Начальника Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго, Министра Финансовъ и Государственнаго Контролера.

27. Приложенія о специальныхъ средствахъ Управленій, доставляемыя при финансовой смѣтѣ, разсматриваются тѣмъ же

wprowadzeniu zmian, jakię uznane będą za potrzebne, przedstawić ma projekt budżetu ze wszystkiemi annexami Namiestnikowi w Królestwie, który prześle takowy wraz z rzeczonemi annexami w potrzebnéj liczbie egzemplarzy drukowanych Głównemu Naczelnikowi Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego, dla wniesienia nie późniéj jak w dniu 1 (13) Września do Rady Państwa.

Uwaga. Jednocześnie z przedstawieniem do Rady Państwa, przesyła się też potrzebna liczba egzemplarzy ogólnego budżetu skarbowego do Ministerstwa Skarbu i do Kontrolli Państwa.

24. Kontrolla Państwa i Ministerstwo Skarbu przedstawić mają nie późniéj jak w dniu 1 (13) Października uwagi swoje i wnioski co do budżetu skarbowego Władz Królestwa Polskiego Radzie Państwa. Naczelnik Główny Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego z swéj strony przedstawi Radzie Państwa uwagi i wnioski co do tych przedmiotów budżetu skarbowego, co do których uzna tego potrzebę.

25. Minister Skarbu, niezależnie od rzeczonych w artykule poprzedzającym uwag i wniosków, przedstawić ma nadto Radzie Państwa ogólny obraz dochodów i wydatków Królestwa.

26. Departament Ekonomiczny Rady Państwa, po otrzymaniu budżetu skarbowego Władz Królestwa i ogólnego co do wykonania budżetów skarbowych sprawozdania, oraz wspomnionych w artykule poprzedzającym uwag i wniosków, dotyczących rzeczonego budżetu, rozpoznaje ten ostatni przy attentowaniu Naczelnika Głównego Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego, Ministra Skarbu i Kontrollera Państwa.

27. Annexa o specyalnych środkach Władz, nadsyłane przy budżecie skarbowym, rozpoznawane będą takimże porządkiem jak

порядкомъ какъ и самая смѣта, собственно въ тѣхъ видахъ, чтобы помянутыя средства распредѣляемы были на тѣ именно потребности, на кои они предназначены, и чтобы распредѣленіе сіе совершаемо было согласно съ существующими для ихъ расходованія правилами и постановленіями.

28. Заключеніе Департамента Государственной Экономіи по разсмотрѣнію финансовой смѣты Управленій Царства Польскаго вносится въ Общее Собраніе Государственнаго Совѣта, и за тѣмъ смѣта представляется на Высочайшее утвержденіе, совокупно съ Государственною Росписью, порядкомъ въ учрежденіи Государственнаго Совѣта установленнымъ.

29. По утвержденіи Государственной Росписи Высочайшею властью, общая финансовая смѣта Управленій Царства обнародовывается во всеобщее свѣдѣніе по распоряженію Министра Финансовъ, установленнымъ въ Имперіи порядкомъ, и сообщается имъ же Намѣстнику въ Царствѣ, который чрезъ Совѣтъ Управленія передаетъ смѣту Коммисіи Финансовъ и Счетной Палатѣ для исполненія по принадлежности.

ОТДѢЛЕНІЕ IV.

Условія исполненія смѣтъ.

30. При исполненіи финансовыхъ смѣтъ, замѣнъ недостатковъ сбереженіями допускается только по второстепеннымъ подраздѣленіямъ смѣты (статьямъ), а главныя ея подраздѣленія (параграфы), въ смѣтномъ перечнѣ излагаемыя представляютъ, въ теченіи всего смѣтнаго періода, неизмѣняемыя для распорядителей кредитовъ нормы (статья 9).

31. При дѣйствіи означенныхъ въ предыдущей статьѣ правилъ наблюдается слѣдующее: *а)* Главные распорядители кредитовъ не имѣютъ ни въ какомъ случаѣ права дѣлать собственною властью какихъ-либо по главнымъ подраздѣленіямъ смѣты передвиженій. Въ случаѣ же, еслибы по одному изъ сихъ подраздѣленій оказался недостатокъ кредита, а по другому

sam budżet, jedynie w tym celu, aby rzeczone środki rozdzielane były na te mianowicie potrzeby, na które są przeznaczone, i aby rozdział ten był uskuteczniony stosownie do istniejących w tym względzie przepisów i postanowień.

28. Wnioski Departamentu Ekonomicznego Rady Państwa co do rozpoznanego budżetu skarbowego Władz Królestwa Polskiego wnoszą się na Ogólne Zebranie Rady Państwa, a następnie budżet przedstawia się na Najwyższe zatwierdzenie, wspólnie z budżetem Państwa, porządkiem w ustawie Rady Państwa przepisanym.

29. Po zatwierdzeniu budżetu Państwa przez Władzę Najwyższą, ogólny budżet skarbowy Władz Królestwa ogłasza się dla powszechnéj wiadomości z rozporządzenia Ministra Skarbu, ustanowionym w Cesarstwie porządkiem, i kommunikuje się przez tegoż Ministra Namiestnikowi w Królestwie, który przez pośrednictwo Rady Administracyjnéj przekazuje tenże budżet Kommissyi Skarbu i Izbie Obrachunkowéj, w czem do któréj należy do wykonania.

ODDZIAŁ IV.

Warunki wykonania budżetów.

30. Przy wykonaniu budżetów skarbowych zastąpienie braku oszczędnościami dozwala się tylko w drugorzędnych pozycyach budżetu, a główne jego paragrafy w zbiorze budżetowym wymienione, przedstawiają w ciągu całego peryodu trwania budżetu, niepodległe zmianie dla dysponujących kredytami normy (art. 9).

31. Przy wykonaniu oznaczonych w artykule poprzedzającym przepisów, należy mieć na względzie co następuje: *a)* Główniedysponujący kredytami nie mają w żadnym razie prawa czynić sami przez się w głównych paragrafach budżetu jakichkolwiek bądź zmian lub przenoszeń. Na przypadek zaś, gdyby w którym z tych paragrafów okazał się brak kredytu, a w innym po

предвидѣлось дѣйствительное, за совершеніемъ внутреннихъ по второстепеннымъ статьямъ замѣновъ, сбереженіе, то при испрошеніи дополнительныхъ по недостающему кредиту ассигнованій, Главнымъ Управленіямъ предоставляется, въ видахъ указанія на имѣющійся для покрытія сверхсмѣтнаго ассигнованія свободный фондъ, приводить тотъ параграфъ смѣты и тѣ его второстепенныя подраздѣленія, по коимъ они означенныя сбереженія предвидятъ. Въ этихъ случаяхъ, при утвержденіи дополнительнаго къ смѣтѣ ассигнованія, указанный Главнымъ Управленіемъ свободный кредитъ уничтожается тѣмъ же порядкомъ, въ какомъ испрашивается кредитъ и переносится къ кредиту недостаточному; *б)* Право замѣна недостатковъ сбереженіями по подраздѣленіямъ второстепеннымъ (статьямъ) предоставляется Совѣту Управленія.

32. За совершеніемъ допускаемаго предыдущею статьею замѣна передержекъ сбереженіями, всѣ могущіе образоваться остатки отъ смѣтныхъ ассигнованій, составляютъ принадлежность Казны. Изъ этого правила допускается изъятіе только въ отношеніи суммъ, ассигнуемыхъ на содержаніе личнаго состава Управленій и на канцелярскіе припасы. На счетъ имѣющихъ образоваться отъ ассигнованій на сіи предметы остатковъ, могутъ быть выдаваемы награды и пособія чиновникамъ, съ соблюденіемъ нижеслѣдующаго:

а) Установленное ст. 31 правило о допущеніи, по второстепеннымъ подраздѣленіямъ (статьямъ) смѣты, замѣна недостатковъ сбереженіями сохраняется въ своей силѣ и по параграфамъ смѣтъ на содержаніе Управленій, и на этомъ основаніи, въ награду и пособіе чиновникамъ могутъ быть выдаваемы тѣ только остатки отъ суммы на содержаніе личнаго состава и на канцелярскіе припасы, кои составлять будутъ дѣйствительный остатокъ, за покрытіемъ всѣхъ недостатковъ, могущихъ оказаться по прочимъ подраздѣленіямъ, входящимъ въ составъ параграфовъ по содержанію.

dopełnieniu wewnętrznych w drugorzędnych pozycyach zastąpień, przewidywała się rzeczywista oszczędność, to przy zażądaniu dodatkowego funduszu na uzupełnienie niewystarczającego kredytu, Władze Główne, dla okazania iż na pokrycie nadbudżetowego wydatku posiadają swobodny fundusz, przytaczać mają ten paragraf budżetu i te jego drugorzędne poddziały, w których rzeczoną oszczędność przewidują. W tych przypadkach, przy zatwierdzeniu dodatkowego do budżetu funduszu, wskazany na ten cel przez Władzę Główną swobodny kredyt umarza się takimże porządkiem, jakim żąda się kredyt i przenosi się do kredytu niewystarczającego; *b*) prawo zastąpienia braku oszczędnościami osiągniętemi na drugorzędnych pozycyach budżetu służy Radzie Administracyjnéj.

32. Po dopełnieniu dozwolonego artykułem poprzedzającym zastąpienia przewyżki wydatków oszczędnościami, wszelkie mogące się osiągnąć oszczędności na budżetowych wydatkach stanowią własność Skarbu. Z prawidła tego dozwala się wyjątek jedynie co do funduszów assygnowanych na utrzymanie osobistego składu Władz i na potrzeby kancellaryjne. Na rachunek przewidywanych oszczędności na funduszach assygnowanych na na ten przedmiot, mogą być udzielane nagrody i zasiłki urzędnikom, przy zachowaniu następujących prawideł:

a) Ustanowiony artykułem 31-m przepis, dozwalający w drugorzędnych pozycyach budżetu zastępować brak kredytu oszczędnościami, zachowuje swą moc i w paragrafach budżetu na utrzymanie Władz, i na téj zasadzie nagrody i zasiłki urzędnikom mogą być wydawane z tych tylko oszczędności osiągniętych na funduszu przeznaczonym na utrzymanie osobistego składu i na kancellaryjne potrzeby, które stanowić będą rzeczywisty remanent po zaspokojeniu wszystkich braków, mogących się okazać w innych pozycyach, wchodzących w skład paragrafów utrzymania Władz.

Примѣчаніе. Изъ остатковъ отъ суммы на содержаніе личнаго состава и на канцелярскіе припасы, могутъ быть производимы выдачи пособій и наградъ чиновникамъ и въ теченіи года, подъ личною отвѣтственностію главнаго начальства, съ тѣмъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы выданныя пособія были сполна покрыты остатками отъ личнаго состава и отъ канцелярскихъ припасовъ.

б) Награды и пособія чиновникамъ не назначаются изъ могущихъ образоваться остатковъ отъ упраздненныхъ должностей и отъ окладовъ Сенаторовъ, Членовъ Сената, Членовъ Государственнаго Совѣта, Главныхъ Директоровъ, Губернаторовъ и всѣхъ лицъ, коимъ содержаніе производится не по штатамъ, а по особымъ Высочайшимъ назначеніямъ, а равно изъ остатковъ, образующихся отъ некомплекта преподавателей въ учебныхъ заведеніяхъ, за исключеніемъ тѣхъ случаевъ, когда преподаватели, кромѣ своей должности, занимали вакантныя должности другихъ преподавателей.

в) Остатки отъ личнаго состава одного мѣста не могутъ быть обращаемы въ награду и пособіе чиновникамъ другаго мѣста.

ОТДѢЛЕНІЕ V.

Порядокъ и сроки заключенія смѣтъ.

33. Дѣйствіе расходныхъ смѣтъ начинается съ 1 (13) Января того года, который даетъ наименованіе смѣтѣ, и продолжается до конца онаго, то есть до 1 (13) Января слѣдующаго года.

34. Если къ 31 Декабря (12 Января) не будетъ по кредитамъ на содержаніе Управленій произведено дѣйствительныхъ по статьямъ смѣты расходовъ, а по кредитамъ хозяйственно-операціоннымъ не будетъ сдѣлано распоряженій къ заготовле-

Uwaga. Z remanentu osiągniętego na funduszu, przeznaczonym na utrzymanie osobistego składu i na potrzeby kancellaryjne, mogą być wydawane urzędnikom zasiłki i nagrody nawet w ciągu roku, pod osobistą odpowiedzialnością Zwierzchności Głównéj, z tym koniecznym warunkiem, aby udzielone zasiłki były w zupełności pokryte oszczędnościami na funduszu składu osobistego i potrzeb kancellaryjnych.

b) Nagrody i zasiłki Urzędnikom nie mają być udzielane z oszczędności, mogących się osiągnąć na zniesionych posadach i na płacach Senatorów, Członków Senatu, Członów Rady Stanu, Dyrektorów Głównych, Gubernatorów i wszystkich osób, które pobierają płace nie z etatów, lecz z osobnych Najwyższych naznaczeń, a również z oszczędności powstałych z niekompletu wykładających przedmiotów w zakładach naukowych, za wyłączeniem tych przypadków, kiedy ci wykładający, oprócz własnych swych posad, zajmowali wakujące posady innych wykładających.

c) Oszczędności osiągnięte na składzie osobistym jednéj Władzy, nie mogą być obracane na nagrody i zasiłki urzędnikom Władzy drugiéj.

ODDZIAŁ V.

Porządek i termina zamknięcia budżetu.

33. Działanie budżetów wydatkowych rozpoczyna się z dniem 1 (13) Stycznia tego roku, na który są ułożone i trwa do końca jego, to jest do dnia 1 (13) Stycznia roku następnego.

34. Jeśli do dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) z kredytów na utrzymanie Władz nie zostaną uskutecznione istotne w pozycyach budżetu oznaczone wydatki, a co do kredytów administracyjno-operacyjnych nie będą wydane rozporządzenia względ-

нію предметовъ или къ совершенію работъ (то есть: по операціямъ контрактнымъ не будетъ произведено торговъ, а по операціямъ, производимымъ хозяйственнымъ образомъ, не будетъ дано предписаній начальства), то всѣ по статьямъ симъ кредиты уничтожаются.

35. Если при вышеупомянутыхъ условіяхъ затрата кредитовъ до 31 Декабря (12 Января) уже послѣдовала, то для окончанія разсчетовъ съ кредиторами Казны и для полнаго ихъ удовлетворенія полагается особый льготный срокъ.

36. Льготный срокъ предназначается по расходамъ хозяйственно-операціоннымъ — для окончанія операціи, составленія разсчетовъ, выдачи предписаній и производства самыхъ уплатъ, по расходамъ на содержаніе Управленій — для назначенія, изъ остатковъ отъ кредитовъ, на содержаніе личнаго состава и на канцелярскіе расходы, наградъ и пособій чиновникамъ и для удовлетворенія лицъ, находившихся въ командировкахъ и наслѣдниковъ умершихъ чиновниковъ.

37. Крайнимъ предѣломъ дѣйствія льготнаго срока полагается для расходовъ всѣхъ вообще вѣдомствъ 30 Іюня (12 Іюля).

38. Дабы къ означенному сроку Главныя Управленія могли имѣть полныя свѣдѣнія объ израсходованіи своихъ кредитовъ со стороны подвѣдомыхъ имъ распорядителей, право сихъ послѣднихъ на выдачу предписаній и обязанность мѣстныхъ Казначействъ по удовлетворенію сихъ предписаній, прекращается однимъ мѣсяцемъ ранѣе общаго для Главныхъ Управленій установленнаго срока заключенія смѣтъ.

39. По наступленіи означенныхъ въ предыдущихъ двухъ статьяхъ сроковъ открытые Главнымъ Управленіемъ кредиты уничтожаются въ самый день заключенія смѣтъ, при чемъ въ Коммисіи Финансовъ составляется балансъ заключенной смѣты и остающаяся отъ испрошенныхъ кредитовъ сумма почитается свободнымъ рессурсомъ Казны.

dem dostawy przedmiotów lub wykonania robót (to jest w operacyach kontraktowych nie zostaną odbyte licytacye, a w operacyach wykonywanych administracyjnie nie będzie wydanych stosownych poleceń Zwierzchności), wtedy wszystkie z pozycyj tych kredyta umarzają się.

35. Jeśli przy wyżéj wymienionych warunkach wyczerpanie kredytów do dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) już nastąpiło, to dla ukończenia rachunków z przedsiębiercami skarbowymi i dla zupełnego ich zaspokojenia, wyznaczony być ma tytułem ulgi oddzielny przedłużony termin.

36. Termin przedłużony wyznacza się w wydatkach administracyjno-operacyjnych dla ukończenia operacyi, obliczenia się, wydania poleceń i uskutecznienia samych wypłat; w wydatkach na utrzymanie Władz, dla udzielenia z oszczędności na kredytach wyznaczonych na utrzymanie składu osobistego i na wydatki kancellaryjne, nagród i zasiłków urzędnikom i dla zaspokojenia należności osób, znajdujących się na kommissoryach, i spadkobierców zmarłych urzędników.

37. Ostateczny dzień terminu przedłużonego dla zaspokojenia wydatków wszystkich w ogóle Władz oznacza się na 30 Czerwca (12 Lipca).

38. Aby do oznaczonego terminu Władze Główne mogły mieć dokładne wiadomości o wyczerpaniu swych kredytów przez podwładnych im dysponentów, prawo tych ostatnich na wydawanie poleceń i obowiązek miejscowych kassyerów wykonywania tych poleceń, ustaje miesiącem wcześniéj od ogólnego dla Władz Głównych ustanowionego terminu zamknięcia budżetów.

39. Za nadejściem oznaczonych w poprzedzających dwóch artykułach terminów, kredyta przez Władzę Główną odkryte umarzają się w sam dzień zamknięcia budżetów, przy czem w Kommissyi Skarbu winien być ułożony billans zamkniętego budżetu i pozostały do uzyskanych kredytów fundusz uważa się jako swobodny resurs Skarbu.

Примѣчаніе. Оставшіяся ко времени заключенія смѣтъ въ Главныхъ Управленіяхъ и подчиненнымъ имъ Управленіяхъ суммы составляютъ принадлежность Казны.

40. Еслибы впослѣдствіи открылись по заключеннымъ смѣтамъ какіе либо расходы, къ потребностямъ сихъ смѣтъ относящіеся, то для удовлетворенія сихъ расходовъ испрашиваются дополнительныя ассигнованія порядкомъ, для сверхсмѣтныхъ кредитовъ установленнымъ (ст. 46—54).

41. По строительной части вышеизложенныя правила заключенія смѣтъ распространяются на мелочныя и ремонтныя суммы; по всѣмъ же прочимъ строительнымъ кредитамъ право ихъ расходованія продолжается въ теченіи двухъ, одинъ за другимъ слѣдующихъ, смѣтныхъ періодовъ. О необходимости такого продолженія Главныя Управленія объясняютъ при представленіи своихъ частныхъ смѣтъ, и тогда право переноса, совмѣстно съ самымъ кредитомъ, утверждается Государственнымъ Совѣтомъ.

42. Переносъ строительнаго кредита въ общей финансовой смѣтѣ Управленій Царства не показывается, но Министръ Финансовъ, при составленіи Государственной Росписи, означаетъ, согласно со свѣдѣніями, представляемыми при означенной смѣтѣ, о переносимомъ кредитѣ въ новой росписи въ особой статьѣ.

Примѣчаніе. Вышеприведенныя правила о льготныхъ срокахъ (ст. 36—38) распространяются также и на переносимые строительные кредиты, съ тѣмъ лишь различіемъ, что къ кредитамъ этого рода общія условія заключенія кредитовъ примѣняются, по прошествіи двухъ смѣтныхъ годовъ, а не одного года, какъ по другимъ расходамъ хозяйственнымъ.

43. Смѣта окладныхъ доходовъ заключается въ сроки, для расходныхъ смѣтъ установленные (ст. 33—37), и на этомъ основаніи, недоимки, въ означенныхъ доходахъ образовавшіяся до 31 Декабря (12 Января), по окладамъ текущей смѣты и по-

Uwaga. W chwili zamknięcia budżetów pozostałe w Władzach Głównych i im podległych fundusze, stanowią własność Skarbu.

40. Jeśliby w następności wynikły jeszcze z zamkniętych budżetów jakiebądź wydatki do potrzeb budżetów tych odnoszące się, to na zaspokojenie wydatków tych żądany być ma fundusz dodatkowy, porządkiem dla nadbudżetowych kredytów przepisanym (art. 46—54).

41. W części budowniczéj wyłożone wyżéj przepisy zamknięcia budżetów rozciągają się do drobnych tylko i reparacyjnych funduszów; we wszystkich zaś innych kredytach budowniczych, prawo używania tych kredytów trwać może daléj przez ciąg dwóch po sobie następujących peryodów budżetowych. O potrzebie podobnego przedłużenia, Władze Główne objaśniają przy przedstawieniu swych pojedynczych budżetów i wówczas prawo przeniesienia kredytu wspólnie z samym kredytem zatwierdza się przez Radę Państwa.

42. Przeniesienie kredytu budowniczego nie wykazuje się w ogólnym budżecie skarbowym Władz Królestwa, lecz Minister Skarbu, przy ułożeniu budżetu Państwa, czyni w nim wzmiankę w oddzielnym artykule, stosownie do wiadomości przedstawianych przy rzeczonym budżecie Królestwa o takowem przeniesieniu kredytu.

Uwaga. Wyżéj przytoczone przepisy o terminach przedłużonych (art. 36—38) rozciągają się także i do przenośnych kredytów budowniczych, z tą jedynie różnicą, że do kredytów tego rodzaju ogólne warunki zakrycia kredytów stosują się po upływie dwóch lat budżetowych a nie jednego roku, jak w innych wydatkach administracyjnych.

43. Budżet dochodów stałych zamyka się w terminach dla budżetu wydatków ustanowionych (art. 33—37), i na téj zasadzie niedobory rzeczonych dochodów nastałe do dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) w pozycyach upływającego budżetu i wnoszone po

ступающія послѣ сего числа до льготныхъ сроковъ (ст. 37), причисляются къ доходамъ истекшаго смѣтнаго года, вносимыя же по истеченіи льготныхъ сроковъ недоимки сливаются съ окладами смѣты дѣйствующей. Правило это распространяется на заключеніе смѣты неокладныхъ доходовъ, въ случаѣ допущенія по онымъ разсрочекъ; во всѣхъ же прочихъ случаяхъ, дѣйствіе смѣты неокладныхъ доходовъ продолжается, въ теченіи одного года, то есть съ 1 (13) Января по 31 Декабря (12 Января).

44. Частныя смѣты или приложенія о спеціальныхъ по разнымъ Управленіямъ средствахъ (ст. 3) подчиняются общимъ приведеннымъ правиламъ заключенія финансовыхъ смѣтъ.

45. О заключенной финансовой смѣтѣ доходовъ и расходовъ, Коммисія Финансовъ составляетъ общій сводъ или финансовый отчетъ, который располагается по главнымъ подраздѣленіямъ смѣтъ (параграфамъ) съ буквальнымъ сохраненіемъ ихъ текста и съ приведеніемъ (въ одной графѣ) цифры ассигнованія и (въ другой графѣ) цифры дѣйствительнаго исполненія. Въ концѣ означеннаго отчета показываются особыми статьями тѣ строительные кредиты, право расходованія которыхъ продолжаться будетъ, на основаніи статьи 41-ой въ теченіи двухъ смѣтныхъ періодовъ.

46. Отчетъ сей представляется Коммисіею Финансовъ въ Совѣтъ Управленія, одновременно съ финансовою смѣтою наступающаго смѣтнаго періода.

ОТДѢЛЕНІЕ VI.

Кредиты сверхсмѣтные.

47. Кредиты сверхсмѣтные могутъ быть или дополнительные, по предметамъ вошедшимъ въ составъ финансовой смѣты, или экстраординарные, по предметамъ въ смѣтѣ не поименованнымъ.

téj dacie, przed upływem terminów przedłużonych (art. 37), wcielają się do dochodów upłynionego roku budżetowego, niedobory zaś wpływające po terminach przedłużonych zlewają się z dochodami budżetu czynnego. Przepis ten zachowuje się i przy zamknięciu budżetu dochodów niestałych, w razie dozwolenia w nich rozkładu na raty; we wszystkich zaś innych przypadkach, działanie budżetu dochodów niestałych trwa przez ciąg roku jednego, to jest od 1 (13) Stycznia do 31 Grudnia (12 Stycznia).

44. Pojedyncze budżety lub annexa o specyalnych różnych Władz śródkach (art. 3) podlegają przytoczonym przepisom ogólnym o zamknięciu budżetów skarbowych.

45. O zamkniętym budżecie skarbowym dochodów i wydatków Kommissya Skarbu układa finansowe sprawozdanie czyli ogólny rezultat, który dzieli się na główne poddziały budżetów (paragrafy), z dosłownem zachowaniem ich tekstu i z przytoczeniem (w jednéj rubryce) cyfry kredytu, a (w drugiéj) cyfry rzeczywistego wydatku. W końcu rzeczonego sprawozdania wykazane być mają w osobnych pozycyach te kredyta budownicze, którym na zasadzie art. 41-go służy prawo trwania w ciągu dwuletnich peryodów.

46. Sprawozdanie to Kommissya Skarbu przedstawia Radzie Administracyjnéj jednocześnie z budżetem Skarbowym następnego peryodu budżetowego.

ROZDZIAŁ VI.

Kredyta nadbudżetowe.

47. Kredyta nadbudżetowe mogą być albo dodatkowe na przedmioty weszłe w skład budżetu skarbowego, albo nadzwyczajne na przedmioty w budżecie nie wymienione.

48. Предметомъ кредита экстраординарнаго можетъ быть такой только расходъ, который, по существу своему не могъ быть предвидѣнъ при составленіи и утвержденіи смѣты дѣйствующей, и безъ крайняго вреда не можетъ быть отложенъ до смѣты будущей.

49. При требованіи кредитовъ сверхсмѣтныхъ, какъ дополнительныхъ, такъ и экстраординарныхъ, приводятся однородныя, смотря по роду расходовъ, подробности и данныя, кои установлены при испрошеніи кредитовъ смѣтныхъ. По кредитамъ экстраординарнымъ независимо сего, должны быть приводимы причины, по коимъ расходъ сей не могъ быть приведенъ при составленіи смѣты дѣйствующей и не можетъ быть отложенъ до смѣты будущей.

50. Кредиты сверхсмѣтные испрашиваются тѣмъ же порядкомъ, какъ и назначенія смѣтныя, и, на этомъ основаніи, испрошенію всякаго сверхсмѣтнаго кредита, какъ дополнительнаго, должно предшествовать предварительное сношеніе съ Коммисіею Финансовъ, которая, повѣривъ приведенныя, въ подкрѣпленіе требованія, законоположенія и данныя, увѣдомляетъ подлежащее Главное Управленіе: можетъ ли Казна принять на себя вновь испрашиваемый расходъ и изъ какихъ именно рессурсовъ предполагается его покрыть.

51. Предварительныя сношенія съ Коммисіею Финансовъ безусловно обязательны для всѣхъ Главныхъ Управленій Царства, не только въ случаѣ безотлагательной необходимости сверхсмѣтныхъ кредитовъ, но и при представленіи сими Управленіями таковаго рода проектовъ положеній, уставовъ и другихъ законоположеній, слѣдствіемъ введенія въ дѣйствіе которыхъ можетъ быть денежный со стороны Казны расходъ.

52. По полученіи отзыва Коммисіи Финансовъ, Главныя Управленія вносятъ свои, по испрошенію сверхсмѣтныхъ кредитовъ, представленія на разсмотрѣніе Совѣта Управленія, вмѣстѣ съ отзывомъ Коммисіи Финансовъ.

48. Przedmiotem kredytu nadzwyczajnego może być taki tylko wydatek, który z natury swojéj nie mógł być przewidziany przy ułożeniu i zatwierdzeniu budżetu czynnego, i bez znacznéj szkody nie może być odłożony do przyszłego budżetu.

49. Przy żądaniu kredytów nadbudżetowych, tak dodatkowych jako też i nadzwyczajnych przywodzą się jednorodne ze względem na rodzaj wydatków szczegóły i dane, które wymagane są przy żądaniu kredytów budżetowych. W kredytach nadzwyczajnych, niezależnie od tego, winny być jeszcze przywiedzione przyczyny, dla jakich wydatek ten nie mógł być wykazany przy układaniu budżetu czynnego i nie może być odłożony do budżetu przyszłego.

50. Kredyta nadbudżetowe żądane być mają tym samym porządkiem jak i kredyta budżetowe, i na téj zasadzie żądanie wszelkiego nadbudżetowego kredytu tak dodatkowego jako też nadzwyczajnego, winno być poprzedzone zniesieniem się z Kommissyą Skarbu, która sprawdziwszy przywiedzione na poparcie żądania ustawy i dane, zawiadamia właściwą Władzę Główną, czy może Skarb przyjąć na siebie nowożądany wydatek i z jakich mianowicie źródeł spodziewa się go pokryć.

51. Poprzednie znoszenie się z Kommissyą Skarbu bezwarunkowo obowiązującem jest dla wszystkich Władz Głównych Królestwa, nietylko w razie niezwłocznéj potrzeby nadbudżetowych kredytów, lecz i przy przedstawieniu przez te Władze takiego rodzaju projektów, urządzeń, ustaw i innych przepisów, których wprowadzenie w wykonanie może spowodować pieniężny ze strony Skarbu wydatek.

52. Po otrzymaniu odpowiedzi Kommissyi Skarbu, Władze Główne wnoszą swoje co do żądania nadbudżetowych kredytów przedstawienia do Rady Administracyjnéj łącznie z odezwą Kommissyi Skarbu.

53. По разсмотрѣніи таковыхъ представленій, Совѣтъ Управленія, чрезъ Намѣстника въ Царствѣ, препровождаетъ ихъ въ Собственную Его Императорскаго Величества Канцелярію, которая вноситъ оныя, съ отзывомъ Министра Финансовъ, а въ потребномъ случаѣ и Государственнаго Контролера, въ Государственный Совѣтъ.

Примѣчаніе. Проекты положеній, уставовъ и другихъ законоположеній, хотя и сопряженные съ денежными расходами Казны, вносятся въ Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго.

54. Порядокъ и существо разсмотрѣнія и утвержденія сверхсмѣтныхъ кредитовъ, подчиняются правиламъ, установленнымъ по сему предмету для общихъ финансовыхъ смѣтъ.

55. Представленія Главныхъ Управленій объ авансовыхъ кредитахъ для заблаговременнаго заготовленія матеріаловъ и вещей на счетъ смѣты будущаго года, вносятся тѣмъ же порядкомъ въ Государственный Совѣтъ, какъ и представленія объ экстраординарныхъ кредитахъ, но въ сихъ представленіяхъ не приводятся установленныя статьею 49 подробности и данныя, необходимыя для оправданія цифры кредита, а указывается только предметъ испрашиваемаго аванса и смѣтное подраздѣленіе, къ коему авансовый кредитъ относится.

56. Въ случаяхъ крайнихъ, вызванныхъ чрезвычайными событіями въ странѣ, предоставляется Намѣстнику въ Совѣтѣ Управленія временно разрѣшать экстраординарные кредиты, но съ обязанностію немедленно испросить, въ установленномъ порядкѣ, Высочайшее по онымъ утвержденіе.

57. Заключеніе сверхсмѣтныхъ кредитовъ подчиняется общимъ о заключеніи смѣтъ установленнымъ правиламъ, то есть право расходованія кредитовъ дополнительныхъ къ смѣтѣ прекращается одновременно съ тою смѣтою, которой кредиты сіи служатъ дополненіемъ, а дѣйствіе кредитовъ экстраординарныхъ прекращается со смѣтою того года, въ теченіи котораго кредиты были испрошены. На этомъ основаніи, означенные

53. Po rozpatrzeniu tych przedstawień Rada Administracyjna, przez pośrednictwo Namiestnika w Królestwie, przesyła takowe do Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi, która wnosi je, wraz z odezwą Ministra Skarbu, a w razie potrzebnym i z odezwą Kontrollera Państwa, na Radę Państwa.

Uwaga. Projekta urządzeń, ustaw i innych przepisów, chociaż są połączone z pieniężnemi wydatkami Skarbu, wnoszone być mają do Komitetu do spraw Królestwa Polskiego.

54. Porządek i zasady rozpoznania i zatwierdzenia nadbudżetowych kredytów, podlega przepisom ustanowionym w tym przedmiocie dla ogólnych budżetów skarbowych.

55. Przedstawienia Władz Głównych o kredytach awansowych, dla wczesnego przygotowania materyałów i przedmiotów na rachunek budżetu roku przyszłego, wnoszą się tym samym porządkiem do Rady Państwa, jak i przedstawienia o nadzwyczajnych kredytach, lecz w przedstawieniach tych nie przytaczają się wymagane art. 49-m szczegóły i dane, konieczne dla usprawiedliwienia cyfry kredytu, a wskazuje się tylko przedmiot, na który żądanym jest awans i paragraf budżetu, do którego kredyt awansowany odnosi się.

56. W razach ostatecznych, wywołanych wypadkami nadzwyczajnemi w kraju, dozwala się Namiestnikowi w Radzie Administracyjnéj tymczasowo upoważniać do odkrycia ekstraordynaryjnych kredytów, lecz z obowiązkiem niezwłocznego wyjednania, ustanowionym porządkiem, Najwyższego kredytów tych zatwierdzenia.

57. Zamknięcie nadbudżetowych kredytów podlega ogólnym o zamknięciu budżetów ustanowionym przepisom, to jest: że prawo dysponowania dodatkowemi do budżetu kredytami ustaje jednocześnie z tym budżetem, którego kredyta te są uzupełnieniem, a działanie kredytów nadzwyczajnych kończy się z budżetem tegoż roku, w ciągu którego kredyta te były wyjednane. Na téj zasadzie oznaczone kredyta wnoszone być mają

кредиты заносятся и въ общій финансовый отчетъ (статья 45), составляемый Коммисіею Финансовъ, по заключенной смѣтѣ, при чемъ кредиты дополнительные причисляются, съ особымъ ихъ указаніемъ, къ подлежащимъ статьямъ смѣтъ, а кредиты экстраординарные означаются особыми статьями въ концѣ смѣты.

Главный Начальникъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго,

Статсъ-Секретарь (подписано) *Н. Милютинъ.*

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано

„*Утверждаю.*"

Въ Петергофѣ,
10 (22) Августа 1866 г.

Приложеніе къ статьѣ 14-ой.

Правила о порядкѣ составленія общей финансовой и частныхъ смѣтъ Главныхъ Управленій Царства Польскаго.

Составныя части смѣтъ.

§ 1.

Общая финансовая и частныя смѣты Главныхъ Управленій состоятъ изъ: *а)* перечня доходовъ и расходовъ; *б)* смѣты (подробной) доходовъ и расходовъ; *в)* приложеній и *г)* особой объяснительной записки.

§ 2.

Перечень доходовъ располагается по главнымъ родамъ сборовъ и доходовъ. Перечень расходовъ заключаетъ въ се-

do ogólnego finansowego sprawozdania (art. 45), układanego przez Kommissyę Skarbu co do zamkniętego budżetu, przyczem kredyta dodatkowe wcielają się z osobném ich wyszczególnieniem do właściwych pozycyj budżetów, a kredyta nadzwyczajne oznaczają się w oddzielnych pozycyach przy końcu budżetu.

Główny Naczelnik Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego,

Sekretarz-Stanu (podpisano) *M. Milutin.*

Na oryginale Własną Jego Cesarskiéj Mości ręką napisano:

„Zatwierdzam.”

Peterhof,
10 (22) Sierpnia 1866 r.

Annex do artykułu 14-go.

Przepisy o porządku układania ogólnego budżetu skarbowego i pojedynczych budżetów Władz Głównych Królestwa Polskiego.

Części składające budżety.

§ 1.

Ogólny budżet skarbowy i pojedyncze budżety Władz Głównych składają się: *a)* ze zbioru dochodów i wydatków; *b)* z budżetu szczegółowego dochodów i wydatków; *c)* z annexów i *d)* z oddzielnéj zapiski objaśniającéj.

§ 2.

Zbiór dochodów układa się według głównych rodzajów podatków i dochodów. Zbiór wydatków zawiera w sobie wymie-

бѣ поименованіе главныхъ смѣтныхъ подраздѣленій или параграфовъ, по коимъ замѣнъ недостатковъ сбереженіями не можетъ быть допускаемъ. На этомъ основаніи предметы расходовъ распредѣляются по параграфамъ, смотря по ихъ однородности и взаимной связи, въ тѣхъ видахъ, чтобы хозяйство каждаго Управленія не было стѣсняемо неподвижностію подобныхъ назначеній и не было вынуждаемо къ слишкомъ частому испрошенію дополнительныхъ кредитовъ.

Перечни доходовъ и расходовъ общей финансовой смѣты Царства служатъ матеріаломъ для соотвѣтствующихъ статей въ Государственной Росписи.

§ 3.

Подробная смѣта доходовъ представляетъ видъ главныхъ родовъ сборовъ, въ перечнѣ поименованныхъ, а подробная смѣта расходовъ, составныя части главныхъ смѣтныхъ подраздѣленій (параграфовъ), или кредиты, по коимъ при опредѣленныхъ условіяхъ (ст. 30 правилъ о финансовой смѣтѣ Царства Польскаго) допускается замѣнъ передержекъ сбереженіями въ границахъ главныхъ смѣтныхъ подраздѣленій. Противъ статей подробныхъ смѣтъ излагаются объясненія или данныя, необходимыя для удостовѣренія въ правильности испрашиваемыхъ назначеній.

§ 4.

Въ приложеніяхъ излагаются разсчеты и соображенія, полное приведеніе которыхъ въ подробныхъ смѣтахъ, по значительному объему сихъ разсчетовъ и соображеній, было бы неудобно.

§ 5.

Въ объяснительной запискѣ излагается кругъ денежныхъ оборотовъ каждаго вѣдомства. Сообразно съ симъ, записки сіи представляютъ прежде всего общій обзоръ удовлетворяемыхъ Управленіемъ потребностей и собираемыхъ имъ доходовъ съ приведеніемъ общей цифры тѣхъ и другихъ; за тѣмъ приво-

nienie głównych pozycyj budżetu, czyli paragrafów, w których zastąpienie braku oszczędnościami nie może być dozwolone. Na téj zasadzie przedmioty wydatków rozdzielają się po paragrafach, według swéj jednorodności i wzajemnego związku, w tych widokach, aby administracya każdéj Władzy nie była ścieśnioną stałem podobnych wydatków przeznaczeniem i nie była w konieczności żądania zbyt często kredytów dodatkowych.

Zbiory dochodów i wydatków ogólnego budżetu skarbowego Królestwa służą za materyał do odpowiednich pozycyj budżetu Państwa.

§ 3.

Szczegółowy budżet dochodów przedstawiać ma obraz głównych rodzajów opłat w zbiorze wymienionych, a szczegółowy budżet wydatków, części składające główne poddziały (paragrafy) budżetu czyli kredyta, w których przy zastrzeżonych warunkach (art. 30 przepisów o budżecie skarbowym Królestwa Polskiego) dozwala się zastąpienie przewyżki wydatków oszczędnościami w granicach głównych pozycyj budżetu. Przy pozycyach budżetów szczegółowych zamieszczają się objaśnienia, czyli dane, nieodbite dla usprawiedliwienia słuszności żądanych kredytów.

§ 4.

W annexach zawierać się mają obliczenia i porównania, których zamieszczenie z powodu znacznéj ich obszerności w szczegółowych budżetach byłoby niedogodnem.

§ 5.

W zapisce objaśniającéj zamieszcza się obieg obrotów pieniężnych każdéj Władzy. Zgodnie z tem, zapiski te przedstawiać mają przedewszystkiem ogólny obraz zaspakajanych przez Władzę potrzeb i pobieranych przez nią dochodów, z zacytowaniem cyfry ogólnéj jednych i drugich; następnie wypada co do każdego pa-

дятся, по параграфамъ смѣтнаго перечня, указанія: измѣняются ли они противъ предшествовавшаго назначенія и по какимъ общимъ основаніямъ.

Если это измѣненіе объясняется данными, въ смѣтахъ приведенными, то въ этомъ случаѣ, съ указаніемъ главныхъ основаній измѣненій, дѣлаются ссылки на соотвѣтствующія статьи смѣтъ, если же напротивъ того измѣненіе и уклоненіе отъ принятаго порядка исчисленій предполагается по такимъ обстоятельствамъ, кои не имѣя опорою дѣйствующаго закона, истекаютъ изъ соображеній главнаго распорядителя, то всѣ такія обстоятельства и ожидаемые по онымъ результаты излагаются въ объяснительныхъ запискахъ подробно и на нихъ дѣлаются ссылки по соотвѣтствующимъ статьямъ смѣтъ. Объяснительныя записки по Управленіямъ служатъ Коммисіи Финансовъ главнымъ матеріаломъ для составленія общей по всѣмъ отраслямъ доходовъ и расходовъ объяснительной записки, при которой общая финансовая смѣта Царства вносится на разсмотрѣніе, установленнымъ порядкомъ.

Главныя подраздѣленія подробныхъ смѣтъ.

§ 6.

Главные отдѣлы подробныхъ смѣтъ доходовъ составляютъ: *а)* доходы окладные, по коимъ смѣтные выводы могутъ быть оправданы положеніями и окладами, и *б)* доходы неокладные, по которымъ существующія законоположенія опредѣляютъ только предметъ сбора, а сумма его, не подчиняясь точнымъ выводамъ, зависитъ отъ обстоятельствъ и данныхъ измѣняющихся.

§ 7.

Главные отдѣлы подробныхъ смѣтъ расходовъ составляютъ: 1) расходы общаго Управленія въ Царствѣ, и 2) расходы взиманія доходовъ. Къ расходамъ взиманія доходовъ относится заготовленіе матеріаловъ и вещей, необходимыхъ для

ragrafu budżetowego zbioru wykazać: czyli paragrafy te zmieniają się w cyfrach w porównaniu z poprzedniemi, i z jakich ogólnych zasad.

Jeśli zmiana ta objaśnia się danemi, w budżetach przytoczonemi, w takim razie, obok wytknięcia głównych zasad zmian, należy się powołać na odpowiednie pozycye budżetów; jeśli zaś przeciwnie, zmiana i odstąpienie od przyjętego porządku w obliczaniu zamierza się dla takich okoliczności, które nie opierając się na prawie obowiązującem, wypływają z uwag Głównego dysponenta, to wszystkie takie okoliczności i oczekiwane z nich rezultaty mają być wyłożone szczegółowo w objaśniających zapiskach, i na nie należy się zsyłać w odpowiednich pozycyach budżetów. Objaśniające zapiski Władz służą Kommissyi Skarbu za materyał główny przy ułożeniu ogólnéj co do wszystkich gałęzi dochodów i wydatków objaśniającéj zapiski, przy któréj ogólny budżet skarbowy Królestwa wnosi się ustanowionym porządkiem na rozpoznanie.

Główne poddziały budżetów szczegółowych.

§ 6.

Główne oddziały szczegółowych budżetów dochodów stanowią: *a)* dochody stałe, których obliczenie budżetowe może być usprawiedliwione ustawami i podatkami stałemi, i *b)* dochody niestałe, co do których istniejące przepisy ustanawiają tylko przedmiot opłaty, a summa jéj, nie podlegając dokładnemu obliczeniu, zależy od okoliczności i danych zmieniających się.

§ 7.

Oddziały główne szczegółowych budżetów wydatków stanowią: 1) wydatki ogólnego Zarządu w Królestwie, i 2) wydatki na pobór dochodów. Do wydatków na pobór dochodów odnosi się przygotowanie materyałów i przedmiotów potrzebnych dla

полученія дохода и содержанія лицъ, взимающихъ сборы и надзирающихъ за оными на мѣстахъ, но содержаніе центральныхъ, завѣдывающихъ доходами, Управленій, причисляется къ расходамъ общаго Управленія въ Царствѣ.

§ 8.

Каждый изъ поименованныхъ отдѣловъ подраздѣляется на расходы: *а)* по содержанію Управленій; *б)* хозяйственно-операціонные и *в)* разные. Къ расходамъ по содержанію Управленій относятся всѣ издержки на Правительственныя учрежденія. Къ расходамъ хозяйственно-операціоннымъ причисляются всѣ расходы, производимые для достиженія тѣхъ цѣлей, для которыхъ Правительственныя учрежденія существуютъ, хотябы между такими расходами встрѣчались и издержки штатами и табелями опредѣленныя, (какъ напр. жалованье войскамъ, командамъ и др.). Къ расходамъ разнымъ относятся всѣ издержки, кои по существу своему, не могутъ быть причислены ни къ одной изъ двухъ, вышепоименованныхъ, главныхъ категорій расходовъ.

Классификація смѣтныхъ статей.

§ 9.

При классификаціи смѣтныхъ статей наблюдаются слѣдующія правила:

а) Штатные расходы по содержанію личнаго состава отдѣляются особыми параграфами (главными подраздѣленіями) отъ штатныхъ расходовъ хозяйственныхъ въ такомъ только случаѣ, когда эти послѣдніе расходы опредѣляются штатами на все вообще Управленіе. Если же штатные хозяйственные расходы назначаются отдѣльно на каждое мѣсто, то расходы сіи означаются совмѣстно съ личнымъ составомъ тѣхъ же самыхъ частей, въ одномъ и томъ же параграфѣ съ отдѣленіемъ сихъ расходовъ одними второстепенными подраздѣленіями (статьями).

otrzymania dochodu i utrzymanie osób pobierających opłaty i dozorujących nad niemi w miejscu, lecz utrzymanie Władz centralnych, zawiadujących dochodami, zalicza się do wydatków ogólnego Zarządu w Królestwie.

§ 8.

Każdy z pomienionych oddziałów rozdziela się na wydatki: *a*) na utrzymanie Władz; *b*) administracyjno-operacyjne i *c*) różne. Do wydatków na utrzymanie Władz odnoszą się wszystkie wydatki na Instytucye Rządowe.

Do wydatków administracyjno-operacyjnych zaliczają się wszystkie wydatki czynione dla osiągnięcia tych celów, dla których Instytucye Rządowe istnieją, chociażby między temi wydatkami napotykały się i takie, które są w etatach i tabellach oznaczone, (jak naprzykład żołd dla wojsk, komend i t. p.) Do wydatków różnych należą wszystkie wydatki, które z natury swojéj nie mogą być zaliczone do żadnéj z dwóch pomienionych głównych kategoryj wydatków.

Klassyfikacya poddziałów budżetowych.

§ 9.

Przy klassyfikacyi poddziałów budżetowych zachowują się następujące przepisy:

a) Wydatki etatowe na utrzymanie osobistego składu oddzielają się osobnemi paragrafami (głównemi poddziałami) od etatowych wydatków administracyjnych, w takim tylko razie, jeśli te ostatnie wydatki wyznaczają się etatami na całą w ogóle Władzę. Jeśli zaś etatowe wydatki administracyjne wyznaczają się oddzielnie na każde miejsce, wtedy wydatki te wykazują się wspólnie z osobistym składem tychże samych miejsc, w jednym i tymże samym paragrafie, z oddzieleniem tylko wydatków tych samemi drugorzędnemi poddziałami (pozycyami).

Къ расходамъ по содержанію личнаго состава, независимо жалованья, столовыхъ, квартирныхъ и другихъ видовъ содержанія причисляются всѣ денежные оклады, непосредственно производимые служащимъ лицамъ, взамѣнъ снабженія ихъ нѣкоторыми хозяйственными потребностями, напримѣръ обмундированіемъ, провіантомъ и др.

б) Къ штатнымъ расходамъ хозяйственнымъ относятся: заготовленіе канцелярскихъ матеріаловъ, наемъ и обмундированіе служителей, наемъ курьерскихъ лошадей, отопленіе, освѣщеніе, наемъ и ремонтъ зданій.

Примѣчаніе. Жалованье лицамъ, составляющимъ собственно прислугу (курьерамъ, сторожамъ, деньщикамъ и т. п.) причисляется, подобно издержкамъ на наемъ служителей, къ расходамъ хозяйственнымъ, хотя бы лица сіи служили и не по найму.

в) Кредиты по содержанію личнаго состава Управленій означаются въ смѣтахъ общими цифрами, съ ссылками, въ подкрѣпленіе испрашиваемыхъ кредитовъ, на штаты и Высочайшія повелѣнія и на разрѣшаемыя ими назначенія. Для указанія же подробностей личнаго состава доставляются при смѣтахъ особыя приложенія, въ коихъ означаются и различные виды производимаго чиновникамъ содержанія.

Примѣчаніе. Въ приложеніяхъ о личномъ составѣ включаются свѣдѣнія и о томъ, какія лица занимаютъ казенныя квартиры.

§ 10.

Всѣ отдѣлы и подраздѣленія расходовъ раздѣляются въ особыхъ графахъ, на расходы постоянные и на расходы временные и экстраординарные. Къ расходамъ постояннымъ относятся такія издержки, кои, возникнувъ однажды для удовлетворенія потребности закономъ опредѣленной, воспроизводятся потомъ, въ извѣстномъ Управленіи, изъ года въ годъ, до тѣхъ поръ, пока не будутъ прекращены силою особаго на то узаконенія.

Do wydatków na utrzymanie składu osobistego, oprócz płacy, stołowych pieniędzy i na mieszkanie, oraz innych środków utrzymania; zaliczają się wszystkie pieniężne wynagrodzenia udzielane bezpośrednio osobom w służbie zostającym, w zamian opatrzenia innych niektórych ich potrzeb, np. umundurowania, prowiantu i innych.

b) Do etatowych wydatków administracyjnych należą: przygotowanie materyałów kancellaryjnych, opłata i umundurowanie służących, najem koni dla kuryerów, opał, światło, najem i utrzymanie pomieszczenia.

Uwaga. Płaca osób składających właściwie posługę, (kuryerów, stróży, deńszczyków i t. p.) zalicza się równie jak wydatki na najem służących do wydatków administracyjnych, chociażby osoby te nie służyły z najmu.

c) Kredyta na utrzymanie osobistego składu Władz oznaczają się w budżetach cyframi ogólnemi; z powołaniem się dla usprawiedliwienia żądanych kredytów, na etaty i Najwyższe rozkazy, oraz na upoważniane temiż wydatki. Dla wykazania zaś szczegółów składu osobistego, załączają się do budżetów oddzielne annexa, w których wymieniają się rozmaite rodzaje uiszczanego urzędnikom utrzymania.

Uwaga. W annexach o składzie osobistym zamieszczają się wiadomości i o tem, jakie osoby zajmują mieszkania rządowe.

§ 10.

Wszystkie oddziały i poddziały wydatków rozdzielają się w odzielnych rubrykach, na wydatki stałe i na wydatki czasowe i nadzwyczajne. Do wydatków stałych należą takie, które nastąpiwszy raz jeden dla zaspokojenia potrzeby, prawem uchwalonéj, powtarzają się późniéj w pewnej Władzy z roku na rok, aż dotąd, póki nie będą zniesione siłą oddzielnéj na to ustawy. Do wydatków czasowych i nadzwyczajnych zaliczają się wy-

Къ расходамъ временнымъ и экстраординарнымъ причисляются издержки, возникающія вслѣдствіе особыхъ переходящихъ требованій, на извѣстный періодъ времени, съ истеченіемъ котораго издержки сіи прекращаются, и притомъ въ большей части случаевъ, не силою особаго на то законоположенія, но прямымъ достиженіемъ цѣли ихъ назначенія.

§ 11.

Правила, изложенныя въ предыдущемъ 10-мъ §, примѣняются къ двумъ главнѣйшимъ видамъ государственныхъ расходовъ: къ расходамъ по содержанію Управленій и къ расходамъ хозяйственно-операціоннымъ, слѣдующимъ образомъ: при смѣтномъ изложеніи расходовъ по содержанію личнаго состава, относятся къ расходамъ временнымъ: содержаніе временныхъ учрежденій и оклады именные, т. е. назначаемые не должностямъ, а извѣстнымъ лицамъ; къ расходамъ постояннымъ, содержаніе постоянныхъ Правительственныхъ учрежденій, именные оклады высшимъ чинамъ, постоянно назначаемые по особымъ Высочайшимъ указамъ, и вообще именное содержаніе, производимое взамѣнъ окладовъ, штатомъ опредѣленныхъ, а равно и добавочное жалованье, назначаемое на основаніи существующихъ законоположеній.

При классификаціи расходовъ хозяйственно-операціонныхъ причисляются къ расходамъ временнымъ: сооруженія и капитальныя ихъ исправленія, всѣ заготовленія припасовъ, матеріаловъ и вещей на потребность нѣсколькихъ лѣтъ и всѣ, требуемыя особыми прекращающимися, обстоятельствами, увеличенія обыкновенныхъ по хозяйственнымъ расходамъ назначеній; къ расходамъ постояннымъ: ремонтъ существующихъ сооруженій, постоянное годовымъ періодомъ опредѣляемое, заготовленіе припасовъ, матеріаловъ и вещей, и всѣ вообще хозяйственные расходы, предметы коихъ возобновляются ежегодно.

datki niestałe, w skutek oddzielnych przemijających żądań na pewny przeciąg czasu, z upływem którego wydatki te ustają, i to po większéj części nie z mocy oddzielnego na to postanowienia, lecz jedynie z powodu dopięcia celu swego przeznaczenia.

§ 11.

Przepisy wyłożone w poprzedzającym § 10-m stosują się do dwóch główniejszych rodzajów wydatków Państwa; do wydatków na utrzymanie Władz i do wydatków administracyjno-operacyjnych, następującym sposobem: przy oznaczeniu w budżecie wydatków na utrzymanie osobistego składu odnoszą się do wydatków czasowych: utrzymanie czasowych instytucyj i płace etatowe imienne, t. j. wyznaczane nie urzędom, lecz pewnym osobom; do wydatków stałych: utrzymanie stałych instytucyj rządowych, imienne płace urzędników wyższych, stale wyznaczane oddzielnémi ukazami Najwyższemi, i w ogólności imienne utrzymanie uiszczane w miejsce płac etatem oznaczonych, również i płaca dodatkowa wyznaczona na zasadzie istniejących ustaw.

Przy klassyfikacyi wydatków administracyjno-operacyjnych, zaliczają się do wydatków czasowych: budowa gmachów i główne ich reparacye, wszelkie przygotowania zapasów, materyałów i artykułów, na użytek kilkoletni i wszystkie wymagane oddzielnemi przemijającemi okolicznościami, powiększenia zwyczajnych na wydatki administracyjne kredytów; do wydatków stałych: utrzymanie istniejących gmachów, stałe każdorocznie zarządzane przygotowanie zapasów materyałów i artykułów, i w ogólności wszystkie administracyjne wydatki, których przedmioty wznawiają się corocznie.

§ 12.

Расходы экстраординарные покрываются особыми, для удовлетворенія ихъ спеціально опредѣляемыми экстраординарными рессурсами.

Изложеніе смѣтныхъ объясненій или очистокъ.

§ 13.

Приводимыя по статьямъ смѣты объясненія представляютъ удостовѣренія въ правильности назначенія, какъ предмета, такъ и самой цифри дохода и расхода.

Для удостовѣренія въ правильности назначенія предмета расхода или дохода приводятся соотвѣтственныя законоположенія и Высочайшія повелѣнія. Для удостовѣренія въ правильности цифирныхъ выводовъ соблюдаются при изложеніи данныхъ слѣдующія условія:

а) По смѣтамъ расходовъ: 1) цифры кредитовъ по содержанію личнаго состава очищаются приведеніемъ этого состава въ особыхъ къ смѣтамъ приложеніяхъ; 2) по расходамъ операціоннымъ излагаются въ самой смѣтѣ или въ приложеніяхъ такіе числовые, роду расходовъ соотвѣтствующіе, выводы, посредствомъ которыхъ можно вполнѣ и наглядно удостовѣриться въ составныхъ частяхъ испрашиваемаго кредита и въ необходимости назначенія той, а не иной цифры; 3) по расходамъ менѣе значительнымъ и будущій размѣръ коихъ, завися отъ обстоятельствъ случайныхъ, не можетъ быть съ точностію опредѣленъ, исчисленіе основывается на сложности расходовъ этого рода въ теченіи послѣднихъ трехъ лѣтъ; 4) по расходамъ, производимымъ въ видахъ полученія прибылей приводятся данныя, указывающія соотношеніе издержекъ съ получаемыми прибылями.

б) По смѣтамъ доходовъ: 1) по доходамъ окладнымъ, смотря по ихъ роду, приводятся постановленія, раскладки, та-

§ 12.

Wydatki czasowe nadzwyczajne pokrywają się oddzielnémi, na zaspokojenie ich wyłącznie ustanowionémi, nadzwyczajnémi resursami.

Wykład objaśnień budżetowych czyli usprawiedliwień.

§ 13.

Przywiedzione objaśnienia pozycyj budżetowych zawierać mają usprawiedliwienie słuszności w naznaczeniu tak przedmiotu, jako też i saméj cyfry dochodu i wydatku.

Dla przekonania się o słuszności naznaczenia przedmiotu wydatku lub dochodu, przytaczają się odpowiednie ustawy i Najwyższe rozkazy. Dla przekonania o rzetelności w obliczeniu cyfr, zachowują się, obok przytoczenia danych, następujące warunki:

a) W budżetach wydatków: 1) cyfry kredytów na utrzymanie składu osobistego usprawiedliwiają się wykazaniem tego składu w oddzielnych do budżetów annexach; 2) w wydatkach operacyjnych zamieszczają się w samym budżecie lub w annexach także liczebne, rodzajowi wydatków odpowiednie, wyrachowania, za pomocą których można zupełnie i widocznie przekonać się o częściach składających żądany kredyt i o konieczności wyznaczenia téj, a nie innéj cyfry; 3) w wydatkach mniéj znaczących i których przyszły rozmiar, zależąc od okoliczności przypadkowych, nie może być ze ścisłością ustanowiony, obliczenie opiera się na ogóle wydatków tego rodzaju w ciagu ostatnich trzech lat; 4) w wydatkach czynionych w widokach korzyści, przytaczają się dane, wykazujące stosunek wydatków do osiąganych korzyści.

b) W budżetach dochodów: 1) w dochodach stałych stosownie do ich rodzaju przytaczają się postanowienia, rozkłady,

бели и другія данныя, удостовѣряющія въ точности смѣтнаго вывода; 2) по доходамъ неокладнымъ, исчисленіе основывается на тѣхъ законоположеніяхъ и правилахъ, коими опредѣляются порядокъ и размѣръ сборовъ; въ тѣхъ случаяхъ, когда размѣръ сбора зависитъ отъ обстоятельствъ измѣняющихся, приводится дѣйствительное поступленіе года предшествовавшаго составленію смѣты, съ принятіемъ при этомъ въ соображеніе увеличенія или упадка дохода въ теченіе послѣднихъ пяти лѣтъ; 3) по доходамъ случайнымъ принимается въ соображеніе сложность поступленія однородныхъ доходовъ въ теченіи послѣднихъ трехъ лѣтъ.

Приложенія о спеціальныхъ средствахъ.

§ 14.

Поименованныя въ росписаніи, упомянутомъ въ примѣчаніи къ статьѣ 3-ей правилъ о финансовой смѣтѣ Царства, спеціальныя каждаго Управленія средства и упадающія на нихъ потребности, составляютъ предметъ особыхъ къ частнымъ смѣтамъ приложеній, которыя составляются придерживаясь, по возможности, установленныхъ для финансовой смѣты формъ, классификаціи статей и порядка изложенія данныхъ, съ тѣмъ, чтобы противъ каждаго вида спеціальныхъ средствъ означаемы были и спеціальные предметы ихъ употребленія.

§ 15.

Если спеціальныя средства употребляются на потребности однородныя съ тѣми, кои входятъ въ составъ частныхъ смѣтъ извѣстнаго Управленія (т. е. когда какой либо предметъ расхода покрывается частію изъ Казны и частію изъ собственныхъ, спеціяльныхъ средствъ Управленія), то сумма обращаемыхъ на потребности Казны спеціальныхъ средствъ переносится въ финансовую смѣту доходовъ Управленія (подъ наименованіемъ пособій) для распредѣленія ея, вмѣстѣ съ средствами Казны, по фи-

tabelle i inne dane, przekonywające o rzetelności budżetowego obliczenia; 2) w dochodach niestałych obliczenie opiera się na tych ustawach i przepisach, któremi się ustanawia porządek i rozmiar opłat; w tych przypadkach, kiedy rozmiar opłaty zależy od okoliczności zmieniających się, przytacza się rzeczywisty wpływ roku poprzedzającego ułożenie budżetu, z przyjęciem przytem w porównanie powiększenia lub zmniejszenia dochodu w ciągu ostatnich pięciu lat; i 3) w dochodach przypadkowych przyjmuje się w porównanie ogół wpływu jednorodnych dochodów w ciągu ostatnich trzech lat.

Annexa o specyalnych środkach.

§ 14.

Wymienione w wykazie, wspomnionym w uwadze do artykułu 3-go przepisów o budżecie skarbowym Królestwa, środki specyalne każdéj Władzy i leżące na nich potrzeby stanowią przedmiot oddzielnych do budżetów pojedynczych annexów, które układane być mają trzymając się w miarę możności ustanowionych dla budżetu skarbowego form, klassyfikacyj, pozycyj i porządku przytoczenia danych, z warunkiem, aby obok każdego obrazu specyalnych środków oznaczane były i specyalne przedmioty ich użycia.

§ 15.

Jeśli środki specyalne używają się na potrzeby jednorodne z temi, które wchodzą w skład budżetów pojedynczych pewnych Władz, (to jest kiedy jaki przedmiot wydatku pokrywa się w części ze Skarbu, a w części z własnych specyalnych środków Władzy), wtedy summa obracanych na potrzeby Skarbu środków specyalnych przenosi się do budżetu skarbowego dochodów Władzy (pod nazwaniem zasiłku), dla użycia jéj łącznie z środkami Skarbu w budżecie skarbowym wydatków. W budżecie zaś

нансовой смѣтѣ расходовъ. Въ смѣтѣ же специальныхъ средствъ подобныя отчисленія показываются въ одной общей цифрѣ, и затѣмъ, въ этой смѣтѣ означаются подробно, какъ всѣ остальные предметы расходовъ, не имѣющіе ничего общаго съ предметами назначеній по частной смѣтѣ Управленія, такъ и предположенія о распредѣленіи свободныхъ специальныхъ средствъ, имѣющихъ остаться отъ удовлетворенія ежегодныхъ постановленіями опредѣленныхъ расходовъ.

Главный Начальникъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго,

Статсъ-Секретарь (подписано) *Н. Милютинъ.*

КОНЕЦЪ V ТОМА.

środków specyalnych podobne przeniesienia wykazują się w jednéj ogólnéj cyfrze, a następnie w budżecie tym przywodzą się szczegółowo tak wszystkie dalsze przedmioty wydatków, nie mające nic wspólnego z przedmiotami wydatków pojedynczego budżetu Władzy, jako też i wnioski względem przeznaczenia swobodnych środków specyalnych, mających pozostać po zaspokojeniu każdorocznych postanowieniami upoważnionych wydatków.

Główny Naczelnik Własnéj Jego Cesarskiéj Mości Kancellaryi do spraw Królestwa Polskiego,

Sekretarz-Stanu (podpisano) *M. Milutin.*

KONIEC TOMU V.

